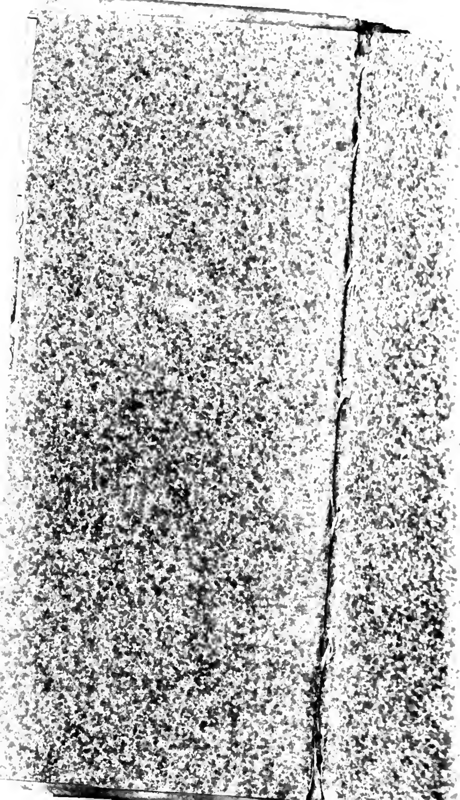
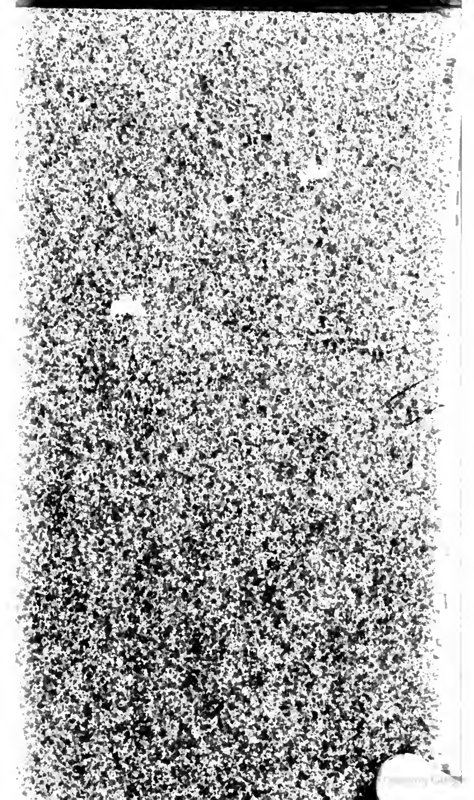

JO. ALBERTI FABRICII
SS. THEOL. D. ET PROF. PUBL.

BIBLIOTHECA LATINA
MEDIÆ ET INFIMÆ ÆTATIS.
VOLUMEN QUINTUM.
M. N. O. P.

LIBER XII. XIII. XIV. ET XV.

Ἰδὼν τὸ τέρμα, τὴν χάριν δώσω ΘΕΩι.

ACCEDIT
NOTGERI BALBULI
Libellus de illustribus Sacrarum Scripturarum expositoribus, ad SALOMONEM, postea ab A. 891. tertium hujus nominis Constantiensem Episcopum.

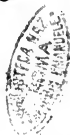

HAMBURGI
SUMTU VIDUÆ FELGINERIÆ
EX OFFICINA PISCATORIA.
M D CC XXXVI.

REVERENDO ATQUE OMNI VIRTUTIS ET ERUDITIONIS LAUDE DIGNISSIMO

VIRO JOANNI ALBERTI,

Ecclesiastæ Harlemensi celebratissimo

S. D.

JO. ALBERTUS FABRICIUS.

Non dememini, Vir egregie, ab aliquo tempore in magno ære Tuo

Tuo me esse, qui superiore anno mactasti me munere & jucundissimo & honestissimo. Nam honestissimum quidem duco jure merito, quo publice edere Tibi placuit tam insignitam significationem benevolentiæ in me Tuæ, atque in ea ipsa, meum jungere Nomen Nomini Venerandi nostri WOLFII, cujus ut virtutem, merita in Ecclesiam & litteras mirari ac suspicere, ita amorem ac benevolentiam observanter colere nunquam desinam, donec vivam.

vivam. Jucundiore autem donatione, cum arrha hac nobili amicitiæ Tuæ decorari ecqua alia à Te potui, quam quæ sacri Novi Testamenti tabulis, Græcisque litteris illustrandis tam feliciter à Te impensa opera, non potest à me consuli sine fructu, ac sine magna voluptate. Ego sane, ex quo Observationes Tuas Philologicas in sacros Novi Fœderis libros evolvi, & acutam judicii vim atque eruditam modestiam Tuam cum ingeniosa diligentia conjunctam, pariter

sum

ſum admiratus; Itaque & hoc novum Tuum ſtudium gloſſariis ſacris à Te impenſum plane video eſſe ejusmodi, quod ſacrarum Græcarumque litterarum ſtudioſis non inficiandam allaturum ſit utilitatem, effecturumque ut majus alterum opus & difficilius quod ab aliquo moliris tempore, & in quo jam deſudas, tanto cupidius à Te omnes exſpectent. Eſt illud nova, emendata & diligentiſſime illuſtrata gloſſarii Heſychiani editio, in quo, theſauro non libro,

notum

notum eſt quæ opes Græciæ lateant, quæ lux ſacris etiam ſcriptoribus Novi Teſtamenti & LXX. Interpretibus in illo afferatur. Hoc igitur magnum opus & dignum ἐσσομένοισι πυθέσθαι præclaraque quæ affecta habes alia, ut auſpicato & rebus lætis abſoluta videas, ut diu bene pergas de bonis litteris promereri, diuque laudibus Tuis præſens interſis, ita voveo ex animo, ut Te rogem, grati animi mei pignus qualecunque hoc accipias, ac pro gratiſſimo

lucu-

luculentiſſimoque munere Tuo, tenuis redhoſtimenti loco præſens Volumen, proxima mihi natum fœtura, patiaris Tibi à me offerri, amorique Tuo porro habere me commendatum non deſinas. Scripſi Hamb. VI. Cal. Aprilis, Anni Chriſtiani CIↃ IↃ CC XXXVI.

BIBLI-

BIBLIOTHECA MEDIÆ ET INFIMÆ LATINITATIS.

LIBER XII.

MABILIUS *Novatus*, Insuber, poëta, in quem asperiores lusus atque invectivæ Angeli Politiani in libro epigrammatum Tom. 3. Opp. edit. Gryphianæ pag. 303. seq.

MACABER auctor *speculi morticini*, sive *speculi choreæ mortuorum*, non tamen Latine ab eo compositi sed rhythmis Germanicis, sed quos Latinis circa A. 1460. reddidit PETRUS *Desrey Trecacius* Orator. Latinos vulgavit Goldastus ad calcem speculi omnium statuum totius Orbis terrarum, auctore RODERICO Zamorensi. Hanov. 1613. 4. Antiquior hæc est chorea mortuorum similibus plerisque ejusdem argumenti poëtarum ac pictorum lusibus, quos B. Paulus Christianus Hilscherus, noster cum viveret

amicus descripsit in peculiari libro, jucundo lectu atque erudito, edito Dresdæ A. 1705. 8. a) Sunt autem vel imagines mortis, adpositis versibus, ære descriptæ vel ligno in libro aliquo, ut in Hartmanni Schedelii Chronico, Norimb. 1493. fol. In marginibus officiorum Eccles. quotidianorum Paris. 1515. 8. in quo figuræ LXVI. In Georgii Æmilii imaginibus mortis, Lugd. 1542. 1547. 8. Colon. 1567. 8. &c. Vel in templis, arcibus, basilicis, ut Mindæ in Westphalia A. 1383.

Lubecæ in porticu templi Mariani A. 1463. b)

Annæbergæ A. 1525.

Dresdæ in arce Georgii Ducis. 1534.

Basileæ in Cœnobio Augustinianorum, auctore Jo. Holbeinio pictore Clarissimo A. 1543. c)

Lipsiæ

a) Beschreibung des so genannten Todten-Tantzes wie selbiger an unterschiedlichen Orten, sonderlich in Hertzog Georgens Schlosse in Dreßden zu sehen.

b) Vide Venerandi Senioris Jacobi à Mellen gründliche Nachricht von Lübeck 1713. 8. pag. 84. seq. Nathanaëlis Schlott, Gedanensis Lübeckischen Todten-Tantz, 1701. & Ejusd. Poetische Blätter ibid. 1702. 8 pag. 57 seq.

c) Icones ære descriptæ exstant curante Matthæo Meriano Francof. 1649. & 1725. 4. Versus autem

Lipsiæ in aula Aurbacensi &c.

MACARIUS Monachus Romanus, amicus Rufini Aquilejensis, qui ejus *opuscula adversus fatum & Mathesin* laudat invectiva I. in Hieronymum, Macarioque huic apologiam suam dedicavit pro Origene. Librum *adversus Mathematicos* sive Astrologos Genethliacos in urbe Roma ab eo scriptum Gennadius c. 28. testatur, ad quem notas, si placet, consule.

MACCÆUS: vide supra in BACHIARIO Tom. 1. pag. 429. seq.

MACER, inquit Sigebertus c. 13. de S. E. *scripsit metrico stilo librum de viribus herbarum.* Non dubito innui ab eo libellum quem hodie habemus, & de cujus editionibus dixi in Bibl. Latina IV. cap. 12. Nam veteris Æmilii Macri Veronensis, Ovidio laudati poëma hujus argumenti una cum aliis ejus ingenii monumentis pridem intercidit: hujus autem quod exstat longe raucius tinnientis quam ab Augustei ævi olore exspectes, auctorem ODONEM in veteri codice reperit Gaudentius Merula: & lectum ab eo hortulum STRABI *Galli*, docet

A 2 ipse

tem adscripti Germanice, lucem jam A. 1584. Latinis elegis pridem viderunt in Casparis Laudismanni decennalibus humanæ peregrinationis,

ipſe c. 25. ubi de liguſtico. Confer clariſſ. Viri Jo. Babtiſtæ Morgagni Epiſtolam in Serenum Sammonicum pag. 66. ſeq.

De *Æmilio Macro* præter Gyraldum aliosque & Onuphrium in Antiquitatibus Veronenſibus lib. VI. pag. 146. conſulendus Broeckhuſus ad Tibulli lib. 2. eleg. 6. & de eodem atque de *Licinio Macro* Voſſius in Hiſtoricis & Poëtis Latinis: de *Bæbio Macro* Caſaubonus ad Spartianum pag. 49.

Philippus MACERIUS, ſive *de Mazzeriis* (Maſeriis, de Maizieres) miles Picardiæ, *) regni Cypri Cancellarius circa A. 1370. ſcripſit *vitam Petri Thomaſii* ſive *Thomæ*, Cretenſis Archiepiſcopi A. 1366. defuncti, editam à Bollando Tom. 2. Januar. 29. p. 995 - 1022. *Officium Præſentationis B. Virginis Mariæ*, de quo Spondanus ad A. 1372. n. IX. pag. 579. ſub nomine PHILOTHEI *Achillini*, ſomnium Viridarii, ſive *libros duos dialogi* inter Clericum ac Militem *de jurisdictione Regia & Sacerdotali*. Pariſ. 1516. &

*) Qui Venetum vel Siculum faciunt, non certis teſtimoniis nituntur. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. IX. pag. 154. Oudinum T. 3. pag. 1127.

& in Goldasti Monarchia Imperii T. 1. pag. 58 - 229.

Gerardus MACHETUS supra Tom. 3. p. 121.

MACHUTUS Cambrius, aliis MACLOVIUS, clarus circa A. 540. laudatur à Lelando cap. 39. qui tamen viri hujus, insigniter ut ait litterati, monumentum nullum testatur ad manus suas pervenisse. Neque *epistolas* ejus inspexerunt, qui eas memorant Baleus Centur. 1. c 56. vel Pitseus pag. 69.

MACROBIUS Diaconus, studium S. Cypriani ingeniumque secutus: cujus *centum Capitula* ex utroque Testamento adversus versutias hæreticorum celebrata ab auctore appendicis ad Hildefonsum de S. E. cap. 2.

MACROBIUS in Africa Presbyter, deinde Romæ occultus Episcopus Donatistarum, Optato II. 4 hist. Donatistica memoratus. Presbyter adhuc scripsit *librum ad Confessores & Virgines*, valde laudatum Gennadio c. V. de S. E. & Honorio II. 5. Trithemio cap. 107. *Epistolam ad* plebem Carthaginiensem *de passione Maximiani & Isaaci Donatistarum* edidit sed non integram nactus Mabillonius Tom. 4. Analect. pag. 119. (edit. novæ pag. 185.)

De MACROBIO Saturnalium fcriptore dictum in Bibl. Latina III. 12. De *Joanne* defloratore Macrobii, fupra Tom. IV. pag. 283.

Michaël MADIUS infra, MICHAEL.

MÆONIUS *Aftyanax* res fi non aliorum Imperatorum, certe Macriani Tyranni fcripfiffe videtur, ut colligas ex Trebellio Pollione, cujus locum jam à Voffio notatum memini.

Paulus MAFFEUS five *Maphæus*, Veronenfis, Canonicus Regularis defunctus A. 1440. Ejus Scripta: *Meditationes paffionis D. N. JEfu Chrifti*, & liber *de colenda Juftitia* ad Antonium Gradenicum, Patricium Venetum. Vide Gabrielem Pennotum in hiftoria Ordinis Clericorum Canonicorum pag. 817.

MAGANTIUM infignem, feculo fexto vergente, apud Brittannos, penitiore rerum naturalium cognitione Philofophum Lelandus c. 28. celebrat, nulla tamen ejus fcripia referens.

MAGDALIUS JACOBUS, Gaudenfis Ord. Præd. Conventus Colonienfis Pœnitentiarius circa A. 1500. ac deinceps. Criticæ facræ atque emendandis Latinis Bibliorum codicibus laudabile ftudium impendit poft LANFRANCUM de quo fupra T. IV. pag. 709. ALCUINUM de

quo

quo Tom. 1. pag. 137 NICOLAUM *Lyranum*, ROBERTUM *Grosbead Lincolniensem* aliosque, & quos ipse laudat *Jacobum* FABRUM ac *Laurentium* VALLAM. Edidit enim Coloniæ ad Adamum Bopardum Theologum. A. 1508. 4. *Correctorium Bibliæ* Vet. & Nov. Testamenti, cum difficilium quarundam dictionum interpretatione. Laudat hocce Correctorium Rich. Simon lib. 3. Bibl. selectæ cap. 34. qui de aliis etiam Correctoriis Biblicis videndus lib. 2. hist. Criticæ Novi Testamenti cap. 9. Uti de Magdaliano V. C. Joannes Henricus à Seelen in singulari schediasmate, edito Lubecæ 1728. 4. Etiam carmine valuisse Magdalium, subjuncti correctorio elegi *de Maria Magdalena* & *de divo Josepho*, & præmissa libro Epistola versibus scripta testantus. Sed quod subjicitur *compendium Bibliæ*, versibus 257. argumenta librorum sacrorum complexum, obscurius est, nec cum Alexandrino aliisve conferendum, de quibus Tom. 1. pag. 179. De cæteris ejus scriptis consulendus Jacobus Echardus Tom. 2. Bibliothecæ Dominicanorum, pag. 44. quæ sunt: *Passio D. N. JEsu Christi* ex Ecclesiæ doctorum sententiis postillata, cum glossa interlineari Alberti Magni: & *Polylogus de compassione*

Christiferæ Virginis Mariæ. Colon. 1505. 1508. 8. Paris. 1510. 1515. 1518. 8. *Ærarium* sive *Dictionarium poëticum elucidativum.* Colon. 1506. 4. *Expositio parabolarum* ALANI de Insulis (de quibus supra Tom. 1. pag. 92.) Colon. Carmina varia, ut *Neumachia Ecclesiastica*, *Vita Salomes*, matris S. S. martyrum Maccabæorum, distichis LXXIII. ibid. 1517. *Legenda seu vita & miracula Alberti Magni*, ad calcem vitæ Alberti, scriptæ à Rodulpho Noviomago, editæque Colon. 1490. 8.

MAGDEBURGENSIS Archiepiscopatus institutio A. 967. à JOANNE XIII. *) exstat apud Meibomium Tom. 1. scriptor. German. pag. 731. ANONYMI *Chronicon Magdeburgense* ab exordio Archiepiscopatus, & gesta Archiepiscoporum usque ad A. 1512. (sed alio auctore ab A. 1350.) id. Tom. 2. pag. 269. - 371. Conferendæ emendationes ex Codice Dresdensi, apud Clariss. Menckenium Tom. 3. scriptorum rerum Germanicarum pag. 359 - 374. Fragmenta quædam ex Chronica Magdeburgensi Manusc. ab A. 990. ad 1000. edidit Canisius Tom. V. antiquar. Lect. Parte 2. pag. 340. (edit. novæ Basnagianæ Tom. 3. pag. 64

*) Adde Acta Sanctor. Tom. 1. Junii pag. 916. seq.

64. 65.) Omitto alia de quibus Caſpar Sagittarius, in Antiquitatibus Archiepiſcopatus Magdeburgenſis, Jen. 1684. 4. & de quibus Vir celeberrimus Urbanus Godfrid Siberus de illuſtrium Alemannorum meritis differens pag. 170. Conſtat illud tum ex antiquis Magdeburgenſium Chronicis, a Pomario a) & Dreſſero b) editis, tum ex vetuſtis Magdeburgenſium membranis, quas Auguſto Boſio teſte, illuſtris ille Magdeburgenſium Conſul, Otto Gverriceus, c) cum Alemannorum familia arctiſſime conjunctus, in potentiſſimi Boruſſorum Regis Bibliothecam, Ptolemaica munificentia adornatam intulit: tum vero ex Chronico Manuſcripto in tres libros diſtincto, & a Scriba Scabinatus Magdeburgenſis Seculo XIV. ante trecentos annos confecto, quod Conſultiſſimi Viri *Andreæ Okelii*, Scabinatus Regii Boruſſici in Ducatu Magdeburgico Senioris, & Conſiliarii aliis honoribus functi, perque literatum orbem celebratiſſimi, & ab *Antonio Pagio* aliquoties jure meritoque

a) Jo. Pomarius 1587. 4. 1589. fol. poſt Andream Wernerum, 1584. 4. ſed ambo Germanice.

b) Matthæus Dreſſerus in Chron. Saxonico 1596. fol. itidem Germanice.

c) Stanislai Lubieniecii Theatr. Comet. Tom. 1. pag. 245.

ritoque citati, beneficio inſpicere licuit.

De Chronico quod ab aliis laudatur ſub nomine Annaliſtæ SAXONIS, ab illuſtri Leibnitio editum, ab aliis EGGEHARDO, ſive ECCARDO, de quo ſupra Tom. 2. pag. 249. tribuitur, a quibusdam *Chronicon* vocatur *Magdeburgicum*, vide Bibliothecam Philol. Theol. Bremenſem Tom. 7. pag. 98.

De aliis Chronicis Magdeburgenſibus dictum ſupra in GEORGIO *Torquato*. Tom. 3. pag. 105. & ECCONE Tom. 2. pag. 242.

Jura Miniſterialium Magdeburgenſium vide ſis in nobiliſſ. Lunigii Corpore Juris Feudalis pag. 2022.

Seb. Beſſelmaieri narratio de obſidione Magdeburgenſi A. 1550. ſeq. Magdeb. 1552. 4 & in Sim. Schardii ſcriptoribus rerum German. Tom. 2. Confer Bælii Lexicon in *Letichio*, & V. C. Seb. Kortholti diſſ. Kil. 1703. 4.

Conradus de MAGENBERG, ſupra Tom. 1. pag. 1172.

Martinus de MAGISTRIS, infra MARTINUS.

MAGNETIUS apud Sigebertum cap. 89. cognomen RABANI *Mauri*, de quo ſuo loco.

MAGNI-

MAGNINUS Mediolanensis, Medicus circa A. 1300. *Regimen Sanitatis* quod inter ARNOLDI *Villanovani* A. 1312. defuncti opera pag. 658. exstat, sibi traditur addendo & immutando nonnulla appropriasse. De aliis ejus scriptis Lindenius, Merklinus, Mangetus in Bibl. Medica.

MAGNONIS *notæ Juris* sive siglæ & abbreviationes editæ in Dionysii Gothofredi auctoribus linguæ Latinæ pag. 1481. & in Eliæ Putschii Gammaticis pag. 1542 - 1679. ubi & alterius auctoris explanatio notarum Juridicarum pag. 1666-1683. Edidit etiam Frid. Tiliobroga sive Lindenborgius cum Valerio Probo de notis antiquis, Lugd. Bat. 1599. 8. Carolo Regi, incertum Calvone an Magno lucubrationem suam auctor dicavit his præmissis versibus:

Hæc Juris σημεῖα libens Rex accipe Carle,
Offert devotus quæ tibi Magno tuus.

MAGNUS Haconis sive Haquini F. Rex Norwagiæ ab A. 1263. ad 1280.

Ejus testamentum A. 1277. scriptum edidit Arnas Magnæus, Hafniæ 1719. 8. Vide Acta Eruditor. T. VIII. supplementi pag. 320. De *legibus* ab eo emendatis, unde nomen etiam *emendatoris Legum*

gum tulit, consulendus Thormodus Torfæus Tomo IV. Hist. Norwagiæ pag. 349. seq. ubi etiam Epistolæ ejus quædam & Constitutiones.

MAGNUS *Aurelius Cassidorus Senator*, supra CASSIODORUS.

MAGNUS *Felix Ennodius*: supra, ENNODIUS Tom. 2. pag. 305.

MAGNUS *Hund* sive *Canis*, Medicus Lipsiensis circa A. 1500. primus, ut notant, auctor figurarum sive delineationum anatomicarum, ligno quamquam runditer descriptarum, quales conspiciuntur in ejus *anthropologio* excuso Lipsiæ 1501. Vide D. J. Zachariæ Plathneri schediasma de hoc Magno editum ibid. 1735. 4.

Jacobus MAGNUS, supra Tom. IV. pag. 31.

Joannes MAGNUS (Svecicè *Stor*) Lincopensis Gothus, Hadriani VI. quem pridem Lovanii docentem audiverat, Nuncius A. 1522. in Svecia, atque inde Archiepiscopus Upsaliensis, usque ad A. 1527. quo multis chartis & monumentis secum asportatis Romam petiit, Gustavum I. Regem Romana Sacra abrogantem non ferens, *) obiitque exul Romæ

*) Damianus à Goës in deploratione Gentis Lapponicæ: *Joannes Magnus vir optimis parentibus ac*

Romæ A. 1544. de quo plura Joannes Messenius in Chronico Episcoporum Sveciτorum & V.C. Jo. Mollerus in hypomnematibus ad Jo. Scheferum de Svecorum scriptis pag. 363. seq. & B. Jo. Hubnerus noster in Centuria VII. Bibl. historicæ Hamb. pag. 69. seq. Scripsit *Gothorum Sveonumque Historiam* à Magogo & primis originibus usque ad sua tempora *libris XXIV.* editam post auctoris obitum ab *Olao* ejus fratre Rom. 1554. fol. cum variis iconibus: & sine illis Basil. 1558. 1517. 8. Argentorat. 1607. 8. Versio Svecica quam in carcere Orebroënsi dicitur composuisse Rex *Ericus XIV.* nunquam vidit lucem: prodiit autem versio Interpretis Regii *Erici Schrœderi* Gustavo Adolpho Regi dicata Holmiæ 1621. fol. De scriptis quibus *Petrus Parvus* aliique Dani scriptores fidei Joannis Magni detraxere, *Joannes* vero *Messenius* sub Jani Minoris nomine latens

ac divitibus natus, sacrarum litterarum non vulgariter peritus, probitate vitæ spectatissimus, Ecclesiæ Romanæ ita addictus, ut ejus causa amplissimum Upsaliæ Archiepiscopatum plus minus quadraginta millium aureorum in singulos annos, & una cum fundo paterno amiserit: cujus dignitatis ac bonorum jactura ab fluctibus fortunæ agitatus, in Prussiæ Gedani diu tenuiter victitans latuit.

latens eandem asseruit, vide laudatum Mollerum pag. 366. seq.

Historia Metropolitana, seu Episcopoporum & Archiepiscoporum Upsaliensium, edita ab eodem Olao fratre Rom. 1557. fol. subjunctis quibusdam *Epistolis* auctoris. Diversus ab hoc & longe junior *M. Jonas* MAGNUS Wexionensis Svecus, qui ex Professore Upsaliensi Episcopus Scarensis A. 1651. diem obiit, ac præter synopsin Historiæ Universalis laudesque Gustavi I. & Gustavi Adolphi elogium, varia scripsit, dequibus Jo. Scheferus in Svecia litterata pag. 99. seq.

Olaus MAGNUS Præpositus Stregnensis, Joannis frater & comes in exilio, operumque ejus editor, & post fratris obitum A. 1544. à Paulo III. missus in Concilium Tridentinum & Archiepiscopus Upsaliensis designatus, sed nunquam usus illa dignitate, exul & ipse Romæ defunctus, de quo & ipso Messenium, Mollerum & Hubnerum juvabit consulere. Scripsit præter *tabulam terrarum Septentrionalium & rerum mirabilium in eis & Oceano vicino*, cum variis animalium figuris, Venet. 1539.

De Gentium Septentrionalium variis conditionibus, statibus & moribus libros XXII. itidem cum figuris primum editos Romæ

mæ 1555. fol. Basil. 1567. fol. inde missos in compendium à *Cornelio Scribonio Graphæo* Flandro, Antwerp. 1558. & ibid 1562. atque recusum Ambergæ 1599. Francof. 1618. 1622. Lugd. Bat. & Amst. minore forma: ut Italicam Remigii Florentini, Venet. 1561. fol, Germanicas duas, Anglicamque & Belgicam versionem operis non contemnendi prætercam.

Epitomen duplicem revelationum S. Birgittæ Svecicæ (de qua supra Tom. 1. pag. 768.) Romæ in fol. publicatarum, ex Jo. Messenii fide memorat Jo. Schefferus pag. 27. de Svecorum scriptis.

MAGNUS *Richobergensis*, in Bajoaria, Noricus, flamen Augustinianus sub Imp. Henrico VI. cujus Chronico usum se esse testatur libro sexto Joannes Aventinus. Constat Henricum VI. imperitasse ab A. 1190. ad 1198. *Chronicon* autem REICHERSBERGENSE quod ex editione rarius obvia Monachiensi Christophori Gewoldi, 1611. 4. recusum non ita pridem in Joannis Petri Ludewici Tom. 2. scriptorum de rebus Bambergensibus, Lipss. 1708. fol. illud inquam Chronicon incipiens ab Adamo, in A. 1194. desinit. Unde perquam probabilis est conjectura præclari Vossii,

sii, qui hoc Reichersbergense Chronicon ab Aventino innnui suspicatur.

Rupertus MAGNUS, infra RUPERTUS *Tuitiensis*.

MAGNUS Archiepiscopus Senonensis, cujus *de Baptismo* scriptum manu exaratum Cangius evoluit, Archiepiscopatum gessit ab A. 804. ad 815. Vide Sammarthanos Tom. 1. pag. 619.

MAGNUS *Unnonis*, Monachus Brigittanus & Confessor generalis Wastenensium Cœnobitarum in Svecia, defunctus A. 1470. Hunc illustris Ericus Benzelius in notis ad Jo. Vastovii vitem Aquiloniam pag. 75. testatur & libris utilissimis, eruditionis, & assiduitate in sopiendis discordiis inter Monachos ortis diligentiæ ac integritatis opinionem ac famam meruisse. Refert idem se præter Magni hujus & Cardinalis Joannis de Turrecremata *Epistolas* missas ultro citroque, evoluisse etiam ejusdem tractatum *de devoto modo vivendi in consideratione beneficiorum DEI, scilicet creationis, redemtionis & conservationis, & in discussionem conscientiæ per veram contritionem & firmum propositum emendandi & confitendi de peccatis, ad* Christoferum *DEI gratia Daciæ, Sveciæ, Norvagiæ, Sclavorum, Gothorumque Regem.*

MAGO

MAGO Monachus & Presbyter, ex cujus ante quinquennium tum defuncti schedis RUDOLPHUS monachus Fuldensis, jussu Rabani Mauri, Abbatis sui scripsit *Vitam S. Liobæ* Virginis & Abbatissæ, editam a Surio 28. Sept.

Antiquiores sunt quam ut in præsentem censum referantur MAGO *Agrimensor*, ex cujus libris fragmenta inter scriptores rei agrariæ pag. 255. seq. edit. Goësianæ: Et MAGO Carthaginiensis, quem *rusticationis parentem* maxime se venerari ait Collumella, testatus ejus XXVIII. volumina ex Senatus consulto in Latinum sermonem ex Punico conversa fuisse. De hoc in Bibl. Latina lib. 1. cap. 2.

Richardus de MAIDESTON, (*Madston, Maidstone*) Anglus, cujus poëma *de concordia inter Regem Richardum & Cives Londinenses* A. 1393. servatur Manuscr. in Bibliothecis Angliæ, sicut etiam *Lectiones* ejus & *Quæstiones* cum *Determinationibus*. Nec non liber: *Protectorium pauperis*, in Codice Bodlejano 3629. varia variorum scriptorum Opuscula continente, cui titulus: Fasciculus Zizaniorum Magistri Jo. Wiclefi cum tritico. Nescio unde constiterit Oudino Tom. 3. pag. 1170. hujus fasci-

culi collectorem fuisse Thomam Waldensem seu Netterum. Neque enim hoc in Catalogo Manuscriptorum Angliæ pag. 174. significatur, in quo pag. 82. etiam memoratur Maidstonii tractatus *de anulo.*

Oliverius MAILLARD, Ordinis Minor. Vicarius Generalis, defunctus A. 1502. de quo Waddingus pag. 270. Auctor ille plurium sermonum, quales *) Michaëlis Menoti, Gabriëlis Barlette & similium: ex minore Britannia, Theologus Parisiensis, in quibus ut abundare quandoque se ostendunt ingenio, ita à gravitate Apostolica longius passim recedunt, & de misero gustatu statuque suorum temporum insignitum perhibent testimonium, ut post Henr. Stephanum in pluribus locis Apologiæ pro Herodoto, notavere nuper Theologus Basileensis celebris Petrus Roques in Pastore Evangelico Gallice edito Basil. 1723. 4. pag. 133. seq. & C. E. Jordanus in historia itineris sui litterarii, itidem vulgati Gallice, Hagæ Com. 1735. 8. pag. 162. seq.

Sermones de Adventu, habiti A. 1494. in templo S. Joannis de Gravia, prodie-

re

*) Menoto Maillardum & Barlettum jungit Franciscus Crucimanius pag. 327. Bibliothecæ Gallicæ.

re Parif. 1507. & 1515. 8. cum fermonibus quatuor communibus per Adventum & Dominicalibus.

Sermones de tempore. Lugd. 1498. & Argentorat. 1506.

Quadragefimale duplex Parif. 1498. forma majore octava, fubjuncto fermone *de Juftitia*, ex quo excerpta quædam in Matagonis de Matagonibus (Francifci Hotomanni) monitoriali adverfus Italo Galliam pag. 77.

Sermones de Sanctis & communi Sanctorum. Lugd. 1507. & Argentorat. 1514.

Contemplatio diffufa in Salutationem Angelicam Parif. 1507.

Sermones XV. de ftipendio peccati & Gratiæ præmio, atque fermo *in S. Annam.* Lugd. 1498. atque Argentorati: quibus quindecim fermonibus peccatum morale docet fugiendum, effe quoniam eft 1) amaricativum Confcientiæ. 2) beftialitatis introductivum. 3) diffipativum charitatis. 4) Dæmonis lætificativum. 5) excœcativum mentis. 6) fatuitatis inductivum. 7) generativum egeftatis. 8) honoris annullativum. 9) indignationis Divinæ promeritivum. 10) charifmatum Divinorum diffipativum. 11) libertatis deftructivum. 12) maledictionis incurfivum. 13) Naturæ

læſivum. 14) oppugnativum meriti Chriſti. & 15) Pœnitentiæ ſacramentalis ſubſtractivum.

Antonius MAIUS, cujus funebrem quandam orationem excuſam in Italia Geſnerus memorat, is eſt patria Brixienſis, cujus Epiſtolam philoſophicam atque hiſtoriolam ſive fabellam A. 1501. ſcriptam Veronæ de ſpiritibus qui apparuerant in Garda, Veronenſis diœceſeos villa, editamque Brixiæ memorat Voſſius pag. 680.

Chronica de MAILROS, ſive Monaſterii Mailroſenſis ſive Melroſenſis in Scotia, Ord. Bened. ab A. C. 735. ad A. 1270. non uno ſed incertis auctoribus, edita in Joannis Felli collectione ſcriptorum rerum Anglicarum, Oxon. è theatro Sheldoniano 1684. fol. Vide Guilelmi Nichols Bibliothecam hiſtoricorum Angliæ pag. 62. ſeq. & Scotiæ pag. 79. ſeq. & in appendice pag. 347. ſeq. ubi exhibet notas triplices Johannis Jameſoni in illud Chronicon, primas quidem quibus probat illud eſſe ab Anglo & Scoticarum rerum parum perito interpolatum: ſecundas quibus illuſtratur, & tertias pauciſſimasque illas quibus corrigitur.

Joan-

Joannes MAILROS. Supra Tom. 4. pag. 407.

Gvilelmus MAJOR. Tom III pag. 450.

Joannes MAJOR. Supra Tom. 4. pag. 283.

Hugolinus MALABRANCA Urbevetanus, Theologus Parisiensis, & ab A. 1368. Præpositus Generalis, Ordinis eremitarum S. Augustini, & ab A. 1371. ad 1374. Episcopus Ariminensis & Patriarcha (non CPolitanus ut Oudino Tom. 3. pag. 1141. sed) Hierosolymitanus. Vide Ughellum Tom. 2. pag. 428. & Philippum Elssium pag. 301. encomiastici Augustiniani. Scripsit Commentarium *in IV. libros Sententiarum, de DEO uno & Trino, Quodlibeta, Quæstiones in VIII. libros Physicorum Aristotelis. Commentarium in Boethium de Consolatione Philosophiæ. Sermones de tempore & de Sanctis.*

MALACHIAS (Hibernis *Malmedoic O Mongair*) ex Abbate Banchorensi Episcopus Connorensis in Hibernia, atque si Alberico pag. 252. Chronici, & 271. fides, ab A. 1126. certe ab A. 1132. Archiepiscopus Armachanus, nam Annum 1134. ponunt Jac. Waræus in Hibernia sacra pag. 14. & de Hiberniæ scriptoribus pag. 54. Caveus, aliique qui & A. 1137. sponte se abdicasse, atque inde semel iterumque petiisse

tiiſſe, Romam & in ſecundo itinere deceſſiſſe perhibent in Cœnobio Claræyallenſi Ao. 1148. 2. Nov. Vide iterum Albericum pag. 316. Morienti S. BERNHARDUS adſuit, & vitam *) ſcripſit defuncti & duos in ejus memoriam ſermones habuit, ut dixi ſupra Tom. 1. pag. 607. ubi notavi etiam Sanctis adſcriptum à Clemente III. A. 1190. Reliquiæ in Hiberniam translatæ A. 1194. Ad hunc Malachiam Epiſtolæ Bernhardi 315. 316. 317. (edit. Mabillonian. 341. 356. 357.) Scripſiſſe fertur ſub Innocentio II. *Prophetiam de futuris Pontificibus Romanis* quales ſupra memoravi JOACHIMI Abbatis & ANSELMI Marſicani, & qualis ab *Arabe* quodam de Pontificibus inde futuris quadraginta A. 1414. Imperatori Sigismundo oblata fertur in Concilio Conſtantienſi, atque nuper admodum cum Bulla Benedicti XIII. de habendo A. 1725. Concilio Beneventano, Germanice etiam verſa A. 1725. 8. lucem vidit. Malachiæ divinatio incipit à Cæleſtino II. & non modo ad Pontifices noſtræ ætatis progreditur, ſed poſt præſentem *Clementem XII.* quem verbis: *Columna*

*) Exſtat & apud Surium, V. Novembr. & in Thomæ Meſſinghami florilegio Sanctor. Hiberniæ pag. 352.

Columna excelsa, voluit notare, superfunt adhuc vaticinia sive ænigmata de aliis futuris viginti: 1) *Animal rurale.* 2) *Rosa Umbriæ.* 3) *Ursus velox.* 4) *Peregrinus Apostolicus.* 5) *Aquila rapax.* 6) *Canis & coluber.* 7) *Vir religiosus.* 8) *De balneis Etruriæ.* 9) *Crux de Cruce.* 10) *Lumen in Cœlo.* 11) *Ignis ardens.* 12) *Religio depopulata.* 13) *Fides intrepida.* 14) *Pastor angelicus.* 15) *Pastor & nauta.* 16) *Flos florum.* 17) *De medietate Lunæ.* 18) *De labore Solis.* 19) *Glória olivæ.* 20) *In persecutione extrema S. R. Ecclesia sedebit: Petrus Romanus qui pascet oves in multis tribulationibus: quibus transactis civitas septicollis diruetur & Judex tremendus judicabit populum suum.* Primus hæc vaticinia additis notis *Francisci Alphonsi Ciacconii*, Ord. Præd. ad Clementem VIII. usque edidit *Arnoldus Wion* Tom. 1. ligni Vitæ pag. 307.-311. lib. 2. cap. 20. Venet. 1595. 4. Prodiere deinde cum annotationibus *Hieronymi Joannini* Ord. Præd. Latine & Italice, ibid. 1605. 4. sæpius etiam recusa Romæ ut A. 1689. atque alibi, ut in *Thomæ Messinghami* florilegio Sanctorum Hiberniæ pag. 376 in Henrici Engelgrave Cœlesti pantheo, emblemate V. §. 1. & in Gabrielis Bucelini historia universali: etiam in prima continuatione Europæ hodie impe-

rantis, quæ B. Petro Ambrosio Lehmanno curante Germanice prodiit Hamb. 1697. 121. pag. 123. seq. & Italice Venet. 1689.

Quantum his tribuendam sit fidei, docebunt *Claudius Franciscus Menestrierius* S J. in libello edito Parisiis 1689. 4. *) cui titulus: *refutation des propheties faussement attribuées à S. Malachie sur les elections des Papes:* Germanice verso à *M. Christiano Wagnero*, τῷ μακαρίτῃ Lipsiæ 1691. 4. atque defenso in philosophia imaginum **) ænigmaticorum Paris. 1694. 12. contra *Joannis Germani*, Cisterciensis additiones editas Neapoli 1675. 4. *Petrus Petitus* lib. 3. de Sibylla c. 10. pag. 347. seq. *Daniel Papebrochius* in propylæo ad Acta Sanctorum Maji pag. 1216. *Samuel Andreæ* diss. de successionibus Rom. Pontificum secundum prænotionem Malachiæ Hiberno adscriptam. Marpurg. 1677. 4. *Dan. Guilelmus Mollerus* in diss. de Malachia Propheta Pontificio, Altdorf 1706. 4. *Michaël Gorgenius* in observationibus editis Gallice, Abbatis villæ 1659. 4. & *Theodorus Crügerus*, Lycei Luccaviensis Rector

*) Acta Erud. 1691. pag. 144. 312.
**) Journal des Sav. 1695. pag. 666.

ctor in commentatione historica de successione continua Pontifium Romanorum secundum vaticinia Malachiæ, à dubiis *Francisci Carriere* (in digestis Chronologiæ Pontificiæ usque ad Alexandrum VII. Colon. 1619.) *Menetrierii* & aliorum vindicata. Witteberg. 1723. 4.

Cætera Malachiæ huic tributa sunt *Vita S. Cuthberti*, post Monachum coævum Lindisfarnensem & Bedam *) scripta ad Davidem Regem Scotiæ, sed nec in Actis Sanctor. Tom. 3. Martii 20. neque alibi quod sciam typis exscripta. *Epistolæ* ad S. Bernardum aliosque, *Constitutiones* communes, ac *de legibus cælibatus* & Novarum *traditionum* liber. Neque horum quicquam editum comperi, licet memorantur à Baleo XIV. 85. atque inde a Waræo, aliisque & à Vischio pag. 236. Bibliothecæ Cisterciensis, qui etiam ex pervetusto Codice Monasterii Elnonensis laudat distichon hoc Malachiæ familiare:

Spernere Mundum, spernere sese, spernere nullum,
Spernere se sperni: quatuor hæc bona sunt.

*) Supra Tom. 1. pag. 504.

MALACHIAS Hibernus alter junior, Ord. Minor. circa A. 1310. cujus *Conciones* memorat Baleus XIV. 91. ac præterea *Venenum Malachiæ*, five librum *de veneno ſeptem peccatorum mortalium deque remediis ipſorum*, editum typis Henrici Stephani avi, Parif. 1518. 4. Vide Mich. Maittairii annales typographicos Tom. 2. pag. 312.

Ricordanus MALASPINA, Patricius Florentinus ſcripſit Hiſtoriam antiquam Florentinam ab Urbis Originibus usque ad A. C. 1281. Sed opus Joanni Villano *) aliisque ex merito laudatum ſcripſit Italice non Latine, quod opus poſt editiones Florentinas A. 1568. 4. & 1718. caſtigatius, adhibito Manuſcripto Codice illuſtriſſ. Marchionis Giugni, Civis Florentini recudi fecit celeberrimus Muratorius in theſauro ſcriptorum Italiæ Mediolanenſi, tomo octavo: una cum continuatione *Jacchetti* MALASPINÆ ex fratre Nepotis usque ad A. 1286. (non 1296. ut eſt in Ephemeridibus erudítor. Parif. A. 1733. pag. 490. edit. Amſt.)

Saba

*) Vide Julium Nigrum pag. 484. hiſt. Scriptorum Florentinorum.

Saba *) MALASPINA Romanus, Decanus Malthensis & Secretarius Pontificiis Joannis XXI. scripsit *rerum Sicularum ab A. 1250. ad 1276. libros sex*, (non duodecim ut legas in ephemeridibus eruditorum Paris. A. 1733. pag. 489.) editos primum à Baluzio Tom. 6. Miscell. pag. 197-348. Paris. 1713. 8. ex Codice in fine mutilo, qui ex Codice Vaticano emendari ac suppleri potest, ut notatur in Diario eruditorum Italiæ Tom. XXI. pag. 437. Baluzii editio recusa in tomo octavo thesauri Italiæ Muratoriani: & in Jo. Baptistæ Carusii tomo secundo Bibl. Historicæ Siciliæ: ac denique in thesauro Siciliæ Burmanniano parte quinta: subjunctis etiam continuationis loco libris VIII. NICOLAI *Specialis*, de quo infra suo loco.

Galfredus de MALATERRA, supra Tom. 3. pag. 26.

Carolus de MALATESTIS, Gregorii XII. Procurator ad sacram unionem perficiendam in Concilio Constantiensi. Hujus Epistolæ A. 1415. seq. datæ in Clarissimi Hardtii Historia illius Concilii Tom. IV. pag. 177. 341. 346. & 380.

Nerei-

*) Non *Salla* ut apud Baluzium T. VI. Misc. pag. 197. & Oudinum Tom. 3. pag. 482.

Nereidum cantus ad Joannem Auſtriacum, ſive Carmen epicum quod incipit: *Littore cum primum claſſem deduxit Ibero*, in Gruteri deliciis poëtarum Italorum, in limine tomi ſecundi.

Pro *Sigismundo Pandulpho* MALATESTA Principe, Epiſtola ante A. 1465. ſcripta à ROBERTO VALTURRIO, Ariminenſi ad Machomet Bei, magnum admiratum & Sultanum Turcicum, in Baluzii Miſc. Tom. IV. pag. 524.

MALCHIONIS Presbyteri & Rhetoris Antiocheni quædam profert Petrus Diaconus libro ad Fulgentium, veteri Latina, ut videtur, uſus verſione. Malchionem enim ipſum circa A. 270 clarum, Græce non Latine ſcripſiſſe nemo dubitat. Vide quæ notavi ad Hieron. cap. 71. de S. E.

Nicolaus MALHERMI, ſive MALHERBIUS, Venetus Monachus S. Benedicti Ord. Camaldulenſium, *Biblia integra*, ut ipſe profitetur, *ſecundum proprietatem litteræ de verbo ad verbum* tranſtulit Italice, Vulgatam potius quam Hebraicos vel Græcos fontes ſecutus. Poſt primam editionem Venetam *) A.

1471

*) Impreſſa in membranis exſtat hæc editio Uratislaviæ in Bibl. celeberrima Rhedigeriana ſive Eliſabethana. Vide B. Gottlob Krantzii memorabilia illius Bibl. pag. 72.

1471. fol. ad Laurentium, Theologum Venetum sæpius lucem vidit & ibid. 1477. & 1507. & variis in locis ut notatum Jacobo Longo in Bibliotheca Biblica, eumque secuto Oudino Tom. 3. pag. 2664. seq.

MALLEACENSE *Chronicon*, Abbatiæ S. Maxentii in Pictaviensi diœcesi: sive excerpta ex Chronico majore ab Orbe condito ad A. C. 1140. ex *Julii* FLORI floribus Historiarum, aliisque edita à Labbeo Tom. 2. Bibl. novæ Manuscr. pag. 190--221.

MALLEACENSIS Monachus, infra PETRUS *Malleacensis.*

Felix MALLEOLUS, supra Tom. 2. pag. 465. FELIX.

Thomas MALLEOLUS, supra Tom. 4. p. 633. de KEMPIS.

Gvilelmus MALMESBURIENSIS, supra Tom. III. pag. 451.

MALOGRANATUM, titulus libri, supra GALLUS Tom. 3. pag. 42.

MALSCHANI nescio cujus *Artem*, Grammaticam ut suspicor, in Bibliothecæ Sangermannianæ Codice 540. Cangius evolvit.

Joannes MALVERNÆUS, supra Tom. IV. pag. 289.

Jacobus

Jacobus MALVETIUS, de quo Tom. IV. pag. 32. ubi dictis adde, Malvecii hujus, nobilis Mutinensis *Chronicon Brixianum* ab origine Urbis ad A. 1332. quod auctor A. 1412. propter pestilentiam apud Brixienses grassantem in amœnas Benaci oras profugum se composuisse testatur, vulgavit illustris Muratorius Tom. XIV. thesauri rerum Italicarum, *) Mediolan. 1729. fol.

Claudianus MAMERTUS. Supra Tom. I. pag. 1074.

MAMMOTHREPTUS, μαμμόθρεπτος, **) mamma sive lacte nutritus: sive a trahenda vel tractanda mamma *Mammotractus*, vel *Mammotrectus*: titulus libri in gratiam rudium clericorum exponentis ordine Biblico voces vocumque significationem, orthographiam, accentus in Bibliis Latinis prologisque Hieronymi, deinde in antiphonis & responsoriis, in hymnis: in Legendis Sanctorum, Homiliis & declaratione Regulæ S. Francisci: cum brevi declaratione de mensibus Hebræorum, de festis, vestibus

*) Act. Er. 1730. pag. 54. Bibl. Italique Tom. IV.

**) Augustinus serm. 2. in Ps. XXX. Tom. 4. Opp. pag. 120. *mammo threptus, quales dicuntur pueri qui diu sugunt, quod non decet.*

bus, Sacerdotibus, de interpretibus S. Scripturæ, de divinationibus, de nominibus DEI, de expoſitione, qualitatibus & dimenſione *) S. Scripturæ, de comparatione teſtamentorum ad invicem & de quatuor Synodis, de orthographia & de accentibus. Opus abſolutum A. 1466. auctor *Joannes* MARCHESINUS, Ord. Minor. de quo infra, ſuo loco. Prodiit primum Moguntiæ **) 1470 fol. Venetiis 1476. 1479. 1489. 1492. 1496. 4. & 1498. 1506. 8. Habeo etiam editionem in fol. ſine loco & anno, & ad calcem vocatur *liber expoſitorius totius Bibliæ ac aliorum quæ in Eccleſia recitantur.* Prodiit itidem Medio-

*) Caput de dimenſione S. Scripturæ integrum ita ſe habet: *Scriptura ſacra dimenſione quadruplici variatur. Habet enim* latitudinem *in deſcriptione duorum teſtamentorum.* Longitudinem *in deſcriptione temporum & ætatum.* Sublimitatem *in deſcriptione trium hierarchiarum gradatim ordinatarum, ſcilicet Eccleſiaſtica, Angelica & Divina.* Profunditatem *in deſcriptione myſticarum intelligentiarum.*

**) Cangius præf. gloſſarii Lat. § 50. Jacobus le Long Bibl. Biblica in Marcheſino pag. 845. Oudinus Tom. 3. pag. 2562. Vide & Poſſinum ad Pachymerem Tom. 2. pag. 495. Antonium Reiſerum Manuſcr. Bibl. Auguſtanæ p. 97. Miſcellanea Lipſ. Tom. VII. pag. 46. ſeq. Diarium eruditorum Italiæ Tom. 13. pag. 286. &c.

diolani 1481. Argentorati (1487.) 1489. fol. 1494. 4. Norimbergæ 1489. 1494. 4. Metis (1509.) 1511. 4. Parif. 1510. 1521. 8.

MAMUTIUS de quo Chriftianus Daumius Epiftola ad Nic. Heinfium data A. 1679. Tom. IV. fylloges Burmannianæ pag. 255. *Habeo nunc mecum ex Paulina Lipfienfium Bibliotheca membranaceum grandem Codicem, in quo* Mamutii *nefcio cujus* de virtutibus elegia *plus mille conftans verfibus, Orofius, Arator, Rigæ & Prudentii nonnulla, ut Pfychomachia, Hamartigenia, Hymni.*

MANASSES I. *Remenfis* ab A. 1068. Archiepifcopus, in Concilio Auguftodunenfi A. 1079. ob varia crimina quæ ipfi objiciebantur damnatus, in proximo Lugdunenfi Concilio A. 1080. *Apologiam* obtulit Hugoni Dienfi Epifcopo, Gregorii VII. in Gallias legato, quam edidit Mabillonius Tom. 1. mufei Italici parte 2. pag. 119--127. qui de hoc Manaffe videndus pag. 117. feq. Sammarthani in Gallia Chriftiana Tom. 1. pag. 507. feq.

Epiftola ad Gregorium VII. in tomis Concilior. Labbei X. pag. 362. Harduini VI. pag. 1569. &c. confer. Gregorii VII. lib. fextum Epift. 2. 3.

MANASSES *Sveſſorum* five *Sveffionenfis* Epifcopus ab A. 1103. ad 1108. cujus donationem

tionem Ecclesiæ monasterio Novigentino factam edidit Dacherius notis ad Guibertum Novigentinum pag. 625. seq.

Antonius MANCINELLUS, supra Tom. 1. pag. 333.

Dominicus MANCINUS præter poëma *de passione Domini* Thritemio cap. 955. laudatum, scripsit jam senex & Friderico Severinati, Episcopo Malleacensi dicatos Lipsiæ 1516. edidit elegos *de quatuor Virtutibus, & Officiis ad bene beateque vivendum pertinentibus:* post repetitas editiones Basil. 1543. Antw. 1559. recudi curavit V. C. Hermannus ab Hardt Helmstad. 1691. 8. subjuncta MARTINI Braccarensis formula honestæ Vitæ.

Guilelmus MANDAGOTUS sive de MANDAGOTO. Supra Tom. 3. pag. 455.

Joannes de MANDEVILLA, supra Tom. IV. pag. 289.

Joannes MANDWITHUS. Tom. IV. pag. 290.

MANEGAUDUS, *Manegaldus*, *Manegoldus* de quo Anonymus Mellicensis cap. 105. *Manegoldus Presbyter, modernorum magister magistrorum, strenuus assertor veritatis fuit, a qua nec promissis nec minis schismatici Regis* *) *flecti potuit.*

*) Ita vocat homo Papæ, Henricum IV. Imp.

Quin imo in dissensione illa quæ inter Gregorium VII. & Henricum IV. *exorta fuit, pro tuenda justitia laboravit usque ad vincula. Exstat ad eum scripta quædam exhortatoria* IVONIS *Episcopi Carnotensis Epistola*, (qudragesima inter Ivonianas.) *Hic* textum Esaiæ *Prophetæ paginalibus clausulis distinxit. Super* Matthæum *vero glossas continuas scribit. Scribit quoque super* Psalterium, *opus præstantissimum, super topazium & aurum obryzum pretiosum.* Hujus ut videtur opusculum pro Gregorio VII. sed jam defuncto & post A. 1080. ante A. 1101. scriptum *adversus Wolffelmarum* Coloniensem edidit laudatissimus Muratorius tomo quarto anecdotorum Latinorum, Patavii 1713. 4. Quæ autem *contra Epistolam Wenerici* scripturum se promittit, nusquam exstant. Haud dubie idem MANEGUNDUS est, quem Henricus Gandavensis cap. 28. *ait ingenii sui monumenta in expositione* Psalmorum & Epistolarum Pauli, *posteris reliquisse.* Huic Manegoldo Teutoni tribui a nonnullis Commentarios in Psalmos, Coloniæ 1536. fol. editos, Miræus ex Jo. Molano annotavit, quos tamen REMIGII Autisiodorensis Episcopi esse communis est persuasio. Verisimile etiam Clarissimo Muratorio visum de eodem mentionem fieri in Ptole-

Ptolemæi Lucensis Annalibus ad A. 1090 *Per idem tempus floruit in Teutonia quidam Philosophus, cui nomen MENEGALDUS, cujus uxor & filiæ in Philosophia fuerunt permaximæ.* Anonymus apud Andream du Chesne Tom. IV. de rebus Francor. pag. 89. *Hoc tempore tam in Divina quam in humana Philosophia floruerunt Lanfrancus Cantuariorum Episcopus, Gvido Langobardus*, MAINGAUDUS Teutonicus, *Bruno Remensis, qui postea vitam duxit eremiticam.* Fuit hic Magister MANEGOLDUS *de Lutenbach* inter primos Canonicos & Præpositus Canonicorum Regularium *Murbacensium* in Alsatia, de quo Bertholdus Constantiensis in appendice ad Hermannum Contractum ad A. 1093. & 1098. & Auctor incertus ad A. 1090. apud Urstisium Tom. 2. pag. 83. Diversus adeo à duobus ejusdem temporis, MANEGOLDO *Abbate S. Georgii* in Svevia quem à Monachis suis occisum *) refert idem Bertholdus ad A. 1100. & à MANEGOLDO *Raitenburchensi Decano*, cujus librum pro defensione Gregorii VII. compositum ipso adhuc vivente, tamen ab ipso non approbatum memorat Gerlachus præpositus Reichersber-

*) Acta Sanctor. Tom. 3. Februar. pag. 52.

gensis apud Clariss. Pezium Tom. 2. Anecdotorum parte 2. pag. 491. Confer ejusdem prolegomena ad illum tomum pag. XXIX. seq. & Diarium eruditorum Italiæ Tom. XV. pag. 32. seq.

MANEGAUDUS *Abbas S. Michaëlis* ad Mosam circa Ao. 1150. cujus diploma de renovanda memoria Ducis Volfaudi edidit Baluzius Tom. IV. Misc. pag. 463.

Alius MANIGOLDUS Svevus ex *Abbate Gremsmünsterensi Episcopus Passaviensis* A. 1206. de quo monumenta Tegernseensia apud eundem Pezium Tom. 3. parte 3. pag. 523.

Ab his omnibus ut videtur diversus MENEGALDUS sive MENENGALDUS scriptor *Historiæ Ecclesiasticæ* Manuscriptæ in variis Bibliothecis, quæ incipit: *Assyriorum Regum potentissimus olim fuit Ninus, qui bellum finitimis inferens Regibus* &c. Judice Luca Holstenio *) *auctor nullius judicii nec pretii, quorum centuriæ reperiuntur passim in Bibliothecis Monasteriorum, qualis Petrus Comestor, Vincentius Belluacensis,* **) *aliique ejus farinæ consarcinatores, qui quum nullum suis historiis initium reperire possent, ab exordio Mundi repetebant, ut mali Poëtæ Trojanum*

*) Diarium eruditorum Italiæ Tom. XV. p. 29.
**) Multis tamen aliis hic præstat.

janum bellum gemino ordiuntur ab ovo. Forte ſub finem ad particularem alicujus Gentis hiſtoriam, & ad ſua tempora delabitur, quæ uſui eſſe poſſent ad illorum temporum cognitionem: quod de proximo & in præſenti deſperandum.

Jannotius MANETTIUS. Supra Tom. IV. pag. 64.

MANFREDUS *de Cruce*, Decretorum Doctor, Abbas S. Ambroſii Mediolanenſis Philippi Mariæ, ducis Mediolanenſis ad Concilium Conſtantienſe Legatus, cujus *Orationem ad Sigismundum Rom. Imp.* in illo Concilio A. 1415. habitam edidit Hermannus ab Hardt Tomo V. hiſtoriæ Concilii Conſtantienſis pag. 109-114.

Fulgentius MANFREDUS, Venetus Ord. Minor. junior qui A. 1606. ſcripſit Exceptionem per edictum Cardinalium in cauſa Veneta. Exſtat apud Goldaſtum T. 2. Monarchiæ Imperii pag. 483. 485.

MANFREDUS Poëta & Mathematicus, cujus *carmina de computo anni* leguntur ad calcem tomi primi operum Bedæ venerabilis pag. 425. ſeq. & breve ſcriptum *de embolismorum ratione* pag. 405-452. Idem an vero alius *Hieronymus* MANFREDUS Medicus & Aſtronomus Bononienſis circa A. 1455. cujus *Centiloquium*

quium de Medicis & infirmis prodiit Bononiæ 1483. 4. Norimb. 1530. 8.

MANFREDUS *de Monte Imperiali*, Medicus, ſcriptum *de ſimplicibus* in Codice Regio Pariſ. 334. Cangius evoluit.

MANFREDUS Potentinus ſive *Potentiæ* in Lucania Epiſcopus A. 1119. ſcripſit *vitam Gerardi* Patria Placentini, Epiſcopi Potentini, deceſſoris ſui, quam vulgavit Ughellus Tom. 7. Italiæ ſacræ p. 135-138. (edit. primæ pag. 178.)

MANFREDUS *Siciliæ* Rex A. 1266. extinctus, de quo Antoninus Mongitor T. 2. Bibl. Siculæ pag. 29. ſeq. Ejus *Epiſtolas quinque* edidit Baluzius Tom. 1. Miſc. pag. 475.483. ſeq. Ejusdem additiones ad FRIDERICI II. Imp. librum *de arte venandi cum avibus* (de quo ſupra Tom. 2. pag. 621.) prodiere Auguſtæ Vindel. 1576. 1596. 8. *Epiſtola* de victoria adverſus exercitum Papæ Innocentii IV. apud Bzovium ad A. 1254. n. VI.

MANFREDUS *Terdonenſis* Ord. Minor. Provinciæ Januenſis ac cuſtodiæ Papienſis, circa A. 1360. ſcriptor *Polylogii* ſive expoſitionis vocabulorum S. Scripturæ. Vide Waddingum pag. 246.

MANFREDUS *Vercellenſis* Ord. Præd. circa A. 1433. in partibus Longobardiæ nun-

nunciavit propinquum Antichristi adventum & quasi tempore suo esset futurus, induxit ad hoc suas rationes ex Scripturis, præcipue ex Apocalypsi: inde multis ad eum confluentibus auctor fuit tertii Ordinis Monachorum & Monialium de pœnitentia S. Dominici. Vide Antoninum Florentinum summæ historiarum tit. 22. cap. 7. §. 8. Tom. 3. pag. 494. seq. *Prædicabat* BERNHARDINUS *) *contra eum, auguens factum illud, & Manfredus contra Bernardinum, in aliquibus doctrinæ suæ eum sugillans.*

Nicolaus MANIACUTIUS, Canonicus Ord. S. Augustini regularis, Lateranensis Basilicæ, circa A. 1180. scripsit *Catalogum Romanorum Pontificum* à Petro Apostolo ad Alexandrum III. versibus hexametris Leoninis. Incip.

Si vis Pontifices Romanæ noscere sedis,
Carminibus nostris perlectis scire valebis,

Edidit Onufrius Panvinius in annotatt. ad Platinam in vita Alexandri III. pag. 207. & Daniel Papebrochius cum notis in propylæo Act. Sanctorum Maji pagina *) 27. Hunc Catalogum *Nicolao Montacutio* Anglo circa A. 1466. claro

C 4 præ-

*) *Bernardinus Senensis*, de quo supra Tom. 1. pag. 585. Confer Raynaldum ad Annum 1419. n. 13.

præter rem tribuit Pitseus pag. 657. & ante eum Baleus VIII. 25. Vide & Oudinum Tom. 3. pag. 2696.

Anicius MANLIUS *Torquatus Severinus Boëthius.* Supra, BOETHIUS. Tom. 1. pag. 687.

Jacobus MANLIUS. Supra, JACOBUS Brigantinus Tom. IV. pag. 15.

MANLIUS *Rallus* ad quem Jo. Jovianus Pontanus libro 2. Hendecasyllabon:

Manli deliciæ Attici leporis
Atque idem Latiæ lepos Camœnæ,
Cantas dum teneros Lycinnæ amores
Et Coi numeris refers Philetæ &c.

Lucas MANNELLUS. T. IV. pag. 832.

MANSVETUS Archiepiscopus Mediolanensis, qui contra Monothelitas A. 679. Synodum habuit, *) Synodicamque ad Constantinum Pogonatum, Imp. CPolitanum misit, quæ cum Mansveti expositione fidei exstat in tomis Conciliorum ante acta sextæ Synodi A. 680. & separatim ex Codice Anglicano prodiit cum notis Geverhardi Elmenhorstii, Lugd. Bat. 1618. 4.

Gvalterus MAPES. Supra Tom. 3. pag. 341.

MA-

*) Confer Pagium ad A. 679. n. IV. seq.

MAPHÆUS *Vegius* ex Laude Pompeja Laudensis, Insuber, Martini V. Papæ Datarius, diem obiit Romæ A. 1458. primo anno Papæ Pii II. sepultus in capella quam ipse Vegius adductis A. 1430. Ostia reliquiis B. Monicæ, *) S. Augustini matris ædificari fecerat. De eo Trithemius cap. 762. & scriptor Vitæ subjunctæ libris de educatione puerorum, in edit. Basil 1541. 8. & in Bibl. Patrum iisdem præmissæ: Jovius in elogiis, Ghilinus Tom. 2. Niceronus in memoriis de vitis eruditorum Tom. 26. pag. 83. & additiones ad Naudæana pag. 194. Scripta ejus, curante Andrea Schotto in Bibliothecæ Patrum Coloniensis supplemento A. 1622. atque inde in Bibl. Patrum Lugdunensi tomo XXVI. exstant hoc ordine:

De educatione liberorum & claris eorum studiis ac moribus libri VI. pag. 633. Prodierat eximium hoc opus Mediolan. 1491. 4. Paris. 1511. 4. Basil. 1541. 8.

De perseverantia Religionis libri VI. ad Elizabeth & Monicam, sorores. pag. 689. Prodierant ex Joannis de Butrio,

C 5 Mona-

*) Adde Baronium ad Martyrolog. Rom. IX. April. Acta Sanctor. Tom. 1. Maji 4. pag. 491. Tillemontii memorias H. E. tomo VIII. pag. 477.

Monachii Claraevallensis recensione, Parisf. 1511. 4.

De quatuor hominis novissimis, morte, judicio, inferno & Paradiso *meditationes*. pag. 745. Prodierant cum libris de educatione liberorum, Basileæ.

Philalethes, seu Veritas invisa exulans, dialogus ad Eustathium fratrem pag. 755. præmissa ejusdem argumenti elegia *Cornelii Gnaphei* Alostani. Prodierat cum quibusdam Luciani dialogis, Argentorat. 1515. 4. & cum præf. Udalrici Fabri, Thorenburgensis, Viennæ 1516. 4. De Gallica versione Lugd. forma minore à D. V. Z. edita quæ hunc dialogum perperam Luciano tribuit, & de altera versibus Gallicis, Petro du Val interprete, Lugd. 1552. vide Niceronum Tom. XXVI. pag. 89.

Supplementum libri XII. Æneidos Virgilianæ pag. 759 Incipit: *Turnus ut extremo devictus Marte profudit.* Sæpius prodierat in variis Virgilii editionibus, ut notare me memini in Bibl. Latinæ lib. 1. cap, 12. ubi etiam de Gallica hujus supplementi metaphrasi à Petro de Mouchant adornata.

Astyanax, sive de morte Astyanactis, poema quod incipit: *Musa, refer quæ causa metum post diruta Trojæ.* pag. 764.

pro-

prodierat curante Laurentio Abſtemio, Fani 1505. cum pſeudo Pindaro Thebano & variorum epigrammatibus, quorum nonnulla omiſſa in ſecunda Francisci Polandi editione A. 1515. Vide additiones ad Naudæana pag. 198.

Velleris aurei libri IV. quorum initium: *Egregium canere Æſonidem juvenesque Pelasgos* pag. 766. Editi fuerant una cum Aſtyanacte Vegii à Franciſco Modio Colon. 1589. 12.

Antoniados ſive de vita & laudibus S. Antonii, *libri IV.* ad Eugenium IV. pag. 773. Incip. *Non hic Pegaſides, non ficta & inania, Muſæ.* ex editione Antwerp. 1559.

Declamatio ſeu Diſputatio *inter Solem, terram & aurum,* audiente DEO & homine aſſiſtente. pag. 777. Lucem viderat Pariſ. 1511. 4.

Præter hæc in Bibliothecis Patrum obvia, exſtant *Vita S. Bernardini Senenſis,* edita in Actis Sanctorum T. V. Maji 20. p. 287. *Poëmata & Epigrammata* edita una cum aliis à Franchino Gafurio, Laudenſi, Muſicæ artis laude celebrato A. 1521. In his elegiæ *de fraudibus ruſticorum* & epigrammata *contra* *) *vitam*

*) *Tria luſtra peregi, ætatis meta iſta mea.*

tam rusticam composita ab eo anno 1422. & poëma cui titulus *Pompejana*, A. 1423. Ipse vero natus A. 1407. præcocibus igitur ingeniis jure suo accensendus. Quod præterea memoratur à Trithemio *de laudibus divæ Monicæ*, præter præfationem de hoc argumento libris de liberorum educatione præmissam: intellige *libros tres de vita & obitu B. Monicæ & Officium Translationis ejusdem.* Sed & hæc & in Actis Sanctor. Tom. 1. Maji pag. 491. memorata; Vitam & *Officium S. Augustini & Officium Conversionis ejusdem: & Vitam & Officium B. Nicolai Tolentinatis*, & cætera memorata Trithemio, *In Psalmos Pœnitentiales* & *de re militari*, & cum *Epistolis* multis librum *de conditione humana* quem imperfectum reliquit, nemo, quod sciam, in lucem protulit. Librum *de Verborum in jure civili significatione* quem Vincentiæ A. 1477. editum scribit Simlerus, alterius Maphei esse mihi persuadeo.

Celsus MAPHÆUS, *Veronensis* de cujus apologia pro Canonicis regularibus contra AMBROSIUM Coriolanum, Eremitarum Generalem, vide Bzovium ad A. 1484. n. 4. seq.

Paulus MAPHÆUS, *Veronensis*, supra MAFFEUS.

Guilelmus

Guilelmus de MARA. Supra Tom. 3. pag. 456.

MARBODUS, *Merboldus*, *Marbottus*, *Marbadus*, *Mardebanus*, *Merobaudus*, *Merbodæus*, à Baleo II. 50. & a Pitſeo pag. 185. Leyſeroque pag. 369. de poëtis Medii ævi, cognomento *Evanx* dicitur, quod Evacem de gemmis viſus eſt carmine expreſſiſſe, ut mox ſum dicturus. Natione Britannus ex Magiſtro Scholarum & Archidiacono Andegavenſi Epiſcopus A. 1096. Redonenſis in Britannia Armorica Galliæ usque ad A. 1123. quo Monachus ad S. Albinum Ord. Bened. Andegavi obiit ætat. 88. Multa ſcripſit verſu & proſa, quorum nonnulla, ſex Epiſtolæ nimirum, liber de gemmis, variaque Carmina, juſſu Ivonis, Redonenſis Epiſcopi vulgata Redonis: 1524. ſed plura curante præclaro Viro D. Antonio Beaugendre, Presbytero Ord. Bened. edita ad calcem Operum Hildeberti Cenomanenſis, *) Pariſ. 1708. fol. hoc ordine, & præmiſſa, inter aliorum elogiorum delectum, *Monachorum & Conventus S. Albini Andegavenſis Epiſtola encyclica* de ejus obitu, in qua *Oratorum*

*) Supra Tom. 3. pag. 761. Acta Erud. 1709. p. 145. Oudinus Tom. 2. pag. 946. Bibl. Latina IV. 2.

rum Rex, Gallicanæ eloquentiæ arcem obtinuisse traditur, atque si ULGERIO ejus in Scholæ magisterio successori credimus, *) *cessit ei Cicero, cessit Maro junctus Homero.*

1) *Epistolæ* VI. pag. 1387. ex quibus *prima* ad Raynaldum Martigne, Andegavensem Episc. sæpius edita in Patrum Bibliothecis, ut Lugd. Tom. XXI. pag. 157. atque inter Hildeberti Epistolas *secunda* & *tertia* ad Ingilgerium, sive Ingungerium solitarium & Sacerdotem. *Quarta* ad Vitalem, *Quinta* parænetica ad ancillam CHristi Agenoridem, & *sexta* ad Robertum Arbricellensem, oppugnata a Natali Alexandro Sec. XI. & XII. diss. V. artic. 2. Tom. VI. pag. 800. seq. Hisce ex veteri Redonensi editione Anni 1524. exhibitis & ad Manuscriptos Codices castigatis addi poterat *septima* ad Hildebertum ex Dacherii Tom. XIII. spicilegii pag. 295. (Tom. 3. edit. novæ pag. 430.)

2) *Vita S. Licinii*, Episcopi Andegavensis pag. 1418. edita in Actis Sanctorum T. 2. Febr. 13. pag. 682.

3) *De*

*) Bulæi Hist. Academ. Paris. pag. 522. Epistola illa encyclica in Marbodi laudem & Ulgerii carmen leguntur etiam in Edmundi Martene T. 1. anecdotor. pag. 355. 357.

De Vita S. Roberti, Abbatis Casæ DEI Libri II. pag. 1433. ex iisdem Actis Tom. 3. April. 24. pag. 317, & in Mabillonii Actis Benedictinis Sec. VI. parte 2. pag. 184.

4) *Vita S. Magnobodi*, Confessoris pag. 1490. ex Manuscr. Mabilloniano, & præmissa pag. 1463. ejusdem Magnobodi vita scripta ante Marbodum ab Anonymo.

Scripta Carmine.

5) *Historia Theophili pœnitentis*, Vicedomini Adanæ in Sicilia, pag. 1507. Incip.

Quidam magnorum Vicedomnus erat meritorum,
Theophilus nomen, tenuit quoque nominis omen.

Ex Actis Sanctor. Tom. 1. Febr. 4. pag. 487.

6) *De septem fratribus Maccabæis* pag. 1517. ex veteri edit. Redonensi A. 1524. Incip. *Antiqua Legis jus solvens jussio Regis.*

7) *De S. Laurentio*, pag. 1519. ex eadem Redonensi editione & ex Manuscr. Regio n. 274. Incip. *A Decio tentus, gladioque furente peremtus.* Scriptam metrice passionem S. Laurentii à Marbodo testatur Sigebertus cap. 158. Ediderat Surius ad 10. August.

8) *Passio*

8) *Passio S. Victoris* ex editione Redonensis, sed castigata ad duos codices Manuscript. pag. 1527. Incip. *Cum studeat Dæmon sanctis inferre polemon* (πόλεμον.)

9) *Passio S. Mauritii & Sociorum ejus*, itidem ex Redonensi editione Anni 1524. ex duobus Manuscr. emendata. Incip. *Dum cohibere parat Gallos, quos conglomerarat.* Sigebertus cap. 158. de Marbodo: *Sripsit metrice passionem Thebæorum, quasi pedibus vadens in sententiam EUCHERII Lugdunensis Episcopi, qui eam urbana prosa scripserat ad Silvium Episcopum.* Adde si placet quæ de Eucherii lucubratione dixi supra Tom. 2. pag. 358. seq.

10) *Vita S. Thaisidis* ex duobus Manuscr. pag. 1541. Incip. *Vitam cujusdam mulieris carmine dicam.*

11) Passio SS. Martyrum *Felicis* & *Adaucti* pag. 1543. Incipit:

Felix fide, felix actu, Felix quidam nomine
Romæ natus & nutritus & Sacerdos ordine.

12) De Vita *B. Maurilii*, Episcopi Andegavensis & Confessoris libri duo pag. 1546. Prior incipit.

Quod de Maurilio tentat mea dicere Clio.

13) Va-

13) Varia Carmina, preces & hymni, pag. 1555-1582. in quibus aliqua minime contemnenda.

14) *Liber Ruth* redditus carmine p. 1582.

Judicis unius sub tempore gesta canemus. &c.

15) *De raptu Dinæ* Genes. XXXIV. pag. 1585.

Discite claustra pati qui parcitis integritati.

16) Liber ad Discipulum *de ornamentis verborum*, pag. 1587. ex editione veteri Redonense ex pluribus Manuscr. emendata & suppleta. Incipit:

Versificaturo quædam tibi tradere curo.

17) *Liber decem capitulorum* itidem ex Redonensi editione pag. 1595. 1) de apto genere scribendi. Incip. *quæ juvenis scripsi, senior dum plura retracto pœnitet.* 2) de tempore & ævo, *post decies sextum currit mihi septimus annum.* 3) de meretrice, 4) de matrona, 5) de senectute, 6) de fato & genesi, 7) de voluptate, 8) de vera amicitia, 9) de bono mortis, 10) de resurrectione corporum.

18) *Carmina* *) *varia* præmisso tetrasticho ad

*) Præter illa in edit. Redonensi A. 1524. Carmen in laudem Hildeberti ediderat Hommeyus in spicilegio Patrum pag. 419. & aliud de tribus inimi-

ad *Robertum* Lincolnienſem Epiſcopum p. 1615.

Tot vivas annis, quot minis labitur annis,

puto legendum:

Tot vivas annis quot rivis labitur amnis.

19) *Epitaphium Caroli M. & Lanfranci* Archi Epiſc. aliaque carmina varii argumenti pag. 1625-1634. *) in his poſtremo loco ponuntur *Proverbia Catonis Philoſophi*, quæ hoc loco adſcribam, quo magis pateat per ſimilem fictionem Catoni tribui diſticha de quibus ſupra T. 1. pag. 1013.

PROVERBIA
CATONIS PHILOSOPHI.

Utilibus monitis prudens accomodet aures.

Non læta extollant animum, non triſtia frangant.

Diſpar vivendi ratio eſt, mors omnibus una.

Grande

inimicis hominis, mulieribus, avaritia & ambitione pag. 547.

*) Quod pag. 1629. tanquam ineditum profert Carmen hoc initio: *Ordo Monaſticus Eccleſiaſticus eſſe ſolebat*: pridem editum à Flacio ſine nomine auctoris, in aliis Codicibus GVALONI tribuitur. Vide ſupra Tom. 3. pag. 322.

Grande aliquid caveas timido committere cordi.
Nunquam sanantur de formis vulnera famæ.
Naufragium rerum est mulier malefida marito.
Tu si animo regeris, Rex es: si corpore, servus.
Proximus esto bonis, si non potes optimus esse.
Nullus tam parcus, quam prodigus ex alieno.
Audit quod non vult, qui pergit dicere quod vult.
Non placet ille mihi, quisquis placeat sibi multum.
Juri servitium defer, si liber haberis.
Vel bona contemni docet usus, vel mala ferri.
Ex igne ut fumus, sic fama ex crimine surgit.
Irridens miserum, dubium sciat omne futurum.
Quanto major eris, tanto moderatior esto.
Alta cadunt odiis, parva extolluntur amore.
Criminis indultu secura audacia crescit.
Quemlibet ignavum facit indignatio fortem.
Divitiæ trepidant, paupertas libera res est.

Tunc homo culpandus, quando est in crimine casus.
Fac quod te par sit, non alter quod mereatur.
Dissimilis cunctis vox, vultus, vita, voluntas.
*Ipsum *) te cruciat, te vindicat invidus ipse.*
Semper pauperies quæstum prædivitis auget.
Magno conficitur discrimine res memoranda.
Terra hominis patria est, qua nascimur & tumulamur.
Aspera perpessu fiunt jocunda relatu.
*Acrius appetimus nova, quæ jam **) parte tenemus.*
Labitur ex animo benefactum, injuria durat.
Tolle mali testes, levius mala nostra feremus.
Vir constans, quicquid cœpit, complere laborat.
Sæpe dolor siccat lacrymas, & gaudia fundunt.
Injustus qui sola putat proba quæ facit ipse.
Tristibus afficiar gravius, si læta recordor.

Omne

*) *f.* se.
**) *f.* quam quæ parta.

Omne manu factum consumit longa vetustas.
Quid cautus caveas, aliena exempla docebunt.
Haud ullum tempus vanitas simulata manebit.
Condit fercla fames plenis insuavia cuncta.
Doctrina est fructus dulcis radicis amaræ.

20) *Liber de gemmis* qui incipit: *Evax* *) *Rex Arabum legitur scripsisse Neroni.* pag. 1637. Hic primum inter Marbodi carmina prodierat Redonis 1524. deinde sub Marbodei, Galli Cenomanensis nomine vulgatus à Pictorio Villingensi: Friburgi 1531. 8. atque additis scholiis Alardi Amstelodami, Colon. 1539. 8. Hinc Janus Cornarius tanquam librum quintum subjecit Macri **) libris IV. de herbis, hoc titulo: *MACRI sive ut quædam exemplaria habent, MERBOLDI Episcopi, aut potius INCERTI auctoris de naturis lapidum liber.* Francof. apud

*) Editiones quædam Plinii XXV 2. *Præter hos Græci auctores medicinæ prodidere: ex his* Evax *Rex Arabum qui de simplicium effectibus ad* (Tiberium) *Neronem scripsit.* In Manuscr. verba hæc desiderari notarunt Salmasius præf. ad homonyma hyles jatricæ p. 15. & Harduinus.

**) Liber quintus Macri vocatur etiam in Codice Bibl. Paulinæ Lips. de quo B. Fellerus pag. 369.

Christ. Egenolphum 1540. 8. Longo post tempore velut antea ineditus sub EVACIS *) nomine lucem vidit è Bibliotheca D. Henrici Rantzovii, Sereniss. Danorum Regis per Holsatiam & Dietmarsiam legati, curante Henrico Mollero. Lubecæ 1575. 8. apud Joannem Balhornium, ac recusus Lipsiæ 1585. 4. Pluribus postea quam centum annis interjectis V. C. Jacobus Gronovius ad calcem Dactyliothecæ Abrahami Gorlæi Lugd. Bat. 1695. 4. edidit expolitum a se MARBODÆI Galli Poëtæ vetusti carmen de gemmis, auctum in fine versibus XCIII. & præmissis duabus Epistolis una tanquam Tiberii ad Evacem **) & altera Evacis ad Tiberium. Denique Beaugendrius collatis editionibus & Codicibus Manuscriptis recensito veterem Gallicam addidit metaphrasin auctoris non multo quam Marbodeus fuit junioris, quæ incipit:

Evax

*) Sub *Evacis* nomine laudari ab Henrico Mediolanensi, notavit Barthius pag. 704. ad Claudian. Apud Albertum Magnum, Vincentium Bellovacensem aliosque venit nomine *Lithiarii* sive *Lapidarii*: vide Tom XIV. Bibl. Græcæ pag. 118. Ex Alberti M. de mineralibus etiam BRUNO de Colonia *Lapidarium* collegit prosario sermone, qui Manuscr. Lipsiæ in Bibl. Paulina teste B. Fellero pag. 291.

**) In Beaugendrii editione pag. 1687.

Evax fut un multe riche Reis
Lu regne tint des Arabais.

Addidit etiam pag. 1679. Marbodi *carmina de XII. lapidibus pretiosis* Apocalypſ. XXI. 19. quorum initium: *Cives cœleſtis patriæ Regi regum concinite:* & pag. 1681. proſario ſermone eorundem *lapidum pretioſorum myſticam ſeu moralem applicationem.*

21) Poſt indicem poſtremo loco ſequitur *Metaphraſis Cantici Canticorum:* Incip.

Quem ſitio votis, nunc oſcula porrigat oris.

De hac Sigebertus c. 158. *Marbodus, Redonenſis Epiſcopus, Cantica canticorum ad integrum expoſuit metrico lepore & allegoriam exornans,* Laudat & Trithemius cap. 139.

Deſiderantur in Beaugendrii editione *Vita S. Alexii* Confeſſoris, ſub ſeculi V. initia Romæ, vel Edeſſæ in Syria, quæ exſtat in Actis Sanctor. Tom. IV. Julii 17. pag. 264.-256. Incipit:

Præſtans magnatis ſummæ vir nobilitatis
Stemmate Romanus effulſerat Euſemianus.

Vita S. Gualteri ſeu *Gauterii*, Abbatis & Canonici Stirpenſis in diœceſi Lemo-

vicensi, qui A. 1070. obiit: exstat prosario sermone à Marbodo composita in iisdem Actis Tom. 2. Maji XI. pag. 701-706.

Vita S. Florentii Martyris, quam exspectare jubemur ad 22. Septembris.

Joannes MARCHANOVA. Supra Tom. IV. pag. 291.

S. MARCELLINUS Romanus, Papa ab A. 296. 30. Jun. ad A. 304. Octobr. 24. de quo Acta Sanctor. Tom. III. 26. Aprilis pag. 412. seq. ubi thurificasse Diis, librosque sacros tradidisse in persecutione Diocletianea, sed egisse deinde pœnitentiam & Martyrium obiisse traditur. Quanquam Petrus Coustant in Epistolis Pontificum pag. 310. totum illud de lapsu Marcellini. fabulam esse à Donatistis excogitatam probat ex Augustino, & *Sinuessani* in Campania Concilii Acta de Marcellini condemnatione, quæ exhibet etiam in appendice pag. 29. supposita esse non dubitat: quæ etiam est sententia Natalis Alex. Papebrochii in propylæo ad Acta Sanctor. Maji pag. 43. Antonii Pagi ad A. 302. n. 18. seq. Tillemontii T. V. memoriar. pag. 613. & Norisii Cardinalis Tom. IV. Opp. pag. 128. seq. *Epistolæ duæ Decretales*, una *ad Salomonem Episcopum* & altera *ad Episco-*

pos

pos per Orientales provincias constitutos exhibetur & fraudis convicta rejicitur à Blondello in Pseudo-Isidoro pag. 389. seq.

Ammianus MARCELLINUS, de quo in Bibl. Latina III. 12.

S. MARCELLINUS sive MARCHELMUS *Brigantius* Anglus Presbyter & Monachus *Eboracensis*, S. Willibrordi discipulus *) in Hibernia, ac deinde Trajecti post A. 720. traditur scriptor *Vitæ S. Sviberti* Frisiorum Apostoli, quæ exstat apud Surium 1. Martii & defenditur ab Ægidio Gelenio in clypeo Svibertino: sed supposita **) arguitur multis argumentis ab Henschenio Tom 1. Act. Sanctor. Martii pag. 70. seq. & Tom. 3. ubi de S. Luidgero 26. Martii pag. 638. seq. In hujus vitæ capite sexto, *Elegit ergo*, (Egbertus,) Archiep. Eboraracensis *& congregavit instar duodecim Apostolorum, duodecim Apostolicos viros, in fide constantes, ex diversis Monasteriis ad prædicandum Germanis Catholicam fidem. Fuerunt autem hi missi: Willebror-*

D 5 *dus,*

*) Vide Lelandum cap. 104. Baleum II. 19. & Pitseum pag. 152.

**) Oudin. Tom. 1. pag. 1677. seq.

dus, Svibertus, Acca, Wigbertus, Wilibaldus, Winibaldus, Lebuinus, duo Ewaldi, Werenfridus, & ego minimus omnium Marcellinus, qui hanc historiam sicut & sancti Willebrordi conscripsi. Hanc *S. Willebrordi vitam* Manuscriptam, ex Molano memorat Baronius ad Martyrolog. Rom. 7. Novembris, sed nemo adhuc in lucem protulit quod sciam: uti nec vitam *S. Willeici* Canonici Trajectensis, aut librum *de tyrannide Rabdi* Frisiæ Regis, quorum meminit Vossius II. 29. pag. 287.

MARCELLINUS sub Justiniano Imp. *Comes* de quo Cassiodorus libro priore institutionis Divinarum litterarum c. 17. *Marcellinum etiam IV libros de temporum qualitatibus & positionibus locorum pulcherrima proprietate, conficiens itineris sui tramitem laudabiliter percurrit: quem vobis pariter dereliqui.* & cap. 28. *Marcellinus quoque de quo jam dixi, pari cura legendus est, qui Constantinopolitanam Civitatem & urbem Hierosolymorum quatuor libellis minutissima narratione descripsit.* Hos Marcellini libros ac libellos hodie desideramus. Exstat autem Chronicon de quo idem Cassiodorus cap. 17. *Chronica vero, quæ sunt imagines historiarum, brevissimæque temporum commemorationes, scripsit Græce Eusebius, quem transtulit Hiero-*

Hieronymus in Latinum, & usque ad tempora sua deduxit eximie. Hunc subsecutus est suprascriptus MARCELLINUS *Illyricianus, qui adhuc patricii Justiniani fertur egisse cancellos:* a) *sed meliore conditione* b) *devotus, à tempore Theodosii* c) *usque ad fores* d) *Imperii triumphalis Augusti Justiniani opus suum Domino juvante, perduxit, ut qui ante fuit in obsequio suscepto gratus, postea ipsius imperio copiose amantissimus appareret.* Hoc Marcellini Chronicon primus edidit *Antonius Schonhovius*, Paris. typis Wechelianis 1546. 8. quanquam ante Schonhovium *Joannes Cuspinianus* integrum fere suis in Cassiodorum commentariis inseruerat: sed illi demum vulgati a Nicolao Gerbelio sunt Basileæ 1553. fol.

Inde recusum Chronicon in Bibliothecis Patrum Bignæanis, Parisiensibus & Coloniensi, atque ex recensione *Onufrii Panvinii* ad calcem ejus fastorum, Heidelberg. 1588. fol. & in Eusebio Josephi

a) Fuisse Cancellarius.
b) Ita recte Garetius pro dictione.
c) Magni ab A. C. 379.
d) Prima tempora sive usque ad Consulatum quartum Justiniani A. C. 534. Cætera enim quæ usque ad Justiniani finem sive ad A. C. 557. sequuntur, ab alio licet antiquo scriptore addita esse Sirmondus non dubitat.

ſephi Scaligeri, Lugd. Bat. 1606. fol. Denique ex Codice Tiliano integrius & emendatius hoc Chronicon vulgatum eſt à *Jacobo Sirmondo* cum Chronico faſtisque Idacii, Pariſ. 1619. 8. atque ex Sirmondo in nova editione Euſebii Scaligerani Amſt. 1658. fol. & inter Sirmondi opera Tom. 2 pag. 349. Pariſ. 1696. Venet. 1729. fol ubi novo ſtudio annotatæ variæ quædam lectiones & emendationes ex Codicibus Bibl. Victorinæ, Bibl. Jeſuitarum Pariſ. & Codice Brugenſi, ex quo notationes quædam *Petri Franciſci Chifletii* etiam conſignatæ in prolegomenis ad tomum ſecundum Sirmondi Operum, num. III. Addam Anonymi Mellicenſis teſtimonium cap. 56. de S. E. *Marcellinus, natione Romanus, Chronicam ſcripſit, in qua ſagacis ſui ingenii evidens indicium dedit.*

MARCELLINUS *Notarius* & Martyr in Africa circa A. 431. à Donatiſtis peremtus. Vide Acta Sanctor. Tom. 1. April. 6. pag. 539. ſeq. Juſſu Honorii & Theodoſii Impp. præfuerat *Collationi Carthaginienſi* A. 411. cujus geſta, vel geſtorum certe epitomen habemus. Vide ſi placet dicta Tom. XI. Bibl. Græcæ pag. 393. ſeq. dictisque adde illuſtriſſimi Noriſii Cardinalis hiſtoriam Donatiſtarum cap. XIII. Tom. 4. Opp. pag. 537. ſeq. Inter

editio-

editiones præſtat illa Stephani Baluzii, qui in notis ad S. Cyprianum pag. 609. *Utinam Harduinus voluiſſet ſequi editionem meam geſtorum, quæ certe, abſit verbo invidia, multo melior eſt quam ille dedit.*

MARCELLINUS *Presbyter* Luciferianus circa A. 384. de quo ſupra in FAUSTINO.

MARCELLUS Epiſcopus Africanus inter eos quorum nomine S. Cyprianus ſcripſit Epiſtolam in edit. Pamel. & Baluz. LXVIII. (Oxon. LXVII.)

S. MARCELLUS I. Romanus Papa ab A. 308. & Martyr Januar. A. 310. de quo Acta Sanctor. Tom. 2. Januarii 16. pag. 3. ſeq. ubi & carmen in ejus laudem ſcriptum à S. Damaſo, editum primum à Baronio ad A. 309. n. 7. atque *Acta S. Marcelli*, auctore Anonymo, aliaque pag. 9. libris duobus auctore URSIONE, Abbate Altimontenſi. De *decreto* apud Gratianum Cauſa XX. quæſt. 1. cap. 10. quo pueris minori ætate oblatis monaſterio, ad ſeculum regrediendi poteſtas anno ætatis decimo quinto conceditur, vide Petrum Couſtant in Epiſtolis Pontificum pag. 314. ſeq. *Epiſtolam ad Epiſcopos per Antiochenam provinciam conſtitutos* & alteram *ad Maxentium* exhibet

hibet & falsitatis convincit Blondellus in Pseudo-Isidoro pag. 393. seq.

MARCELLUS II. cognomine Cervinus, Papa A. 1555. ab April. 9. ad 1. Maji de quo consules Paulum Colomesium in Italia Orientali pag. 77. seq.

MARCELLUS Burdegalensis, Medicus *Empiricus*, Theodosii Magni archiater, de cujus libro Medicamentorum, ejusque editionibus dixi in Bibliotheca Latina IV. 12. 3.

MARCELLUS quem *Marci* præfecti Urbis F. & ex Simonis Magi assecla *) discipulum S. Petri Apostoli venditant, scriptor commentitius variorum Actorum de quibus Sigebertus cap. 1. & ex eo Trithemius cap. 4. Mentio hujus Marcelli apud Pseudo Abdiam lib. 1. cap. ult. qui ex ejus Actis etiam nonnulla repetit αὐτολεξεί. Libellum *de mirificis actibus B. Petri & Pauli, & de magicis artibus Simonis magi* ad SS. Nereum & Achilleum, pro Christo in Pontiana Insula relegatos, recudendum curavi in parte tertia Codicis Apocryphi Novi Testamenti pag. 632.-653. Ex eodem Ordericus

*) Ita Pseudo Linus, & Pseudo Marcellus ipse, atque inde Sigebertus, & Martyrologium Romanum 7. Octobr.

dericus Vitalis Epistolam *de conflictu Simonis Petri & Simonis Magi* fere integram describit lib. 2. Hist. Eccles. pag. 392. seqq (in scriptoribus Normannicis Andreæ du Chesne) laudato autore Marcello, (non Lino, ut affirmat vir doctus in diss. de Patribus Apostolicis pag. 55.) Sub Marcelli nomine idem scriptum integrum primus edidit & notis illustravit Florentinius ad Martyrolog. Hieronymianum pag. 103-111. Fragmentum illius vulgavit ex codice Lateranensi Paulus Aringhus, Romæ subterraneæ lib. 2. cap. 5. num. 9. & ex Flaviniacensi codice Lud. Jacobus à S. Carolo ad calcem Bibl. Pontificiæ pag 487. Integrum quoque pridem ediderat Fridericus Nausea in Passionibus Apostolorum sed sub nomine PHILALETHÆ EUSEBIANI Colon. A. 1531. 4 Epistolam Marcelli ad Nereum & Achilleum ante Lud. Jacobum a S. Carolo vulgavit Laurentius Surius ad diem 12. Maji, unde postea legitur etiam in Actis Sanctor. Tom. 3. Maji 12. pag. 9. seq. in Actis SS. Nerei & Achillei. Supposititis adscribent quicunque attente legerint universi. Vide Johannem Hessels, Lovaniensem doctorem in censura de quibusdam sanctorum historiis cap. 6. Henschenium Tom. 3. Actorum Maji pag. 10. Tillemon-

montium Tom. 1. memor. Hist. Eccles. pag. 498. & 781. seq. Gerh. Johannem Vossium de historicis latinis lib. 3. pag. 736. B. D. Ittigum, appendice de hæresiarch. pag. 8. seq. & diss. de patribus Apostolicis pag. 55. seq. ubi etiam memorat suppostitias EUTYCHIS VICTORINI & MANIS ad Marcellum literas, quæ in Actis NEREI & ACHILLEI exhibentur, de quibus Papebrochius Tom. 7. Act. Maji in addendis ad illa acta: *Fingunt etiam Epistolas ad istum* (Marcellum) *à Sanctis ex insula Pontia & ab hoc ad illos datas de Simonis Magi & Petri Apostoli conventione, argumentis ex Hegesippi apud Surium fragmento desumptis, quas Epistolas merito explodes.*

Reliqua Sigeberto memorata sunt, quæ omnia in eadem ad Nereum & Achilleum Epistola leguntur: *De obitu S. Petronillæ Virginis*, Filiæ B. Petri Apostoli: Confer Acta Sanctor. Tom. 7. Maji 31. pag. 420. *De Passione S. Feliculæ* Virginis & Martyris. Vide eadem Acta Tom. 2. Junii 13. pag. 666. *De passione S. Nicomedis*, presbyteri & Martyris. Vide Baronium ad Martyrolog. 15. Septembr.

MARCELLUS *Memorialis*, cui *gesta Collationis Cathaginiensis*, cum Donatistis A. 411. habitæ debemus, ut constat ex Epistola Marcelli hujus præmissa ad Severia-

verianum & Julianum, quos dilectissimos & in CHristi nomine venerandos appellat. Prodiere illa primum curante Papyrio Massono Paris. 1589. 8. atque emendatiora à Petro Pithœo 1596. 8. deinde in tomis Conciliorum, Regia, Labbei, Harduiniana, & in Optato Paris. 1676. sed maxime recensita novo Stephani Baluzii studio, in ejus tomo primo Conciliorum, atque inde in Optato Dupinii & in Coleti Veneta editione Conciliorum tomo III. Diversus hic Marcellus *memorialis* a MARCELLINO *notario*, de quo supra. S. Augustini breviculum hujus Collationis exstat inter præclari illius Doctoris opera Tom. IX. edit. Benedictin. Amst. pag. 371.

MARCELLUS *Palonius*, patricius Romanus interfuit prælio Ravennatensi A. C. 1512. festo resurrectionis CHristi 3. Id. April. quo victoria penes Gallos stetit sed non incruenta, adversus Julii II. exercitum. De illo prælio illaque clade duos scripsit libros carmine epico, quod elegantissimum Hieronymus Rubeus apud Vossium p. 677. appellat. Prodiit Romæ 1513. Hujus Marcelli epigramma in Andream Matthæum Aquivivum exhibet Gruterus in deliciis Poëtarum Italorum Tom. 2. pag. 175.

MARCELLUS *S. Petri* diſcipulus. Supra *Marcellus Marci F.*

MARCELLUS Nolanus *Presbyter* ſcripſit ſive ſcriptam heroico verſu à S. Paulino Nolano, proſæ ſenſibus explicavit & Leoni Nolano Epiſcopo dicavit *vitam S. Felicis* Confeſſoris & Presbyteri Nolani, defuncti ut videtur poſt A. 312. Edidit Jo. Bollandus Tom. 1. Januar. 946-948. Leo ille Epiſcopus Nolanus circa A. 535. Vide Ughellum Tom. 6. pag. 253.

MARCELLUS *Ravennas*. Supra *Marcellus Palonius*.

Ulpius MARCELLUS ICtus Antoninorum tempore, ſcriptor notarum in Salvium Julianum, Pomponiumque, ſed antiquior quam ut a me hoc loco memorari debeat.

MARCERIUS Anglus, Hiſtoricus cujus *Chronicorum opus* ex Joannis Baconthorpii prologo quarti ſententiarum, quæſtione decima memorat Jo. Baleus XI. 19. ex Baleo Pitſeus pag. 886. aliique.

Joannes MARCHELEY. Supra T. IV. pag. 292.

MARCHELMUS. Vide ſupra, in MARCELLINO, Anglo. Dubito an diverſus habendus quem Pitſeus ad A. 772. refe-

referens S. Marcellini fratrem facit pag. 155. atque scripsisse *interpretationem somnii Ludgeri.*

Jacobus de MARCHEPALLU, supra Tom. IV. pag. 33.

Joannes MARCHESINUS è Regio Lepidi, Mutinæ vicino Ord. Minor. circa A. 1450. ut recte Sixtus Senensis, non ut Waddingns & alii, 1300. nam *Mammothreptum* suum, quo inprimis inclaruit, & de quo supra pag. 30. absolvisse se significat A. 1466. Alia ejus scripta apud Waddingum pag. 247. seq. Oudinum Tom. 3. pag. 2562. & Joannem Gvasco in historia litteraria Regii Lepidi, editâ Italice 1711. 4. pag. 12. sunt *Sermones de Sanctis* & tractatus *de purgatorio & de vitiis.*

Franciscus de MARCHIA. Supra Tom. 2. pag. 587.

Jacobus de MARCHIA Picenus, ex monte Brandonis agri Asculani, Ord. Minor. S. Francisci de Observantia, defunctus A. 1476. & Beatificatus A. 1624. ab Urbano VIII. vide bullarium Laur. Cherubini T. IV. p. 19. scripsit contra Fratricellos in Italia, Manichæos in Bosnia & Croatia, Patarenos & Arianos in Hungaria: & Cruciatam prædicavit contra Turcos. Ejus *dialogum contra Fratricellos* Manuscr. ha-

buit Waddingus ut ipſe refert pag. 184. ubi etiam memorat ejus tractatum *de adoratione ſanguinis CHriſti in triduo effuſi.* Duo *Quadrageſimalia. Adventualia* totidem: *Sermones de Sanctis*, in quibus *quatuor de S. Franciſco.* Tractatum *de admirabili gloria Virginis Mariæ. Locos communes* diviſos quinque partibus, quorum ſingulæ variis iterum tractatibus diſtinguuntur. Addit etiam *Piſanellam ſummum* ab eo recenſitam, & Doctrinam *Scoti* redactam in tabulas: ſcriptaque *Quodlibeta* & Commentaria *in IV. libros Sententiarum.* Confer Oudinum Tom. 3. p. 2625. ſeq.

Joannes MARCHINELLUS, ſupra Tom. IV. pag. 293.

Nicolaus de MARCHONO Italus de Civita Caleni, Notarius, iter ſuſcepit in Palæſtinam A. 1394. cujus deſcriptio manu exarata in Bibl. Regis Chriſtianiſſimi num. 5785. vide Oudinum Tom. 3. pag. 1269.

Joannes de MARGIA. Vide ſupra Tom. IV. pag. 293.

MARCULFUS, Monachus ut ajunt Pariſienſis, ad Landericum (non Pariſienſem A. 660. Epiſcopum tempore Dagoberti Regis, ut cum multis aliis putat Labbeus Tom. VI. Concil. pag. 530. formulam

mulam de privilegio & Conceſſionem Legis ad Privilegium ex Marculfo referens: ſed ad Landericum) Epiſcopum Meldenſem, qui circa ætatem Pipini & Caroli M. floruit, a) ſcripſit *de formulis* b) *publicorum privatorumque negotiorum libros II.* Editi primum una cum aliis incertorum auctorum formulis ab Hieronymo Bignonio viro inſigniſſimo cum notis eruditis Pariſ. 1613. 8. & meliore atque auctiore editione 1666. 4. recuſi etiam, ſed ſine notis in Bibliothecis Patrum Colon. Tom. 7. Pariſ. Tom. 2. ſupplem. & Lugd. Tom. XII. Recenſitis autem à laudatiſſimo Baluzio tomo 2. pag. 369. non Bignonii ſolum notæ illæ auctiores, ſed etiam novæ Baluzii acceſſere. Pariſ. 1677. fol. Longe utiliſſimas eſſe haſce formulas ad Francicas & Germanicas antiquitates illuſtrandas, multi jam monuerunt: Salmaſio autem notante, lib. de lingua Helleniſtica pag. 23. *Latina & Romana illorum temporum*

 lingua

a) Vide Jo. Launoji aſſertionem inquiſitionis in chartam immunitatis pag. 616. ſeq. & inquiſitionem ipſam pag. 25.

b) Formula proprie eſt norma judicii quam Princeps vel Magiſtratus judici ſententiam dicturo præſcribit: Unde interdum & pro ſententia ſumitur. Vide Valeſium ad Ammiani lib. XIV. cap. 1.

lingua sic differunt proprie ut Divionensis & Burgundica. Et sic de aliis. Mixta porro illa quam soloecismis & barbarismis scatere dicit Isidorus, a) *præcipue locum habuit ac viguit Justiniano Imperante, ut constat ex multis monumentis & maxime ex illo* INSTRUMENTO PLENARIÆ SECURITATIS, b) *quod scriptum est anno Justinianei Imperii XXXVIII. & nuper editum ex Bibl. Regia, ex qua olim id depromseramus, & ex involuto & inextricabili pæne charactere, qualis illo tempore tabellionum fuit, evolueramus. Eadem mixta scriptæ fuere Marculfi formulæ, sicut in Codicibus antiquis reperiuntur.* Insignem Codicem harum formularum, annorum amplius DCC. servo nactus ex sectione Bibl. Gudianæ.

MARCUS Romanus *Papa* A. 336. à 16. Januar. ad 7. Octobr. ad quem Epistola sub Athanasii & Ægyptiorum Episcoporum nomine, in Blondelli Pseudo-Isidoro pag. 436. una cum Marci ad eosdem

a) Vide Colomesii Bibl. selectam cap. 34. Gassendo in vita Peirescii ad A. 1624. Bignonius hic vocatur *magnum bonarum litterarum & arcis legum ac justitiæ apud Senatum lumen.*

b) Lib. IX. Origg. cap. 1.

c) A. C. 564. vide Bibl. Latinam lib. 1. cap. 10. §. ult. & Diarium eruditorum Italiæ Tom. XVI. pag. 134.

dem *Epistola* similiter supposititia pag. 438. de numero Capitulorum sive Canonum Concilii Nicæni. Confer Ludovici Jacobi Bibl. Pontificiam pag. 156. ubi etiam Epitaphium quod Marci memoriæ S. Damasus consecravit. De ejus *Decreto*, quo constituisse traditur ut Episcopus Ostiensis pallio utens Episcopum Urbis Romæ consecraret, vide Petrum Coustant in Epistolis Pontificum pag. 350. Tillemontium Tom. VII. Memoriarum H. E. pag. 268.

Petrus MARCUS Subdiaconus, atque Innocentii III. Papæ Corrector litterarum. Vide Andream du Chesne Tom V. rer. Francor. pag. 727.

MARCUS Antonius Sabellicus. Infra, SABELLICUS.

MARCUS Aventicensis, infra *Marcus Lausanensis*.

MARCUS nescio quis circa A. 115. cujus *Epistola* ad G. devotam fœminam de visione A. 1149. *Tungdali* militis Hyberniensis à se in Latinum conversa exstat in Edmundi Martene Tom. 1. anecdotorum pag. 490.

MARCUS Poëta, *S. Benedicti* Casinensis circa A. 610. discipulus & familiaris, teste Sigeberto cap. 33. *vitam S. Benedicti à Gregorio Magno* (libro secundo dialogorum)

logorum) *descriptam desloravit heroico breviloquio & pauca* (de miraculis S. Benedicti) *superaddidit*. Prodiit in Prosperi Martinengi Brixiensis tomo tertio Poëmatum veterum, curante Arnoldo Wiono, Rom. 1590. 4. & in Mabillonii Sec. 1. Benedictin. pag. 28. jampridem lecta Paulo Diacono & Aldrevaldo, ut Jo. Baptista Maurus ad Petri Diaconi cap. 3. annotavit. Idem Petrus docet Marcum scripsisse *de situ & constructione Cœnobii Cassinensis*. Edidit Angelus a Nuce ad calcem Chronici Leonis Ostiensis, qui hujus carminis meminit III. 29. Exstat etiam tomo IV. thesauri Italiæ Muratoriani pag. 605. Incipit: *Cæca profanatas coleret dum turba figuras*. Vide & infra MARCUS *Maximus*.

MARCUS *Cassinensis*, idem cum superiore.

MARCUS *de Cottnis* Bohemus Sigismundi Imp. archiater circa A. 1428. cui oblatam de infirmitate sua à Joanne Abbate Lambacensi informationem edidit Bernhardus Pez in Prolegomenis ad T. 2. anecdotor. pag. XXXVIII.

MARCUS *Georgius*, supra GEORGIUS, T. 3. pag. 102.

MARCUS *Marulus*, infra MARULUS.

MARCUS *Maximus*, Episcopus ut ajunt Cæsaraugustanus, scriptor commentitius *Chronici*, sive continuationis Pseudo

do Dextri ab A. C. 430. ad 612. Edidit cum amplis commentariis Franciſcus Bivarius Madrit. 1651. fol. & hunc Marcum eundem facit cum Marco Benedictino de quo ſupra. Perinde falluntur qui Marcum Benedictinum confundunt cum Marco Eremita, Græco ſcriptore ſententiarum, de quibus in Bibl. Græcæ tomo VIII. pag. 349. ſeq. Marco Maximo fidei quantum ſit tribuendum, pete a Nic. Antonio lib. V. Bibl. veteris Hiſpanæ cap. 2.

MARCUS PAULUS, Venetus cum fratre ſuo A. C. 1269. adiit regiones Orientales, Perſiam Tartariamque, & apud magnum Cham Presbyteri Joannis victorem gratioſus, per annos XVII. negotiis imperii illius, legationibusque per diverſas terras ejusdem obeundis dexteritatem ſuam probavit, Venetias deinde cum aliis popularibus ſuis A. 1295. reverſus, *libros tres* jucundos lectu *de regionibus Orientalibus* ſcripſit, in quo & fides & judicium auctoris, à viris præclaris celebratur. Scripſit autem Italice, non Latine: Titulus eſt: *delle maraviglie del Mondo per lui vedute* 1) *delle coſtume di varii paëſi*, *&* *dello ſtrano viver di quelli*: 2) *della deſcrittione de diverſi animali.* 3) *del trover dell' oro & dell' argento*: & 4) *delle pietre pretioſe.* Exſtat in collectionibus

 nibus

nibus itinerariorum, ut Jo. Baptiſtæ Ramuſii Venet. 1559. fol. Sed *Latine* vertit, cujus adhuc inedita eſt interpretatio, *Franciſcus Pipinus* *) Bononienſis Ord. Præd. circa A. 1320. de quo ſupra Tom. 2. pag. 539. ſeq. ubi etiam de alia verſione *Latina* ſæpius edita, & recenſita noviſſime ab Andrea Mullero Greifenhagio, Coloniæ Brandenb. ſive Berolini 1671. 4. quanquam commentarius in Paulum ab eodem promiſſus Mullero lucem nunquam vidit. Verſio *Anglica* exſtat in collectionibus hodœporicis Richardi Hakluit, Lond. 1598. fol. Samuelis Purchaſſii Lond. 1625. fol. Jo. Harriſii &c. *Belgica* in ſylloge itinerariorum ampliſſima quam XXVIII. in octavo voluminibus Lugd. Bat. 1707. 8. vulgavit Petrus von der Aa, qui *Gallicam* quoque exhibet tomo ſecundo collectionis editæ Lugd. Bat. 1719. 4. recueil des voyages &c.

MARCUS *Poëta*, ſupra *Marcus S. Benedicti.*

MARCUS *de ſumma ripa* in ſubalpinis Subaudiæ, Italus, Ord. Minor. Profeſſor Theologus in Coventu Taurino circa A. 1419. cujus *Bonum Quaternarium* hoc eſt *Qua-*

*) Perperam excuſum *Ripinus*, in Galeria di Minerva Tom. 1. pag. 277.

Quadragesimale, sive sermones in Quadragesima habitos laudat Waddingus pag. 248.

MARCUS *Toletanæ* Ecclesiæ Canonicus, auctor Latinæ versionis *Alcorani*, quæ cum Alcorano Muhamedis Arabice exarato elegantissime & auro passim exornato servatur in Biblioth. Cæsarea, teste Lambecio Tom. 2. pag. 979. Idem fortasse Marcus Toletanus cujus versionem libri *Galeno* suppositi de motibus manifestis & obscuris ex Arabica Joannitii versione, Bibliothecarum Medicarum scriptores memorant.

MARCUS *Vigerius* Savonensis Ligur, Ord. Minor. nepos *Marci Vigerii* Episcopi Nolani, Episcopus Senogalliensis & ab A. 1505. Cardinalis interfuit Concilio Lateranensi A. 1512. & Romæ A. 1516. defunctus pro funere laudatus est a Camillo Porcario. Vide Ciacconium in vitis Cardinalium pag. 1374. seq. Waddingum pag. 248. & H. Warthonum ad Caveum. Scripsit *Decachordum Christianum* de præcipuis Incarnati Verbi mysteriis ad Julium II., Fani 1507. & *de excellentia Instrumentorum Dominicæ Passionis* Rom. 1512: quæ ambo scripta recusa Paris. 1517. Haganoæ 1517. & Duaci 1607. *Apologiam pro Julio II. adversus*

ſus Concilium Piſanum, imperfectam ab eo relictam Julio II. mortuo, notat Ciacconius. *De dignitate ferri lanceæ CHriſti & veſtimentorum ejus* quod Manuſcr. in Vaticana Waddingus memorat, neſcio an diverſum a parte libri de excellentia Inſtrumentorum Dominicæ Paſſionis. *Dialogum de tollendis abuſibus Eccleſiæ*, ex Geſnero Simlerus memorat.

MARCUS *Viterbienſis* Ord. Minorum Generalis & ab A. 1366. Cardinalis, defunctus A. 1369. Scripſit *Summam Caſuum Conſcientiæ* & *Sermones de tempore*. Vide G. Joſephi Eggs purpuram doctam Tom. 1. pag. 419. ubi ex Paulo Corteſio refert ab eo præſcriptam *legem certam negotiatoriæ vitæ, ex qua minus in agendo ſoleat animæ excitari morſus.*

MARCUS *Ulmenſis* Svevus Ord. Minor. circa A. 1400. à Waddingo pag. 249. traditur *Dictionarium in univerſam ſacram Scripturam* compoſuiſſe. Incip. *Abſtinentia multipliciter ſumitur.*

MARCWARDUS, *Marquardus*, Abbas *Fuldenſis* circa A. 1151. Vide Joannis Friderici Schannat corpus traditionum Fuldenſium n. DCL. pag. 271. & Chriſtophori Broweri antiquitates Fuldenſes lib. 3. cap. 13.

MARC-

MARCWARDUS *Rasis*, scriptor Practicæ, Simlero memoratus, junior ille est *Joannes Marquard* Medicus Viennensis, cujus practica empirica recusa morborum interiorum à capite ad calcem. Spiræ A. 1583. atque inde sæpius, ut a Bibliothecæ Medicæ scriptoribus jam est notatum.

MARCWARDUS *de Wadsassen* in Bavaria Ord. Cisterc. librum de vita contemplativa absolvit A. 1360. Præterea ejus librum *de Doctrina Evangelica*, & *Conciones morales* laudat Carolus Visch pag. 245. Bibl. Cisterciensis.

Joannes MARDELEGUS, MARDELEY, MARFELDUS, supra Tom. IV. pag. 293.

MARGANENSIS Abbatiæ in Wallia Annales ab A. 1066. ad 1232. editi à Thoma Galeo Tom 2. scriptorum veterum rerum Anglicarum *) pag. 1--19. Oxon. 1687. fol.

MARGARETA *Abbatissa* Vastenæ sive Vastenensis Cœnobii Virginum Ord. S. Brigittæ in Svecia circa A. 1430 tradidit *Vitam S. Brigittæ Svecicæ* (de qua supra T. 1. p. 764. seq.)

*) Bibl. universelle Tom. XI. pag. 397.

ſeq.) editam *) cum notis ab illuſtri Viro Erico Benzelio Upſaliæ 1711. 4. Ab hac diverſa MARGARETHA *Pineria* Dominæ ſuæ *S. Principis Joannæ*, Alphonſi V. Portugalliæ Regis filiæ, Ord. S. Dominici, A. 1490. defunctæ *vitam* compoſuit, editam a Papebrochio in Actis Sanctor. Tom. VII. Maji 12. pag. 723--758. Verum hæc Luſitanice ſcripſit, ut prior illa Svecice, neutra Latine: ſed Latinam verſionem veterem utriusque ab iis quibus dixi editoribus vulgatam habemus.

Joannes MARGARINUS ſupra Tom. IV. pag. 226.

Antonius MARIA *Visdominus*, ſupra Tom. 1. pag. 336.

Joannes MARIA Cataneus Tom. 1. pag. 1005.

Joannes MARIA *Politianus* ſive *de Polluciis* Tom. 4. pag. 294.

Paſſio S. MARIÆ, Tertulli Principalis ancillæ & circa A. 104. Martyris vulgata in Baluzii Miſcellaneis Tom 2. pag. 115-123.

S. MARIÆ Virginis nomini ſuppoſitæ Latino ſtylo *Epiſtolæ ad Ignatium, ad Meſſanenſes* & ad *Florentinos*, de quibus abunde

*) Journal des Sav. 1711. Jul. pag. 112. Oudin. T. 3. pag. 2316.

unde dictum in Codice Apocrypho Novi Test. (ubi etiam ipsæ Tom. 1. pag. 841. seq. exhibentur) & in Tom. XIV. Bibl. Græcæ pag. 276. seq.

Chronicon Monachi Cœnobii S. MARIANI apud Altissiodorum Ord. Præmonstrasis. Vide infra ROBERTUS *Marianus.*

MARIANUS Genazzanensis (Genestanensis, Zinizanensis) Italus Eremita *Augustinianus*, & post aditam bis Hierosolymam, Ordinis Augustiniani A. 1497. Generalis non diu post *) Svessæ defunctus. Inter *orationes* ejus laudatur illa quam A. 1487. ab Innocentium VIII. habuit. Laudantur etiam *sermones* ejus atque *Epistolæ*. Quantum autem valuerit dicendo, age diserto Politiani stylo expressum videamus. Ita enim ille libro IV. Epist. 6. ad Tristanum Chalcum:

*Scribis Marianum Genazanensem Theologiæ consultum, qui sacras istic ad populum conciones habet, tanta esse omnium admiratione apud vos, ut eorum facilè fidem, quæ de ipso in Miscellaneis **) prædicavi-*

*) In appendice ab Trithemium c. 1. traditur obiisse A. 1500. Sed apud Philippum Elssium p. 465. A. 1498.

**) Præf. ab Laurentium Medicem: *Quo mihi etiam videtur admirabilior delicia tua* Marianus Gen-

dicavimus, absolverit: Iri ad hunc plenis undique viis, allici lepore verborum, suspendi sententiarum gravitate, flecti omneis orationis impetu, & viribus. Fatebor quid mihi usu venerit, cum primum hic apud nos concionari cœpit. Accessi ut audirem, sic quomodo alios consueveram, explorabundus, & pæne (ut verum dicam) contemptim. Sed ut habitum vidi hominis, & statum, quasique indolem quandam in oculis, & vultu minime vulgarem, cœpi aliquid expectare jam quod essem probaturus. Ecce tibi igitur, præfari incipit. Arrigo jam tum aures: canora vox, verba electa, grandes sententiæ. Denique agnosco incisa, video membra, sentio circumductum, capior numero: tum partiri pergit, attendo: nihil impeditum, nihil inane, nihil ibi quod caudam traheret. Texit deinde argumentorum nexus, illaqueor: retexit, expedior: inserit alicubi nar-

Genazanensis *nec in Theologia cuiquam secundus, & omnium quos in Ecclesia concionatos audivimus non prudentissimus modo sed & facundissimus, cujus neque suspecta populis ad bonam frugem tendentibus eloquentia, quoniam vita incredibili severitate commendatur: nec e diverso tristis aut reformidabilis austeritas, quoniam poëtica delinimenta, pulcramque istam litterarum varietatem, nitorem, delicias non aspernatur.*

narratiunculas, ducor: modulatur carmen, teneor: jocatur nonnihil, video: premit, urgetque veris, do manus: tentat affectus mitiores, statim mihi per os lacrymæ: clamat iratus, terreor, ac venisse jam nollem. Denique pro re ipsa, quam tractat, & figuras variat, & vocis flexus, & ubique actionem gestu commendat. Mihi vero etiam (ut fatear) crescere in ipso pulpito, nec supra sui modo, sed omnino supra hominis mensuram sæpe est visus. Ac dum sic omnia, quasi singula contemplor, cessit miraculo judicium. Putabam fore tamen, ut consumpta postmodum novitate, minus indies me caperet. Ceterum contra accidit: idem enim postridie, quasi alius audiebatur, sed illo ipso melior, qui pridie visus optimus. Nec tu illud corpusculum contempseris. Invictum, infatigabile est: ut non aliunde magis reperare vires, quam de laboribus ipsis videatur. Quis inde autem tantum vocis, tantum spiritus, tantum virium, ac laterum speraret? Adde quod & rusticatus quandoque sum, domique cum ipso familiarius egi: & quidem nihil vidi placidius, nihil tamen etiam cautius. Non ejus absterret severitas, nun item corrumpit facilitas. Alii cum se magistros ecclesiarum profitentur, credunt sibi jus esse in homines vitæ, & necis: itaque sic intemperanter potestate ab-

utuntur, ut nunquam ſupercilium, nunquam pædagogi vultum, & verba illa tetrica deponant. Hic autem noſter ſic modum tenere didicit, ut in ipſo tantum pulpito cenſuram exerceat: cum deſcendit, invicem civilitas excipiat. Quare ſic à me, ſic à Pico item Mirandula meo (bone Deus, quo viro?) frequenter aditur, ut nullo magis quam ſermone illius, & conſuetudine triſtitiam literati laboris diſcutiamus. Nam Laurentius ipſe Medices, elegans ingeniorum ſpectator, quantum homini tribuat, non modo ſubſtructo protinus inſigni S. Galli cœnobio oſtendit, ſed multo etiam magis aſſiduitate quadam, cultuque: ſic ut unam cum illo ambulatiunculam omnibus ferme vitæ urbanæ diſcurſibus anteponat. Itaque te quoque hortor, inſpicias hominem (ſi potes) & explores, etiam de proximo, laudabis & hic Politiani tui judicium. Nec illi moleſtus unquam venies, neſcit offendi. Non enim is eſt, qui lucem refugiat, & oculos: puto, quia bona conſcientia teſtibus omnino gaudet, quamvis utique non deſideret. Vale 6 Calend. April. 1489.

Liber de vita & heroicis actionibus religioſorum S. Auguſtini per octingentos annos, & ejusdem ordinis Conſtitutiones, Ordinationesque quæ fuere per tanti temporis, à Mariano digeſtæ inter-

terciderunt. Vide Philippi Elssii encomiasticon Augustinianum pag. 465.

MARIANUS *Florentinus* Ord. Minor. scriptor *Fasciculi Chronicorum* Ordinis sui, distincti in libros V. & adhuc inediti, quod desinit in A. 1486. de quo videndus Jo. Launojus libro de auctore librorum de imitatione CHristi, capite VII. & Julius Niger in Florentinorum scriptorum Historia pag. 397. ubi traditur etiam scripsisse hic Marianus *Catalogum* sive *breviorem historiam piorum fratrum Laicorum sui Ordinis*, & *vitas CLIX. mulierum Ordinis S. Claræ: Itinerarium Urbis Romæ distinctum in Capita XVIII.* & *historiam de translatione habitus sancti Patris Francisci a Monte acuto Florentiam*, cui translationi auctor ipse interfuit A. 1504.

MARIANUS *Scotus* sive Hibernus, Monachus Ord. Bened. Coloniæ, Fuldæ, Moguntiæ, nec non Ratisbonæ, ubi Mathematicas & sacras litteras docuit, atque iterum Moguntiæ, ubi defunctus A. 1088. De hoc præter Baleum XIV. 45. Vossium pag. 384. Caveum ad A. 1059. Oudinum Tom. 2. pag. 698. Jac. Waræum de scriptoribus Hiberniæ lib. 1. pag. 50. aliosque laudatos a Labbeo Tom. 2. de S. E. pag. 52, adeunda Acta

Sanctor. Tom. 2. Februar. pag, 361. seq. & Georgius Makenzie in opere de vitis scriptorum Scotorum, Edinburgi 1708. fol. Anglice editis Tom. 1. pag. 99-109. Exstant ejus *Chronicorum* Annalium *libri III.* quorum primus ἀκέφαλος & septem primoribus capitibus mancus ab hexaemero incipit tamen, tertiusque desinit in Anno CHristi 1083. De continuatione DODECHINI usque ad A. 1200. dixi Tom. 2. pag. 130 de FLORENTII Vigorniensis ad A. 1117. pag. 517., & de Roberti FOLIOTI excerptis pag. 526. quam deflorationem Mariano ipsi prælatam scribit Wilhelmus Malmesburiensis lib. IV. de gestis Pontificum Anglor. pag. 286. Prodiit Mariani Scoti Chronicon, Joanne Heroldo curante Basil. 1559. fol. & in tomo uno Joannis Pistorii, Francof. 1613. fol. Meliorem editionem adornare molitum Joannem Hasium, Silvæducensem Jesuitam, ex Alegambio didici. Anonymi MERTONENSIS *calculationem de universali tempore*, Mariano oppositam, quam ajunt Manuscriptam servari Oxoniæ in Bibl. Mertonensi, nemo adhuc in lucem protulit: sicut nec duplo auctiorem Chronici Mariniani Codicem de quo ex Briano Twino Vossius. Locum *de Joanna Papissa* in Manuscr. Francofur-

cosurtensi alia manu adscriptum reperit W. E. Tentzelius, ut ipse testatur A. 1698. dialogorum menstruorum pag. 535. Conferenda interim notata Frid. Spanhemii de Papa fœmina cap. 2. T. 2. Opp. pag. 583. Cætera Mariani scripta sunt: *Concordia Evangelistarum*, Manuscr. in Bibl Cottoniana pag. 30. *Scholia interlinearia & marginalia in Epistolas Pauli*, *αὐτόγραφον* Manuscr. in Bibl. Cæsarea teste Lambecio Tom. 2. pag. 749. *De computo universali* in Mariani Chronico & *emendatione Dionysiani calculi* cui annos XXII. addidit, videndus Joannes Fordun in Scotorum historia T. 1. scriptorum XV. Thomæ Galei pag. 689. Gvil. Malmesburiensis loco laudato, ac Sigebertus cap. 159. de S. E. Quæ ipse denique sparsim de se Marianus, illa junctim offert Miræus ad jam dictum Sigeberti caput.

MARIANUM *Toletanum*, de quo Hildefonsum consulere Cangius jubet, nullum reperio, & MONTANUM scribere Cangius voluit, de quo infra, suo loco. Est quoque commentitius MARIANUS *Poëta*, patria *Calagurritanus*, quem Pseudo - Haubertus Hispalensis tradit diem obiisse A. 450.

MARINUS *) I. Gallesianus Tuscus, antea Constantinus nomine: ex Archidiacono Romano, Papa ab A. 882. Decembr. 23. ad A. 884. Febr. 23. Ejus *privilegium Monasterio Solemniacensi* Ord. Bened. diœcesis Lemovicensis *concessum* exstat apud Sirmondum Tom. 3. Concilior. Galliæ p. 520. atque inde in magnis Conciliorum collectionibus. De *Epistolis* ejus ad Errardum Archiepiscopum Senonensem & ad Joannem Archiepiscopum Rothomagensem mentio apud Ludovicum Jacobum pag. 159. Bibl. Pontificiæ.

MARINUS II. (aliis *Martinus III.*) Romanus Papa ab A. 942. Nov. 13. ad A. 946. Maji 26. Ejus *privilegium concessum Leoni Abbati monasterii S. Vincentii super Vulturni fontes*, ex JOHANNIS Monachi Chronico ejusdem Monasterii edidit Baronius ad A. 944. n. XXIV. Aliud *Guidoni Abbati Cœnobii Vizeliacensis*, in spicilegio Dacheriano. Tom. 3. pag. 464. (edit. novæ Tom. 2. pag. 504.) Aliud *Danieli Abbati S. Petri Solemniacensis*, apud Ughellum in Valentino Portuensi Episcopo Tom. 1. Italiæ sacræ

*) Aliis *Martinus II.* vide Jacobum Lenfant in hist. Concilii Constantiensis pag. 537.

cræ pag. 133. (edit. novæ pag. 113.) De *epiſtola* exprobratoria *ad Siconem* Epiſcopum Capuanum vide Leonem Oſtienſem lib. 1. Chronici Caſinenſis cap. 57. (60.) & Franciſcum Pagium in breviario Pontificum Tom. 2. pag. 217. ſeq.

MARINUS *Barletius.* Supra Tom. 1. pag. 467.

MARINUS *Becichemius*, Scodrenſis Dalmata, bonas litteras docuit Brixiæ, & Leonhardo Lauretano, Principi ab A. 1501 ad 1520. Veneto, Venetoque Senatui *panegyricum* dixit, qui una cum *Centuria Epiſtolicarum quæſtionum* editus eſt ab Angelo Britannico, deinde auctoris ipſius cura A. 1506. fol. additis præter easdem quæſtiones, caſtigationibus ad *Apulejum*, *Victorinum*, & *Ciceronis de Oratore*, *de inventione* & *ad Herennium*: nec non præceptionibus *de componenda Epiſtola*, *funebrique* & *nuptiali oratione*, *de dialogo componendo* & *de imitatione.* Secunda quæ ibidem promittitur Quæſtionum centuria, dubito an lucem viderit: ſed amplas ejus prælectiones *in Plinii præfationem* habeo editas Nic. Beraldi cura cum Eraſmi præfatione Pariſ. 1519. fol. In his prolixa & vehemens invectiva in RAPHAELEM Regium, in qua ſe *Joannem*que

CALPURNIUM Brixienſem, præceptorem ſuum tutatus, *Orationis* meminit quam habuit in ejus funere: & pagina LXXI pollicetur eundem ſe contra *Regii* calumnias defenſurum, tribusque libris annotationes Regii in *Plinium*, *Ovidii* Metamorphoſes & *Quintilianum* confutaturum. In Patriæ ſuæ & majorum ſuorum laudes excurrit pag. LXXVI. Inter elogia quibus a poëtis & viris doctis ſuæ ætatis mactatus eſt Becichemus, pag. LXXXIX. hoc affert Bernardini Laurini, quo ſcribit cum ætatis annum XVI. vix egreſſum diſertiſſima *Oratione* M. A. Maurocenum, Brixiæ prætorem tunc agentem celebraſſe. Puto falli Hendreichium qui pag. 473. pandect. Brandenburg. editionem Operum Becichemii Neapolitanam commemorat, Anni 1481. fol.

MARINUS *Sanutus*, cognomento *) *Torſellus*, Patricius Venetus claruit quinque

*) H. Warthonus ad Cavei hiſtor. lit. S. E. ad Annum 1312. de hoc Sanuto: *Organa pnevmatica quæ hodie uſurpantur, Italis* Torſelli *dicta, primus omnium in Eccleſiam induxit: inde datum ei* Torſelli *nomen*. Habuit hæc Warthonus à Bongarſio, cujus hæc ſunt verba: Torſelli *non nativum ſed inditum nomen docet Sanſovinus lib. 6. deſcriptionis Venetiarum. In*

que itineribus in Palæstinam atque Orientem suſceptis, unde natum ipsi opus quod A. 1321. Joanni XXII. Regibusque Franciæ, Angliæ, & Siciliæ pluribusque Cardinalibus dicatum & *tribus* distinctum *libris*, *Secreta fidelium Crucis* inscribitur, editumque à Jacobo Bongarsio in gestis DEI per Francos, tomo posteriore, quem prope integrum complet. Francof. apud Wechel. 1611. fol. subjunctis p.289.seq. ejusdem Marini *Epistolis XXII.* ad Pontificem, ad Andronicum Palæologum Imp. CPolit. aliosque Viros Principes, quos ad expeditionem in terram sanctam novis viribus suſcipiendam hortatur. Vide Bongarsium in prolegom. Vossium pag. 797. & H. Warthonum ad Caveum. Tractat opus Sanuti de terræ sanctæ recuperatione & conservatione, illiusque historiam ad A.

In æde S. Raphaëlis, Venetiis, ait instrumenti Musici cujusdam formam exstare: ei nomen Rigabello: *cujus in Ecclesiis usus fuerit ante* organa *illa* pnevmatica, *quæ hodie usurpantur. Rigabello successisse aliud quod* Torsello *dictum sit, cujus Venetias usum induxisset homo Germanus: hunc quum favore Marini nostri sustentaretur, causam cognomini dedisse ut* Torsellus *inde diceretur. Instrumenta illa qualia fuerint, nec nos scimus. Noster vero &* Torsellus *dictus est &* Torxellus *&* Torselli.

1420. usque persequitur, cum ejusdem Palæstinæ & vicinarum provinciarum descriptione Geographica, & mappis Geographicis tribus: quarta enim de mari mediterraneo, propter defectum codicis Manuscripti desideratur.

MARINUS *Sanutus*, Junior Leonardi F., itidem Patricius Venetus, adhuc post A. 1522. superstes, de quo Vossius pag. 667. & auctor appendicis ad Trithemium de S. E. capite VIII. Ante hos Jac. Philippus Bergomensis in Chronico ad A. 1498. *Marinus Sanutus optimi Patricii Veneti Leonardi filius: vir non solum litterarum multarnm apprime eruditissimus, sed & in administranda Rep. admirabilis: per hoc tempus in dicendi facultate atque in quocunque genere doctrinarum, clarus habetur. Qui cum sit acri ingenio Vir, ac singulari doctrina insignitus, licet assidue publicis ngotiis sit deditus, nunquam tamen à scribendo & componendo tractatus, desistere videtur: nam cum sit summa modestia præditus, nihil tanti facit quam librorum supellectilem habere perpulchram: & cum sit propter ipsius eminentem doctrinam inter viros doctrinis excellentes merito annumerandus, etiam illius opusculorum tituli hic ex more sunt annotandi. Scripsit itaque hic præclarissimus Patricius ingeniose & erudite, primo* de

Magi-

Magiſtratibus Venetis librum unum. De vitis Principum Venetorum omnium usque ad hæc tempora, librum unum (ab A. 421. ad 1493. quod opus eximium ſcriptum Italice vulgavit celeberrimus Muratorius tomo XXII. ſcriptorum rerum Italicarum.) *Item* de bello Gallico quosdam libros, *quos Latine, vulgariterque* (Italico idiomate) *conſcripſit, ut a doctis pariterque indoctis legerentur. Et alia quædam. Ejus autem ſumma felicitas atque voluptas eſt librorum tam novorum quam veterum jugis elucubratio.* Hujus Sanuti *Vitis Ducum Venetorum* ab A. C. 421. ut dixi ſive ab Originibus Urbis usque ad A. 1493. deſcriptis præmittitur

Index Scriptorum & Monumentorum, quibus uſum ſe in illis Vitis tradendis Sanutus profitetur:

Ad A. 726. *Paolo Diacono* delle coſe de' Longobardi.

806. Una *Cronica antica Veneta.*

959. 1085. 1143. 1172. 1342. 1354 & alibi, *Andrea Dandolo*. Cronica Veneta grande.

959. 976. 991. 1096. 1102. 1172. 1207. 1224. & alibi, *Contarini* Cronica Veneta.

Ad

AdA.976. 1071. *Pietro Damiano*, Vita di San Romoaldo.

991. 1071. 1085. 1126. 1130. 1185. 1305. & alibi, *Pietro Dolfino* Cronica Veneta, detta Dolfina.

1085. 1372. & 1380. *Rafaële Caresino* Cronica Veneta.

1085. *Bernardo Giustiniano* Storia Veneta.

1102. 1137. 1149. 1202. 1224. 1289. 1330. & alibi, *Marc Antoni Sabellico* Storia.

1102. 1155. 1177. 1181. 1282. *Chronicon Fratrum Sancti Salvatoris.*

1166. 1445. Chtonicon *Bartholomæi Veronensis* Ord. S. Benedicti.

1176. Fra *Pietro di Chioggia*, Cronica.

1177. Chronicon Domini *Alexandri Papæ tertii.*

1177. *Liber Malonus* apud Sanctum Petrum de Urbe Roma

1201. *Liber Albus* Cancellariæ Venetorum.

1202. 1330. *Biondo* Forlivese, Storia.

1282. Liber vetus translationis Sanctorum utriusque, Nicolai & Theodori.

1293. Libro *Luna.*

1293. Libro *Pilosus.*

1300. Libro *Cerbero.*

AdA.1305. *Zaccaria da Pozzo*, Cronica.
1308. *Dante* nel inferno Capitol. 28.
1310. Libro, *Papyrus*.
1312. *Commemoriale primum*.
1312. & 1310. Libro, *Presbyter*.
1312. *Cronica Fiorentina*.
1316. *Libro Pactorum* il terzo.
1319. Libro, *Phronesis*.
1327. 1339. 1343. Libro, *Spiritus*.
1343. 1381. *Commemoriale octavum*.
1349. *Notatorio* quarto.
1350. *Commemoriale tertium*.
1354. *Andrea Dandalo, Mare Magnum, dell' origine delle famiglie di Venezia*.
1354. *Andrea Dandalo, Compendio storico di Venezia*, in Latino.
1355. 1356. 1373. Libro, *Novella*.
1358. Liber Vigesimus secundus *Consilii Venetorum de Quadraginta*.
1359. Libro secondo *de' Pregadi*.
1359. *Historia sacræ Legis & Antiquitates*. Particula *de Alexandro III.* Papa.
1364. *Commemoriale Septimum*.
1364. *Francesco Petrarca* Epistola de Victoria Venetorum nella ricuperazione di Candia.
1366. *Libro segreto, Kappa*.
1267. *Libro H*.

Ad

AdA.1379. 1380. Libro trigesimo sexto *de' Pregadi.*

1381. *Notatorio, Rosa.*

1382. *Notatorio ottavo.*

1381. Libro trigesimo quarto, libro trigesimo terzo *Rogatorum.*

1382. Libro trigesimo settimo *de' Pregadi.* Libro trigesimo ottavo.

1387. *Notatorio Nuovo.*

1387. 1388. 1406. Libro, *Leona.*

1392. Libro quadragesimo secundo *de' Pregadi.*

1398. *Notatorio undecimo.*

1410. *Capitulare Dominorum Advocatorum Communis.*

1415. Libro, *Ursa.*

1415. *Poggio* Fiorentino della morte di *Girolamo Boëmo.*

1420. *Tommaso Mocenigo*, libro degli aringhi fatti da lui.

1452. Notatorium Collegii.

1473. *Coriolano Ciprio Dalmatà*, Storia.

MARIUS Ecclesiæ *Aventicæ* sive *Aventicorum*, (hodie *Lausannensis*) in Helvetia Episcopus, qui A. 585. Concilio Matisconensi subscripsit, ante A. 598. defunctus: idem Auctor *Chronici* ab A. 455. ubi PROSPER desinit, usque ad A. 581. quod cum Appendice ANONYMI usque

que ad A. 624. edidit ex pervetusto Petri Francisci Chifletii Codice Andreas du Chesne Tom. 1. scriptorum rerum Francorum pag. 210. 261. Paris. 1638. fol. Vide Sam. Basnagium ad Annum 581. n. 10. Carolum le Cointe Tom. 2. Annal. Francorum pag. 219. seq. 447. &c.

MARIUS *Georgius*, Venetus. Vide supra *Marcus* GEORGIUS. Tom. 3. pag. 102.

Joannes MARIUS. Supra Tom. 2. pag. 294.

MARIUS *Lausannensis* Episcopus, supra MARIUS *Aventicensis*.

MARIUS *Maximus*. De hoc præter Vossium II. 3. audiendus Casaubonus ad Spartiani Hadrianum cap. 2. *Marius Maximus Historiæ Augustæ scriptor* (post Svetonium) *inter primos e Latinis: unde pleraque constat desumta quæ hisce continentur libris usque ad Alexandrum Serverum: in quo Principe videtur Marius* (exorsus à Trajano) *scribendi fecisse finem, ipse ni fallor eorum temporum æqualis.* *) *Opus suum in septenorum librorum tomos aliquot tribuerat, nam alibi* **) *eum Spartianus*

*) Præfectus Urbi post Adventum, tempore Macrini Imp. ut ex Dionis lib. 78. pag. 904. Valesius bene notavit.

**) In Antonio Geta cap. 2.

tianus in primo septenario *laudat. Scribit Ammianus Marcellinus* a) *fuisse suo seculo multos, qui in summo veterum omnium scriptorum fastidio hunc solum ex historicis, e Poëtis unum Juvenalem mirarentur, ac studiose lectitarent. Qui si judicio pari Maximi historiam ac Juvenalis satyras probarunt, næ actum male nobiscum, qvibus ejus viri omnia monumenta perierunt. Sed non omnium de tanta Marii Maximi præstantia idem fuit judicium: nam Flavius Vopiscus* b) *scriptor elegantissimus longe aliter de eo pronunciat, libelli ejus initio quo Firmum & alios tres minusculos Imperatores posteris tradidit. Laudatur Marius Maximus & a veteri Juvenalis Interprete.* (Sat. IV. ad v. 53.) ubi de Palfurio Sura, Consularis viri filio.

MARIUS *Mercator*, Afer c) potius, ut videtur natione quam Campanus vel Apulus, idemque Laicus potius atque ex Auditorialium Scholasticorum numero qui in Romanis judiciis pridem militaverat, d) quam presbyter vel Episcopus. Hunc Augustinus in Epistola ad eum

a) Lib. XXVIII. cap. 4.
b) In vita Firmi, Saturnini, Proculi & Bonosi.
c) Ita Gerberonius, Caveus, Tillemontius & alii.
d) Jo. Garnerius prolegom. pag. VII.

eum scripta a) *Dominum dilectissimum & in CHristi membris sincerissima charitate prædicandum filium appellat.* Pelagianorum & Nestorianorum acris adversarius, ita tamen ut neutiquam faceret cum Eutyche: b) Plura collegit, ex Græco Latine vertit, nonnulla & de suo addidit Pelagianis opposita & Nestorianis. Sunt autem in prima Gerberonii editione:

1) *Commonitorium Lectori, adversum hæresin* Pelagii *&* Clæstii *vel etiam scripta* Juliani: *à Mario Mercatore, servo CHristi.*

2) *Liber subnotationum ad* Juliani *Pelagiani capitula* ex libris ad Florum pag. 9. & ex libro tertio de quatuor ad Turbantium pag. 28.

3) *Theodori Mopsvesteni sermo à Mario Mercatore expositus & confutatus*, pag. 54. cum *duabus Epistolis* Marii pag. 68. & 70. & *tractatu* Nestoriani cujusdam à Mario Mercatore translato, qui incipit: *Contumelias quidem in me hæreticorum arbitror.* pag. 75.

Hæc

a) In editione Benedictionorum primum edita Epistola XCIII. scripta A. C. 418. Sed diu etiam post S. Augustinum A. 430. defunctum superstes adhuc fuit Marius A. 450. ut a Baluzio & aliis annotatum.

b) Tillemont. Tom. XV. memoriar. pag. 41.

Hæc quæ vocat *Acta Marii Mercatoris*, S. Auguſtini, Eccleſiæ Doctoris diſcipuli, primus e Manuſcr. Vaticano edidit, & notis eruditis illuſtravit *Gabriel Gerberonius*, ſub *Rigberii*, Theologi Franco Germani latens nomine, Bruxellis 1673. 12. ex qua editione cum Gerberonii notis recuſus Mercator eſt in tomo XXVII. Bibl. Patrum Lugd. p. 129. Vide & Concilia Labbei Tom. 2. pag. 1512. Sub idem tempus longe plura Marii undique eruit & præter Vaticanum Bellovacenſi etiam uſus Codice, additisque Græcis quæ Mercator tranſtulit monumentis, ampliſſimisque & Pelagianam atque Neſtorianam hiſtoriam inſigniter illuſtrantibus diſſertationibus vulgavit *Joannes Garnerius* *) S. J. Pariſ. 1673. fol. quæ cum a Caveo diligenter recenſeantur, repeti hoc loco a me non eſt neceſſe. Tractatus autem pag. 75. Gerberonianæ editionis quem apud Garnerium reperire ſe potuiſſe negat, exſtat Tom 2. edit. Garnerianæ pag. 34. Denique ſinceriorem ac meliorem hujus ſcriptoris editionem ad trium Codicum Manuſcr. fidem alienis omnibus reſectis dedit

*) Giornale de' letterati di Roma A. 1674. pag. 91. Vide etiam pag. 96. ubi de Rigberiana editione.

dedit laudatissimus Vir *Stephanus Baluzius* Paris. 1684. 8. cum notis: qui etiam Actionem sextam Concilii Ephesini à Mario versam Latine primus vulgavit in sua Conciliorum collectione Tom. 1. pag. 609. ex duobus Manuscr. Paris. 1683. fol. *Editionem aliam* inquit Cotelerius Tom. 3. monument. pag. 602. *quam Baluzianam nihil moror, propterea quod illius adornator* (Garnerius) *vir venerandæ memoriæ, ingeniosas conjecturas suas malo exemplo textum facere soleat.* Adde quæ adversus Garnerium monuit Cardinalis Norisius, *) & in censura Baroniana Pagius ad A.452. n. IX. *Libros Hypognosticon* qui exstant inter S. Augustini Opera, Mario Mercatori tribuendos suspicantibus quibusdam, non temere assentiendum docet Tillemontius Tom. XV. memoriar. pag. 138.

MARIUS *Philelphus*, infra, PHILELPHUS.

MARIUS *Plotius* Sacerdos, ut vocatur in Manuscr. Isaaci Vossii; scripsit *librum de metris* ad Maximum Simplicium CL. V. Hunc ex Manuscr. Andreæ Schotti & Jo. Wowerii primus edidit Elias Putschius in Grammaticis veteribus, Hanov.

*) Menagiana Tom. 1. pag. 357.

nov. 1605. 4. pag. 2623--2663. Habuit & Manuſcr. Hadrianus Junius, & refert ipſe notis ad emblemata ſua atque editurum ſe promiſit in. litteris ad Georgium Fabricium, inter Junii Epiſtolas p. 457. Voluit etiam Plotii editionem curare Joſephus Scaliger, & locum ejus illuſtrat Jac. Cujacius XIII. 10. Obſervationum.

Claudius MARIUS *Victor* ſive *Victorinus*. infra, VICTOR.

Joannes MARKELEY. Supra Tom. IV. p. 292.

Henricus de MARLEBURG Vicarius Eccleſiæ Ballyſcaddenſis ſive Baliſchadanenſis in diœceſi Hiberniæ Dublinenſi. Scriptor *Chronicorum excerptorum* de medulla diverſorum Chronicorum, præcipue RANULFI Monachi, aliorumque, una cum quibusdam capitulis de chronicis Hiberniæ. Incipiunt à tempore nati CHriſti, deſinuntque in anno Henrici VI. Regis duodecimo (CHriſti 1434.) Exſtant Manuſcr. in Bibl. Cottoniana. Vide ejus Catalogum pag. 97. atque Oudinum Tom. 3. pag. 2425.

Joannes MARLETINUS, de MARLIANO, MARREY, MARRO &c. ſupra Tom. IV. pag. 295.

MAR-

MARQUARDUS, ſupra MARCHWARDUS.

Leo MARSICANUS. Supra, LEO.

MARSILIUS *ab Ingen* ſive *Ingben*, Trajectenſis diœceſis, non Anglus ſed Germanus, Pariſiis Heidelbergam vocatus circa A. 1386. à Ruperto Duce Bavariæ & Comite Palatino Rheni, inter primos novæ ejus Academiæ Doctores plantatoresque: idem Canonicus & Theſaurarius Eccleſiæ S. Andreæ Colon. defunctus Heidelbergæ A. 1394. 13. Calend. Septembr. Scripſit præter *Dialecticam* notabilem & *commentarios in Ariſtotelem*, etiam *Quæſtiones in IV. libros Sententiarum*, quas manu Marſilii ſcriptas ſervari in Bibl. Heidelbergenſi notavit Trithemius cap. 668. Sed hæ typis etiam exſcriptæ ſunt Argentorat. 1501. fol. ut jam notatum à Miræo, Labbeo aliisque. Confer Acta Franconica, Geſchichte der Gelehrten in Francken, Sylloge tertia Norimb. 1726. 8. pag. 194. ſeq. ubi præfatio illius editionis & plura in Marſilii laudem, atque inter alia etiam hoc tetraſtichon:

Quam ſuperat Phœbus radiantia ſidera Cœli,
Ut cedunt magno flumina parva mari:

Tantum Marsilius Sophiæ præcellit honore,
Heidelbergensis lux & origo Scholæ.

Joannes Baleus VII. 5. qui Anglis ad scriptum vocat *de Ingelne*, tribuit illi etiam librum *de religione Clericorum.*

MARSILIUS *Ficinus.* Supra FICINUS, T. 2. pag. 496.

MARSILIUS sive MASSILIUS *Mainardinus* *) de Padua sive *Patavinus* Ord. Minor. A. 1312. Rector Universitatis Viennensis, ut patet e diplomate apud Lambec. Tom. 2. pag. 257. defunctus A. 1328. *Impium quidem sed doctum hominem* vocat Nic. Comnenus Tom. 2. hist. Gymnasii Patavini pag. 154. nam impietas ejus hæc fuit scilicet, quod pro Domini sui Ludovici Bavari Imp. juribus a Joanne XXII. Pontifice indigna **) perpessi scripsit circa A. 1324. *Defensorem Pacis*: dictiones sive libros III. adversus usurpatam Romani Pontificis jurisdictionem, editos Basileæ 1522. fol. cum præf. Licentii Evangeli Sacerdotis, atque

*) Aliis vitiose Menandrinus.
**) Vide continuatorem Gvilelmi de Nangis ad A. 1317. Tom. 3. spicilegii Dacheriani pag. 73. edit. novæ: atque alios scriptores illorum temporum.

que in Goldaſti Monarchia Imperii T. 2. pag. 154.

Tractatus *de translatione Imperii* in antilogia Papæ, à Matthia Flacio & Wolfgango Weiſſenburgio edita Baſil. 1555. 8. & in Simonis Schardii ſyntagmate de jurisdictione Imperiali, Baſil. 1566. Francof. 1618. fol. & apud Goldaſtum Tom. 2. pag. 147. & in Eduardi Brown tomo ſecundo faſciculi rerum expetendarum ac fugiendarum, Lond. 1690. fol. pag. 55.

De jurisdictione Imperii in cauſis matrimonialibus, apud Goldaſtum Tom. 2. pag. 1383. Eandem in ſententiam Guilelmi Occami & infinitorum aliorum teſtimonia ac judicia adduxit defenſitavitque Joannes Launoius libro cui titulus: *Regia in Matrimonium poteſtas.* Pariſ. 1674. & Tom. 1. Opp. Genev. 1731. fol.

Examen judiciale FRANCISCI Veneti, aſſeclæ Maſſilii de Padua & JOANNIS de Janduno, A. 1328. apud Baluzium Tom. 1. Miſc. pag. 311. JACOBI *Almaini* adverſus Marſilium Tom. 2. Opp. Jo. Gerſonis edit. novæ pag. 1039.

MARSILIUS *de Padua* idem cum *ſuperiore.*

Gvilelmus MARTELLUS, ſupra Tom. III. pag. 456.

Gargilius MARTIALIS, ibid. pag. 50.

S. MARTIALIS *Lemovicensis*, Apostolorum ut ajunt discipulus, & Apostolus Aquitaniæ, à Gregorio Turonensi qui primus ejus meminit lib. 1. Hist. Francor. cap. 28. longe junior traditur, & sub Decio Imperatore, hoc est non ante A. C. 249. Lemovicinis Episcopus destinatus fuisse. Quare audiendus vir doctus Joannes Cordæus sive Cordesius, Canonicus Lemovicensis, qui in singulari diss. Gallice scripta a) probat S. Martialem Lemovicum Antistitem neutiquam fuisse unum ex LXX. CHristi discipulis, multoque minus Anno quadragesimo resurrectionis Dominicæ agere inter homines desiisse in Gallia, quod tamen Baronius ad A. 74. communi multorum errore b) & Conciliorum Lemovicensium A. 1029. 1031. Pictaviensis A. 1023. Parisiensis A. 1024. & Bituricensis A. 1531.

a) Gallice inserta est operi Carmelitæ, Bonaventuræ de S Aimable pro Apostolatu Martialis, tribus Voluminibus in fol. Lemovici editis 1676. 1683. 1685. Tom. 1. pag. 146. Eadem dissertatio Latine versa exstat in Francisci Bosqueti Historia Ecclesiæ Gallicanæ. Tom. 2. p. 50. & in Actis Sanctor. Tom. V. Junii pag. 535.

b) Confer quæ notavi in libro de Luce Evangelii pag. 390. seq. & quæ de commentitiis Martialis Actis supra in AURELIANO. Tom. 1. pag. 406.

1531. auctoritate ductus contendit; sed anno Imperii Philipporum ultimo tantum, Decii primo, ipsoque & Annio Grato COSS. & Fabriano Romæ Episcopo, scilicet A. C. 250. in Aquitaniam & Lemovicum provinciam venisse.

Huic Martiali *duæ* tribuuntur *Epistolæ*, Latine *) scriptæ, una *ad Burdegalenses*, eorumque Episcopum Gilbertum, & altera *ad Tolosanos:* inventæ A. 1060. vel 1100. vide Labbei Bibl. Manuscriptor. Tom. 2. pag. 288. 298. Easdem post edit. Badianam A. 1521. repetitas in micropresbytico, Orthodoxographis & in Patrum Bibliothecis, seorsim cum notis edidit Geverhardus Elmenhorstius, Hamburgi **) 1614. 4. ut alias editiones in Tom. 1. hist. lit. Galliæ pag. 408. à Benedictinis notatas prætercam. Spurias esse docet præter hos aliosque Nic. Nourritus apparatu ad Bibl. Patrum Tom. 1. diss. IX. & Dionysius Sammarthanus Tom. 2. Galliæ Christianæ. Casimirus Oudinus Tom. 1. p. 66. seq. Vide & Casp. Barthii adversaria lib. XLV. capit. 7. & 21. Augustinum

*) A Gvil. Morcellio Græce editas, præter rem tradit cap. 18. auctarii Miræus.

**) Non Helmstadii, ut apud Labbeum legas Dupiniumque & Oudinum.

num Varennium parte I. rationarii pag. 153. seq. B. D. Tho. Ittigium diss. de Patribus Apostolicis pag. 72. seq. Unschuldige Nachrichten A. 1705. pag. 807. seq.

Radulphus Tungrensis: *Benedictionem Episcopalem Martialis Episcopus, Apostolorum discipulus ex magisterio Apostolorum tradidit, quas probabile sequentium studium auxit, & Ambrosius dicere cœpit.* Confer Jacobum Goarum ad euchologium Græcorum pag. 922.

MARTIANÆ Leges. Vide infra MOLMUCIANÆ.

MARTIANUS *Minutius Felix Capella.* Supra CAPELLA Tom. 1. pag. 910.

MARTINIANA quæ à Jo. Boccacio XII. 6. Geneal. Deor. à Gvalvaneo Flamma aliisque citatur, est Chronica MARTINI *Poloni*, de quo suo loco.

MARTINIANUS Monachus, cujus lucubrationem *de Monachorum laude & institutione* evoluit Cangius in Bibl. Sancti Germani de Pratis Codice 456.

S. MARTINUS I. Tudertinus, Papa Romanus ab A. C. 649. Jul. 1. & exul ab A. 652. & in exilio defunctus A. 654. 16. Sept. (al. A. 660.) Vide Sirmondi Opera Tom. 3. pag. 465. seq. Hist. Miscellam XIX. 7. & 13. & de temporum ratione Mar-

Martini I. & quinque deinceps Pontificum, S. Eugenii, Vitaliani, Adeodati, Domni, & S. Agathonis, Carolum le Cointe Tom. 3. annal. Francor. pag. 456. seq.

De Epistolis XVII. quæ in tomis Conciliorum Græce partim, partim Latine ex Anastasii Bibliothecarii *) vel alterius veteri versione leguntur: & de *Synodo Lateranensi* A. 649. sub hoc Martino habita dixi in Bibl. Græca Tom. XI. pag. 465. seq.

MARTINUS II. Papa, supra MARINUS I.

MARTINUS III. Papa, supra MARINUS II.

MARTINUS IV. Gallus, antea *Simon de Bria*, Papa Romanus ab A. 1281. Febr. 22. ad A. 1285. Mart. 28. Ejus *Epistolæ V.* in tomis Conciliorum; Una ad Eduardum I. Regem Angliæ de duello inter Carolum Regem Siciliæ & Petrum Aragonum Regem prohibendo, etiam apud Agvirrium Tom. 3. Concil. Hispan. pag. 534. Processus habitus contra Regem Petrum, in Dacherii spicilegio Tom. 2. pag. 649. (Tom. 3. edit. novæ pag. 684. 689.) & ejusdem argumenti Episto-

*) Tom. 3. Sirmondi Opp. p. 506. Bibliotheca Patrum Tom. XII. edit. Lugd. pag. 842. seq.

Epiſtola apud Andream du Cheſne T. V. rer. Francorum pag. 874. Plura apud Bzovium ad A. 1281. n. X. & XI. atque inde in Conciliorum tomis ut apud Harduinum Tom. VII. pag. 889. Epiſtolæ XIII. apud Waddingum Tom. 1. annal. Ord. Minor. ad A. 1281. 1285. & in appendice.

MARTINUS V. Papa ab A. 1417. 11. Nov. in Concilio Conſtantienſi usque ad A. 1431. Febr. 20. qui in epitaphio ſuo *temporum ſuorum felicitas* appellatur. Gentilitio nomine antea vocatus *Odo Columna.* De *Concilio Dortuſano* quo Tortoſæ in Hiſpania Clementem VIII. antipapam abdicare ſe, & Cardinales qui cum ipſo fecerant agnoſcere ſe & Schiſmati longo finem imponere coëgit, vide Bzovium ad A. 1429. n. 48--82. Agvirrium Tom. 3. Concil. Hiſpan. pag. 648. &c. Ejus *Epiſtolæ IV. ad Uladislaum Poloniæ Regem*, in Jo. Petri de Ludewig reliquiis monumentorum veteris ævi Tom. V. pag. 403. 405. 408. 410. Aliæ quinque *ad Henricum Regem Angliæ*, pag. 411. 413. 414. 416. 417. Una *ad Henricum Wintonienſem* Epiſcopum pag. 420. & *ad Valentinum Epiſcopum* pag. 422. *Bullæ XVI.* in Laëtii Cherubini bullario, Tom. 1. pag. 309. ſeq. in quibus pag 333. eſt *indictio generalis Concilii Baſileenſis.* Plures

res Bullæ, Brevia, Epiſtolæ ac Conſtitutiones in Annalibus Bzovii, Raynaldi &c. & in Conciliorum tomis, atque in Hermanni ab Hardt Actis Concilii Conſtantienſis Tom. 1. pag. 21. 23. 25. Tom. II. pag. 21. Tom. IV. pag. 1500. 1518. 1536. ſeq. 1559. 1568. ſeq. Jacobum L'Enfant pag. 737-748. 749. 758. 766. &c. *Sermo de translatione corporis S. Monicæ B. Auguſtini Matris, Oſtia Romam*, editus *) Romæ 1587. editore Auguſtino Fivizanio, & in Hiſtoria Auguſtiniana, Toloſæ 1641. pag. 473. quanquam non multum illi tribuunt Acta Sanctor. Tom. IV. Maji pag. 488. ſeq. *Approbatio, regulæ Monachorum Hieronymianæ* præmiſſa, in editionibus Operum S. Hieronymi, ut noviſſima Jo. Marcianæi Tom. V. pag. 341. Teſtamentum & Ceremoniale Curiæ Romanæ, quod Manuſcr. in Bibl. Barberina memorat Lud. Jacobus pag. 161.

B. MARTINUS Sabariæ natus in Pannonia, Epiſcopus ab A. 375. in Gallia *Turonenſis*, defunctus Attico Cæſarioque COSS. **) A. 397. XI. Novembr. ætatis 81. Confeſſor, doctrinæ & ſanctitatis laude

*) Vide Lud. Jacobi Bibl. Pontificiam pag. 161. 480.

**) Confer Carolum le Cointe Tom. 1. annal. Francor. pag. 203. ſeq.

de celebratiſſimus. Ejus vitam & laudes ſcripſere proſario ſermone quidem SEVERUS *Sulpitius*, GREGORIUS Turonenſis, ALCUINUS, & ODO Abbas Cluniacenſis ſermone in feſtum S. Martini Tom. V. theſauri anecdotorum Edmundi Martene pag. 618. Carmine autem PAULINUS (non Nolanus ut Baronio perſuaſum ad Martyrolog. Rom. XI. Nov. ſed) *Petrocorius*: SIDONIUS *Apollinaris* Carmine quod IV. 18. Epiſt. legitur: tum *Venantius* FORTUNATUS, GVIBERTUS Abbas Gemblacenſis, de quibus ſingulis ſuo loco, & PETRUS *Baroccius*, *Epiſcopus Bellunenſis* quem laudat Petrus Delphinus Epiſtola XXXI. ſcripta A. 1475. in Edmundi Martene Tom. 3. monumentor. veterum pag. 976. E recentionibus præter Sammarthanos Tom. 1. Galliæ Chriſtianæ pag. 734. de S. Martino conſulendi Joannes Maan in opere de Eccleſia Turonenſi Pariſ. 1667. fol. Tillemontius tomo decimo memoriarum, & Benedictini in hiſt. litteraria Galliæ Tom. 1. parte 2. pag. 413. ſeq. ut D. Frid. Bechmanni diſſert. Jenæ 1697. 4. editam & Jo. Chriſtianum Fromannum in anſere Martiniano, Lipſiæ 1683. 4. ſimiliaque ſcripta prætercam. De translatione Corporis S. Martini, Salisburgum ut ajunt facta, ita tractant

Act.

Act. Sanctorum editores Tom. VI. Junii pag. 135. seq. ut illi traditioni non multum fidei videantur tribuere. De ætate S. Martini & quorundam ejus gestorum Ordine, anno emortuali, nec non de S. Briccio illius successore, Josephi Antelmii Epistola ad Antonium Pagium lucem vidit Parisiis 1693. 12. *) Fertur sub S. Martini hujus nomine *Professio Fidei de S. Trinitate*, (neutiquam confundenda cum formula honestæ vitæ, quæ Martinum Dumiensem auctorem habet:) Prodiit primum ex Jodoci Clichtovei editione Paris. 1512. tum curante Petro Pithoeo una cum aliis aliorum Galliæ Theologorum opusculis 1586. 4. præterea in Bibliothecis Patrum universis: & in tomis Conciliorum: & Tom. 1 Sirmondi Concil. Galliæ pag. 26. & cum scholiis Thomæ Beauxamis ad calcem vitæ a Severo Sulpicio scriptæ, Paris. 1571. 8. Sed & in Casparis Barthii notis ad Gallum Confessorem Francof. 1623. 8. pag. 120. qui Barthius apographum ex membranis priscis Theodori Pulmanni, atque editionem Trajectinam A. 1514. contulisse se profitetur, ut Combefisius Tom. VIII. Bibl. Concionatoriæ pag. 470. Manuscriptum Codi-

*) Journal des Sav. 1693. pag. 88. edit. Amst.

Codicem Bibl. Mazarinianæ. Denique Christianus Daumius hancce professionem subjunxit Hieronymi Græci Theologi dialogo de SS. Trinitate & Gennadii CPolitani viæ Salutis atque aliis quibusdam monumentis in libello edito Cygneæ 1677. 8. Judice Conrado Samuele Schurzfleischio in Epistola ad Christophorum Arnoldum pag. 756. *neque formæ styli, neque doctrinæ talis Episcopi congruens est, planeque diversum auctorem præfert.* Ut Lector per se judicet, eam integram, est enim brevissima, hoc loco adjungere juvat.

B. MARTINI, Turonensis Episcopi, Professio fidei de Trinitate.

Clemens Trinitas est Una Divinitas. Ut autem per Sacramentum cognoscatur, unitas est ab eo qui est, & Spiritus Sanctus, à quo qui est, & Unigenitus. Sic existens Divinæ Naturæ, Lucis, Spiritus, â sese per naturam, per subsistantiam majestatis, potestatis, virtutis, Divinæ lucis. Unus in duobus, & uterque in idipsum. Pater in Filio, Filius in Patre, Uterque in Spiritu Sancto: sic tribus personis confitemur corpus præscientiæ, quod super omnia cuncta concludit. In hoc mysterium ergo credimus esse ex nullis exstantibus cuncta orta. Quod mysterium mens humana concipere

non

non potest, nec oratoria lingua enarrare, neque diffusi sermonis Bibliothecarum volumina. Si totum mundum libri repleant, a) *Divina scientia non possit inenarrabilis enarrari: qui est indicibilis, nullo modo possit describi, neque concludi, aut verbum aut substantia propria Divinitatis suæ, qui est fons Divinæ lucis, luminis, substantiæ, sua natura. Sileat lingua oratoria, quia deficit sermo de indicibili. Cum consummaverit mens humana de Divina majestate dicere, aut differere, tunc incipit. Quanta sit autem Divina Clementia, nemo scit, nisi qui genuit, & nemo comperit secreta Patris, nisi is, qui per naturam, nascendi initium amisit. Omnis ergo mansuetudo & modestia peritorum convertatur ad Prophetam: de Dominica auctoritate præsumat dicendo:* Credidi propter quod locutus sum. b) *Quod autem per mysterium, simplex sit professio, ut fundamentum Ecclesiæ solidatæ Apostolica auctoritate prædestinatio sequens præsumat, dicens:* de cætero nemo mihi molestus sit: c) *Ego credo in Christum & hunc crucifixum; quia cum confitetur filium hominis, confitetur & Spiritum Sanctum; Quia è Spiritu.*

a) Joh. 21. 25.
b) Psal. 116. 10.
c) Galat. 6. 16.

tu Sancto & Maria virgine Mediator nascitur. Cum confitetur primogenitum, necesse est de unigenito qui testimonium dicat, unum & solum sine origine esse, in tertiam personam Patrem confitetur existentis Divinæ naturæ, Lucis, Spiritus, ut dixi, qui secundum naturam, ut supra dixi, est unus in duobus, & uterque in idipsum; Pater in Filio, Filius in Patre, Pater in Spiritu Sancto, unum in Sancta Ecclesia, nunc & in immortalia secula seculorum, Amen.

MARTINUS *Abbas*, Ord. Minor. Juris peritus, æqualis atque æmulus Azonis circa A. 1200. Ejus *summam Alphabeticam* Juris laudat Waddingus pag. 250.

MARTINUS *Alphonsus de Melo*, Lusitanus circa A. 1383. defunctus, scriptor *Historiæ sui temporis*. Vide Nic. Antonium IX. 7. Bibl. Vet. Hispanæ §. 332.

MARTINUS *Alphonsi*, Cordubensis, Augustinianorum Vicarius Generalis in Hispania, clarus circa A. 1470. Ejus scripta apud Philppum Elssum pag. 470. encomiastici Augustiniani: & Nic. Antonium Tom. 2. Bibl. vet. Hispan. pag. 201. *In Hexaemeron. In Epistolas Pauli* Commentarii & Quæstiones. *In Apocalypsin. Logica. Philosophia.* Et Hispanice, *De prospera & adversa fortuna. Hortus nobi-*

nobilium Virginum ad Iſabellam Reginam. *De laude Virginitatis* ad puellas religioſas.

MARTINUS *Alvevicus* ſive de *Alvewick* Northumbriæ: Lelando cap. 325. *Alaunovicanus*, Anglus Ord. Minor. defunctus A. 1336. Scripſit *flores temporum* ſive *Chronicon*, quod ut à Martino Polono diſtinguatur, *Martini Minoritæ* *) appellari conſvevit: hoc ab initio ſeculi ſive ab orbe conditio ipſe ait ſe auctor produxiſſe ad A. 1290. Primus edidit vel edidiſſe ſe putavit, (editionem enim Ulmenſem A. 1486. Oudino Tom. 3. pag. 910. memoratam non innuit ſe vidiſſe) Jo. Georgius Eccardus Tom. 1. Corporis ſcriptorum medii ævi pag. 1551. addita pag. 1631. ad 1640. continuatione HRRMANNI Ord. S. Gvilelmi Januenſis, de qua ſupra Tom. 3. p. 714. Cætera Martini Alvevici ſcripta apud Baleum V. 26. Pitſeum pag. 432. & Waddingum pag. 251. ſunt: *Commentarius in IV. libros Sententiarum*, & *Diſputationes Theologicæ ac Philoſophicæ.*

MARTINUS *Azpilcueta*, infra NAVARRUS.

*) De duobus Manuſcriptis Lipſienſi & Berolinenſi vide Maſſoni hiſt. Criticam Reip. litterariæ Gallice editam Tom. X. pag. 188.

MARTINUS *de Bosco Gvalteri* Ord. Minorum Turonensium Guardianus circa A. 1415. scripsit *vitam Mariæ de Mailliaco* cujus a Confessionibus sacris fuerat, editam cum notis in Actis Sanctor. T. 3. Martii 28. pag. 737-747.

MARTINUS *Braccarensis*. Infra *Martinus Dumiensis*

MARTINUS *Carsulanus*. Supra Tom. 1. pag. 984.

MARTINUS *de Clivo* sive *Clivius* Anglus Monachus Ord. Bened. Cantuariensis seculo XV. cujus nihil præter *Homiliarum librum* à Baleo XII. 24. & Pitseo pag. 887. ex Nicolai Brigami venationibus rerum memorabilium memorari video.

MARTINUS *Corbejus* sive de *Corbenis* Tolosanus, Augustinianus, charus Bernardo de Rossergio, Archiepiscopo Tolosano circa A. 1452. Ejus scripta: Commentarii in *Canticum Canticornm* & *in Epistolam Pauli ad Romanos. In Canonem Biblicum. In IV. libros Sententiarum. De fide Catholica. De summa Trinitate. In Decretal. de celebratione Missarum. Sermones* ad clerum populumque. Commentarii *in Logicam* & *Physicam Aristotelis, librosque de Anima. Super artem veterem* (Grammaticam Ælii Donati.)

Vide

Vide Philippi Elſſii encomiaſticum Auguſtinianum pag. 469.

MARTINUS *Cremonenſis* ICtus, ſcriptor gloſſarum in leges Civiles, adverſarius BULGARI. Confer Diarium eruditorum Italiæ Tom. X. pag. 274. propinquus JOANNIS *Boſſiani* ſive *Baſſiani* circa A. 1158. de quo ſupra Tom. 4. pag. 166.

MARTINUS Pannonius, ex *Dumienſi* in Gallicia Abbate Archiepiſcopus in Luſitania *Braccarenſis*, interfuit Synodis Braccarenſibus A. 561. & 572. *) diemque obiit A. 580. De illo præter laudatos à Labbeo Tom. 2. de S. E. pag. 60. 61. conſulendus Mabillonius Tom. 1. Act. Sanctor. Ord. Bened. Sec. 1. ad A. 580. Georgius Cardoſus in Hagiologio Luſitano, Tamajus Salazar in Martyrolog. Hiſpan. & Acta Sanctor. 20. Martii Tom. 3. pag. 86. ſeq. Nic. Antonius lib. IV. Bibl. vet. Hiſp. c. 3. Tom. 1. p. 215. ſeq.

Scripſit *nulli in litteris ſecundus ſuis temporibus habitus* teſte Gregorio Turonenſi V. 38. hiſt. Francor. librum *de differentiis quatuor virtutum*, quem legiſſe-

 ſe

*) Agvirre Tom. 2. Concil. Hiſpan. pag. 292. & 316.

se testatur Isidorus Hisp. cap. 22. de S. E. & Regi Mironi dicatum ab auctore fuisse scribit Anonymus Mellicensis cap. 38. Sigebertus c. 19. Theudomiro (alii Ariamirum vocant) Regi Gallæciæ. Laudat ex Isidoro etiam Honorius III. 26. Hic est qui *Senecæ* tributus ab aliis vel *Ciceroni* etiam: & sub titulo: *formula honestæ vitæ* sæpius prodiit. Ita vocat etiam Trithemius cap. 221. de S. E. & II. 13. de illustribus Benedictinis. Cum præfatione ad Mironem (Theodomiri successorem) Regem edidit Pictavis 1544. Elias Vinetus: Præfationem illam, quia deest apud Boëthium Eponem in heroicis & Ecclesiasticis quæstionibus Duaci 1581. & in aliis editionibus, tanquam ineditam vulgavit Dacherius, Tom. X. spicilegii pag. 626. (edit. novæ Tom. 3. pag. 312.) Sine illa legitur in Gilberti Cognati operibus, Basil. 1562. fol. parte 3. pag. 74. subjuncto libello *de paupertate* pag. 77. *de contemtu bonorum temporalium & voluptatum* pag. 79. & *de his qui volunt esse docti sed non boni* pag. 83. 84. At in Bibliothecis Patrum ut Lugd. Tom. X. pag. 38. illorum loco subjungitur *libellus de moribus*, quem cum Commentario ediderat Leodegarius a Quercu Paris. 1556. 4. addito libello *de paupertate*. Præter hanc formulam honestæ

vitæ

vitæ etiam alia Martini opuſcula edidit Tamajus Salazar in Martyrologio Hiſpanico ad 20. Martii pag. 313. ex Bibliotheca Garſiæ de Loyaiſa, ubi ſunt *de repellenda jactantia. De ſuperbia. Exhortatio humilitatis. De iræ habitu & effectibus & quomodo leniatur*, ad Vitimirum Epiſcopum Aurienſem. *De celebranda die Dominica Paſcha* (nec ante XI. Kal. April. nec poſt XI. Kal. Majas.)

Tranſtulit & teſte cap. 117. Sigeberto per manum Paſchaſii Diaconi *interrogationes & reſponſiones plurimas Sanctorum Ægyptiorum Patrum*, in Dumienſi Cœnobio. Hæ editæ ſunt ab Heriberto Roſweydo una cum vitis Patrum per XLIV. Capita, illiusque operis librum ſeptimum conſtituunt quod Rosweidus digeſſit illuſtravitque Antwerp. 1615. 1618. fol.

Capitula LXXXIV. ex Orientalium Synodis translata de Græco in Latinum, ſubjiciuntur in tomis Conciliorum Synodo Braccarenſi A. 572. dicata Nitigiſio Epiſcopo Lucenſi. De his dictum Tom. XI. Bibl. Græcæ pag. 65. ſeq.

Narrat præterea Iſidorus ſe legiſſe ejusdem *Volumen Epiſtolarum*, in quibus hortatus eſt Vitæ emendationem, & converſationem fidei, orationis inſtantiam, eleemoſynarum diſtributioem, & ſuper

omnia culturam virtutum omnium pietatem. Has Epiſtolas hodie deſideramus, neque videtur habuiſſe Trithemius, ſed ex Iſidoro Epiſtolas Martini morales commemoraſſe. Neque adhuc quod meminerim lucem vidit quam edere promiſit ex Manuſcr. Eccleſiæ Toletanæ Cardinalis Agvirrius *Epiſtola ad Bonifacium Epiſcopum*, *de trina merſione*, nec altera adverſus ſuperſtitiones. Ad Martinum Epiſtola Venantii Fortunati præmittitur ejus libro quinto Carminum: cujus carmen ad Martinum etiam exhibet laudatus Agvirrius Tom. 2. Concil. Hiſpan. pag. 324.

Denique eodem Iſidoro & Honorio teſtibus, Martinus hic converſis in Gallæcia ab Ariana impietate ad Fidem Catholicam Svevorum populis *regulam Fidei & ſanctæ Religionis* conſtituit, copioſaque *præcepta piæ inſtitutionis* compoſuit.

Carmina quædam pauca à Sirmondo edita cum Eugenio Toletano Pariſ. 1619. 8. & Tom. 2. Sirmondi operum pag. 907. leguntur etiam in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. Tom. X. pag. 386.

Teſtamentum relectum in Concilio Toletano X. A. 656.

Epita-

Epitaphium ipſe ſibi hoc compoſuit in Eccleſia S. Martini Turonenſis à Theodomiro Rege conſtructa:

Pannoniis genitus transcendens æquora vaſta
Galliciæ in gremium Divinis nutibus actus
Confeſſor, Martine, tua hac dicatus in aula
Antiſtes, cultum inſtituit ritumque ſacrorum:
Teque, Patrone, ſequens famulus Martinus eodem
Nomine, non merito, hîc in CHriſti pace quieſco.

MARTINUS Sillanianus *de Fano*, ICtus præceptor Joannis Andreæ Bononienſis clarus circa A. 1320. Ejus ſcripta, de quibus Marcus Mantua pag. 482. *de modo ſtudendi*, & *de negativa probanda*, nec non *de jure emphyteutico.* His ex Trithemii cap. 530. de S. E. adde *de actionibus* & *de judicio cauſarum.* Fallitur idem Mantua, qui Sillanianum à Fanenſi diſtinguit.

MARTINUS *Fuldenſis*, incertum an Monachus, cujus *Chronicon*, quod ille à nato CHriſto cœperat, Joannes Georgius Eccardus editione dignum habuit ab A. 716. ad A. 1379. edidit itaque Tom. I.

Corporis ſcriptorum medii ævi pag. 1641--1732. repertum in Codice Eccleſiæ S. Ægidii Hanoveranæ. *Strictim enarrat memorabiliora, & candorem animi oſtendit, dum inſolentiam Paparum dignitati Imperatorum ſuo tempore inſultantium graviter taxat. Idem Juris Canonici peritiſſimus fuit, & quæ hiſtorica in eo occurrunt, ſuis locis ſollicite citat.* Gloſſas *item* in Decretum, HUGWITIONIS & *aliorum diligenter evolvit. Confirmavit præterea dicta ſua teſtimoniis* Eginhardi, Aimoini, Gotfridi Viterbienſis, Vincentii Bellovacenſis *ac* Martini Poloni, *auctorum ea ætate celebrium, & nunc editorum. Ex ineditis vero provocat ad* RICHARDUM Pictavienſem *& ad* Cuſentinum Epiſcopum. Hæc de Martino illo laudatus Eccardus.

MARTINUS *Gonſalvus*, Conchenſis poſt medium ſeculi XIV. propter varios incredibiles errores jactatos in Hiſpania damnatus ab Archiepiſcopo Toletano, atque flammis traditus. Vide Natalem Alex. Sec. XIII. & XIV. cap. 3. artic. 16. Tom. VII. pag. 109.

MARTINUS *Herbipolenſis*, de quo Trithemius Chron. Hirſaug. ad A. 1393. T. 2. pag. 296. *Hoc ipſo anno Magiſter* Martinus *Inquiſitor hæreticæ pravitatis à Sede Apoſto-*

Apostolica deputatus venit per Sueviam in Herbipolim: ubi facta inquisitione hæreticos nonnullos ex simplicioribus & rusticanis invenit de secta flagellantium *&* Fratricellorum, *quibus ad unitatem fidei Catholicæ reversis, pro salutari pœnitentia* Crucem contra *infidos* Turcas *imposuit, quæ illo tempore prædicabatur. Ex Herbipoli profectus Erpfordiam, simili pravitate infectos plures invenit,* Beghardos, Beguttas *& alios: quorum aliqui cremati sunt ignibus, aliqui vero pœnitentiam egerunt super erroribus suis, reliqui fugam inierunt.*

MARTINI Junioris Geometria Manuscr. citatur à Cangio.

MARTINUS *Gosia*, Cremonensis ICtus, discipulus Irnerii, circa A. 1158. pro Friderici I. decertavit Juribus, dicitur etiam *glossator Bononiensis*, quoniam parentes ejus à Gibellinis Bononia expulsi fuerant. Vide Gvidonem Pancirollum lib. 2. cap. 14. Hic adeo non solitus jurare in verba Magistri, ut in eo reprehendat Marcus Mantua pag. 496. quod *solus erat in opinionibus, licet totus mundus teneret contrarium.*

MARTINUS Garratus *Laudensis* ICtus de cujus scriptis Gesnerus in Bibl.

MAR-

MARTINUS *de Lauduno* ſive *Laudunenſis*, Gallus, Vallis S. Petri Carthuſiæ Prior circa A. 1180. cujus *Epiſtolam paræneticam* ad Novitium Carthuſianum de non repetendo Ordine laxiore, edidit Theodorus Petrejus Colon. 1607. unde recuſa eſt in Tom. XXVII. Bibl. Patrum Lugd. pag. 493--507.

MARTINUS *Legionenſis*, infra *Martinus Presbyter*.

B. D. MARTINUS LUTHERUS noſter, de quo dixi in Centifolio Lutherano, multa etiam Latine ſcripſit, genium ſcholarum, in quibus inſtitutus fuerat, longe exſuperantia: nec minorem in illis δεινότητα & vim probans lectoribus ſuis quam in vernaculis Operibus. Optem igitur ut & Biblia *) ejus Latina vir idoneus aliquis, & Epiſtolas, & alia non ab aliis in Latinum converſa ſermonem, ſed ipſius ingenio, captu, animo, ſtylo concepta Latine, novo collecta ſtudio digereret, recenſeret, recenſitaque junctim ederet.

MAR-

*) De his nuper accurate Venerandus noſter Jo. Georgius Palmius, Paſtor ad S. Petri ædem meritiſſimus, in libro de Codicibus V. & N. T. quibus B. Lutherus in Verſione ſua Germanica uſus eſt, pag. XLV. ſeq. Hamb. 1735. 8.

MARTINUS *Magister* (des Maistres) lanii Turonensis filius, deinde Doctor Theologus Paris. & à Confessionibus atque eleemosynis Galliæ Regis Ludovici XI. defunctus A. 1482. de quo Jo. Launojus in historia Gymnasii Navarrei pag. 592. seq. (Tom. IV. Opp. parte 3. lib. 2. cap. 9.) H. Warthonus ad Caveum ad A. 1473. & Oudinus Tom. 3. pag. 2641. Scripta Martini hæc sunt:

Tractatus consequentiarum in vera divaque Nominalium via, Parisiis apud Antonium Denidelum.

Expositio perutilis & necessaria *super libro Prædicabilium Porphyrii*, Parisiis anno MCCCCXCIX.

Summa quæstionum Theologicarum, Manuscr. in Bibl. S. Victoris Paris. de qua Oudinus Tom. 3. pag. 2642.

Quæstio de Fato, quæ præfixa est compendio Alberti Magni in octo Physicorum libros de cœlo & mundo & de elementis, Parisiis apud Dionysium Roceum.

De quatuor virtutibus Cardinalibus laudatissimum Scholasticis volumen scripsisse testatur Gvagvinus in vita Ludovici XI. De Fortitudine liber unus, prodiit Parisiis anno MCCCCLXXXIX. apud Wolphangum Hopilium.

De

De temperantia, jejunio &c. liber unus, ibidem anno MCCCCXC.

Artificiosa contemplatio super *Salve, Regina misericordiæ:* cum expositione *in Orationem Dominicam, & Angelicam Salutationem.* Parisf. 1521. 4. Præter rem ab aliis tributa Anselmo Lucensi.

Non vidi, inquit Launojus quæ *de Rhetorica* Martinum scripsisse notat Guaguinus Epist. 63.

Non vidi quoque *de Justitia* librum, quem illi Cranstonus ex fama tribuit præf. quæstionum libro Martini de fortitudine additarum.

Breve *Chronicon* S. MARTINI *Masciacensis* Ord. Bened. diœces. Bituricensis: ab A. 732. ad 1013. in Labbei Bibl. nova Manuscr. Tom. 2. 732. 733. & Annales Francorum ab A. 726. ad 1296. ex codice S. Martini Masciacensis id. pag. 733--736.

MARTINUS *Mindoniensis* in Hispania Episcopus, ex Pseudo-Luitprandi fide habetur a quibusdam *Martinus Dumiensis* de quo supra. Vide Nic. Antonium Tom. 1. Bibl. vet. Hispan. pag. 218.

MARTINUS Minorita, supra, MARTINUS *Alvevicus.*

MARTINUS *Navarrus*, infra NAVARRUS.

Octa-

Octavianus de MARTINIS infra, OCTAVIANUS.

MARTINUS *de Padua*, teste Joanne Gersone cap. 8. de auferibilitate Papæ, statuit *quemlibet Episcopum in sua diœcesi esse Papam.*

MARTINUS *Pannonius* supra in *S. Martino*, Archiep. Turon. & in *Martino Dumiensi.*

MARTINUS Strepus, Oppaviensis e Silesia, quæ regno Bohemiæ adhærebat & Poloniæ etiam computabatur, unde *Poloni* cognomen: sive quod ad primatum Poloniæ vocatus est a Nicolao III. (certe patria nec Carsulanus, nec Gallus nec Scotus) Monachus Ord. Præd. Pontificum Clementis IV. Gregorii X. Innocentii V. Joannis XXI. ac denique A. 1277. Nicolai III. major Pœnitentiarius, & anno interjecto Archiepiscopus Gnesnensis, nec diu post defunctus, de quo præter Simonem Starovolscium in Polonorum scriptorum historia cap. XIII. Carolum Vischium in Bibliotheca Cistercienſium, quibus Martinum præter rem accenset, pag. 238. seq. Casp. Sagittarium introduct. in hist. Eccles. pag. 68. seq. & Antiquitatt. regni Thuringici II. 11. pag. 241. Morlierium, Doctorem Sorbonicum in libro: essais de Litterature Tom. 2. pag. 334. seq. Vossium

ſium p. 484. & ad obſervata ad eum Sandii: Labbeum Tom. 2 pag. 62. de S. E. Caveum ad A. 1277. Oudinum Tom. 3. pag. 531. &c. Lambecius Tom. 2. p. 860. ſeq. Jacobus Echardus in Bibliotheca Dominicanor. Tom. 1. pag. 361. Niceronus Tom. XIV. memoriarum de viris eruditis editarum Gallice p. 195. ſeq. Martinus Hanckius de Sileſiis indigenis eruditis cap. VIII. pag. 34--61. & Jo. Georgius Eccard prolegom. ad ſcriptores medii ævi, Tom. I. num. XX.

Nihil celebrius ejus *Chronico ſummorum Pontificum atque Imperatorum Romanorum*, per annorum quinquagenas: cujus quidam Codices in Clemente quarto deſinunt, ipſe profitetur ſe illud produxiſſe usque ad A. 1277. atque collegiſſe ex neſcio quo *Craſino* (al. apud Montfaucon. pag. 49. Diarii Ital. *Tito Livio*) *Oroſio*, *Damaſi* de geſtis Pontificum, *Paulo Diacono*, Chronicis *Bobini* (al. Bonizzi) Sutrini Epiſcopi, nec non *Gilberti* (de quo ſupra Tom. 3. pag. 165.) *Richardi* Cluniacenſis, *Gervaſii* (non Ricobaldi ſed Tilberienſis de quo Tom. 3. pag. 157.) *Extodii* ſive *Eſtodii* (al. Methodii) *Gotfridi* Viterbienſis, *Vincentii* Bellovacenſis & *Decreto* ac *paſſionibus Sanctorum*. Cætera quæ poſt Annum 1277. ſequuntur, addita ſunt à PTOLEMÆO *Lucenſi*

censi usque ad A. 1249. & à BERNARDO *Guidonis* ad A. 1316. Prodiit hoc Chronicon primum cum Mariano Scoto editum a Joanne Heroldo Basil. 1559. fol. Deinde separatim à Suffrido Petro Antw. 1574. 8. sub falso *Archiepiscopi Consentini* titulo, & contra auctoris mentem tributum in *libros quatuor*. Hinc ex sinceriore Codice à Jo. Fabricio Cæsare, Canonico Gladblacensi, Ord. Præmonstrat. Coloniæ 1616. fol. quam editionem exprimit novissima Argentoratensis 1685. fol. ad calcem Æneæ Sylvii de rebus Friderici III. De *Gallica* versione D. Verneroni, Canonici Leodiensis & Sebastiani de Mamerot, quæ cum auctario usque ad A. 1503. prodiit Parisiis, & de inedita *Germanica* Jo. Lud. Zolmanni, vide sis Jac. Echardum Tom. 1. pag. 370. Chronicon Martinianum cum XV. vel XVI. collatum Codicibus in lucem dare voluit illustris Leibnitius a) cum cujus notis b) & cum additamentis ex Manuscr. Codice Jenensi cum *continuatione* ex Manuscr. chartaceo Lipsiensi &

a) Neuer Bücher Saal A. 1712. parte XIV. pag. 145.

b) W. E. Tentzelii Monathl. Unterredungen A. 1694. pag. 1061.

ſi & duobus Hofmannicis & appendice Ratisbonenſi habuit atque edere promiſit D. Jo. Andreas Schmidius ὁ μακαρίτης. Continuationem & additamenta ab A. 1163. ad A. 1343. debemus Jo. Georgio Eccardo Tom. 1. Corporis ſcriptorum medii ævi pag. 1413--1460. quam ipſe Continuationem *Auſtriacam* appellat, appendicem Ratisponenſem, ni fallor, vocaverat Caſpar Sagittarius. Continuationem usque ad A. 1482. Manuſcriptam, memorat Catalogus Bibl. Jo. Burchardi Menckenii pag. 818. Voluit edere hoc Chronicon etiam Joachimus Joannes Maderus, & poſt ejus fata Caſpar Sagittarius.

Quoniam vero primus auctor a quibusdam habetur Martinus Polonus traditionis de Joanna Papiſſa, (Vide Mabillonii iter Italicum pag. 27.) ideo graves in eum invectivæ Jo. Hardingi, Florim. Ryamundi & Joannis Bernartii, qui multorum & gravium errorum poſtulat libro de utilitate hiſtoriæ pag. 113. aliis viciſſim eum ſtrenue defendentibus ut facit Alexander Coocke dialogo de Papiſſa Joanna pag. 64. ſeq. Certe quamquam in Martini Codicibus Manuſcriptis bene multis illa narratio legitur, ut docet Frid. Spanhemius Filius Tom. 2. Opp. pag. 596. 597. 598. tamen negari non poteſt in aliis bene antiquis & neutiquam

tiquam contemnendis desiderari, ut a Lambecio Tom. 2. pag. 869. & apud Oudinum Tom. 3. pag. 535. seq. & â Jacobo Echardo Tom. 1. pag. 365. seq. fuit demonstratum: quorum observatis licet addere, quod in Bibl. Paulina Lipsiensi *) tria exstant Chronici Martiniani exemplaria, unum membranaceum, in quo de Joanna ne γρύ. alterum chartataceum quod his tantum verbis ejus facit mentionem: *Huic* (Leoni) *successit Joannes mulier Papa: de hoc in Chronica Ratisponensi.* In tertio denique, itidem chartaceo tota narratio perinde ut in Suffridi Petri editione legitur. Sed vero admittendum & illud, quod jam ante Martinum eandem rem Anastasius, Gervasius Tilberiensis, Stephanus de Borbone & alii tradidere: sicut ejus æquales item & post Martinum alii innumerabiles.

Laudati Echardi fide notare juvat, A. 1477. 4 typis Taurinensibus prodiisse Martini Poloni Chronicon summorum Pontificum & Imperatorum ac de septem ætatibus Mundi. *At Martini nostri opus non est, sed scriptoris recentioris, alterius omnino styli, & longius productum.* Hæc Echardus Tom. 1. pag. 369.

*) Acta Erud. Tom. 1. supplem. pag. 286.

Fuit & alius *Martinus Polonus* itidem ex celebri Prædicatorum Ordine, sed longe junior, atque inter D. Lutheri nostri adversarios circa A. 1534. de quo idem Echardus Tom. 2. pag. 88.

Cætera Martini prioris scripta sunt:

Summa juris Canonici, quæ *Martiniana* vocatur, & *Margarita Decreti*, sive Concordantiæ & tabula Decretorum & Decretalium Alphabetica, post primam editionem Argentoratensem A. 1486. sæpius excusa ibidem & Venetiis, Lugduni ac Parisiis una cum Decreto & Decretalibus.

Memorabilia Romæ, sive quæ Chronico in quibusdam Codicibus præmittuntur *de quatuor majoribus regnis, & Romanæ Urbis exordio, incremento, ædificiis & regimine usque ad Imperatorem Augustum.*

Descriptio terræ sanctæ.

De schismate Ecclesiæ Græcorum.

Historia de Gvelfis.

Sermones de tempore & *de Sanctis*, super Epistolas & Evangelia, cum *promtuario* exemplorum. Argentorat. 1484. 4. 1486. 1488.

De diversis miraculis, idem fortasse cum exemplorum promtuario.

Con-

Consentinis Archiepiscopis Martinum ab Ughello Tom IX. pag. 218. præter rem accenseri, & *Cusentinum Archiepiscopum*, cujus & ipsius Chronicon a Ptolemæo Lucensi, Martino Fuldensi, Jo. Gersone de statu V. & N. Test. aliisque citatur, diversum esse à Martino Polono Chronici scriptore: alterius vero nomen ignorari, notarunt Muratorius Tom. XI. scriptorum Italiæ pag. 745. Eccardus prolegom. ad scriptores medii ævi Tom. 1. n. XXIII. Niceronus Tom. XIV. pag. 200.

MARTINUS *Presbyter*, Manuscriptus pridem Viennæ apud Wolfgangum Lazium teste Vossio pag. 783. *Chronicon* suum dicavit Innocentio III. quem constat A. 1216. rebus humanis valedixisse: itaque diversus fuit non modo a Martino Polono, sed etiam à Martino Minorita, & utrumque ætate antecessit.

MARTINUS *Raymundi*, sive *Raymundus* MARTINI potius, Catalanus, Ord. Præd. vir eruditus & peritus linguarum Hebraicæ, Chaldaicæ & Arabicæ ad quarum linguarum studium Raymundus alter de Pennaforti eum invitaverat. *Pugionem fidei* sive opus præclarum adversus Mauros & Judæos scripsisse se profitetur A. C. 1278. & ab initio Mundi ex computo

Judæorum A. 5038. Pugio ille, quo strenue in suis adversus Judæos scriptis usi sunt PORCHETUS *de Sylvaticis*, *Petrus* GALATINUS aliique, tribus partibus dividitur, & recensitus ex Manuscriptis quatuor, & notis insignibus illustratus est a Josepho de Voisin, editusque à Philippo Jacobo Maussaco Paris. 1651. fol. atque inde a B. Doctore meo Jo. Benedicto Carpzovio, Theologo Lipsiensi, qui præmisit eruditam introductionem in Theologiam Judaicam & HERMANNI Coloniensis opusculum de Conversione sua (de quo supra Tom 3. pag. 710.) subjunxit, Lipsiæ 1687. fol. De Raymundo ipso præter laudatum Carpzovium, Oudinum Tom. 3. pag. 647. Bæliique Lexicon in MARTIN, consulendus Paulus Colomesius in Hispania Orientali pag. 209. seq. Nic. Antonius Bibl. vet. Hispan. VIII. 6. Tom 2. pag. 59. seq. & Jacobus Qvetif Tom. 1. Bibl. scriptorum Dominicanorum p. 396. seq. Laudat Raymundum Nicolaus Lyranus ad Hoseæ IX.

V. C. Jo. Christophorus Wagenseilius in telis igneis Satanæ, inter alia vulgavit Hebraice & Latine *disputationem inter R. Nachmanidem* sive Mosen Gerundensem Judæum *& Christianos*, *Paulum* Ord. Præd. *ac Raymundum* hunc, præsente

fente Jacobo, Tarraconenfis provinciæ Rege habitam A 1263. De Paulo illo confer Colomefii Bibl. Orientalem Hifpanam pag. 209. feq & laudatiffimi noftri Wolfii Bibliothecam Hebræam T. 3. pag. 911. qui & *B. Esdræ Edzardi*, de litteris hifce immortaliter meriti notas ad Raymundi pugionem exhibet Tom. 4. pag. 572--638.

Ejusdem Raymundi *Capiftrum Judæorum* Manufcr. Bononiæ, laudatur à Joanne Hornbeeckio prolegomenis libri de convincendis Judais pag. 7.

Confutationem Alcorani quam memorat Poffevinus, nefcio an quisquam oculis ufurpaverit.

MARTINUS *Scotus*, Ordinis ut ajunt Ciftercienfis, fcriptor Chronici, confictus ut videtur ex Martino Polono, & Mariano Scoto, cujus Chronicon cum Martiniano primum lucem vidit. Confule, fi placet Voffium pag. 474. feq.

MARTINUS *Sculthorpius* Nordvolicenfis Anglus, Carmelita, Theologus Cantabrigienfis circa A. 1430. Hujus *Conciones facræ* laudantur à Lelando cap. 478. *Determinationes* etiam addunt Baleus XII. 55. Pitfeus pag. 621. atque Algerius pag. 339.

MARTINUS *Segonius*, vitiose apud Simlerum *Cegonius* & apud Vossium pag. 818. *Segovius*, Novomontanus ex Novomonto Mysiorum sive Serviæ ad Moravum fluvium, laudatur inter scriptores quibus Joannes Cuspinianus est usus, præcipue in rebus Amurathi secundi qui Novomontum cepit A. 1439. Ex eodem Segonio nonnulla de sepulchro CHristi adducit Johannes Bohemus, Aubanus in libro de gentium moribus.

MARTINUS *Sillanianus*, ICtus supra: *Martinus de Fano* a quo præter rem apud Marcum Mantuam distinguitur. Neque alius opinor qui apud Cangium *Martinus de Sulmannis* vel *Silimani*.

S. MARTINUS *Turonensis* Episcopus, de quo supra p. 109. seq.

Chronicon Episcoporum MARTISBURGENSIUM, ab A. 968. ad 1500. editum à Joanne Petro Ludewig T. IV. reliquiarum veteris ævi pag. 329--587. subjuncto pag. 588. *Alexandri V.* diplomate A. 1409. de Merseburgensis Episcopi Cancellariatu Academiæ Lipsiensis. Ad Chronicon istud conferendæ emendationes & supplementa ex Codice Archivi Electoralis Dresdensis, apud Jo. Burchardum Menckenium Tom. 3. scriptor. rerum Germanicar. pag. 161--164.

MAR-

MARTIUS *de Werdena*, auctor *Florilegi* sive libri in quo *flores Poëtarum* de virtutibus & vitiis selectos & libris X. digestos exhibet. Colon. 1505. 12. Christiani Daumii Indicem scriptorum, e quibus flores suos hic decerpsit Martius, & specimina quædam dare me memini in Bibliotheca Latina IV. 2.

MARTONANI, Liber ad Monachos Manuscr. laudatus Cangio.

MARTYROLOGIORUM scriptores referre me memini Bibl. Græcæ V. 32. T. IX. p. 35. seq. & in libro de Luce Evangelii per totum orbem propagata c. XI. p. 210. seq.

MARULLUS Calaber Poëta, Attilæ Hunnorum Regi post captum A. C. 452. Patavium, Carmen recitavit quo laudes ejus ita extulit in Cœlum, ut & ipsum Deum & Divinæ stirpis prolem appellaret: sed Attila re per interpretem cognita adulationem indignatus, carmen *) jussit in ignem conjici, atque si Philippo Callimacho **) fides, Poëta propemodum ipse vivus ab ipso una cum carmine exustus est.

*) Nicolaus Olaus, Metropolita Strigoniensis in Attilæ vita cap. 15. pag. 885. Amœnitatt. litterar. Tom. IX. pag. 668.

**) In vita ejusdem Attilæ pag. 861. ad Bonfinii Hungaricor. calcem.

Marcus MARULUS, Patricius Spalatensis A. 1510. ad Dominicum Papalem misit versa Latine a se ex Dalmatico idiomate, *Regum Dalmatiæ & Croatiæ gesta* ab A. 538. ad 1079. Edidit Joannes Lucius ad calcem sex librorum Historiæ Dalmaticæ, quos ipse scripsit publicavitque Amst. 1666. fol. pag. 302--309. Notæ Lucii in Marulum pag. 444--450. Maruli breve scriptum quo *S. Hieronymum* non Italum fuisse sed Dalmatam evincit, *contra Jac. Philippum Bergomensem.* pag. 457. seq. De ejusdem *Evangelistario* de Spe, Fide, Charitate, libris VII. Colon. 1529. 1532. 8. & de ejus *religiose vivendi institutione* libris VI. exemplis è S. Scriptura petitis Paris. 1513. 4. ac deinde sæpius, vide Gesnerum: & de versione Gallica, Germanica, Hispanica, Bælium in Lexico. Exstat & Italica Remigii Florentini, Venet. 1610. 4. Et *de humilitate & de gloria CHristi*, Venet. 1596. 4. Josepho Alchaini interprete.

Michaël MARULLUS CPolitanus, vel Nic. Comnenum si audimus Cretensis, Græcas litteras à Zacharia Calliergo sive Scordyllio, Latinas à Sabellico edoctus utraque lingua valuit,& scriptis *Epigrammatibus*, aliisque *Carminibus* etiam parum piis famam consecutus. Ejus libri IV. Epi-

grammatum & totidem Hymnorum Latine prodiere Bononiæ 1504. 4. Parif. 1529. 8. 1582. &c. Carmen de *Principum institutione* exstat ad calcem Belisarii Aquivivi libellorum Basil. 1578. 8. cum Manuelis Palæologi præceptis Regiæ educationis. Extinctus est in fluvio Hetruriæ Cecina A. 1500. in quem obitum exstat Petri Criniti nænia. De hoc Marullo Jovius in elogiis pag. 52. Gaddius Tom 1. de scriptoribus pag. 270. & Tom. 2. pag. 23. seq. & in elogiis Italicè editis: Vossius Poët. Latin. pag. 81. Bælius in Lexico, Morlierius in libro Essais de literature T. 2. p. 65. Memoriæ litterariæ Trevoltinæ A. 1703. p. 295. edit. Amst. Diarium eruditor. Italiæ Tom. 17. pag. 326. Nic. Comnenus historia Gymnasii Patavini Tom. 2. pag. 184. Lambecius T. 6. pag. 279. ubi etiam effigies ære descripta, sicut & apud Bullartium T. 2. Academiæ scientiar. pag. 319.

Pandulphus MASCA Pisanus, Rom. Ecclesiæ Presbyter Cardinalis ab A. 1182. usque ad 1202. vel amplius, scripsit *libri Pontificalis* Damasiani *supplementum* à Leone IX. ad Innocentium III. sive ab A. C. 1049. ad 1198. Prodiit Venetiis 1547. 1600. &c. ac novissime in Tomo tertio thesauri scriptorum Italiæ Muratoriani ex Manuscriptis: Vita Grego-

rii

rii VII. Victoris III. Urbani II. Paschalis II. Gelasii II. Callisti II. Honorii II. Innocentii II. Cœlestini II. Lucii II. Eugenii III. Anastasii IV. Adriani IV. & Alexandri III. De hoc Cardinali G. Josephus Eggs in purpura docta Tom. 1. pag. 95. & Oudinus Tom. 2. pag. 1690.

Matthæus MASIUS, infra MATTHÆUS.

Antonius MASSANUS, supra Tom. 1. pag. 336.

Gvilelmus MASSETUS Tom. 3. pag. 457.

MASSILIUS *de Padua*, supra MARSILIUS.

MASSUS, post Dionysium & Massonum tertius ut ajunt Parisiensium Episcopus, à quo tradunt scripta Martyria Sanctorum Dionysii, Rustici, Elevtherii. Sed nemo illa proferre, nemo actis apud Franciscum Bosquetum Tom. 2. histor. Eccles. Gallicanæ pag. 68. obviis illam antiquitatem vel fidem asserere hactenus potuit. Vide Vossium pag. 740. & Benedictinorum historiam litterariam Galliæ Tom. 1. parte 2. pag. 49. seq.

Antonius à MATELICA. Supra Tom. 1. pag. 336.

Hugo MATISCONUS supra Tom. 3. pag. 868.

MATRONIANUS, supra LATRONIANUS Tom. 4. pag. 725.

MAT-

MATTHÆUS *Anglus*, monachus *S. Albani*, infra *Matthæus Paris*.

MATTHÆUS *de Aqua sparta* Tudertinus, ab A. 1287. Ord. Minor. Generalis & R. E. Cardinalis ab A. 1288. & Episcopus Portuensis ab A. 1291. ad 1302. Scripsit *in Jobum & Psalmos: in Epistolam ad Romanos: In IV. libros Sententiarum. Sententiarum Inventarium. Quæstiones Quodlibeticas. Pentiloquium de potentia Papæ.* Librum *contra Nicolai cujusdam Galliæ Ministri scriptum* declarationi Regulæ Ordinis sui per Nicolaum IV. factæ oppositum; & *Sermones*. Vide Antoninum Florentinum summæ histor. tit. XXIV. cap. 9. §. 10. Tom. 3. pag. 781. seq. Trithemium cap. 507. Alphonsum Ciacconium de Cardinalium Vitis pag. 785. Waddingum pag. 252. Ughellum Tom. 1. Italiæ sacræ p. 139.

MATTHÆUS Canonicus *Augustanus*, infra *Matthæus de Pappenheim*.

MATTHÆUS *Aulæ Regiæ* in Bohemia Pragam prope Monachus Ord. Cisterc. post A. 1400. ante Concilium Constantiense cum Joanne Husso sæpius concertavit, deinde Monasterium Veteris Cellæ ingressus composuit commentarios *in tres quinquagenas Psalmorum: in Evangelium Matthæi* & *in Hymnos Ecclesiæ*

atque

atque *in quatuor libros Sententiarum.* Pleraque horum Manuſcripta in Bibl. Paulina Lipſienſi. Vide Oudinum T. 2. p. 2240.

MATTÆUS *Bandellus* à Caſtro novo, Ord. Præd. à Voſſio pag. 677. inter Hiſtoricos Latinos memoratur propter *Orationem* A. 1513. *coram Senatu populoque Firmano habitum*, quo origo & res geſtæ Firmanæ Civitatis ita luculenter exponuntur, ut Archivis Urbis digna judicata fuerit. Scripſit etiam *vitam* Patrui ſui *Vincentii Bandelli*, Magiſtri Ordinis, cui A. 1504. morienti adſuit. Et ex Italico Joannis Certaldei Latine vertit (non ut Poſſevino Voſſioque viſum ex Latino Italice.) *Titi Romani, Egeſippique Atheṅienſis fabulam de vera ratione amicitiæ*, ediditque Mediolani 1509. 8. De aliis ejus, & quæ Italice ſcripſit, Vide Jacobum Echardum de ſcriptoribus Dominicanis Tom. 2. pag. 155. ſeq. qui idem teſtatur in vivis adhuc fuiſſe Anno 1555.

MATTHÆUS Renaud *Bapalmenſis*, ex Regis Galliæ Caroli VI. Confeſſario Epiſcopus in Gallia Bononienſis ſive Bolonienſis ab A. 1403. ad 1414. Scripſit *Vitas Pontificum Romanorum.*

MAT-

MATTHÆUS *de Bappenheim*, infra *Matthæus de Pappenheim.*

MATTHÆUS *Bononienſis* Italus ab Anno 1405. Generalis Ordinis Minorum, de quo Poſſevinus in apparatu & Alegre in paradiſo Carmelitici decoris pag. 326. ſcripſit tres libros *in ſummulas Petri Hiſpani* & librum *Quæſtionum Theologicarum.*

MATTÆUS *Boſſius* de quo ſupra Tom. 1. pag. 721. ſeq.

MATTHÆUS *Candidus* Leontinus, ſcriptor de rebus Siculis ab A. C. 1435. ad 1445. Vide Antonium Mongitorem T. 2. Bibl. Siculæ p. 56.

MATTÆUS Auctor *Chronici Auſtriaci* ſed fabuloſi, & ſcripti Germanice de quo Lambecius Tom. 2. p. 473. 475.

MATTHÆUS *de Cracovia* ſive arce *Chrochove*, quem nomine Cracoviæ deluſi Polonum plerique faciunt, cum Germanum fuiſſe, & genere Pomeranum doceant Jo. Petrus Ludewig Tom. 2. ſcriptor. Bamberg pag. 499. & Bernhardus Pez præf. ad Tom. 1. anecdotor. pag. VI. ubi *Sermonem* ejus *de emendatione morum & Cleri* in Synodo Archiepiſcopali Pragenſi A. 1384. habitum & *librum de ſqvalore* (al. *de praxi*) *Curiæ Romanæ* commemorat: qui editns Baſil 1551. & in Ed. Brounii faſciculo rerum expetenda-

tendarum & fugiendar. Tom. 2. pag. 584. Lond. 1690. fol. Praga pullum cum aliis Teutonibus & Hussitis, deinde in Parisiensi Gymnasio litteras docuisse narrat Trithemius cap. 654. de S. E. Inde in Heidelbergensi Academia docendo laudem consecutus & Ruperti Imp. Cancellarius, R. E. Cardinalis & ab A. 1405. Episcopus Wormaciensis, defunctus A. 1410. *) de quo Joannes Fridericus Schannat in historia Episcopatus Wormaciensis pag. 407. seq. Cætera ejus scripta sunt: *Rationale Divinorum operum* sive *opificiorum*, dialogus Patris & Filii *de Prædestinatione*, & *quod DEus omnia bene fecerit*, libri VII. ad Henricum Episcopum Warmiensem. **) *De contractibus. De celebratione Missæ frequentanda & intermittenda.* MS. Sander. Tom. 2. pag. 77. sive *Conflictus rationis & conscientiæ de sumendo vel abstinendo corpore CHristi*, sive ut in editione Memmingensi A. 1491. inscribitur: tractatus de eo, utrum deceat Sacerdotes continuare Missas, vel Laicos frequenter communicare. *Epistolæ ad diver-*

*) Non 1309. ut vitiose excusum in Trithemii libro de luminaribus Germaniæ cap. 124. pag. 147.

**) Non Wormaciensem, ut ibid.

diversos. Sermones & Collationes Manuscriptæ in Bibl. Cæsarea. Vide Lambecium Tom. 2. pag. 776. & Oudinum Tom. 3. p. 1110.

MATTÆUS *S. Dionysii Abbas*, à Matthæo Vindocinensi diversus. Vide infra in Matthæo Vindocinensi.

MATTHÆUS rectius aliis *Matthias Doring* sive *Thoring*, Ord. Minor. Provinciæ Saxoniæ Minister Generalis vixit Bernæ apud Helvetios circa A. 1450. clarus scripto *Defensorio Nicolai Lyrani adversus Paulum Burgensem*, quod cum Lyrani glossis in Sacram Scripturam sæpius lucem vidit, de quibus infra in NICOLAO. Vide Diarium Theologicum, Nachrichten von Alten und Neuen, A. 1720. pag. 550. seq.

MATTHÆUS *Ebroicensis* Normannus Gallus Ord. Præd. tempore Caroli VI. Regis qui ab A. 1380. ad 1422. Galliæ imperitavit. De eo appendix ad Trithemium de S. E. cap. 28. *Profundissimus Scripturarum indagator, vir utique religione plenus ac litteris, super* Pentateuchum, Esaiam *& alios quam plures veteris ac novi Testamenti libros egregiam fecit postillam, quæ in libraria communi Conventus Ebroicensis habetur. Libros ejus, cum per quaternos dispersi essent recollegit fra-*

ter Robertus Baigvardus, *Theologiæ Doctor & Confessor Christianissimi Francorum Regis Caroli VII.*. Eadem Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 699. Oudinus Tom. 3. pag. 1168. &c.

MATTHÆUS *Grabon*, sive *Grabeen*, Ord. Præd. Conventus Wismariensis (sive ut Herm. ab Hardt suspicatur, Vinariensis) Provinciæ Saxoniæ ac Mersburgensis: diœceseos Trajectensis inde Lector in Conventu Groningensi, scripsit *Conclusiones contra devotarias extra congregationem approbatam viventes*, quæ ad examinandum oblatæ Martino V. in Concilio Constantiensi A. 1417. apud laudatum ab Hardt T. 3. pag. 106. cum judicio Petri de Alliaco pag. 112. & Joannis Gersonis pag. 115. subjuncta Matthæi revocatione pag. 119. Eadem obvia in Jo. Gersonis operibus Tom. 1. edit. novæ pag. 467. seq. Confer de hoc Matthæo Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 759. seq.

MATTHÆUS *Gritus* Mediolanensis Ord. Præd. circa A. 1262. cujus nihil nisi *Sermones* de tempore & de Sanctis per annum commemorat idem Quetifius T. 1. pag. 210.

MATTHÆUS *Herbenus* Trajecti ad Mosam Scholæ Servatianæ Rector *libros* suos *de*

de natura Cantus & de miraculis vocis A. 1496. dicavit Joanni Camerario Dalburgio, Antistiti Wormaciensi: quos Manuscriptos in Bibliotheca illustris Raymundi de Kraft evolvit Ulmæ Svevorum V. C Jo. Georgius Schelhornius Tom. 3. amœnitatt. literar. pag. 82. seq. Ejusdem Matthæi *Carmen de miraculis S. Servatii* & librum *de origine rebusque gestis Trajectensium* in illa urbe Manuscr. memorat Miræus de Scriptoribus Seculi XVI. cap. 2. Ejus *institutiones scholasticas* aliaque Sweertius in Athenis Belgicis pag. 555.

MATTHÆUS *Laudunensis*. Vide supra in ÆGIDIO Delphensi Tom. 1. pag. 55.

Leonhardus MATTHÆI de Utino. Supra Tom. IV. pag. 786.

MATTHÆUS *Mareschallus*, infra *Matthæus de Pappenheim*.

MATTHÆUS *Masius* Ordinis Eremitarum S. Augustini de monte sancto in Piceno S. Mariæ in Georgio, *minimus repetitorum Grammaticæ* scripsit *vitam S. Gerii* circa A. 1270. defuncti, dicavitque Martino, Priori Ecclesiæ S. Pauli de monte Sancto, & egregio Physico, Magistro Petro de Monte Sancto. Edidit

Henschenius T. VI. Act. Sanctor. Maji 25. pag. 159--161.

MATTHÆUS *de Matasselanis* ICtus Bononiensis, cujus *Consilium de profectione Gregorii XII. ad Urbem Saonam* edidit Bzovius ad A. 1407. pag. 270. seq.

MATTHÆUS *Palmerius* Florentinus, Jo. Argyropuli & Pauli Cortesii discipulus interfuit Concilio Florentino A. 1439. & A. 1453. pro funere laudavit Carolum Marsuppinum Aretinum Secretarium Reip. Florentinæ, deinde post summas dignitates, variasque legationes obitas cum honore ac laude, diem obiit A. 1475. pro funere laudatus ab *Alamanno Rinuccino*, qui inter alia poëmatis Italici, ternario carmine & tribus libris centumque capitulis ab eo scripti & Leonhardo Datho, Secretario Apostolico dicati meminit his verbis: *Postremo etiam poëticam ausus tentare facultatem, hunc quem suo pectori superpositum cernitis prægrandem librum ternario carmine* (in terza rima, ad Dantis imitationem) *composuit, quem propterea* Vitæ Civitatem (Città di Vita) *nuncupavit, quod animam terrena corporis mole liberatam varia multipliciaque loca peragrantem, ad supernam tandem patriam civitatemque perducit, ubi beata vita fruatur*

tur

tur ævo sempiterno. In hoc poëmate, quod Manuscr. in Medicea Florentina, in Ambrosiana Mediolani, & apud Carolum Thomasium, heredem Caroli Strozzii superest: In hoc inquam poëmate Palmerius cum Origene sensisse visus fuit, erroremque ejus de animabus, tertio quodam genere angelorum, ob peccatum in corpora detrusis, comprobasse: quam ob causam illud fortasse Zelo quorundam Cortonæ flammis datum est, non Palmerius ipse, de quo hoc apud Trithemium c. 797. traditur: illum enim rebus prosperis in senio *) & honore apud Florentinos suos defunctum docent Diarii eruditorum Italiæ auctores, qui de hoc Palmerio accurate ut solent atque erudite Tom. X. pag. 424--471. & Tom. XI. pag. 289. Muratorius Tom. XIII. Thesauri rer. Italicarum: Julius Niger in Florentinorum scriptorum historia pag. 404. seq. Vossius pag. 576. Labbeus &c. Palmerius dicavit libros quatuor *de vita Civili*, dialogi more scriptos Italice, Alexandro ab Alexandro, qui prodiere Florentiæ 1529. 8. & Gallice translati Paris. 1557. 8. Sed

*) Anno ætatis septuagesimo. Giornale de' letterati d'Italia Tom. XXI. pag. 391.

Latinæ ejus lucubrationes præteriri a me non debent, quæ ſunt:

1) *De temporibus* ad Petrum Mediceum, Coſmi F. ab Origine rerum ad A. C. 1448. Hujus operis prior pars ab Orbe condito ad CHriſtum natum digeſta in duodecim periodos, & altera à nato CHriſto usque ad A. C. 448. lucem non vidit, ſed Manuſcripta adhuc ſupereſt in variis Bibliothecis Italiæ. Nam loco illius, Chronicon Euſebii Hieronymique ac Proſperi ſumens Boninus Mombrizius, Palmerianum illis ſubnexuit tantummodo ab A. C. 448. usque ad 1448. Mediolani circa A. 1475. fol.

Condidit Euſebius, tecumque, Hieronyme, Proſper:
Matthæi pars eſt ultima Palmerii.

Secuta eſt editio Veneta 1483. 4. in qua acceſſit MATTHIÆ *Palmerii* Piſani continuatio ab Anno 1450. ad 1481. Eadem obvia in edit. Pariſ. 1518. 4. apud H. Stephanum avum, ut in Baſileenſibus ex officina Henrici Petri 1529. 1536. fol. & ad calcem Operum Euſebii à variis verſorum Latine cum præf. Jo. Jacobi Grynæi 1570. fol. ubi video ſubjunctam Matthiæ Palmerii continuationi *Eruditi cujusdam* temporum

rum continuationem ab A. 1482. cum additione ad A. 1570.

2) *De captivitate Pisarum* à Florentinis expugnatarum A. 1406. ad Nerium Capponium liber editus Slesvici 1656. 8. cujus etiam Italica versio Manuscr. fuit apud Raphaëlem Trichet du Fresne. Hanc historiam satis ornate compositeque scriptam laudat Bernardus Rucellaius in præf. ad suam ejusdem belli Pisani historiam. Ex Slesvicensi editione sed ad Manuscr. Codicem emendata recusus hic liber in thesauro scriptorum Italiæ Burmanniano Tom. VIII. parte 2. & in Muratoriano Tom. XIX.

3) *Vita Nicolai Acciajoli*, magni Seneschalli Siciliæ & Hierosolymorum, ad Eduardum Acciajolum. Prodiit in tomo XIII. thesauri rerum Italicarum Muratoriani. Exstat & Italica Donati Acciajoli versio vulgata Florent. 1588. 4. ad calcem historiæ domus illustris Ubaldinorum.

4.) *Historia Florentina* sive *Annales ab Anno* 1432. *ad* 1474. una cum *historia Concilii Florentini*, Manuscripta in Bibl. Strozziana.

5) *Orationes.*

6) *Epistolæ.*

MATTHÆUS Mareſchallus de Bappenheim ſive *Pappenheim* de Bieberbach J. U. D. & Canonicus Auguſtanus defunctus A. 1511. cui debemus ſervatum *Chronicon Auſtrale* ſive *Auſtriæ* antiquum ab Anno 852. ad 1343. quod minus integrum in prioribus Freherianis editionibus, integrum & locis etiam parallelis aliorum veterum Annalium & Hiſtoricorum illuſtratum edidit Burchardus Gotthelf Struvius in ſua ſcriptorum Germ. Freheri editione Tom. 1. pag. 431--491. Et *Chronici Auguſtenſis* antiqui excerpta ab A. 973. ad 1104. pag. 493--508. & partem *Chronici Monaſterii S. Udalrici & Afræ* Ord. Bened. apud Auguſtam Vindelicorum ab A. 1152. ad 1265. pag. 509--536. ſubjunctis pag. 536--500. laudati Struvii notis, quibus confertur editio poſtremi hujus Chronici Caniſiana Tom. 1. Antiquar. Lectionum pag. 229. ſeq. ſub HENRICI *Steronis* nomine, de quo ſupra Tom. 3. pag. 681. ſeq. Excerpta ex *Chronico Elwangenſis* in Svecico Circulo *Monaſterii*, ab eodem Matthæo ab A. 1095. ad 1477. apud eundem Freherum edit. Struvianæ Tom. 1. pag. 675--699. Scripſit idem Matthæus *de antiquitate & initio Civitatis Epiſcopatus Auguſtani* qua hiſtoria uſus in Annalibus ſuis Matthæus Gaſſerus: &

& tractatum *de origine & familia Dominorum de Calatin* qui hodie ſunt Domini à Pappenheim. Auguſtæ Vind. 1553. fol. Vide Struvium pag. 430. Hoc poſtremo ſcripto uſus eſt Wolfg. Lazius libro VIII. de gentium migratione pag. 574.

MATTHÆUS *Paris* Anglus, Monachus S. Albani, Ord. Bened. Cluniacenſis, Vir egregius qui magna Henrici III. Regis Angliæ uſus gratia diem obiit A. 1259. Inter hiſtoricos rerum Anglicarum, judicio, fide ac libertate nullo inferior. Ejus *Hiſtoria major* rerum Anglicarum ab initiis Gvilelmi Conquæſtoris ſive ab A. C. 1066. ad 1259. una cum continuatione GVILELMI *Riſhangeri* ab A. 1259. ad 1273. (de qua ſupra Tom. 3. p. 485.) edita primum Matthæo Parkero Archiep. Cantuarienſi curante Lond. 1571. fol. & fideliter recuſa, ac neutiquam, ut viſum Baronio & Poſſevino, ab hæreticis interpolata, Tiguri 1606. fol. deinde ſingulari ſtudio Wilelmi Wats, Doctoris Theologi Lond. 1640. Pariſ. 1644. atque iterum Lond. 1684. fol. qui Manuſcriptos Codices & *Chronicon minus*, ſive Epitomen, Gvilelmi Lambardi manu exaratam circa A. 1565. & in priore parte usque ad A. 1[illegible]. contulit Chronicon

ROGERI *Wendoveri*, cujus veſtigiis auctorem inſtitiſſe apparet, ſubjunxitque ineditas antea Matthæi *Vitas duorum Offarum* Merciæ Regum, patris & filii, e quibus filius Cœnobium S. Albani condidit, cujus reliquiæ recens inventæ A. 793. *) & *viginti trium S. Albani Abbatum*, nec non *librum additamentorum* quem Matthæus ſupplendis vel illuſtrandis variis hiſtoriæ ſuæ locis compoſuit. Singularem quoque laudem merentur additæ a Watſio Variæ Lectiones, vocum barbararum gloſſarium, adverſaria, indicesque. *Hiſtoriam ab Orbe condito usque ad Annum* 1066. Manuſcriptum in Bibl. Sidnejana memorat Pitſeus pag. 338. ex qua profeciſſe Matthæum Weſtmonaſterienſem, ſive potius totum expreſſiſſe notat poſt Caveum aliosque Gvil. Nichols in Bibl. hiſtoricorum Angliæ pag. 62. Præterea Baleus IV. 27. memorat *Deſcriptionem Mundi* ſive tabulam geographicam rudem, præmiſſam hiſtoriæ in Manuſcr. Regio Lond. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 28. ſeq. *Hiſtoriam Hybernienſium* quæ incipit: *Magnus Patricius Hybernorum.* Confer hiſtoriam Matthæi Pariſ. ad A. 1152. *Vitam Eadmundi* Richii Archiepiſcopi Cantuar. quam

*) Confer Acta Sanctor. 22. Junii Tom. IV.

quam laudat etiam Lelandus cap. 249. ex RICHARDO *Vicanio* & *Rogero* BACONE profeciſſe eum teſtatus. *Vitam S. Guthlaci*, & *S. Wolſtani* Epiſcopi. *Chronica majora Cœnobii S. Albani*, & *de paſſione S. Amphibali.* Matthæum *Paridem* hunc ſcriptorem vocant nonnulli, ut Joannes Picardus ad Anſelmum Cantuarienſem pag. 575. alii ut Matthæus Weſtmonaſterienſis pag. 349. Pariſium.

MATTHÆUS *Patavinus* Auguſtinianus charus Clementi VI. quem Papam fuiſſe conſtat ab A. 1342. ad 1352. Ex ſcriptis ejus nihil à Poſſevino, vel Philippo Elſſio pag 478. encomiaſtici Auguſtiniani memorari video quam *Sermones*, neque editos illos ſed Veronæ Manuſcriptos.

MATTHÆUS *Platearius*, Medicus Salernitanus, quem ſecutum ſe eſſe teſtatur Ægidius Corbejenſis qui circa A. 1198. ſcripſit, ut dixi ſupra T. 1. p. 52. ſeq. itaque Medicarum Bibliothecarum ſcriptores non minus de ætate Platearii falluntur, quam de prænomine, cum vocant *Jo. Platearium.* Ita vero laudatus Ægidius præf. ad libros IV. de virtutibus & laudibus compoſitorum medicamentorum editus à B. Polycarpo Leyſero in hiſtoria poeſeos medii ævi pag. 505. *Laudes & virtutes omnium medicaminum ſecundum Anti-*

Antidotarii seriem exponamus: substramentum & materiam nostræ expositionis sumentes glossas super antidotarium (NICOLAI) *a Magistro* MATTHÆO PLATEARIO *editas constituentes.* Scripsit & *librum de simplici medicina* frequenter laudatum in Vincentii Bellovacensis Speculo Naturali (vide Bibl. Gr. Tom. XIV. pag. 120.) tum *practicam* brevem *morborum curandorum.* De editionibus vide Lindenium, Merklinum, Mangetum.

MATTHÆUS *Polonus* (diversus à Matthæo de Cracovia Pomeraniæ, supra pag. 143.) Cracoviensis ex Cracovia Poloniæ metropoli, defunctus A. 1410. cujus apud Possevinum atque alios memorantur *Expositio Ecclesiastæ, Cantici Canticorum, Matthæi & Epistolæ ad Romanos,* nec non *liber de amore charitatis.*

MATTHÆUS *de Rubeis Ursinus*, Romamanus, Ordinis Minorum Patronus, Cardinalis ab A. 1261. usque ad 1306. quo obiit Perusii, illoque intervallo duodecim Pontificum electioni interfuit. Ejus scripta: *Expositio in Psalmos. Sermones sacri, Epistolæ* ad diversos & *liber de auctoritate Ecclesiæ.* Vide G. Josephi Eggs purpuram doctam Tom. 1. p. 197--200.

MAT-

MATTHÆUS *Scornus*, Ecclesiæ Montis S. Martini, Præmonstratensis Ordinis, Cameracensis diœcesis Canonicus, postea Ninovensis Monasterii, ejusdem Ordinis Abbas nonus, *scripsit* Sermones *diversos ut erat vir singularis doctrinæ ac pietatis, & Ecclesiastes disertissimus. Item* Commentarios in Davidis Psalmos & in Esaiam Prophetam. *Hic anno Domini* 1195. *abjecta Præfectura, quietis amans ad suos Montis S. Martini confratres reversus ibidem sancte obiit.* Hæc de eo Joannes le Paige in Bibliotheca Præmonstratensi p. 305.

MATTHÆUS *Sylvaticus*, Mantuanus, qui Salerni versatum se testatur *) A. C. 1297. reliquit nobis vastum opus per lexici modum compositum quod Pandectas Medicinæ inscripsit, dicavitque Roberto Siciliæ Regi A. 1336. Laudatur à Trithemio cap. 565. De illius editionibus Bonon. 1474. Neapol. 1474. Venet. 1478. 1480. 1489. 1498. 1523. Lugd. 1478. Taurini 1526 fol. dixi in Bibl. Latina IV. 12. Editionem Lugd. 1541. memorat Philippus Picinellus in athenæo scriptorum Mediolanensium pag. 418. ex Bibliothecarum Medicarum scriptoribus, qui monent annotationes additas à Simone

*) In voce *bruchus*.

Simone Genuensi & Dominico Martini de Sospitella. Opus haud dubie praeclarum atque utile, si emendate scripta & accurate exposita essent quae in illo offeruntur. Sed cum vocabula Arabica quando sunt scripta Hebraicis vel Latinis litteris licet non vitiose, tamen multum negotii soleant facessere etiam illius linguae peritis, ut omnes fatentur, atque ostendit Reinesius libro de lingua Punica: quantum necesse est crucem figere scripta perversissime, atque ita expressa, ut singulis propemodum non paginis sed versibus Oedipo sit opus, de quo veterem Ottonis Brunfeldii & justam querimoniam attulit Cangius praef. ad glossar. §. XLVIII. Quam peritus scriptor hic fuerit linguae Graecae, pro captu & more illorum temporum, innumeris prodit locis. Exemplo sit: *Obtalmia est apostema oculi, dictum ab* ob *quod est contra, &* talmon *quod est oculus, quasi contra oculum.* Vel etiam hoc: *Dia Graece, quando est una pars per se, debet scribi per jota & non per y, ut diamargariton. Dya vero quando significat duo, per y debet scribi, unde Dyalogus, id est duorum sermo. Dialectica vero per jota debet scribi, & est dictum, rationalis disciplina. Dyalektika scribitur per y ut dicit Graecus. &c.* Vix est ut Arabice multo

multo doctiorem fuisse statuamus hunc Pandectarium, quamquam Hispanos & Arabes se consuluisse profitetur in voce *Maaleb*. Adducit quoque interdum Persica vocabula, sed rarissime, ut in voce *barsegasten*, & *sebesten*. Pleraque autem quæ explicanda sibi sumit, Græca omnia vel Arabica Latinis utcumque expressa litteris sunt, in Latinis versionibus Medicorum Græcorum vel Arabum obvia. Alia Latina ipsa, pauciora tamen. Non dubitandum interim, eruditus si lector accesserit, posse ex hoc libro eum discere non contemnenda, atque in Medicis antiquis, præcipue vero in Latinobarbaris ejus ope intelligere, quæ alioqui obscura, lectores fugere necesse erat futurum. Exempla vide sis apud doctissimum Reinesium pag. 673. & multis aliis Variarum ejus Lectionum locis, & Almelooveenium pag. 654. ad Cœlium Aurelianum. Indicem scriptorum ab hoc Matthæo laudatorum dedi Tom. XIII. Bibl. Græcæ pag. 324. seq.

MATTHÆUS *Spinellus de Juvenatio* (Giovezzano, civitate Apuliæ) testatus A. 1253. se fuisse natum annos XXIII. & in castris Conradini se versatum Anno 1268. quo victus ille est à Carolo die 24. August. scripsit (sed Italice) *Ephemerides*

des Neapolitanas ſive *Chronicon* ab Anno 1247. ad 1268. cujus *verſionem Latinam* vulgavit Papebrochius parte 2. Conatus ad Catalogum Pontificum pag. * 40-49. tomo VII. Act. Sanctor. Maji: atque inde Joannes Baptiſta Caruſius T. 2. Bibl. hiſtoricæ regni Siciliæ p. 1089. Italicum vero originarium Spinelli opus dialecto Apula Lud. Antonius Muratorius Tom. VII. theſauri rerum Italicarum pag. 1055. ſicut articulatim diſcerptum dederat Jo. Antonius de Summonte in tomo ſecundo hiſtoriæ Neapolitanæ edito Italice Neapoli 1601. 4. Cenſura Joannis Bernhardi Tafuri obvia in ſylloge cui titulus: raccolta de' opuſcoli ſcientifici & filologici, tomo ſexto p. 309. ſeq. Venet. 1732. 12.

MATTHÆUS *Udalrici* F. ſupra, *Matthæus de Pappenheim.*

MATTHÆUS opido Galliæ *Vindocinenſis* oriundus, laudatusque Henrico Gandavenſi c. 23. qui Bartholomæo Turonenſi ab A. 1177. ad 1206. *) Archiepiſcopo, *Tobiadem* ſuam ſive Metaphraſin libri Tobiæ, verſibus elegiacis ſcriptam dedicavit, neceſſario diverſus exiſtimandus eſt à Matthæo, Cuſtode regni Galliæ ſub Ludo-

*) Sammarthani Tom. 1. pag. 770. ſeq.

Ludovico nono, sancto Galliæ Rege, & ab A. 1260. Abbate S. Dionysii *) in quem epitaphium A. 1286. quod incipit:

Hic jacet Abbatum speculum speciale probatum,
Qui dedit Ecclesiæ magnum virtute decorem,
Archiepiscopii renuit Turonensis honorem &c.

Parum credibile utique quod Oudinus Tom. 3. pag. 483. disputat, Tobiadem Bartholomæo dicatam esse pridem defuncto, licentiaque poëtica a Matthæo honoratos ejus manes tanquam vivi ac spirantis. Aliud longe tinniunt verba quibus illum alloquitur hunc in modum:

Ecclesiæ Turonensis apex, ovium speculator,
Ut speculum, præsul Bartholomæe fave.

& cum de Engelbaldo præsule A. 1157. defuncto avunculo ejusdem dixisset:

Hunc rea mors rapuit, cujus dignissimus hæres
Tractat emerita sceptra paterna manu.

Porro

*) Vide Felibienium libro V. historiæ Abbatiæ S. Dionysii: Sammarthanos Tom. 4. pag. 336. Sandium ad Vossii pag. 508.

Porro ſubjungit:

Vive, vale, decus Eccleſiæ, diſpone precanti
Portum, naufragium pelle, modere rati.
Suſcipe Tobiæ titulos, cum fratre Decano,
Ut timidum duplex ſtella ſerenet iter.
Gaudeo luce nova vos præluceſcere &c.
Vivite felices fratres, quos corpore ſolo
Eſſe duos, eadem mens probat eſſe duos &c.

Certe igitur diverſus à Tobiæ metaphraſte MATTHÆUS *S. Dionyſii Abbas*, ad quem *Epiſtolæ* S. Ludovici noni A. 1270. defuncti & ſucceſſoris ejus Philippi tertii, & Abbatis ad Philippum hunc, Galliæ Regem qui anno uno ante Abbatem obiit. Exſtant Epiſtolæ illæ apud Dacherium Tom. 2. ſpicilegii p. 548. ſeq. & Tom. 3. edit. novæ pag. 663. 664. 666. 669. 670. & Petri de Condeto ad eundem Matthæum p. 667. de pace inita cum Rege Tunicenſi. Auctor vero *Tobiadis*, quam male *Thebaidem* dixere nonnulli, teſtatus ſe ex latina Hieronymi translatione Metaphraſin iſtam ſuam: condidiſſe Libri Tobiæ:

Ut

Ut ſacra Hieronymi tradit translatio, proſam
Qualicunque metro Vindocinenſis arat.

Et aliquot verſibus interpoſitis:

Transfert Hieronymus, exponit Beda, Mathæus
Metrificat, reprobat livor, amicus habet.

Atque in Epilogo:

- - - Has fonte beati
Jeronymi præſens urceus haurit aquas.

Memoratur Vindocinenſis ab Henrico Gandavenſi, libro de viris iluſtribus pag. 166. cap. 23. Citatur à Vincentio Bellovacenſi in ſpeculo Morali, & ab æquali ejus Thoma Walleis: Allegant eum aliquoties auctor florum Poëticorum, non Alanus quidem, ut viſum Barthio, ſed junior quidam, item Sparanus in Roſario. Laudat ipſe Gvalterum ſcriptorem Alexandreidos, de quo ſupra Tom 3. pag. 328. *Vobis Hexametrum deſit* Galteridos, *uti Pentametris elegis Vindocinenſis amat.* Ejuſdem Matthæi *Poëtica* ſive *Poëtria*, ut tum vocabant, quæ ignota cæteris, ſoluta partim, partim ligata oratione laudatur non ſemel ab Hieremia de Montagnone, cive Paduano, in Epitoma ſapientiæ, uti do-

cet Daumius in præfatione ad Hieronymi Græci φιλοπονίαν Hæc Poëtria uti & ſcriptum aliud Matthæo Vindocinenſis *de æquivocis* in Bibl. Regis Galliæ & Bibliothecis Angliæ Manuſcr. vide Oudini Tom. 3. pag. 484. Non vero Poëtriam à Tobia diverſam Daumius Manuſcriptam habuit, uti legitur in Bibliotheca curioſa Hallervordi; ſed Tobiam Vindocinenſis, & id ipſum fortaſſe Manuſcr. quod à Gevartio Barthius acceperat, ex quo centum circiter verſus aliquot locis emendatis inſeruit lib. XXXI. Adverſariorum capite ultimo: ubi integrum Vindocinenſem editurum ſe recepit in corpore omnium Poëtarum, quod ſeculis diſtinctum moliri ſe teſtatus eſt. Tametſi vero corpus illud Poëtarum lucem non adſpexit, Joannes tamen Heringius JCtus & Syndicus Bremenſis, Matthæi Tobiadem ex duobus Manuſcriptis edidit Bremæ Anno 1642. 8vo. Neque prima iſta fuit Vindocinenſis editio, uti exiſtimavit Heringius, ſed extat etiam Lugdunenſis A. 1505. in forma quarta majore, cum comment. inter auctores octo morales, & ex eadem editione Argentoratenſis A. 1510. utraque Heringiana longe, præſertim circa finem, auctior. Sed & alia Lugdunenſis per Joannem

annem Rænerium A. 1538. 8vo. apud Theobaldum Paganum, at fine comentario. Denique Oporiniana à. Joh. Heroldo procurata A. 1563. 4to. Denique Oporiniana à Joh. Heroldo procurata A. 1563. 4. Quarum editionum notitiam Cl. Daumii diligentiæ debere me libenter profiteor. Cæterum vir Clarissimus atque doctissimus B. Joachimus Fellerus, pro singulari sua benevolentia ac humanitate, qua omnes bonarum literarum studiosos, dum viveret, complectebatur, A. 1690. copiam mihi fecit Vindocinensis manu exarati à docto quodam viro, in cujus Manuscripti margine passim variæ lectiones annotatæ erant. Desinit ille codex in versu 1510. hoc est in fine capitis decimi Tobiæ. Ex Manuscr. Gvelpherbytano Varias Lectiones quasdam offert Polycarpus Leyserus in historia poëseos medii ævi p. 766. In pericopam illam, quam à Barthio in Adversariis editam supra esse dixi, notas quasdam conscripserat D. Andreas Rivinus, quas itidem Manuscriptas oculis usurpare me memini. Aliquot etiam Matthæi Vindocinensis loca illustrata leges in Epistolis Reinesio Daumianis pag. 344. in quibus & passim de Bartholomæo illo agitur, cui Matthæus Tobiam suum dedicavit.

MATTHÆUS *Westmonasteriensis*, Anglus Monachus Ord. Bened. scripsit *flores historiarum* ab exordio Mundi usque ad A. C. 1307. unde *Florilegi* nomen tulit: MATTHÆUM *Parisium* secutus, in parte priore potissimum, & Rogerum Wendoverum aliosque, rerum Britannicarum diligens annotator: non diu ultra A. 1306. videtur ipse ætatem protulisse, nam falluntur viri præclari *) qui *historiam* ad A. 1377. *continuatam* ei tribuunt, cum in Manuscriptis Codicibus Bibliothecarum Anglicarum exstent sane continuati hi flores historiaaum, sed alio stylo, aliisque auctoribus: ut ab ADAMO *Muremuthensi* **) usque ad A. 1336., ab alio usque ad A. 1380. & a monacho Roffensi sive EADMUNDO *de Hadenham* ad A. 1377. Vide Gvilelmi Nichols Bibliothecam historicorum Angliæ

*) Balens VI. 31. Jocelinus de Historicis Angliæ Manuscr. apud H. Warthonum, Vossius p. 536. & Pitseus pag. 519. qui enim ait additionis annorum LXX. mentionem facere Matthæum ad A. 1259. pag. 369. non est audiendus. Ad *librum* enim *additamentorum* provocans respicit additamenta Matthæi Parisii ad A. 1259. Idem Pitseus *historiam amplam* Matthæi editam Londini A. 1570. a *libris tribus florum Historiarum*, A. 1601. Francofurti editis perperam distinguit.

**) De hoc supra Tom. 1. pag. 24. seq.

Angliæ pag. 66. Henricum Warthonum prolegom. ad Tom. 1. Angliæ ſacræ pag. XXXI. ſeq. atque Oudinum T. 3. pag. 700. ſeq. Matthæi flores Hiſtoriarum in A. 1307. deſinentes, in quibus annum a feſto Michaëlis auſpicari conſvevit, prodiere curante Matthæo Parkero, Archiep. Cantuarienſi Lond. 1567. fol. atque emendatiores Francof. 1601. fol. una cum FLORENTIO Vigornienſi, de quo ſupra Tom. II. pag. 517. *Chronicon Weſtmonaſterienſe & Chronicam ſani Eadmundi*, quod Weſtmonaſterienſi tribuunt Baleus & Pitſeus, nemo adhuc in lucem protulit.

S. MATTHIÆ *Apoſtoli Acta*, quæ ab Anonymo ſcripta jactantur olim Hebraice, & ab interprete, Monacho Trevirenſi amplificata recenſuit Bollandus in Actis Sanctor. Tom. III. Febr. 24. p. 441-454. ex quatuor MSS. & collata Wolfgangi Lazii editione ad calcem Pſeudo Abdiæ, variisque breviariis. Confer pag. 433. ſq. Quam parum fidei his ſit Actis tribuendum, norunt omnes & notavi in Codice apocrypho Novi Teſtamenti p. 782. ſeq. Idem dicendum *de ſupplemento hiſtoriæ miraculorum S. Matthiæ Apoſtoli,* auctore Monacho Trevirenſi, quod vulgavit Bernhardus Pez Tom. II. theſauri anecdotorum Parte 3. p. 7-26.

MATTHIAS *de Beheim* Saxo inclusus (Clusener) Hallensis, Latine quæ scripserit non mihi compertum, sed ex Latino vertit Germanice A. 1343. quatuor Evangelia; atque ut videtur An. 1355. Psalterium, Magnificat & Symbolum S. Athanasii. Utraque MSta Lipsiæ in Bibl. Paulina. Vide Joach. Felleri catalogum p. 79. & 68. seq. Oudinum T. III. p. 955.

MATTHIAS *Bohemus*, idem *Matthias de Janaw*, vel etiam *Matthias Parisiensis* Caroli IV. Imp. a Confessionibus sacris, sed quoniam Joannis Militii insistens vestigiis, abusus Ecclesiæ tolli vehementer svadebat, ab eodem Carolo in gratiam Innocentii VI. dimissus & exul, scripsit circa Annum 1370. librum prolixum *de Antichristo*, ex quo nonnulla excerpta leguntur apud Flacium in Catalogo testium Veritatis pag. 968. seq. edit. primæ. Scripsit & de vita Christiana, & de hypocrisi, & pro Communione sub utraque. Vide M. Georg Cunradi Riegeri, Pastoris Ecclesiæ Stutgardiensis librum de fratribus Bohemis editum Germanice pag. 78. seq. Zullighovii 1734. 8vo.

MATTHIAS *Doringus*, supra *Matthæus Doringus*.

MAT-

MATTHIAS *Farinator* de Vienna Austriæ, Carmelita ſcripſit circa Annum 1330. juſſu Joannis XXII. librum Moralitatum cui titulus *Lumen fidelis animæ*, ordine digeſtum Alphabetico. Prodiit 1477. duobus Voluminibus. Vide Launojum de auctore librorum de imitatione CHriſti pag. 94. ſeq. & de ejus exemplis naturarum aliisque ſcriptis & verſionibus Poſſevinum atque Alegrium.

Magiſtri MATTHIÆ *Hillardi* de Legenitz, Poſtillæ ſuper Epiſtolas Dominicales MStæ in Bibl. Paulina Lipſienſi, teſte B. Fellero p. 170.

MATTHIAS *a Michou,* ſive *de Michovia* Canonicus & Medicus Cracovienſis ſcripſit *Chronica rerum Polonicarum*, dicata Sigismundo Regi, & deſinentia in A. 1506. libris IV. Cracoviæ 1521. fol. & Italice Annibale Maggi interprete Venet. 1562. fol. Ejusdem Matthiæ *de Sarmatia Aſiana & Europæa* libros duos habes in Jo. Huttichii Sylloge navigationum & itinerum Baſil. 1536. fol. pag. 482. & in Jo. Piſtorii corpore Hiſtoriæ Polonicæ T. I. pag. 121-150. Baſil. 1582. fol.

MATTHIAS *Monachus S. Martini* Tornacenſis (quod cœnobium ſeculo ſeptimo conditum à S. Eligio Epiſcopo Noviomenſi) ſcripſit *in Regulam S. Benedicti.*

MATTHIAS *Palmerius* Pisanus, Abbreviator & Secretarius Pontificis defunctus A. 1483. de quo Jo. Ciampinus de Abbreviatoribus de Parco Majori, II. pag. XIII. & Diarium eruditorum Italiæ T. XX. pag. 102. seq Vertit e Græco Latine *Aristeæ historiam de LXX. Interpretibus*, quæ Paulo II. dicata prodiit primum in Bibliis Latinis excusis Romæ 1472. fol. Norimb. 1475. fol. Parisi. 1511. 4. deinde recusa sæpius ut notavi in Bibl. Græca III. cap. 11. pag. 317. Versio *Meteorologicorum Aristotelis* quæ Manuscr. in Bibl. Regia Paris. & *libri sexti Herodoti*, quam Manuscr. servat Bibliotheca Vaticana, lucem nec dum vidit, sicut nec *historia belli Italici*, cujus in epitaphio ejus fit mentio. De labore quo *Chronicon Matthæi Palmerii* ab A. 1449. ad A. 1481. continuavit, quæ etiam sæpius edita fuit continuatio, dixi supra p. 150. in *Matthæo Palmerio.*

MATTHIAS *Parisiensis*, supra *Matthias Bohemus.*

MATTHIAS *Svecus*, de quo supra in Brigitta Svecica Tom. 1. pag. 765.

Joannes MATTHIAS *Tiberinus.* Supra T. IV. pag. 296.

Joannes MATTIOTI ibid. pag. 297.

Joan-

Joannes MAUBURNUS. Ibid.

MAUGANTIUS Anglus, Medicus Archiater Vortigerni Regis & Mathematicus sive Genethliacus circa A. 470. à Baleo Centur. 1. cap. 47. atque inde à Pitseo pag. 89. traditur scripsisse *de Magia naturali* librum nescio an cuiquam visum mortalium, certe *Expositionem in Apulejum* non dubito commentitiam pronunciare, quæ tota hausta scilicet ex eo quod Maugantius à Rege suo interrogatus de *Ambrosio Merlino*, num ex incubo dæmone crederet generatum, respondisse fertur Apulejum libro de Deo Socratis testari, dæmones incubos assumtis hominum figuris cum mulieribus non raro coire.

Gvilelmus MAULIUS. Supra Tom 3. pag. 458.

MAURICIUS *Anglus*, a) sive Hibernus Ord. Præd. (Hispanus b) aliis, sed in Anglicanis quibusdam & in Codice Gymnasii Navarrei Parisiensi Bellovacensis Gallus c) Ord. Minor.) circa A. 1290. scripsit

a) Pitseus pag. 375. Possevinus, Cangius, Oudinus Tom. 3. pag. 572.

b) Nic. Anton. Tom. 2. Bibl. vet. Hispan. pag. 269. Bulæus Tom. 3. Academ. Parisf. pag. 699.

c) Vide Jacobum Quétif Tom. 1. de scriptoribus Dominicanis pag. 484.

ſcripſit *Diſtinctiones* per abecedarium ſive alphabetum ad prædicandum utiles & in variis Bibliothecis Italiæ, Galliæ, Angliæ Manuſcriptas. In ſola littera A. diſtinctiones LXXXIX. Prima pars usque ad litteram E prodiit Venet. 1603. Uſus hac opera Petrus Berchorius in ſuo Dictionario, de quo infra. Pitſeus huic Mauritio etiam commentarios *in Eſaiam*, *Jeremiam* & *Baruchum* tribuit.

MAURICIUS *Catanæ* in Sicilia ſecundus poſt pulſos Saracenos Epiſcopus ab A. 1124. ad 1143. de quo Antoninus Mongitor Tom. 2. Bibl. Siculæ pag. 61. Ejus *Epiſtola de translatione S. Agathæ Virginis* in Actis Sanctor. Tom. 1. Februar. V. pag. 637--643. & apud Catanæ ſacræ ſcriptores Petrum Carreram, Rocchum Pirrum, Jo. Baptiſtam de Groſſis, & in ſanctis Siculis Octavii Caetani.

MAURITIUS Sommerſet, Anglus, Monachus *Fordanus*, ſive *Fordenſis* Ord. Bernardini ſive Ciſtercienſis ſcripſit carmen *de Schemate Pontificali* ad Reginaldum Bathonienſem Epiſcopum circa A. 1180. Vide Lelandum cap. 215. *Epigrammata* & alia carmina addunt Baleus III. 30. & Pitſeus pag. 260

MAURICIUS *Gaufridi*, Gallus Armoricus Ord. Præd. in ſacra pagina Profeſſor, circa

circa A. 1470. scripsit ad Christophorum Episcopum Trecoriensem *Vitam S. Yvonis*, presbyteri Trecoriensis in Britannia Armorica defuncti A. 1303. Exstat in Actis Sanctor. Tom. IV. Maji 19. pag. 581--608. cum notis Dan. Papebrochii. Adde Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 846.

MAURITII *Gibellini*, Legum Doctoris & Canonici in Hibernia circa A. 1327. Tuamensis, *poëmata* memorat Jac. Waræus pag. 66.

MAURICIUS *Hibernicus*. Vide supra *Mauricius Anglus*.

MAURICIUS *Hibernicus* Portu Fildæus *Flos Mundi* dictus, Ord. Minor. Theologiam docuit Patavii, & A. 1512. Concilio Lateranensi interfuit, denique Archiepiscopus in Hibernia Tuamensis obiit A. 1513. Vide Jo. Camertem ad Solini cap. 35. Jac. Waræum de scriptoribus Hiberniæ p. 78. Hic post BURLIFERUM scripsit additiones ad margines *Scoti*, atque alia quibus Scotum illustravit. Vide Possevinum, & H. Warthonum ad Caveum, sed qui Distinctionum opus & Dictionarium male ad eum referunt, quod est antiquioris Mauritii Angli, de quo supra. Dicitur & *vitam Scoti*, & *Compendium Veritatum* libris quatuor car-

mine leonino composuisse, præter *enchiridion fidei*, editum A. 1509.

MAURICIUS *Hispanus*. Supra in *Mauricio Anglo*.

MAURICIUS *Morganius* Cambrensis Anglus, laudatus Lelando cap. 188. scripsisse carmina vario metrorum genere & epigrammata atque Epistolas traditur clarus circa A. 1210. Vide Baleum III. 64. & Pitseum pag. 274. seq.

MAURICIUS *Ord. Minor.* Supra, *Mauricius Anglus* & *Mauricius Hibernicus Portu Fildæus*.

MAURICIUS *Ord. Præd.* Supra *Mauricius Anglus* & *Mauricius Gaufridi*.

MAURICIUS de Soliaco, *Parisiensis* Episcopus A. 1163. interfuit Concilio Turonensi, atque A. 1196. diem obiit supremum. Ejus *exhortationes ad Presbyteros*, & *Sermones* per totum annnum tam de Dominicis quam Festis laudat Henricus Gandavensis cap. 14. & Trithemius cap. 413. De Codicibus Manuscriptis vide Oudinum Tom. 2. pag. 1585. seq.

Petrus MAURICIUS & MAURICIUS *Poëta*. Infra PETRUS *Venerabilis*.

MAURICIUS *Portu Fildæus*, supra *Mauritius Hibernicus*.

MAU-

MAURICIUS *de Praga*, Theologus A. 1417. in Concilio Constantiensi. Ejus *Consilium de Ecclesiastico statu emendando* in V. C. Hermanni ab Hardt historia illius Concilii Tom. 1. parte 17. pag. 860-874 Tractatus *contra* JACOBUM *Bohemum* de communione Corporis & Sanguinis CHristi: id. Tom. 3. pag. 779--803. & alii libri duo ejusdem argumenti pag. 805. 826--883.

MAURICIUS *Reganus*, servus & interpres Dermitii, filii Murchardi regis Lageniæ in Hibernia, claruit A. 1171. *Scripsit satis diligenter historiam de rebus in Hibernia gestis suo tempore, quam quidam amicus ejus in versus Gallicos transtulit, unde Anglice etiam reddidit D. Georgius Carew, eques auratus, Momoniæ Præses sub Elisabetha Regina, postea Totnesiæ Comes.* Hæc Jac. Waræus pag. 56. seq.

MAURICIUS *de Revalia*, Livonus, Ord. Præd. Prior circa A. 1281. de cujus variis *Epistolis* vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 411.

MAURICIUS ex Trecensi Archidiacono Episcopus Cenomanensis ac denique *Rothomagensis* ab A. 1231. ad 1234. Archiepiscopus, cujus Epistolæ quinque ad Decanos Rothomagenses editæ à Dacherio

cherio Tom. 2. spicilegii pag. 520. (edit. novæ Tom. 3. deg. 614. seq.)

MAURICIUS *de Soliaco*, supra *Mauritius Parisiensis* Episc.

MAURICIUS *Sommerset*, supra *Mauritius Fordanus*.

MARICIUS *de S. Victore*, cujus *Sermonem in Epiphania* in Sangermanensi Cod. 648. evolvisse Cangius se testatur.

Franciscus MAUROLYCUS, Nobilis & Abbas Messanensis, Mathematica eruditione & scriptis pluribus etiam historicis clarissimus, junior tamen quam ut a me commemorari debeat, obiit enim A. 1575. major octogenario, de quo accurate & diligenter Antoninus Mongitor Tom. 1. Bibl. Siculæ pag. 227. seq. sed venit mihi in mentem ei locum hic dare, quoniam Baluzio visum fuit Tom. 2. Miscellanorum pag. 323--344. ex Manuscr. edere loca quædam insignia consilio omissa in ejus libro sexto compendii rerum Sicanicarum, editi Messanæ 1562. 4.

Franciscus MAUROY, *) Monachus Claravallensis, Ord. Cisterc. circa A. 1153. scripsit

*) Ita recte apud Vischium pag. 112. Bibl. Cisterc. nam *Mauros* vitiose apud Leyserum in hist. poëmatum medii ævi pag. 418.

ſcripſit Carmine elegiaco *vitam S. Bernhardi.* incipit: *Inclyta dum tenui molimur geſta ſuſurro dicere.* Sub PHILOTHEI Monachi nomine exſtat ad calcem Operum S. Bernardi Tom. 2. edit. ultimæ Mabillonianæ p. 1311. Brixienſem ſe auctor innuit pag. 1321.

Ælius MAURUS laudatur à Spartiano in Vita Severi cap. 20. Vide Voſſium pag. 17.

De S. MAURO Glannafolienſi apud Andegavos Abbate, S. Benedicti diſcipulo & Regulæ Magiſtri ſui in Galliis commendatore, vide ſi placet quæ dicta ſupra, ubi de S. FAUSTO. Tom. 2. pag. 453. ſeq.

MAURUS *Lapius*, ſupra Tom. IV. pag. 719.

Rabanus MAURUS, infra, RABANUS.

MAURUS *Ravennatenſis* Archiepiſcopus conatus Archiepiſcopatui ſuo avtocephaliam conciliare, & ſe ſubducere Romani Pontificis auctoritati, quamobrem & à Papa Vitaliano circa A. 668. percuſſus anathemate, auſus eſt & ipſe ad ſe citare Papam, eique *litteras obligationis* ſive excommunicationis mittere, eique poteſtate Miſſam canendi interdicere. Vide Agnelli vitas Pontificum Ravennatenſium, notis Benedicti Bachini illuſtra-

tas parte 2. pag. 275. seq. Ejus *Epistola* ad Martinum I. data *adversus Monothelitas* exstat cum Græca versione in Actis Concilii Lateranensis A. 649.

MAURUS *Rostius*, Abbas Iburgensis, qui *Vitam S. Bennonis* a decessore suo NORBERTO Abbate Iburgensi scriptam A. 1118. prosario sermone, redegit in compendium, atque elegis non incultis est complexus, quos Norberto subjunctos edidit Jo. Georgius Eccardus Tom. 2. corporis scriptorum medii ævi p. 2195. 2196.

MAURUS ex Monacho S. Martini Ord. Bened. in monte Pannoniæ, *) *Quinqueecclesiensis* in Pannonia sive Hungaria Episcopus circa A. 1030. brevi narratione scripsit *vitas Zoërardi*, dicti Andreæ, & *Benedicti*, Eremitarum in Hungaria circa A. 1020. quas exhibet Surius ad 1. Maji, sed Poloni & Hungari eorum memoriam recolunt mense Julio, itaque & Actorum Sanctor. editores easdem offerunt T. IV. Julii 17. pag. 336. 337. collatis, præter Surium, Legendario Cracoviensi Joannis Dlugossi A. 1511. vulgato, & editionibus, Gononi atque Mabillonii.

MAWORNIUS Anglus Worgresii discipulus & sub illo Abbate Monachus Glasconien-

*) Vide Vossium II, 42. pag. 358. seq.

sconiensis, Congelli *) institutum secutus: inde Episcopus circa A. 620. Scripsit *Annales Patriæ suæ*, ut ex Lelando notat Baleus X. 7. His Pitseus pag. 107. addit *Conciones*, & *Quæstiones* ex sacris Scripturis explicatas.

Joannes MAXENTIUS, supra Tom. IV. p. 298.

MAXENTIUS Patriarcha *Aquilejensis* circa A. 813. ad 827. Vide Ughellum T. V. pag. 38. Ejus *Epistola ad Carolum M. de ritibus Babtismi eorumque significatu* edita à V. C. Bernhardo Pezio Tom. 2. thesauri Anecdotorum parte 2. pag. 7. subjunctis pag. 12.-16. ex eodem Manuscripto Codice Ratisbonensi *collectaneis* ejusdem fortasse scriptoris de eodem argumento.

MAXIMIANUS, *Grammaticus, versificator, qui in Academia Parisiensi prælegi pueris solebat, vixit ante A.* 1200. Hæc Cangius, illum, ut non dubito Maximianum intelligens, cujus versus *in Virgilium* & in *Ciceronem* leguntur inter XII. Poëtarum Scholasticorum Carmina in antiquis poëmatibus Petri Pithoei: & cujus *Elegiæ sex de incommodis senectutis*,

M 2 toties

*) De hoc supra Tom. 1. pag. 1148. ubi pro A. C. 53, legendum 530.

toties ſunt editæ ſub falſo Cornelii Galli, Auguſtei ævi poëtæ nomine, ut dixi in Bibl. Latina lib. 1. cap. 14. Ejusdem *regulam metricam, carmen de virtute & invidia, de ira, patientia atque avaritia* memorat Labbeus Bibl. nova Manuſcritor. pag. 63. Reineſio judice meliores ſunt ejus verſus quam ut cum ſemibarbaris cenſeantur, ævi tamen non optimi, Epiſt. ad Daumium pag. 203. ubi plures Maximianos refert, & pag. 207. confinio ſeculi ſexti & ſeptimi ſuſpicatus fuiſſe hunc Maximianum, ex Abbate monaſterii S. Gregorii Romæ, Epiſcopum Syracuſanum, cariſſimum Gregorio M. & familiarem litteratorem. Citantur Maximiani verſus à JEREMIA, Cive *Paduano*, Judice MONTANARIO (de Montagnone ſive Montanianæ, opidi ad Lenerum amnem ditionis Venetæ) circa A. 1270. cujus *Compendium moralium notabilium* Manuſcr. in Bibl. Patavina teſte Tomaſino pag. 23, Eandem puto *Sapientiæ epitomam* quam ad Reineſium miſit Daumius pag. 205. hujusque partem, *de auctoribus ſcientiarum*, quam Simlerus memorat. Hujus Montanarii, qui A. 1281. Veronæ obiit, Carmen heroicum *de luna cleri* ſive de clericis in choro canentibus laudat Nic. Comnenus

Tom.

Tom. 2. hist. Gymnasii Patavini pag. 277.

MAXIMILIANUS I. Friderici III. filius & ab A. 1494. ad 1519. Imperator, commemorandus hoc loco, quoniam *de rebus à se gestis* commentarios, exemplo Cæsaris Latine scripsisse traditur, ut ex Gerardi Roji libro historiæ Austriacæ octavo extremo notavit Miræus. Quanquam Jo. Cuspinianus eum *supra patriam linguam, Latine, Gallice & Italice eleganter locutum* testatus, addit, *ab indocto imbutum præceptore, castrense Latinum, vel, ut vulgus loquitur, militare, didicisse.* Sed dignior laus, quod eodem Cuspiniano teste, *Maximiliani ductu litteræ Hebraicæ, Græcæ ac Latinæ, elegantiores quoque disciplinæ quasi in Germania primum ortæ sunt, ac paullatim succreverunt, & tandem vi ac impetu quodam eruperunt, quia bona studia fovit, litteratos amavit evexitque, ac præmia digna largitus est.* Vide hujus Imperaroris diploma A. 1501. *de instaurandis studiis humanitatis*, editum & illustratum a Clariss. Viro Joanne Henrico van Seelen, Lubec. 1723. 4. atque in ejus selectis litterariis pag. 488. seq. *Constitutionem de Notariis* in Diario Berolinensi, Bibl. Germanique Tom. XXX. pag. 224. Omitto scripta complura quæ dictasse aliis in calamum,

vide Jo. Jacobi Moſeri præf. ad D. Joſephi Grunbeekii vitas Friderici III. & Maximiliani I. editas Tubingæ 1721. 8. vel Germanice compoſuiſſe Maximilianus perhibetur apud memoratum Grunbeckium pag. 82. & Lambecium Tom. 2. pag. 970. & quæ Manuſcripta in Bibl. Cæſarea aſſervantur. In illis poëma etiam Germanicum, de Imperatoris variis geſtis ac periculis, der Tewrdanck, impreſſum Norimbergæ 1517. fol. Auguſtæ 1519. ac deinde minoribus typis Francof. 1553. 1564. 1598. Ulmæ 1679. 1693. fol. cujus latina metaphraſis auctore Richardo Sbrulio, Forojuliano, Manuſcripta in Bibl. Cæſarea teſte Lambecio Tom. 2. pag. 986. incipit:

Magnanimum canimus, rutilans quem tollit olympo
Gloria, Phœbeis redimitum tempora lauris.

Hoc poëma Germanicum Maximiliano offerens Melchior Pfintzingius, Patricius Norimbergenſis, in Epiſtola dedicatoria ſe auctorem ejus diſerte profitetur. Confer celeberrimi Jo. Davidis Kœleri diſſ. de inclyto hoc poëmate editam Altdorf. 1719. 4. & B. Jo. Hubneri noſtri Bibliothecam hiſtoricam Hamb. Centuria 3. cap. 15. pag. 87. ſeq. Vitam Maxi-

Maximiliani I. & obitum culto carmine elegiaco decantavit Bartholomæus Latomus, quod ex editione Augustana 1519. 4. recudi hoc ipso anno 1735. Coburgi in 4. curavit vir celeberrimus Jo. Gerhard Meuschenius in limine Tomi primi de Vitis summorum virorum: laudans præter Pfitzingium, Cuspinianumque Vitæ Maximiliani scriptores a Frehero Tom. 2. rerum Germ. exhibitos Conradum Celtem, Pirkheimerum, Georgium Sibutum, Pandulphum Collenutium & Michaëlem Coccinium.

MAXIMINUS *Trevirensis* seculo IV. adversus Arianos quædam in litteras misisse colligitur ex S. Athanasio: sed nihil ex illis tulit ætatem. De ipso Acta Sanctor. 29. Maji.

MAXIMUS *Cæsaraugustæ*, Civitatis in Hispania Episcopus interfuit Conciliis Barcinonensi A. 599. Toletano A. 610. & Egarensi A. 614. ac teste Isidoro Hisp. cap. 33. de S. E. *multa versu prosaque componere instituit.* Scripsit & brevi stylo *historiam de iis quæ temporibus Gothorum in Hispaniis acta sunt*, historico & composito sermone. Historiam Gothorum vocat Honorius III 39. *Chronicon* Maximo suppositum ab A. C. 468. ad 644. cum præmissa sub ejus nomine

Epiſtola ad Argebatum Epiſcopum Portugalenſem, exſtat ad calcem Bibliothecæ veteris Hiſpanæ Nic. Antonii T. 2. pag. 279--285. qui plura ad fidem ejus infirmandam notavit Tom. 1. pag. 212. ſeq. 239. ſeq. &c. Idem docet falſo *Marcum Maximum* appellari, ut apud Pſeudo-Luitprandum fit & in commentitio Maximi epitaphio: falſo etiam venditari Benedictinum & confundi cum Marco S. Benedicti diſcipulo. In editione Chronici, quod ſub Marci Maximi nomine commentariis ut vocat apodicticis illuſtratum edidit Franciſcus Bivarius Madrit. 1651. fol. incipit illud ab A. C. 430. (ubi Pſeudo-Dexter deſinit ſcilicet) & producitur usque ad A. 612. ſubjunctis additionibus commentitiis, S. Braulionis, Helecanis, Tajonis & Valderedi, Epiſcoporum ſcilicet Cæſarauguſtanorum.

MAXIMUS *Epiſcopus* qui Sigeberto cap. 113. teſte ſcripſit librum *de Eccleſiaſticis miniſteriis & de habitu clericorum*.

Marcus MAXIMUS, ſupra in *Maximo Cæſarauguſtano*.

Marius MAXIMUS, ſupra MARIUS.

S. MAXIMI Abbatis Martyris in Gallia circa A. 625. Genealogia & Acta Martyrii apud

apud Bollandum Tom. 1. Januar. 2. pag. 91--94.

Pacificus MAXIMUS Afculanus, Grammaticus & Poëta circa A. 1490. de cujus regulis Grammaticis profa & metro: & de invectiva in Politianum & poëmatibus de Lucretia, de Virginia, de bello fervili Spartacio, de bello Cyri Perfarum Regis, de bello Syllæ & Marii, ac XX. libris elegiarum videndus Gefnerus.

MAXIMUS *Rejenfis*, five Regienfis in Gallia Narbonenfi ab A. 433. Epifcopus fubfcripfit Concilio Regienfi A. 439. Araufìcano Anno 441. & Epiftolæ Synodicæ Leonis Papæ A. 451. Vide Sammartharthanos Tom. 3. pag. 935. Vitam hujus Maximi debemus DYNAMIO, de quo fupra Tom. 2. pag. 209. *Homilias* quasdam fub EUCHERII Lugdunenfis, vel EUSEBII Emefeni, CÆSARII, aut ISIDORI nomine editas, Maximo Regenfi tribuendas effe, vide Jo. Savaronem ad Sidonii IV. 3. pag. 232. & Bibliothecam Concionatoriam Francifci Combefifii, Tillemontiumque Tom. XV. memoriarum pag. 400. qui etiam pag. 392. feq. poft Savaronem notat homiliam 34. inter Eufebianas, effe illam quam FAU-

M 5 STUS

STUS successor Maximi hujus, decessoris sui memoriæ consecravit.

MAXIMUS *Taurinensis Ecclesiæ Episcopus*, (ut de eo Gennadius cap. 40. de S. E.) vir in Divinis Scripturis satis intentus & ad docendum ex tempore plebem sufficiens, composuit *in laudem Apostolorum* a) tractatus, & *in Joannis Baptistæ nativitatem*, b) & generalem *omnium Martyrum* homiliam. c) Sed & *de capitulis Evangeliorum*, d) & *de Actibus Apostolorum* e) multa sapienter exposuit.

a) In natali Apostolorum Petri & Pauli, inter editas Homilia L. LI. LII. LIII. LIV. Harum prima etiam inter Augustinianas legitur. Sic plerasque alias homilias quæ Maximo Gennadii auctoritate vindicantur, inter *Ambrosianas & Augustinianas* legi, à viris doctis annotatum est. Vide Latinum Latinium pag. 164. seq. Bibl. sacro profanæ: Labbeum Tom. 2. p. 69. seq. Caveum ad A. 422. Tillemontium Tom. XVI. memoriar. Nempe ut notat in Bibl. Concionatoria Combefisius, *quaque Ecclesia sermonum suorum manipulo eos deligebat qui ex usu magis esse viderentur, quantumvis ipse manipulus alterius, cujus plures essent aut potiores, nomen præferret.*

b) Homilia XLVII. XLVIII. XLIX.

c) Homil. LXIV.

d) Ut Homil. LXII. ad Matth. XVIII. 1. *Quis major in regno Cælorum:* in festo S. Michaëlis.

e) Ut Homil. XLV. in Actor. VII. 55. in Natali S. Stephani.

posuit. Fecit & duos *de S. Eusebii* f) *Vercellensis Episcopi & Confessoris Vita*, tractatus: & *de SS. Cypriani* g) & *Laurentii* h) *martyrio:* & *de spiritali Baptismi gratia* i) librum edidit. *De avaritia*, k) *de hospitalitate*, l) *de defectu Lunæ*, m) *de eleemosynis*, n) de eo quod scriptum est in Esaia I. 22. *Caupones tui miscuerunt vinum aqua:* o) *De passione Domini*, p) *de jejunio sevorum DEI generali*, q) *de jejunio speciali Quadragesimæ*, r) & *quod non sit in eo jocandum:* s) *de Juda traditore*, t) *de Cruce Domini:*

f) Homil. LVIII. LIX. Solennitas hujus Eusebii Cal. Augusti.

g) Homil. LX. LXI. Quinque alios Maximi in S. Cyprianum sermones exspectamus a laudatissimo Muratorio.

h) Homil. LV. LVI. LVII.

i) Homilia XVI. de Baptismo CHristi & XVII. & XVIII. qui de gratia Baptismi inscribitur, non liber sed sermo brevis.

k) Homil. LXVIII. & LXIX.

l) Homil. LXXII.

m) Homil. LXXIII. adde sextam è Mabillonianis.

n) Homil. LXX. LXXI.

o) Homil. LXXIV. adde è Mabillonianis undecimam.

p) Homil. XXVIII.

q) Homilia XIX.

r) Homilia XX.

s) Hanc inter editas non reperio, nisi sit XIX. in die Cinerum ad Matth. VI. 16. *Cum jejunatis, non eritis sicut hypocritæ* &c.

t) Homilia XXVII.

ni: u) *de sepulchro Domini*, x) *de resurrectione ipsius*, y) *de adcusato & judicato apud Pilatum Domino*, z) *de Kalendis Januariis*. a) Homilias *de Natali Domini*, b) Homilias *de Epiphania*, c) *de Pascha* d) & *Pentecoste* e) multas: *de hostibus carnalibus non timendis*, f) *de gratiis post cibum DEO agendis*, g) *de pœnitentia Ninevitarum* h) & multas alias ejus *homilias de diversis* habitas i) legi, quas

u) Hom. XXIX.

x) Hom. XXX. XXXI. adde e Mabillonianis duodecimam.

y) Homil. XXXIX.

z) Homil. XXV. quæ & inter Augustinianas, & XXVI.

a) Homil. X. adde quintam & VII. VIII. IX. ex illis duodecim quas Mabillonius edidit.

b) Homilia III. IV. V. VI. VII. VIII. IX.

c) Homilia XI. XII. XIII. XIV. XV.

d) Hom. XXXVI. XXXVII. XXXVIII. XXXIX. XL.

e) Hom. XLII. XLIII. XLIV.

f) Homilia LXVI. adde primas tres vulgatas à Mabillonio.

g) Hom. LXVII.

h) Homil. XLI. adde quartam à Mabillonio editam.

i) Inter illas fuerit Homil. I. & II. de Adventu: XXIV. in ramis Palmarum: XXVII. de Juda traditore: XXXII. XXXIII. XXXIV. XXXV. de sancto latrone, pœnitentia Petri & ostiaria ancilla. In natali S. Agnetis. LXIII. in Natali SS. Tau-

quas nec retineo. k) Moritur l) Honorio & Theodosio m) regnantibus. *Hæc de Maximo Taurinensi Gennadius*, de quo plura in actis Sanctor. Tom. V. Junii 25. pag. 48. seq. & Tillemontius Tom. XVI. memoriar. pag. 31. seq.

Prodierunt S. Maximi homiliæ LXXIV. de quibus hactenus ad Gennadii locum dixi, primum cum nonnullis S. Chrysostomi Latine versis, apud Gymnicum Colon. 1535. 8. & cum Salviano, Paciano, Sulpitio Severo, Dorotheo Tyrio & Haymonis hist. Eccles. edente Petro Galesinio Rom. 1564. fol. & Paris. apud Mich. Sonnium: & cum Leone I. Chrysologo &c. Paris. 1614. 1623. fol. & in Theophili Raynaudi heptade Præsulum

Taurinensium Octavii, Aventitii & Salvatoris, LXV. in traditione Symboli.

k) Non memini, non teneo memoria.

l) Ita Codices Manuscripti atque editi ante Miræum. Sed Miræus Baronium secutus, *floruit*.

m) Trithem. cap. 123. *sub Theoderico clarust*. Ubi iterum Miræus pro Theodorico ex Gennadii codicibus reponit Theodosium. Sed ex Honorio Vossius pag. 216. conjiciebat emendandum potius Gennadium & apud eum legi oportere *Moritur Odoacro & Theodorico regnantibus*, hoc est ante A. 490. Certe interfuit adhuc Concilio Romano Maximus A. 465. cum jam rebus humanis valedixisset Theodosius A. 450. Vide Ughellum Tom. IV. pag. 1022.

lum Christianorum, cum Leone I. Chrysologo, Fulgentio Ruspensi, Valeriano Cemeliensi, Amedeo & Asterio Amaseno Lugd. 1633. fol. Paris. 1661. 1671. fol. & cum homiliis Chrysologi, Colon. 1678. 4. & in Bibliotheca Patrum Coloniensi in tomi quinti, & Lugdunensi, in tomi sexti limine. Recensuit etiam sparsim insertas Bibliothecæ suæ Concionatoriæ Franciscus Combefisius: sicut XVII. ex illis leguntur in veteri Homiliario, de quo infra in PAULO Diacono.

Si quis novam homiliarum S. Maximi editionem adornare velit, quas dignas meliore luce pridem pronunciavit Jo. Mabillonius, illis adjunget primo loco has *duodecim* quas eidem Mabillonio debemus, in limine partis secundæ tomi I. Musei Italici, Paris. 1687. 4. I. II. III. *De Barbaris non timendis ei qui DEUM timet, & de S. Helisæo.* IV. *de Ninivitis.* V. *de Kalendis Januariis.* VI. *de defectu Lunæ.* VII. *ante Natale Domini.* VIII. *de Natali &* IX. *post Natale Domini Salvatoris.* X. *de hæreticis peccata vendentibus.* XI. *quod non debent Clerici negotiari.* XII. *Præfatio de Corpore Domini.* Habuit & alias undecim Homilias ex iisdem antiquis Codicibus Mabillonius, sed quas edere cunctatus est, quod Maximo

ximo illas deberi non ſatis haberet exploratum. Ex illis ſunt Homiliæ *ſex*, quas ex ejus ſchedis vulgavit Edmundus Martene Tom. IX. veterum monumentorum pag. 133. ſeq. I. *de hoſpitalitate*. II. & III. *de eo quod ſcriptum eſt* Eſ. LVIII. 1. ſicut tuba exalta vocem tuam. IV. V. VI. *de Zachæo* ad Luc. 19. Et quas Muratorius dedit T. IV. anecdotor. Latinorum.

Sermonem *in Annunciationem S. Mariæ*, e Codice Pratenſi edidit Combefiſius in Bibl. Concionatoria. Alium *in Aſſumtionem B. Virginis* laudat Octavius Cajetanus in Opuſculo de ejus Conceptione,

Quinque ſermones ineditos *in S. Cyprianum* ex Bibl. Ambroſiana editurum ſe recepit celeberrimus Muratorius T. 1. anecdot. Latin. p. 16.

Denique *libellos ſex de Sacramentis* qui S. Ambroſio à Lanfranco atque in editis ejus Operibus tribuuntur, Mabillonius in antiquiſſimo S. Galli Codice reperit inter ſermones S. Maximi, atque ita quidem, ut ſinguli ſex libri ſingulos ſermones conſtituant pro totidem hebdomadæ diebus, ſeptimus autem ſermo incipiat ab extrema parte libri ſexti, à verbis: T. 2. edit. Benedictin. p. 385. Aliud: *Pſalmorum David licet unus libellus ſit.*

De

De viro perfecto prolixior Epistola ad amicum ægrotum, quem pag. 70. 71. dilectissimum filium appellat, & in qua inter alia defendit miracula reliquiarum Gervasii & Protasii quæ tempore S. Ambrosii facta dicuntur. Exstat inter S. Hieronymi opera Tom. V. edit. novæ Marcianæi p. 52--71. Incip. *Ecce iterum ad te scribo.*

MAXIMUS *Victorinus*, Grammaticus. Infra, VICTORINUS.

Franciscus de MAYRONIS, supra Tom. 2. pag. 587.

Jo. Caspar de MAYSLSTAIN Doctor Decretorum & multis annis Rector & quodammodo fundator Scholæ Juristarum studii Viennensis, laudatus à Joanne de Spira, Priore Ord. Bened. circa A. 1430. in tractatu: num liceat Abbati non exemto absolvere suos Monachos ab excommunicatione majori in Casibus Papæ non reservatis.

Philippus de MAZERIIS, supra, MACERIUS.

Joannes MEARUS. Supra Tom. IV. pag. 298.

De MECHTILDE sive MACHTILDE Germana, Sanctimoniali, mira & pugnantia a scriptoribus traduntur, ita ut de diver-

diversis illos ejusdem nominis virginibus loqui non sit dubitaturus qui ENGELHARDUM de quo supra Tom. 2. pag. 298. Acta Sanctor. Tom. 3. Febr. pag. 485. & 626. Possevinum, Miræum cap. 466. auctarii, Caveum ad A. 1280. Oudinum Tom. 3. pag. 240. aliosque evolverit: Mihi quidem Mechtildis, cujus Visiones sive *spiritualis Gratiæ libros V.* habemus, illa videtur de qua Trithemius in Chronico Spanheimensi ad A. 1154. *Anno Craftonis* Abbatis *tertio obiit* Machthildis *sanctimonialis Virgo, soror quondam Bernhelmi Abbatis, hîc juxta monasterium nostrum in principio suæ institutionis* (ab A. 1125.) *reclusa: obiit in inclusorio suo IV. Cal. Martii, in cujus transitu Angelorum concentus & laudes auditæ, ac* Visiones *quædam ostensæ ferebantur. Sepulta est in choro fratrum ante gradus presbyterii, non sine opinione sanctitatis. Reliquit post se in eadem cella quinque* sorores *Virgines CHristo consecratas atque devotas, quarum ista sunt nomina:* Sophia, *quæ cum ea de S. Albano venerat, quæ & eodem anno prid. Cal. Maji obiit:* Gerlindis, Demodis, Luitgardis & GERTRUDIS, *quæ Domino in sanctæ Virginitatis proposito usque ad vitæ terminum servierunt.* Idem confirmat Trithemius in Hirsaugensi Chronico ad eun-

dem A. 1154. pag. 136. seq. edit. Freherianæ, ubi addit Mechtildi adhuc in carne viventi testimonium sanctitatis perhibitum à S. HILDEGARDI. Quinque libri Visionum scripti à Mechtilde sunt primum Germanice, sed vetus Latina versio edita Paris. 1513. fol. apud H. Stephanum avum, una cum S. Hermæ Pastore, WETTINI Monachi visione, & Revelationibus S. HILDEGARDIS, fratrisque ROBERTI, & S. ELISABETHÆ: de quibus singulis, sicut GERTRUDE quoque quæ Mechtildis defunctæ meminit, dictum est suo loco. Exstant & editiones Mechtildis visionum Lipsiæ & in Belgio & cum Evangelio Nicodemi, Lentuli Epistola, Visione Isaiæ Prophetæ, S. Alberti Episcopi Agrippinensis & Sibyllæ Erythrææ vaticinio Venet. 1522. 8. tum Colon. 1536. Venet. 1558. 1568. &c. atque ex Italica versione, Mantuanis typis teste Possevino, & Venet. 1589.

MECKLENBURGICORUM sive MEGAPOLITANORUM scriptorum Historicorum Bibliothecam exspectamus à Viro clarissimo *Davide Richtero*, Lycei Gustroviensis Rectore.

Chronicon S. MEDARDI Svessionensis, Auctore Monacho ejusdem Cœnobii Ord.

Bened. ab A, C. 497. ad 1260. edidit Dacherius Tom. 2. ſpicilegii pag, 781. (edit. novæ Tom. 2. pag. 486--492.) Locum unum alterumque illuſtrat Hadr. Valeſius in Valeſianis pag. 81. ſeq.

MEDELOCENSIUM ſive *Mediolacenſium* in Comitatu Hollandiæ Monachorum, *Vitam & miracula S. Adalberti* Diaconi ſeculo octavo clari Egmondani edidit Laur. Surius ad 25. Jun. Sinceriora atque integriora cum notis Henſchenii Tom. V. in Actis Sanctor. Junii p. 97--103. additis per Egmondanos Monachos aliis miraculis poſt A. 1332. pag. 104--109.

Joannes MEDER, ſupra Tom. IV. pag. 299.

Ludovicus MEDIAROTA, Patavinus, Patriarcha Aquilejenſis & Cardinalis defunctus A. 1465. cujus laudantur *Epiſtolæ ad Franciſcum Barbarum.* Vide Oudin. Tom. 3. pag. 2442.

MEDIBARDUS, *Mediwardus*, Vitam *S. Walpurgis* A. 780. 25. Febr. defunctæ quam proſa Wolfardus presbyter tradiderat, rhythmo condidit poſt A. 1150. *Proſam Wolfardus, rhythmum fecit Mediwardus.* Utramque edidit Bollandus T. 3. Febr. 25. Wolfardi pag. 523. & Medibardi pag. 551--553.

MEDINGAUDUS, ſupra, MEDIBARDUS.

MEDIOLANENSE Chronicon, ſupra, ARNULFUS Tom. 1. pag. 375. Annales ab A. 1230. ad 1302. Capita CLXIV. in celeberr. *Muratorii* theſauro Scriptorum Italiæ Tom. XVI. pag. 641--840. Vide etiam quæ de Mediolanenſi Civitate atque in S. Ambroſium, in ejusdem theſauri Tom. II. parte 2. pag. 688. 689. De theſauro illo qui & ipſe Mediolani excuditur, & cujus jam XXIV. tomi prodiere, dixi in Conſpectu theſauri litterarii Italiæ, Hamb. 1730. 8. Andream Alciatum, Triſtanum Chalcum, & alios de rebus Mediolanenſibus ſcriptores exhibuit elegantiſſimus *Grævius* tomo ſecundo & tertio Antiquitatem Italiæ, ut notatum in eodem Conſpectu pag. 82. ſeq. in quo pag. 293. ſeq. præterea laudantur qui hiſtoriam litterariam Mediolanenſem illuſtrandam ſibi ſumſere. His addes *Bartholomæi Corte* ſive Curtii notitias hiſtoricas de Medicis ſcriptoribus Mediolanenſibus, Mediolan. 1718. 4. & *Joſephi Antonii Saxii*, eruditiſſimi viri de ſtudiis litterariis Mediolanenſium antiquis & novis prodromum ad hiſtoriam litterario typographicam Mediolanenſem 1729. 8. Præter hanc hiſtoriam, quam optamus quam

primum

primum in dias luminis auras proferri, exſpectare etiam jubemur *Jo. Caſparis Berettæ*, Monachi Caſinenſis, & Doctoris in Gymnaſio Ticinenſi publici Hiſtoriam litterariam Senatus Mediolanenſis.

Joannes MEERHOUT. Supra Tom. IV. pag. 299.

MEFFRETH, Germanus, Presbyter Miſnenſis Eccleſiæ circa A. 1443. ſub Joanne Epiſcopo Miſnenſi, & ſuperſtes adhuc A. 1476. Ejus *Hortulus Reginæ*, ſive Sermones de Sanctis & Dominicales per annum integrum prodiere in fol. ſine loco & anno, tum Norimb. 1487. fol. Baſil. 1488. fol. ſed & Monachii 1615. B. Virginem immunem ab originali labe fuiſſe negat Meffrethus, quod reprehenditur ab editoribus, atque JOANNES *à Lapide* Carthuſianus in præmonitione ad Baſileenſem editionem non dubitat hæreſeos arguere eum, quicunque poſt promulgatam ab Academia Pariſienſi, Concilio Baſileenſi & Sixto IV. Pontifice definitionem contrariam, idem cum Maffretho affirmare non dubitat. Vide H. Warthonum ad Caveum, & Jo. Godfridum Olearium in Bibl. ſcriptorum Eccleſ. pag. 481.

MEGENFREDUS ſive *Meginfridus*, ex Fuldenſi Monacho Ord. Bened. ubi ſcholarum regimen A. 986. ſuſceptum per annos XXIV. geſſit, Magiſter Parthenopolitanus ſive Præpoſitus Magdeburgenſis, inter Hiſtoricos eximium locum promeritus circa A. 1010. Vide Trithemii Epiſtolam apud Lambecium Tom. 3. pag. 342. & quæ idem Trithemius in Chronico Hirſaugienſi: Tom. 1. pag. 128. ſeq. allatisque à Voſſio pag. 360. ſeq. & Chriſtoph. Browero antiquitatt. Fuldenſ. lib. 1. cap. 14. adde hæc Jo. Latomi apud Menckenium τὸν μακαρίτην T. 3. ſcriptorum rer. Germanicar. pag. 440. *Sed in contrarium ut ego ſentiam*, Meginfridi, *ſolidiſſimæ authoritatis viri me compellit ad amuſſim exquiſita diligentia, qui temporibus Ottonis ſecundi & tertii Imperatorum monachus Fuldæ vivens in humanis*, libros XXIV. hiſtoriarum de temporibus Gratiæ *compoſuit*, *in quibus aliter multo ſenſit ac ſcripſit quam auctores incerti omnes memorati.* Hos libros nemo adhuc, quod ſciam protulit in lucem, neque ſatis mihi conſtat ſit ne ab Chronico hocce diverſa *hiſtoria Fuldenſis monaſterii* quam idem Trithemius ait Meginfridum *inter cæteta ingenii ſui opuſcula* complexum diligenter, Abbates ſingulos ſecundum ordinem temporis ſibi adin-

adinvicem ſuccedentes inſeruiſſe, & unius cujusque geſta breviter annotaviſſe: *eorum quoqueCœnobiorum, quibus vel Monachos ex Fuldenſi miſſos novit, vel Abbates, pari ratione meminit quorum & ſucceſſiones Abbatum, & memorabilia facta interſerendo compendioſe deſcripſit.* Vitam *quoque* S. Bonifacii Martyris *ex monacho primi Moguntinenſis Eccleſiæ Archiepiſcopi Merginfridus, carmine deſcripſit heroico, libros duos:* Vitam St. Sturmii, *primi Abbatis Fuldenſis metrice compoſuit:* Vitam *ſeu geſta* S. Rabani, *ex quarto Abbate Fuldenſis Cœnobii, ſexti Archiepiſcopi Moguntini, proſaice compoſuit.* Vitam & paſſionem, S. Sonderoldi, *ex Monacho Fuldenſis Cœnobii Moguntinenſium noni Archiepiſcopi.* Vitam St. Hildeberti, *ex Abbate Fuldenſis Monaſterii Moguntinenſium Eccleſiæ XII. Archiepiſcopi. Alia inſuper multa compoſuit* &c. Hæc Trithemius Tom. 1. Chronici Hirſaug. ad A. 986. p. 129. Mirum non memorari ab eo librum *de Vita & virtutibus B. Emmerammi*, quem ſub Meginfridi Magdeburgenſis Præpoſiti nomine edidit Caniſius in limine tomi ſecundi Lectionum antiquar. (edit. novæ Baſnagianæ Tom 3. pag. 88.) De ARNOLDO ſive ARNOLFO, altero ſcriptore vitæ ejusdem Emmerammi, Epiſcopi Pictavienſis,

MEGENFREDUS sive *Meginfridus*, ex Fuldensi Monacho Ord. Bened. ubi scholarum regimen A. 986. susceptum per annos XXIV. gessit, Magister Parthenopolitanus sive Præpositus Magdeburgensis, inter Historicos eximium locum promeritus circa A. 1010. Vide Trithemii Epistolam apud Lambecium Tom. 3. pag. 342. & quæ idem Trithemius in Chronico Hirsaugiensi: Tom. 1. pag. 128. seq. allatisque à Vossio pag. 360. seq. & Christoph. Browero antiquitatt. Fuldens. lib. 1. cap. 14. adde hæc Jo. Latomi apud Menckenium τὸν μακαρίτην T. 3. scriptorum rer. Germanicar. pag. 440. *Sed in contrarium ut ego sentiam*, Meginfridi, *solidissimæ authoritatis viri me compellit ad amussim exquisita diligentia, qui temporibus Ottonis secundi & tertii Imperatorum monachus Fuldæ vivens in humanis*, libros XXIV. historiarum de temporibus Gratiæ *composuit*, *in quibus aliter multo sensit ac scripsit quam auctores incerti omnes memorati.* Hos libros nemo adhuc, quod sciam protulit in lucem, neque satis mihi constat sit ne ab Chronico hocce diversa *historia Fuldensis monasterii* quam idem Trithemius ait Meginfridum *inter cæteta ingenii sui opuscula* complexum diligenter, Abbates singulos secundum ordinem temporis sibi adin-

adinvicem ſuccedentes inſeruiſſe, & unius cujusque geſta breviter annotaviſſe: *eorum quoqueCœnobiorum, quibus vel Monachos ex Fuldenſi miſſos novit, vel Abbates, pari ratione meminit quorum & ſucceſſiones Abbatum, & memorabilia facta interſerendo compendioſe deſcripſit.* Vitam *quoque* S. Bonifacii Martyris *ex monacho primi Moguntinenſis Eccleſiæ Archiepiſcopi Merginfridus, carmine deſcripſit heroico, libros duos:* Vitam St. Sturmii, *primi Abbatis Fuldenſis metrice compoſuit:* Vitam *ſeu geſta* S. Rabani, *ex quarto Abbate Fuldenſis Cœnobii, ſexti Archiepiſcopi Moguntini, proſaice compoſuit.* Vitam & paſſionem, S. Sonderoldi, *ex Monacho Fuldenſis Cœnobii Moguntinenſium noni Archiepiſcopi.* Vitam St. Hildeberti, *ex Abbate Fuldenſis Monaſterii Moguntinenſium Eccleſiæ XII. Archiepiſcopi. Alia inſuper multa compoſuit* &c. Hæc Trithemius Tom. 1. Chronici Hirſaug. ad A. 986. p. 129. Mirum non memorari ab eo librum *de Vita & virtutibus B. Emmerammi*, quem ſub Meginfridi Magdeburgenſis Præpoſiti nomine edidit Caniſius in limine tomi ſecundi Lectionum antiquar. (edit. novæ Baſnagianæ Tom 3. pag. 88.) De ARNOLDO ſive ARNOLFO, altero ſcriptore vitæ ejusdem Emmerammi, Epiſcopi Pictavienſis,

viensis, qui A. 652. obiit, dictum supra Tom. 1. pag. 368.

MEGINHARDUS, Monachus Fuldensis Ord. Bened. scripsit circa A. 880. opusculum seu sermonem *de Actis & translatione corporis S. Ferrucii Martyris*, editum à Surio ad 28. Octobr. Vide Vossium pag. 322. Oudinum Tom. 2. pag. 338.

MEGINHARDUS sive MEINHARDUS, Herbipolitanus Episcopus (primus ut puto hoc nomine qui præfuit ab A. 1018. ad 1033., nam fuit & Mainhardus II. Comes de Rottenburg ab A. 1085. ad 1088.) scripsit *explanationem in Cantica Canticornm*, quam opus eximium vocat Anonymus Mellicensis cap. CXI.

Vita MEINWERCI Episcopi ab A. 1009. ad 1036. Paterbrunnensis sive Paderbornensis, qui ex stirpe magni Ducis Witikindi duxit originem, edita primum fuit a Christophoro Browero in sideribus Germaniæ, Mogunt. 1616. 4. deinde integrior cum notis ab Adolpho Overham viro erudito, Neuhusii 1681. 8. ac denique ab illustri Leibnitio Tom. 1. scriptorum rer. Brunswic. pag. 517--564. subjuncta pag. 565--575. Vita B. Heimeradi, de qua supra in EGBERTO, T. 2. pag. 232.

Sigu-

Sigismundi MEISTERLINI, exarationem rerum gestarum inclytæ Civitatis Newronbergensium, sive *Chronicon Noribergense* ab A. 1360. ad 1480. primus edidit Jo. Petrus de Ludewig tomo octavo reliquiarum veteris ævi pag. 1--149. qui de auctore hæc præfatur: *Vixit Meisterlinus circa A.* 1480. *Principio Antistes fuit templi quod in Urbe Sebaldo sacrum. Deinde spartam obiit eandem in Cœnobio Grundlachensi, in Urbis vicinia. Scripsit à Noribergensi Senatu conductus, Patronis Ruperto Hallero & Nicolao Kressio* &c.

Joannes MELBER auctor *Variloqui*, editi Argentorat. 1488.

Antonius MELIUS supra Tom. 1. p. 337.

Laurentius MELLIFLUUS, supra Tom. IV. p. 735.

MELCHIADES sive MILTIADES Episcopus Romanus ab A. 311. 2. Jul. ad A. 314. 3. Januar. Confer Petri Coustant Epistolas Romanorum Pontificum p. 322. seq. Ei tributam *Epistolam* de primitiva Ecclesia & munificentia Constantini Magni Imp. erga eandem, exhibet & suppositam esse probat Blondellus in Pseudo-Isidoro pag. 422. seq. sicut etiam *Decretalem* ad Marinum, Benedictum, Leontium & cæteros Hispaniarum Episcopos pag. 426. quam perinde ut Binius in no-

tis genuinam tamen contendit esse Agvirrius Cardinalis Tom. 2. Concil. Hispan. pag. 74. seq. Vide Baluzium ad Lupi Ferrariensis Epistolam CXXX. De *Decretis* Melchiadi solitis tribui videndus idem Coustant pag. 335. seq. & de actis cum eo in causa *Donatistarum* pag. 323. seq.

Gvilelmus de MELITONA, supra Tom. III. pag. 458. 459.

MELKINUS, *Melchinus* sive *Mevinus Avalonius* (de ELVANO Avalonio supra T. 2. pag. 285.) Camber Britannus, Astrologus & Historicus circa A. C. 550. Bardorum studiis impendio adhæsisse traditur à Lelando cap. 25. Ejus librum *de rebus Britannicis*, & alium *de Arthuri mensa rotunda* & *Antiquitates suæ* gentis memorat Baleus Centur. 1. cap. 57. ex Baleo Pitseus pag. 97. Vossius pag. 243. seq.

MELLICENSIS sive *Medlicensis* Monasterii in Austria inferiore Ord. Bened. *Chronicon* a nato CHristo incipiens sed scribi cœptum A. 1123. & a variis continuatum usque ad A. 1564. edidit V. C. Hieronymus Pez, Monachus Mellicensis Tom. 1. scriptorum rerum Austriacarum pag. 166--288. addita etiam pag. 297. Historia fundationis Cœnobii Mellicensis

licensis circa A. 1000. pag. 297--301. & Necrologium Mellicense pag. 304--312. Historiam fundationis etiam ediderat Lambecius Tom. 2. pag. 627--633.

Anonymus MELLICENSIS *de Scriptoribus Ecclesiasticis* CXVII. duodecimi scriptor seculi. Luci datus ab Hieronymi fratre Bernardo Pezio, Bibliothecario Mellicensi ad calcem Bibliothecæ Benedictinæ, Augustæ Vindel. 1716. 8. unde ei locum dedi in Bibliotheca Ecclesiastica Hamb. 1718. fol. Pezii autem & hoc alisque, de quibus in AGNETE, in EYNWICO, POTHONE, TRUDBERTO: & præclaro tetratevcho Anecdotorum Opere, & undecim Bibl. asceticæ voluminibus præclarissime promeriti de hisce litteris, non possum meminisse quin ejus hoc ipso A. 1735. extincti obitum, vehementer doleam: doleamque fata intercessisse *Bibliothecæ* ejus *Mellicensi*, tribus in fol. proferendæ Voluminibus quorum primo notitiam locupletem ducentorum Codicum Manuscriptorum dare voluit qui in Bibliotheca Mellicensi adservantur: secundo Catalogum Manuscriptorum totius Austriæ cum Criticis observationibus: & tertio inedita veteris ævi monumenta. De *Annalibus Mellicensibus* P. Anselmi Schramb in Abbate quinquagesimo secundo qui A. 1700. electus

est

eſt deſinentibus,editisque Viennæ Auſtriæ 1702. fol. vide Acta Erud. Tom. V. ſupplementi pag. 253.

MELITO Aſianus, Epiſcopus Sardenſis in Lydia, inter ſecundi ſeculi ſcriptores Græcos laudatus, de cujus lucubrationibus dixi Bibl. Gr. lib. V. cap. 1. pag. 148. ſeq. & præter Caveum aliosque dixere Tillemontius Tom. 2. memoriar. pag. 408. ſeq. & Halloixius Tom. 2. ſcriptorum Orientalium pag. 827. ſeq. A Cangio in nomenclatore ſcriptorum quibus ad Gloſſarium mediæ & infimæ Latinitatis uſus eſt, memoratur, non ob commentitium librum *de tranſitu B. Virginis* qui ſub Melitonis nomine in Bibliothecis Patrum exſtat Latine: ſed quoniam ejus *Clavis* ex veteri Latina verſione exſtat Pariſiis in Bibliotheca Collegii Jeſuitarum Claromontani, continens ut notat Labbeus Tom. 2. de S. E. pag. 87. *explicationem variarum S. Scripturæ Vocum*, ad eum fere modum quo in S. Eucherii formulis ſpiritualis intelligentiæ leguntur. Pretioſum hocce Antiquitatis monumentum cum emendationibus Sirmondi editurum ſe promiſit, à quo tam multa alia præclara exſpectamus, Magnus Cruſius, Theologus hodie Gœttingenſis in continuatione ſpicilegii Patrum à Jo. Erneſto Grabio continuati. Vide

Vide ejus diff. Epiſtolicam A. 1728. editam Lipſ. 4. pag. 13.

MELLIFLUUS cognomen *S. Bernhardi Clarævallenſis* tum alibi tum in editione ſermonum Norimbergenſi A. 1495. fol.

MELLITUS Laodicenus Epiſcopus, ſub cujus nomine Latine exſtat liber commentitius de paſſione S. Joannis Evangeliſtæ, de quo dictum in Codice Apocrypho Novi Teſt.

MELLITUS de quo Antonius Pagius ad A. C. 567. n. 7. *Exſtat in Bibliotheca Colbertina* Melliti brevis temporum expoſitio, *Manuſcripta cujus initio profitetur Auctor ſe in medium adducere quæ ab antiquioribus Scriptoribus accepit, & temporum ſummam ab exordio Mundi uſque ad Auguſti Heraclii annum quintum, vel Siſebuti Regis quartum* (A. C. 614.) *breviter notare.*

MELROSSENSE *Chronicon.* Supra, MAILROS.

MELUSINUS neſcio quis cujus Chronica Manuſcripta in Bibl. Gvalteri Copi exſtitiſſe notavit Voſſius p. 714.

Marcellus MEMORIALIS. Supra, MARCELLUS.

Blaſius MENALESIUS, Ordinis Vallis Umbroſæ Generalis ſcripſit *Vitam S. Joannis*

nis Gvalberti, Ordinis illius conditoris, defuncti A. 1073. Certe ejus nomen Surius incerta conjectura putavit præfigendum Vitæ quam edidit ad XII. Julii ex Manuscr. Codice nullum auctoris nomen præ se ferente. Sed in Actis Sanctorum Tom. 3. Jul. 12. alii duo antiquiores ejusdem Gvalberti vitæ scriptores exhibentur ANDREAS de Strumis, patria Parmensis pag. 343. & ATTO Abbas Vallumbrosanus, postea Episcopus Pistoriensis pag. 365. Præterea HIERONYMI Radiolensis, Monachi Vallumbrosani libri III. de Gvalberti hujus miraculis ad Laurentium Medicem qui A. 1492. obiit pag. 382--453. De illa Suriana autem pag. 315. indefinitum relinquitur, ut fit etiam à Vossio pag. 462. sitne ejus auctor Menalesius iste, an vero, ut Possevino potius visum Jacobus Fornerius qui postea Benedictus XII.

MENENGALDUS sive MENENGARDUS nescio quis, cujus Historiam Ecclesiasticam ineditam memorat Labbeus pag. 386. Bibl. novæ MSS.

MENGOTUS sive MEGINGOTUS Trajectensis, non mihi notus nisi ex Udalrici Babenbergensis Codice Epistolari apud Jo. Georg. Eccardum Tom. 2. Corporis scriptorum medii ævi, in quo pag. 313.

313--328. leguntur quæ vel scripsit ipse vel ab aliis scripta aut rescripta in unum libelli corpusculum redegit, de ea quæstione, utrum fas sit arctioris vitæ proposito obligatum renunciare atque ad dimissa resilire, quod districte ab eo negatur.

Michaël MENOTUS, Gallus Doctor Parisiensis Ord. Minor. circa A. 1500. *Lingua aurea* dictus suæ ætati, in cujus sermonibus tamen perinde ut MAILLARDI & GABRIELIS *Barlettæ* plura inepta & sacro loco atque argumento indigna leguntur, quorum nonnulla ridet & ridenda lectoribus suis propinat H. Stephanus in Apologia pro Herodoto cap. 15. pag. 339. seq. cap. 29. 31. &c. adde Petri Roques Pastorem Evangelicum pag. 133. & Andreæ Riveti Opera Tom. 2. pag. 329. 939. Tom. 3. pag. 37. Sermones ejus Quadragesimales Turoni habiti prodiere Paris. 1525. Præterea ejus tractatum de fœdere & pace ineunda per mediam pœnitentiam tanquam oratricem ibid. 1526. editum memorat Waddingus pag. 261.

Joannes de MEPPIS, supra Tom. IV. pag. 300.

Marius MERCATOR. Supra, MARIUS.

Isido-

Iſidorus MERCATOR. Supra, ISIDORUS.

Antonius de MERCEDE, Alphonſi Aragoniæ Regis ad Concilium Conſtantienſe Legatus, cujus Parentatio in exequiis Ferdinandi Regis Aragoniæ A. 1416. 30. April. habita exſtat apud Hermannum ab Hardt in Hiſtoria illius Concilii pag. 129--138. Inter alia Regem pag. 134. laudat his verbis: *Fuit magnanimus ut* Alexander, *prudens ut* Brutus, *animoſus ut* Hector, *& fortis velut alius* Maccabæus. *Fuit abſtinens ut* Fabricius, *conſtans ut* Xenocrates, *oblivioſus injuriarum ut* Julius. *Fuit clemens ut* Titus, *juſtiſſimus ut* Trajanus, *liberalis ut* ſecundus Tiberius: *generaliter, in omnibus temperatus. Templorum DEI fundator & Patronus ut* Conſtantinus: *ut* Juſtinianus, *æquiſſimus: totus gratus ut* Theodoſius: *victorioſus ut* Heraclius, *felix ut* Carolus Magnus: *Eccleſiæ defenſator ut* Otto, *& pro peſtifero Eccleſiæ ſchiſmate exſtirpando noſtri invictiſſimi Cæſaris* Sigismundi; *comes individuus & ſocius dilectiſſimus indefeſſus*.

Joannes MERCIUS, ſive MERCIANUS, ibid.

Joannes de MERCURIA, Ord. Ciſterc. cujus errores damnati Pariſiis A. 1347. Vide

Vide Bulæi historiam Academiæ Paris. Tom IV. pag. 298. & Bibliothecam Patrum Tom. XXVI edit. Lugd. pag. 483.

Passionis S. MERCURII sub Decio Martyris, Acta edita ab Edmundo Martene T. VI. monumentor. pag. 743--750. & Acta translationis pag. 751--756.

Antonius MERICUTIUS, infra MINCUCCIUS.

Ambrosius MERLINUS Camber, quem Merlino Caledonio familiarem & in fastigio cognitionis rerum naturalium eminentem laudat Lelandus c. 27. Eundem cap. 26 ubi de eo pluribus disserit, ingenio, arte & industria rebus præpolluisse omnibus, & Mathematicarum peritissimum fuisse testatur. Claruisse traditur circa A. 480. & Britannis prædixisse excidium ac clades inferendas per Saxones, Danos ac Neustrios: & Regibus fortunam variam ut Vortigerno ignem, Aurelio, apud quem gratia plurimum valuit & Utherio venena, Arthuro exitum dubium, quæ eventus comprobavit. Scripta ei apud Baleum Centur. 1. cap. 48. tribuuntur: *Super arce Vortigerni*, & *Epitaphium sexti Regis*, tum *contra Vortigerni Magos* & *super quodam Cometa*. Videntur autem hæ particulæ ejus *prophetiarum*, quas cum ex-

positione sive glossa Manuscriptas servari Cantabrigiæ in Collegio S. Petri testatur pag. 90. etiam *tres libros Vaticinalis historiæ* memorans, Latine Manuscriptos Oxoniæ in Collegio Mertonensi, & Cantabrigiæ, Gallice vero in Collegiis S. Petri & S. Benedicti. Nonnulla Merlini vaticinia Chronico suo inseruit GALFREDUS Monemuthensis, de quo supra Tom. 3. pag. 29 In Bibl. Cottoniana pag. 76. Manuscriptæ Prophetiæ quædam de Anglia & Scotia, Merlini, Sibyllæ & de Aquila, versibus confictæ: & Egerlini de asino coronato &c. prosa. Citatur prophetia Merlini in Chronico Alberici ad A. 1136. pag. 278. & ad A. 1139. pag. 286. Nic. Triveti pag. 237. 253. &c. & ab Orderico Vitali lib. XII. ad A. 1127. pag. 887. ubi ait ejus vaticinia per sexcentos annos in pluribus manifeste completa fuisse.

MERLINUS *Caledonius*, sive Silvestris, Scotus, Thelesini Helii vatis discipulus, Merlino autem Cambro ætate suppar, etiam ipse *prophetias* consignasse traditur. Vide Lelandum cap. 27. Baleum Centur. 1. cap. 65. & Pitseum pag. 101. Versus sexaginta divinatorios hexametros de rebus Italicis, in Estensi Bibl. sub Merlini nomine reperit vulgavitque illustris Muratorius ad calcem tomi octavi scriptorum Italiæ. Ad-

Addam & tertium MERLINUM *Coccajum*, Mantuanum, licet paullo juniorem, & cujus verum nomen *Theophilus Folengus*. Monachus is Casinensis fuit Ord. Bened. & rebus humanis valedixit A. 1544. cujus effigiem, vitam, scripta & laudes reperire licet in Jac. Philippi Thomasini elogiis Patav. 1644. 4. editis pag. 71. Hujus inprimis innotuit opus *phantasiarum Macaronicarum*, *) in XXV. distributarum partes, sive poëma Latinum ludicrum, quod Italicis & Etruscis vocibus, interdum rusticis mixtum ac variatum, non neglecta metri harmonia nec poëtico destitutum ingenio aut lepore, facta & mores hominum jocose perstringit, præmissa simili joculari scribendi genere *Zanitonella*, de Tonelli erga Zaninam amoribus, & subjunctis libris tribus *Moschea*, de bello muscarum ac formicarum: nec non libello Epistolarum atque Epigramma-

 tum.

*) Folengius ipse in apologia poëmatum suorum Macaronicorum: *ars ista poëtica nuncupatur ars macaronica, à macaronibus derivata, qui macarones sunt quoddam pulmentum farina, caseo, butyro compaginatum, grossum, rude & rusticanum. Ideo Macaronica nil nisi grassedinem, ruditatem, & vocabulazzos debet in se continere.* Conferendus Octavius Ferrarius in Originibus Italicis, & Ægidius Menagius in Italicis, Gallicisque, in voce *macaroni*.

tum. Prodiit Venet 1581. 8. 1613. 8. Franciſcus Vavaſſor libro quem ludicræ dictionis uſui oppoſuit p. 453. *Tantum dico, Merlinum Coccajum in Italia, & Antonium de Arena in Gallia, qui ſemilatinæ ſcriptionis ludicræ auctores vel primi fuerunt vel præcipui, non admodum ſibi a multiplici ſpurcitie rerum & verboborum caviſſe.* Citatur hic Merlinus à Franciſco Rabelæſio non diſſimilis viro ingenii pluribus locis, ſed ut Menagio probe obſervatum, *libri de patria diabolorum*, memorati lib. 3. cap. 11. nihil aliud ſunt quam macaronicæ tres poſtremæ, quibus inferi à Merlino ad exemplum Dantis deſcribuntur.

MEROBAUDES Gallus, ſupra MARBODUS.

MEROBAUDES Hiſpanus Scholaſticus cui in Poëtis Chriſtianis Georgii Fabricii pag. 763. tribuitur Carmen verſuum undetriginta quod incipit:

Proles vera DEI cunctis antiquior annis.

Incertum idemne de quo Idacius Chronico ad A. C. 427. *Merobaudes natu nobilis, & eloquentiæ merito, vel maxime in poëmatis ſtudio veteribus comparandus, teſtimonio etiam provectus ſtatuarum.* Vide

Vide Nic. Antonium lib. 3. Bib. vet. Hispan. cap. 3.

MEROPIUS Pontius Anicius Paulinus, infra, PAULINUS.

Bartholomæus MERULA, Mantuanus, Protonotarius Apoſtolicus, ſcripſit ad Marcum Georgii Cornelii, Senatoris Veneti, Reginæ Cypri fratris filium circa Annum 1499. commentarios *in Ovidii libros de amoribus:* Deinde ad eundem M. Cornelium jam Cardinalem & Patriarcham CPolitanum, quem eloquentiæ præceptis imbuerat, enarrationes *in Ovidium de Triſtibus*, & A. 1497. in libros *de Ponto*, & ad Franciſcum Georgii Cornelii equitis & decemviri filium in libros *de arte amandi & de remedio amoris.* Mediolan. 1510. fol. ut recentiores editiones prætercam.

Bernhardini MERULÆ commentarios *in Vitruvium*, quos per plagium ſibi vendicare voluerit Gaudentius Merula, laudat Antonius Majoragius in Apologia contra Gaudentium pag. 29. & Annotationes in Vitruvium inter Gaudentii Merulæ ſcripta refert Simlerus.

Gaudentius MERULA Novarienſis ſub eadem fere tempora inclareſcere cœpit, cujus libri tres *de antiquitate & origine Gallorum ciſalpinorum* prodiere Lugd.

 1536.

1536. atque cum *querela apologetica* A. 1537. Mediolani scripta, recusi Bergomi 1592. 8. inde in Andreæ Schotti Italia illustrata, Francof. 1600. fol. & in Grævii thesauro Antiquitatum Italiæ T. 1. Lugd. Bat. 1704. fol. Ejusdem Merulæ *memorabilium libri quinque* Lugd. 1556. De alius illius scriptis vide, si placet Simlerum. Apologia quam dixi Majoragii in Gaudentium Merulam, una cum ejus Oratione de auro prodiit Ultrajecti 1660. 4. qua declarat à se minime relegatum esse Ciceronem ac Terentium, ut ille finxerat in dialogo: & centum amplius ejus errores notat contra usitatam Ciceroni ac Terentio locutionem.

Georgius MERULA, Alexandrinus Statielensis in ditione Mediolanensi, Francisci Philephi sed parum gratus discipulus, præceptor Tristani Chalci, quem non magis gratum fuit expertus. Humaniores litteras cum laude per multos annos docuit Venetiis, & ab A. 1482. Mediolani, diemque obiit A. 1494. major septuagenario. De eo præter Poltianum libro Epistolarum undecimo, Jovium, Vossiumque ac Ghilinum consuli possunt auctores eruditi Diarii eruditorum Italiæ T. XVII. p. 291. seq. & T. XVIII. p. 334. B. Jo. Hübnerus noster in Bibl. historica Hamburgensi Centur. VI. pag. 26. & Niceronus

ronus tomo VII. memoriarum de viris eruditis pag. 86. ſeq. ubi ſcripta etiam & ſcriptorum editiones accurate referuntur. Ea ſtrictim à me memorari ſatis fuerit, atque inprimis celebranda opera quam in veterum ſcriptis emendandis atque illuſtrandis poſuit, in *Plauto, ſcriptoribus rei ruſticæ*, Virgilio Plinioque: *Ciceronis libris de finibus*, *Declamationibus Quintiliani*, *Auſonio*, & quos ex Bibliotheca Bobienſi eruit *Velio Longo* de Orthographia, & *Terentiano Mauro*: Tum commentariis in *Ciceronis Orationem pro Ligario* & *Epiſtolam ad Lentulum* lib. 1. Epiſt. 9. in *Statium* item & quibus iniquiorem ſe Domitio Calderino præbuit, *in Juvenalem* ac *Martialem*. Animadverſionibus denique in GALEOTI Martii libros de homine, de quibus ſupra Tom. 3. pag. 14. Vertit etiam ex *Xiphilino* Vitam Imperatorum Hadriani Nervæ & Trajani: & deſcriptionem Montisferrati & conflagrationem Veſevi montis. Sed præcipuam ingenii laudem tulit ſcriptis eleganter *libris X. Antiquitatis Vicecomitum Mediolanenſium*, ab origine Urbis usque ad A. 1323. qui poſt editiones duas Mediolanenſes & duas Pariſienſes prodiere in tomo tertio theſauri Antiquitatum Italiæ Græviani Lugd. Bat. 1704. fol. omiſſa quam pri-

ma editio exhibet Merulæ præfatione ad Lucem Lud. Mariam Sforziam. *Bellum Scodrense* de Scodra à Turcis obsessa & a Venetis fortiter defensitata mense Majo Anni 1474. Prodiit Venètiis in 4. dicatum Jacobo Merulæ & Francisco Gambarino. Voluit etiam edere Allatius libro συμμίκτων quarto, quem cum aliis septem adhuc desideramus. Contra Cornelium Vitellium Merulæ obtrectatorem legenda Pauli Romulejensis pro Georgio apologia Venet. 1482. 4.

Liceat his *Paulum* MERULAM Gvilelmi, Secretarii Dordraceni F. adjungere, licet juniorem: saltim ut à prioribus tanto rectius distinguatur. Inter Doctores publicos Leidensis Academiæ Justi Lipsii successor inclytus, diem obiit Rostochii, quo valetudinis causa se contulerat A. 1607. nondum quinquagenarius: de quo præter Bibl. Belgicæ scriptores Valerium Andream, Sweertiumque & Meursium Athen. Belg. pag. 159. seq. Jo. Kirchmannus Oratione de vita & obitu Pauli Merulæ, Rostoch. 1607. 4. & Lugd. Bat. 1672. 12. & in Henningi Wittenii memoriis Philosophor. Tom. 2. pag. 8. Thomas Crenius Tom. 2. animadverf. pag. 110. seq. Adolphus Clarmundus Tom. VII. vitarum pag. 91. Hieron. Ghilinus Tom. 2. theatri sui p. 209.

&

& Niceronus in limine tomi XXVI. memoriarum de eruditor. vitis. Ex scriptis ejus primo loco referam narrationem rerum adversus *Angelum* MERULAM tragice gestarum ab Inquisitoribus, quorum sententia Montibus propter Religionem A. 1557. 27. Jul. vivus est combustus. Lugd. Bat. 1604. 4. Tum Historiam Ecclesiasticam ac Politicam 1200. annorum, quam *Gvilelmus* MERULA Pauli F. additis annis quadringentis ad A. 1614. perduxit. Lugd. Bat. 1615. fol. Cætera sunt WILLERAMI editio Lugd. Bat. 1598. 8. de quo infra suo loco, fragmenta *Annalium Ennii* cum notis, ibid. 1595. 4. *Eutropius* cum *Paulo Diacono.* Lugd. Bat. 1592. 8. Lugd. Bat. 1594. 8. Vita Erasmi & libri duo Epistolarum. 1607. 4. Vita Francisci Junii 1595. 4. utraque ab ipso Erasmo consignata & Junio. Urbis Romæ descriptio. 1599. Cosmographia generalis libris III & Geographia Europæ in genere, tum Hispania, Gallia, Italia libris IV. Amst. 1605. 4. 1621. 1636. Diatriba de statu Reip. Batavicæ, edente Joach. Morsio. Lugd. B. 1618 4. Cynegetica, Belgice: & praxis Civilis Curiæ provincialis apud Batavos, itidem Belgice. 1592. 4. De historia ejus Belgica vide Baudii Epistolas pag. 250. 254. Dissertatio

tatio de oceano & maribus, Lugd. Bat. 1633. 8. Opera alia poſtuma Lugd. Bat. 1684. 4. de quibus acta Erud. 1685. p. 28.

Joannes MERYLINCH, Monachus Anglus Glaſtonienſis, cujus *Hiſtoriam* rerum in Anglia ſpeciatim & Hibernia geſtarum primis novem annis Johannis XXII. Pontificis (A. C. 1316. ad 1325.) edere inſtituit paullo ante obitum ſuum hoc ipſo anno 1735. Vir meritiſſimus de bonis literis & de patriæ ſuæ hiſtoria Thomas Hearne.

MESSIANUS Presbyter, cum Cypriano Tolonenſi & Stephano Diacono ſcriptor *vitæ* Magiſtri ſui *Cæſarii Arelatenſis* (qui A. 542. diem obiit) ad ſororem ejus Cæſariam Abbatiſſam. Exſtat apud Vincentium Barralim in Chronologia Lerinenſi Lugd. Bat. 1613. 4. & Mabillonium Tom. 1. Act. Sanctor. Ord. Bened. pag. 669. Partem ediderat Surius ad 27. Auguſt. Vide ſupra in Cæſario Tom. 1. p. 865. & Cypriano pag. 1260. Voſſium p. 243.

Hiſtoriam liberationis MESSINÆ in Sicilia à Saracenorum dominatu A. 1063. per Comitem Rogerium Normannum factæ, ſcriptam A. 1160. vulgavit Baluzius tomo ſexto Miſcellaneorum pag. 174-196.

METEL-

METELLUS Tegernſeenſis in confinibus montium Tyrolis Monachus S. Quirini Ord. Bened. non circa A. 1060. ſed 1160. ut recte Caſp. Bruſchius ex Cod. Manuſcr. Tegorino ſive Tegernſeenſi, Oudinus Tom. 2. p. 780. Acta Sanctor. Tom 3. Martii pag. 545. & Jacobus Basnagius: ac nuper oſtenſum in A. C. Auguſtiniani Arnolfo ſive defenſione Arnolphi Bavariæ Ducis, Monachii 1735. 4. pag. 29. Scripſit Horatiano carminum genere & metro Lyrico *Quirinalia* ſive *geſta S. Quirini* circa A. 269. Martyris. *Quinque* primis *odis* de Philippo canit Imperatore celebratisque ab eo ludis ſecularibus. (Confer Petrum Taſnúm de anno ſeculari cap. 8. Tom. VIII. theſauri Græviani pag. 508. 617.) Tum eodem Philippo A. C. 249. cum filio itidem Philippo occiſo, illiusque ex Severa filium ac hujus fratrem facit Quirinum, quem poſt necem patris puerum ſeptennem, ac tum cum matre baptizatum refert, viginti deinde annis elapſis ſub Claudio II. palma martyrii decoratum, quæ aliis *quinque odis* perſequitur. Sequuntur dein *octo odæ* quibus continetur hiſtoria translationis ſacri corporis Roma poſt A. 746. ad Cœnobium Tegernſeanum. Inde *Odæ ſex & quadraginta*, quibus patrata interceſſione S. Quirini miracula

racula celebrantur. Denique opus concluditur *decem eclogis* bucolicorum Quirinalium, quo iterum varia recensentur miracula, potissimum in rusticis punitis, quia vota solvere neglexerunt. Edidit ex M. Velseri apographo Henricus Canisius in appendice tomi primi Antiquarum Lectionum (T. 3. edit. novæ Basnagianæ parte 2. pag. 117--196.) atque inde partem Mabillonius Tom. 3. Act. Sanctor. Benedictin. pag. 663. Non Metellum sed Acta antiquiora ejusdem argumenti, prosario scripta sermone, qualia secutus & carmine expresse Metellus videri potest, edidit Henschenius Tom. 3. Act. Sanctor. 25. Martii pag. 545--553. Conferre etiam licebit tres vetustas de S. Quirino Sequentias, quas ex Manuscripto Tegernseensi edidit Bernardus Pez Tom. 3. anecdotorum parte 3. pag. 590--594.

Hugo METELLUS, supra Tom. 3. pag. 868.

METENSIUM *Episcoporum Chronicon* ab Apostolorum temporibus usque ad A. 1260. editum à Dacherio Tom. VI. pag. 661. (edit. novæ Tom. 2. pag. 224--233.) *Tres*, inquit Dacherius, *Chronici hujus scriptores observavimus. Primus quæ retulit, ab historiæ Metensium Episcoporum*

rum auctore PAULO, *Diacono Aquilejensi magna ex parte mutuatus est, & ad Poponem Episcopum* (A. 1120.) *pervenit. secundus stylum duxit usque ad Bertrannum* (A. 1200. circiter:) *tertius denique finem fecit in Jacobo LIX. Episcopo, anno videlicet* 1260.

Chronicon breve *S. Vincentii* METENSIS ab A. 511. ad 1279. vulgatum à Labbeo Tom. 1. Bibl. novæ Manuscriptor. pag. 344--347.

Anonymus METENSIS Ord. Præd. scriptor *Chronici* circa A. 1274.

Jodocus METZLERUS Cœnobita Sangallensis junior quidem est, scripsit enim A. 1606. sed hoc loco a me refertur quoniam ejus *libros duos de Viris illustribus Monasterii S. Galli* edidit Bernhardus Pez Tom. 1. anecdotorum parte 3. pag. 557--626. Confer, si placet, ejus dissert. Isagogicam tomo illi præmissam pag. LXXXIX.

MICHAEL *Angelus*, de cujus vaticiniis sub Sixto IV. editis, Epistola Petri Delphini A. 1495. data exstat apud Edmundum Martene T. 3. collectionis vett. monumentorum pag. 1153.

MICHAEL *Anglicus* (Langlois) Francus Bellimontensis, Juris utriusque Professor

ſor & Poeta circa A. 1550. de cujus ſcriptis videndus Simlerus, & liber ſuperiore anno 1734. editus Pariſiis, ſingularitez hiſtoriques & litteraires pag. 278. ſeq. Alius *Michaël Anglicus*, infra *Michaël Magiſter*.

MICHAEL *Angrianus*, aliis *Ancrianus*, *Aignanus*, rectius *de Aygvanis* Bononienſis, Carmelitarum ab A. 1381. Generalis, Vitam produxit ad A. 1396. ſive ut Petrum Lucium ſecutus Alegrius, A. 1416. Creditur hic verus auctor Commentarii non contemnendi *in quinque libros Pſalmorum*, qui ſæpius lucem vidit ſub INCOGNITI nomine, & ab aliis refertur ad PETRUM *Berchorium*, a) ſed à Joanne à S. Angelo, b) aliisque Michaëli vindicatur. Prodiit incogniti nomen præferens Mediolan. 1510. Compluti

a) *Michaëlis Ximenii Barranconis* Incognitus per ſe cognitus, ſive diſſertatio comparativa, in qua Petrum Berchorium verum eſſe auctorem commentarii in Pſalmos diſputat. Madrit. 1720. 8. Ejusdem Incognitus apertius cognitus, ibid. 1722. 8. & Concluſio allegationis in lite ſuper certitudine Autoris Incogniti in Pſalmos, ſive ſupplementum duplicis tractatus pro Petro Berchorio ibid. 1728. 8.

b) Jo. à S. Angelo in diſſ. apologetica pro Incognito per ſe cognito Madrit. 1721. 4. Acta Erud. Tom. X. ſupplem. pag. 281.

pluti 1524. Lugd. 1581. 1588. 1602. Parif. 1613. & præfixo Michaëlis nomine Venet. 1603. 1623. Lugd. 1652. 1673. Memorantur præterea ejus Lectura *in Pfalmos Pœnitentiales*, & Commentaria *in Michæam*, & *in quatuor Evangeliftas. In IV. libros Sententiarum. De conceptio- B. Mariæ. Quadragefimale. Lexicon inchoatum Theologicum* ad litteram C. usque. Tabulæ five Indices in Decretum, in Gregorii Moralia, Commentarii in Ariftotelis Ethica, in Valerium Max &c. Vide Lud. Jacobum in Bibl. Carmelitana.

MICHAEL *de Baculeto*, vix notus nifi ex Sanderi Bibl. Belgica Manufcriptor. parte 2. pag. 70. ubi memoratur tractatus five fermo de Sacramento Altaris, auctore M. Michaële de Baculeto, S. Theologiæ Profeffore in Univerfitate Colonienfi, Monacho S. Bavonis, Gandavi A. 1372. Incipit: *Memento mirabilium ejus quæ fecit.*

S. MICHAELIS *Bambergenfis* Cœnobii Antiquitates five diplomata XXX. illud fpectantia juris publici fecit V. C. Joannes Fridericus Schannat in collectione prima Vindemiæ litterariæ, Lipf. 1733. fol. pag. 41--50.

MICHAEL

MICHAEL *de Blaubein*, sive *Blaupain*, infra, *Michaël Magister*.

MICHAEL *Cæsenas*, Italus Ord. Minor. Generalis de quo supra T. 1. p. 881.

MICHAELIS *Carrariensis*, qui Vossio p. 600. aliisque memoratur, integrum nomen est *Jo. Michaël Albertus Carrara*, sive *de Carrara* Bergomensis Historicus, Philosophus, Poeta, Medicus qui obiit in Patria sua A. 1490. Hic præter *tutelam* sive apologiam *vitamque Gvidonis Carraræ*, parentis sui Philosophi ac Medici, defuncti A. 1457. scripsit *Historiarum Italicarum libros XL. De bello Veneto* per Jacobum Antonium Marcellum in Italia gesto poëma heroicum. *De B. Clara* de monte Falco Ord. Eremitar. S. Augustini libros IV. *De Ursulæ Patavinæ præconiis. Admiranda, acta ludis Megalensibus*, Calixto III Sacerdote maximo, Frederico IV. Cæsare & Francisco Foscaro Venetorum Duce. *Orationem in funere Bartholomæi Coleonii. De regimine sanitatis* libros VII. *De causa errorum in medicinis. De pestilentia* ad Franciscum Diedum. *In Aphorismos Hippocratis. Isagogarum* librum sive *introductionem Medici. De fato & fortuna. Stromata* ad Dominicum Georgium. *De origine omnium scientiarum. De uxoribus*

non

non ducendis. Commentaria in *Aristotelis* libros de anima, nec non Physicos atque Metaphysicos. In *Commentatorem*, de natura ac cognitione simplicium. *De Incarnatione Domini nostri JEsu CHristi. De ejusdem passione, in quo Vetus & Novum Testamentum conjungit. Bucolicum carmen* ad Petrum Ponzonum, Cremonensem. *Orationes*. atque lingua Italica Comœdias, triumphos aliaque poëmatia. Vide Jo. Philippi Bergomensis Chronicon in extremo libri decimi, Donatum Calvum in scena litteraria scriptorum Bergomensium, & Diarium eruditorum Italiæ Tom. XIX. pag. 446. seq.

MICHAEL *de Charcano*, sive *Carcano*, Mediolanensis Ord. Minor. circa A. 1480. Ejus *Quadragesimale* sermones XI. *in Decalogum* prodiere Venet. 1492. *Quadragesimale de pœnitentia* & ejus partibus. Venet. 1487. *Quatuor novissima*, Colon. 1492. *De commendatione virtutum & reprobatione vitiorum*, Mediolani 1495. *Confessionale*, Venet. 1513. 8. De peccato in genere. De tribus præcipuis peccatis, superbia, avaritia, luxuria. De quatuor reliquis peccatis capitalibus invidia, ira, acedia, gula, & earum filiabus: per Adventum & Quadragesimam Venet. 1476. 4. *De fide Christiana liber*

Basil. 1479. Vide Trithemium cap. 865. Waddingum pag. 259. H. Warthonum ad Caveum: & B. D. Reiseri indicem Manuscriptorum Bibl. Augustanæ pag. 99. 104.

MICHAEL *de Düren*, infra, MICHAEL *Herbrand*.

MICHAEL *Franciscus*, Insulensis Flander Ord. Præd. Philippi Austriæ Archiducis à Confessionibus, obiit in Patria A. 1502. de quo Jacobus Echardus T. 2. p. 7. seq. scripsit Quodlibetum *de veritate fraternitatis Rosarii* seu Psalterii B. Virginis, Colon. 1476. 4. ac deinde sæpius. Decisionem Quodlibeticam *super septem principalibus B. Virginis doloribus* una cum *Officio de compassione S. Mariæ*. Antw. 1494. 4. Determinationem *de tempore adventus Antichristi*, ejusque ingressu in Mundum, progressu & egressu, & de novitatibus quæ jam de eo currunt. Colon. 1478. 4. *De abusibus aulicorum. Quadragesimale* & *Adventuale* de arte moriendi, quod *Mortis cellarium* nuncupatur. *In Antiphonam:* Salve Regina.

MICHAEL *de Furno* Insulensis etiam ipse & Ord. Præd. Magister in Theologia Paris. circa A. 1340. Scripsit *in Cantica*, *Danielem*, *Matthæum*, *Lucam*, *Joannem* & *Collationes* sive *Sermones de Sanctis*. Vide

Vide iterum Jac. Echardum Tom. 1. p. 596. seq.

MICHAEL *de Gyrio*, infra, *Michaël Pragensis*.

MICHAEL *Herbrand de Düren*, Prior Carmelitarum, Conventus Crucennacensis diœceseos Moguntinæ circa A. 1410. de quo Trithemius de S. E. cap. 713. & de luminaribus Germaniæ cap. 149. Scripta ejus, præter *Sermones* de tempore & de Sanctis, *Commentarii in libros Ethicorum Aristotelis*. Collationes Synodales multas addit Algerius p. 331.

MICHAEL *de Hombasio* non notus mihi nisi e Cangio, qui ejus scriptum *de modo significandi* evolvit in Bibl. Sangermanensi, Codice 530. infra *Mich. de Morbosio*.

MICHAEL, Ord. Minor. *Inquisitor* hæreticæ pravitatis in Arelatensi, Aquensi, Ebredunensi & Viennensi provinciis, cujus Sententiam contra quatuor Minoritas combustos in Massilia A. 1318. edidit Baluzius Tom. 1. Misc. pag. 198. & 272. seq. Epistola Joannis XXII. ad hunc Michaëlem, ibid. pag. 195.

MICHAEL *Lochmaier*, Canonicus non Patavinus in Italia, sed Pataviensis, sive Passaviensis in Bavaria, Theologiæ & Juris Canonici Doctor circa A. 1496.

Hujus est *Parochiale Curatorum*, post editiones Lipſ. 1497. Haganoenſem 1498. & Pariſ. 1513. recenſitum à Gvilelmo Neſeno, Anaxipolitano, Baſil. 1514. 4. diviſum in tractatus decem: 1) de jure parochiali quid ſit & in quibus conſiſtat. 2) de decimis & primitiis. 3) de oblationibus. 4) de pœnitentiis recipiendis. 5) de Miſſis audiendis. 6) de ſepulturis & remediis animarum. 7) de Canonica portione. 8) de benedictione nubentium. 9) de collatione Sacramentorum & 10) de redditibus qualitercunque Curato provenientibus. *Sermones de Sanctis* ſive promtuarium ſermonum in Evangelia feſtivalia totius anni, nec non in Eccleſiarum dedicationes & primæ Miſſæ celebrationem, Haganoæ 1497. 1500. 1512. 1516. 4. cum ſermonibus Pauli de Waan. Vide Robertum Gerum ad Caveum, & Tobiæ Eckardi notitiam Manuſcriptor. Bibl. Quedlimburgenſis pag. 54.

MICHAEL Blaupain, cognomento *Magiſter*, patria Cornubienſis, Anglus circa A. 1420. Poëta & ſcriptor *Hiſtoriæ Normanniæ* quam memorat Voſſius pag. 474. ex Pitſei pag. 322. Non diverſus hic à *Michaële Tregorio* primo Academiæ Cadomenſis doctore, ac denique Archiepiſcopo Dublinenſi, de quo idem Pitſeus

Pitseus pag. 662. Huetius Origg. Cadomens. cap. 18. Waræus Hiberniæ S. pag. 116. & ex Lelandi cap. 527. Baleus VIII. 14. ubi & Lecturam *in IV. libros Sententiarum*, & *Quæstiones Ordinarias*, & librum de Origine Studii sive Academiæ Cadomensis. Ejus aculeatum carmen contra Henricum Abrincatensem sive Abrincensem memorat Lelandus c. 200. Incip. *Archipoëta vide quod non sit.* Alia ejus carmina & Epistolas Baleus IV. 10. Hunc esse quem Michaëlem Anglicum Jo. Ravisius Textor in Cornucopiæ appellat, eidem Pitseo notatum: est autem Textoris Cornucopiæ libellus cum Officina ejus editus, in quo referens ordine alphabetico res omnis generis, annotat quibus in locis reperiantur & frequentissimæ, & suo in genere meliores.

MICHAEL Magister, infra, *Michaël Scotus*.

Marcus Antonius MICHAEL, Patricius Venetus A. 1516. composuit *descriptionem agri & urbis Bergomatis*, quæ cum Francisci Bellafini de origine & temporibus sive fatis Urbis Bergomi prodiit Venet. 1532. 4. atque inde in thesauro Scriptorum Italiæ Burmanniano, T. IX.

MICHAEL *de Massa*, Ord. Eremitarum S. Augustini, defunctus Parisiis A. 1336.

de quo Trithemius cap. 623. Possevinus &c. Scripta ejus: *Vita CHristi* quæ Manuscripta Lipsiæ in Paulina, teste B. Fellero pag. 162. *In Esaiam. In quatuor Evangelistas. De passione Domini. De quatuor Virtutibus. Sermones.*

MICHAEL *Mediolanensis*, supra, *Michaël de Charcano.*

MICHAEL *de Morbosio*, Grammaticus, cujus liber inscriptus: *Modi significandi* Manuscriptus in Bibliothecis Belgii teste Sandero pag. 105.

Ex Necrologio Abbatiæ S. MICHAELIS Ulterioris Portus sub Archiep. Rothomagensi, excerpta apud Dacherium in notis ad Gviberti Novigentini Opera p. 633. seq.

MICHAEL *Ord. Minor.* Supra, *Michaël Inquisitor.*

MICHAEL *de Platea*, sive *Platiensis* Siculus Ord. Minor. Historicus clarus circa A. 1370. *Historiam Siculam* NICOLAI Specialis, definentem in A. 1337. continuavit ab excessu Friderici II. Aragonii Siciliæ Regis usque ad A. 1361. more computandi Siculo (1362. more Romano) Vide Antonini Mongitoris Bibl. Siculam Tom. 2. pag. 78. Editurum se recepit ex Codice Manuscr. D. Friderici de Vigintimiliis, Equitis Panormitani,

tani, Antonius de Amico Meſſanenſis, inter alios rerum Sicularum ſcriptores quos retuli in Conſpectu theſauri litterarii Italiæ pag. 161. ſeq.

MICHAEL *Pragenſis*, Carthuſiæ prior Gyriacenſis & Agsbacenſis, defunctus A. 1401. Ejus dialogus *de Cuſtodia Virginitatis* in duos diviſus libros exſtat in Bibl. aſcetica V. C. Bernardi Pezii Tom. 2. pag. 97–170. Liber *de regimine principum* ad Rupertum Bavariæ Ducem laudatus à Bohuslao Balbino Miſc. hiſtor. Bohem. decad. 1. lib. 7. pag. 124. nondum lucem vidit quod ſciam.

MICHAEL *) *Ritius* Patricius Neapolitanus, Juriſconſultus, & Ludovici XII. Galliarum regis à conſiliis, ejusque ad Julium II. Orator edidit Romæ anno CIƆIƆV. libros tres *de regibus Francorum;* eosque Guidoni, regni Cancellario, dedicavit. Idem libros tres fecit *de regibus Hiſpaniæ;* quos perducit usque ad Philippum, Caroli V. parentem. Adhæc compoſuit librum unum *de regibus Hieroſolymorum. Deque regibus Neapolis, & Siciliæ*, libros IV. Item *de regibus Hungariæ* libros II. qui ex Bonfinii tribus primis decadibus contracti cum

*) Voſſ. hiſt. Latin. pag. 667.

cum Bonfinii hiſtoria conjunguntur. Stylus purus eſt, ac terſus; ut in Epiſtola operibus præmiſſa judicat Janus Parrhaſius, ac Vaſæus in Chron. Hiſp. c. IV. Poſt Mediolanenſem, & Baſil. 1517. 4. aliasque tres ſexta editio horum Ritii ſcriptorum lucem vidit Neapoli 1645. 4. In Nicolai Toppi Bibl. Neapolitana pag. 216. memoratur ejus Oratio coram Julio II. habita editaque Romæ in 4.

MICHAEL *Rubèrtus* Zenobii F. Florentinus ſcriptor Hiſtoriæ ab Orbe condito ad ſua tempora, non A. 1430. floruit ut, Pocciantο, Voſſio, Cangio perſuaſum, ſed A. 1530. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. IX. pag. 188. & Julii Nigri hiſtoriam ſcriptorum Florentinorum p. 416.

MICHAEL *Savonarola*, aliis *Joannes Michaël* Patavinus, Ordinis Militaris S. Joannis Hieroſolymitani Medicus docuit inde Patavii, non ante A. 1440. defunctus. Vide Nic. Comnenum Tom. 1. hiſtoriæ Gymnaſii Patavini pag. 286. Scardeonium pag. 210. Portenarium p. 271. &c. Scripſit *Speculum Phyſiognomiæ* quod Theodorus Gaza ex Latino Græcum reddidit. Librum *de balneis* ac ſpeciatim Italiæ & aquis calidis Aponenſibus aliaque plurima quæ apud Scardeonium, & in Bibliotheca Medica Merkliniana

niana pag. 643. & Mangeti Tom. 4. p. 161. possunt videri.

MICHAEL cognomento *Scotus*, patria Anglus, Dunelmensis, Mathematicus insignis atque inter Philosophos quos Magiæ reos peragere non dubitavit hominum sive inscitia sive invidia. Diem obiit A. 1291. de quo consulendi præter Lelandum cap. 232. Baleum IV. 67. & XIV. 52. Pitseum pag. 374. Naudæi apologiam pro Magis pag. 495. seq. Leonardus Nicodemus in additionibus ad Bibl. Neapolitanam Nic. Toppi pag. 174. seq. & Georgius Mackenzie Tom. 1. de vitis Scotorum pag. 197--214. Scripta ejus sunt: liber *de secretis Naturæ* sive *de procreatione hominis & Physionomia* ad Fredericum II. Imp. (quem librum ALBERTO Magno alii tribuunt. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. de scriptis Dominicanorum pag. 183.) *De chiromantia. In sphæram* JOANNIS *de Sacro Bosco. In Aristotelis* pleraque, speciatim *in Meteora contra Averroëm*, & aliud in eadem Meteora quod incipit: *Tibi Stephane depromo hæc opus. De constitutione Mundi. De substantia Orbis. Astrologorum dogmata. Imagines Astronomicæ. De signis planetarum.* Quæstio curiosa *de natura Solis & Lunæ*, in tomo quinto theatri Chymici. *Mensa Philosophica. Abbreviatio-*

nes Avicennæ. Inter libros Manuſcriptos Caroli de Montchal, Labbeus pag. 203. Bibl. novæ Manuſcriptor. libros XIX. *Ariſtotelis* (X. Græce tantum habemus) *de hiſtoria animalium* ex Arabico in Latinum translatos à Michaële Scoto, quem ob hanc ipſam operam in libris Philoſophi poſitam laudat Rogerus Baco libro de linguarum utilitate.

MICHAEL *Tregorius*, ſupra, *Michaël Magiſter.*

MICHAELIS *de Ungaria*, Doctoris Theologi Sermones prodiere Coloniæ 1496. 8. apud Hermannum Baumgart de Ketwich. Nulla hujus Michaëlis mentio in Davidis Czwittingeri ſpecimine Hungariæ litteratæ.

MICHAS *Madius* de Barbazanis de Spalato cujus *Chronicon de geſtis Pontificum & Imperatorum* non integrum ſed pars ſecundæ partis ab A. 1290. ad 1330. in lucem data à Johanne Lucio in hiſtoria Dalmatica pag. 370--380.

MICHELINUS *de Cæſena*, ſupra, *Michaël Cæſenas.*

MICO *Levita*, cujus notitiam debeo V. C. Jo. Ludovico Hockero, qui in Catalogo Manuſcriptorum Bibliothecæ Heidelbergenſis pag. 24. Flores Auguſtini ſive

five expoſitionem ex S. Auguſtino collectam memorans *in fine voluminis primi*, inquit, *adparet Alphabetum vocabulorum CLIII. ad cognoſcendam ſyllabarum quantitatem, a* Micone Levita a) *e poëtis, una cum verſibus, quibus inſerta ſunt, paginis duabus excerptorum: quo de labore, qualem & Smetius deinde ſuſcepit, ipſe Auctor ita præfatur:*

Omnibus amatoribus ſapientiæ, Mico levita parvum totum quod eſt. *Notum ſit omnibus, quia cum degerem vobiſcum ephipata* b) *cœpi reprehendere pueros verba lectionum noſtrarum non tantum de litteris quantum de correptione vel productione quorundam bannitarum.* c) *Qua de re commotus & zelo utilitatis accenſus cœpi diligentius perſcrutari monimenta poëtarum, atque de ſingulis quæ varietatem patiebantur verborvm exempla affigere auctorum: ita ut prius verbum præfigerem, deinde exemplum veræ oſtentationis ipſius, poſt hæc nomen auctoris vel libri. Quod opus parvum ut cuique placuerit, memor eſſe*

a) Hic videtur MYCO Diaconus & Monachus, cujus verſus elegos in feſtum S. Richarii refert auctor Chronici Centulenſis apud Dacherium Tom. 2. ſpicileg. edit. novæ pag. 300. b.

b) Epiſtata, Magiſter, ὁ ἐπιστάτης.

c) Syllabarum, Vide Cangium.

esse Miconis dignetur: qui non typho hoc elationis, sed utilitate cunctorum opus aggressus sum. Currit autem commode per alfabetum, ut facilius inveniatur quod ab amante requiritur. Incipit:

Alfabetum. *Hoc discant omnes ante alfa & beta puellæ.* Juvenalis.

Accidit. *Accidit hæc fessis etiam fortuna Latinis.* Virgilius.

Finit: Venetus. *Hic Venetus stagnante Pado, fusisque Britannus.* Lucretius.

MICROLOGUS *de Ecclesiasticis Observationibus*, ex quo de Officio Missæ, capita XXII. vulgata â Joanne Cochleo in speculo antiquæ devotionis Colon. 1549. fol. ad quæ pag. 196. præfatus, *Cum pius* inquit, *& eruditus Vir* D. Michaël Westermannus, *antiquitatum eximie studiosus perscrutator, fecerit mihi copiam vetustorum aliquot librorum videndorum ex Bibl. Cathedrali* Wormaciensi, *inter quos* duo Micrologi titulum *habebant: visum est mihi* saltem partem quandam *ex iis breviter excerpere* &c. Eandem partem pluribus Manuscriptis usus recensuit Georgius Cassander, in cujus operibus ex edit. Colon. 1561. emendatior recusa legitur pag. 121--135. testati editionem Cochleanam *ita mendosam esse, nonnunquam etiam mutilam, ut merito non edita*

edita dici possit. Integrum Micrologum primus cum studiosis antiquitatis communicavit Jacobus Pamelius, Antwerpiæ 1560. 8. constantem capitibus LXII. Pamelii editionem secutus, servata etiam Pamelii præfatione Melchior Hittorpius in sylloge de Divinis Catholicæ Ecclesiæ officiis ac mysteriis, Colon. 1568. fol. pag. 434. inde separatim Venet. 1572. 8. atque iterum in sylloge scriptorum ejusdem argumenti Paris. 1610. fol. & in editionibus Bibliothecæ Patrum omnibus Paris. 1575. Tom. IV. & 1589. Tom. VI. & 1610. 1624. 1644. Tom. X. & in novissima Lugdunensi T. XVIII. pag. 469. Tempus scriptoris magis constare videtur quam nomen. Pamelius in Codice suo *Rabani* nomen reperit: Mabillonius in suis *Joannis* vel *Joannis Episcopi*, incertus cujus, nisi quod Gallum potius quam Germanum esse disputat, commentario prævio in Ordinem Rom. Tom. 2. musei Italici pag. V. Cassander ait invenisse se tributum *Bernoldo* Presbytero Constantiensi: Alii referunt ad *Bernonem* Augiensem, alii denique ad *Gvidonem* Aretinum, errore manifestario. Sed verum auctorem esse IVONEM, ab A. 1098. Carnotensem Episcopum, ex auctoritate antiquissimi Codicis Lambethani, fidem facit H. War-

Warthonus a) ætas ſcriptoris ſane pulchre convenit. Poſt Gregorium VII. A. 1085. defunctum, quem reverendæ memoriæ Papam vocat Micrologus, innuit ſe ſcripſiſſe cap. 14. 17. 24. 50. ita tamen ut per ipſum vivum ac ſpirantem accepiſſe ſe quædam profiteatur. Similiter cap. 17. poſt Anſelmum Lucenſem extinctum A. 1068. & poſt Concilium Moguntinum A. 1080. cap. 25. cujus auctoritatem rejicit. Librum Comitis ſive Lectionarium S. Hieronymi laudat eodem cap. 25. & Ordinem Romanum pluribus locis. Albinum ſive Alcuinum cap. 60.

MICROLOGUS, *de vita Caroli Magni*, Auctor librorum trium illius argumenti Manuſcriptor. in Bibl. Cæſarea, & ſcriptorum ab Anonymo poſt A. 1165. cujus hæc ſunt verba in prologo b) quem edidit Lambecius Tom. 2. pag. 329. ſeq. & Bollandus Tom. 2. Act. Sanctor. Januarii 28. pag. 875. *Egregia ipſius B. Caroli geſta & triumphalem bellorum ejus hiſtoriam aliis relinquimus, qui in Catalogo virorum fortium & in Chronicis ejusdem multifariam reperitur, & nos officioſa ſedulitate*

a) Vide ſupra in IVONE Tom. 4. pag. 607. ſeq.
b) Reſpicit Sanderus Bibl. Belg. Manuſcriptor. pag. 114.

dulitate alias Micrologum *conscripsimus*. Vide supra Tom. 1. pag. 967. & in HERIMBERTO Tom. 3. pag. 207.

MICROLOGUS *Musicus* auctore GVIDONE Aretino circa A. 1030. de quo supra Tom. 3. pag. 377.

Joannes MILETUS, supra Tom. IV. pag. 301.

Joannes MILITIUS sive MILITZ. ibid.

MILO *Crispinus*, Cantor Beccensis Cœnobii in Normannia Ord. Benedict. circa A. 1150. scripsit *Vitam Lanfranci* Archiepiscopi ab A. 1070. ad 1089. Cantuariensis, editam à Dacherio cum Lanfranci Operibus Paris. 1646. fol. & in Actis Sanctor. Tom. 6. Maji 28. pag. 832--847. cum notis Henschenii, & in Mabillonii Sec. VI. parte 2. pag. 340. Ad calcem Lanfranci Dacheriani exstant etiam scriptæ ab eodem Milone *vitæ* sive compendia Vitarum Abbatum quatuor Beccensium, qui Herluino Abbati primo & Anselmo secundo, Anno 1109. extincto successerunt, *Gvilelmi de Bellomonte, Bosonis, Theobaldi* qui ab A. 1137. & *Letardi* qui ab A. 1139. ad 1149. præfuit. Vide de his Abbatibus Sammarthanos T. 4. Galliæ Christianæ pag. 139. seq. De vita Herluini quam GILBERTUS Crispinus scripsit, dixi Tom.

Tom. 3. pag. 162. & de EADMERO ſcriptore Vitæ Anſelmi, Tom 2. pag. 210. Hoc Anſelmo archipræſule narrante quædam ſe audiviſſe profitetur in Lanfranci vita n. 54. adeoque cum eo verſatus ante A. 1109. Vitis Abbatum Beccenſium Milo ſubjungit brevem notitiam *de nobili genere Criſpinorum* cui ipſe ſcilicet, ut Gilbertus, vitæ Herluini ſcriptor originem debebat.

MILO Monachus S. Amandi ſive Amandopolitanus ad fluvium Elnonem, in Belgio, in diœceſi Tornacenſi, Ord. Bened. ſcientia litterarum clarus circa A. 840. & deinceps usque ad 871. quo diem obiit. Scripſit adhuc juvenis *Vitam S. Amandi* Trajectenſis Epiſcopi defuncti A. C. 684. verſibus hexametris (è vita quam proſario ſermone BAUDEMUNDUS *) compoſuerat) ad Haiminum, Monachum Vedaſtinum, libris IV. Edidit Henſchenius in Actis Sanctor. Tom. 1. Febr. pag. 873--888. cum notis: & Mabillonius Sec. 2. Act. Sanctor. Bened. pag. 719. ſeq. Incipit. præmiſſa elegia: *Feſta propinquabant noſtri veneranda Patroni. Liber* 1. *Arbiter Omnipotens hominum rerumque Creator.*

Sermo-

*) Supra Tom. 1. pag. 490.

Sermonem de translatione corporis S. Amandi, ejusque ordinatione & dedicatione templi in Actis Sanctor. Tom. 1. Febr. pag. 889--891. & alterum *de elevatione Corporis S. Amandi.* p. 891--893. & in Operibus PHILIPPI *Havdengi* Parif. & Duaci 1621. fol.

Sermonem de S. Principio fratre B. Remigii Remensis, Episcopo A. 506. defuncto Svessionensi, editum à Surio 27. Septembris.

Libros II. *de laude pudicitiæ & sobrietatis* Manuscriptos in Bibl. Cantabrigiensi: qui initio manci in Bibl. Leidensi. Meminit Sigebertus cap. 105. Incip. *Glorioso Regi Carolo* (Calvo) *Milo supplex. Principibus priscis vatum placuisse Camœnas.* Prologum vulgavit Magnus Crusius in diss. Epistolica p. 42. seq.

Conflictum veris & hyemis. Incip. *Conveniunt subito cuncti de montibus altis.* Edidit Oudinus Tom. 2. pag. 326--328.

De S. Cruce Carmen hexametrum duplex, in modum sphæræ ingeniosissime compositum Manuscr. Elnone ad S. Amandum, teste Miræo ad Sigeberti cap. 105.

Carmina *de laude parcitatis*, eidem Calvo Regi post Milonis obitum obtulit HUCBALDUS propinquus ejus ac disci-

pulus, verſibus quos edidit Edmundus Martene Tom. 1. anecdotor. p. 46.

Milo poëta tuus, noſter didaſcalus idem
Ingenium cujus hoc bene prodit opus.
Carmine qui quondam vitam *deſcripſit* Amandi,
Præſulis eximii, detulit atque tibi.
Hunc quoque conſcriptum veſtro ſub honore libellum,
Dum cuperet votum concelebrare ſuum,
Occidit humanæ perſolvens debita vitæ &c.

De arte metrica librum memorat Valerius Andreas Bibl. Belg. pag. 676.

Epiſtolas ad diverſos Trithemius cap. 283. de S. E. & de illuſtribus Benedictinis II. 50. Epitaphium Milonis in Actis Sanctor. Tom. 3. Jun. 16. pag. 16. ab Hucbaldo ut ſuſpicor ei poſitum:

Milo Poeta, Sophus, cubat hoc ſub marmore clauſus
Carmine dulciloquus, qui librum Sobrietatis
Edidit, & ſanctum pulchre depinxit Amandum,

Flori-

Floribus exornans, metro prosaque venustans,
Tanti Pontificis palmam, caput *) *atque Coronam.*

Alius MILO Archiepiscopus *Beneventanus* A. 1074. de quo Edmundus Martene T. VI. monumentor. p. 1053. atque Ughellus Tom. VIII. pag. 88. ubi Synodica ejus in Synodo Beneventana A. 1075.

MILO Abbas *Luxoviensis* circa A. 1000. vide Mabillonii Analecta pag. 218. edit. novæ.

MILO nuncius Henrici *Remensis* Archiep. ad Alexandrum III. cujus mentio in Alexandri Epistolis apud Edm. Martene Tom. 2. novæ collectionis pag. 742. 816. 842. 966. Alius tamen ut videtur MILO *de Thebio* id. pag. 751.

MILO Episcopus Morinorum *Teruanensis* de quo Albericus ad A. 1155.. *In Norberto fides, in Bernhardo charitas, in Milone refloruit humilitas.* Robertus de Monte ad A. 1139. *Florebat hoc tempore Gallicana Ecclesia per viros religione ac sapientia illustres, Milonem Morinensem Episcopum, humilitatis virtute præcipuum.* Ejus diploma A. 1142. apud Miræum in Codice donationum Tom. 1. pag. 389. edit. novæ.

*) Val. Andreas & Oudinus capitt.

Gvilelmus de MILTONA, supra Tom. III. p. 458. 459.

Joannes MILVERNÆUS supra Tom. IV. pag. 289.

Joannes MILVERODUNUS. Supra Tom. IV. pag. 301.

Gvido de MIMO. Supra GVIDO *S. Germani* Tom. 3. pag. 386.

Gvilelmus MINARDI. Supra Tom. 3. pag. 459.

MINDENSIS Ecclesiæ *Chronicon* Auctore Anonymo ab A. 780. ad 1474. editum ab Henrico Meibomio Tom. 1. scriptorum rerum Germanicar. pag. 550--573. præmittuntur rhythmi de fundatione illius Ecclesiæ:

Annis CHristi octingentis
Sed bis decem ex his demtis
Templum primum conditur
Petri Cephæ ad honorem &c.

Chronicon breve Episcoporum Mindensium ab A. 780. per annos octingentos ediderat Jo. Pistorius ad calcem magni Chronici Belgici Francof. 1607. 1654. fol. p. 723. una cum triginta ejus Ecclesiæ privilegiis pag. 734. illorumque à Carolo V. Imp. confirmatione pag. 754.

Joannes MINIUS. Supra Tom. IV. pag. 302.

Anto-

Antonius MINCUCCIUS (Erico Mauritio MERICUTIUS) de Prato veteri, Jurisconsultus Bononiensis, cujus *libros sex de feudis* sive de usibus feudorum, Friderici III. Imp. jussu compositos & A. 1428. absolutos, inscriptosque Sigismundo Imp. primus ex Bibl. Regia Parisiensi vulgavit vir celeberrimus Joannes Schilterus, ad calcem Codicis Juris Alemannici Feudalis, in Comitiis Noricis A. 1280. promulgati, editique Argentorat. 1696. 4. & 1728. fol. Vide Erici Mauritii dissertationes pag. 117. seq. & Acta Erud. 1697. pag. 161.

MINUTIUS *Felix*. Supra, FELIX.

Joannes MIRÆUS. Supra Tom. IV. pag. 302.

Hugo de MIRO MARI. Tom. III. pag. 869.

MISNENSIS terræ *Chronica* desinentia in A. 1486. edidit V. C. Burchard Gotthelf Struvius Tom. 2. actor. litterar. fascic. 7. Jen. 1720. 8. una cum annalibus Vetero Cellensibus *Historiam Misniæ Marchionum* usque ad A. 1375. complexis. Utraque non sine auctario in Jo. Burchardi Menckenii Tom. 2. rerum Germanicar. pag. 313. 377. adde Tom. 3. pag. 165. seq. & aliud *Misnense Chronicon* ab A. 1301. ad 1497. ibid. Tom. 3. p. 55--64.

Ægidius Gvilelmus MISSALIUS, supra in ÆGIDIO T. 1. p. 57.

Joannes MISTHELBURG. Tom. IV. pag. 302.

Raymundus MITHRIDATES Romanus, circa A. 1495. clarus linguarum Hebraicæ & Chaldaicæ peritia, scripsit de tropis Hebraicis, atque interpretatus est Eleazari junioris (*Elieseris* parvi) libros seu Capita XIV. rerum Divinarum, sive mysteria arcana Cabbalistica. Vide Colomesii Italiam Orientalem pag. 16. & celeberrimi Wolfii nostri Bibl. Hebraicam Tom. 1. pag. 190. & Tom. 3. pag. 114. seq.

MIXTATUS, supra in ALBERTINO *Mussato* Tom. 1. pag. 101.

MOCHIMUS, Mesopotamius Presbyter apud Antiochiam, quem Gennadius cap. 71. ait contra Eutychen scripsisse: & MODESTUS cujus opus adversus Marcionem ab Eusebio XV. 25. Hist. & Hieronymo cap. 32. de S. E. una cum aliis ei tributis syntagmatibus memoratur, neque exstant hodie, neque Latine sed Græce videntur scripsisse, itaque præteriri à me hoc loco debent.

MODESTUS Polentonus, infra POLENTONUS.

MODO-

MODOINUS sive *Motuinus* Æduensis sive Augusti montis *) (Augustodunensis) Episcopus, Concilio ad Theodonis villam A. 835. **) interfuit, eumque laudant Florus Lugdunensis, Strabo Augiensis & Theodulfus Aurelianensis in suis carminibus atque Epistolis: & Ludovici Pii diploma ei datum pro Augustodunensis Ecclesiæ libertate exstat apud Sammarthanos T. 2. Galliæ Christianæ p. 35. seq. Modoini *Epistolam ad Theodulfum Aurelianensem* scriptam versibus elegis, quæ incipit: *Ludere nemo potest versu sine lege polito*, cum Theodulfi carminibus ad Modoinum & Aigulfum de suo exilio scriptis edidit Canisius Tom. V. antiquar. Lect. parte 2. (edit. novæ Tom. 2. parte 2. pag. 69.) inde exstat in Theodulfo Sirmondi ad calcem libri quarti ejus carminum Tom. 2. Opp. Sirmondi pag. 1090. & in Bibliotheca Patrum Tom. XIV. edit. Lugd. pag. 48.

MOGUNTINAS res medii & recentioris ævi præclare illuminatas accepimus à duumviris clarissimis Georgio Christiano Joannis, & Valerio Ferdinando Gudeno.

*) Veteri Gallorum lingua *dunum*, montem significat.

(** Non 853. ut bis excusum in Basnagii Canisio Tom. 2. parte 2. pag. 60.

deno. Ac Joannes quidem rerum Moguntiacarum tria hactenus Volumina *) in lucem dedit, quorum *primo* exhibetur opus præcipuum *Nic. Serarii* S. I. rerum Moguntinarum libri V. pridem editi Moguntiæ 1604. 4. Colon. 1624. 4. sed præsenti editione nova annotationibus & schematibus Genealogicis emendati illustratique una cum supplemento ad præsens usque tempus, & indicibus locupletissimis.

Tomo *secundo* exstant Jesuitarum Antwerpiensium, à quibus Acta Sanctorum eduntur, & Joannis Mabillonii, ex Actis ejus Benedictinis Commentarii historici de Sanctis Moguntinensibus, *Crescente*, *Aureo* & *Justina*, *Albano*, *Lullo*, *Rhabano* & *Bardone*.

Anonymi narratio de cæde *Arnoldi* Archiepiscopi Moguntini A. 1160. perpetrata, Latine conversa ab editore ex Chronico Germanico Manuscr. Augustinianorum Moguntinensium. CONRADI, sive CHRISTIANI secundi potius, Archiepiscopi Moguntini Chronicon de quo dictum supra Tom. I. pag. 107. Prodierat illud **) Basileæ 1532.

*) Act. Er. 1723. pag. 434.

**) Jo. Hubneri Bibl. hist. Hamb. Centur. I. pag. 226.

1532. 1537. fol. & 1555. 8. & ex Petri Pithœi editione cum Othone Frisingengensi & aliis 1569. fol. & tomo 1. Urstisii pag. 565. & in Reuberi sylloge pag 450. ac denique ex Georgii Helwichii recensione cum ejus notis Frf. 1630. 8. quam novus editor est secutus.

Georgii Helwichii, Moguntinæ Ecclesiæ vicarii, narratio de Moguntia occasione dissidii inter duos Archiepiscopos Dietherum & Adolphum Nassovium devicta A. 1462. ex edit. Francof. 1626. 8.

Jacobi Manlii (Mennel) Friburgensis, Maximiliani I. a Consiliis, historia collatæ A. 1518. Cardinalitiæ dignitatis à Leone X. in Albertum Moguntinum, ex Freheri tomo secundo rerum German. pag. 397. (edit. novæ 709.)

Georgii Helwichii elenchus *nobilitatis Moguntinæ*, ex edit. Mogunt. 1623. 4. Syllabus *Prælatorum* ac *Canonicorum, Suffraganeorum* & *Vicariorum* Moguntinensium recens confectus & ad præsens usque tempus perductus.

Ecclesiarum Collegialium Moguntin. *S. Petri*, *S. Stephani*, (ubi etiam de capite *S. Annæ* huic Ecclesiæ furtim subtracto) *S. Victoris*, *B. Mariæ Virginis ad gradus*, *S. Crucis*, *S. Joannis*, *S. Mauri-*

cii & *S. Gangolfi* Chronica recens continuata.

Georgii Helwichii Chronicon Monasterii, jam Collegiatæ Equestris ad S. Albanum, ab editore illustratum notis & perductum ad præsens tempus. *Joannis Antonii Wittichii* Catalogus Abbatum *Monasterii D. Jacobi in monte speciofo*, cum notis & continuatione editoris.

Ejusdem editoris breves dissertationes de origine, fatis, statuque Cœnobii *Carthusianorum, Carmelitarum, Augustinianorum, Dominicanorum, Franciscanorum* & *Capucinorum*, extra & intra mœnia Moguntina, & Parthenonum in Urbe, *albarum Dominarum, D. Claræ, D. Agnetis, Sororum de tertia S. Francisci regula*, & *Congregationis B. Mariæ Virginis.*

Additiones ad G. Helwichii & alia pleraque in hoc secundo Volumine scripta.

Scriptorum Historiæ Moguntinensi cum maxime inservientium tomus *novus* sive *tertius* Francof. 1727. fol. luci datus, in quo hæc continentur:

1) *Georgii Helwichii* Moguntini Vicarii, defuncti A. 1632. antiquitates Cœnobii Laurishamensis, ex edit. Francof. 1631.

1631. 4. pag. 1. cum aliquot tabularum veterum appendice recens adjecta pag. 109.

2) *Jo. Mauricii Gudeni*, historia Erfurtensis libris V. pag. 121. Duderstad. 1675. Auctor Consiliarius Moguntinus obiit A. 1688.

3) *D. Jo. Andreæ Schmidii*, de Conciliis Moguntinis dissertatio auctior editione Helmst. 1713. 4. cum notis pag. 281. adde Tom. 2. introduct. Sagittarianæ in H. E. pag. 1188--1204.

4) *Joannis Huttichii*, A. 1544. defuncti collectanea Antiquitatum in urbe atque agro Moguntino repertarum pag. 315. ex edit. Mogunt. 1520. & ad calcem vett. Inscriptionum Petri Apiani, Ingolstad. 1534. fol. cum tribus additamentis, a) de mole glandiformi ex W. E. Tentzelii dialogis A. 1698. pag. 669. b) Pyramide Drusi in agro Moguntino c) Inscriptionibus quibusdam. Adde Christiani Gotthelf Blumbergii Eichelstein oder Neronis Claudii Drusi monumentum descriptum Germanice, Chemnit. 1698. 12. & 1700. ex Latino 1690.

5) Monumenta sepulchralia A. 1714. Moguntiæ eruta, cum scholiis *Caroli Gustavi Heræi* pag. 345. ex editione Anni 1721.

1721. 8. poſt ejus poemata Germanica recuſa A. 1733.

6) *Wilh. Erneſti Tentzelii* Moguntinenſium moduli majoris aliorumque cum veterum tum recentiorum nummorum brevis deſignatio pag. 355. ex Germanico, Gothæ 1696. fol. Entwurff etlicher Chur-Mayntzischer medaillen, cum appendice quatuor nummorum pag. 371. ſeq.

7) *Nic. Seelænderi* ſylloge bracteatorum ſive cavorum numorum Moguntinenſium, ex Germanico A. 1725. Latine, pag. 373. cui ſupplementa quædam addita in præfat.)( )(. ſeq.

8) *Caroli Guſtavi Heræi* ſeries Archiepiſcoporum Moguntinenſium, monumentis numiſmatum Cæſarianorum poſteris ſervata, & ab editore in tabulas redacta. pag. 389. ex edit. Viennenſi in folio patenti, tabulis V. cum appendice trium nummorum memorialium pag. 392.

9) *Theodorici Greſemundi* de Meſchede, junioris, hiſtoria & carmen de S. Cruce prope Moguntiam violata, pag. 393. edit. Argentorat. A. 1514.

10) *Joannis Arnoldi Bergellani* de chalcographiæ inventione poëma encomiaſticum

ſticum pag. 421. ex edit. Moguntina A. 1541. exſtat & ad calcem Anton. Verdierii ſupplementi Bibl. Geſnerianæ, & in Tentzelii Bibl. curioſa A. 1704. pag. 986.

11) S. Sedis Moguntinæ, Collegiique Metropolitani facies ſub initium A. 1568. pag. 445. ex *Ægidii Periandri* Bruxellenſis Nobilitate Moguntinæ Diœceſis, Metropolitanæque Eccleſiæ, carmine deſcripta elegiaco. Mogunt. 1568. 8. Archiepiſcopus, Præpoſitus, Decanus, Cuſtos, Scholaſticus, Cantor, Canonici XX. Domicellares XVII.

12) Georgii Chriſtiani Johannis de Patriciorum veterum Moguntinenſium familiis, diſcrimine, juribus, contentionibus & fatis commentariolum. pag. 449--464.

Val. Fred. de GUDENUS, Cameræ Imperialis Aſſeſſor & ex immediato Ordine Equeſtri Imperii, circuli Rhenani ſuperioris, ſylloge 1. *) Variorum Diplomatum, monumentorumque veterum antea ineditorum & res Germanicas, imprimis vero Moguntinas inſigniter illu-

*) Vide Acta Erud. 1729. pag. 130. & Chriſtiani Gottlieb Buderi Bibliothecam ſcriptorum Germanicorum pag. 98.

illuſtrantium & ab editore illuſtratorum Francof. 1728. 8. addita notitia Codicum antiquorum rariorum, Moguntiæ in Capituli Metropolitani Bibliotheca latitantium, & elencho Cancellariorum Electoralium Moguntinorum ab A. 1093. ad 1728.

Vita S. Bilihildis, Duciſſæ Franciæ Orientalis & primæ Abbatiſſæ veteris Monaſterii Moguntiæ ſub Clodoveo I. edita & illuſtrata a P. Ignatio Gropp, Benedictino. Wirceburg 1731. 4.

De Epiſcopis & Archiepiſcopis Moguntinis *Sammarthani* Tom. 1. Galliæ Chriſtianæ pag. 344. ſeq. atque editionis novæ tomo V. *Joannis Latomi* Catalogus usque ad A. 1582. cum notis *Hermanni Ulrici de Lingen*, Tom. 3. rerum Germ. Menckenii pag. 407.

De *Joannis Gamanſii* S. I. Metropoli Moguntina inedita atque ineditis ad Serarium acceſſionibus vide Leibnitiana pag. 156. & G. Chriſtianum Joannis præf. ad Tom. 1. rerum Moguntinar.

Georgii Helwichii de nobilitate Eccleſiæ Moguntinæ ejusque Canonicorum. Francof. 1614. 4.

Ejusd. Icones ElectorumXIII. Moguntinenſium 1624. fol.

Idem

Idem promisit Antiquitates Moguntinas, & Catalogum Prælatorum & Canonicorum Ecclesiæ Moguntinæ.

Hermanni Conringii assertio Juris Moguntini in coronandis Regibus Romanorum, Francof. 1656. 4. iterataque vindiciæ ejusdem Juris, & castigatio anti Conringianæ defensionis Juris Coloniensis. ibid. 1664. 4. & T. primo Operum Conringii junctim editorum curante D. Jo. Wilhelmo Goebelio. Brunsvigæ 1730. fol.

MOISSIACENSE *Chronicon*, sive ex illo Chronico excerpta ab initio Regni Francorum usque ad A. C. 819. in Andreæ du Chesne Tom. 3. rerum Francorum pag. 130--148. Quoniam ex *Bedæ* libro de sex Mundi ætatibus auctor quædam descripserat, hinc in Codice Moissiacensis Cœnobii, liber Chronicorum BEDANI presbyteri inscribitur. Parum emendato apographo usum Duchesnium, & antiquum Codicem exstare in Colbertina, notavit Baluzius ad Marcam Hispanicam p. 230. Præterea *Chronologiam & seriem Regum Gothorum* qui tam in Gothia Gallica quam in Hispaniis regnarunt, usque ad Caroli Martelli, Francorum Principis tempora, ex Codice Moyssiacensis Cœnobii, apud eun-

dem

dem du Chesnium, Tom. 1. pag. 818--820. Moyssiacum Monasterium celebre dioecesеos Cadurcensis in Gallia Ord. Bened. de quo Sammarthani Tom. IV. pag. 679.

Joannes de MOLENDINIS, supra JOANNES Morlandinus, Tom. IV. pag. 306.

Joannes MOLINES, supra Tom. IV. pag. 302. 303.

Guiardus MOLINÆUS. Tom. III. p. 359.

Conradus MOLITOR, supra Tom. pag. 1172.

Georgius MOLITORIS, Nuenburgensis, (non Nurenburgensis, ut apud Simlerum) Theologiam docuit Erfordiæ diemque obiit A. 1484. de quo Trithemius in luminaribus Germaniæ c. 221. scripsit *in quatuor libros Sententiarum. de passione Domini. Sermones & Quæstiones.*

D. Ulricus MOLITOR, Constantiensis, Doctor Decretorum Studii Papiensis & Curiæ Constantiensis causarum Patronus, scripsit Dialogum *de Lamiis & Pythonicis mulieribus* ad Sigismundum Imp. exstat cum Jac. Sprengeri malleo maleficarum in edit. Francof. 1580. 8. tomo 1. pag. 664--716.

MOLMUTINÆ Leges & MARCIANÆ in Britannia, de quibus ex Gaufredo Ranulphus Higdenus in Polychronico lib. III. in XV. scriptoribus Thomæ Gale pag. 214. ad Annum Urbis Romæ conditæ 285. *Circa hæc tempora* Dumwalo MOLMUCIUS, *filius Ducis Cornubiæ cœpit regnare apud Britannos, qui interfectis Regibus Lœgriæ, Cambriæ & Albaniæ, Insulam solus obtinuit, Diadema ex auro sibi fecit*, Leges *quæ* MOLMUTINÆ *appellantur composuit, quas postmodum* GILDAS *in Latinum, deinde Rex* ALVREDUS *de Latino transtulit in Anglicum.* Et ad A. 406. *Circa hæc tempora regnavit apud Britannos Gvitelinus, filius Gurguncii, cujus uxor* MARCIA *cunctis artibus pæne imbuta* Legem *edidit* MARCIANAM.

Boninus MOMBRITIUS, Patricius a) Mediolanensis præclaram operam posuit sub tempora nascentis typographiæ in publicandis bonis scriptis: sed quæ editiones rarissime hodie reperiuntur. Sunt illa Chronica Eusebii, Hieronymi, Prosperi & Matthæi Palmerii usque ad A. 1448. Medio-

a) Ita vocant Gesnerus in appendice Bibl. Simlerus aliique.

a) Mediolan. 1475 fol. Scriptores hiſtoriæ Auguſtæ, 1475. b) fol. Papiæ gloſſarium, 1476. c) 12. Decembr. fol. Sanctuarium ſive Vitæ Sanctorum collectæ ex Codicibus Manuſcriptis & dedicatæ Licho Simonetæ, Ducum Mediolanenſium Secretario, duobus in fol. Voluminibus, ſine anni nota. Valuit idem Mombritius carmine, nam non modo editionibus ſuis epigrammata quædam breviaque carmina præmiſit, ſed etiam carmine heroico ſcripſit libros ſex *de paſſione Dominica*, quos reſpiciens Daumius pag. 28. Epiſt. ad Reineſ. *Mombritium de paſſione Domini, quem habeo, novi inventu eſſe rariſſimum.* Prodiit Lipſiæ 1499. 4. *Heſiodi Theogoniam* Latinis expreſſam verſibus, & Borſio Eſtenſi, primo Ferrarienſium Duci dicatam, editamque in quibusdam Heſiodi

a) Diarium eruditorum Italiæ Tom. X. pag. 446.

b) Salmaſius eumque ſecuti, ut Illuſtris Joſephus Antonius Saxius de ſtudiis literariis Mediolan. pag. 130. Annum 1465. nominant. Sed A. 1475. veriorem puto. Vide Catalogum Bibliothecæ Cardinalis du Bois pag. 354.

c) Hanc Papiæ editionem Mediolanenſem ipſe poſſideo. Oudinus Tom 3. pag. 2660. memorat Venetam 1496. 19. April. ſed eam ab ipſo Mombritio non putem curatam eſſe.

siodi editionibus Basileæ & Lipsiæ, memorat Gyraldus lib. 1. de poëtis sui temporis pag. 28. De priore opere Julius Cæsar Scaliger in hypercritico pag. 729. *Mombritius generosioribus utitur dicendi legibus: & quum multa admittit, constat sibi tamen, neque dejicitur de animi commotione.* Ejusdem inedita apud Labbeum laudata in Bibl. nova Manuscriptorum p. 319 *de varietate fortunæ* ad Galeatium Sfortiam, Mediolani Ducem & pag. 325. *Bucolica* ad Galeatium Mariam Vicecomitem & pag. 333. *de nuptiis Tristani Vicecomitis.*

MONACHUS *Florentinus*, Archiepiscopus Acconensis sive Ptolemaidis in Phœnicia, de recuperata A. 1191. Ptolemaide, editus à Basilio Joanne Heroldo Basil. 1564. fol. cum GVILELMO Tyrio.

Joannes MONACHUS, Cardinalis. Supra Tom. IV. pag. 303. Oudinus Tom. 3. pag. 690.

MONALDUS *Justinopolitanus*, Dalmata Ord. Minor. defunctus circa A. 1340. Scripsit *Summam Casuum Conscientiæ* sive *Summam Juris Canonici*, idem enim opus est, quæ ab ipso *Monaldina* atque *aurea* consvevit appellari. Prodiit Lugd. 1516. 8. Quæstiones *in IV. libros sententiarum*, & *Sermones* Varios. Vide Trithemium

cap. 576. Labbeum Tom. 2. de S. E. pag. 95.

MONALDUS *de Ancona*, Ord. Minor. Religionis Christianæ prædicator fortis & constans inter Saracenos ac Martyr A. 1288. de quo Waddingus ad illum annum & Oudinus Tom. 3. p. 874.

MONALDUS *de Monaldescis*, Urbevetanus, Archiepiscopus Beneventanus ab A. 1303. ad 1332. Vide Ughellum T. VIII. edit. novæ pag. 143. seq.

MONALDUS *de Rosariis* Carmelita, Doctor Paris. defunctus Burdigalæ A. 1508. Ejus libros tres de partibus pœnitentiæ & Sermones Quadragesimales memorat Miræus Auctarii cap. 421.

Antonius MONELIANUS. Supra Tom. 1. pag. 337.

MONETUS sive MONETA, Cremonensis Professor Artium Bononiæ, atque inde inter primos S. Dominici discipulos, circa A. 1225. scripsit *Summam contra Catharos & Waldenses*, libris V. Opus Manuscr. Venetiis, Neapoli, Bononiæ & Parisiis in variis Bibliothecis. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 91. Editurum se promiserat Gretserus ad Reinerum, Tom. 25. Bibl. Patrum Lugd. pag. 277.

Andreas MONGAYUS Colomesio pag. 20. Italiæ Orientalis, sed Nic. Comneno p. 293.

293. hist. Gymnasii Patavini BONGAIUS *Alpagus*, Bellunensis, Philosophus & Medicus Orientales litteras circa A. 1506. docuit Patavii, & versionem Avicennæ sive Ebensina, factam a Gerardo Cremonensi emendavit. Vertit & Serapionem atque alia Arabum, etiam Syrorum doctorum scripta: & de vitis atque artibus Philosophorum & Medicorum Arabum ac Græcorum commentatus esse traditur.

Joannes MONSTERBERGIUS, Monachus Chemnicensis, auctor vel continuator Chronici Chemnicensis, cujus fragmentum ab A. 1408. ad ad 1516. ex Codice Petri Albini, hodie Archivi sive Tabularii Dresdensis vulgavit celeberrimus Menckenius Tom. 3. scriptor. rerum Germanicar. pag. 157--159.

Joannes MONSTRELETUS. Supra Tom. IV. pag. 304.

Nicolaus MONTACUTIUS, Historicus Anglus circa A. 1466. quem Baleus VIII. 25. Pitseus pag. 657. ac Vossius pag. 633. notant scripsisse scalam temporum à CHristo nato, & de Regibus atque Episcopis Angliæ, nec non carmina atque epigrammata: sed male ad eum re-

ferunt Catalogum Pontificum Rom. de quo supra in MANIACUTIO.

Adamus de MONTALDO, Genuensis Ord. Eremitarum S. Augustini circa A. 1480. Scripsit *de laudibus familiæ de Auria*, quod scriptum tomo XXIII. thesauri rerum Italicarum *) publici juris nuper fecit illustris Muratorius. Hujus Montaldi carmen heroicum *de passione Christi* Manuscr. servatur in Bibl. Paulina Lipsiensi, ut jam dicere me memini supra Tom. 1. pag. 24.

MONTANARIUS, Vide supra in MAXIMIANO.

MONTANUS primæ sedis provinciæ Carthaginis *Toletanus* Episcopus præfuit Concilio II. Toletano A. 527. (al. 531. Miræo 524.) cujus Canonibus in Conciciliorum tomis & apud Agvirrium Tom. 2. pag. 296. seq. notis etiam illustratæ subjiciuntur *Epistolæ duæ*, una ad fratres filiosque territorii Palentini, & altera ad Theoribium, sive Turibium Monachum, à Turibio Episcopo, Priscillianistarum oppugnatore diversum. Videndus Hildefonsus libro de S. E. c. 3. & Martyrologium Hispanum Febr. 23.

MON-

*) Acta Erud. 1733. pag. 450.

MONTANUS hæreticus, auctor Montanistarum, Ecclesiam turbare cœpit ab A. C. 172. nulla autem ejus scripta ad nos pervenerunt, neque Latine scripsisse videtur sed Græce.

Antonius de MONTE *Falcone*. Supra Tom. I. pag. 337.

Conradus de MONTE *Puellarum*, supra T. I. pag. 1172.

Gvido de MONTE *Rocheri*, supra Tom. III. pag. 388.

Gvilelmus de MONTE, Tom. III. pag. 461.

Gvilelmus de MONTE *Serrato*. Tom. III. pag. 460.

Joannes de MONTE, Tom. IV. pag. 305.

Petrum Jacobum MONTEFALCHIUM Vossius p. 664. ait clarum A. 1497. reliquisse opus de Vicentinis, deinde scripsisse de cognominibus Deorum ac de sacris celebritatibus. Libellus de cognomiuibus Deorum prodiit Perusiæ 1525.

Petrus de MONTE, Venetus, pro Eugenio IV. scripsit circa A. 1432. in Concilio Basileensi librum cui titulus *Monarchia* excusum Romæ 1537. & in tractatu tractatum sive Oceano Juris Tom. 13. pag. 144. Vide Oudin. Tom. 3. pag. 2378.

Philippus de Janua sive *de* MONTE *Calerio* in subalpinis, Ordin. Minor. Papæ Benedicti XI. circa A. 1336. Pœnitentiarius, scripsit Commentaria *in Genesin* & alias quasdam S. Scripturæ partes: in *Postillam super Evangelia Dominicalia totius anni*, in compendium missam à Janselmo Canova, Ord. Minor. Lugd. 1510. 1515. 1541. tum *Quadragesimale*, & Conciones *de Eucharistia, Sermones de Sanctis*. Vide Waddingum p. 294. & Oudinum T. 3. pag. 896.

Joannes MONTESONIUS. Supra JOANNES Tom. IV. pag. 305.

Nicolaus MONTIGNIUS, ex Canonico Viconiensis Ecclesiæ in Hannonia, Præmonstratensis Ordinis, factus Abbas Monasterii de Castello S. Martini ad Scarpum fluvium prope Montigneam, Tornacensis diœcesis, scripsit *Annales* ejusdem *Monasterii Viconiensis*, & *Historiam martyrii & translationis sanctarum undecim millium Virginum. De miraculis S. Blasii. Memoriale reliquiarum Viconiensis Ecclesiæ*, & alia quæ Viconiæ adservantur. Hæc Joannes le Paige in Bibliotheca Præmonstratensis Ordinis pag. 307. Valerius Andreas pag. 692. qui A. 1308. eum floruisse testantur. Addit Vossius pag. 791. elogium illius præclarum

rum exstare apud Anonymum qui Viconienses Annales supplevit.

MONTIS *Sereni* Chronicon, supra CONRADUS *Lauterbergensis* Tom. 1. pag. 1166.

Petrus de MORA, Beneventanus, Cardinalis Diaconus ab A. 1205. ad 1216. scripsit *Alphabetum* sive Dictionarium *in Arte Sermocinandi*, Manuscriptum in variis Bibliothecis. Vide Oudinum Tom. 2. pag. 1721. seq. & de libro *Decretalium Innocentii III.* per Moranum collecto G. Josephum Eggs in purpura docta Tom. 1. pag. 122.

Benedictus MORANDUS. Supra Tom. 1. pag. 557. seq.

Gvilelmus de MORBEKA, Brabantinus Ord. Præd. Clementis IV. & Gregorii X. Pœnitentiarius, & deinde Archiepiscopus Corinthi A. 1280. *) linguarum Græcæ & Arabicæ peritus, & Philosophus, cui *Witelo* sive VITELLIO dicans perspectivam suam, sive libros decem Optices, *Veritatis amatorem* & *universalium entium amore studioso devinctum* illum nuncupat. In gratiam Thomæ Aquinatis A. 1273 omnes libros *Aristotelis* de Græco in Latinum, verbum e verbo transtulisse

 tradi-

*) Jacobus Quetif de scriptoribus Dominicanis T. 1. pag. 389.

traditur, *qua translatione Scholares adhuc hodierna die utuntur in Scholis*, *) inquit auctor Chronici Slavici ad A. 1279. Vertit & *Simplicium* in Aristotelis IV. libros de Cœlo, qui ex *Gvilelmi* MORBETI hoc est Morbekæ nostri interpretatione editi exstant Venetiis 1540. fol. Deinde Simplicium in prædicamenta Aristotelis: tum *Galeni*, libros tres de alimentis ad Rosellum de Aretio, Medicum præcipuum: & *Hippocratem* de prognosticationibus ægritudinum secundum motum Lunæ. *Procli* etiam Platonici Philosophi de Providentia & eo quod in nobis, vulgatum a me T. VIII. Bibl. Græcæ pag. 465 ex Codice Holsteniano: & librum de decem dubitationibus circa Providentiam, & alium de malorum subsistentia. Utriusque excerpta dedi ibid. pag. 498. 502. seq. Etiam elementationem Procli Theologicam à Gvilelmo de Morbeka Latine versam notat illustris Leibnitius Tom. 1. Epistolarum pag. 421. atque in Bibliothecis Galliæ, Angliæ & Germaniæ adhuc servari illam versionem notavit Oudinus Tom. 3. pag. 469. & Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 390. qui etiam tracta-

**) In Erpoldi Lindenbrogii scriptoribus Septentrionalibus pag. 206. edit. à me curatæ.

tractatum Guilelmi ineditum *de arte & scientia Geomantiæ* commemorat.

Joannes MORELLUS, Canonicus Regularis S. Dionysii Remensis, scriptor *Vitæ S. Erminæ* varias visiones & apparitiones A. 1395. illi factas referens. Joannis Gersonis de illa judicium ac censura legitur Tom. I. Opp. edit. novæ pag. 83. atque ideo Morelli hoc loco mentionem facere volui, quamquam Gallice ille non Latine scripserit.

Otho MORENA, Lotharii III. & Conradi II. Regis Legatus scripsit *Historiam rerum Laudensium* (in Ducatu Mediolanensi) cui ultimam manum addidit filius, *Acerbus* MORENA. In hac historia illustrantur res gestæ à Friderico I. Imperatore ab A. 1153. ad 1168. Hanc primus edidit atque eruditis notis illustravit Felix Osius, Mediolanensis, Professor Patavinus, Venet. 1639. fol. Cum iisdem recusa legitur in tomo tertio thesauri Antiquitatum Italiæ Græviani, & sine illis notis in tomo primo scriptorum Brunsvicensium illustris Leibnitii pag. 806. Denique diversa in multis ex Codd. Bibliothecæ Ambrosianæ, cum editione Osiana ex adverso posita, & in Osii notarum locum adjunctis novis celeberrimi Josephi Antonii Saxii, Bibl. Ambro-

Ambrosianæ præfecti, & Anonymi Ord. Benedict. Monachi (Domni Caspari Barettæ) in tomo sexto Scriptorum Italiæ thesauri Muratoriani.

David MORGANIUS, supra Tom. 2. pag. 44.

B. MOR apud Vossium pag. 680. & 819. scriptor *Vitæ B. Jacobi de Mevania*, de quo supra Tom. IV. pag. 14. edidit Leander Albertus libro de Viris illustribus Ord. Præd. Bononiæ 1517. fol. pag. 255. Integrum nomen *Bartholomæus* MORTARIUS, Italus, ejusd. Ordinis, de quo Jacobus Echardus Tom. 2. pag. 86. ubi etiam *Orationes* illus memorantur.

MORIGNIACENSE Chronicon sive Maurigniacensis Monasterii in diœcesi Senonensi *) auctoribus THEULFO & aliis Monachis ab A. 1108. ad 1147. libris II. editum in Duchesnii Tom. IV. rerum Francor. pag. 359--389.

MORIMUNDENSIS Cœnobii, Ord. Cisterc. à Papiensibus desolati A. 1237. Historiam a synchrono scriptam edidit Ughellus Tom. IV. ubi de Archiepiscopo Mediolanensi Gvilelmo Ruzolio pag. 183--196.

Joan-

*) Sammarthan. Tom. IV. Galliæ Christianæ pag. 668. seq.

Joannes MORLANDINUS, ſupra Tom. IV. pag. 306.

Daniel MORLAYE. Tom. II. p. 34.

Thomas de la MOOR, ſive MORUS, Miles ſive nobilis Anglus, cujus commentarii de vita & nece Eduardi II. Angliæ Regis ab A. 1307. ad 1326. exſtant inter ſcriptores rerum Anglicarum à Cambdeno editos Francof. 1602. fol. ſed exſtant ex veteri Latina verſione Walteri Bakeri, nam Morus Gallice non Latine ſcripſit. Vide Oudinum T. 3. pag. 799. & Gvilelmum Nichols in Bibliotheca Hiſtoricorum Angliæ pag. 79. ſeq.

Alius *Thomas* MORUS, natus Londini A. 1480. Vir ingenio & meritis præſtans & Cancellarius Angliæ, notas ob cauſas Regis Henrici VIII. juſſu ſecuri percusſus A. 1535. cujus vitam præter *Thomam Stapletonum* a) *Henricum*que *Hodderdonium* b) ſcripſit gener *Gvilelmus Roperus*, c) vulgatam à Thoma Hearne Oxon. 1716. 8. & *Thomas Morus* abnepos

a) Libro de tribus Thomis, Duaci 1588. Colon. 1599. 1612. 8. & inter Stapletoni opera Pariſ. 1620. fol. & ante opera Thomæ Mori.

b) Lond. 1662.

c) Acta Erud. 1718. pag. 475. Bibl. raiſonnée T. VI. pag. 470.

pos a) poſt auctorem Romæ A. 1625. extinctum editam Lond. 1627. 4. & nuper A. 1726. 8. ibidem recuſam: quibus addi poſſunt Auctor expoſitionis fidelis de morte D. Thomæ Mori, b) & Georgius Lilius Britannus c) in Mori elogio: Antonius Wood, d) Jo. Jacobus Boiſſardus, e) Iſaacus Bullartus f) Adolphus Clarmundus g) ac præter Jovium aliosque innumerabiles Niceronus Tom. XXV. memoriarum de viris eruditis pag. 216. Opera Mori Baſil. 1563. Lovanii 1566. & noviſſime Francofurti 1689. fol. Latine prodierunt, *Hiſtoria Richardi III.* Angliæ Regis. *Ad D Lutherum reſponſio* A. 1522. pro Rege Henrico VIII. quam ſub *Gvilelmi Roſſei* nomine ediderat. *Expoſitio paſſionis CHriſti*, ſcripta in Carcere. *Quod pro fide mors fugienda non ſit. Imploratio Divini auxilii*, ex Pſalmis. *Utopia* ſive de Optimo Reip. ſtatu libri duo, (toties recuſa

a) Acta Erud. 1727. pag. 31. Journal des Sav. 1726. Jul. p. 422.
b) Pariſ. 1535. & in V. C. Frid. Jac. Beyſchlagii ſylloge opuſculorum pag. 243--257.
c) Ibid. pag. 238--242. ex edit. Bal. 1571. 8.
d) Antiquitatt. Oxon. Tom. 2. pag. 358. ſeq.
e) Tom. 2. imag. 48. pag. 120.
f) Tom. 1. Academiæ ſcientiar. p. 45.
g) T. 3. vitarum p. 32,

recusa & in alias versa linguas, ut dixi in Bibliographia Antiquaria cap. 14. §. 16. ubi de aliis aliorum similis argumenti atque instituti scriptis.) *Poëmata* Mori atque *Epigrammata* ingeniosa & amœna separatim edita à Beato Rhenano, & Pirkaimero dicata Basil. 1520. 4. Dialogi *Luciani* e Græco versi, & Declamatio qua *Luciani Tyrannicidæ* respondetur. *Epistolæ* ad diversos cum Erasmi ad Morum Epistolis & ad Huttenium de Mori vita, & Gvilelmi Corvini Nucerini ad Philippum Montanum ejusjusdem argumenti. Denique, Opera Mori Anglice viderunt lucem Lond. 1557. 4.

MOSOMENSIS Monasterii Ord. Bened. in diœcesi Remensi *Chronicon* ab A. 971. ad 1033. editum à Dacherio Tom. VII. spicilegii pag. 623. cum appendice ad A. 1212. (edit. novæ Tom. 2. pag. 561--573.)

Joannes MOVEN. Supra, Tom. IV. pag. 307.

Ægidius MOUISIUS (*Muisius*, *Mucidus* &c.) Abbas S. Martini Tornacensis, Ord. Bened. ab A. 1331. ad 1353. quo ætat. 83. diem obiit supremum. Scripsit *Chronicon de rebus gestis Comitum Flandrensium* ab A. 972. ad 1348. & de

rebus

rebus geſtis Annorum 1349. ad 1352. ubi prolixa de deſtructione Judæorum & de ſecta flagellantium narratio. Præterea Valerius Andreas p. 27. Bibl. Belg. memorat tractatum *de his quæ* temporibus ſuis ante & poſt promotionem ſuam *in Cœnobio Martiniano acciderunt*, & *de Conſuetudinibus* in illo ſolitis obſervari: & *Catalogum Abbatum Cœnobii ſui* ad ſua usque tempora, rhythmo Latino & Gallico: ut librum lamentationum aliaque rhythmo ſcripta Gallico prætercam. Supra in ÆGIDIO *Mucido* T. 1. p. 59.

Gviardus de MOULINS. Supra Tom. 3. pag. 359.

MOYSSIACENSE Chronicon, ſupra MOSSIACENSE.

MUCIANUS, infra MUTIANUS.

Ægidius MUCIDUS ſupra Tom. 1. pag. 59. & paullo ante, MOVISIUS.

Walterius de MUDA, Monachus B. Mariæ de Thoſan (Doeſt) in Flandria, circa A. 1284. cujus *Compendium Vitæ B. Thorphimi* ſive *Thorſinni*, Epiſcopi Hammariæ in Norwagia, defuncti in exilio, ſcriptum verſibus hexametris, edidit Carolus Viſch Bibl. Ciſterc. pag. 316. 317. Incip.

Spirat

*Spirat odore nimis flos hac in humo *) tumulatus.*

Joannes de MUHLBACH, MUHLBERG.

Joannes MULTONUS. Supra Tom. IV. pag. 308.

MUNDINUS de Lentiis, Florentinus, Medicus & Anatomicus celebris, cujus *Anatome omnium humani corporis interiorum membrorum* sæpius vulgata post primam editionem Papiensem Anno 1478. Vide Bibliothecas Medicas Lindenii, Merklini, Mangeti quibus addenda editio A. 1550. inspecta Cangio, in cujus pag. 170. vixisse se testatur A. 1315. In iisdem Bibliothecis & *Canones* Mundini *super Mesuen*, cum Joannis Mesuæ opeperibus sæpius editi memorantur. Floruit Mesue inter Medicos Arabes celebris, versus medium seculum nonum. Ab hoc Mundino alii Mundinum Medicum Bononiensem distingunt, eique Anatomiam malunt adscribere: alii tertium quoque Mundinum inducunt Forojuliensem, cui *Synonyma Medica* tribuunt. Sed ego nihil explorati de illis potui reperire.

Joan-

*) Non *Hamo* ut Leyserus pag. 1010. hist. poëseos Latinæ medii ævii.

Joannes MUNDRATUS. Supra Tom IV. pag. 308.

MUCIUS, MUCIANUS, infra, MUT.

MUNIO ſive MARTINUS, Mindonienſis ſive Vallobricenſis in Hiſpania Epiſcopus circa A. 1130. ut docet Nic. Antonius VII. 4. Bibl. veteris Hiſpanæ T. 2. pag. 13. Quanquam Cangius eum cum altero confundens Munione, ait diem obiiſſe A. 1299. citans Vaſæum Chronici Hiſpaniæ cap. 4. cujus locum etiam attulit Voſſius pag. 402. In eo nihil de illo anno, ſed cum laude mentio *hiſtoriæ Compoſtellanæ*, quam cum HUGONE Gallo, Portulacenſi Antiſtite compoſuit de primordiis, ſucceſſibus & incrementis Eccleſiæ Compoſtellanæ, continuatam deinde à GERARDO Canoninonico Compoſtellano. Utut laudata à multis, tamen a nemine adhuc in lucem publicam prolata eſt hæc hiſtoria quod ſciam.

MUNIO itidem Hiſpanus Ord. Præd. Generalis, qui inde Epiſcopus Palentinus atque illa quoque dejectus dignitate, Romæ A. 1299. in Cœnobio S. Sabinæ rebus humanis valedixit. Hic Munio in vita S. Catharinæ Senenſis cap. 4. T. 3. Act. Sanctor. April. 30. pag. 872. traditur Sororibus de pœnitentia S. Dominici

nici Regulam sive *modum vivendi redegisse in scriptis.*

Joannes MUNSINGERUS sive MUNTZINGERUS Rector Scholæ Ulmensis A. 1384. oratione habita & scriptis deinde emissis contendit corpus CHristi in sacra Cœna non esse DEUM, atque ideo nec adorandum adoratione latriæ. Inde inter testes Veiitatis relatus à Flacio pag. 907. edit. primæ, & Joanne Wolfio lectionum memorabilium Tom. 1. pag. 691. Conferendum Judicium *Magistrorum Academiæ Pragensis* de propositionibus quibusdam Jo. Munsingeri editum à V. C. Jo. Georgio Schelhornio Tom. VIII. amœnitatum litterariar. pag. 511. & *Magistrorum Viennensis Academiæ* Tom. XI. pag. 222.

Conradus a MURE, supra Tom. 1. pag. 1174.

MURENSIS Cœnobii in Helvetia Ord. Bened. Origines circa A. 1130. & Acta fundationis in tomo secundo scriptorum de rebus Bambergensibus, illustris Jo. Petri de Ludewig pag. 399. seq. Frf. 1718. fol.

Joannes de MURIS, *de* MURO VALLIUM, *Joannes* MURRHONUS. Supra Tom IV. pag. 309.

MUSÆUS, Massiliensis Ecclesiæ Presbyter qui ante A. 461. obiit, excerpsit hortatu Venerii Episcopi Massiliensis *Lectiones* totius anni festivis diebus aptas, *responsoria* etiam Psalmorum capitula temporibus & Lectionibus congmentia. Deinde ad Eustachium Episcopum, Venerii successorem, scripsit *Sacramentorum* egregium & non parvum Volumen, & *Homilias*. Hæc de eo Gennadius c. 79. ex Gennadio Honorius II. 78 Trithemius cap. 172. aliique. Non dubium est ex Lectionibus hisce & responsoriis atque Sacramentorum libro plura hodie superesse. Vide Mabillonium lib. 1. de liturgia Gallicana cap. IV. Josephum Mariam Thomasium præf. ad Codices Sacramentorum, editos Rom. 1680. 4. & Jo. Pinium diss. de Liturgia Mosarabum pag. 28. seq. ante Tom. VI. Act. Sanctor. Julii.

MUSSATUS, supra ALBERTINUS T. 1. pag. 100.

Joannes de MUSSIS. Supra Tom. IV. pag. 309.

MUTIANUS Scholasticus, hoc est vir idoneus causis agendis in foro, Cassiodori tempore, hoc est circa A. C. 550. utriusque linguæ peritia clarus, in gratiam

tiam ejus Latine vertit *S. Chyſoſtomi homilias XXXIV. in Epiſtolam ad Hebræos.* Hæc verſio viri, ut ab eodem Caſſiodoro cap. VIII. Divinar. Lectionum appellatur, diſertiſſimi, doctique Henrico Savilio judice ac diligentis interpretis, etiamnum exſtat excuſa Coloniæ 1487. fol. cum prologo editoris Lilii Tifernatis ad Nicolaum V. & homiliis Chryſoſtomi de Jobo & patientia per Johannem Koelhoef de Lubek. Prodiit & Colon. 1530. 8. apud Joannem Gymnicum, atque inde Latinis Chryſoſtomi editionibus inſerta ex Wolfgangi Muſculi & Philippi Montani recognitione, ubi quandoque perperam MUTIUS pro Mutiano appellatur, quemadmodum & in Huetii libro de claris interpretibus. Conſulendum & Volumen duodecimum editionis Græco Latinæ Montfauconianæ. Codicem Manuſcr. Heilsbrunnenſem, in quo multa ab editis diverſa reperit, memorat Jo. Ludewig Hockerus in Bibliotheca Heilsbronnenſi pag. 25. Magna eſt hujus Muciani auctoritas apud Gabrielem Danielem *) auctorem diſſ. de judiciis Criticorum & nuperi interpretis Gallici ſuper loco

*) Recueil de diverſes ouvragès, Pariſ. 1724. 4. Tom. 3. pag. 602.

Chryſoſtomi homilia 3. in Epiſt. ad Hebræos, Pariſ. 1691. 4. Neſcio unde hauſerit Sirmondus ad Facundum, eumque ſecutus Colomeſius Obſervatt. ſacr. pag. 227. quod ſcripſit verſum à Mutiano etiam *Chryſoſtomum in Epiſtolam ad Philemonem*. Translatum ab eo fuiſſe librum *Gaudentii de Muſica*, Caſſiodorus libro de Muſica teſtatum reliquit. Illa Mutiani verſio hodie non exſtat, exſtat autem Gaudentii liber Græce & Latine vulgatus inter Muſicos veteres a Marco Meibomio, Amſt. 1652. 4. de quo dictum in Bibl. Græca III. 10. pag. 264. ſeq. Liber FACUNDI Hermianenſis contra hunc Mucianum, ſive ut ſubinde appellat MOCIANUM, qui adverſus Occidentales Epiſcopos, cum damnatoribus trium capitulorum communicare nolentes ſcripſerat, ſæpius prodiit in Facundi editionibus Pariſ. 1629. 8. & cum Optato, ibid. 1675. fol. & in Sirmondi Operibus Tom. 2. pag. 825. Pariſ. 1696. & Venet. 1729. fol.

MUTINENSES *Annales* ab A. 1131. ad 1336. in theſauro ſcriptorum Italiæ Muratoriano Tom. XI. pag. 53. quibus adde *Mutinenſis urbis deſcriptionem* ſubjunctam vitæ S. Geminiani, Epiſcopi Mutinenſis, auctore Anonymo qui circa A. 910.

A. 910. floruit. In ejusdem thesauri T. 2. parte 2. p. 691.

Huldricus MUTIUS Professor Basileensis, cujus Chronicon ex probatioribus Germanicis scriptoribus in Latinam linguam translatum atque XXXI. libris Germanorum origines, mores, instituta, leges & memorabilia pace belloque gesta usque ad mensem Augustum Anni 1539. persequens edidit Pistorius T. 2. scriptor. Germaniæ Frf. 1584. 1613. & Ratisbonæ 1726. fol. secutus editionem Basileensem Anni 1539. de aliis ejus scriptis vide si placet Simlerum.

MYCON Diaconus, supra MICO.

Joannes de MYLIS, *Joannes* MYLVERTONUS, supra T. IV. p. 309.

MYRSONTIUS sive MYSRONTIUS Inter scriptores rei agrimensoriæ pag. 254. & 255. edit. Goësianæ *Latinus & Myrsontius togati Augustorum, de locis suburbanis vel diversis itineribus, pergentium in suas regiones.* De scriptoribus hujus argumenti dictum in Bibl. Latina IV. 11.

Joannes de MYZA. Supra T. IV. p. 309.

LIBER XIII.

Joannes NÆLDUYK five *de Nælduyco* Eques Hollandus defunctus A. 1489. Scriptor *Chronici Hollandiæ & Seelandiæ* à Theodorico Comite primo ad A. 1460. Sed nescio an Latine legatur, nam Belgice Manuscr. exstat in Cottoniana pag. 25. & prodiit Goudæ A. 1478. & ex Petri Scriverii recensione Amst. 1663. 4. Vide Oudinum T. 3. pag. 2729.

NAGOLDUS five NALGODUS, vitiose NALGENDUS, Monachus Cluniacensis, circa A. 1090.*) scriptor *vitæ S. Odonis* Abbatis ab A. 926. ad 944 Cluniacensis. Vide Andreæ du Chesne Bibliothecam Cluniacensem p. 1633. Exstat apud Mabillonium Tom. V. Sanctor. Benedict. pag. 186. & *Vita S. Majoli* Abbatis Cluniacensis A. 994. defuncti in Actis Sanctor. Tom. 2. Maji pag. 658-668.

NALDUS *Naldius*, Florentinus circa A. 1470. Historicus & Poëta: amicus Marsilii Ficini, qui eum *Phœbi delicias* appellat lib. 1. Epist. Tom. 1. Opp. pag. 620. Scripsit *vitam Jannotii Manetti* editam à celeb. Muratorio Tom. XVIII. thesauri

*) Oudin. Tom. 2. pag. 867.

thesauri rerum Italicarum & in Tom. IX. thesauri Burmanniani. De illa Diarium eruditorum Italiæ Tom. XI. pag. 340. seq. *Elegos* ejus laudat Hugolinus Verinus, lib. 2. de illustratione Florentiæ pag. 36. *notus & est elegis Naldus.* Et Politianus Epigrammate p. 297.

Dum celebrat Medicem Naldus, dum laudat amicum
Et pariter gemino raptus amore canit,
Tam lepidum unanimes illi ornavere libellum
Phœbus, Amor, Pallas, Gratia, Musa, Fides.

Ejus *Hastiludium*, ad Julianum Medicem, *Bucolica* ad Laurentium Medicem, & *Miracula in templo S. Annunciatæ de Florentia* memorat Julius Niger, in historia scriptorum Florentinorum pag. 418.

NANGII Chronicon. Supra GVILELMUS *de Nangis*, sive *de Nangiaco*. Tom. 3. pag. 462.

NANNO Stavriensis, Friso Philosophus, circa A. 880. (non 1380. ut apud Kœnigium) à quo Radbodum Episcopum XIV. Trajectinum in septem artibus excellenter imbutum scribit Joannes de Beka in Chronico Trajectino pag. 22. Scripsisse

psisse traditur in *Platonem* de Legibus & Rep. atque *Aristotelis* libros de Cœlo & Mundo atque Ethicam universam illustrasse. Vide Suffridum Petri, Valerium Andream, Sweertium.

Joannes NASO sive NASUS, supra Tom. IV. pag. 110.

Petrus de NATALIBUS Venetus, Episcopus Equilinus a) sive Jesulanus (aliis Esculanus, Ausolanus) sub Patriarcha Gradensi, antea Plebanus existens b) SS. Apostolorum Venetianum diœcesis Castellensis A. 1396. scribere inchoavit *Catalogum Sanctorum* cum illorum Vitis & pro mensium numero divisum in libros XII. quem jam Episcopus absolvit A. 1372. Jacobo de Viragine (de quo supra Tom. 4. pag. 51.) & multis aliis diligentia & delectu præferendus. Prodiit primum c) Vicentiæ 1493. fol. cum nonnullis *Sanctorum nuperrime Canonizatorum* gestis, subjectis ab *Antonio Verle*, Nobili Vicentino: Hinc Argentinæ 1502. Lugd. 1508. 1514. & ex emendatione *Alberti Castellani*, Veneti, Ord. Præd. qui & ipse Vitas plures addidit, Venet.

a) Diarium eruditorum Italiæ Tom. XVI. pag. 449. seq.
b) Id. pag. 459.
c) Id. pag. 465.

Venet. 1516. 4. Denique Lugd. 1543. fol.

Martinus de Aspilcueta NAVARRUS Canonici & Civilis Juris Consultissimus, natus A. 1491. Hic Salmanticæ primum, deinde Conimbricæ Jus Pontificum docuit, hinc Romam profectus Pio V. Gregorio XIII. & Sixto V. charus fuit obiitque Romæ A. 1586. ætatis nonagesimo quinto. De quo Pancirollus de claris Legum interpretibus III. 55. Tomasinus in elogiis A. 1630. editis pag. 79. Janus Nicius Erythræus inlimine pinacothecæ primæ: Isaacus Bullartius T. 2. Academiæ scientiar. pag. 30. Ghilinus Tom. 1. pag. 168. Andreas Saussayus in Bellarmino continuato pag. 30. Dupinius Bibl. Ecclesiast. Tom. 16. pag. 135. Sed inprimis Nic. Antonius Tom. 2. Bibl. novæ Hisp. pag. 74. seq. & Niceronus Tom. V. memoriarum, editarum Gallice de eruditorum vitis, sub init. Scripta Navarri junctim edita Rom. 1590. Lugd. 1597. & Romæ ac Venetiis, quæ auctior est editio commentarios aliquot post auctoris obitum repertos & 1594. 4. vulgatos simul complexa, 1602. fol. Tomus quintus & sextus, Consiliorum seu Responsorum libros quinque exhibet, editos etiam Lugd. 1591. 4. duobus Vol. Manuale sive Enchiridion Confessariorum

rum ad Gregorium XIII. Rom. 1584. 4. Cætera recensentur distincte à Possevino, Bellarmino & Nicerono.

Omitto *Petrum* NAVARRUM, Ducem Hispanum, qui primus per cuniculos tormentario pulvere repletos propugnacula disjicere, arcesque evertere docuit circa A. 1503.

Joannes NAUCLERUS supra Tom. IV. pag. 310.

NAZARIANI *Annales* breves de rebus Francicis ab A. 707. ad 790. scripti in Cœnobio Laurishaimensi ad Rhenum, in quo S. Nazarii corpus collocatum traditur: editi à Frehero in Corpore historiæ Francicæ: inde à Duchesnio Tom. 2. rerum Francorum pag. 3-6. & ex alio pleniore Codice Gvelferbytano à Burchardo Gotthelf Struvio inter annales Fuldenses & Chronicon Laurishamense in nova editione rerum Germanicarum Freheri T. 1. p. 79--82.

NAZARIUS Auctor *Panegyrici*, tertiis quinquennalibus dicti Constantino M. A. 321. & fortasse alterius etiam, habiti Treveris A. 313. Vide quæ in Bibl. Latina II. 22.

NEBRIDIUS (*Nifridius*, & vitiose *Tigridius*) Episcopus in Hispania Egarensis, (aliis

(aliis perperam Agathensis, aliis Barcinocensis) frater Justi Urgelitani, Justiniani Valentini atque Elpidii, pluribus Synodis interfuit ab A. 516. ad 546 scripsisse etiam quædam testatur Isidorus Hispalensis cap 21. de S. E. nullum tamen scriptum nominans de titulo. Vide Nic. Antonium lib. IV. Bibl. veteris Hispanæ c. 1.

Ælius Antonius *) NEBRISSENSIS, (*de Lebrixa*) inter primos litterarum instauratores in Hispania, docuit Salmanticæ ac denique Compluti, Ximenio Mæcenate usus: atque cum in omni genere scientiarum scriptorumque versatus & peritus linguarum potuisset pro varia & late patente eruditione sua quodcunque nomen aliud eruditæ artis ac doctrinæ cum laude & suffragio doctorum sibi usurpare, nihil tamen, Vive **) teste, dici & haberi maluit quam Grammaticus, quanquam decoratus deinde non modo Grammatici & Rhetoris, sed etiam

*) Cognomen ejus ignorare se non diffitetur Naudæus in libro *Mascurat* pag. 97. negatque se illud usquam potuisse reperire, perinde ut nec Roberti Sorbonici, Petri Aponensis, Gentilis de Fulgineo, Petri Alliacensis, Nicolai de Clemangis, Ambrosii Calepini, Petri Marsi, Antonii Minturni & Andreæ Alciati.

**) Vives 2. de causis corruptarum artium p. 72.

iam Chronographi ſive Hiſtorici Regii titulo ac dignitate. Diem obiit Compluti apoplexia correptus A. 1522. 2. Jul. annos natus LXXVII. De hoc Viro præter alios conſulendus Nicolaus Antonius Tom. 1. Bibl. novæ Hiſpanæ pag. 104--109. cui jungi poteſt Colomeſiii Hiſpania Orientalis pag. 223. ubi Jovii aliorumque multorum præclara teſtimonia: & Jacobus Gaddius Tom. 2. de ſcriptoribus pag. 91. ſeq. Dupinii Bibl. Eccleſ. Tom. XIV. pag. 120. *) Clarmundus Tom. VII. vitarum pag. 37. Jo. Hubnerus Centur. VIII. Bibl. hiſtoric. Hamb. pag. 55. ſeq. Ghilinus T. 2. pag. 71. Acta Erud. A. 1683. pag. 225. &c. Sed ecce tibi ejus ſcripta:

Ars Grammatica contexta verſibus, ſæpius excuſa ac pueris ediſcenda tradita in Hiſpania, Catholicorum Regum privilegio, ut notatum Valerio Andreæ in Catalogo ſcriptorum Hiſpaniæ pag. 14. ſeq. verſa etiam Hiſpanice ab auctore in gratiam Eliſabethæ Reginæ.

Introductiones in Latinam Grammaticam, ſeu *de ſermone Latino* libri V. cum commentariis tum Antonii ipſius, tum aliorum, etiam Fabiani filii frequenter editæ, de quibus videndus Nic. Anto-

*) Acta Erud. 1703. pag. 256.

Antonius Tom. 1. Bibl. novæ Hiſpanæ pag. 106. ſeq. Additum etiam *parvum vocabularium* vocum ſcholaſticis magis neceſſariarum.

Repetitiones ſive Lectiones *decem*, Salmanticæ A. 1507. ſeq editæ Grammatici pleræque argumenti & ſexta, ſeptima & octava de menſuris, ponderibus & numeris.

Inſtitutiones linguæ Græcæ apud Cantabros Lucronii editæ, teſte Andrea Reſenio.

Grammatica linguæ Caſtellanæ. Salmanticæ 1492. 4. Compluti 1517. 4.

Dictionarium in quatuor tributum partes, quarum *prima* voces Latinas cum Hiſpanica verſione exhibet: *ſecunda*, regionum, urbium, montium, fluminum nomina propria. *Tertia* recentiores ac vulgares eorundem appellationes. *Quarta* denique voces Hiſpanicas cum Latina interpretatione. Hoc Dictionarium plus ſimplici vice, & plus quam decies mille vocabulis auctum Nebriſſenſis ipſe vulgavit, editionibus autem pluribus poſt illius mortem repetitis & à Nic. Antonio pag. 107. memoratis addenda melior, expreſſa ex Madritenſi, & variis non contemnendis locupletata acceſſionibus, in lucem data

data Lugduni 1683. fol. de quo Acta Erud. illius anni pag. 225. Tironibus magis quam provectioribus utile hoc Lexicon notat Vives lib. 3. de tradendis disciplinis pag. 296. pro illa tamen ætate de industria & doctrina auctoris testari satis potest.

De asse, Latine & Hispanice, ad Elisabetham Reginam.

De Sestertiis.

De Digitorum supputatione. Granatæ 1535.

Eleganzias Romanzadas, ex Stephani Flisci Synonymis. Antiquariæ 1586. 4 teste Nic. Antonio.

Lexicon Latino-Gallicum Paris. 1523. *Dictionarium trilingue.* Gadd.

De liberis educandis.

Collationes Antiquitatum ad Joannem de Fonseca, Palentinum Episcopum, editæ Hispali.

Etymologicon, non editum ut videtur.

Artis Rhetoricæ compendiosa coaptatio ex Aristotele, Cicerone & Qvintiliano. Compluti 1529. 8. Granatæ 1583.

Index verborum veterum & raro usitatorum apud *Terentium*, ordine Alphabetico,

betico, una cum dictionario, cui etiam juncta præter *Valerium Probum* de notis antiquarum litterarum, *Verba Legum XII. Tabularum* ex Aymari Rivallii Allobrogis historia Juris Civilis.

Ecphrases in *Virgilium*, ad usus tironum. Granatæ 1546. 4.

In *Persium* Paris. 1527. 8. apud Rob. Stephanum & Lucronii 1529. 8.

In *Juvenalem*, in obscuriora *Plinii*, in *Aratorem*, necdum ut puto edita.

In *Prudentii* hymnos sive librum καθημερινῶν, & in Psychomachiam, Lucronii 1512. 4. & Jo. Sichardo recensente Basil. 1540. 8. & in Prudentio Joannis Weitzii, Hanov. 1613. 8.

Sedulii opus Paschale & in illud enarrationes. Compluti 1524. 4. & Basil. 1541. 8. cum Juvenco.

Segmenta ex Epistolis Pauli, Petri, Jacobi, Joannis & ex Prophetis legenda per anni circulum. *Orationes* sive preces, & *Hymni* cum expositione, *Homiliæ* diversorum Auctorum *in Evangelia* per annum. Granatæ 1541. 4.

Sanctorum Acta, sive *Vitæ* quædam cum additionibus marginalibus. Lucronii 1527.

Homiliæ tres ad Juvenes de vinea ſpirituali, exſtat in Orthodoxographis Baſil. 1569. fol. pag. 1934.

De litteris Hebraicis.

Quinquagenas tres locorum ſacræ Scripturæ non vulgariter enarratorum compoſuit Nebriſſenſis, cum à Cardinali Ximenio cooptatus eſſet inter eos qui Bibliis Complutenſibus in lucem edendis operam ſuam addixiſſent cum Demetrio Luca Cretenſi, Didaco Lopide Stunica, Ferdinando Nonio Pinciano, aliisque: ſed *quinquagena tertia* tantum lucem vidit, voces Sacrarum litterarum quinquaginta erudite illuſtrans ordine Alphabetico. Pariſ. 1520. 4. Baſil. 1543. 8. & cum Angeli Caninii locis Hebraicis Novi Teſt. Antwerpiæ 1600. 8. recenſente Gaſpare Bellero, qui & Gaſparis Varrerii diſſertationem de Ophira regione adjunxit. Recuſa eſt hæc quinquagena, ſicut Caninii & Varrerii jam dictæ lucubrationes quoque in Criticis ſacris Anglis Londini, Francofurti & Amſtelodami excuſis, tomo octavo. Quinquagena prima & ſecunda ſuppreſſa eſt per cenſuram Didaci Dezæ, Dominicani, Epiſcopi Palentini, qui tunc Inquiſitorem hæreticæ pravi-

*) Alvarus Gomeſius de vita Ximenii lib. 2. p. 43.

pravitatis in Hiſpania agebat, poſtea Archiepiſcopus Hiſpalenſis. Siquidem ut à Nebriſſenſi in *apologia ad Ximenium* *) ſcriptum eſt, *bonus ille Præſul in tota quæſtione ſua nihil magis laborabat, quam ut duarum lingvarum* (Hebraicæ & Græcæ) *ex quibus religio noſtra pendet, neque ullum veſtigium relinqueretur, per quod ad dignoſcendam in rebus dubiis certitudinem pervenire poſſemus. Apologiam autem hanc ſcripſimus, quo tempore apud* Quæſtorem Maximum hæreticæ impietatis *accuſabamur, quod ignari ſacrarum litterarum auſi ſumus ſola Grammaticæ artis fiducia incognitum opus attrectare.*

Rerum à Ferdinando Catholico & Eliſabe, Hiſpaniarum Regibus geſtarum decades duæ ſive potius *decadis* primæ libri priores ſeptem **) & *decadis ſecundæ libri quatuor primores* ſive tres cum quarti parte, deſinente in Anno 1485. nec non *belli Navaricenſis* ſive *Navarrenſis* de occupata A. 1512. Navarra ſuperiore *libri duo*, una cum Roderici Archiepiscopi Chronicis prodierunt edente filio Xanto JCto, Granatæ 1545. fol. & in rerum Hiſpanicarum ſcriptoribus variis

T 2 à Rob.

*) Nic. Antonius p. 109. Imbonatus Bibl. Latino Hebr. p. 315.

**) Culpæ plagiariorum defectum illum tribuit Voſſius pag. 658.

à Rob. Belo collectis Francof. 1579. tomo secundo: nec non in Andreæ Schotti Hispania illustrata tomo 1. Francof. 1603. Exstant & Gallice versi hi libri Francof. 1573. & Hispanice Vallisoleti sive Pinciæ 1565. fol. Nebrissensem vero à Ferdinando Pulgari, qui Hispanice res Ferdinandi scripsit, argumentum Decadum suarum sumsisse, recte negant Vasæus ac Sepulveda, cum Nebrissensis ipse in prologo ad Ferdinandum, scripto A. 1509. profiteatur se iis quæ tradit interfuisse, vel illa accepisse ab iis qui præsentes interfuere. Majori diligentia & fide quam dictionis elegantia scripsisse, Jo. Marianæ est judicium lib. XXVI. hist. Hispan. cap. 5.

Cosmographia ad D. Joannem Stunicam, Archiepiscopum Hispalensem atque *introductorium in Cosmographicos libros.*

Vafre dicta Philosophorum, carminibus Latinis reddita. *Epithalamium* in nuptiis clarissimorum Lusitaniæ Principum, *Alphonsi & Elisabethæ. Salutationes* aliquæ ad Patriam, & Carmen *de profectione Regum ad Compostellam.* Granatæ 1534. 4. & Antiquariæ 1577. 4.

Lexicon Juris Civilis, contra insignes quosdam Accursii errores. Antwerp. 1527.

1527. 8. Lugd. 1537. Parif. 1549. 1594. Venet. 1606. 1612. 8.

Lexicon Artis Medicamentariæ, Compluti 1518. & interpretatio vocum *Dioſcordis*.

Alexander NECKAM. Supra Tom. 1. pag. 173.

NELLUS *de S. Geminiano*, Florentinus JCtus celebris circa A. 1420. ſcripſit tractatum *de Bannitis*, & alium *de teſtibus*. Vide Julii Nigri hiſtoriam ſcriptorum Florentinorum pag. 419.

De NENNIO, ſive NINNO uno an duobus, juniorisque familiari SAMUELE Britanno, & de ELBOTO ſive ELVODUGO Præceptore ita obſcura & incerta ſunt omnia, ut definire aliquid vix ac ne vix quidem liceat. Ajunt vetuſtiorem *Nennium*, Audacem cognomine Luddi Regis, Caſſibellanique, manu Julii Cæſaris neci dati fratrem *) ex Bardorum cantionibus & Flaminum ſcriptis rerum Britannicarum hiſtoriam patrio ſermone compoſuiſſe. Eam Latine verſam deinde à *Nennio* juniore, Bannochorenſis Cœnobii Monacho primum, poſtea Abbate circa A. 620. Hunc

*) Gvil. Nicholſon Bibl. hiſtoricorum Angliæ p. 33. Baleus Centur. 1. c. 20.

alii eundem cum GILDA *Hibernico* a) faciunt circa A. 860. (de quo ſupra T. 3. pag. 176.) alii confundunt cum DINOTHO b) circa A. 601. (de quo ſupra Tom. 2. pag. 87.) Joannes Lelandus cap. 47. narrat ſe in Bibliotheca quadam Nennium *de Origine Britanniæ* vidiſſe, ſed deprehendiſſe pro theſauro carbones, & ſcriptum totum ſplendidis mendaciis, anilibus fabulis & prodigioſa confuſum barbarie. In aliis inde Bibliothecis incidiſſe in *duo exemplaria plane antiquiſſima, ex quibus deprehendi non incorruptam auctoris hiſtoriam. Multa illic de Britannorum origine & genealogiis ac urbibus, tum de Arturio & Saxonum tyrannide. Liquet eum Britannum fuiſſe ex multis vocabulis, quæ interſerit, Britannicis, ſtuduiſſe quoque illum in finibus Scotorum Hiberniensium: de quorum rebus geſtis pauca, ſed antiqua ſcribit. Inciderat* HENRICUS *Venantodunenſis* c) *quadringentis ab hinc annis in Nennii hiſtoriam, ſed nomine ignotam: id quod eo maxime liquet loco, quo fortia Arturii bella recitat.* Hoc eſt *Eulogium Bri-*

a) Oudinus Tom. 2. pag. 73.
b) Vide Caveum ad A. 620.
c) Henricus de Soliaco, Wintonienſis Epiſcopus de quo ſupra Tom. 3. pag. 680. ſeq.

Britanniæ ſive *Hiſtoria Britonum* capitibus LXV. *) auctore Nennio, quam inter ſcriptores XV. edidit Thomas Galeus Tom. 1. pag. 93--115. una cum appendice duplici pag. 116. 118. & Variæ lectiones Codicum Cantabrigienſium, Cottonianorum, aliorumque, quorum alii GILDÆ, alii nomen Nennii præferunt pag. 119--133. Jungendus & Leibnitius, qui Tom. 1. ſcriptorum Brunſvicenſium pag. 32--40. cum notis ſuis exhibet excerpta ex Nennio de Anglo Saxonum introitu in Britanniam. In hoc Eulogio omnia reperiuntur, quæ per ſex librorum titulos Nennio tribuunt Baleus Centur. I. cap. 74. eumque ſecuti Pitſeus pag. 106. Voſſius pag. 263. & alii: *De origine Britannorum*, *de urbibus eorundem*, *Eulogium Britanniæ*, *apologia quædam*, *Coſmographia hiſtoriæ Mundi* & *additiones Gildæ*. Addit Pitſeus in Morwicenſi Carmelitarum Bibliotheca ſervatam quandam hiſtoriam Nennii, ad quam annotationes ſcripſerit SAMUEL Britannus. Non magna eſt Nennii auctoritas apud Henricum Mauritium **) in defenſione Epiſcopatus diœceſani pag. 153. ſeq.

*) In Manuſcr. Parkerian. pag. 18. capita LXXXV

**) Acta Erud. 1692. pag. 395.

S. NEOTUS Adulphus, five Adulphi (Ethelwolphi) filius, Reguli Cantiorum, Ecberti Regis Visisaxonum nepos: Harinstocensis in Anglia Monachus, defunctus A. 883. prid. Calend. August. quo memoria ejus recolitur. Duos de hujus Neoti vita libros Manuscriptos vidisse se narrat Lelandus cap. 113. Ejus *exhortationes ad Regem Ælfredum* pro Gymnasio Oxoniensi condendo Anno 873. & *ad Martinum II.* pro ejusdem confirmatione, memorat Baleus II. 23. & Pitseus pag. 167. seq. S. Neoti *Chronicon.* Vide supra, ASSERIUS.

NERIUS *Capponius*, nobilis Florentinus, CINI *Capponii filius*, qui monumenta historica *de rebus Florentinorum*, quæ Pater ab A. 1378. ad 1419. deduxerat, continuavit usque ad A. 1465. Utriusque lucubrationes vulgatæ à celeberrimo Muratorio Tomo XVIII. thesauri rerum Italicarum, *) & in tomo XX. Vita Nerii Capponii scripta à BARTHOLOMÆO Platinensi. Vide & Julii Nigri historiam scriptorum Florentinorum pag. 237. & 419.

NERIUS *Donati* filius, cujus & Patris *Annales Senenses* ab A. 1352. ad 1381. sed Italice

*) Acta Erud. 1732. pag. 564. seq. & A. 1733. pag. 396.

Italice ſcriptos eidem laudato Muratorio debemus, qui illos tomo decimo quinto a) theſauri ſui inſeruit.

NESHEIMENSE Chronicon.

NESTOR *Dionyſius,* Novarienſis Advocatus b) Ord. Minor. c) ſcripſit & Duci Ludovico Sforziæ dedicavit *Lexicon* pro illa ætate non penitus d) adſpernandum, poſt Gaſparinum BARZIZUM, Georgium Merulam, Domitium Calderinum, Tortellium, Nic. de Lyra VALLÆque elegantiarum libros & poſt MAMMOTREPTUM, PAPIAM, BRITONEM, UGUTIONEM & *Catholicon Joannis de* BALBIS &c. de quibus ſuo loco, & quos laudat de nomine ac ſubinde etiam redarguit, Ugutionem ſomniantem præcipue. Lexicon illud poſt editiones primam in Italia, & ſecundam Anni 1488. e) & Pariſienſem Anni 1496. & *quartam* Argentor. 1502. quam laudat Cangius § 51. præf. habeo recenſitum a Joanne Tacuino & quintum editum Argentorat. 1507. fol.

T 5 ſub-

a) Acta Erud. A. 1730. pag. 395.

b) Laz. Auguſtinus Cotta in Muſeo Novarienſi p. 234.

c) Waddingus Bibl. Ord. Minor pag. 262.

d) Paulus Merula ad Ennium pag. 549. gloſſas Neſtoris negat manibus terendas eſſe rudium vel indoctorum.

e) Diarium eruditorum Italiæ Tom. X. pag. 250.

subjunctum exhibens ejusdem Nestoris *de octo partibus Orationis*, *de compositione eleganti*, *&* *notandis quibusdam* nec non librum *de syllabarum quantitate.*

NESTORIUS hæresiarches A. 439. defunctus de quo Gennadius cap. 53. aliique in Bibl. Græca Tom. IX. pag. 282. seq. à me laudati, sua Græce non Latine scripsit: de quorundam tamen veteri Latina versione dictum supra in MARIO *Mercatore.*

Ægidius NETTELET, supra Tom. 1. pag. 59.

Thomas NETTERUS Vallidenus sive *Waldensis* a) ex vico Walden in agro Angliæ Essexiensi, Carmelita, apud Henricum IV. V. & VI. Angliæ Reges gratiosus, Conciliis Pisano & Constantiensi interfuit, obiitque Rothomagi Anno 1430. de quo Lelandus cap. 532. Baleus VII. 84. Bzovius ad A. 1430. n. 80. Pitseus pag. 616. seq. Algerius pag. 337. & Oudinus Tom. 3. pag. 2214. seq. Ejus scripta: *Doctrinale Antiquitatum Fidei Ecclesiæ Catholicæ* adversus Wiclefitas & Hussitas tripartitum b) ad Martinum V. Paris.

a) Neutiquam à secta. vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. XIV. pag. 28.

b) Pars secunda *de Sacramentis*, tertia *de Sacramentalibus.*

Parif. 1532. fol. Salmanticæ 1556. & Venet. 1571. fol. Liber *contra hæreses Joannis Wicklefi & Joannes Ouldcastel. Rationes & motiva & reprobationes XLV. articulorum Wiclefi & sectatoris Joannis Huss*, Manuscriptæ in Bibliothecis Angliæ. Memorantur præterea apud Lelandum: Commentaria *in Genesin, Exodum, Leviticum, Proverbia Salomonis*, a) *Acta Apostololorum, Epistolas Pauli* & *Canonicam Petri Epistolam. In IV. libros Sententiarum. Defensorium Pacis.* b) *De Evangelica Veritate. De fide, per dialogos VII. Quæstionum ordinariarum* liber, & alius *Determinationum. De religione perfectorum. De corpore CHristi. De paupertate CHristi. De præscientia & prædestinatione. De indulgentiis.* c) *De Divinatione.* d) *Sacræ Conciones. Epistolæ.* e) *Orationes ad Principes. De re Grammatica. Commentarii in Isagogen Porphyrii. In Aristotelis Prædicamenta & de Sophisticis elenchis. In Physica, de Cœlo & Mundo, Meteororum libros, & de anima, libros Metaphysicorum, Ethicorumque. Introdu-*

a) Baleo *in Sapientiam Philonis*, Pitseo *Salomonis.*
b) *Libri duo.* Pitseus pag. 619.
c) Idem Pitseus tractatum *de Indulgentiis, jejuniis* &c. habet pro *parte quarta Doctrinalis.*
d) *Ad Principes.* Id.
e) *Epistola CLXIV, ad diversos.* Baleus & Pitseus.

troductio ad Naturalia, & liber Naturalium Quæstionum. Addit Baleus: *Responsa in Concilio Pisano. Ad Clerum in eodem Concilio. Coram Sigismundo Rege. Ad Constantiense Concilium. Propositiones ad Principes. Gravamina Fratrum contra Oxonienses. In remediarium converforum.* *) *Sermones in funere Regis. Collationes solennes. Sermones coram Rege. Sermones ad Clerum Oxoniensem. Summulas Logicales.* Pitseus *Lecturas* & *Ambasiata.* Ab eodem collectus *fasciculus Zizaniorum Magistri Joannis Wicklefi cum tritico,* sive opusculorum XXXIX. varii argumenti, quæ recensentur in Catalogo Manuscriptorum Bibl. Bodlejanæ n. 3629. p. 174. & apud Oudinum T. 3. p. 2216.

NEUBRIGENSIS. Supra, GVILELMUS *Litle* T. 3. p. 463.

NEVELONIS, Corbejensis Monachi, varia Patrum loca in Bibl. Sangermannianæ Codice 394. lecta in Cangio.

Ambrosius NICANDER Toletanus commentitius Poëta noni ut fingunt seculi & scriptor *martyrii S. Cyriaci* de quo Nic. Antonius in Bibl. nova Hispana T. 1. pag. 53. seq. & veteris Tom. 1. pag. 372.

*) Pitseus: *converforium*, rectius ut videtur.

372. seq. ubi *hecatostichon* illi tributum, *de æde Lauretina.*

NICASIUS *de Voerd*, sive *Vordanus* Mechliniensis Brabantinus, inter cœcos eruditos memorabilis, Sacerdos & Theologiæ ac Juris Canonici Doctor defunctus Coloniæ A. 1492. De eo Trithemius cap. 876. de S. E. & de luminaribus Germaniæ cap. 234. Valerius Andreas p. 678. Sweertius pag. 571. &c. Ejus *casus* & *commentarii in IV. libros Institutionum*, quos Coloniæ centum amplius auditores ex ejus ore excepere, prodierunt Colon. 1493. Lipsiæ 1541. Lugd. 1566. fol. Idem Lovanii explicavit *IV. libros Sententiarum*, & *Quæstiones varias* disputavit in Scholis, variosque *Sermones* sacros habuit. *Arbor Consanguinitatis*, *affinitatis*, *consanguinitatisque spiritualis* cum apostillationibus *Mag. Johannis Stebelin*, prodiit Colon. 1508. 4. & sine anno ac loco, præmissum auctoris epitaphium habens à *Rudolpho Langio.* Scripsit & ad me, inquit Trithemius, quasdam non inelegantes Epistolas, in quarum una satis copiosa omnem historiam fortunæ suæ contexuit, &, si prædicta opuscula fecisset, interrogatus pridem à me, humiliter confessus fuit.

NICEAS,

NICEAS, a) *Romacianæ* b) *Civitatis Episcopus, composuit simplici & nitido sermone* competentibus ad Baptisinum c) Instructionis libellos sex: *in quibus continet* primus *qualiter se debeant habere Competentes qui ad Baptismi gratiam cupiunt pervenire.* Secundus *est de Gentilitatis erroribus: in quo dicit suo pæne tempore* Melodium d) *quendam patrem familias ob liberalitatem, &* Gadarium *rusticum ob fortitudinem ab Ethnicis esse inter Deos translatos.* Tertius *liber de fide unicæ Majestatis.* Quartus *adversus Gene-*

a) Paulino & aliis, etiam in nonnullis Gennadii Codicibus rectius *Nicetas.* Vide Tillemontium Tom. X. memoriar. pag. 621. seq. Acta Sanctor. Tom. 4. Jun. 22. pag. 243.

b) Romacianam Daciæ mediterraneæ intellige, cujus ut & Daciæ Ripensis Episcopus Nicetas A. 392. interfuit condemnationi Bonosi. Vide Tillemontium pag. 622. & Pagium ad A. 369. VI. seq.

c) *Competentes* ex Catechumenis atque Audientibus dicebantur, qui post instructionem Fidei jam erant Baptismi Candidati. Vide Cangium & Josephi Vicecomitis de ritibus Baptismi lib. 3. cap. 1. seq. Nicetæ libelli hodie non exstant: habemus autem ejusdem argumenti Catecheses Cyrilli Hierosol. & Joannis Chrysostomi.

d) Al. *Melchidium, Melgidium, Meladium.*

Genethlologiam. Quintus *de Symbolo.* a) Sextus de agni Paſchalis *victima. Edidit* & ad lapſam virginem *libellum* b) *pæne omnibus labentibus, emendationis incentivum.* Hæc de Nicea Gennadius c. 22. atque ex eo Honorius II. 22. & Trithemius cap. 118.

NICETAS *Aquilejenſis* Epiſcopus, ad quem Epiſtola LXXVII. Leonis Magni data A. 458. vide Quesnellum ad Leonem, & Norisii hiſt. Pelagianam lib. 2. cap. 12. pag. 166.

NICETAS *Dacianus*, idem cum NICEA de quo ſupra.

NICETAS Epiſcopus, cujus ſcripta quædam manu exarata in codice Pompoſiani Monaſterii complexo S. Ambroſii & Fulgentii de SS. Trinitate & Fulgentii de crea-

a) Videntur falli qui hunc putant eſſe librum de Symbolo, qui legitur in appendice ad tomum ſecundum Operum S. Ambroſii pag. 321. edit. Benedictin.

b) Libellus hujus argumenti exſtat inter S. Hieronymi Opera & S. Ambroſii Tom. 2. pag. 305. Sed Hieronymi eſſe ille non poteſt, cum auctor ſe prodat Epiſcopum. S. Ambroſium nihil vetat de eodem argumento ſcripſiſſe, uti fecit etiam S. Baſilius. Omitto quod Novatianiſmi arguitur hujus auctor libelli à Poſſevino & aliis Vide Oudin. Tom. 1. pag. 1249. 1250.

creaturis à DEO de nihilo creatis. Scripta illa Nicetæ in Epiſtola Henrici clerici ex illo Monaſterio ad Stephanum Philoſophiæ fonte decenter imbutum A. 1093. data & à celeberrimo Montfauconο vulgata in Diario Italico pag. 84. hæc ſunt: *De ratione Fidei. De Spiritus S. potentia. De diverſis appellationibus Domino noſtro JEſu CHriſto convenientibus.*

NICETI Epiſcopi *librum de Fide* commendat Caſſiodorus cap. 16. Inſtitutionum Divinarum. Incertum an eundem cum libro quinto *Niceæ* de quo ſupra.

NICETIUM Trajectenſem circa A. 536. quem memorat Cangius Epiſcopum, nullum reperio, neque meminit citato loco Dacherius: qui etiam NICETII Lugdunenſis, qui eadem vixit tempeſtate ait nihil extare, quod eum auctorem opuſculorum ſub Nicetii Trevirenſis nomine editorum poſſit ſvadere.

S. NICETIUS *Trevirenſis* ab A. 527. ad 564. Epiſcopus, de quo Baronius ad Martyrolog Rom. V. Decembr. Sammarthani T. 1. Galliæ Chriſtianæ pag. 717. ſeq. & Oudinus Tom. 1. pag. 1449. ſeq. Nicetii Epiſcopi tractatus *de vigiliis* perperam tributus S. HIERONYMO atque inter

inter ejus ſcripta editus, ſed auctori ſuo reſtitutus a Dacherio Tom. 3. ſpicilegii (edit. novæ Tom. 1. p. 221.) ubi inſcribitur *de vigiliis ſervorum DEI*, nec tamen de Monachorum ſed de Laicorum vigiliis agitur, nec Abbatis hic ſermo eſt ad Monachos, ſed Epiſcopi populum alloquentis, ut bene obſervavit Valeſius ad Sozomeni VIII. 8. pag. 162. Subjunxit Dacherius Sermonem *de Pſalmodiæ bono*, quem una cum ſuperiore ad Nicetium ſive Nicetam Dacorum Epiſcopum (hoc eſt NICEAM de quo ſupra) retulere Codices Manuſcripti inſpecti Labbeo pag. 26. Bibl. novæ Manuſcriptorum. Exſtant & cjus *Epiſtolæ duæ* à Sirmondo primum Tom. 1. Concilior. Galliæ pag. 310. 322. & à Carolo Cointio Tom. 2. Annal. Francor. pag. 80. & 25. atque inde in tomis Conciliorum vulgatæ, una *ad Juſtinianum Imp.* qua eum extrema ætate in hæreſin Phantaſiaſtarum & Aphthardocetarum prolabi viſum revocat ab errore: & altera *ad Chlodoswindam* (Gregorio Turonenſi IV. 3. & 35. Glotſindam) Reginam Longobardorum, ut Alboinum Regem ſponſum ſuum ab errore Arianorum ad fidem Catholicam adducat.

S. NICOLAUS I. cognomento *magnus* *) Romanus patria, & Papa Romanus ab A. 858. 25. Mart. ad A. 867. Nov. 12, cujus *Epistolæ* centum circiter exstant junctim editæ in tomis Conciliorum Binii Tom. VI. sive tomi tertii parte I. & Regia Tom. XXII. Labbei Tom. VIII. Harduini Tom. V. & maxime Coleti Veneta Tom X. ubi appendix etiam tertia ex Baluzii Tom. V. Miscellan. pag. 479. 485. 487. & Dacherii Tom. 12 spicileg. pag. 42. (Tom. 1. edit. novæ pag. 596.) Earum omnum notitiam tradidi Tom. XI. Bibl. Græcæ pag. 530. seq. Ex his Epistolas sedecim causam Photii spectantes & in iisdem illam *ad Michaëlem Imperator.* quam ab ipso scriptam notavit Anastasius Bibl. & *Decreta* ex Gratiano in unum collecta & sub XX. titulis digesta edidit Jo. Cochleus, Lipsiæ 1536. 4. Inde Romæ 1542. fol. Coloniæ atque alibi recusa notavit Lud. Jacobus Bibl. *Pontificiæ* pag. 163. Alias Epistolas quasdam Jo. Cordesius edidit cum Hincmari Remensis Epistolis Paris. 1615. 4. Longe plures ex iisdem Epistolæ obviæ in tomo tertio Conciliorum Galliæ, recensente Sirmondo, & apud Baronium Tom.

*) Gonzalo Illescas Tom. I. pag. 283. Labbeus T. 2. de S. E. p. 127.

Tom. X. Annal. *Responsa ad Consulta Bulgarorum*, Capita LVI. vulgavit Franciscus Turrianus cum Constitutionibus Apostolicis ex Græco, Canonibusque Nicænis LXXX. ex Arabico Latine versis, Antverp. 1578. fol. inde Baronius ad A. 866. n. 7. De *Salomone* Rege Martyre in Britannia Aremorica, ad cujus legationem capita responsionum Nicolai I. Papæ publicavit Sirmondus T. 3. p. 275. consulenda Acta Sanctorum T. VI. Junii 25. p. 248 seq Præter Epistolas laudatas à Sigeberto c. 102. Durandus IV. 21. de Officiis & Trithemius cap. 277. Nicolao I. tribuunt *Sequentiarum* usum in Ecclesiis Gallicanis ad Missas cantandarum, Notgero Abbate S. Galli procurante. Confirmationem fundationis Monasterii Vizeliacensis dedit Dacherius ad Gvibertum Novigentinum p. 655. seq.

NICOLAUS II. antea dictus *Gerardus de Burgundia*, ex Episcopo Florentino Papa Romanus ab A. 1059. Jan. 31. ad A. 1061. Jun. 24. Ejus *Epistolæ IX.* in tomis Conciliorum, de quibus Tom. XI. Bibl. Græcæ pag. 582. Lud. Jacobus etiam laudat Papyrium Massonum in sua Epistolarum Pontificiarum collectione, Paris. 1611. edita. *Decreta*, apud Ivonem, Gratianum &c. atque in Baluzii

Tom. VII. Misc. pag. 67. 68. *Bulla* A. 1060. data in ejusdem Baluzii appendice ad Marcam Hispanicam pag. 1145. *Decretum de electione Romani Pontificis* apud Jo. Georg Eccardum Tom. 2. Corporis Scriptorum medii ævi pag. 21.

NICOLAUS III. antea *Joannes Cajetanus Ursinus*, Romanus, ob morum honestatem *compositus* dictus teste *Volaterrano:* fuit Papa ab A. 1277. Nov. 25. ad A. 1280. August. 23. *Super Regulam S. Francisci* expositionem edidit, quam inter alias Decretales de Verborum significationibus inseri ordinavit, teste Nic. Triveto ad A. 1277. Ludovicus Jacobus pag. 165. testatur *Regesti* ejus sive *Epistolarum* duo Volumina in Bibl. Vaticana asservari, ex quibus in tomis Conciliorum nullas reperio, paucas apud Bzovium, plures vero apud Raynaldum in Annalbus ad illos annos: & in Laur. Cherubini Bullario Tom. 1. pag. 181. duas Constitutiones. Idem Lud. Jacobus Nicolao III. etiam tribuit librum *de electione dignitatum.* Epistola *ad Philippum III. Francorum Regem* edita à Dacherio Tom. XI. pag. 381. (edit. novæ Tom. 3. pag. 683.) alia à Baluzio T. VI. Misc. p. 440.

NICO-

NICOLAUS IV. Picenus, Asculanus, antea dictus *Hieronymus*, Ord. Minor. ex Episcopus Prænestino Papa Romanus ab A. 1288. Febr. 22. ad A. 1292. April. 14. Hujus *Constitutiones VI.* exstant in Bullario Cherubini Tom. I. pag. 185. seq. atque in his etiam illa pro Benedictinis, Congregationis Cluniacensis, quam Paris. 1619. 8. editam Caveus memorat ex Lud. Jacobo, qui etiam tria hujus Nicolai volumina *Epistolarum* in Vaticana servari pag. 166. est testatus. Ex his Epistolis centenæ fere publicatæ à Waddingo in Annalibus Ord. Minorum, appendice ad Tomum secundum: à Raynaldo etiam paucæ quædam, & plures à Bzovio ad illos annos quibus Nicolaus præfuit. A Trithemio cap. 510. traditur etiam scripsisse: *In aliquot libros S. Scripturæ. In libros IV. Magistri Sententiarum. Sermones* de Sanctis & de tempore. *Summas* varias addit Lud. Jacobus: sed quod pag. 165. ei quoque tribuit librum ad Patres Congregatos in Conciliis generalibus Patavii, emendandum est ex Waddingi Bibliotheca Ord. Minor. pag. 173. ubi laudat ejus *Epistolam egregiam ad Patres Capituli generalis Patavini.*

NICOLAUS V. Lucensis, antea dictus *Thomas Lucanus Sarzanus*, ex Episcopo

Bononienſi Papa ab A. 1447. Mart. 6. ad 1455. Mart. 25. inſtaurandis litteris præclarus eruditorum Mæcenas atque ἐργοδιώκτης, cujus vitam à *Jannotio Manetto* a) libris quatuor traditam exſpectamus ab illuſtri Muratorio. Orationem Æneæ Sylvii de morte Eugenii IV. & creatione Nicolai V. edidit Baluzius Tom. VII. Miſc. pag. 525. *Conſtitutiones quatuor* Nicolai V. exſtant in Bullario Laërtii Cherubini Tom. 1. pag. 374. quarum prima eſt A. 1447. de *Concordatis* b) cum Friderico III. & Principibus Germaniæ, quæ obvia eſt etiam apud Bzovium ad A. 1448. n. 1. *Epiſtolas XII.* ad Carolum VII. Regum Francorum, ad Gvilelmum Franciæ Cancellarium & ad Franciſcum Sforziam, Ducem Mediolan. edidit Dacherius T. IV. ſpicileg. pag. 334. (edit. npvæ Tom. 3. pag. 767. 774. 776. 777. 779. 784. 790. 794.) repetitas etiam una cum aviſamentis de extinguendo ſchiſmate, in recentioribus Conciliorum editionibus (ut dixi Tom. XI. Bibl.

a) Supra Tom. pag. 65.

b) Confer. Jo. Schilteri notas ad calcem Franciſci Duareni librorum VIII. de ſacris Eccleſiæ miniſteriis & beneficiis. Jen. 1699. 8. Georgii Branden collectanea 1694. 8. Jac. Frid. Gregorii de gravaminibus nationis Germanicæ p. 237. ſeq.

Bibl. Græcæ pag. 684.) & in noviſſima Coleti, tomo XIX. Plures Epiſtolæ obviæ apud Raynaldum, Bzoviumque & tomo quinto Annalium Waddingi. Epiſtolam ad Palæologum Imp. Cpolitan. cum Græca verſione Theodori Gazæ memorat Lud. Jacobus pag. 167. Bibl. Pontificiæ: & aliam datam ad Canonicos Belnenſes. Privilegium Majori Monaſterio S. Martini Turon. datum edidit Dacherius ad Gvibertum Novigentinum pag. 593. ſeq.

NICOLAUS V. antea Petrus de Corbario Rainalluccius, Ord. Minor. *Antipapa* ab A. 1328. 12. Maj. ad A. 1330. Auguſt. 25. Ejus *Confeſſio* qua Papatui in manus Joannis XXII. Avenione renunciavit, legitur tum alibi tum in Baluzii Papis Avenionenſibus Tom. 1. pag. 146. cujus Baluzii de hoc Nicolao conſulendæ notæ ſunt pag. 702. ſeq. & 1417. Conferendus etiam *tenor converſionis, abjurationis & reconciliationis* in Edmundi Martene Tom. 2. anecdotorum pag. 807-815. atque ibidem plura ad hunc Antipapam ſpectantia, in Joannis Papæ XXII. proceſſu adverſus Ludovicum Bavarum Imper. Plura etiam apud Raynaldum, Bzovium, Spondanum & in tomo quarto breviarii Pontificum Antonii Pagi, pag. 90. ſeq.

Glossulam super CHristi imitatione huic Nicolao tribuit Baleus XIII. 39. atque ex eo Simlerus & Ludovicus Jacobus pag. 236. Bibl. Pontificiæ. Idem Baleus vitiose Remalutium vocat pro Rainalluccio.

NICOLAUS *Abbas*, infra, *Nicolaus Tudescus*.

NICOLAUS *Acciajolus*. Supra Tom. I. pag. 8.

NICOLAUS Anglus, Monachus *S. Albani* Ord. Bened. cujus est *Epistola* inter Epistolas Petri Cellensis IX. 9. quam sequitur perinde dentata Petri responsio. Fallitur Lelandus c. 156. eumque secuti Baleus II. 79. & Pitseus, p. 208. qui ajunt Nicolaum Abbatem sani S. Albani librum sive ut Baleus & Pitseus, libros duos *de Conceptione B. Virginis* scripsisse ad Hugonem Abbatem sani Remigii. Nam ut ex illis Epistolis videre est, scripsit de eo argumento ad Petrum, ex Cellensi Abbatem S. Remigii Remensis, & postea ab A. 1182. Carnotensem Episcopum.

NICOLAUS *Albergatus* sive *de Albergatis* Bononiensis, Ordinis Carthusiani gloria, Legatus ad Concilium Basileense, Ferrariam item & Florentiam: Episcopus ab A. 1417. Bononiensis & ab A. 1426. R. E. Cardinalis Presbyter, defunctus Senis, cum

cum Eugenium IV. comitaretur A. 1444. Vide Ughellum Tom 2. pag. 31. ſeq. qui præter Orationem in funere ejus habitam a Poggio Florentino, *) laudat vitæ ſcriptores Jacobum Zenonem, Epiſcopum Feltrenſem, Joannem Leonem Romanum Ord. Præd. in opere Manuſcr. de Concilio Baſileenſi, aliosque multos, quibus adde G. Joſephum Eggs purpuræ doctæ libro 3. n. XIV. Tom. 2. pag. 66. ſeq. & ejusdem novum ſupplementum pag. 568. ubi de recentiore ejusdem familiæ ornamento *Nicolao Albergato* ab A. 1644. ad 1686. Cardinali disſerens, etiam alios ſenioris Albergati vitæ & virtutum prædicatores celebrat, Bonaventuram Caballum ab Amantea Ord. Minor. & Ludovicum Donium Attichium, Epiſcopum Eduenſem. Scripta ejus ab Ismaële Bumaldo pag. 172. de doctis Bononienſibus, ab Ughello aliisque memorantur: *Recollecta* multæ lectionis de inexcuſabili peccatoris nequitia, *Orationes* ad Venetos & ad Philippum Ducem Mediol. pro pace: *Sermones* multi atque *Epiſtolæ*.

NICOLAUS *de Albertinis* de Prato, Hetruſcus, Ord. Præd. ex Epiſcopo Spoletano

U 5

*) Poggii Orationem cum vita Albergati à Jacobo Zeno & Carolo Sigonio ſcripta edidit Georgius Garnefelt, Carthuſianus, Colon, 1618 4.

tano Cardinalis Episcopus Ostiensis ab A. 1303. ad 1321. Ejus *Acta Legationum* sub Bonifacio VIII. Benedicto XI. Clemente V. & Joanne XXII. in archivis Romanis servari non dubitat Jacobus Quetif Tom. 1. Bibl. Dominicanor. pag. 547. ubi etiam ejus tractatum *de paradiso*, atque alium *de Comitiorum Pontificalium habendorum ratione* commemorat.

NICOLAUS *de Alexandria* Statiellorum Liguriæ (a Nicolao Alexandrino Myrepso, Græco Medico longe diversus) Ord. Præd. circa A. 1433. scripsit *in IV. libros Sententiarum*. id. Tom. 1. p. 782.

NICOLAUS *de Alsentia*, infra, *Nicolaus Crutzenacensis*,

NICOLAUS *Amatus*, Scholasticus circa A. 1397. cujus Commentarium in priora & posteriora Analytica Aristotelis Cangius evolvit in Bibliotheca S. Germani de Pratis, Cod. 806.

NICOLAUS *Ambianensis*, cujus librum *de fide Catholica*, Manuscriptum memorat Sanderus pag. 361. Idem etiam *Chronicon* composuit, quod in Codice Puteano 125. Cangius evolvit, & Labbeus p. 14. Bibl. novæ MSS.

NICOLAUS de Vercellis Abbas *S. Andreæ* de Sexta prope Januam sive Genuam Ord.

Ord. Cisterc. circa A. 1290. cujus *Sermones* de festis Sanctorum, Manuscriptos evoluit Oudinus Tom. 3. pag. 656.

NICOLAUS *de Anesiaco* Aruernus Ord. Præd. circa A. 1320. scriptor *tabulæ super Decretales*. Vide Jacobum Quetif T. 1. pag. 549.

NICOLAUS *Anglicus*. Supra, HADRIANUS IV. Tom. 3. pag. 532.

NICOLAUS *ab Aquapendente* Hetruriæ, Augustinianorum Provincialis Romanus defunctus A. 1456. cujus laudantur Tractatus *de peccato originali*, itemque alius *de Baptismo* & *Quadragesimale* & *Sermones de Sanctis*. Vide Philippi Elssii encomiasticon Augustinianorum p. 501.

NICOLAUS *ab Aquavilla* Ord. Minor. circa A. 1317. cujus *Sermones* de Nativitate, de Sanctis & de tempore per anni circulum à Waddingo pag. 262. seq. memorantur.

NICOLAUS Kempht *de Argentina*, discipulus Nicolai de Dinkelspühel, Magister Viennensis, Monachus Carthusianus ab A. 1440. & ab A. 1451. Prior Carthusiæ Gemnicensis in Austria, defunctus centenarius A. 1497. Ejus dialogum tripartitum *de recto studiorum fine ac ordine & fu-*

& fugiendis vitæ vanitatibus edididit Bernardus Pez Tom. IV. Bibl. afceticæ pag. 257--492. Ejusdem librum *de diſcretione*, præcipue in Religiofis five Monachis, id. Tom. IX. pag. 381--532. Cætera ejus fcripta ex laudati Pezii prolegomenis ad Tom. IV. referre juvat, funt enim hæc: *Regulæ Grammaticales. Diſputata ſuper libris Poſteriorum Ariſtotelis. Alphabetarium Divini amoris*, quod Gerfoni alii, alii Joanni Nidero maluerunt tribuere. *De proponentibus Religionis ingreſſum. Memoriale primorum principiorum in Scholis Virtutum*, five *Modus vivendi in Ordine, præcipue Carthuſienſi. De charitate ſive amicitia vera & ficta. De peccatis Charitati contrariis. Documenta SS. Patrum* contra prædicta vitia. *De ſuſpicionibus. De tendentia ad perfectionem. De modo confitendi venialia peccata. De affectibus formandis in Horis*, five in Officio Divino. *Expoſitio Canonis & totius Miſſæ. De modo tenendi ſe in Capitulo*, five de Capitulo Religioforum. *De colloquio. Super ſtatuta Ordinis Carthuſienſis. De ſtabilitate. De tribus eſſentialibus omnis Religionis. De ſollicitudine Superiorum habenda erga ſubditorum Salutem. De confirmatione & Regula approbata Ordinis Carthuſienſis. De regno DEI. De oſtenſione regni DEI. Tres gra-*

dus

dus ascendendi in triplici triclinio mentis. Tractatus quinquepartitus *de Mystica Theologia. Expositionis Cantici Canticorum, libri VIII. De modo perveniendi ad perfectam DEI & proximi dilectionem. Collationes* seu sermones breves super Evangelia Dominicalia de sensu anagogico perducente ad unionem mentis cum DEO. *Sermones in Evangelia Dominicalia* ad reformandos Religiosorum mores. *Appendix de quibusdam festis* ad jam dictas Collationes. *Liber Sermonum super Epistolas & Evangelia totius anni. Sermones in festa Sanctorum.*

NICOLAUS *de Arimino*, Ord. Minor. & S. Theol. Professor circa A. 1413. scripsit vitam & *gesta Raynaldi Concoregii* ex Episcopo Vicentino Arichiepiscopi ab A. 1303. ad 1321. Ravennatis. Edidit Ughellus Tom. 2. Italiæ sacræ pag. 382-387. edit novæ.

NICOLAUS *Astonus*, Anglus Theologus & A. 1360. Cancellarius *) Oxoniensis, cujus Lecturas Ordinarias & Quæstiones super Magistrum Sententiarum memorat Pitseus pag. 888. ex Balei XII. 18.

NICO-

*) Anton. Wood Antiquitatt. Oxon. Tom. 2. pag. 117.

NICOLAUS *Augusta*, Venetus, Ord. Præd. defunctus A. 1446. scripsit *concordantias antilogiarum Aristotelis*. Commentaria in libros ejus Logicos: & Postillas super libros Biblicos plerosque. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 806.

NICOLAUS *de Auximo*, sive *Auximanus*, Picenus, Ord. Minor. familiaris Bernardini Senensis circa A. 1427. Palæstinam jussu Martini V. adiit, ibique Vicariatu Provinciæ S. Angeli & locorum sanctorum functus est: atque Hierosolymis redux in Cœnobio Aræ Cœli diem obiit supremum. De eo præter Possevinum, Waddingus Tom. V. Annalium & Bibliothec. Ord. Minor. pag. 263. & H. Warthonus ad Caveum. Ejus scripta: *Summa Casuum Conscientiæ*, Venet. 1494. *Supplementum ad Summam Pisanellam*, Mediolan. 1484. Venet. 1489. 4. *Interrogatorium Confessorum* Venet. 1489. 8. *Liber legis Canonicæ*, sive librorum Juris Canonici epitome. *Sermones*, *Quadragesimale*, atque Italice: *Commentarius in regulam Ord. Minorum*.

NICOLAUS *Bagnatorius*, Brixianus Ord. Præd. circa A. 1516. scripsit *Vitam Conradini Bornada*, Brixiani ex eodem Ordine, defuncti Bononiæ A. 1429. Edidit

Lean-

Leander Albertus in opere de illustribus Viris Ord. Prædicatorii pag. 249. Laudant Vossius pag. 816. & Jacobus Echardus Tom. 2. Bibl. Dominicanor. pag. 34.

NICOLAUS Baleo VII. 52. *Bayarde, Bajardus* Pitseo pag. 588. aliis *de Briacho Briatho*, rectius *de Byard*, (de Biardo, de Viardo:) non Anglus sed Gallus, nec ad A. 1410. sed ad A. 1250. referendus. Vide eandem Bibl. Dominicanorum Tom. 1. pag. 123. seq. Scripsit *Summam de abstinentia*, tum *Distinctiones* Theologicas, sive conceptus prædicabiles: Placita Theologica & Lectiones, Sermonesque de tempore, Quadragesimales & de Sanctis.

NICOLAUS *Barianus* (vitiose *Barsanus*) Placentinus, Augustinianus circa A. 1490. scripsit *Causam Vitalianam* de præcedentia Augustinianorum præ Franciscanis. Cremonæ 1500. Tractatum *de Monte impietatis*, sive contra usuras mensarum quæ montes pietatis vocantur, Cremonæ 1496. & cum Dorothei Asciani sive D. Matthiæ Zimmermanni libro de montibus pietatis Romanensis & *Francisci* PAPAFAVÆ JCti Patavini decisione contra montes pietatis Lips. 1670. 4. *Quadragesimale. Quodlibeticum LXXVII.* *quæ-*

quæstionum prædicabilium, Bonon. 1501. 4. Vide Possevinum, Elssium & H. Warthonum ad Caveum.

NICOLAUS *de Bibera* sive *Bibrach*, Thuringiæ opido, Teutonicus, Gymnasii Erfordensis Magister circa A. 1290. Scripsit teste Trithemio cap. 504. tam metro quam prosa non pauca opuscula: præter *Epistolas* tamen nihil aliud commemorat quam *de cavendo malo* librum, cui titulus est: *occultus*, quem carmine & soluta oratione composuit Erfordiæ. Nec plura refert Trithemius libro de luminaribus Germaniæ cap. 93. Ex illo libro quem Manuscriptum evolvit Flacius (impressum enim Erfordiæ noli Hendreichio credere) nonnulla affert in Catalogo testium Veritatis pag. 865. seq. editionis primæ. Ex Flacio Jo. Wolfius Tom. 1. lection. memorabilium pag. 564.

NICOLAUS è *Bitonto*, sive potius *Bittonio* (al. Brittonio) Umber Ord. Minor. circa A. 1413. cujus nihil nisi *Sermones Quadragesimales* à Waddingo memorari video.

NICOLAUS *Bituntinus* Episcopus, infra *Nicolaus Buthroti.*

S. NICOLAUS *Boccasinus*, Tarvisinus, supra BENEDICTUS XI. Papa, T. 1. p. 529.

NICO-

NICOLAUS *Bonetus* Hispanus Ord. Minor. circa A. 1480. Hujus *Postilla in Genesin* & *Commentarius in IV. libros Sententiarum* à Waddingo pag. 263. memoratur. *Commentarius in Metaphysica Aristotelis* prodiit Barcinone 1493. & Venet. 1505. His adde tractatum *de Conceptione B. Virginis*, jussu Clementis V. scriptum & *formalitates e doctrina Scoti*. De monstroso ejus errore supra in *Andrea Boucher* Tom. 1. pag. 240. & in *Eymerico* T. 2. p. 408.

NICOLAUS *Borghesius* sive *Burgensius*, Eques & Senator Senensis, circa A. 1483. scriptor *vitæ S. Francisci Senensis* Ord. Servor. B. Mariæ Virginis, de qua Vossius pag. 714. *Vitæ B. Peregrini Latiozi*, Ordinis Servorum, Forolivii in Æmilia defuncti post A. 1330. quæ exstat in Actis Sanctor. Tom. 3. April. 30 pag. 837-839. *Vitæ S. Catharinæ Senensis*, editæ Venet. 1501. ex qua in iisdem Actis pag. 977. quædam afferuntur. Denique *Vitæ Joachimi Senensis*, adhuc quod sciam ineditæ, & *Vitæ Jacobi Philippi* Presbyteri, Ord. Servor. defuncti Faventiæ in Æmilia, quæ prodiit in Archangeli Gianii, Florentini centuria tertia Annalium illius Ordinis, editorum Bononiæ 1622. fol. atqe inde in Actis Sanctor. T. VI. Maji 25. pag. 167--169.

NICOLAUS *Botelesbamus* Anglus, Carmelita, Parisiis inter Sorbonicos ac deinde Cantabrigiæ Theologiam docuit, obiitque A. 1435. Vide Lelandum cap. 544. qui ei tribuit *Commentarios in Petrum Longobardum* & librum *Theologicarum Quæstionum*. Addit Baleus VII. 94. *Tabulare studentium*, *Concionesque* & *Lecturas* & *in Cantica Ridevallis*. Baleum sequuntur Pitseus pag. 625. Possevinus, Simlerus, Alegrius pag. 342. Hendreichius pag. 970. pandect. Brandenburg. Ridevallum intellige ADILREDUM Abbatem *Riedvallensem* de quo supra T. 1. p. 38. seq.

NIGOLAUS *Botrontinensis*. Infra, *Nicolaus Buthroti*.

NICOLAUS *de Braia* post obitum Ludovici VIII. Francorum Regis qui ab A. 1223. ad 1226. præfuit, scripsit ejus gesta carmine heroico, illudque dedicavit Episcopo ab A. 1228. ad 1248. Parisiensi, Gvilelmo Aruerno. Incipit:

Magnanimi Regis Ludovici fortia gesta
Quam probus extiterit, quæ bellica Gallia vidit &c.

Editum est à Francisco du Chesne Tom. V. rerum Francorum pag. 290-322.

NICO-

NICOLAUS *Breakſpeare*, ſupra HADRIANUS IV. T. 3. p. 532.

NICOLAUM *Brechendolum* ſive *Brehemdalum* Grammaticum Anglum Cangius laudat ex Pitſeo, qui pag. 889. ejus librum *de verbis deponentibus*; atque alium *de verborum ſignificationibus* memorat. Baleo XII. 85. *Breckendale* appellari video.

NICOLAUS *Brigamus*, Anglus, JCtus, ſcripſit *Venationes rerum memorabilium*, & *rerum quotidianarum libros XII.* Sed junior eſt, nam à Baleo IX. 48 traditur claruiſſe A. 1550. *Poëmata* etiam illius memorat Pitſeus pag. 750.

NICOLAUS *Brunfeldus* Pitſeo pag. 889. laudatus Hiſtoriographus Anglus, ſcriptor Chronicorum, maxime de rebus patriæ ſuæ. Apud alios altum de hoc ſilentium.

NICOLAUS *Bungeius* ſive *de Bungey* Anglus Norfolcienſis, Sacellanus Epiſcopi Londinenſis circa A. 1440. Scripſit *adnotationes Chronicorum*, ut Gvil. Botonero teſte (non Nicolao Brigamo, ut legas apud Voſſium pag. 633.) referunt Baleus XI. 45. & Pitſeus p. 628.

NICOLAUS *Burgenſius*, ſupre *Nicolaus Borgheſius*.

NICOLAUS natione Germanus, Ord. Præd. Episcopus *Buthroti*, sive *Botrontinensis* in Albania, scripsit ad Clementem V. *relationem de itinere Henrici VII. Italico & de rebus ab A.* 1310. *ad* 1313. quibus ipse vixit. Edidit Baluzius Tom. 2. Paparum Avenionensium pag. 1143--1230. & post Baluzium Muratorius T. IX. thesauri rerum Italicarum. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 736. & Jacobum Quetif, Tom. 1. pag. 522. qui notat vitiose hunc Nicolaum à quibusdam *Bituntinum*, *Botudinensem*, *Bondinensem* vel *Bomdomitinum* appellari.

NICOLAUS *Cantolupus* (Cantilowe) Anglus, Carmelitarum Prior (non Episcopus ut vocatur apud Alegrium pag. 345.) diem obiit Northamtoniæ Anno 1441. Ejus *historiam de Antiquitate & Origine Universitatis Cantabrigiensis* edidit cum Thomæ Sprotti Chronico Thomas Hearne, Lond. 1719. 8. Scripsit præterea *in primum librum Sententiarum*, & *de laude sui Ordinis*, teste Lelando c. 547. Addit Baleus VIII. 5. (cui male *Cantilepus* dicitur) *Chronicon epitomen* à rerum originibus, *Historiarum appendices*, à temporibus Innocentii III. & *Quadragesimales Conciones*. Eadem Pitseus pag. 635. Encomium Ordinis sui, sive partem ejus priorem vidisse se refert Bria-

Brianus Twyne in apologia Academiæ Oxoniensis, sed omnia repleta ait miris ac stupendis fabulis, ut Vossio pag. 560. jam notatum.

NICOLAUS Canonicus regularis Cœnobii *Cantipratani*, circa A. 1240. scripsit supplementum *Vitæ S. Mariæ Oigniacensis* compositæ a JACOBO *de Vitriaco*. Prodiit in Actis Sanctorum Tom. IV. Junii 22. pag. 666--676.

NICOLAUS *Canussinus*, Cividalensis sive Forojuliensis circa A. 1516. scripsit res Cividalenses in libro *de patriæ restitutione* adversus Sabellicum. Non notus est mihi hic scriptor adhuc ineditus nisi ex Vossio, quem si placet vide pag. 682.

NICOLAUS *Capoccius* sive *Capocienus* Romanus, Honorii IV. Pontificis abnepos, Cardinalis Episcopus Tusculanus diem obiit A. 1368. Collegium Perusinum, *la Sapienza vecchia*, fundavit ac *Regulas* pro illa scripsit, quibus Juvenum mores instruerentur ad doctrinam & pietatem. Exstat teste Oldoino pag. 499. Athenæi Romani, ejus *Volumen litterarum negotialium ad diversos*. Exstat in Bibliotheca, videlicet Vaticana, in qua etiam alia ad Jurisprudentiam pertinentia hujus Nicolai scripta, si fides G.

Josepho Eggs, Tom. 1. purpuræ doctæ pag. 386.

NICOLAUS Miscinus (Misquinus, Moschinus) *Caracciolus* Neapolitanus, Ord. Præd. ex Messanensi Episcopo Cardinalis defunctus A 1389. scripsit *Summam de Pœnitentia*, & *tractatum de Incarnatione Verbi.* Præterea *depositionem de vera Canonica electione Urbani VI.* & *Acta trium* ejus *legationum ad Perusinos, Venetos & Carolum III. Siciliæ Regem.* Vide Jac. Quetif Tom. 1. pag. 696. & Baluzii Papas Avenionenses Tom. 1. pag. 1242.

NICOLAUS Germanus, *Cardinalis* Presbyter S. Laurentii in Damaso, & Romanæ Ecclesiæ Bibliothecarius à Lucio II. creatus A. 1144. Peritus Hebrææ, Græcæque Linguæ, cujus *de S. Scripturæ emendatione* commentarium laudat Baronius ad A. 1145. n. 1. Argumentosum opus vocant Augustinus Oldoinus in Athenæo Romano pag. 505. & G. Josephus Eggs in supplemento purpuræ doctæ p. 67.

NICOLAUS Gallus, Narbonensis, *Carmelitarum* Ordinis Prior Generalis ab A. 1266. ad 1272. Scriptor *Sagittæ igneæ*, de laudibus Carmelitici Ordinis, & Antiquæ Carmeli religionis deploratio.

Vide

Vide Trithemium cap. 506. & Alegrium pag. 263. sed & Flacium, qui huic Nicolao locum tribuit in suo Testium Veritatis Catalogo pag. 864. edit. primæ, ut ex Flacio Jo. Wolfius lection. memorabil. Tom. 1. pag. 543. Hanc sagittam elegantissimis characteribus impressam, notavit ex Lucio Possevinus. De Manuscripto Cottoniano vide Oudinum T. 3. p. 465.

NICOLAUS Vischel, *Cisterciensis* Monachus Cœnobii S. Crucis in Austria, Germanus circa A. 1410. Hujus *Sermones* & libros III. de laudibus B. Virginis quos *Imaginem S. Mariæ* inscripsit, laudat Trithemius cap. 708. & in luminaribus Germaniæ cap. 161. Vide sis & infra, PALTRAMUS.

NICOLAUS Monachus ex *Cluniacensi Claravallensis*, hoc est *e nigro, albus*, a) S. Bernardi ab Epistolis, deinde falsarius deprehensus b) atque profugus in Italiam, ejusdem Bernhardi adversarius de quo Angelus Manriquez, Vischio pag. 249. laudatur in Annalibus Cisterciensibus tomo secundo ad A. 1145. 1148. 1151. 1171. Ejus *Epistolæ LV.* cum Jo. Picar-

a) Petrus Cellensis IV. 1. pag. 155.

b) Adde S. Bernhardi Epist. 84. & 98.

Picardi notis, editæ primum in auctario Bibl. Patrum Parif. A. 1610. deinde in Colonienfi ac recentioribus Parifienfibus, ac denique in Lugdunenfi Tom. XXI. pag. 517--553. Petri Cellenfis ad hunc Nicolaum Epiftolæ libro quarto exftant, in cujus fecunda pag. 160. mentio *Sermonis* Nicolai *de S. Victore.* Atque *fermones XIX.* inter Petri DAMIANI opera Tom. 2. reperiri, à Jo. Picardo jam notatum: reperiuntur etiam in S. BERNARDI operibus, Volumine V. vide fupra Tom. 1. pag. 612. feq. & Tom. 2 pag. 23. Exftat & *liber Sermonum* ad Henricum Campaniæ Comitem, in Bertrandi Tiffier Bibliotheca Ciftercienfi tomo 3. pag. 193. Bono fonte 1669. fol. *Epiftolam* ad eundem Henricum, qua ei ait mittere fe Epiftolas Papæ, & Cancellarii aliorumque *perfonatorum* virorum, fcriptas per biennium, edidit Baluzius Tom. 2 Mifc. pag. 234. & aliam deprecatoriam ad Wilhelmum ab Anno 1175. Archiep. Remenfem pag. 237.

NICOLAUS *de Clemangis*, fupra Tom. 1. pag. 1092.

NICOLAUS *de Crutzenach*, Teutonicus ex Comitatu Spanhemenfi, diœcefeos Moguntinæ, Theologus Viennenfis defunctus Viennæ A. 1491. de quo Trithemius

mius cap. 874. de S. E. & de luminaribus Germaniæ cap. 232. Ejus ſcripta: Commentarius *in IV. libros Sententiarum*, Liber *de puriſſima Conceptione B. Mariæ ſemper virginis: Sermones* de tempore & de Sanctis. *Orationes* multæ & variæ *Quæſtiones* in Scholis diſputatæ.

NICOLAUS de Alſentia, Carmelita Conventus *Crutzenacenſis* ſuperſtes adhuc A. 1495. teſte eodem Trithemio in luminaribus Eccleſiæ cap. 286. Scripſit *in Exodum. In Apocalypſin. In Officium Miſſæ & Canonis* prolixum Volumen, & *ſermones* de tempore & de Sanctis.

NICOLAUS S. Crucis in Auſtria, ſupra, *Nicolaus Ciſtercienſis.*

NICOLAUS *de Curbie* Ord. Minor. poſtea Epiſcopus Aſiſinatenſis, ſcripſit *Vitam Innocentii IV.* ab A. 1243. ad 1254. Papæ, quam edidit Baluzius Tom. VII. Miſcell. pag. 353--405.

NICOLAUS *de Cuſa*, ſupra, CUSANUS Tom. 1. pag. 1238.

NICOLAUS *de Dacia*, Hungarus Ord. Præd. Theologus Aſtronomiæ & artis Medicæ peritus circa A. 1464. de cujus Manuſcr. congerie anaglypharum aſtronomicæ facultatis, adeundus Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 827.

NICOLAUS *Dathus.* Supra Tom. 2. pag. 40.

NICOLAUS *Dinckelspühel*, Doctor Viennensis, patria Svevus. Supra T. 2. p. 86.

NICOLAUS *Dionysii*, Waddingo pag. 267. *de Nyse*, Ord. Minor. Provincialis defunctus Rothomagi A. 1509. Præter *Gemmam prædicantium* tribus libris, *ædificatorio, destructorio* & *reparatorio:* sive sermones quam plurimos, Rothomagi, Basileæ, Argentinæ, Parisiis & Brixiæ editos, scripsit *Speculum mortalium* sive de quatuor novissimis, Paris. 1518. & *Resolutionem Theologorum*, sive *Commentarium in IV. libros Sententiarum* Rothomag. & Venet. 1568. 1574.

NICOLAUS *Donis*, Germanus Ord. Bened. Monasterii ut ferunt Reichenbacensis, laudatus Trithemio cap. 836. de S. E. & illustr. Benedictin. II. 143. & in luminaribus Germaniæ cap. 206. quo teste emisit opus mirandum *in Cosmographiam Ptolemæi* cum picturis novisque tabulis elegantissime ordinatis & diligentissime correctis dicatum Paulo II. Pontifici, quem constat mense Julio A. 1471. rebus humanis valedixisse. Idem opus præter Trithemium laudat Marsilius Ficinus scribens ad Federicum Urbinatium Ducem: memorans quoque *Fran-*

a) *Francisci Berlingherii*, Nicolai F. Cosmographiam cum universi Orbis terreni figura oblatam eidem Duci Federico. Donisii opus an typis editum sit, dubitat Vossius de scriptoribus Mathem. cap. 70. §. 11. pag. 413. Sed non dubitandum esse docet Beughemius p. 114. incunab. typograph. ubi memoratur etiam Nicolai Germani *tractatus de locis ac mirabilibus Mundi* cum ejus Ptolemæo, laudatus à Trithemio atque editus Ulmæ 1486. fol. nec dubium est exstare vetustiores editiones, ut Ulmensem A. 1482. *Opus Donni Nicolai Germani secundum Ptolemæum.* b) vel Romanam ejusdem anni, de qua IV. 14. Bibl. Græcæ pag. 413. Denique *Epistolas* ejus ad diversos ex Trithemio laudant Gesnerus, Simlerus &c.

NICOLAUS *Donati*, Lucensis, itidem Benedictinus, sed paullo junior, cui historiam de rebus gestis Senensium & libros duos de bello Hetrusco inter Carolum V. Imp. & Henricum II. memorat Arnoldus Wion Tom. 1. ligni Vitæ pag. 443.

NICO-

a) Lib. VII. Epist. Tom. 1. Opp. 824. b.

b) Amœnitatt. litterar. Tom. 3. pag. 134. Frid. Jac. Beyschlagii sylloge pag. 224.

NICOLAUS *Dorbellus*, ſive *de Orbellis* Andegavenſis provinciæ, Turonenſis Gallus, Ord. Minor. Theologiam docuit in Gymnaſio Pictavienſi. De illo Bergomenſis ad A. 1454. Trithemius cap. 815. Waddingus pag. 268. H. Warthonus ad Caveum, & Oudinus Tom. 3. pag. 2546. Scripſit *in IV. libros ſententiarum* ex ſententia Joannes Scoti, Haganoæ 1503. 4. Pariſ. 1511. 1517. 8. 1520. 8. *Logicam* ſecundum eundem Scotum, Parmæ 1483. & *in Summulam Petri Hiſpani* libros VII. Venet. 1516. 4. Commentarios *in Ariſtotelis* Phyſica, Metaphyſica, Ethica & de anima: Baſil. 1503. una cum libro *de ſcientia Mathematica*, qui prodierat Bonon. 1483. *Sermones* in Epiſtolas Quadrageſimales. *) Lugd. 1491.

NICOLAUS *Dorbin*, infra, *Nicolaus Durham*.

NICOLAUS Monachus Anglus *Dunelmenſis*, Ord. Bened. Cluniacenſis, ſcriptor *Vitæ S. Godrici* Eremitæ, quam Matthæus Paris notat ex Godrici dictantis ore eum excepiſſe. Exſtat vita hæc in variis Angliæ Bibliothecis ut notavit Oudinus Tom. 2. pag. 1503. De

*) Vide Geſneri Bibl. pag. 522. b.

De Godrico vide ſupra T. 3. p. 214 ubi notavi diem obiiſſe A. C. 1170. De alia ejusdem vita ſcripta à GALFRIDO & in Actis Sanctor. 21. Maj. edita ibid. pag. 28.

NICOLAUS *Durham*, ſive ut apud Lelandum cap. 406. *Duramus*, Dunelmi ſive Durhami natus, Trithemio cap. 633. vitioſe & Alegrio pag. 335. *Dorbin*, Anglus, Novicaſtrenſis Cœnobii Carmelita, Philoſophus & Theologus Oxonienſis circa A. 1360. Scripſit *determinationes Quæſtionum*, & *in Longobardi IV. libros Sententiarum*. Addunt Baleus VI. 40. & Pitſeus ad A. 1370. pag. 507 librum *contra Wiclefi articulos*, neſcio quæ *Doctorum Originalia*, miſſaque in compendium ſcripta longiora *Sententiariorum*.

NICOLAUS *Eimericus*, ſive Eymericus, ſupra T. 2. p. 407.

NICOLAUS *Euboicus*, ſive Euripopontinus, (di Negroponte) non Saguntinus a) patria, neque Saguntinus in Hiſpania Epiſcopus, b) ſed Sagudineus (Segundinus, Secundinus) proprio nomine,

a) Ita Nic. Antonius Tom. 2. Bibl. Hiſpan. veter. p. 194. §. 580.

b) Ita Voſſius pag. 601. (cui vitioſe *Joannes Nicolaus Euboicus.*) Caveus ad A. 1439. in hiſt. lit. Scriptorum Eccleſiaſticorum.

ne, de quo accurate auctores Diarii eruditorum Italiæ Tom. XXIV. pag. 375. seq. Hic eſte Matthæo Palmerio ad A. 1439. *Latinæ & Græcæ Linguæ atque elegantiæ princeps laudatiſſimus, qui frequenti Concilio* (Florentino) *medius aſſiſtens, multis & eruditis viris audientibus, me quoque teſte viſente audienteque, diſputantium verba atque ſententias tum Græce tum Latine prolatas, mira celeritate ultro citroque in utramque linguam fideliſſime & ſummo ornatu reddebat.* Græcorum *Confeſſionem de verbis conſecrationis & transſubſtantiationis* à *Beſſarione* in illo Concilio propoſitam ex Latina Nicolai Euripontini verſione edidit Mabillonius Tom. 1. Muſei Italici pag. 243. profeſſus pag. 246. neſcire ſe num idem ille ſit cum Nicolao Euboico, de quo non eſt dubitandum: perinde uti conſtat hunc eſſe Nicolaum ἑρμηνέα τῶν Γραικῶν, cujus verſionem Græcam diſſertationis JULIANI, Cardinalis S. Angeli de quæſtione illa *an liceat Symbolo Fidei aliquid addere etiam ſi verum*, Manuſcriptam in Bibl. Cæſarea memorat Lambecius Tom V. pag. 153. Laudatur ab Æнea Sylvio in Coſmographia pag. 452. & pag. 307. quo poſteriore loco etiam mentio libri *de origine & familia Ottomannorum*, quem Æneæ dedicavit

vit, laudatum Jovio ac Cuſpiniano, a) atque luci datum Lovanii edente Jo. Ramo A. 1553. 8. & cum Laonico Chalcondyla Baſileæ 1566. fol. Vide laudatum Diarium eruditorum Italiæ Tom. 18. pag. 419. Ineditam autem *de expugnatione Conſtantinopolitana* narrationem, quam fuiſſe apud Franciſcum Sanſovinum traditur in eodem Diario Tom. XIV. pag. 384. NICOLAO Fulginati tribuit Allatius, qui eam edere voluit libro *συμμίκτων* quarto. Nondum etiam lucem vidit, ſi unquam exſtitit verſio librorum ſeptem *Arriani* de Alexandri M. rebus geſtis, Segundino auctore, qui Bartholomæ Facio eosdem libros vertenti non defuit. Neque quisquam in lucem hactenus protulit *Epiſtolam ad Andronicum Calliſtum Philoſophum* Labbeo b) memoratam ac Sylburgio c) de Michaëlis Apoſtolii adverſus Theodorum Gazam libello Viterbii ſcripto A. 1462. ſtylo ſatis eleganti de Ariſtotele & Platone. Neque *Conſolationem* ad Jacobum Antonium Marcellum, Patricium Venetum de obitu Valerii filii: neque *Oratio-*

a) Vide Voſſium pag. 594.
b) Bibl. Manuſcriptorum pag. 101.
c) Pag. 40. catalogo Manuſcriptorum Bibl. Palatin. Adde Diarium eruditor. Italiæ Tom. 14. pag. 387. & Tom. 15. pag. 303.

Orationem Neapoli A. 1433. ad Regem Aragonum Alphonsum habitam de potentia Teucri (Imperatoris Turcorum Muhamedis II.) & ejus persona, moribus, intellectu & sapientia. Sed iterum iterumque lucem vidit Latina libri *Onosandri* de Optimo Imperat. versio ad Alphonsum Regem, Venetiis cum Vegetio, & Basileæ 1541. 1558. 1570. 8. Nec non *Plutarchi* de Civili institutione, ad Marcum Donatum, Patricium Venetum: Brixiæ 1485. 8. Exstat etiam in Latino Plutarcho H. Stephani Tom. 3. moralium pag. 47.

NICOLAUS *Fachineamus* sive *Fakinham* Nordfolciensis Anglus, Ord. Minor. Magister Provincialis, Theologus Oxoniensis obiit A. 1407. Ejus scripta: *de fraternitate Christiana: de schismatibus Ecclesiæ: super unione Ecclesiæ.* Et contra Wiclefitas *de valore Missæ, de suffragiis viatorum* & *de oratione.* Vide Bzovium ad A. 1415. n. ult. pag. 489. seq. Baleum VII. 29. & Pitseum pag. 583. seq. Waddingum pag. 263. seq. Non diversus mihi videtur NICOLAUS *Falconius* quem Lelandus cap. 385. circa idem tempus scribit fuisse Promagistrum sive Protomagistrum chordigerorum Angliæ, & scripsisse *de unitate Ecclesiæ*

siæ libellum schismatis tunc late grassantis remedium præsentissimum.

NICOLAUS *Falco*, cujus Codex Manuscriptus Oxonii in Bibl. Mertonensi jam memoratus Vossio pag. 495. hac epigraphe: *Liber historiarum partium Orientis, quem ego* Nicolaus Falcon *scripsi primum Gallico idiomate, & de Gallico transtuli A.* 1307. Vide supra in AITHONO, T. 1. pag. 86.

NICOLAUS *Falcuccius*, Florentinus Medicus, defunctus A. 1412. & à Nicolao Nicolio, de quo infra, probe distinguendus. Ejus *sermones VII. Medicinales* prodiere Venet. 1491. & 1533. fol. quatuor Volum. Ex his sermo secundus recusus in Opere Veneto de febribus. Præterea Julius Niger in historia scriptorum Florentinor. pag. 424. memorat Commentarium ejus *in Aphorismos Hippocratis* à Jo. Baptista Theodoxio Parmensi vulgatum Bononiæ 1522. 8. nec non *Antidotarium*, & Opus bipartitum Manuscr. in Bibl. Regia Paris. & Florentina S. Marci, *de subjecto Medicinæ & de dispositionibus febrium:* à Nicolao Nicolio exactissime emendatum.

NICOLAUS *Farinula*, rectius de *Freauvilla* Gallus Nestrius, Ord. Præd. Philippi Pulchri, Regis Francorum à sacris Con-

Confessionibus, atque inde Cardinalis defunctus A. 1324. de quo Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 555. seq. & Baluzius in Papis Avenionensibus Tom. 1. Ejus scripta, præter *Sermones* & *libros rituales* prisca disciplina rudius digestas sunt *Acta legationis Gallicæ*, *Epistola* ad Patres Ordinis in Comitiis Generalibus Lugduni A. 1318. congregatos, *Instrumenta duo* de manerio suo sive prædio Rothomagensi, & de procuratore qui illud irrevocabiliter possidendum traderet Conventui Dominicanorum. Denique *testamentum*.

NICOLAUS *de Ferneham* sive *Ferenhamus* Anglus, bonis artibus & Medicinæ operam dedit Oxonii, Parisiis, Bononiæ, inde Henrici III aulæ Medicus, ac denique Episcopus Dunelmensis sive Dunholmensis A. 1241. De eo Matthæus Paris ad A. 1229. pag. 244. & ad Annum 1241. pag. 382. & 388. Matthæus Westmonasteriensis ad A. 1241. pag. 304. Lelandus cap. 263. Baleus IV. 3. qui *practicas Medicinæ*, & librum *de viribus herbarum* ait scripsisse, ut ex Baleo Pitseus pag. 313. Abdicasse se Episcopatu A. 1249. & A. 1259. de vita discessisse notavit Franc. Goodwinus de præsulibus Angliæ II. pag. 122.

NICO-

NICOLAUM *de Flii*, Epiſcopum & ipſum Dunelmenſem circa A. 1201. ex Pitſeo p. 889. Cangius memorat. Sed apud Goodwinum aliosque, inter Dunelmenſes præſules nullum Nicolaum Fliium reperio. Hiſtoricum tamen Anglum Pitſeus appellat, qui juvenis ad hiſtorias ſcribendas appulerit animum, atque inter alia retulerit Simonem Thurvaium, virum electiſſimum, repente omnium rerum captum oblivione & repueraſcere cœpiſſe.

NICOLAUS *de Florentia*, Medicus defunctus A. 1012. ſcriptor *antidotarii* memorati à Sandero p. 195. Biblioth. Belgicæ Manuſcriptæ.

NICOLAUS *de Florentia* Ord. Minor. ſcriptor *Speculi Confeſſionis* quod à Sacra Congregatione indici prohibitorum librorum inſertum notat Julius Niger p. 424. hiſtoriæ Scriptorum Florentinorum.

NICOLAUS *Florentinus*, magiſtro uſus Ludovico Marſilio, Auguſtiniano, civibus ſuis auctor fuit ut Manuelem Chryſolaram ad docendas Græcas litteras arceſſerent, & deinde Gvarinum, Jo. Auriſpam, Franſciſcum Philelphum: mortique vicinus Bibliothecam ſuam DCCC. inſignibus Codicibus refertam publicis ſtudioſorum uſibus conſecra-

vit. Elogium dictum a Poggio in ejus funere edidit præterito auctoris nomine Edmundus Martene Tom. 3. monumentorum p. 727. junctis pag. 737. 739. 741. Ambrosii Camaldulensis, Thomæ Pontani & Poggii Florentini Epistolis quibus luctum communem super ejus obitu testantur. Confer quæ infra in *Nicolao Nicolio.*

NICOLAUS *de Fractura*, Abbas S. Vincentii ad Vulturnum, circa A. 1299. Ejus commentarium *in Regulam S. Benedicti* Cangius evolvit in Bibl. S. Germani de Pratis, Codice 806.

NICOLAI *Fulginatis*, de expugnatione Constantinopolitana A. 1453. facta edere voluit Allatius libro συμμίκτων quarto. Incipit: *Gothos evertisse Romam, & insævisse adversus cives.* Vide quæ supra in *Nicolao Euboico.*

NICOLAUS *Gallicus*, supra *Nicolaus Carmelitarum* Generalis.

NICOLAUS *Gallus*, Monachus Svessionensis S. Medardi, congregationis Cluniacensis, circa A. 1110. scripsit Vitam S. Godfridi Episcopi ab A. 1104. ad 1118. in Gallia Ambianensis, quam exhibet Surius 8. Novembr. Vide Arnoldum Wion Tom. 1. ligni Vitæ pag. 443.

NICO-

NICOLAUS *Gallus*, sive Hahn, priore longe junior, natus Cothenis A. 1516. atque A. 1570. extinctus. Docuit Mansfeldæ, Ratisbonæ, Witebergæ, Magdeburgi, ac Ratisbonæ iterum: Theologus doctrina & Zelo clarissimus, amicus Flacii quem etiam in adornandis Centuriis Magdeburgensibus, atque in dissvadenda adiaphororum temeraria susceptione adjuvit: animans etiam postremis annis consilio ac doctrina sua nascentes in Austria Stiriaque Ecclesias Evangelicas. De eo Josua Opitius in Oratione funebri: Melchior Adamus pag. 156. ac cæteri laudati in Diario Theologico Sammlung von Alten und Neuen, Anno 1733. p. 213. 214. atque Clarissimus Jo. Henricus van Seelen in philocalia Epistolica pag. 28. seq.

NICOLAUS *Gelantius*, Andegavis natus & ibidem Pontificatus: Episcopus in Gallia Andegavensis ab A. 1260. ad 1290. Vide Sammarthanos Tom. 2. Galliæ Christianæ pag. 137. seq. Ejus statuta Synodalia in Synodis XXV. ab A. 1261. ad 1282. publicata edidit Dacherius Tom. XI. spicilegii pag. 201. (edit. novæ T. 1. pag. 726--734.) subjunctis successoris ejus in Episcopatu, GVILELMI *Majoris* (le Maire) statutis per Synodos

XVII. ab A. 1291. ad A. 1314. pag. 735-747.

NICOLAUS *Gorraus*, ſive *Gorhamus*, unus enim eſt idemque, ſupra Tom. 3. pag. 220. & 222.

NICOLAUS *Græcus* Albanenſis, clarus in Anglia circa A. 1249. qui Roberto Lincolnienſi traditur operam ſuam præſtitiſſe in transferendis ſcriptoribus Græcis, de quibus infra in ROBERTO. Vide Lelandum cap. 240.

NICOLAUS *de Hanapis*, ſupra Tom. 3. pag. 555.

Fratris NICOLAI *de Hangvevilla* Sermones Manuſcriptos memorat Sanderus p. 270. Bibl. Belgicæ.

NICOLAUS *de Harcileg*, ſive *Harcilech*, Friburgenſis Ord. Præd. circa A. 1355. ſcripſiſſe traditur Commentarium *in Epiſtolam Judæ*. Vide Jacobum Quetif T. 1. pag. 641. Tractatum *de abuſionibus Clauſtri*, addes ex Poſſevino: atque ubi de *Nicolao Teutonico* diſſerit (qui ab hoc non eſt diverſus) Commentarium in Cantica Canticorum, & librum de aſſenſu Cordis, atque alium *de arte prædicandi*.

NICOLAUS *Harlemius*, infra *Nicolaus Simonis*.

NICO-

NICOLAUS *Hastifragus* sive *Breakspeare.* Supra, HADRIANUS IV. Tom. 3. pag. 532.

NICOLAUS *Hostreshamus*, Medicus Anglus circa A 1443. scripsit teste Baleo VIII. 8. & Pitseo pag. 636. *Practicam Medicinæ*, & *Antidotarium*, tum *Modum conficiendi & dispensandi*, *de febribus*, *contra dolorem renum*, & *Viaticorum necessariorum libros VIII.*

NICOLAUS *Hydruntinus*, Magister Hydrussæ, Græce quidem scripsit pleraque contra Latinos sub seculi XIII. initia: tamen utriusque Linguæ peritus nonnulla Latine quoque sive composuit sive ex Græcis suis aliorumque vertit, ut notatum Allatio cap. XIII. 4. de consensu utriusque Ecclesiæ pag. 701. Caveo ad A. 1201. & Oudino Tom. 3. pag. 13.

NICOLAUS *de Jamsilla*, Gibellinorum addictus partibus, scriptor *Historiæ de rebus gestis Friderici II. Imp. & filiorum* Conradi & Manfredi, Apuliæ & Siciliæ Regum ab A. 1210. ad 1258., quæ in lucem edita est ab Ughello Tom. 8. p. 752. (edit. novæ Tom. X. pag. 562.) Jo. Georg. Eccardo Tom. 1. Corporis medii ævii pag 1025. Carusio Tom. 2. Bibl. Siculæ pag. 675. lacunis etiam quibusdam é Codice Messanensi suppletis:

& melior denique & integrior à Muratorio *) Tom. VIII. thesauri rerum Italicarum pag. 489. qui nomen auctoris etiam restituit, docuitque *supplementum* de rebus gestis ejusdem Manfredi, Caroli Andegavensis & Conradini Regum ab A. 1258. ad 1265. deberi Sabæ MALASPINÆ scriptori Gvelphicarum partium, de cujus VI. libris rerum Sicularum supra pag. 27.

NICOLAUS *Jaquerius* Divionensis Gallus Præd. obiit Gandavi A. 1472. de quo Jacobus Quetif 1431. in Bibliotheca Dominicanorum T. 1. p. 847. seq. Interfuit Concilio Basileensi, A. 1431. in quo habiti ab eodem *Sermones* duo, Manuscripti in Bibl. Cæsarea. Cætera ejus scripta sunt: *Dialogus* cum Joanne Rabizano *de communione unius Sacramenti*, contra Hussitas, Tornaci 1466. *Flagellum hæreticorum fascinariorum* (Waldensium) Francof. 1581. 8. Tractatus *de calcatione Dæmonum. Excerpta quædam* ex tractatibus quorundam tempore Concilii Basileensis *adversus sectam Bohemorum*, & speciatim ex libro Magistri *Joannis de Turrecremata*, Cardinalis.

NICO-

*) Acta Erud. 1727. pag. 209. Journal des Sav. 1733. pag. 485. Bibl. Italique Tom. 16. pag. 223.

NICOLAUS *de Jawir*, ex cujus gravi Oratione in Concilio Constantiensi A. 1417. habita adducit nonnulla V. C. Hermannus ab Hardt, prolegom. ad Tom. V. p. 27.

NICOLAUS *Insulensis de de Furno* Sermones Manuscripti memorantur à Sandero parte 2. Bibl. Belgic. p. 135.

NICOLAUS *Kenton*, supra Tom. IV. pag. 657.

NICOLAUS *Kus*, Sacerdos Rostochiensis, Magister & Baccalaureus formatus Theologiæ: inter testes Veritatis refertur à Joanne Wolfio ad A. 1511. Tomo 2. lectionum memorabilium pag. 27. ubi refert eum Rostochio pulsum, Westmariam primum sive Wismariam, deinde in Livoniam concessisse, ibique diem obiisse. Scripsit *harmoniam Evangeliorum*, & Saxonica lingua librum prolixum quem inscripsit de triplici funiculo, ex quo testimonia quædam a Wolfio afferuntur.

NICOLAUS *de Laine*, Abbas S. Gerardi, Ord. Bened. in Comitatu Namurcensi, defunctus A. 1448. Ex ejus scriptis nihil video memorari à Valerio Andrea & Sweertio, nisi tractatum *de translatione salutiferæ Crucis.*

NICOLAI *Lackemanni*, Commentarium in librum primum Sententiarum Manuscriptum in Bibl. Monasterii Benedicto Burani notavit Bernardus Pez T. 3. anecdotor. parte 3. pag. 629. Vide infra *Nicolaus Lockmann.*

NICOLAUS *Lanckmann de Falckenstein*, Capellanus Cæsareus & Orator in Portugalliam, cujus *historia desponsationis Friderici III.* facta A. 1451. *cum Eleonora Lusitanica* prodiit Augustæ Vindel. 1503. 8. atque inde in Freheri Tom. 2. rerum Germanicarum pag. 51. Adde dicta supra in Falckensteinio, Tom. 2. p. 436.

NICOLAUS S. Mariæ & S. Lamberti *Leodiensis* sive *Leodicensis* Canonicus, circa A. 1120. ac deinceps: scripsit ad Wedericum, Abbatem Letiensis Ecclesiæ, *gesta S. Lamberti* Pontificis sive Episcopi ab A. 656. ad 696. Leodiensis, & Martyris, cujus memoria 17. Septembr. recolitur, edita cum Godeschalci, Stephani & Reneri de eodem Lamberto lucubrationibus à Joanne Chapeavillo Tom. 1. gestor. Pontificum Tungrensium pag. 371--490. Leodii 1612. 4. *Triumphum* reliquiarum *S. Lamberti Martyris de castro Bullonio* in expeditione Bulliensi A. 1141. contra Rainaldum I. Comitem Barrensem.

rensem. Exstat in eodem Opere Tom. 2. pag. 577--602. *Algeri* Scholastici Leodiensis *elogium*, in Analectis Mabillonii Tom. 1. pag. 303. (edit. novæ in fol. p. 129. 130.) De hoc ALGERIO ejusque scriptis supra Tom. 1. pag. 183. seq.

NICOLAUS *Leonicenus.* Supra Tom. IV. pag. 787.

NICOLAUS *Leonicus Thomæus* ibid. pag. 788.

NICOLAUS *de Linna* sive *Linensis* de Norfolciensi suburbio Anglus, Carmelita circa A. 1357. Mathematicarum rerum peritus & laudatus Gothofrido Chaucero in libro de Astrolabio & Joanni Somæ, Carmelitæ & ipsi, atque Mathematico. Vide Lelandum cap. 370. qui Nicolai hujus laudat *Canones Tabularum*, & librum *de Zodiaci natura*, & *de Planetarum domibus.* Longe plura addunt Baleus VI. 25. Pitseus pag. 505. & ex eo Algerius pag. 307. quos secutus Cangius ad A. 1370. refert hunc Nicolaum. Sunt autem illa: *De astrorum judiciis. De eclipsi Solis. De usu astrolabii. de Mundi revolutione. Astrologorum dogmata. De sphæra judiciali. De figuris & signis. De variis genituris. Pro ægrotantibus liber*, & *pro Ordine Carmelitano.*

NICO-

NICOLAUS *de Lira* five *Lyra*, neutiquam Anglus, ut multis a) visum, nec Flander sive Brabantinus, b) sed Normannus, Lyræ in diœcesi Ebroicensi natus, ut plures c) ex ejus epitaphio jam docuere, quod etiam infra apponam. Judæis natum parentibus d) atque ex Judæo Christianum factum, non certo constat, nisi NICOLAUS exjudæus, antea *Donim* sive *Mabin* dictus fuerit cujus cum Jechiele Judæo disputationem à Wagenseilio e) editam habemus, idemque hic sit

a) Trithemio cap. 553. Baleo V. 12. Thomæ Fullero, in opere: the worthies of England, Tom. 2. pag. 217.

b) Ita Antonius Julianus apud Valerium Andream Bibl. Belg. pag. 690. ex epitaphio supposititio quod incipit: *Stemmata majorum* &c.

c) Jo. Mabillonius des etudes Monastiques pag. 673. Rich. Simon. Bibl. Critique Tom. IV. cap. 29.

d) Ita Bergomensis ad A. 1319. *ajunt hunc primum Judæorum doctorem fuisse & præterea ipsorum linguam optime agnovisse.* Sixtus Senensis, Bellarminus de S E. Jo. Buxtorfius de punctorum antiquitate pag. 155. laudans Abarbanelem ad Es. XXXV. (ubi non de Lyrano sed Paulo Burgensi hoc legitur) Jac. Heilbrunnerus fernere Entdeckung des Pabstthums Tom. 1. pag. 89. Bulæus Tom. IV. Acad. Paris. pag. 976. Waddingus pag. 265. H. Warthon ad Caveum: Hermannus ab Hardt, Jac. Basnage aliique infiniti.

e) In telis igneis Satanæ.

fit cum Lyrano noſtro, ut Clariſſ. Hardtio perſuaſum, qui etiam notat Judæos poſt finitam illam diſputationem Anno 1306. a Rege Philippo expulſos Gallia fuiſſe. Certe Lyranum Judæis mature dediſſe operam, ut Hebraicarum litterarum peritiam ſibi compararet, ſcripta ejus teſtantur. a) Inter Franciſcanos nomen profeſſus ſuum circa A. 1291. b) in Cœnobio Normanniæ Vernolienſi, poſtea Pariſiis Theologiam docuit, *Doctor planus & utilis*, Judæorum fortis adverſarius, & ſacrarum litterarum interpres non pœnitendus. Quanta fuerit auctoritate, conſtare inter alia poteſt ex eo, quod Joanna Philippi V. con-

a) Jo. Saubertum vide in palæſtra diſſ. pag. 29. & laudatiſſimi Wolfii Bibl. Hebr. Tom. 1. p. 912. & Tom. 3. pag. 838. M. V. la Croſe entretiens pag. 229. Imbonatum pag. 167. Bibl. Latino Hebr. & qui de Lyrano diligentiſſime, B. Mich. Henr. Reinhardum in pentade conatum ſacrorum pag. 149. & in Diario Theologico Sammlung von Alten und Neuen A. 1720. pag. 229. 246. 379. 549. Georgium Serpilium de ſcriptoribus Biblicis tomo VII. parte 2. pag. 293. ſeq. Henricum Scharbau in Judaiſmo detecto pag. 80. B. Nic. Staphorſtum Hiſt. Eccleſ. Hamb. Tom. 3. pag 302. adde laudatum Wolfium Tom. 3. p. 838. 431. & Tom. IV. pag 718.

b) Waddingus Tom. 2. Annal. Minor.

conjux, Franciæ Regina *) Burgundiæ Comes, A. 1325. codicillis testamenti sui executores nominavit Petrum Bertrandi, Episcopum Æduensem: Thomam de Sabaudia, Petrum de Palude, & fratrem Nicolaum de Lira, Ord. Minor. in Burgundia Provincialem. Sed maximam laudem meruit commentariis suis, & valde senex diem obiit Parisiis A. 1340. Epitaphium ejus genuinum ita se habet:

Ne meme ignores, properans dum plurima lustras,
Qui sum, ex his nosces, qui pede busta teris.
Lyra *brevis vicus Normanna in gente celebris*
Prima mihi vitæ Janua sorsque fuit.
Nulla diu mundi tenuit vesania natum,
Protinus evasi Relligione Minor.
Vernolium *admisit currentem ad Sacra tyronem,*
Et CHristi docuit me domitare jugo.
Ut tamen ad mores legis documenta beatæ
Abdita planaret simplicitatis iter,
Artibus

*) Labbeus Tom. 2. de S. E. pag. 120. De aliis octo curatoribus testamenti Reginæ constitutis vide Launoji historiam Gymnasii Navarrei pag 21.

Artibus ipse piis, & Christi Dogmate fretus
Parisiis cepi Sacra Magisterii.
Et mox quæque vetus, & quæque recentior affert
Pagina Christicolis, splendidiora dedi.
Littera nempe nimis quæ quondam obscura jacebat,
Omnis per partes clara labore meo est.
Et quos sæpe locos occidens litera tradit,
Hos typice humanis actibus exhibui.
Exstat in Hebræos *firmissima condita turris*
Nostrum opus, haud ullis comminuenda petris.
Insuper & nostri releguntur sæpe libelli,
Quos in sensa Petri a) *quatuor arte tuli.*
Est quoque quodlibetis *non irrita gloria nostris,*
In quæ b) *tu justus arbiter esse potes.*
Non tulit hæc ultra vitam proferre merendo
Omnipotens Dominus, quo sumus & morimur.

A cru-

a) Petri Lombardi.
b) Al. *in qua.*

A Cruce tu cujus numeres si mille trecentos,
Adjungens uni quatuor & decadas,
Illo me rapuit mors omnibus æmula cyclo
*Cum micat Octobris terna vigena *) dies.*
I jam quo tendis Nicolai illectus amore,
Quo doctore tibi Lex reserata patet.

Ex scriptis Lyrani præcipuum sunt *Postillæ perpetuæ*, *sive brevia Commentaria in universa Biblia*, quæ A. 1292. cœpta cum A. 1330. absolvisset, hac clausula gratias egit DEO, quam ex Codice Colbertino edidit Baluzius Tom. 1. Paparum Avenionens. p. 808.

Explicit postilla super secundum librum Esdræ & super libros non canonicos, Magistri Nicolai de Lyra, ordinis fratrum Minorum, qui & Deo gratiarum actiones in fine totius libri seu operis reddit in hunc modum: Ego igitur gratias ago Deo, qui dedit mihi gratiam scribendi secundum modulum ingenii mei, super omnes libros in Biblia contentos, primo super illos, qui sunt in Canone, incipiendo à Genesi, & percurrendo usque ad finem Apocalypsis: postea super libros illos, qui non sunt de Canone,

*) Al. *novena.*

none, incipiendo à libro Tobiæ, & terminando in libro, qui dicitur ſecundus Esdræ: ut ſic per hanc diſtinctionem librorum & ordinationem appareat ſimplicibus, qui libri ſint canonici & qui non, & qui majoris autoritatis & qui minoris. Et quoniam probabiliter timeo defeciſſe, tum propter magnitudinem operis, tum propter ſcientiæ meæ parvitatem, ideo de defectibus veniam poſtulo, & de aliis ad laudandum DEUM mecum legentes invito, deprecans humiliter, & devote, ut apud DEUM me velint ſuis orationibus adjuvare.

In hanc *Poſtillam*, libris LXXXV. comprehenſam hoc exſtat Sixti Senenſis decaſtichon ad calcem libri tertii Bibliothecæ Sanctæ:

Hiſtoriam Hebræis, & Græcis fontibus hauſtam
Hieronymo *diſces duce.*
Allegorias, Anagogenque recludent
Origenes, Ambroſius.
Exponent ſenſus formandis moribus aptos
Chryſoſtomus, Gregorius.
In dubiis, altaque locis caligine merſis
Aurelius *lucem feret.*
At brevis, & facilis non eſt ſpernenda tyroni
Lyrenſis *expoſitio.*

Prima editio Romana 1471. fol. quinque Voluminibus.

Hanc secutæ Colon. 1478.

Venet. 1483. 1488

Noribergæ 1487. ex qua editione excerpta quædam à Marco Eschero selecta offeruntur in Bibl. Hist. Theologica Bremensi Tom. 2. pag. 389.

Et cum additionibus PAULI Burgensis & replicis DOERINGII, (de quibus supra p. 145. & T. 2. p. 133.) Norimb. 1493. 1497. Confer Theophili Sinceri Nachrichten von lauter alten und raren Büchern V. Stück pag. 259. seq.

Atque additis glossulis tam marginalibus ANSELMI Laudun. quam interlinearibus ordinariis HUGONIS à S. Caro & Walafridi STRABI: ac præter Lyrani *Moralitates* in Biblia, ejusdem *libello trium quæstionum Judaicam perfidiam in Catholica fide improbantium.* Basil. 1498. sex Vol. & 1501. 1509. seq.

Paris. 1520.

Lugd. 1529.

Venet. 1588.

Ex meliore editione Francisci Fevardentii, Jo. Dadrei & Jacobi de Cuilli, Lugd. & Paris. 1590. fol. sex Voluminibus.

Quam

Eandem ſecutæ
Veneta.

Duacenſis 1617. cura Thheologorum Duacenſium.

Antwerpienſis 1634. ex recenſione D. Leandri a S. Martino, Benedictini: & in Bibliis maximis Joannis de la Haye, Pariſ. 1660.

Repertorium ſive Index in Nicolaum Lyranum ſuper Biblia. Memmingæ 1490. fol.

De *Diegi* ſive *Didaci* DEZÆ defenſorio pro Thoma Aquinate adverſus Lyranum, dixi ſupra Tom. 2. pag. 80.

Biblia cum Lyrani gloſſis, Germanice dialecto Saxonica, Lubec. 1494. fol.

Poſtillæ *in Pſalmos*, ſeparatim editæ Pariſ. 1483. 4. & ſine loci notatione 1497. fol. Pariſ. 1500. Lugd. 1509. 1520. & *Gallice* Pariſ. 2. Vol. 4. regnante Carolo VIII. & *Germanice.*

Gloſſæ *in Apocalypſin*, redditæ Italice per Fredericum Venetianum, editæque circa A. 1480.

Moralitates in IV. Evangelia, Manuſcriptæ in Bibl. templi Petrini hujus Urbis Hamburgenſis.

Rerum Judaicarum peritus, & *R. Salomonis Iſaaci* ſui ſectator diligens, in

 Vete-

Veteris Teſtamenti expoſitione longe ſupra alios temporis ſui interpretes ſapuit, in Novum Teſtamentum viſus eſt longe minus operæ pretium feciſſe; ut notavit Rich. Simon III. 33. hiſt. Criticæ Novi Teſt. pag. 477. ſeq. & diu ante Simonem monuerat D. Lutherus noſter ad ultima verba Davidis Tom. VIII. Opp. Altenburg. pag. 305. qui Lyranum quoque ſenſui litterali diligentius inſiſtentem laudat in Geneſeos II. 9. id. Tom. IX. pag. 44.

Cætera Lyræ opuſcula ſunt:

Tractatus de Meſſia, ſive *Probatio Adventus CHriſti per Scripturas a Judæis receptas:* una cum reſponſione ad Judæi argumenta XIV. contra veritatem Evangeliorum. Prodiit Francofurti 1601. in 8vo cum libro Hieronymi de ſancta Fide, de quo ſupra Tom. 3. pag. 734.

Diſputatio contra perfidiam Judæorum, quæ una cum ejusdem Præceptorio, Lugduni & Pariſiis edita fuiſſe *a* Miræo traditur. Certe prodiit Venetiis 1483. & Noribergæ 1493. ad calcem Poſtillarum in Biblia, hoc titulo: *Incipit libellus editus per Magiſtrum Nicolaum de Lyra, ordinis minorum, Theologiæ profeſſorem, in quo ſunt pulcherrimæ quæſtiones Judaicam perfidiam in catholica fide improbantes.*

Quæſtio

Quæstio de Incarnatione Verbi, adversus Judæos.

Libellus contra Judæum quendam, ex ipsis verbis Evangelii sec. Matthæum CHristi Divinitatem ejusque doctrinam impugnantem Prodiit una cum præcedente opusculo, ad calcem Postillæ, Lugduni 1529. Nescio hoccine an aliud Manuscr. in Bibl. Uffenbachiana: *Reprobatio cujusdam Judæi tractantis & sonantis contra Evangelium infinita, in oppido Duderstadt A.* 1324.

Præceptorium, s. Expositio in Decalogum legis Divinæ trivaria, Lutetiæ, in ipsis fere artis Typographicæ initiis, literis Gothicis editum, sine anni mentione. in 8. & Colon. 1497. 8. Vide supra in HENRICO *de Vrimaria* Tom. 3. pag. 691.

Tractatus de idoneo ministrante & suscipiente SS. Altaris sacramentum. Prodiit una cum *S. Thomæ* libello de mirabili quidditate & efficacia Venerabilis Sacramenti, & *Incerti* expositione Dominicæ Orationis, in Germania in 4to sine loci vel temporis mentione.

Contemplatio de Vita & Gestis S. Francisci, a Lucca Waddingo, una cum opusculis S. Francisci edita Antverp. 1623. 4.

Tractatus de differentia nostræ Translationis ab Hebraica littera in Vetere Testamento, scriptus A. 1333. editusque Rothomagi in 8vo in ipsis fere typographiæ incunabulis. De illo rarius obvio libro videndus Rich. Simon in censura Bibl. Eccles. Dupinianæ Tom. 1. pag. 354. seq. & falluntur qui ajunt illum insertum esse Bibliis maximis Joannis de la Haye.

Quæstiones V. & N. Testamenti, sive *Liber Differentiarum Novi & Veteris Testamenti una cum explicatione nominum Hebræorum.* Editionem antiquam sine loco & anno laudat Jacobus le Long pag. 879. Bibl. exegeticæ. Etiam Manuscriptus in Bibliotheca Ducali Urbini.

De corpore CHristi liber unus, memoratus Waddingo pag. 266. Bibliothecæ Franciscanorum, ex Balei V. 12. & Trithemii cap. 553.

Commentarii in quatuor libros Sententiarum, sed omnium optimi in tertium.

Plura *Quodlibeta Theologica*, ut de CHristi adventu, de impletione Legalium: de Virginali privilegio. Horum & superiorum Commentariorum in Epitaphio mentio.

Tra-

Tractatus de Animæ claustro. Extat Manuscr. Oxonii in Bibliotheca Bodlejana Classf. Laud. c. XI. 3.

De Visione Divinæ Essentiæ ab animabus sanctis a corpore separatis, contra Joannem XXII. Incipit: *qui elucidant me.* Inter alia Opuscula Manuscr. in Bibl. Colleg. Merton. Oxon. N. CLXXXVII. & cum aliis ejusdem Operibus in Cod. Colbertino 149. teste Baluzio: item in Bibliotheca Minorum, Toleti Manuscr.

Collationes quædam Baleo memoratæ.

Sermones de Sanctis, liber unus. Incipit: *In baculo meo transivi Jordanem.*

Sermones de tempore lib. I. Incipit: *Hora est jam, nos de somno surgere.* Uterque hic sermonum liber Manuscriptus habetur in Bibliotheca Minorum Toleti, litera X. num. 109.

Postillæ in Epistolas & Evangelia Quadragesimalia Venet. 1500. 1516. & 1588. 8. cum quæstionibus Antonii Botontini.

Meminit & Labbeus.

Jam dicta de Lyrano, concludere juvat ejus elogio, quod ex veteri Codice laudatus Reinhardus vulgavit:

Gloria Francorum, decus Ecclesiæque Minorum
Splendida lux: clarus interpres erat Nicolaus.
De Lyra dictus: sit in æternum benedictus.
Plantula Francisci: fuit ut rosa florida CHristi
Vineto fructum faciendo multiplicatum.
Hic opus egregium pro commoditate studentum
Fecit: Postillas componens textibus aptas.
Hic vetus atque novum Testamentum prius atrum,
Exposuit, clarum reddens quasi luce coruscum,
Aptum Latinis illud faciens & Hebræis.
Sic duo sincere munuscula cum muliere
Paupere donavit: Templum quibus ædificavit
Mystice concessum nolens inhumare talentum.
Adventum CHristi, partum quoque Virginis almum.
Ex libris vatum dudum probat esse completum.
Omnes Judæos contraria verba locutos

Repro-

Reprobat: errores confundens funditus omnes.
Sed quidam Paulus *nuper conversus Hebræus,*
Plurima postillis qui sub specie pietatis
Addidit, ornando cum verbis, sed reprobando
Mente tenus, tanti confundens dogma magistri.
Quem tamen eximius Matthias *voce* *) Turingus.
Nomine condictus: Doctor multum venerandus,
Summi Pontificis mandato vicit, apertis
Scripturis Sanctis, rationibus insuper aptis,
Confundens totum quod erat sic ficte locutum:
Dictus namque pater Doctor fuit atque Minister
Saxoniæ, fratrum nuper sub veste minorum,
Hunc vivum novi, sua dogmata sæpe notavi,
Ergo patris tanti nova per metra magnificavi
Laudes eximias speciali carmine dignas,
Quando pater dictus fuit in Kyritz tumulatus.

Z 5 *Quem,*

*) Supra pag. 145.

Quem, pie CHriste, tuis digneris jungegere sanctis,
Ut queat æternam Doctorum ferre coronam.
Digressum feci: Nunc ad laudes Nicolai
De Lyra redeam: breviterque singula claudam.
O celebris Lyra, tua concrepat en lyra mira
Carmina, dulcisonis Mundo resonantia plectris.
O dulcis Lyricen, diversum nobile carmen
Promsisti vivus & adhuc resonare sepultus
Non cessas, sonum facis hic & ubique locorum:
Est Tua postilla veneranda studentibus apta
Præ cunctis glossis, quas totus continet orbis,
Es quia mellifluus verbis, sensuque profundus:
Vox Tua non urbe solum sed verius orbe
Personat in toto, celebris Pater ergo valeto.

NICOLAUS *Lockmann* sive *Lackmann*, Teutonicus Ord. Minor. in Saxonia Magister

gister Provincialis, circa A. 1440. præter *Sermonum* de tempore librum, & de Sanctis, aliumque *Quæstionum* variarum, scripsit *in IV. libros Sententiarum.* Vide Trithemium de S. E. cap. 789. & de luminaribus Germaniæ cap. 173. Waddingum pag. 265.

NICOLAUS *Maniacutius*, supra pag. 39. ibique dictis adde, in Catalogo Manuscriptor. Bibl. Cottonianæ p. 68. memorari versus Nicolai Manuacutii ad incorrupta Pontificum nomina conservanda, ne videlicet dicamus Elevtherium pro Elevthero, & Hilarium pro Hilaro, & ad sciendum qui sint antiquiores. Incip.

Primo Papatus Petrus est in sede locatus,
Qui consederunt, Linus Cletusque fuerunt.

NICOLAUS *Marianus* sive *de Marianis*, Mantuanus, non Ord. Minorum ut calami errore est apud Cangium, sed Prædicatorum, vixit circa A. 1313. neque ex scriptis ejus aliud commemoratur quam tractatus *de quarta funeralium.* Vide Jacob Quetif T. 1. p. 519.

NICOLAUS *a S. Martino*, agri Mantuani opido, Ord. Præd. circa A. 1312. non alius ut videtur à superiore, quanquam apud

apud Possevinum aliosque distinguitur, *Sermones* ejus memorantibus.

NICOLAUS *Martini de Prato*, supra, *Nicolaus de Albertinis*.

NICOLAUS *Maugerius* Siculus, circa A. 1424. Latine ex Græco vertit historiam *de Arcadio Imp. in urbe Thessalonica obsesso*: & *historiam Comitis Rogerii* in Sicilia. Utrumque Manuscr. in Bibliotheca Principis Melitelli, memorat Antoninus Mongitor Tom. 2. Bibl. Siculæ pag. 93.

NICOLAUS *Minorita*, infra, *Nicolaus Specialis*.

NICOLAUS Abbas *Monacensis*, infra, *Nicolaus de Tudescis*.

NICOLAUS *Montacutius*, Anglus cum *Nicolao Maniacutio* de quo supra pag. 39. & 363. non confundendus, vixit circa A. 1466. scripsitque *de Regibus Anglorum*. *De Anglorum Episcopis*. *Scalam temporum à CHristo nato*. & *Epigrammata* quædam. Vide Baleum VIII. 25. Pitseum pag. 657. & Vossium pag. 633. Sed quæ de Pontificibus Romanis ab eo scripta tradunt versibus Hexametris, illa Maniacutio tribuenda esse docui.

NICOLAUS *Montignius*. Supra MONTIGNIUS.

NICO-

NICOLAUS *Mutinensis*, JCtus laudatus à Bergomensi ad A. 1334. & a Trithemio cap. 586. scripsit Lecturas *in Digesta* & *Codicem* Justinianeum.

NICOLAUS *Mutius* Venetus, Ord. Minor. circa A. 1238. Ex ejus scriptis Waddingus pag. 267. laudat Opera *S. Gregorii Magni* per materias sive locos communes ab illo dispoſita.

NICOLAUS *Narbonensis*, scriptor Sagittæ igneæ. Supra *Nicolaus Carmelitarum* Prior Generalis.

NICOLAUS *de Neapoli*, JCtus circa A. 1300. cujus nulla scripta memorantur à Nicolao Toppio in Bibl. Neapolitana pag. 222. Scripsit tamen in Instituta, Pandectas & Codicem. Vide Gesnerum.

NICOLAUS *Nicolius*, nobilis Florentinus (cum Medico Nicolao, cognomine Falcuccio, de quo supra, non confundendus) Poccianto *Cosmographus*, *historicus*, *Philosophus insignis* dicitur, unde Vossius pag. 544. eum ait *opuscula quædam reliquisse ad Cosmographiam*, *Philosophiam & Antiquitatem pertinentia.* Sed verius est nihil scripsisse quidem (vide Julium Nigrum p. 429. hist. scriptorum Florentin.) sed fautorem fuisse litterarum

rum maximum, atque Chryfoloram, Gvarinum & Joannem Aurifpam Siculum non pepulisse Florentia (ut Philelfi criminationem fecutus fcribit idem Vossius) fed ut Florentiam vocarentur etiam Philelfus ipfe, auctorem fuisse, Vide quæ fupra (idem enim eft) in *Nicolao Florentino*, & Diarium eruditorum Italiæ Tom. IX. pag. 161. feq. Quanto autem ftudio flagraverit bonos fcriptores perveftigandi aliorumque confecrandi ufibus, intelligere licet ex Oratione Poggii habita in ejus funere (obiit A. 1436. ætatis 73.) ex qua hæc pauca adfcribam, uti leguntur apud Edm. Martene Tom. 3. monument. pag. 730.

Hac ratione vitæ imbutus, duas res, quæ fere ab omnibus fummo ftudio expetuntur, aperte contempfit, divitiaas videlicet & honorum cupiditatem. Cum enim effet philofophiæ præceptis, non tam legendo quam agendo eruditus, eam normam vivendi optimam judicavit, quæ otio litterarum vacaret, neque opibus inferviret, neque ambitioni. Igitur bonarum artium curæ deditus, ac fuo contentus, quidquid temporis dabatur a privatis rebus, aut legendo, aut fcribendo, aut amicorum negotiis impertiendo accommodabat. Solertiffimus omnium fuit in emendis ac comparandis libris, fructuofiffima ac pulcherrima

ma negotiatione, quos adeo multos atque egregios tum Latinos tum Græcos, ab extremis usque Europæ finibus conquisivit, ut omnes Italos, pace reliquorum dixerim, superarit librorum copia optimorum. In quo beneficentiam suam liberalitatemque attendite. Communes erant libri sui omnibus, etiam ignotis, præsto aderant, aut legere volentibus aut transcribere, neque ulli omnino recusabantur, qui aut doctus esse videretur aut vellet doceri, ut publica quædam bibliotheca & ingeniorum sustentaculum domus ejus existimaretur. Etenim eos, qui libros suos occultarent, neque cum ceteris participarent, cum essent editi ad communem viventium utilitatem, quodammodo abhorrebat, affirmans hujusmodi homines teneri crimine expilatæ hæreditatis. Quod autem egregiam laudem meretur, summam operam curamque adhibuit ad pervestigandos auctores, qui culpa temporum perierant; qua in re vere possum dicere omnes fere libros, qui noviter tum ab aliis reperti sunt, tum a me ipso, qui integrum Quintilianum, *plures* Ciceronis *nostri orationes*, Silium Italicum, Nonium Marcellum, Lucretii *partem, multosque præterea e Germanorum Gallorumque ergastulis mea diligentia eripui, atque in lucem extuli, Nicolai suasu, impulsu, exhorta-*

hortatione, & pæne verborum molestia esse Latinis litteris restitutos.

NICOLAI *Nisseni* Sermonem de Venerabili Sacramento corporis CHristi citat Bzovius ad A. C. 1414. n. 26. pag. 374. Vide supra *Nicolaum Dionysii.*

NICOLAUS *Notarius* S. Bernhardi. Supra, *Nicolaus Claraevallensis.*

NICOLAUS *Nus*, cujus carmina de primitivo Congregationis Affliginiensis, Ord. Bened. fervore & Angelis etiam admiranda sanctitate, memorat Sanderus in Bibliotheca Belgica Manuscr. parte 2. pag. 151. ubi ait auctorem vixisse videri circa A. 1130.

NICOLAUS *Occamus*, Anglus Ord. Minor. circa A. 1320. de quo Lelandus c. 326. ubi de *Gvilelmo* Occamo de quo supra Tom. 3. pag. 465. & de *Joanne* Occamo, scriptore Quodlibetorum. Hunc vero Nicolaum ait scripsisse libellum *de latitudine Oppositionum*, ingeniosi *indicium* Astrologi, ita enim ibi legendum, non ut ab Antonio Hallo editum est, atque ut legerunt Baleus, Pitseus & Waddingus, proprium inde alterius scripti titulum confingentes, *judicium.* Addit deinde ab aliis memoratum Opus *de Verbo* Divino: & commentarios

tarios *in Petri Longobardi IV. libros Sententiarum.* Addunt Pitſeus pag. 410. & Waddingus pag. 267. *Quodlibeta Scholaſtica*, quæ Baleo V. 17. *Sophiſtica* appellantur.

NICOLAUS *Orbellus*, ſive *de Orbellis*. Supra *Nicolaus Dorbellus.*

NICOLAUS *Oremus* ſive *Oreſmius* Normannus, vir doctus & cordatus, peritus etiam Mathematicarum litterarum cui Joannes Galliæ Rex magnanimus & eruditionis amans filium ſuum, Caroli V. Sapientis nomine deinde clarum, inſtituendum commiſit. Theologus ParifienſisGymnaſium Navarreum regendum ſuſcepit A. 1356. & Epiſcopus ab Anno 1377. Lexovienſis, defunctus eſt A. 1382. De eo præter Sammarthanos Tom. 2. Galliæ Chriſtianæ pag. 650. & Launojum in hiſtoria Gymnaſii Navarrei parte 3. pag. 455. ſeq. adeundus Huetius in Originibus Cadomenſibus cap. 24. Mihi ſatis fuerit notitiam ſcriptorum ex Launojo, obſervationibus quibusdam meis locupletatam cum lectore communicare.

Edita:

Liber *de mutatione Monetæ*, a bono Principe non permittenda. Exſtat in Bibl.

ſanctorum Patrum, Parii. Tom. IX. 1589. 1644 Colon. Tom. XIV. & Lugd. Tom. XXVI pag. 226. Prodiit & in appendice Operum Joannis Gerſonis (ut notat Geſnerus, qui male refert ad Gvil. Ockamum fratrem) ac ſæpe ſeparatim, & Joanne a Fuchte curante, Helmſtad. 1622. 4. & in Dav. Thomani ab Hagelſtein Actis publicis monetatiis Tom. 1. pag. 247. Auguſtæ 1692. fol

Juxta eſt Salus mea ut veniat, Sermo A. 1364. coram Urbano V. & Cardinalibus habitus, qui ab Flacio Illyrico Centuriatore in Catalogum teſtium veritatis relatus eſt, pag. 878. edit. primæ & in Tom. 1. lectionum memorabilium Jo. Wolfii pag. 648. ſeparatim quoque editus a Sal. Geſnero Witteb. 1604.

Epiſtola Luciferi ad Prælatos *Eccleſiæ*, edita a Flacio. Magdeb 1549. 8. & in Jo. Wolfii Lect. memorabil. Tom. 1. pag. 654.

Tractatus *de Antichriſto*, ejus Miniſtris, adventu, ſignis propinquis & remotis, & S. Scriptura, editus ab Edmundo Martene Tom. IX. monumentorum pag. 1274.

Ariſtotelis Politica & *Oconomica* cum Gloſſematibus Gallice verſa, Lutetiæ in fol. anno MCCCCLXXXVI. apud Antonium Verardum.

Decem libri *Ethicorum Aristotelis*, & plures libri *Ciceronis* & aliorum auctorum Gallice versi, Lutetiæ anno MCCCCLXXXVIII. apud eundem, fol.

Francisci Petrarchæ de remediis utriusque fortunæ liber, Gallice versus, editus Lutetiæ anno MDXXXIV.

Tractatus *de Sphæra* Gallice versus, L. capita continens, Lutetiæ anno 1546. apud Simonem Lignanum.

Inedita:

Tractatus *de Communicatione Idiomatum*, in Bibliotheca Vaticana Navarr, & alibi.

Tractatus *de Dici de omni in Divinis*, in Bibliotheca Victorina, de quo Possevinus.

Tractatus *de Divinationibus contra Judiciarios Astronomos*, & Principes in talibus se occupantes: sive utrum res futuræ possint præsciri per Astrologiam. in eadem Bibliotheca, cujus meminerunt Thomas Lexoviensis & Joannes Picus Mirandulanus.

Tractatus *de proportionibus proportionum*, ibidem, cujus meminit Joannes Picus, Mirandulanus.

Tractatus *de Latitudine Formarum*, ibidem & in Bibliotheca Navarrica.

Tractatus *de Arte Prædicandi*, in Bibliotheca Sancti Victoris.

Tractatus *de Malis venturis super Ecclesiam*, ibidem.

Rationes & causæ plurium Mirabilium in Natura, ibidem.

Plura *Quodlibeta* & diversæ *Quæstiones*, ibidem.

Tractatus *de Configuratione Qualitatum*, ibidem.

Scriptum *contra Mendicationem*, ibidem.

Tractatus *de Uniformitate & Difformitate Intentionum*, ibidem.

Decisio Quæstionis, *Utrum oporteat in omni casu judicem judicare secundum allegata & probata*, ibidem.

Tractatus *de Proportione Velocitatum in motibus*, in Bibliotheca Navarrici Collegii, & Augustinianorum Parisiensium ad Pontem Novum.

Tractatus *de Instantibus*, ibidem.

Sacræ Conciones in unum volumen redactæ, numero *centum & quindecim*, in Bibliotheca Augustinianorum Parisiensium. Horum sermonum tituli & argumenta apud Launojum pag. 459. seq. videantur.

NICO-

NICOLAUS *Panormitanus* in Sicilia Episcopus, infra, *Nicolaus de Tudescis.*

NICOLAUS *de Pennaforti,* auctor summæ Theologicæ, quam Cangius evolvisse se innuit in Bibliotheca Sangermannensi, Codice 525. Notior S. Raymundus de Pennaforti, de cujus Raymundina summa aliisque scriptis infra, RAYMUNDUS.

Nicolaus PEROTTUS Francisci F. extinctus A. 1480. 13. Decembr. bene noscetur ex hoc ipsius epitaphio apud Bzovium ad eundem annum n 50 *D. O. M. Nicolao Perotto Saxoferratensi ob reconditam eruditionem, linguarum principum peritiam, singularemque facundiam, nec non illustria rei litterariæ monumenta,* BESSARIONI a) *inprimis Cardinali sapientiss. eximie charo: tum* FRIDERICO III. *Imperatori Augusto a Consiliis, & ab*

a) Perottus Bessarionis Card. contubernalis in Conclavi post Pauli II. obitum (non Pii II. ut Menagius p. 10. lectionum in Carmen VII Petrarchæ.) tres Cardinales Bessarionem de suffragio suo offerendo allocuturos repulit, caussatus ab eo studiis intento neminem admitti. Electo deinde Sixto IV. Bessarion, Hem, inquit, Perotte, intempestivo officio tuo hodie tu mihi tiaram, tibi galerum ademisti. Vide Menagiana Tom 2. pag. 128. Tom 4. pag. 117. edit. Amst.

eodem Poëtica laurea a) *Bononiæ ornato, inde* EUGENIO IV. NICOLAO V. CALLISTO III. & PIO II. *Max. Pontificibus, præcipue ob egregie in Orientali Ecclesia cum Romana tempore Ferrariensis & Florentini Concilii unienda navatam operam longe charissimo, Umbriæ Tusciæque Præsidi* Archiepiscopo Sipontino. b) *De Christiana Rep. universa Italia, patriaque optime merito, cujus ista majoribus, tyrannide extincta libertatem ac felicitatem debet.* TORQUATUS PEROTTUS, *Urbani PP. VIII. a cubiculo intimo* (postea Episcopus Amerinus) *Gentili suo L. M. P. Anno Domini MDCXXIII.* Plura de hoc Nicolao præter Jovium, Bergomensem, Trithemium cap. 840. Volaterranum, Vossium, Anton. Varillasium lib. IV. anecdotor. Florentinor. Clarmundum Tom. VI. vitarum pag. 66. Jacobillum in Bibliotheca Umbriæ, Antonium Brunum in tribus Gratiis, in Thalia: Thomam Pope Blount in censura

b) Gratias Imperatori Perottus extemplo præsens egit hisce versibus:

Cinxisti viridi, Cæsar, mea tempora lauro,
Ecce meas ornat sacra corona comas.
Non mea me virtus tali nunc munere dignum
Sed dulce effecit Principis ingenium.

b) Ab A. 1458.

iura Scriptorum: Augustus Oldoinus de scriptoribus Perusinis pag. 252 seq. Pompejus Sarnelli in Chronologia Archiepiscoporum Sipontinor. pag. 305. Ughellus Tom. VII Italiæ S. pag. 557 Leonardus Nicodemus pag. 182. seq. additionum ad Nic. Toppi paginam 223. Bibl. Neapolitanæ: Bælii Lex. *Perot*, sed præcipue auctores Diarii Eruditorum Italiæ Tom. XIII. pag. 439--468. atque inde Niceronus in memoriis eruditorum Tom. IX. pag. 374. seq. Mihi scripta Perotti strictim referre satis fuerit, atque edita inprimis, tum inedita.

Latine vertit è Græco elegantius quam fidelius *)

Polybii libros V. primores, ad Nicolaum V. editos primum Romæ 1473. fol. ac deinde sæpius ut dixi III. 30. Bibl. Græcæ pag 757. etiam apud Aldum, Venetiis in fol. & 1521. 8. & Florentiæ apud Juntas 1522. 8. Quod vero Jovius scribit fuisse qui dicerent versionem antiquam à Perotto interceptam sibique vindicatam per plagium, id H. Stephano ridiculum visum pag. 116 de infidis Græcæ linguæ Magistris: nec credibile

*) Certe iniquius est judicium Jani Parrhasi, qui in vertendo Polybio *infantissimum* Perottum appellat Epist. 37.

Diarii eruditorum Italiæ autoribus T. 13. p. 452.

Hippocratis Jusjurandum editum cum Alex. Benedicti, Medici Veronensis quinque libris Anatomiæ. Paris. 1519. 4. & Argentor. 1528. 8.

S. Basilii Orationem de invidia, ad calcem Censorini, ex Philippi Beroaldi recensione, circa A. 1500. 4.

Scripsit ipse:

Cornu copiæ, sive commentariorum linguæ Latinæ opus ad Federicum, Urbini Ducem, & Ecclesiastici exercitus Imperatorem *in* Epigrammata CXLVII. sive totum *librum Spectaculorum & librum Epigrammatum Martialis*: edente Pyrrho Perotto *) auctoris propinquo Venet. 1492. 1494. & apud Aldum 1499. & Paris. 1500. typis luculentis, & Venet. 1504. cum Benedicti Brugnoli additionibus

*) *Nihil fere de meo addidi*, inquit Pyrrhus, *præterquam loca quædam, quæ Nicolaus, quoniam impuritate quadam, atque obscænitate verborum castis ac pudicis auribus execrabilia viderentur, cursim breviterque tetigerat, ipse latius exposui, nihil tam fædum esse existimans, quod non turpissimum sit ignorare.* Verecundiorem Nicolaum quam iniquum præ studio Pyrrhum lector pudens ac sanus magis probabit.

nibus & Argent. 1506. Parif. 1510 atque iterum ex avtographo auctoris emendatius Venet. apud Aldum 1513. 1517. 1526. & Bafil. 1521. 1526. & 1536. fol. & Tusculani 1522. 4. Index locuples operi præmiffus facit ut pro Lexico hoc opus habitum fuerit à multis, qui ut Calapinus ftrenue illo uti non dubitarunt.

Epiftola ad Francifcum Sipontinum de locis *Plinii* fenioris XXII. in ejus proœmio ad Hift. naturalem emendandis in edit. Romana A. 1470. Exftat ad calcem cornucopiæ pag. 1033--1049. editionis Aldinæ, ut alias jam prætercam, fubjuncta *Cornelii Vitelli* Corithii five Cortonenfis, Epiftola ad Parthenium Benacenfem, qua Perottus reprehenditur.

Rudimenta Grammatices ad Pyrrhum nepotem fuum Venet. 1476. Neap. 1478. 1483. fol. Parif. 1479. fol. Colon. 1522. 4. Lugd. 1541. 8. Venet. 1564. 8.

De metris ad Jacobum Schioppium, Veronenfem. Venet. 1497. 4. & cum Diomede atque aliis Grammaticis 1522. fol.

De generibus metrorum quibus *Horatius* Flaccus & Severinus *Boëthius* ufi funt, ad Helium Perottum fratrem. Venetiis

Venetiis ante editiones quasdam Horatii Aldinas.

Oratio nomine Communitatis Bononienſis habita A. 1452 pro jucunda receptione *Frederici tertii* Regis Romanorum. Prodiit Rom. 1475. fol. inter alia variorum ſcripta collecta ab Alberto de Eyb. Hanc octavam eſſe inter Perotti Orationes XXX. notat Jacobus Gaddius T. 2. de ſcriptoribus p. 242.

Inedita Perotti ſunt 1) verſa è Græco: Monodiæ *Ariſtidis*, *Libanii*, *Beſſarionis*.

Ariſtotelis libellus de Virtutibus & Vitiis, ad Federicum Feltrium, Urbini Ducem.

Enchiridion *Epicteti* Philoſophi, ad Nicolaum V. Pontificem.

Plutarchi libellus de fortuna Romanorum.

Hæc habuit, atque ut vulgaret rogatus fuit Torquatus Perottus à Leone Allatio pag. 246. apum Urbanarum.

Pleraque *Beſſarionis*, de quibus Tom. X. Bibl. Græcæ pag. 402. ſeq.

Oraculum de Iſthmo, de quo Franciſcus Philelphus in Epiſtola data ad Perottum A. 1463. *Apollinis oraculum quoddam, quod dicitur* περὶ τὸν Ἰσθμόν, *e Græco*

abs

abs te nuper, Pater humanissime, traductum luculentissimis perpolitisque versibus divertit ad me perinde atque ad hospitem amantissimum tui. Excepi id sane, utut fuerat, liberaliter honorificeque, sumque non minus ejus eloquentia quam prædictione futurorum delectatus, miratusque quod Græce & natum & educatum, tam apte tamque eleganter Latinam Linguam didicisset. Nec enim intelligo fieri posse, ut Græco sermone aut pulchrius loquatur, aut eruditius, quam à te Latine loqui edoctum sit. Conferenda ab iis, quibus ad manus est, Bessarionis sive etiam Georgii Gemisti descriptio Isthmi.

2) Ab ipso composita:

In *P. Papinii Statii* sylvas, expositio.
Scholia in *Martialem.*

Oratio habita *in Conventu Mantuano* tempore Pii II.

Epistolæ ad *Nicolaum* V. ad *Alphonsum* Aragonum Regem, & ad alios. Ad *Bessarionem* in laudem libri *Bessarionis* qui *defensio Platonis* inscribitur.

In Gregorium Trapezuntium, qui Turcos omnibus Imperatoribus præstantiores esse voluit. Etiam hæc habuit Manuscripta Torquatus Perottus, atque in lucem dare voluit, teste Allatio quem de

de inimicitiis Perotti & Trapezuntii vide libro de Georgiis pag 380. seq.

Orationes aliæ ineditæ XXVIII.

Epistolæ Romanæ, *Perusinæ* & *Recuperationes Fesulanæ*. Epistolis Perotti *nihil* esse *jucundius* judicium est Floridi Sabini: *nihil gravius*, Sabellico judice, nisi quod in simultates & aperta convicia interdum descivit.

In *Poggium* Florentinum pro Laurentio Valla.

In Domitium Calderinum.

Commentarius in Horatii Odas, teste Antonio Bruno Epist. ad Jo. Franc. Lauredanum, apud Allatium in apibus Urbanis pag. 247.

De conscribendis Epistolis.

De puerorum eruditione.

Vita Cardinalis Bessarionis.

Commentarii rerum suæ Patriæ & *elogia illustrium Saxoferratensium.*

Fabellas se scripsisse adolescentem, & ex *Avieno* quasdam transtulisse jambico carmine, testatur Perottus ad Epigramma Martialis 77. atque deinde versus affert, quos *Phædri* esse constat, unde plagii eum arguerunt viri docti. Sed ut bene notatum a V. C. Petro Burmanno

præf.

præf. ad Phædrum novis & pulcherrimis curis ab eo expolitum editumque Leidæ 1727. 4 adhuc exſtat Manuſcripta apud Italos Perotti *epitoma fabularum Æſopi, Avieni & Phædri* ad Pyrrhum Perottum fratris filium, cujus primi verſiculi & titulus ipſe à furti crimine facile eum abſolvunt. Ita vero epitome illa incipit:

Non ſunt hi mei, quos putas, verſiculi,
*Sed Æſopi *) ſunt, & Avieni, & Phædri:*
Quos collegi, ut eſſent, Pyrrhe, utiles tibi,
Tuaque cauſa legeret poſteritas,
Quas edidiſſent viri docti fabulas,
Honori & meritis dicavi illas tuis,
Sæpe verſiculos interponens meos,
Quasdam tuis quaſi inſidias auribus,
Solet quippe juvare iſta varietas &c.

Obiit ut dixi Perottus A. 1480. ſenex apud Sentinum, ſive Saxoferratum in villa viridariis & fontibus peramœna, quam

*) Æſopum intelligit Perottus non Græcum fabularum ſcriptorem, ſed ACCIUM cujus fabulæ elegis ſcriptæ verſibus laudantur ſub Æſopi nomine a Florilego, ab Eberhardo Bethunienſi, aliisque. De Accio illo vide Julium Cæſarem Scaligerum lib. IV. poëtices pag. 729. & Bibliothecam Latinam lib. 2. cap. 3.

quam à pingui otio *Fugicuram*, teste Jovio, veluti *Pausilypum* Vedii Pollionis appellaverat.

NICOLAUS *Polonus*, Episcopi Posnaniensis Sacellanus, cujus *Sermones* per annum, Staravolscius ad cap. 41. hecatontadis sive centuriæ suæ scriptorum Polonorum celebrat, cum NICOLAO altero itidem *Polono* circa A. 1430. qui Possevino & Roberto Gero vitiose *Nicolaus de Plove*, sive *Plovius*; aliis *Pluveus* vel *Plonius*, Staravolscio *de Blonie* opido Masoviæ, quinque à Varsovia milliaribus. Hic Decretorum Doctor & in Plocensi primum, deinde in Posnaniensi Ecclesia functus Prædicatoris munere, denique Episcopus Posnaniensis, scripsit præter *Conceptus Theologicos* sive *Sermones* de tempore & Sanctis, Argentorat. 1498. alia varia post editionem Argentorat. 1493. recusa in Oceano Juris, sive tractatu tractatuum Venet. 1584. in tomo XIV. quidem *de interdicto Ecclesiastico* pag. 333. *de excommunicatione* pag. 363. *de irregularitate*, pag. 400. *de Sacramentis & eorum administratione* pag. 77. *de Sacrificio Missæ* sive de Divinis Officiis pag. 91. ex edit. Paris. 1514. Tomi XV. autem parte 2. *de horis Canonicis* pag. 664. Præterea exstat Thomæ Aquinatis *Confessionali* adjunctum Opus de Sacramentis & Cen-

& Cenſuris Eccleſiaſticis, Pariſ. 1551. 8. & 1586. Lugd. 1565.

NICOLAUS *Pontius*, Theologus Oxonienſis, Wicleſiſtarum adverſarius circa A. 1410. de quo Lelandus cap. 460. & qui *Determinationes* ejus atque opus *contra Wicleſiſtas* memorant Baleus VII 35. & Pitſeus pag. 588.

NICOLAUS *à Prato.* Supra *Nicolaus de Albertinus.*

NICOLAUS *Radclifus*, (vitioſe *Radelif*) Lelando cap. 453. *Radoclivus*, Anglus, monachus atque Archidiaconus ad S. Albanum, Ord. Bened. circa A. 1390. adde Baleum VI. 80 & Pitſeum p. 544. ſeq. Scripſit *Viaticum animæ ſalubre* libris duobus contra Joannem Wiclefum, qui in dialogis ſuis Nicolaum ſub canis nigri, Petrum Carmelitam ſub albi canis nomine perſtringit. Tum librum *pro imaginum cultu*, aliumque *quæſtionum diverſarum.* Traditurque apud Bzovium ad A. 1415. n. LVIII. pag. 489. Wiclefum in privatis colloquiis, in domeſticis exhortationibus, in ſcholaſticis diſputationibus & in publicis inſectatus concionibus, donec tandem ſcriptis quoque libris eum oppugnavit.

NICOLAUS *Riſtonus*, Lelando cap. 489. *Riscodunus*, Anglus circa A. 1410. librum ſcripſit

ſcripſit *de tollendo ſchismate.* Vide Baleum VII. 57. & Pitſeum pag. 592. qui etiam *Sermones* ejus memorat.

NICOLAUS *Ritzonis*, non Toloſanus ut Trithemio cap. 665. viſum, aliiſque, ſed Catanenſis Carmelitarum Prior Provincialis in regno Siciliæ circa A. 1372. ſcripſit *Quadrageſimale* duplex & *Sermones* de tempore, de Sanctis & de B. Virgine in præcipuis ejus feſtivitatibus. Vide Antoninum Mongitorem Tom. 2. Bibl. Siculæ pag. 95. qui præterea pag. 94. alium inducit NICOLAUM RICCIUM ſive de RIZZO, Saccenſem, Carmelitam & ipſum, & Siculæ Provinciæ Priorem Definitoremque, qui A. 1411. *librum Sententiarum* explicuit Bononiæ, ſcriptor etiam *Sermonum Quadrageſimalium* in eadem Urbe habitorum. Alii ut Alegrius pag. 307. paradiſi Carmelitici decoris, hunc cum ſuperiore confundunt, unumque & eundem eſſe non dubitant.

NICOLAUS *Roſſelli*, non Tarraconenſis ſed Majoricenſis, ex Balearium inſularum metropoli Ord. Præd. Magiſter in Theologia & Lector in Conventu Barcinonenſi, & mox ab A. 1451. Inquiſitor in Aragonia generalis & ab A. 1356. ad 1362. Cardinalis, de quo Nic. Antonius

nius Tom. 2. Bibl. vet. Hispanæ lib. IX. cap. 6. §. 286. seq. Jacobus Quetif in Bibliotheca Dominicanorum Tom. 1. pag. 649. seq. & Baluzius in Papis Avenionensibus Tom. 1. pag. 941. Ejus scripta: *Commentarius in Matthæi Evangelium. Romanorum Pontificum gesta*, prægrandi volumine, cum appendice *de quadruplici Jurisdictione Romanæ Ecclesiæ in regnum utriusque Siciliæ. Acta ut Inquisitoris in Aragonia generalis*, (in quibus & processus A. 1351. contra *Franciscum* BAIULI, Ord. Minor. qui sanguinem CHristi in passione effusum prædicaverat fuisse sejunctum à Divinitate, atque ideo in triduo mortis non fuisse adorandum cultu latriæ, qua de controversia dixi supra in JOANNE *Morlandino* Tom. IV. pag. 307.) *Historia Ordinis sui*, sive Prædicatorum: *Epistolæ. Testamentum.*

NICOLAUS *Sagundinus*, *Saguntinus*, *Secundinus*, *Segundinus*: vide supra in *Nicolao Euboico.*

NICOLAUS *Salconus*, vitiose pro *Falcone* qui jussu Clementis V. librum AITHONI Armeni ex ore ejus Gallice exceptum vertit Latine, Pictavis A. 1307. Vide supra Tom. 1. pag. 86. & Oudinum Tom. 3. pag. 630. seq.

NICOLAUS *Siculus*, infra *Nicolaus de Tudescis.*

NICOLAUS *Simonis*, Harlemensis Batavus Prior Carmelitarum, defunctus A. 1495. (al. 1511.) Scripsit *Vademecum* sive Sermones de tempore & de Sanctis. *Consultationes, Repetitiones* & *Disputationes.* Venet. 1487. 1497. *De potestate Papæ, Imperatoris & Concilii* libris IV. in lib. 2. Decretal. de foro competenti, c. si quis contra Clericum. Mediolan. 1495. 1510. *Chronicon temporum, Historiam Ordinis sui. Vitas SS. Patrum* & *de sacris mulieribus: Farraginem fragmentorum. Vitam S. Cyrilli* Carmelitæ, *Vitam S. Annæ. Consiliorum* (non Conciliorum, ut excusum apud Possevinum) duo Volumina. Vide Trithemium de Carmelit. Simlerum, Valerium Andream, Sweertium, Alegrium, H. Warthonum.

NICOLAUS *Smeregus*, Notarius Vicentinus de Burgo Bericæ, scriptor *Chronici Vicentini* ab A. 1200. ad 1279. quod cum continuatione *Anonymi* ad A. 1312. editum ex Felicis Osii recensione cum Albertino Mussato aliisque, curante Laur. Pignorio Venet. 1636. fol. Hanc editionem expressit thesaurus scriptorum Italiæ Burmannianus tomo VI. Lugd Bat. 1732. fol. & ex duobus Codicibus Bibl. Ambro-

Ambrosianæ castigatam V. C. Josephi Antonii Saxii studio, exhibet tomus octavus thesauri scriptorum Italiæ Muratoriani, Mediolan. 1726. fol.

NICOLAUS *Specialis*, Netinus, Senior, Friderici II. Regis Siciliæ ad Benedictum XII. Papam Legatus. Ejus *Historiæ Siculæ libri VIII.* historiam bellorum inter Reges Siciliæ & Aragoniæ ab A C. 1282. ad 1337. gestorum persequentes, vulgati sunt à Stephano Baluzio in appendice ad Marcam Hispanicam Petri de Marca. Paris. 1688. fol. pag. 597. & in tomo thesauri Muratoriani undecimo, Mediolan. 1727. fol. & in Burmanniano thesauro Antiquitatum Siciliæ parte V. Lugd. Bat. 1722. fol. nec non in tomo secundo Bibliothecæ historicæ regni Siciliæ, quam Panormi 1723. fol. in lucem dedit Jo. Baptista Carusius. Promisit etiam ex duobus Manuscriptis Codicibus emendatiores edere Antonius de Amico, Messanensis, in Corpore quod molitus jam pridem est scriptorum rerum Sicularum, in quo etiam exhibere voluit MICHAELIS *de Platea* sive *Placia* Siculi, Ord. Minor. cujus fragmentum Rochus Pyrrhus dederat, historiam ab excessu Friderici Aragonii, secundi hujus nominis, Regis Siciliæ, usque ad A. 1361. (more computandi

Siculo, & 1362. more Romano) ex Codice Manuscr. D. Friderici de Vintimigliis, Equitis Panormitani, Marchionis Hieracii fratris. Ex isto Nicolao Speciali, tunc necdum edito, quem NICOLAUM *Minoritam* vocat, produxerat nonnulla laudatus Baluzius in notis ad Papas Avenionenses. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 957. seq. & quæ supra in MALASPINA, MICHAELE *de Platea*, atque in NICOLAO *Jamsilla*.

NICOLAUS *Stanfordus*, Lelando cap. 360. *Stenofordus*, Vischio *Stafardus*, Anglus, Monachus Bernardinus sive Cisterciensis circa A. 1310. Ejus *Moralitates in Genesin* idem Lelandus memorans, testatur se admiratum, quod homo ejus ætatis tam argute, tam solide, tam significanter potuisset scribere. *Conciones* aliquot addunt Baleus IV. 87. Pitseus pag. 399. & Vischius pag. 251.

NICOLAUS *Svafhamus*, Anglus, Carmelitarum Prior, Theologus Cantabrigensis & Cancellarius, defunctus Anno 1449. Ejus *libellos duos de rebus Theologicis* innotuisse sibi refert Lelandus cap. 454., quorum tituli apud Baleum XI. 76. Pitseum pag. 641. & Alegrium pag. 349. sunt *Ordinarium Lectionum*, & *Determinationes*.

NICO-

NICOLAUS *Suessionensis.* Supra, *Nicolaus Gallicus.*

NICOLAUS *de Susato* Westphalus, Teuto, Gymnasii Heidelbergensis decus & columna, interfuit Concilio Constantiensi A. 1417. Ex ejus scriptis laudantur *Quæstiones* tum aliæ tum in Sententiarum libros, & *Sermones* multi. Vide Jo. Trithemium cap. 777. de S. E. & de luminaribus Germaniæ cap. 169.

NICOLAUS *de Syghen*, Professor Erfurtensis, circa A. 1470. auctor continuationis Chronici LAMBERTI *Schafnaburgensis* ab A. 1068. ad 1352. Vide supra, Tom. IV. pag. 700.

NICOLAUS *Taborita*, cujus dialogum cum Ænea Sylvio exhibet Bzovius ad A. 1451. num. IX.

NICOLAUS *Tarvisinus.* Supra in BENEDICTO XI.

NICOLAUS *Teutonicus* Ord. Præd. quem Cangius hoc loco memorat & 1355. ait vixisse, idem est cum *Nicolao Harcilego*, de quo supra.

NICOLAUS *Thomæus*, supra LEONICUS.

NICOLAUS *Trajectensis*, cuius commentario *in Boëthium* de Consolatione nul-

lum meliorem ait se reperisse Antoninus Florentinus parte 3. histor. lib. 23. cap. 11. Tom. 3. pag. 681. & NICOLAUS *Treverth* cujus commentarium Manuscriptum in Senecæ Tragœdias evolvit Cangius, neuter videtur diversus à NICOLAO *Trivetto*, de quo mox: quamquam laudatus Cangius scribit Treverethum vixisse circa A. 1360.

NICOLAUS *Trivettus* (*de Treveth*, *Traveth*, sive *Thriveth*) Thomæ Trivetti Justitiarii Militis sive Equitis Angli filius, a) Ord Præd. in conventu Dominicarum Londinensi Prior, diem obiit anno Eduardi III. Angliæ Regis secundo sive A. C. 1328. proximus septuagenario: Grammaticus, Poëta, Rhetor, Historicus, Mathematicus, Philosophus & Theologus. Præter *Chronicon generale* b) ab Orbe condito per quinque ætates ad natum CHristum usque & aliud Gallice scriptum à nato CHristo ad Henrici II. tempora, & *Catalogum Regum Anglosaxonum* durante heptarchia necdum quod sciam, edita, Latine composuit, Gvil. Malmesburiensem continua-

a) Vide ejus Chronicon ad A. 1272. apud Dacherium Tom. 8. pag. 626. (edit. novæ Tom. 3. pag. 230.)

b) Jac. Quetif Tom. 1. pag. 564.

tinuaturus, opus eximium, *Historiam Plantagenistarum*, sive *sex Regum Angliæ*, à Comitibus Andegavensibus originem ducentium *Stephani, Henrici II. Richardi I. Joannis, Henrici III. & Edwardi I. Annales*, ab A. 1136. ad 1307. in quibus gesta Anglicana potissimum persequitur, ita tamen ut Pontificum, & Imperatorum res, Regumque Galliæ plerumque conferat. Primus edidit ex Codice Bigotiano per Hadrianum Valesium emendato Dacherius Tom. VIII. spicilegii (edit. novæ T. 3. p. 143-231.) Castigatiores deinde separatim ex Codice Glastoniensi & Mertonensi, recensente V. C. Antonio Hallo, *) Oxon. 1719. 8. cui nitidæ editioni testimonia virorum doctorum de Trivetto ampla & copiosa præmittuntur. His merito adjunges Jacobum Quetif Tom. 1. Bibl. Ordinis Præd. pag. 561. seq. qui de hoc scriptore ut solet diligenter & accurate est commentatus. Sed laudato Hallo debemus etiam veteris ANONYMI scriptoris *Continuationem Trivetti Annalium* ad A. 1336. editam una cum Adamo Murimuthensi aliisque Oxon. 1722. 8 de qua dixi supra T. 1. pag. 280.

*) Acta Erud. 1722. pag. 105.

Cætera Trivetti ſcripta ſunt: Commentaria *in Geneſin*, *Exodum*, *Leviticum*, *Paralipomena*, *Pſalterium*, & in alios quosdam Sacræ Scripturæ libros, *dicta SS. Patrum concatenando*, ut eſt apud Pitſeum.

In Epiſtolas S. Pauli ad Senecam & Senecæ ad S. Paulum.

Quodlibeta Theologica. Quæſtiones variæ. De perfectione Juſtitiæ. De Miſſa & ejus partibus libri VII. De officio Miſſæ ſive *Ordo Miſſæ*, *Speculum Sacerdotale.* Manuſcr. in variis Angliæ Bibliothecis teſte H. Warthono.

De peccatis. De virtutibus. De fato. Scutum Veritatis contra impugnantes ſtatum perfectionis.

In S. Auguſtinum de Civitate DEI, adjutore Thoma Walleis. Toloſæ 1488. Venet. 1489. Friburgi 1494.

Expoſitio hiſtoriarum externarum, quarum fit mentio apud S. Auguſtinum.

Flores in Regulam S. Auguſtini.

In Boëthium de Conſolatione Philoſophiæ. *In librum de diſciplina Scholarium.*

In Valerii ad Rufinum libellum de uxore non ducenda, qui legitur inter S. Hieronymi Opera.

De

De computo Hebræorum, Manuſcr. in Bibl. Collegii Mertonenſis. *De Aſtronomia. Canones de conjunctionibus, oppoſitionibus & eclipſibus Solis & Lunæ.*

In Ariſtotelis problemata.

In Titum Livium. In Declamationes Senecæ Patris.

In Senecæ Philoſophi opuſcula. In tragœdias Senecæ.

In transformationes Ovidii.

In Juvenalem.

Vide Lelandum cap. 332. Baleum V. 24. Pitſeum pag. 420. H. Warthonum ad Caveum.

NICOLAUS *de Tudeſco*, Catanenſis Siculus, diſcipulus Zabarellæ, Abbas Panormitanus, Ord. Bened. *Juris* Pontificii *Lucerna*: docuit Catanæ, Senis, Parmæ & Bononiæ: etiam Romanæ Rotæ auditor, creatus dehinc A. 1434. Panormitanus Archiepiſcopus, ab Alphonſo Aragoniæ Rege miſſus ad Concilium Baſileenſe a) & A. 1440. ab Antipapa Felice factus Cardinalis, diem obiit A. 1445. de quo diligenter Antoninus Mongitor Tom. 2. Bibl. Siculæ pag. 98. Ejus ſcripta:

 In

a) Jac. l'Enfant hiſt. Belli Huſſitici & Concilii Baſil. T. 2. p. 176.

In quinque Decretalium libros Commentaria, Venet. 1492. ac deinde sæpius & inter opera, novem a) tomis junctim edita Venet. 1617. fol. prioribus *tomus septem*. Adde Hieronymi Fantoni de Ferrariis, Ord. Præd. Compendium universæ Lecturæ Abbatis Panormitani super Decretales, Venet. 1564. 4.

Commentaria in Epistolas Clementinas & earum glossas. Paris. 1516. 8. atque inter opera, quorum *tomi septimi* partem posteriorem absolvit.

Consilia CCXXV. (non CXVIII. ut Labbeus Tom. 2. pag. 113. de S. E. & ex eo alii) Lugd. 1537. fol. atque in *tomo octavo* Operum.

Quæstiones VII. & Lugduni cum Consiliis, & *tomo* Operum *octavo*.

Repetitio in cap. 9. Per tuas, *de arbitris* tit. 43. lib. 1. Decretalium Gregorii IX. una cum *Quæstione* in Parmensi Gymnasio disputata. Lugd. 1587. & *tomo octavo* Operum.

Processus Judiciarius, sive *Practica in omnibus fere Curiis observari solita*. ibid. *Thesau-*

a) Hanc editionem recenset Labbeus. Priorem Venetam 1592. octo tomis, Bellarminus. De antiquioribus Possevinum licebit consulere.

Thesaurus singularium in Jure Canonico decisorum, conscriptus in Concilio Basileensi, & secundum Ordinem alphabeticum pro faciliori usu dispositus. Tomo Operum *nono*, una cum additionibus Jacobi Anelli de Bottis ad Commentaria, Consilia & Quæstiones: nec non Gvalvarii Bononiensis repertorio, & tractatu de differentia Legum Canonumque.

In operibus Nicolai omissus est liber *pro Concilio Basileensi*, memoratus Trithemio cap. 781. de S. E. & II. 139. illustr. Benedictin. & libris prohibitis in Romano Indice adscriptus: Sed vulgatus plus simplici vice, & à Gerbasio, versus Gallice editusque Parisiis 1697. a) proxime etiam ex editione veteri Lugdunensi A. 1518. iterum vulgandus b) cura V. C. Georg. Ludovici Oederi.

Omitto alias ejus *Disputationes*, *Decisiones Rotæ Romanæ*, *Conclusiones* glossarum Clementinarum, *Commentarium inchoatum in Decretum.*

NICOLAUS *Tuscus.* Supra, *Nicolaus de Albertinis.*

NICO-

a) Laudat & argumentum hujus libri exponit Dupinius Tom. XII. Bibl. Eccles. p. 98.

b) Bibl. Germanique Tom. XXVIII. p. 156.

NICOLAUS *Vifchel.* Supra *Nicolaus Cifterciensis.*

NICOLAUS *de Ultricuria* A. 1348. Parifiis revocare coactus LXI. articulos à Papa Clemente VI. damnatos, libellis ejus & Epiftolis igni traditis, quibus illi continebantur. Propofitiones illæ damnatæ fæpius prodiere in Bibliothecis Patrum, ut in noviffima Lugdunenfi Tom. XXVI. pag. 483. Confer fupra *Joannes de* MERCURIA.

NIDERALTAHENSIS in Bojaria Monachus Benedictinus, fcriptor *vitæ S. Alrunæ*, Marchionis Chambenfis, quam edidit Bernhardus Pez T. 2. anecdotorum parte 3. pag. 253--265.

NICOLAUS *Voigelt* five *Wigeli*, Germanus, Friburgi vixit circa A. 1438. Hujus *commentariolum de indulgentiis*, ex Eyfengreinio memorat Poffevinus.

NICOLAUS *Uptonus* five *Uppodunus*, Anglus, caftra primum fecutus fub Duce Thoma de Monte acuto, Comite Sarisburienfi: deinde Ecclefiæ Wellenfis & Sarisburienfis circa A. 1430. Canonicus, miffus A. 1452. ad Nicolaum V. ut Ofmundum Epifcopum inter Sanctos referret. Ejus *libros quatuor de ftudio & officio militari* ad Humfridum Ducem Glo-

Glocestriæ, quorum quartus de diversis signis in armis depictis sive de insignibus Anglorum Nobilium curiose disputat, primus Joanni Seldeno dicatos vulgavit notisque eruditis illustravit Edoardus Bissæus, addito *Joannis de Bado aureo* (de quo supra Tom. IV. pag. 147.) tractatu de armis, quem & ipsum Uptoni esse non satis certa conjectura editor suspicatur, & Henrici Speelmanni aspilogia. Lond. 1654. fol. Vide Lelandum cap. 536. & Baleum VII. 98. cujus exemplo Pitseus pag. 635. seq. ex uno Uptoni opere quaterna nobis effingit: *Leges speciales. De officio militari, Delineationes armorum* & *de colorum insigniis.*

NICOLAUS *de Wachenheim*, (vitiose *Wackenheim* apud Possevinum) Teutonicus, cum in Heidelbergensi Gymnasio per annos ferme quinquaginta Philosophiam & Theologiam docuisset, obiit A. 1480. de quo Trithemius cap. 864. de S. E. & de luminaribus Germaniæ cap. 222. Ejus scripta: *Quæstiones Sententiarum*, pluresque *Sermones*, *collationes* & *orationes.*

NICOLAUS *Walkingtonus*, Anglus Monachus Kirkehamensis Ord. fratrum regula-

gularium: non Cisterc. ut ipse fatetur Vischius pag. 252. Bibl. Cisterc. circa A. 1193. præter librum *de virtutibus & vitiis*, etiam scripsit *historiam* de Duce *Waltero Espec* quem virum magnum & potentem vocat Joannes Hagustaldensis ad A. 1132. Vide Baleum III. 35. & Pitseum pag. 260. seq. Elogium ejusdem Walteri & Orationem A. 1138. ad milites habitam exhibet Ethelredus Rievallensis de bello Standardii pag. 338. 339. seq.

NICOLOSA *Sanuta* pro restitutione ornamentorum Matronarum, Manuscr. memoratur à Sandero in Bibl. Belgica parte 2. pag. 221.

NICONIS *Grammatica* inter Codices Manuscriptos qui A. 1250. fuere in Monasterio Benedictoburano in Austria, memoratur apud Bernhardum Pezium T. 3. Anecdotorum parte 3. pag. 622.

JOANNES *Nider*. Supra Tom. 4. pag. 313.

NIDERALTAHENSIS. Supra p. 396.

Theodorus de NIEM sive NIHEM, Westphalus Germanus, per triginta septem annos & ultra, curiam Romanam sectatus sub quinque Pontificibus, Gregorio IX. Urbano VI. Bonifacio IX. Innocen-

nocentio VII. & Gregorio XII. Ex clerico Lucensi & litterarum Apostolicarum abbreviatore Episcopus electus Verdensis contra Ottonem, Magni, Ducis Brunsvicensis filium: quo prævalente Romam reversus & Episcopatus Cameracensis dignitate ornatus diem obiit in Concilio Constantiensi, non ante A. 1417. Scripsit

Tres libros de schismate, quibus res ab A. 1378. ad 1410. laudato studio persequitur. Prodiere Norimbergæ 1532. fol. atque cura Simonis Schardii, Basil. 1560. fol. addito *libro quarto*, diviso in sex partes, cui titulum *Nemus* *) *Unionis* auctor indidit. Libros priores in multis locis pleniores, in pluribus variantes ab editis habere se testatus est Henricus Meibomius nepos Tom. 1. pag. 3. Ex libro primo de schismate, excerpta *de gestis Ottonis Tarentini*, *Ducis Brunsvicensis* exhibet illustris Leibnitius T. 2. scriptor. Brunsvicens. p. 50-56. Ex libro tertio excerpta *de Potestate Pontificis atque Imperatoris*, & *an Imperator in temporalibus subsit Pontifici*, apud Goldastum Tom. 2. de Monarchia Imperii

*) Non *Niemus*, ut excusum apud Oudinum Tom. 3. pag. 1256.

perii pag. 1376--1379. cum Epiſtola JOANNIS *Leodienſis* Epiſcopi & Cardinalis ad Theodoricum à Niem, Protonotarium Eccleſiæ Rom. quatenus Papæ ſit obediendum. Libri quatuor recuſi Baſil. 1566. fol. Norimb. 1592. Argentorat. 1608. & 1629. cum Zabarella & Jo. Mario Belga.

De neceſſitate reformationis Eccleſiæ in capite & membris, V. C. Hermannus ab Hardt Tom. 1. Concilii Conſtantienſis parte 7. edidit ſub nomine PETRI *de Alliaco:* ſed Niemii eſſe ipſe deinde deprehendit, illique auctori reſtituit pag. 28. prolegomenon.

Exhortatio ad Rupertum, Regem Romanorum, ut a diuturno ſomno excitatus Pontificum ſchiſma exſtirpet & Imperii jura reformet, exſtat apud Goldaſtum Tom. 2. de Monarchia Imperii p. 1381. b. -- 1384. b. Idem fortaſſe liber Niemii *de reformatione Eccleſiæ Romanæ*, quem Manuſcr. in Bibl. Cæſarea Geſnerus pridem memoravit.

Privilegia ſive Jura Imperii circa inveſtituras Epiſcópatuum & Abbatiarum, reſtituta per Papas Imperatoribus Romanis, & ſimul variæ hiſtoriæ ad eorum illuſtrationem utiles, in Simonis Schardii

dii ſylloge de jurisdictione Imperiali, Baſil. 1566. fol. pag. 785--859. Argent. 1609. 1618. 4.

Vitas Pontificum Romanorum à Nicolao IV. usque ad Urbanum V. una cum continuatione Anonymi ad A. 1418. additis Imperatorum geſtis. In Jo. Georgii Eccardi Corpore ſcriptorum medii ævi T. 1. pag. 1461--1550.

Hiſtoriam & Vitam Joannis XXIII. Papæ primus edidit Henricus Meibomius avus, Francof. 1620. 4. inde familiam ducit in tomo primo ſcriptorum rerum Germanicarum, quos præclaro ſtudio recenſuit Henricus Meibomius nepos, Helmſt. 1688. fol. pag. 5--50.

Ermoldus NIGELLUS. Supra Tom. 2. pag. 332.

NIGELLUS *Wirekerus*, Monachus & Præcentor Cantuarienſis, Regum temporibus Henrici II. Richardi I. & Joannis circa A. 1280. ad 1200. De illo præter Lelandum cap. 202. Baleum III. 50. & Pitſeum pag. 270. Flacius in Catalogo teſtium Veritatis, & Jacobus Thomaſius ὁ μακαρίτης, ſingulari de hoc Nigello diſſertatione Lipſ. 1679. 4. Scripta ejus apud Lelandum: *Diſtinctiones ſuper Novum & Vetus Teſtamentum*: atque Excerptiones ex GVARNERIO *Gregoriano ſu-*

per Moralia in Jobum, de quo Gvarnerio (Homiliario aliis nuncupato) dixi T. 3. pag. 354. De Nigelli *Brunello* sive *speculo stultorum* illiusque editionibus dictum supra Tom. 1. pag. 782. Vide & Tom. IV. pag. 387. Ab hoc speculo diversus liber eidem Lelando memoratus *de abusu rerum Ecclesiasticarum*, qui incipit: *Sincere & sine simulatione*, quanquam dedicatus eidem Gvilelmo, Eliensi Episcopo, cui Brunellum Nigellus consecravit: sicut etiam versus continentes *Monita Moralia*, de virtutibus & vitiis rebusque sacris, miscellaneisque aliis, Manuscriptos in Bibl. Cottoniana. Cætera apud Baleum & Pitseum sunt: ad eundem Gvilelmum *Epistola de eruditione Prælatorum: Commentarii Numerorum*, hoc est, ut intelligo, in Numerorum librum, *De vitiis Curatorum*. Incip. *Sentite de Domino in bonitate. Monita ad amicum*. Incip. *Postquam tristis hyems Zephyro. Contra barbariem*. Incip. *Si mihi credideris linguam cohibebis*. Cum horum aliquibus commune aliquid habere videntur quæ exstant in Bibl. Cottoniana, in qua & alia de quibus apud Pitseum silentium: & notata ab Oudino Tom. 2. pag. 1654. seq. Versus ad Honorium, Priorem Cantuariensem *de ligno dulci*, *de Mona-*

Monachus, Epistola parænetica. De S. Catharina, Epitaphium Emmæ &c. *Miracula S. Mariæ Genetricis DEI libris III.* ubi *de S. Dunstano, de Juliano Apostata interfecto, de S. Ildefonso* & aliis. Versus *de vita & virtutibus Monachorum.* Incip.

Quid deceat Monachum vel qualis debeat esse,
Qui jubet ut dicam, porrigat ipse manum.

Passio S. Laurentii Martyris, Incip.

Palma triumphalis roseo redimita cruore
Divitiis cunctis digno præcellit honore.

Vita S. Pauli, primi Eremitæ, Incip.

Jussit adorari Decius simulacra Deorum,
Vir sitiens pœnas & cædem Catholicorum.

Versus rhythmici *contra flagitiosos temporum mores* &c.

Ex NIGELLI *Fratris de Regali loco* excerptis Manuscriptis nonnulla de Judæis in Anglia affert Antonius Wood in Antiquitatibus Oxoniensibus ad A. 1143. T. 1. pag. 51.

Franciscus NIGER, de quo pauca supra Tom. 2. pag. 592. Venetus Doctor, cujus integrum nomen *Pescennius Franciscus Niger* Matheseos peritus, cu-

 jus

jus libellus *de ratione Epistolas scribendi* excusus Venet. 1488. 4. Friburgi 1499. 4. Daventriæ 1501. 4. *Grammaticæ libri XIV.* ad Leonardum Bottam, equitem Mediolanensem.

Epistolæ, ex quibus una ad Jacobum Comitem Purliliarum A. 1492. de qua supra Tom. 4. pag. 42. Alia præmissa libris Astrologicis Julii Firmici, editis apud Aldum 1499. fol.

Prætereo alios hoc nomine juniores, *Franciscum Nigrum*, Bassanensem circa Annum 1540. ac deinceps: cujus sunt liber de situ & moribus Rhætorum, & Regulæ elegantiarum, & tragœdia: *liberum arbitrium*, aliaque quæ possunt apud Simlerum videri.

Franciscum Nigrum Cyriacum, cujus exstant libri tres Controversiarum forensium &, disquisitio atque allegationes de jure successionis in Ducatum Mantuæ. Francof. A. 1628. 1629.

Franciscum Petrejum Nigrum, cujus libros tres Nuptiarum Britannicarum excusos Mediolani 1559. 8. habet Bibliotheca Barberiniana.

Franciscum Nigrum, auctorem Lexici Italico Latini plus simplici vice editi, & divisi in libros X. ordineque rerum voca-

vocabula & locutiones Dantis, Petrarchæ, Boccacii, Bembi aliorumque primæ classis in lingua Italica scriptorum digerentis. Mihi ad manus est editio Veneta 1568. fol. præferens nomen auctoris *di M. Francesco Alunno da Ferrara.* Titulus priorum editionum: *le richezze della lengua volgare* A. 1551. 1556. 1557. Sed posteriorum A. 1562. 1568. 1575. *della fabrica del Mondo.*

Jo. Francisci Nigri, Bononiesis filios duos *Alexandrum Nigrum*, Canonicum, cujus historico mystica lectio Maniliani Bononiensis monumenti laudatur in Bibliotheca Aprosiana pag. 42. & *Blancum Nigrum* pictorem eximium, cujus sylloge, Bononiæ 1658. fol. edita inscribitur: Prima Cruciata, sive societas armorum Christianorum, Cruce insignium.

Julium Nigrum Ferrariensem S. I. defunctum A. 1720. & 72. cujus historia postuma de Scriptoribus Florentinis, qua passim usus sum in hoc opere, prodiit Ferrariæ 1722. fol. De hoc Nigro consuli potest Hieronymi Barufaldi Epistola inserta Tomo XXXIV. Diarii eruditorum Italiæ pag. 276. seq.

Nicolaum Nigrum Venetum, Poëtam Italum, qui octonis rhythmicis versibus bellum inter muscas, cimices & formicas gestum cecinit, eodemque metri

genere D. Nicolai res gestas, comœdiam Candidam & aliud drama Animæ felicis nomine. Vide Erythræi pinacothecam 1. p. 248. seq. &c.

Petrus NIGER, (Schwartz) Germanus, Ord. Præd. Hebraicas litteras a Judæis edoctus in Hispania apud Salmaticenses, atque Theologiæ studio operatus in Galliæ Academia Montispessulana; & deinde in Germaniæ Friburgensi atque Ingolstadiensi: denique Herbipoli, ubi docuit, evocatusque Budam à Matthia Hungariæ Rege, ibi post A. 1481. diem obiit. Scripsit opus eximium *contra perfidos Judæos de conditione veri Messiæ* ad Psalm. CXVIII. 22. *Lapidem quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput anguli.* Opus dicatum Episcopo Ratisbonensi Henrico III. de Absperg, editumque primum Eslingæ 1475. 4. apud Conradum Fyne: Loca veteris Testam. citare solet Hebraice, litteris Latinis descripta cum interlineari Latina versione. Recusum deinde Norimbergæ 1477. Neque aliud est quam liberior versio Germanica superioris operis, atque uberius explicata & undecim distributa libris, quæ inscribitur כוכב משיח *stella Messiæ*, & Germanice prodiit Eslingæ 1477. 4 Vide de hac Germanica editione laudatissimum Wolfium nostrum

Tom.

Tom. IV. Bibl. Hebr. pag. 525. ſeq. & de Latina Tom. 2. pag. 1037. & 1110. ſeq. & Jacobum Quetif de ſcriptoribus Dominicanis Tom. 1. p. 861. ſeq. Scripſit præterea hic Niger & Matthiæ Regi dedicavit *Clypeum Thomiſtarum adverſus omnes Doctoris Angelici obtrectatores*. Venet. 1481. 1504. fol. Neque diverſus ab hoc Nigro eſt *Petrus Teuto* cujus tractatus *contra Indos* memoratur apud eundem Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 855. Neque enim legendum *contra Indos*, ſed *contra Judæos*.

Radulphus NIGER, cujus Chronicon Manuſcriptum laudat Antonius Wood in Antiquitatibus Oxonienſibus ad A. 1170. T. 1. p. 55. atque alibi.

Syllanus de NIGRIS, Papienſis Medicus cujus expoſitio in Rhaſis librum nonum ad Almanſorem prodiit Venetiis 1483.

Joannes de NIGRO MONTE, Juris Canonici Doctor, cujus Diſputatio A. 1436. in Concilio Baſileenſi habita, qua B. Virginem in peccato originis conceptam fuiſſe negavit, Manuſcripta Baſileæ. Vide Oudinum T. 3. p. 2391.

NINIANUS Monachus Cantuarienfis, Ord. Bened. fcriptor *Eulogii* five *Chronici* in quinque libros divifi ab Orbe condito usque ad A.C. 1367. Manufcr. Oxonii, de quo idem Oudinus Tom. 3. pag. 1089.

Auguftinus NIPHUS, Jopolitanus Calaber jam *Eutychii* vel *Philothei* jam *de Medices* vel *Magni* cognominatus appellatione Philofophus Peripateticus celeberrimus docuit Patavii, Pifis aliisque Italiæ locis, denique obiit major feptuagenario Sveffæ in terra Laboris poft A. 1545. quo expofitiones fuas in Ariftotelis Hiftoriam animalium dicavit Paulo III. Vide Cornelium Tollium de litteratorum infelicitate pag. 426. edit. Menckenianæ. Scripfit quam plurima, ex quibus primum Venetiis Anno 1492. fol. lucem viderunt libri fex de Intellectu & de Dæmonibus, recufi Venet. 1503. 1527. Cætera illius à Nicolao Toppio in Bibl. Neapolitana pag. 4. feq. fed plenius & accuratius recenfentur à Gabriele Naudæo in judicio de Niphi fcriptis, edito Parif. 1645. 4. cum opufculis ejus moralibus ac politicis: atque inde à Leonardo Nicodemo in addendis ad Toppium pag. 3. feq. & à Nicerono in memoriis Gallice editis de viris eruditis tomo XVIII. pag. 63. feq.

Præter

Præter hos de Nipho consulendi Jovius in elogiis pag. 171. Bælius in Lexico & C. A. Heumannus in Actis Philosophor. parte XVII. pag. 764 seq. Opera Philosophica Niphi sex Voluminibus in fol. junctim edita Venetiis A. 1559. exstant in Bibl. publica Leidensi.

NITHARDUS S. Angilberti filius, Caroli M. nepos ex Bertha filia, Abbas S. Richarii Ord. Bened. in Gallia dioeceseos Ambianensis, atque in prælio adversus Danos extinctus A. 853. Vide Sammarthanos Tom. IV. pag. 787. ubi de Angilberto, & pag. 788. Paulum Petavium in syntagmate de Nithardo, edito Paris. 1616. 4. & in tomo secundo Andreæ du Chesne de rebus Francorum pag. 351. Vossium II. 34. Baluzium ad Lupi Epist. 55. & Casp. Barthium XLVI. 9. Adversar. quo judice *cordatus hic scriptor & prudens, proque iis temporibus egregie disertus, qualem sane decuit virum tanto genere oriundum, tanta rerum experientia subnixum, nam & legationibus inter filios Ludovici Pii functus est, & turmis nonnullis à partibus Caroli Calvi præfuit hic Nithardus, satis cætera laudatus, modo odio in Lotharium minus indulgeret suo.*

Scripsit ad fratrem Lotharii, (Carolum Calvum ut videtur) *de dissensioni-*

 bus

de his qui in fide dormierunt. Veronæ 1532. 4. *Ocellum Lucanum* de natura Universi, Venet. 1559. 4. De aliis ejus editionibus dixi lib. 2. Bibl. Græcæ cap. 13. *Epistolam* vero ad Adamum Fumanum, Canonicum Veronensem, *de illustribus Italis qui Græce scripserunt*, quam Nogarola Ocello subjunxit, & inde Tho. Galeus, Cantabrigiæ 1671. 8. ego recudendam curavi Hamb. 1709. 8. cum variorum supplementis ad Vossium de Historicis Græcis Latinisque.

NONNITUS post Joannem Biclariensem Episcopus in Hispania Gerundensis, laudatur ab Hildefonso Toletano cap. 10. de S. E. sed nullum ejus scriptum memorante. Interfuit Concilio Toletano IV. A. C. 633. Vide Nic. Antonii Bibl. veterem Hispanam IV. 5. Tom. 1. pag. 228.

S. NORBERTUS Clivensis, A. 1120. *Præmonstrati* in diœcesi Laudunensi condidit Ordinem observantem regulæ S. Augustini, & A. 1125. confirmatum à Papa Honorio II. inde Archiepiscopus ab A. 1127. ad 1134. Magdeburgensis, & Sanctis adscriptus A. 1215. de quo supra in HUGONE discipulo, Tom. 3. p. 874. Jo. Chrysostomus von der Sterre in Vita S. Norberti, Antwerp. 1656. 8.

Præ-

Præcipue Papebrochius in Actis Sanctor. T. 1. Junii 6. pag. 804. seq & Janningus Tom. 6. pag. 21. seq. & 30. seq. ubi contra Philippum Mullerum: Ludovicus Hugo in vita A. 1704. edita Gallice, atque in Annalibus Ordinis Præmonstratensis. Joannes Paige in Bibliotheca Præmonstratensi pag. 395. seq. Casp. Sagittarius in historia S. Norberti, Jen. 1683. 4. Jo. Georgius Leukfeld in antiquitatibus Præmonstratensibus: Philippus Mullerus in vindiciis Norbertinis de reliquiis S. Norberti è Cœnobio B. Virginis Magdeburgensi Pragam nunquam translatis, Jen. 1683. 4. Jo. Christophorus Olearius in diss. Epistolica de numo S. Norberti, Arnstad. 1704. 4. Samuelis Waltheri diss. Norbertum male consecratum coli. Magdeb. 1728. 4. &c.

Hujus Norberti unicus exstat *Sermo* exhortatorius ad Instititutі sui alumnos, sæpius editus, etiam in Bibl. Præmonstratensi pag. 402. & in Bibl. Patrum Lugd. Tom. XXI. pag. 118. De cæteris ejus scriptis ita laudatus Paige pag. 304. *Sanctus Patriarcha noster* NORBERTUS, *qui multos interpretatus est Sacræ Scripturæ libros, qui extant Manuscripti in Bibliotheca Cappenbergensis Monasterii in West-*

gularium: non Cisterc. ut ipse fatetur Vischius pag. 252. Bibl. Cisterc. circa A. 1193. præter librum *de virtutibus & vitiis*, etiam scripsit *historiam* de Duce *Waltero Espec* quem virum magnum & potentem vocat Joannes Hagustaldensis ad A. 1132. Vide Baleum III. 35. & Pitseum pag. 260. seq. Elogium ejusdem Walteri & Orationem A. 1138. ad milites habitam exhibet Ethelredus Rievallensis de bello Standardii pag. 338. 339. seq.

NICOLOSA *Sanuta* pro restitutione ornamentorum Matronarum, Manuscr. memoratur à Sandero in Bibl. Belgica parte 2. pag. 221.

NICONIS *Grammatica* inter Codices Manuscriptos qui A. 1250. fuere in Monasterio Benedictoburano in Austria, memoratur apud Bernhardum Pezium T. 3. Anecdotorum parte 3. pag. 622.

JOANNES *Nider*. Supra Tom. 4. pag. 313.

NIDERALTAHENSIS. Supra p. 396.

Theodorus de NIEM sive NIHEM, Westphalus Germanus, per triginta septem annos & ultra, curiam Romanam sectatus sub quinque Pontificibus, Gregorio IX. Urbano VI. Bonifacio IX. Innocen-

nocentio VII. & Gregorio XII. Ex clerico Lucensi & litterarum Apostolicarum abbreviatore Episcopus electus Verdensis contra Ottonem, Magni, Ducis Brunsvicensis filium: quo prævalente Romam reversus & Episcopatus Cameracensis dignitate ornatus diem obiit in Concilio Constantiensi, non ante A. 1417. Scripsit

Tres libros de schismate, quibus res ab A. 1378. ad 1410. laudato studio persequitur. Prodiere Norimbergæ 1532. fol. atque cura Simonis Schardii, Basil. 1560. fol. addito *libro quarto*, diviso in sex partes, cui titulum *Nemus* *) *Unionis* auctor indidit. Libros priores in multis locis pleniores, in pluribus variantes ab editis habere se testatus est Henricus Meibomius nepos Tom. 1. pag. 3. Ex libro primo de schismate, excerpta *de gestis Ottonis Tarentini*, *Ducis Brunsvicensis* exhibet illustris Leibnitius T. 2. scriptor. Brunsvicens. p. 50-56. Ex libro tertio excerpta *de Potestate Pontificis atque Imperatoris*, *& an Imperator in temporalibus subsit Pontifici*, apud Goldastum Tom. 2. de Monarchia Imperii

*) Non *Niemus*, ut excusum apud Oudinum Tom. 3. pag. 1256.

perii pag. 1376--1379. cum Epistola JOANNIS *Leodiensis* Episcopi & Cardinalis ad Theodoricum à Niem, Protonotarium Ecclesiæ Rom. quatenus Papæ sit obediendum. Libri quatuor recusi Basil. 1566. fol. Norimb. 1592. Argentorat. 1608. & 1629. cum Zabarella & Jo. Mario Belga.

De necessitate reformationis Ecclesiæ in capite & membris, V. C. Hermannus ab Hardt Tom. 1. Concilii Constantiensis parte 7. edidit sub nomine PETRI *de Alliaco:* sed Niemii esse ipse deinde deprehendit, illique auctori restituit pag. 28. prolegomenon.

Exhortatio ad Rupertum, Regem Romanorum, ut a diuturno somno excitatus Pontificum schisma exstirpet & Imperii jura reformet, exstat apud Goldastum Tom. 2. de Monarchia Imperii p. 1381. b.--1384. b. Idem fortasse liber Niemii *de reformatione Ecclesiæ Romanæ*, quem Manuscr. in Bibl. Cæsarea Gesnerus pridem memoravit.

Privilegia sive Jura Imperii circa investituras Episcopatuum & Abbatiarum, restituta per Papas Imperatoribus Romanis, & simul variæ historiæ ad eorum illustrationem utiles, in Simonis Schardii

dii sylloge de jurisdictione Imperiali, Basil. 1566. fol. pag. 785--859. Argent. 1609. 1618. 4.

Vitas Pontificum Romanorum à Nicolao IV. usque ad Urbanum V. una cum continuatione Anonymi ad A. 1418. additis Imperatorum gestis. In Jo. Georgii Eccardi Corpore scriptorum medii ævi T. 1. pag. 1461--1550.

Historiam & Vitam Joannis XXIII. Papæ primus edidit Henricus Meibomius avus, Francof. 1620. 4. inde familiam ducit in tomo primo scriptorum rerum Germanicarum, quos præclaro studio recensuit Henricus Meibomius nepos, Helmst. 1688. fol. pag. 5--50.

Ermoldus NIGELLUS. Supra Tom. 2. pag. 332.

NIGELLUS *Wirekerus*, Monachus & Præcentor Cantuariensis, Regum temporibus Henrici II. Richardi I. & Joannis circa A. 1280. ad 1200. De illo præter Lelandum cap. 202. Baleum III. 50. & Pitseum pag. 270. Flacius in Catalogo testium Veritatis, & Jacobus Thomasius ὁ μακαρίτης, singulari de hoc Nigello dissertatione Lips. 1679. 4. Scripta ejus apud Lelandum: *Distinctiones super Novum & Vetus Testamentum:* atque Excerptiones ex GVARNERIO *Gregoriano su-*

per Moralia in Jobum, de quo Gvarnerio (Homiliario aliis nuncupato) dixi T. 3. pag. 354. De Nigelli *Brunello* sive *speculo stultorum* illiusque editionibus dictum supra Tom. 1. pag. 782. Vide & Tom. IV. pag. 387. Ab hoc speculo diversus liber eidem Lelando memoratus *de abusu rerum Ecclesiasticarum*, qui incipit: *Sincere & sine simulatione*, quanquam dedicatus eidem Gvilelmo, Eliensi Episcopo, cui Brunellum Nigellus consecravit: sicut etiam versus continentes *Monita Moralia*, de virtutibus & vitiis rebusque sacris, miscellaneisque aliis, Manuscriptos in Bibl. Cottoniana. Cætera apud Baleum & Pitseum sunt: ad eundem Gvilelmum *Epistola de eruditione Prælatorum: Commentarii Numerorum*, hoc est, ut intelligo, in Numerorum librum, *De vitiis Curatorum*. Incip. *Sentite de Domino in bonitate. Monita ad amicum.* Incip. *Postquam tristis hyems Zephyro. Contra barbariem.* Incip. *Si mihi credideris linguam cohibebis.* Cum horum aliquibus commune aliquid habere videntur quæ exstant in Bibl. Cottoniana, in qua & alia de quibus apud Pitseum silentium: & notata ab Oudino Tom. 2. pag. 1654. seq. Versus ad Honorium, Priorem Cantuariensem *de ligno dulci*, *de Mona-*

Monachus, Epistola parænetica. De S. Catharina, Epitaphium Emmæ &c. *Miracula S. Mariæ Genetricis DEI libris III.* ubi *de S. Dunstano, de Juliano Apostata interfecto, de S. Ildefonso* & aliis. Versus *de vita & virtutibus Monachorum.* Incip.

Quid deceat Monachum vel qualis debeat esse,
Qui jubet ut dicam, porrigat ipse manum.

Passio S. Laurentii Martyris, Incip.

Palma triumphalis roseo redimita cruore
Divitiis cunctis digno præcellit honore.

Vita S. Pauli, primi Eremitæ, Incip.

Jussit adorari Decius simulacra Deorum,
Vir sitiens pœnas & cædem Catholicorum.

Versus rhythmici *contra flagitiosos temporum mores* &c.

Ex NIGELLI *Fratris de Regali loco* excerptis Manuscriptis nonnulla de Judæis in Anglia affert Antonius Wood in Antiquitatibus Oxoniensibus ad A. 1143. T. 1. pag. 51.

Franciscus NIGER, de quo pauca supra Tom. 2. pag. 592. Venetus Doctor, cujus integrum nomen *Pescennius Franciscus Niger* Matheseos peritus, cujus

jus libellus *de ratione Epistolas scribendi* excusus Venet. 1488. 4. Friburgi 1499. 4. Daventriæ 1501. 4. *Grammaticæ libri XIV.* ad Leonardum Bottam, equitem Mediolanensem.

Epistolæ, ex quibus una ad Jacobum Comitem Purliliarum A. 1492. de qua supra Tom. 4. pag. 42. Alia præmissa libris Astrologicis Julii Firmici, editis apud Aldum 1499. fol.

Prætereo alios hoc nomine juniores, *Franciscum Nigrum*, Bassanensem circa Annum 1540. ac deinceps: cujus sunt liber de situ & moribus Rhætorum, & Regulæ elegantiarum, & tragœdia: *liberum arbitrium*, aliaque quæ possunt apud Simlerum videri.

Franciscum Nigrum Cyriacum, cujus exstant libri tres Controversiarum forensium &, disquisitio atque allegationes de jure successionis in Ducatum Mantuæ. Francof. A. 1628. 1629.

Franciscum Petrejum Nigrum, cujus libros tres Nuptiarum Britannicarum excusos Mediolani 1559. 8. habet Bibliotheca Barberiniana.

Franciscum Nigrum, auctorem Lexici Italico Latini plus simplici vice editi, & divisi in libros X. ordineque rerum voca-

vocabula & locutiones Dantis, Petrarchæ, Boccacii, Bembi aliorumque primæ classis in lingua Italica scriptorum digerentis. Mihi ad manus est editio Veneta 1568. fol. præferens nomen auctoris *di M. Francesco Alunno da Ferrara.* Titulus priorum editionum: *le richezze della lengua volgare* A. 1551. 1556. 1557. Sed posteriorum A. 1562. 1568. 1575. *della fabrica del Mondo.*

Jo. Francisci Nigri, Bononiesis filios duos *Alexandrum Nigrum*, Canonicum, cujus historico mystica lectio Maniliani Bononiensis monumenti laudatur in Bibliotheca Aprosiana pag. 42. & *Blancum Nigrum* pictorem eximium, cujus sylloge, Bononiæ 1658. fol. edita inscribitur: Prima Cruciata, sive societas armorum Christianorum, Cruce insignium.

Julium Nigrum Ferrariensem S. I. defunctum A. 1720. & 72. cujus historia postuma de Scriptoribus Florentinis, qua passim usus sum in hoc opere, prodiit Ferrariæ 1722. fol. De hoc Nigro consuli potest Hieronymi Barufaldi Epistola inserta Tomo XXXIV. Diarii eruditorum Italiæ pag. 276. seq.

Nicolaum Nigrum Venetum, Poëtam Italum, qui octonis rhythmicis versibus bellum inter muscas, cimices & formicas gestum cecinit, eodemque metri

genere D. Nicolai res gestas, comœdiam Candidam & aliud drama Animæ felicis nomine. Vide Erythræi pinacothecam 1. p. 248. seq &c.

Petrus NIGER, (Schwartz) Germanus, Ord. Præd. Hebraicas litteras a Judæis edoctus in Hispania apud Salmaticenses, atque Theologiæ studio operatus in Galliæ Academia Montispessulana; & deinde inGermaniæ Friburgensi atque Ingolstadiensi: denique Herbipoli, ubi docuit, evocatusque Budam à Matthia Hungariæ Rege, ibi post A. 1481. diem obiit. Scripsit opus eximium *contra perfidos Judæos de conditione veri Messiæ* ad Psalm. CXVIII. 22. *Lapidem quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput anguli.* Opus dicatum Episcopo Ratisbonensi Henrico III. de Absperg, editumque primum Eslingæ 1475. 4. apud Conradum Fyne: Loca veteris Testam. citare solet Hebraice, litteris Latinis descripta cum interlineari Latina versione. Recusum deinde Norimbergæ 1477. Neque aliud est quam liberior versio Germanica superioris operis, atque uberius explicata & undecim distributa libris, quæ inscribitur כוכב משיח *stella Messiæ*, & Germanice prodiit Eslingæ 1477. 4 Vide de hac Germanica editione laudatissimum Wolfium nostrum

Tom.

Tom. IV. Bibl. Hebr. pag. 525. seq. & de Latina Tom. 2. pag. 1037. & 1110. seq. & Jacobum Quetif de scriptoribus Dominicanis Tom. 1. p. 861. seq. Scripsit præterea hic Niger & Matthiæ Regi dedicavit *Clypeum Thomistarum adversus omnes Doctoris Angelici obtrectatores.* Venet. 1481. 1504. fol. Neque diversus ab hoc Nigro est *Petrus Teuto* cujus tractatus *contra Indos* memoratur apud eundem Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 855. Neque enim legendum *contra Indos*, sed *contra Judæos*.

Radulphus NIGER, cujus Chronicon Manuscriptum laudat Antonius Wood in Antiquitatibus Oxoniensibus ad A. 1170. T. 1. p. 55. atque alibi.

Syllanus de NIGRIS, Papiensis Medicus cujus expositio in Rhasis librum nonum ad Almansorem prodiit Venetiis 1483.

Joannes de NIGRO MONTE, Juris Canonici Doctor, cujus Disputatio A. 1436. in Concilio Basileensi habita, qua B. Virginem in peccato originis conceptam fuisse negavit, Manuscripta Basileæ. Vide Oudinum T. 3. p. 2391.

NINIANUS Monachus Cantuariensi
Bened. scriptor *Eulogii* sive *Chro*
quinque libros divisi ab Orbe c
usque ad A. C. 1367. Manuscr. O
de quo idem Oudinus Tom. 3
1089.

Augustinus NIPHUS, Jopolitanus C
jam *Eutychii* vel *Philothei* jam *de*
vel *Magni* cognominatus appell
Philosophus Peripateticus celebe
docuit Patavii, Pisis aliisque Ita
cis, denique obiit major septuag
Svessæ in terra Laboris post A.
quo expositiones suas in Aristote
storiam animalium dicavit Pau
Vide Cornelium Tollium de lit
rum infelicitate pag. 426. edit. M
nianæ. Scripsit quam plurima, e
bus primum Venetiis Anno 14
lucem viderunt libri sex de
ctu & de Dæmonibus, recusi
1503. 1527. Cætera illius à N
Toppio in Bibl. Neapolitana pag
sed plenius & accuratius recens
Gabriele Naudæo in judicio de
scriptis, edito Paris. 1645. 4. cu
sculis ejus moralibus ac politi
que inde à Leonardo Nicodemo
dendis ad Toppium pag. 3. se à
Nicerono in memoriis Gallice e de
viris eruditis tomo XVIII. pag. 63. seq.
Præter

Præter hos de Nipho consulendi Jovius in elogiis pag. 171. Bælius in Lexico & C. A. Heumannus in Actis Philosophor. parte XVII. pag. 764 seq. Opera Philosophica Niphi sex Voluminibus in fol. junctim edita Venetiis A. 1559. exstant in Bibl. publica Leidensi.

NITHARDUS S. Angilberti filius, Caroli M. nepos ex Bertha filia, Abbas S. Richarii Ord. Bened. in Gallia diœceseos Ambianensis, atque in prælio adversus Danos extinctus A. 853. Vide Sammarthanos Tom. IV. pag. 787. ubi de Angilberto, & pag. 788. Paulum Petavium in syntagmate de Nithardo, edito Paris. 1616. 4. & in tomo secundo Andreæ du Chesne de rebus Francorum pag. 351. Vossium II. 34. Baluzium ad Lupi Epist. 55. & Casp. Barthium XLVI. 9. Adversar. quo judice *cordatus hic scriptor & prudens, proque iis temporibus egregie disertus, qualem sane decuit virum tanto genere oriundum, tanta rerum experientia subnixum, nam & legationibus inter filios Ludovici Pii functus est, & turmis nonnullis à partibus Caroli Calvi præfuit hic Nithardus, satis cætera laudatus, modo odio in Lotharium minus indulgeret suo.*

Scripsit ad fratrem Lotharii, (Carolum Calvum ut videtur) *de dissensioni-*

bus filiorum Ludovici Pii ab A. C. 814. quo Carolus M. obiit, ad annum usque 843. libros IV. editos primum a Petro Pithoeo inter scriptores coætaneos duodecim Parisſ. 1588. Francof. 1594. 8. p. 433-488. Inde in Andreæ du Chesne T. 2. de rebus Francor. pag. 359. emendatiores ex Manuscr. Alexandri Petavii: denique in Jo. Georgii Kulpisii scriptoribus rerum Germanicarum, quos Æneæ Sylvio de rebus Friderici III. subjicit, Argentorat. 1685. & 1702. fol. pag. 83. Bonaventuræ Vulcanii Excerpta ex historiarum Nithardi libro tertio, in ejus sylloge de litteris & lingua Getarum Lugd. Bat. 1597. 8. pag. 67. continent repetitam ex Nithardo *formulam fœderis* inter Ludovicum, Ludovici Pii filium & Carolum Calvum *lingua utraque, Theotisca & Romana*, de qua formula dixi supra Tom. IV. pag. 850.

Adamus NIZARDUS, supra, T. 1. p. 25.

NIZO Abbas Mediolacensis, ad Saravum fluvium in dioecesi Trevirensi *vitam S. Basini* seculo VII. extremo Archiepiscopi Trevirensis, non ante seculum decimum videtur scripsisse, quæ cum notis exstat in Actis Sanctor. Tom. 1. Martii 4. pag. 315-320.

NOBOAS

NOBOAS sive ROBOAS, Diaconus Casinensis circa A. 1120. quem Petrus Diaconus cap. 42. ait præter *sermones* de totius anni festivitatibus, scripsisse *Vitam* S. Confessoris CHristi *Leonardi.* Exstat, sed interpolata apud Surium 6. Novembr.

Leonardus de NOGAROLA, Protonotarius Apostolicus, cujus liber *de beatitudine* prodiit Vicentiæ 1485. fol. & alter *de Mundi æternitate* ibid. 1486. & Bononiæ 1481. Idem traditur jubente Sixto IV. consignasse *Officium Conceptionis B. Mariæ Virginis.*

Ludovicus NOGAROLA a) Comes Veronensis, junior quam ut de eo referre debeam, & de quo consuli potest Niceronus Tom. 12. memoriar. pag. 305. & Diarium eruditorum Italiæ Tom 9. pag. 118. seq. ubi etiam exspectare jubemur Octavii Alecchi opus de scriptoribus Veronensibus. Præter alia scripsit hic Nogarola Timotheum dialogum *de Nili incremento.* Venet. 1552. 4. Mediolan. 1626. 4. Vertitque *Plutarchi* Platonicas quæstiones, & *Jo. Damasceni* libellum de

a) De fœminis eruditis hujus gentis Nogarolarum Angela, Genevra, Antonia & Isota consulendus Gaddius T. 2. pag. 106.

de his qui in fide dormierunt. Veronæ 1532. 4. *Ocellum Lucanum* de natura Universi, Venet. 1559. 4. De aliis ejus editionibus dixi lib. 2. Bibl. Græcæ cap. 13. *Epistolam* vero ad Adamum Fumanum, Canonicum Veronensem, *de illustribus Italis qui Græce scripserunt*, quam Nogarola Ocello subjunxit, & inde Tho. Galeus, Cantabrigiæ 1671. 8. ego recudendam curavi Hamb. 1709. 8. cum variorum supplementis ad Vossium de Historicis Græcis Latinisque.

NONNITUS post Joannem Biclariensem Episcopus in Hispania Gerundensis, laudatur ab Hildefonso Toletano cap. 10. de S. E. sed nullum ejus scriptum memorante. Interfuit Concilio Toletano IV. A. C. 633. Vide Nic. Antonii Bibl. veterem Hispanam IV. 5. Tom. 1. pag. 228.

S. NORBERTUS Clivensis, A. 1120. *Præmonstrati* in diœcesi Laudunensi condidit Ordinem observantem regulæ S. Augustini, & A. 1125. confirmatum à Papa Honorio II. inde Archiepiscopus ab A. 1127. ad 1134. Magdeburgensis, & Sanctis adscriptus A. 1215. de quo supra in HUGONE discipulo, Tom. 3. p. 874. Jo. Chrysostomus von der Sterre in Vita S. Norberti, Antwerp. 1656. 8.

Præ-

Præcipue Papebrochius in Actis Sanctor. T. 1. Junii 6. pag. 804. ſeq & Janningus Tom. 6. pag. 21. ſeq. & 30. ſeq. ubi contra Philippum Mullerum: Ludovicus Hugo in vita A. 1704. edita Gallice, atque in Annalibus Ordinis Præmonſtratenſis. Joannes Paige in Bibliotheca Præmonſtratenſi pag. 395. ſeq. Caſp. Sagittarius in hiſtoria S. Norberti, Jen. 1683. 4. Jo. Georgius Leukfeld in antiquitatibus Præmonſtratenſibus: Philippus Mullerus in vindiciis Norbertinis de reliquiis S. Norberti è Cœnobio B. Virginis Magdeburgenſi Pragam nunquam translatis, Jen. 1683. 4. Jo. Chriſtophorus Olearius in diſſ. Epiſtolica de numo S. Norberti, Arnſtad. 1704. 4. Samuelis Waltheri diſſ. Norbertum male conſecratum coli. Magdeb. 1728. 4. &c.

Hujus Norberti unicus exſtat *Sermo* exhortatorius ad Inſtitituti ſui alumnos, ſæpius editus, etiam in Bibl. Præmonſtratenſi pag. 402. & in Bibl. Patrum Lugd. Tom. XXI. pag. 118. De cæteris ejus ſcriptis ita laudatus Paige pag. 304. *Sanctus Patriarcha noſter* NORBERTUS, *qui multos interpretatus eſt Sacræ Scripturæ libros, qui extant Manuſcripti in Bibliotheca Cappenbergenſis Monaſterii in Weſt-*

Westphalia. Scripsit quoque de Visionibus ac Revelationibus sibi Coloniæ & alibi factis libros tres; Item Sermones de obitu Sanctorum, ad populum, ut testatur Gvilelmus Eisengrenius in Catalogo testium veritatis orthodoxæ Ecclesiæ Doctorum. Scripsit præterea luculenter & doctissime de brevitate & caducitate vitæ humanæ; De suavissimo CHristi Jugo; de restitutione regularis vitæ ac disciplinæ, & præclarum opus pro defensione Innocentii Papæ secundi, contra Petrum, Leonis filium Pseudopapam; Quæ bellorum strage perierunt.

NORBERTUS *Abbas* secundus *Iburgensis*, Ord. Bened. scripsit circa A. 1118. *Vitam Bennonis* Episcopi Osnabrugensis A. 1088. defuncti, qui primus ejusdem Cœnobii Iburgensis fundator, primusque Abbas ffierat. Edidit Jo. Georgius Eccardus Tom. 2. Corporis medii ævi p. 2161--2194. Vide & supra MAURUS *Rost.*

NOTHBERTUS qui Vossio p. 278. idem Lelando c. 98. Baleo II. 8. & Pitseo pag. 141. rectius NOTHELMUS Londinensis. Etiam à Beda, qui ei quæstiones in libros Regum dedicavit, Tom. 4. Opp. pag. 333. *Nothelmus* appellatur. Scripta quæ

quæ ei a Baleo & Pitſeo tribuuntur, nusquam exſtant.

Antiquitatum NORDGAVIENSIUM *Codex Diplomaticus*, ſive Diplomata CCCCXX. quibus res Epiſcopatus Aureatenſis ſive Eichſtettenſis in Franconia Germaniæ ab octavo usque ſeculo quo condi illum contigit, præclare illuſtrantur, prodiit Francof. 1733. fol. editore illuſtri viro *Joanne Henrico de Falckenſtein*, a) Conſiliario & Nobili aulico Eichſtettenſi, qui & notas hiſtoricas, genealogicas & geographicas, & mappam veteris Nordgaviæ Geographicam adjunxit, ac præter hodœporicon WILIBALDINUM, & anonymum vitæ S. Wilibaldi ſcriptorem addidit ſtatuta diœceſana Epiſcopatus Eichſtettenſis. Eidem laudato Falckenſteinio debemus opus duplex, editum Germanice quorum unum *Antiquitates Nordgavienſes*, b) originesque Epiſcopatus & ſucceſſiones Epiſcoporum Eichſtettenſium perſequitur, editum Francof. 1733. fol. Alterum *de memorabilibus univerſæ Nordgaviæ* c) ab ultimis temporibus, de provinciis Principibusque. Svobaci 1734.

a) Acta Erud. A. 1733. pag. 484. Arbeit der Gelehrten im Reich, 2. Stück pag. 175.
b) Acta Erud. A. 1734. pag. 252.
c) Id. pag. 458.

1734. fol. duobus Volum. Sub idem tempus *antiquitates Ethnicismi Nordgaviensis*, itidem Germanice juris publici fecit V. C. *Jo. Alexander Dœderlinus* d) Lycei Weissenburgensis Rector, Ratisbonæ 1734. 4.

NORMANNICA *Gens*, inquit Ordericus Vitalis ad A. 1135. lib. XIII. pag. 903. *si secundum Legem DEI viveret, & sub bono Principe unanimis esset, Chaldæis sub Nabuchodonosore, & Persis ac Medis sub Cyro & Dario, & Macedonibus sub Alexandro par, invincibilis esset, ut in Anglia & Apulia, Syriaque frequens victoria testimonium illis perhibet. Cæterum quia discordia ipsos ab invicem segregat, & in sua viscera lethaliter armat, exterorum victores a sese superantur, & vicinis hostibus cum ludibrio spectantibus, mutuis ictibus immisericorditer jugulantur, unde suæ matris oculi crebro lacrymantur.*

Normannicarum Legum Codex ex Manuscr. Pithoeano editus in Jo. Petri Ludewig reliquiis veterum monumentorum Tom. VII. pag. 149--418. Interpretem Legum, longe antiquiorum licet, non ante A. 1250. versionem illam condidisse, editor disputat in prolegomenis pag. 50.

Nor-

a) Id. pag. 461.

Normannicarum rerum scriptores, supra Tom. 1. pag. 269.

Levoldus NORTHOVIUS supra, LEVOLDUS, T. IV. p. 797.

Speculum NOTARIORUM, tabellionum & scribarum, in quo XXIII. quæstiones circa eorum officia & praxim reflefle-flectuntur. Oppenheimii 1514. 4.

NOTGERUS, *Nothegerus*, *Notkerus* natus in Svevia, Episcopus XLVI. ab A. 972. ad 1007. a) *Leodiensis*, apud Othonem III. Imperatorem, quem cognatione attingebat gratiosus, in Epistola ad Werinfridum Abbatem Stabulensem, *vitæ S. Remacli*, apud Surium 3. Septembr. & gestis Pontificum Tungrensium, Trajectensium, Leodiensium à Chapeavillo præmissa profitetur se *non hujus Remacli modo sed & cæterorum suæ sedis Pontificum tempora & gesta, quæ undecunque potuere corradi, ad sua usque tempora collegisse*. Gesta autem illa primorum Episcoporum XXVII.

a) Anselmus & Ægidius in Notgeri vita Tom. 1. Chapeavilli pag. 201. seq. Jo. Bollandus Tom. 1. Februar. pag. 368. seq. Sammarthani Tom. 2. Galliæ Christianæ pag. 640. Carolus le Cointe T. 3. annal. Francor. p. 191. seq. Alius Nocherus, si Anonymo Mellicensi cap. 65. credimus Abbas Augiensis. Infra, *Notgerus Balbulus*.

XXVII. non ſub Notgeri ſed ſub HARIGERI Abbatis Lobienſis nomine edita ſunt à Joanne Chapeavillo, Tom. 1. ſylloges ſuæ de Epiſcopis Leodienſibus 1612. 4. ut dixi ſupra Tom. 3. pag. 563. & Harigero auctori tribuuntur à Sigeberto cap. 138. Veriſimile tamen videtur, non diverſum opus fuiſſe quod à Notgero ſuſceptum, & ab Harigero Notgeri amico aliisque conjuncta opera perfectum eſt, ut non abſurde ſuſpicatur Oudinus Tom. 2. pag. 484. Atque in *vita S. Remacli* apud Surium & apud Chapeavillum Tom. 1. p. 82. ſeq. multa ad verbum eadem. Exhibet autem Surius ad 3. Septembris ſub Notgeri nomine & *vitam S. Remacli*, vigeſimi ſeptimi ab A. 650. ad 653. Epiſcopi Leodienſis, & *libros duos de ejus miraculis*, in quorum ſecundo monaſterium Stabulenſe à Danis A. 883. exuſtum ita refertur, ut auctor illo ſe nuncio conſternatum teſtetur: *& ecce perfertur ad nos triſtiſſimus* &c. Itaque antiquioris ſcriptoris verba hæc ſunt, a) neque tamen ideo de Notgero aliquo ſeniore horum librorum auctore cogitandum. *Vita S. Landoaldi* archipresbyteri Sec. VII. Rotgani ſociorum-

a) Adde Voſſium II. 38. pag. 332. & II. 41. pag. 353.

rumque Amantii Diaconi, Adriani Martyris, Juliani, Vencianæ & Adeltrudis libris II. ſcripta juſſu Notgeri ab eodem HARIGERO, atque Notgero auctori inde tributa cujus etiam Epiſtola A. 980. ad Womarum Abbatem Gaudenſem data præmittitur: exſtat apud Surium 19. Martii, & cum Henſchenii notis in Actis Sanctor. Tom. 3. Martii pag. 35--41. *Vitam S. Hadelini* Presbyteri circa A. 690. in Belgio, eadem Acta ſub Nodgeri nomine offerunt Tom. 1. Februar. 3. pag. 372--376. & Mabillonius Sec. 2. Benedictin. pag. 1013.

NOTGERUS *Balbulus*, diſcipulus Iſonis & Marci ſive Marcelli Scotigenæ: Monachus Sangallenſis Ord. Bened. & Presbyter defunctus A. 912. Sanctis etiam adſcriptus A. 1514. de quo vitæ ejus ſcriptor Ekkehardus Minimus junior Decanus S. Galli apud Goldaſtum Tom. 1. rerum Alemannicarum pag. 226--247. Caniſium Tom. VI. antiquar. lect. pag. 934. (Tom. 3. edit. novæ p. 552.) & Henſchenium Tom. 1. Act. Sanctor. April. 6. pag. 579. Joannem Mabillonium Tom. V. Actor. Benedictin. Vide & Gundlingiana XXVI. 6. &c.

Ejus librum *de interpretibus Divinarum Scripturarum* edidit Bernardus Pez in

limine tomi 1. Anecdotorum, una cum *Sequentiarum* libro 1. pag. 17--41.

Hunc Notkerum Ekkehardus cap. 9. refert ritum modulandi in Ecclesia correxisse ad melodias moris Romani, & Gregorii Magni antiphonarium: Deinde cap. 16. ait eum socios docuisse disciplinam Angelicam *in jubilis Sequentiarum* agendam, probatis Nicolao I. Papæ. Et cap. 20. exemplasse sive descripsisse Epistolas Canonicas Græcas à Luitwardo Vercellensi sibi præstitas: Denique *) subjungit: *transtulit idem sanctus vir Psalterium de Latina in Barbaricam* (Theotiscam) *linguam, sicut hodie est in armario.* Hoc Ekkehardi testimonio adducti viri quidam eruditi versionem Psalmorum Notkero Balbulo tribuerunt, quam Notkero Labeoni rectius adscribi mox videbimus. In prologo ad Luitwardum, Vercellensem Episcopum, cujus meminit & Anonymus Mellicensis cap. 65. quemque integriorem edidit Mabillonius Sec. V. Benedictin. Notkerus ait se pertinaciter insistere elaborando metro *de vita S. Galli.* Hi sunt libri tres quos hexametris scriptos versibus exstare Manuscriptos notavit Vadianus. Vitam S. Galli, dialogi scriptam

*) Edit. Henschenianæ cap. 37.

ptam more vidisse se Goldastus retulit. Nonnulla Notkeri *carmina* sacra exstant inter epigrammata & hymnos sacros illustrium virorum Monasterii S. Galli apud Canisium Tom. V. parte 2. antiquar. Lect. pag. 728. seq. (edit. novæ Basnagianæ Tom. 2. parte 3. pag. 190. seq.) & in Bibl. Patrum Lugd. Tom. 27. pag. 508. seq. In his pag. 513. etiam occurrunt versus ad Regem CHristum suscipiendum, quos ex Antiphonario Manuscr. Biblioth. Helmstadiensis edidit Polycarpus Leyserus in historia poëseos medii ævi pag. 274. Incip. *Ave beati germinis.* Ad illud autem breve scriptum, quod apud eundem Canisium legitur, & in Tom. 27. Bibl. Patrum pag. 511. dicatum Lautberto fratri, & *significationem litterarum alphabeti Cantilenis superscriptarum* explicans, ad illud, inquam, scriptum referenda sunt non modo quæ habet Sigebertus cap. 108. sed etiam hæc Eckehardi, in Balbuli vita cap. IX. *In ipso quoque primus ille* (Romanus Metensis) *litteras Alphabeti significativas notulis, quibus visum est, susum aut jusum, ante aut retro assignati excogitavit, quas postea cuidam* Lamperto *amice quærenti B. Notkerus Balbulus dilucidavit, cum &* MARCIA-

NUS, *quem de nuptiis miramur, virtutes earum scribere molitus sit.*

Usus Notkerus antiquioribus Martyrologiis Adonis, Rhabani &c.

Martyrologium vulgatum ab eodem Canisio tomo VI. pag. 761. exstat in nova editione Basnagiana Tom. 2. parte 3. pag. 89.

Idem Notkerus Balbulus putatur Sangallensis ille auctor *librorum duorum de vita Caroli Magni*, ad Carolum Crassum quos post Canisium Tom. 1. pag. 360. (edit. novæ Tom. 2. parte 3. pag. 57.) & Andream du Chesne Tom. 2. rerum Francorum pag. 107. emendatiores edidit Sim. Frid. Hahnius, ut dixi Tom. 1. pag. 961. Vide & Oudinum Tom. 2. pag. 323. Gundlingiana XXVI. pag. 93. Dupinium Tom. 8. Bibl. Eccles. pag. 56. Barthium XLVI. 8. Adversar. &c.

NOTKERUS Doctor, Pictor & *Medicus* sive Physicus & artis Theoricæ Magister, idem qui pro severitate disciplinarum *Piperis granum* cognominatus fuit, clarus & ipse post seculi decimi medium in Sangallensi monasterio. De hoc Eckehardus alter, libro de casibus Monasterii S. Galli cap. 13. Tom. 1. Goldasti Alemannicor. pag. 55. seq. Peritiam ejus in arte Medica & pictoria pluribus cele-

celebrans, nullum tamen ejus ſcriptum nominat, tantum ait eum feciſſe Othamaro Abbati decoras *antiphonas*, & hymnum: *Rector æterni metuende ſecli*, & hymnum *de una virgine non martyre*, Eckehardo ſeniori, Decano circa A. 970. Notkeri Medici doctoris *hymnus de S. Othmaro* exſtat inter Sangallenſia à Caniſio edita, atque inde in Bibl. Patrum Lugd. T. 27. p. 516.

NOTKERUS Monachus Sangallenſis tertius, ſtudio & doctrina laudatiſſimus cognomento *Labeo*, defunctus Anno 1022. Hunc Labeonem, ut recte Jo. Metzlerus lib. 1. cap. 44. de illuſtribus Sangallenſibus, non vero Otfridum, ut viſum Lambecio a) nec Notkerum Balbulum ut quibusdam aliis perſuaſum fuit, b) auctorem eſſe veteris *Theotiſcæ* quam habemus verſionis atque expoſitionis *Pſalmorum* Davidis & cæterorum *Canticorum Biblicorum, ſymbolique Apoſtolici atque Athanaſiani*, erudite demonſtratum

a) T. 2. Bibl. Vindol. p. 459. ſeq. & 757. ſeq. Lambecium ſecuti, Mabillonius, Hertius, & ex parte Schilterus, qui Otfridi laborem à Notkero interpolatum fuiſſe ſibi perſuaſit.

b) Eckehardo minimo cap. 20. vitæ Balbuli, cumque ſecutis Vadiano, Dupinio, Jac. Baſnagio, aliisque.

ſtratum eſt, à Bibliothecario Sangallenſi clariſſimo Bernhardo Franckio, a) & à præclaris Viris b) qui Lipſiæ laudatiſſimo ſtudio & conjuncta opera hoc jam agunt, ut non minus linguæ Teutonicæ veteris origines & antiquitates clariſſime pateant atque illuſtrentur, quam præſentis Germanici idiomatis purioris cultura ac nitor majore ſemper pulchritudine & gratia ſeſe commendet intelligentibus. Editionem hujus præclari monumenti Notkeriani debemus illuſtribus Viris Simoni de la Louvere, qui illud ex Codice Sangallenſi curavit deſcribendum: & Joanni Schiltero, qui Latine verſum illuſtratumque notis prælo deſtinavit, & nobiliſſimo denique D. Jo. Georgio Scherzio qui poſt Schilteri fata illud recenſuit, vulgavitque in tomo primo theſauri Antiquitatum Teutonicarum, Ulm. 1727. fol.

Vertit etiam idem Notkerus ſimili lingua Theotiſca *librum Jobi* & in eum *Gregorii M. moralia:* & quæ in Bibl. Sangellen-

a) In diſſ. hiſtorico critica, Notkeri pſalterio præmiſſa in tomo I. theſauri Schilteriani.

b) Beyträge zur critiſchen Hiſtorie der deutſchen Sprache von einigen Mitgliedern der deutſchen Geſellſchafft in Leipzig, achtes Stück, T. 2. p. 576. ſeq.

gellensi servari Manuscripta laudatus Franckius pag. x. testatur, *Boëthium* de Consolatione Philosophiæ, *Martianum Capellam* de nuptiis Mercurii & Philologiæ, atque Organum *Aristotelis*.

De glossis KERONIS, quem cum Notkero eundem facere voluerunt viri doctissimi, dixi T. IV. p. 659.

NOTKERUS *Abbas* Sangallensis ab Anno 968. ad 975. cujus avunculum Notkerum Medicum (de quo jam dixi) fuisse docet Eckehardus Junior, quem historiographum Sangallenses appellant, apud Goldastum Tom. 1. rerum Alemannicarum pag. 58. ubi plura de Notkero Abbate, nullorum tamen ejus ingenii monumentorum mentio. Fallitur itaque Eckchardus minimus, qui in vita Notkeri Balbuli, cap. 4. ibid. pag. 228. Notkerum physicum à Piperis grano distinguit, eundemque postea Abbatem factum fuisse tradit.

NOTHELMUS, supra NOTBERTUS.

NOTINGUS Constantiensis Episcopus ab A. 919. ad 934. Ejus additiones ad REMEDII Curiensis Episcopi Canones pro Ecclesiis Alemannicis collectos videtur memorare Goldastus Tom. 2. Alemannic. pag. 154. (132.) furto sibi abreptos

cum bona Remedii parte conqueſtus. Scripſiſſe in Evangelia notant Sammarthani T. 2. p. 544.

NOTKERUS, ſupra, NOTGERUS.

Gvilelmus NOTTINGAMUS, ſupra T. 3. pag. 464.

NOVALLICIENSIS Monaſterii (*la Novaleſa*) Ord. Bened. ad radices montis Cimiſii in Seguſina Italiæ valle *) *Chronicon* ſcriptum circa A. 1060. ex quo fragmentum de expeditione Caroli M. adverſus Longobardos, & aliis ejusdem in Italia geſtis, & de obitu ejus ac ſepulchro per Ottonem III. Imp. viſitato exhibet Andreas du Cheſne Tom. 2. rerum Francor. pag. 223--229. atque alia fragmenta ex libro quarto, quinto, ſexto ab A. 906. ad 1024. pag. 635--653. Integriora cum emendationibus celeberrimi Muratorii in Tomo 2. ſcriptorum Italiæ, parte 2. p. 694.

NOVATIANUS Presbyter Romanus, auctor ſchiſmatis adverſus Cornelium, Romanum Epiſcopum cujus Cathedram invadere auſus eſt A. C. 251. Hic cum Novato recuſavit apoſtatas ſive perſecutionis tempore lapſos, quamlibet pœniten-

*) Jo. Jac. Chifletius pag. 191. Opp. Hiſtoric.

nitentes recipere. Scripta ejus recensſet Hieronymus c. 70. Catalogi, ad quem notata pridem, nolo repetere: tantum addo librum Novatiani *de S. Trinitate* inter ſcripta Tertulliani ac Cypriani frequentius vulgatum, ſeparata autem editione tanquam Arianiſmi præcurſorem commendatum à Wilhelmo Whiſtono Lond. 1709. 8. ab eo tempore illuſtratum, Catholicæque ſententententiæ vindicatum eſſe a duobus novis editoribus Edmundo Welchmanno a) Lond. 1724. 8. & à Joanne Jackſon. 1728. 8. *Epiſtola cleri Romani nomine ſcripta* ante ſchiſma *ad S. Cyprianum* inter Cyprianicas eſt trigeſima edit. Oxon. & trigeſima prima apud Pamelium, Baluziumque: atque hic ipſe videtur *libellus* quem *de negatoribus recipiendis*, à Novatiano cum adhuc in Eccleſia degeret ſcriptum fuiſſe teſtatur Pacianus Epiſtola 3. Epiſtola *de cibis Judaicis*, & ſcriptum *de vera circumciſione*, quæ inter S. Hieronymi ſcripta ſæpius prodiere, Novatianum habere auctorem videntur. Confer Oudinum Tom. 1. pag. 283. Cætera quæ adhuc deſideramus ſcripta, Hieronymo memorata ſunt: *de Paſcha* b) *de*

a) New memoirs of litterature T. 2. p. 122. ſeq.

b) Ita veteres Paſcha *Paſcha*, pro Paſcha Paſchatis. Vide Baluzium ad Epiſt. Cypriani XX. p. 72.

de Sabbatho, de Sacerdote, de Oratione, de Instantia (Sophronius: περὶ τῶν ἐνεστώτων) & *de Attalo* (Pergameno Martyre, cujus memoriam Ecclesia 2. Junii celebrat.)

NOVATUS Presbyter Carthaginiensis, a) tempore S. Cyriani Episcopi, non ipse Episcopus b) auctor dogmatis quod ab eo nomen habet Novatiani de non recipiendis lapsis bigamisque Hic Novatiano Romano favit adversus Cornelium, & Novatianum habuit dogmatis sui approbatorem. Scripta autem Novati nulla exstant.

NOVATI Catholici *sententia* sive *homilia ad fratres* de humilitate & obedientia & calcanda superbia, occurrit in omnibus Patrum Bibliothecis, ut in tomo III. edit. Paris. 1575. & in tomo V. Lugd. 1672. pag. 1082. Exstat etiam in Holstenii appendice Codicis Regularum pag. 78.

Servilius NOVIANUS Vossii, aliis *Nomanus* vel *Numanus*, rectius *Nonianus*, sed antiquior quam ut à me referri hoc loco debeat, fuit enim inter eos quos juvenis audivit Quintilianus. Vide Casaubo-

a) Hieronymus cap. 70. de S. E. *Novatus Cypriani Presbyter.*

b) Vide Pearson. annal. Cypriani A. 350 §. XXI. Baluzium ad Cypriani Epist. 49. pag. 144.

ſaubonum ad Sveton. in Perſii vitam, & Burmannum ad Inſtitutt. Orator. X. 1. pag. 914.

NOVIENTENSIS *Hiſtoria* à Monacho quodam Cœnobii Novienti ſive Apri Monaſterii (Ebersmünſter) in Alſatia Ord. Bened. ſcripta circa A. 1235. antiquiorum ſubinde verbis res geſtas referens teſte A. C. Auguſtiniano in defenſione Arnolphi Bavariæ Ducis, quam edidit Monachii 1735. 4. p. 153.

NOVUS MAGISTER de quo Jo. Trithemius in Chronico Hirſaugienſi ad A. 1315. pag. 112. edit. Freherianæ: *Magnus hæreticorum numerus fuit in Auſtria, Bohemia & terris vicinis. Nam ſicut quidam ex eis Viennæ crematus, nomine* Novus Magiſter *confitebatur, fuerunt eorum in Auſtria, Bohemia & in confinibus ejus plusquam octoginta millia* *) *hominum, omnes in eam ſectam jurati & profeſſi, præter eos qui in aliis terris erant.*

Hermannus Comes NUENARIUS ſive *de Neuenare*, Neäetius, (*de nova aquila* **) Cano-

*) In Chronico Hirſaugienſi Trithemiano edit. Sangallenſ. 1690. fol. Tom. 2. pag. 140. *octo millia.*

**) *Ar* ſive *Arn*, aquila. Vide Jo. Georgii Wachteri gloſſarium Germanicum p. 81. ſeq. Jo. Frid. Chriſtii noctes Academ. p. 248. & Frid. Jac. Beyſchlagii ſyllogen pag. 896.

Canonicus primum tum Præpositus summi templi Coloniensis, eruditis litterarum instauratoribus, Mæcenatibusque meritus accenseri, diem obiit A. 1530. in Comitiis Augustanis, ut ab Henningesio aliisque est notatum. Vitam ejus à nobilissimo Viro Jacobo Burckhardo jampridem exspectamus, quam promisit parte 2. de linguæ Latinæ fatis pag. 480. & parte 3. vitæ Ulrici Hutteni pag. 68. atque alibi, & de quo idem præclara quædam monuit in parte prima vitæ ejusdem Hutteni pag. 148. seq. & in Commentario de Latinæ Linguæ fatis parte 1. pag. 331. seq. Cosulendæ & celeberrimi Viri, Jo. Frid. Christii, Noctes Academicæ Observ. XIX. pag. 248. seq. Primam editionem EGINHARDI *de vita Caroli Magni* huic Nuenario debemus, vulgatam cum *Annalibus* Anonymi ab A. 714 ad 829. Colon. 1521 4. De insecutis editionibus dixi Tom. II. pag. 255. seq. & 263. de Annalibus illis pag. 263. & Tom. IV. pag. 739. Præter lectu dignam *ad Carolum V. Epistolam* adjuncta etiam Nuenarii *brevis narratio de origine & sedibus Francorum in Gallia Belgica*, quæ in editt. Eginhardi, Colon. 1561. Francof. 1617. & Trajecti ad Rhen. 1711. 4. deinde recusa etiam

*) etiam in collectione scriptorum Germ. Hervagiana Basil 1532. fol. & cum Pirkaimeri descriptione Germaniæ Basil. 1585. 8. Jen. 1684. 8. & in Andreæ du Chesne Tom. 1. scriptorum de rebus Francor. pag. 172--175.

Oratio pro Carolo V. electo Rom. Imperatore A. 1519. & ad electum Regem gratulatio, utraque Francofurti in Comitiis hibita, utraque edita ibidem in 4. una cum Oratione Legatorum Gallicorum pro suo Rege, & Jacobi Sobii, Legum Doctoris exhortatione ad Carolum Augustum jam designatum. Exstat etiam utraque Tom. III. Freheri scriptorum Germanicorum, edit. novæ Struvianæ p. 173. 181. una cum ejusdem Nuenarii Comitis *Epigrammatibus* tribus in Caroli V. electionem pag. 180. obviis etiam T. 2. Schardii p. 850.

Psalmi CIII. CIV. XLI. XXXVII. XCVII. CXXXVII. XC. CXLIII. carmine pulchro heroico expressi, & carmine elegiaco *Canticum Regis Ezechiæ* apud Esaiam cap. XXXVIII. & *Psalmus II.* tum *Passio CHristi in septem horas digesta.* Haganoæ 1532. Vide laudati Christii noctes pag. 253. seq. Illa de passione CHri-

*) Christii noct. Academ. p. 252. Jacobi Longi Bibl. Historicorum Galliæ n. 6450.

CHristi carmina exstant etiam cum hymnis Georgii Fabricii, Lipsiæ 1552. 8.

Libellus *de febri sudatoria* sive ὑδροπυρετῷ Britannico, Colon. 1529. 4. atque deinde sæpius, ut in Bibliothecis Medicis est annotatum.

Annotationes aliquot herbarum, & quo pacto in explicandis illarum descriptionibus procedere oporteat, in tomo secundo herbarii Ottonis Brunsfelsii, Argentorat. 1537. fol.

Recensuit etiam OCTAVIANI *Horatiani*, veteris Medici Latini libros quatuor de re Medica, quos à patruo suo emendatos post ejus obitum cum *Albucasis* Chirurgi Arabis libris tribus versis Latine edidit Gvilelmi fratris filius Heremannus Comes de Neuenare junior, dicavitque Heremanno Archiepiscopo Coloniensi, Argentorat. 1532. fol.

Denique *Epistolas* ejus multas, atque ex his aliquas inter Reuchlinianas lucem vidisse Gesnerus annotat. Inde etiam quæ in B. Jo. Henrici Maji vita Reuchlini pag. 458. seq. & apud clariss. Burchardum in parte 1. historiæ Lat. linguæ pag. 337. seq.

Petrus à NUMAGEN, Trevirensis, Canonicus Tigurinus circa Anno 1483. & , ultra

ultra A. 1500. Præter varios Codices ejus manu descriptos, Tigurini servant illius narrationem *de Nicolao Subsylvano* Helvetio, qui longo tempore solitarius sine cibo vixisse creditur: & tractatum *de spirituum apparitionibus & phantasmatibus. Examen XXIV. errorum quos Græcis Latini tribuunt. Locos communes* &c. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 2731.

NUNO *Sancius*, Dominus Ruscinonis A. 1217. cujus edictum de pace sive treuga servanda exstat apud Dacherium Tom. VIII. spicilegii pag. 368. (edit novæ T. III. p. 587.)

LIBER XIV.

OBACINUS sive OBICINUS, Obacinensis, Monachus Lemovicensis diœcesis, Ord. Cisterc. scripsit libros tres *de vita S. Stephani, Abbatis Obacinensis* A. 1159. defuncti. Vide Vischium p. 252.

OBBERTUS, infra OLBERTUS.

OBBO sive OFFO, aliis *Ouvo, Obo*, Presbyter Ravennatensis sub initia Seculi XIII. scriptor *Historiæ universalis sui temporis*, quem cum Annalibus Venetis conspirantem in rebus Alexandri III. Pontificis & Friderici I. Barbarossæ se-

qui ſe profitetur Sabellicus, Enneadis IX. libro V. Tom. 2. Opp. pag. 719. 720. Loca ex ejus operis adhuc inediti *libro ſeptimo* & *octavo* produxere Hieronymus Bardus, Florentinus & Fortunatus Olmus ſive Ulmus Caſinenſis: & ex utrisque Thomas Reineſius Epiſt. LVII. ad Rupertum pag. 517. ſeq. Confer B. Jo. Hubneri noſtri Bibliothecam Hamburgenſem Centur. X. p. 181. ſeq. Nec plura de hoc Obbone qui ſingularibus disſertationibus diſcuſſere traditionem de Alexandro III. calcante A. 1177. collum Friderici, & pronunciante dictum Davidicum Pſ. XCI. 13. B. Jo. Gerhardus præf. ad Tom. 2. Confeſſionis Catholicæ, Jo Daniel Artopoeus, Jo. Burchardus Majus, Chriſtoph. Auguſtus Heumannus, aliique.

Albertus Monachus OBERHALTAHENSIS, Ord. Benedict. in Bojaria, ſcripſit *vitam S. Alberti* ſive *Adalberti* Monachi in Oberaltaich, defuncti A. 1301.

Exſtat in Bernardi Pezii theſauro anecdotorum Tom. 1. parte 3. pag. 537--554.

OBERTUS aliis *Umbertus* vel *Albertus*, *Epiſcopus* Genuenſis circa A. 1060. ſcriptor *vitæ S. Syri* poſt A. 330. Epiſcopi Genuenſis & Confeſſoris. Editam à Mombritio, offerunt Acta Sanctor. T. V. Junii 29. pag. 481. ſeq. Syri diem feſtum

ftum ab Ecclefia Genuenfi celebrari VI. Julii notavit Ughellus Tom. 4. pag. 839. qui pag. 844. ex Archivo Genuenfi exhibet *donationem* ab hoc Oberto A. 1052. factam Ecclefiæ S. Syri Confeffo- ris Genuenfis.

OBERTUS *ab Orto* five *Horto* JCtus cujus crebra in libris Feudorum mentio, quos etiam difperfos in ordinem redegiffe traditur, ut notavit Jacobus Alvarottus procemio lecturæ in ufus Feudorum. Claruit temporibus Friderici I. circa A. 1158. Vide Gvidonem Pancirollum II. 14. de claris Juris interpretibus.

Julius OBSEQUENS, de quo Bibl. Latinæ lib. III. cap. 4.

Gvilelmus OCCAM, fupra Tom. 3. pag. 465.

Nicolaus OCCAM, fupra pag. 368.

OCCO *Scharlenfis*, ex pago Scarle, Frifius tempore Othonis primi five Magni Imp. fertur fuiffe fcriptor *Originum Frificarum* quas fequi fe profitentur Bernardus Furmerius, Leovardienfis, & Martinus Hamconius: laudant Suffridus Petri, & tefte Sweertio pag. 587. Occonis hiftoriam Joannes Vlieterpius (qui A. 1370. obiit) vertit in linguam Belgicam, Andreas vero Cornelius continuavit. Sed Valerius Andreas pag. 704. an-

 tiquos

tiquos Frisiorum rhythmos in vulgarem linguam (Belgicam) ab Occone tradit translatos esse, ac perinde fabulosum in plerisque agnoscit scriptorem, ac Cappidum Stavriensem vel Alvinum Snecanum. Exigua etiam hujus Occonis auctoritas apud Ubbonem Emmium, Vossiumque.

OCHSENHUSANUS Monachus in Svevia, scriptor *Vitæ* nobilis Viri *Henrici* Svivaldensis (*à Zwifaltach*, sive *Zwifalten*) Prioris ante A. 1084. Ochsenhusani. Exstat apud Canisium Tom. V. 2. pag. 670. (Tom. 3. edit. novæ Basnagianæ pag. 331. seq.)

Bernardus OCRICULARIUS Florentinus, circa A. 1500. hic est aliis ORICELLARIUS, Julio Nigro p. 106. historiæ scriptorum Florentinorum *Bernardus* RUCELLAI. De ejus *historia* dixi Tom. 1. pag. 635. De eodem Erasmus: *Hujus historias si legisses, dixisses alterum Sallustium, aut certe Sallustii temporibus scriptas: Nunquam tamen ab homine impetrare licuit, ut mecum Latine loqueretur.*

OCTAVENUS JCtus, sed Hadriani temporibus, itaque antiquior quam ut à me referri debeat

OCTA-

OCTAVIANUS *de S. Gelasio* Episcopus in Gallia Engolismensis ab A. 1492. ad 1502. de quo Sammarthani Tom. 2. Galliæ Christianæ pag. 584. Latine nescio an multa scripsit, sed ex Latino Gallicis versibus transtulit Æneidem *Virgilii*, & *Ovidii* Epistolas (non A. 1446. ut excusum apud Labbeum Bibl. Manuscript. p. 319. sed A. 1496.) & Gallice vertit *Bonifacii Simonettæ* librum de persecutione Ecclesiæ, ut omittam librum Gallice ab eo editum de quo idem Labbeus pag. 351. le Verger d'honneur de l'entreprise du voyage de Naples de Charle VIII. Confer Bibliothecas Gallias Antonii Verdierii, & Francisci Grudei Crucimanii, cujus dolendum est non exstare ad quam pag. 529. atque alibi provocat Bibliothecam Latinam scriptorum Gallorum quinquies vel sexies mille.

OCTAVIANUS *de Martinis* Sinuessanus, a) tempore Sixti IV. Advocatus Consistorialis, b) cujus *Oratio de Vita & meritis Bonaventuræ Cardinalis* Sanctis adscribendi A. 1482. habita, prodiit & cum S. Bonaventuræ operibus & apud

a) Non Svessanus, ut apud Vossium pag. 607. Oudin. Tom. 3. pag. 2696.

b) Carolus Cartarius in Syllabo Advocatorum sacri Consistorii pag. 56.

Surium 14. Jul. & Tom. 3. Act. Sanctor. Julii pag. 824.

OCTAVIANUS five OCTAVIUS *Ubaldinus*, Florentinus, ex Epifcopo Bononienfi Cardinalis ab A. 1244. ad 1272. inter fcriptores Latinos mediæ ætatis laudatur à Cangio, quanquam fcripta ejus, præter Carmina Italica Crefcimbenio memorata, referri nulla meminerim. Vide Julii Nigri hiftoriam fcriptorum Florentinorum pag. 438. feq.

OCTAVIUS *Cleophilus*, vero prænomine *Francifcus*, Octavii filius Phanenfis five Fanenfis, Poëta & Litterator, extinctus Centumcellis in Italia A. 1490. quo anno lucem Romæ vidit ejus *Faneis* five de bello Fanenfi libri III. heroico carmine. De vita ejus Francifcus Polyardus, Fanenfis. De fcriptis etiam Voffius lib. III. de Hiftoricis Latinis pag. 810. feq. cui adde quod Octavii Epiftolas amorum ad Juliam fub *Bernardi Cillenii* nomine edidit Goldaftus inter Catalecta Ovidii. Francof. 1610. 8. & fub genuino nomine *Francifci Octavii* Gruterus Tom. 2. delic. Poëtar. Italor. pag. 136--145.

OCTAVIUS *Horatianus* Medicus, circa A. 390. de quo Bibl. Latin. IV. 12. & fupra in NUENARIO.

ODDO.

ODDO, infra ODO.

ODELRICUS, infra *Udalricus*.

ODENDUNUS, a) *ut ego accepi*, inquit cap. 310. Lelandus, *Monachus Eoveshamensis* b) *fuit, idemque Philosophus ac Mathematicus inprimis illustris. Scripsit* librum de motibus planetarum, *qui &* theoricam *refert*, *ac* Almanac *reversionis eorum: quo opere &* Profacium *Judæum* c) *secutus est.* Bertholetus d) *Medicus dixit mihi, se aliquando legisse Odenduni elegantem* de mutatione aëris *libellum.*

ODERICUS sive *Odoricus*, *Ordericus* de Forojulio sive e portu Naonis opido Fori Julii, Ord. Minor. defunctus Utini A. 1331. de quo præter Waddingum Bollandus in Actis Sanctor. Tom. 1. Januarii 14. pag. 983. seq. scriptor hic

Ee 4 *Histo-*

a) Baleo X. 73. *Odingtonus*, circa A. 1280.

b) *Eveshamensis*, Ord. Bened. Confer Pitseum pag. 362.

c) *Profacium Judæum Anglicum*, circa A. 1260. cujus tabulas motus octavæ sphæræ idem Baleus memorat X. 74. & ex eo Pitseus pag. 342. Hujus Profacii tabulas, quibus usi etiam Alphonsinarum tabularum auctores, edere voluit inter Mathematicos veteres Eduardus Bernhardus. De aliis ejus scriptis vide Venerandi nostri Wolfii Bibl. Hebræam n. 1846. Tom. 1. pag. 988. & Tom. III. pag. 944.

d) *Bartheletus.*

Historiæ peregrinationis suæ ut vocat Trithem. cap. 560. sive *Itinerarii* sexdecim annorum *per partes sive regiones Infidelium*, ut inscribitur in Codice Cottoniano pag. 74. Ab aliis idem scriptum vocatur liber *de mirabilibus Mundi*, vel etiam *de diversis ritibus & conditionibus hujus Mundi*. Vide Vossium pag. 510. Exstat in Lucæ Waddingi annalibus Minorum tomo tertio ad A. 1331. num. 11. & in Bollandi Actis Sanctor. T. 1. Januar. pag. 986--991. additis etiam notis: & partem Tom. 1. April. 1. pag. 52. seq. Etiam Gallice hoc itinerarium exstat in Bibl. Cottoniana pag. 75. Joanne Longo interprete. A Waddingo autem præter *Sermones* diversos atque *Epistolas* multas traditur itidem scripsisse *Chronica compendiosa* à Mundi exordio, ad finem ferme Pontificatus Joannis XXII. ex illisque Chronicis loca quædam in Annalibus Minorum hinc inde producuntur etiam à Baluzio ex Codice Colbertino num. 5496. in notis ad Papas Avenionenses pag. 1412. 1417. sed hic negat Odoricum habere auctorem, Franciscanum tamen scriptorem confitetur, illorumque æqualem temporum, sed qui narrationem suam continuaverit usque ad Benedictum XII. hoc est ultra A. 1334.

ODERICUS ſive OLDERICUS, *Odelricus, Odelerius, Odelerius, Ordericus*, VITALIS, Odelerii F. ſcriptor eximius, hæc de ſe ipſe in extremo libri XIII. ſive ultimi: *Ecce ſenio & infirmitate fatigatus librum hunc finire cupio, & hoc ut fiat, pluribus ex cauſis manifeſta expoſcit ratio. Nam ſexageſimum ſeptimum* a) *ætatis meæ annum in cultu Domini mei JEſu CHriſti perago: & dum Optimates hujus Seculi, gravibus infortuniis ſibique valde contrariis comprimi video, gratia DEI roboratus ſecuritate ſubjectionis & paupertatis tripudio. En* Stephanus *Rex Anglorum in carcere* (a Mathilde Andegavenſi Comitiſſa) *gemens detinetur &* Ludovicus *Rex Francorum expeditionem agens contra* Gothos & Gvaſcones, *pluribus curis crebro anxiatur. En præſule defuncto* b) Luxovienſis *Cathedra caret Epiſcopo, & quando vel qualem habitura ſit pontificem neſcio. Quid amplius dicam? Inter hæc, omnipotens DEUS, colloquium meum ad Te converto, & clementiam Tuam, ut*

a) A. C. 1141. Idem in limine libri XI. pag. 802.

Pontificum Regumque ſenex nunc ſcriptito geſta,
Sexagenus ego pueris ea do manifeſta.

b) Joanne Epiſcopo Lexovienſi qui obiit A. 1141. XII. Cal. Junii. Vide Sammarthanos Tom. 2. pag. 648.

mei miserearis, dupliciter exoro. Tibi gratias ago, summe Rex, qui me gratis fecisti, & annos meos secundum beneplacitam voluntatem Tuam disposuisti. Tu es enim Rex meus & DEUS meus, & ego sum servus Tuus & ancillæ Tuæ filius, qui pro posse meo a primis Tibi vitæ meæ servivi diebus. Nam Sabbato Paschæ a) *apud* Attingesham *baptizatus sum, qui vicus in Anglia situs est super* Sabrinam, *ingentem fluvium. Ibi per ministerium* Ordrici *Presbyteri* b) *ex aqua & Spiritu Sancto me regenerasti, & mihi ejusdem Sacerdotis, patrini scilicet mei, nomen indidisti. Deinde cum quinque essem annorum, apud urbem* Scrobesburiam b) *Scholæ traditus sum, & prima tibi servitia Clericatus obtuli in basilica Sanctorum Petri & Pauli, Apostolorum. Illic* Siguardus, *insignis Presbyter per quinque annos Carmentis Nicostratæ litteras* c) *docuit me, ac Psalmis & Hymnis, aliisque necessariis instructionibus mancipavit me. Interea*

a) A. 1075. *apud Ettingesham, in Ecclesia S. Eatta Confessoris.* Vide lib. V. pag. 548.

b) A. 1079. adde Andreæ Duchesnii præf. ad scriptores Normannicos.

c) Latinas litteras significat, ex noto versiculo Eugenii Toletani: *Quas Latini scriptitamus edidit Nicostrata.* Vide Codicem Pseudepigraphum Veteris Test. pag. 343.

terea prædictam basilicam super Molam *flumen situm, quæ patris mei erat, sublimasti & per piam devotionem* Rogerii *Comitis* a) *venerabile Cœnobium construxisti. Non tibi placuit ut illic diutius militarem, ne inter* parentes, *qui servis tuis multoties oneri sunt & impedimento, paterer inquietudinem, vel aliquod detrimentum in observatione Legis Tuæ, per* parentum *carnalem affectum incurrerem. Idcirco, gloriose DEUS, qui Abraham de terra, patrisque domo & cognatione egredi jussisti,* Odelerium b) patrem meum *aspirasti, ut me sibi penitus abdicaret, & Tibi omnimodis subjugaret.* Rainaldo *igitur* Monacho *plorans plorantem me* c) *tradidit, & pro amore Tuo in exilium destinavit, nec me unquam postea vidit. Decennis itaque Britannicum mare transfretavi, exul in* Normanniam *veni, cunctis ignotus neminem cognovi. Linguam, ut Joseph in Ægypto, quam non noveram, audivi: suffragante tamen Gratia Tua, inter exteros omnem mansuetudi-*

a) Charta donationis Rogerii, Comitis Scrobesburiensis, apud Ordericum lib. V. pag. 579. ad A. 1082.

b) Odelerium Constantium, Aurelianensem, Rogerii à Consiliis. Vide lib. V. pag. 561. Oudinum Tom. 2. pag. 1259.

c) A. 1084.

tudinem & familiaritatem reperi. A venerabili Mainerio *Abbate in monasterio* Uticensi, a) *undecimo ætatis meæ anno ad* monachatum *susceptus sum, undecimoque Kal. Octobris, Dominico clericali ritu* tonsoratus *sum. Nomen quoque* VITALIS *pro Anglico vocamine, quod Normannis absonum censebatur, mihi impositum est, quod ab uno sodalium* S. Mauricii b) *cujus tunc Martyrium celebratur, mutuatum est. In præfato Cœnobio LVI. annis Te favente conversatus sum, & a cunctis* fratribus & & contubernalibus multo plus quam *merui, amatus & honoratus sum. Sex Abbates, quia Tui fuerunt vicarii, ut patres & magistros reveritus sum*, Mainerum & Serlonem, Rogerium & Guarinum, Ricardum & Rannulfum. *Idibus Martii cum XVI. essem annorum, jussu* Serlonis *electi*, Gislebertus *Luxoviensis Antistes mihi stolam imposuit* Diaconi: *in quo gradu XV. annis Tibi libenter ministravi. Denique XXXIII. ætatis meæ anno*

a) S. Ebrulfi, (S. Euroul) in diœcesi Galliæ Lexoviensi, Ord. Bened. Vide Sammarthanos Tom. 4. Galliæ Christianæ pag. 347. seq. ubi etiam de sex Abbatibus, quos reveritum se Odericus profitetur.

b) De S. Mauricii passione supra in EUCHERIO Lugdunensi. Tom. 2. pag. 358.

no a) Gvilelmus *Archiepiscopus Rotomagi XII. Kal. Januarii oneravit me* Sacerdotio. *Eodem vero die CCXLIV. Diacones & CXX.* b) *consecravit Sacerdotes cum quibus ad sanctum Altare Tuum in Spiritu S. devotus accessi, jamque XXXIV. annis cum alacritate mentis Tibi sacra ministeria fideliter persolvi.* Hæc Ordericus, qui præcepto Rogerii Abbatis sui rogatum à sociis, *annualem historiam* simpliciter recitare se ait libro XIII. p. 898. respiciens opus illud quod ætatem tulisse gaudemus, & cujus editionem promiserat Franciscus à Cruce Cenomena Bibl Gaallicæ pag. 252. sed primus ex Codice Joannis Bigotii aliisque duobus vulgavit Andreas du Chesne in Historiæ Normannorum scriptoribus antiquis Paris. 1619. fol. pag. 319--925. Est autem opus Historiæ Ecclesiasticæ, sive ut in fine libri septimi vocat, *Uticensis historiæ* tripartitum, divisum in libros XIII. quorum duo primi partem *primam* constituunt, & res a CHristo nato describunt usque ad A. 1140. Pars *secunda* libris tertio ad sextum usque persequuntur bellicos Normannorum eventus in Francia, Anglia, Apulia: Monasteriorum funda-

a) A. 1107.
b) Idem narrat Ordericus libro XI. p. 833.

fundationes, Episcoporum & Abbatum totius pæne Neustriæ seriem ac gesta, plurimasque alias res memorabiles, præcipue sub Gvilelmo II. Duce cognomine notho luculenter exponuntur. Parte *tertia* denique, sive libro septimo ad ultimum tertiumdecimum usque plura referuntur de morte Gvilelmi Regis A. 1087. tribusque ejus filiis Roberto, Gvilelmo & Henrico: itinere item Hierosolymitano A. 1097. & variis aliis illorum temporum eventibus. Antonius Pagi ad A. 1141. n. 7. *Ex Orderici Historia multa ad supplendos Annales Ecclesiasticos mutuati sumus; nam licet hic Auctor non raro in Chronologiam peccet, multa tamen scitu dignissima in medium profert, & sincere narrat. Existimo eum ante mortem Opus suum revisisse; librum enim primum finiens, ait tunc* Lotharium *dominari Alemannis,* Ludovicum *Francis,* Stephanum *Anglis &* Ranimirum *Monachum Hispanis, & tamen* Lotharius Imp. *anno MCXXXVII. obiit, eodemque anno* Ranimirus *regnum Aragoniæ dimisit, & in suum Monasterium reversus est. Præterea librum suum XIII. in Stephani Regis captivitate absolvit. Nullum neque in Bibliotheca Regia, neque in aliis Parisiensibus hujus Historiæ exemplar Manuscriptum superest; cujus ope errores aliqui, qui in eam irrepsere, emendari possent,*

ſent, & interpolationes, ſi quæ forte ſint, dignoſci.

ODERISIUS Abbas Caſinenſis & Cardinalis Presbyter ab A. 1087. ad 1105. à Petro Diacono cap. 28. de viris illuſtribus Caſinenſibus *verſificator mirabilis* celebratur. Addit idem ſcripſiſſe nonnulla, *quæ* inquit, *quia præ manibus habentur, omitto referre.* Neque Jo. Baptiſta Marus in notis nominat niſi *Epiſtolam ad Monachos Floriacenſes,* editam à Matthæo Laureto de exiſtentia Corporis S. Benedicti in monaſterio Caſinenſi cap. 26. pag. 122. Oderiſii maxima per litteras uſum eſſe amicitia Alexium Comnenum Imp. CPolit. ab eodem Maro traditur, ſed ubi exſtent illæ litteræ non docet. *Librum Sermonum ad feſta totius anni* memorat Poſſevinus ex Arnoldo Wiono.

ODILBERTUS, infra OLBERTUS.

S. ODILO *Abbas* Cluniacenſis quintus Silviniaci in Gallia ab A. 994. defunctus A. 1049. æt. 87. de quo LOTSALDUS ſive JOTSALDUS & Petrus DAMIANI in vita, de quibus ſupra: Trithemius cap. 314. de S. E. & illuſtr. Benedictin. II. 75. Labbeus Tom. 2. de S. E. pag. 127. & Ruinartus ſeculo ſexto Act. Sanctorum Ordinis Benedictini. Vitam ſcri-

ſcriptaque exhibet Andreas du Cheſne in Bibl. Cluniacenſi, edita Pariſ. 1614. fol. Ac ſcripta quidem hæc ſunt:

Vita S. Majoli Abbatis, deceſſoris ſui, p. 279. Bibl. Cluniacenſ. & apud Surium XI. Maji & in Actis Sanctor. T. 2. Maji p. 684. Vide ſupra in NAGOLDO, a quo & ipſo vitam S. Majoli ſcriptam habemus.

Hymni quatuor de eodem S. Majolo. pag. 291. Bibl. Cluniacenſ.

Epiſtolæ aliquot S. Odilonis ad Fulbertum, & Fulberti, atque aliorum ad Odilonem, col. 349.

Vita S. Adheleidis *) *Imperatricis* cui morienti S. Odilo adfuit: *& liber de ejusdem miraculis*, col. 353. ex antiquæ Lectionis Henrici Caniſii Tomo. V. parte 2. pag. 398. (edit. novæ Tom. 3. pag. 73.) Exſtat & apud Surium 16. Dec. atque in illuſtris Leibnitii Tom. 1. ſcriptor. Brunſvic. pag. 262. Hæc autem primum Lotharii, Regis Italiæ uxor, ex quo Emmam, Francorum Reginam peperit; deinde Othoni I. Germaniæ Regi ac deinde Imperatori nupta, Othonis II. mater Othonis III. avia extitit, vixitque usque ad diem 16. Decembris anni 999.

Sermo-

*) Vide Voſſium pag. 371.

Sermones *) *XIV. de Festis Domini, B. Virginis ac Sanctorum* cum hymnis de assumtione & nativitate S. Mariæ pag. 371. & in Bibl. Patrum Colon. Tom. X. & Lugd. Tom. XVII. pag. 654.

Statutum ejusdem S. Odilonis Abbatis *de defunctis*, exstat in Bibl. Clun. p. 338.

Credulitas sive Symbolum, & *Oratio in Crucem adorandam* p. 370. & in Bibl. Patrum Colon. & Lugd.

Præter hæc Odilonis a Duchesnio vulgata, *Sermonem de Nativitate S. Mariæ* & alterum *de S. Cruce* edidit Edmundus Martene Tom. V. thesauri anecdotorum pag. 622. seq. & *Epistolas III.* una cum Joannis XX. Epistola ad Odilonem, Dacherius Tom. 2. spicilegii pag. 286. (edit. novæ Tom. 3. pag. 381.)

ODILO *Monachus* S. Medardi apud Svessionenses in Gallia Ord. Bened. circa A. 930. scripsit ad Ingrannum Cœnobii sui Decanum, postea Anno 932. Episcopum Laudunensem: *de translatione reliquiarum S. Sebastiani Martyris & Gregorii M. Papæ* in Svessionense S. Medardi A. 926. facta, **) quod sine nomine auctoris edidit

*) Odilonis *exhortationes* laudat Petrus Blæsensis Epist. 123.

**) Confer Pagium ad A. 826. n. 3.

edidit Bollandus Tom. 2 Januarii 20. pag. 278--295. sed Auctori restitutum suo & præfatione ejusdem locupletatum Mabillonius Sec. IV. Benedictin. pag. 383. Verum Epistolam ad eundem Ingrannum *de adventu & susceptione corporum SS. Martyrum Tiburtii Marcellini, & Petri, Marcelliani & Marci, Probi & Hyacinthi, Marii & & Marthæ, Audifax & Abacum, Abdonis & Sennis*, editam ab eodem Mabillonio pag. 411. suppositiam & nullius fidei esse disputat Papebrochius in Actis Sanctorum T. 1. Junii 2. pag. 206. seq.

ODINGTONUS supra, ODENDUNUS.

ODO *Abbas Anglus*, infra ODO *Cantianus*.

ODO *Abbas*, scriptor *vitæ Gregorii Turonensis*. Infra in Odone Cluniacensi.

ODO sive ODDO *Astensis* in Liguria Monachus Benedictinus circa A. 1120. scriptor expositionis per contemplationem exaratæ *in Psalmos* ad Brunonem Episcopum in Campania Romana Signinum, sive Signiensem de quo dictum Tom. 1. pag. 787. seq. Exstat in Psalmos plerosque ad calcem operum Brunonis Venet. 1651. fol. & in Bibliotheca Patrum Lugdunensi Tom. XX. pag. 1816--1871.

ODO

ODO sive ODOARDUS ex Scholastico *Aurelianensi*, Abbas S. Martini Tornacensis, Ord. Bened. & ab A. 1105. Episcopus Cameracensis, sed defunctus Aquicincti in exilio A. 1113. De illo Amandus de Castello ex Priore Aquicinctiensi Abbas Marchianensis in Epistola prolixa de ejus vita & obitu, Manuscripta in Bibl. S. Martini Tornacensi, teste Sandero pag. 108. Henricus Gandavensis cap. 4. & ibi Aub. Miræus: Trithemius cap. 371. de S. E. & illustr. Benedictin. I. 118. Labbeus T. 2. de S. E. pag. 128. Sammarthani Tom. 1. pag. 237. Ejus hæc Manuscripta Tornaci in Bibl. S. Martini exstant teste Sandero p. 107. *Super Canones Evangeliorum*, (Jacobo Longo pag. 883. Bibl. Biblicæ: de Concordia Evangelistarum libri duo.) *De originali peccato* libri III. *De Canone Altaris*, ad Vulbodonum, dilectum filium. Disputatio *contra Judæum*, *nomine Leonem*, de adventu CHristi, Filii DEI, dialogus dicatus Acardo, Phidemensi Monacho. Tractatus, *quid sit blasphemia S. Spiritus*. Homilia in Lucæ XVI. *de villico iniquitatis*. *Expositio Canonis in honorem S. Trinitatis*. In Ecclesia Jacobæa Catherali Tom. 2. Catalogi Manuscriptorum Angliæ pag. 244. habetur Odo Cameracensis de Canone

edidit Bollandus Tom. 2 Januarii 20. pag. 278--295. sed Auctori restitutum suo & præfatione ejusdem locupletatum Mabillonius Sec. IV. Benedictin. pag. 383. Verum Epistolam ad eundem Ingrannum *de adventu & susceptione corporum SS. Martyrum Tiburtii Marcellini, & Petri, Marcelliani & Marci, Probi & Hyacinthi, Marii & & Marthæ, Audifax & Abacum, Abdonis & Sennis*, editam ab eodem Mabillonio pag. 411. suppositam & nullius fidei esse disputat Papebrochius in Actis Sanctorum T. 1. Junii 2. pag. 206. seq.

ODINGTONUS supra, ODENDUNUS.

ODO *Abbas Anglus*, infra ODO *Cantianus*.

ODO *Abbas*, scriptor *vitæ Gregorii Turonensis*. Infra in Odone Cluniacensi.

ODO sive ODDO *Astensis* in Liguria Monachus Benedictinus circa A. 1120. scriptor expositionis per contemplationem exaratæ *in Psalmos* ad Brunonem Episcopum in Campania Romana Signinum, sive Signiensem de quo dictum Tom. 1. pag. 787. seq. Exstat in Psalmos plerosque ad calcem operum Brunonis Venet. 1651. fol. & in Bibliotheca Patrum Lugdunensi Tom. XX. pag. 1816--1871.

ODO

ODO sive ODOARDUS ex Scholastico *Aurelianensi*, Abbas S. Martini Tornacensis, Ord. Bened. & ab A. 1105. Episcopus Cameracensis, sed defunctus Aquicincti in exilio A. 1113. De illo Amandus de Castello ex Priore Aquicinctiensi Abbas Marchianensis in Epistola prolixa de ejus vita & obitu, Manuscripta in Bibl. S. Martini Tornacensi, teste Sandero pag. 108. Henricus Gandavensis cap. 4. & ibi Aub. Miræus: Trithemius cap. 371. de S. E. & illustr. Benedictin. I. 118. Labbeus T. 2. de S. E. pag. 128. Sammarthani Tom. 1. pag. 237. Ejus hæc Manuscripta Tornaci in Bibl. S. Martini exstant teste Sandero p. 107. *Super Canones Evangeliorum*, (Jacobo Longo pag. 883. Bibl. Biblicæ: de Concordia Evangelistarum libri duo.) *De originali peccato* libri III. *De Canone Altaris*, ad Vulbodonum, dilectum filium. Disputatio *contra Judæum*, *nomine Leonem*, de adventu CHristi, Filii DEI, dialogus dicatus Acardo, Phidemensi Monacho. Tractatus, *quid sit blasphemia S. Spiritus*. Homilia in Lucæ XVI. *de villico iniquitatis*. *Expositio Canonis in honorem S. Trinitatis*. In Ecclesia Jacobæa Catherali Tom. 2. Catalogi Manuscriptorum Angliæ pag. 244. habetur Odo Cameracensis de Canone

 missæ,

missæ, & super Canonem Evangelii. Idem *in Psalmos*. Ex his *expositio Canonis Missæ* divisa in quatuor distinctiones ad Odonem sive Vulbodonum quem *dilectum filium suum sub venerabili Abbate Hastiginensi Fulgentio Dominicis castris militantem* appellat, edita à Francisco Titelmanno, Antwerp. 1523. Lugd. 1556. inde in Bibliothecis Patrum Paris. 1575. tomo 4. & 1589. 1624. 1644. tomo VI. & Colon. tomo XII. & Lugd. T. XXI. pag. 221. ubi deinde sequuntur ejusdem Odonis opuscula sacra, quæ primus Andreas Schottus in tomo decimoquinto Bibliothecæ Patrum Coloniensis A. 1622. vulgaverat: *De peccato originali* libri III. pag. 227. *Dialogus cum Leone Judæo, de adventu CHristi Filii DEI* pag. 241. *De blasphemia in Spiritum S.* pag. 245. *In Canones Evangeliorum* pag. 247. *Homilia de villico iniquitatis* Luc. XVI. pag. 249--251. *Collationum librum* & *Parabolas*, quæ Manuscripta memorat Miræus, nemo adhuc in lucem protulit, uti nec Odonis Aurelianensis *Carmina* quæ Manuscripta evolvit Cangius.

ODO *Bellensis.* Infra, *Odo Cantianus*, & *Odo Morimundensis.*

ODO I. *Belluacensis* ex Abbate Corbejensi Episcopus ab Anno 866. ad 880. Vide Sam-

Sammarthanos Tom. 2. pag. 373. seq. ubi etiam ejus Decretum de Canonicis quinquaginta S. Petri Bellovacensis.

Scripsit *vitam S. Luciani* Episcopi, Maximiani Presbyteri, & *Juliani* Diaconi quos ferunt Apostolos Bellovacensium & socios Dionysii Parisiensis. Exstat in Actis Sanctor. Tom. 1. Januarii VIII. pag. 461--466. Confer Tillemontium Tom. IV. memoriar. pag. 537. seq.

Ejusdem Odonis *responsiones ad decem objecta Græcorum* (Photii) quas perinde ut Hincmarus, & quorum scripta habemus Bertramus Corbejensis atque Æneas Parisiensis Episcoporum Galliæ hortatu consignasse traditur, *) interciderunt. De Ænea dictum Tom. 1. pag. 69. de Bertramo pag. 665.

ODO *Cameracensis*, supra, *Odo Aurelianensis.*

ODO *Canonicus* Regularis circa A. 1160. cujus *Epistolas VII.* edidit Dacherius T. 2. spicileg. pag. 225. (Tom. 3. edit novæ pag. 529.) plenas præceptis atque monitis de observantia Canonicæ Professionis recte præstanda.

ODO

*) Vide Dupinium Tom. 7. Bibl. Ecclesiæ pag. 109.

ODO Severus, *) Anglus è Danis oriundus Archiepiſcopus *Cantuarienſis* ab A. 933. ad 958. cujus *Conſtitutiones* tempore Regis Angliæ Edmundi latæ de officio Regis, Magiſtratuum & Cleri & de juribus Eccleſiæ rite conferendis, Capitula X. una cum *Epiſtola Synodali* ad Epiſcopos ſuffraganeos, exſtant in Speelmanni Tom 1. Conciliorum V. Angliæ p. 415. 418. & in Conciliorum tomis, ac noviſſima Veneta Coleti editione, tomo XI. Ejusdem Epiſtolam præmiſſam *vitæ Wifredi* Eboracenſis ab A. 803. ad 829. Archiepiſcopi metrice ſcriptæ à FRIDEGODO edidit Henr. Warthonus Tom. 2. Angliæ ſacræ pag. 50. Fridegodum ſine illa Epiſtola vulgaverat Mabillonius Sec. V. Benedictin. p. 283.

ODO patria lingua *Wode* ſive Sylva, *Cantianus* ſive *Cantuarienſis* Monachus & ex Priore Cantuarienſi, Abbas A. 1175. S. Martini de Bello, in Anglia Ord. Bened. Hic Prior, poſt necem Thomæ Becketi Cantuarienſis Archiepiſcopi, quæ A. 1170. accidit, fortiter decertavit pro jure liberæ electionis Archiepiſcopi Cantuarienſis, contra aulicorum conatus aſſerendo. Confer Oudinum T. 2. pag. 1512. ſeq.

Ejus

*) Vide Voſſium p. 345. Lelandum cap. 180.

Ejus ſcripta: *Commentarii in Pentateuchum* Manuſcripti Cantabrigiæ in Bibl. S. Bened. quos cum veterum monumentis fere pares facere ſe teſtatus eſt Epiſcopus Londinenſis Stocholegus apud Lelandum, cap. 180.

Moralia ſuper Pſalmos MSS. Oxonii in Bibl. Balliolenſi.

Homiliæ *in aliquot onera Eſaiæ*. Vide Poſſevinum in Odone Abbate Anglo.

Commentarii *in IV. Evangelia* MSS. ibid.

In Epiſtolas Pauli.

Sermones ſuper Evangelia Dominicalia & feſta Sanctorum. Manuſcripti in Bibl. Bodlejana Conciones *ſuper Epiſtolas* etiam ex Balei II. 97. Pitſeus pag. 227. memorat.

Liber *de inventione S. Milburgæ*. Vide tamen infra in *Odone Caſtillioneo*.

Libri III. *de Vitiis & virtutibus animæ.*

De moribus Eccleſiaſticis.

De libro vitæ, memorat Baleus II. 97.

De onere Philiſtim.

Ex *Epiſtolis* quas non in feliciter ab eo ſcriptas Lelandus prædicat, ſpeciatim ad Adamum fratrem, Monachum Ciſterc. Igniacenſem, tractus Remenſis in Gallia, unam edidit Mabillonius T. 1.

Analect. pag. 349. (edit novæ pag. 477.) Alteram præmissam *V. libris miraculorum fere* 400. *S. Thomæ Cantuariensis Archi-Episcopi & Martyris* vidisse se MS. in Cisterciensium Gallorum Bibliothecis testatur Oudinus Tom. 2. pag. 1510. & 1513.

ODO sive Ato, Otho *Castillioneus*, sive de Castro Rodulphi, Svessionensis Gallus, Abbas Ursicampi Ord. Cisterc. inde Episcopus Cardinalis ab Anno 1244. ad 1273. & legationibus in Galliam Anglicamque nobilis. Scripsit *summum Quæstionum* Theologicarum & moralium. *Sermones* de tempore & de Sanctis aliosque CXXXI. de diversis materiis, quorum primus in unctione Caroli in Regem Siciliæ A. 1266. & ultimus in funere Clementis IV. A. 1268. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 201. Idem à quibusdam traditur scripsisse de inventione *corporis S. Milburgæ* Virginis Wenlochiæ in Anglia defunctæ A. 722. Vide Acta Sanctor. Tom. 3. Febr. 23. pag. 391. Sed illa lucubratio rectius refertur ad *Odonem Cantianum* de quo supra.

ODO, *de Ceritona*, infra *Odo Shirton.*

ODONIS *de Cicestre*, cujus Summam de Pœnitentia, in Bibl. Sangermanniensi Cod.

Cod. 323. evolvit Cangius, idem fortasse cum Odone Morimundensi.

ODO *Cistercienſis*, vide *Odo Castillioneus, Odo Morimundi* & *Odo Shirton.*

S. ODO a) *Cluniacenſis*, de quo audire juvat Labbeum Tom. 2. de S. E. pag. 129. cui obſervationes meas adjunxi. Odo, Muſicus, ex Canonico & Archi-Cantore S. Martini Turonenſis, Monachus, ac deinde Cluniacenſis ſecundus Abbas, Bernonis Abbatis primi ſucceſſor ab anno 927. usque ad annum 942. quo b) obiit apud Turones die 18. Novembris, & in Eccleſia S. Juliani ſepultus eſt. De eo præter NAGOLDUM de quo ſupra pag. 280. & JOANNEM c) Italum, Cluniacenſes Monachos Odonis diſcipulos, qui vitam magiſtri ſui diverſis libris deſcripſere, videndi Floar-

 dus

a) In Bibl. Cluniacenſi pag. 123. *Beati* Adæ, *alias* Odonis. Anonymo Mellicenſi cap. 75. *Otto venerabilis Abbas Cluniacenſium, qui Monachorum gemma, diſcipulorum ſuorum gloria fuit.*

b) Paulo ante obitum deſignatus Abbas *Floriacenſis.* Vide Caveum, & Bibl. Floriacenſem Joannis a Boſco.

c) Supra Tom. 4. pag. 185. Prologum in Vitam S. Odonis ad Hugonem Abbatem S. Petri edidere Edm. Martene & Urſinus Durant in itinere litterario quod prodiit Gallice Pariſ. 1717. 4. Tom. 1. pag. 173.

dus in Chronico ad annum 942. Glaber Radulfus, & Ademarus Cabannensis, Sigebertus in Chronico ad annos 912. & 937. & Catalogi de S. E. c. 124. ubi eleganti ingenio præditum, *in homiliis scribendis, & declamandis, ac maxime in componendis in honorem Sanctorum cantibus*, prædicat; Aimoinus libro 2. de Miraculis S. Benedicti, aliique præsertim recentiores, Jo. Trithemius de S. E. cap. 292. & II. 51. illustr. Benedictin., qui Remigii Autissiodorensis Monachi auditorem fuisse memorat, Baronius ad Martyrolog. Rom. 18. Nov. & Possevinus; qui multa pro more ex variis congessit, ex uno duos Odones facit Abbates Cluniacenses I. & II. At Duchesnius collatis operis cum D. Martino Marrier in Cluniacens. Bibliotheca anno 1614. fol. Parisiis excusa, post varia elogia S. Odonis quædam opuscula edidit. Hæc dumtaxat occurrunt, recusa etiam in Bibl. Patrum Colon. Tom. X. Lugd. tomo XVII.

Vita S. Geraldi Aurelianensis Comitis libri quatuor ad Aymonem Abbatem, Bibl. Cluniacens. pag. 65. & Gallice Bertrando de Compaigne interprete, Aurillaci 1715. 8.

Tra-

Tractatus a) *de Reversione B. Martini Turonensis à Burgundia*, cui præmittuntur epistola Fulconis Boni, Andegavorum Comitis ad Odonem Abbatem & ejusdem ad Fulconem responsum, pag. 113.

Tractatus ejusdem Odonis, quod Beatus Martinus par dicitur Apostolis pag. 123. Hic & præcedens jam fuerant excusi edente Jodoco Cliehtoveo una cum Sulpitio Severo de vita Martini & Gregorio Tur. Paris. 1511. 4. atque in Bibl. Vet Patrum, Paris. 1589. 1624. Tom. VII.

Sermones quatuor I. In Cathedra S. Petri, si tamen est Odonis, cum sit consutus ex duobus S. Leonis sermonibus, tertio scilicet in die anniversario suæ assumtionis, & primo in natali S. Petri pag. 127. II. In veneratione sanctæ Mariæ Magdalenæ b) pag. 131. III. de S. Benedicto Abbate pag. 138. IV. de combustione basilicæ B. Martini Turonensis. A. 903. pag. 145.

Colla-

a) Suppositum contendunt Claudius Molinetus & Guido Alexius Lobineau diss. 3. sur la mouvance de Bretagne, assentientibus etiam auctoribus Memoriar. lit. Trevoltin. A. 1712. pag. 666.

b) Exstat & in Joannis à Bosco Bibl. Floriacensi & in Actis Sanctor. Tom. V. Julii 22. pag. 218.

Collationum seu Occupationum libri III. ad Turpionem Episcopum Lemovicensem. pag. 159. à celeb.. Jacobo Sirmondo Societatis JEsu communicati. Monachis utilissimos vocat Anonymus Mellicensis cap. 75.

Antiphonæ XII. *de beato Martino* Turonorum Archiepiscopo. p. 262.

Ejusdem versus & Hymni, de Sacramento Corporis & Sanguinis Domini, de Maria Magdalena & de eodem S. Martino. pag. 263.

Ejusdem S. Odonis II. Cluniacensium Abbatis libri XXXV. Moralium in Job, studio & diligentia ejusdem Domni Martini Marrier, Monasterii S. Martini de Campis S. Lutetiæ Parisiorum Professi è vetere Manuscr. eruti ac in lucem post Bibliothecæ Cluniacensis editionem emissi sunt ex officina Nivelliana sumptibus Sebastiani Cramoisy anno 1617. in 8vo & in Bibl. Patrum Colon. Tom. X. & Lugd. Tom. XVII. Nec latet nos, inquit Andreas Quercetanus, alia multa scripsisse Patrem hunc, nempe librum *de Translatione S. Benedicti*, cujus meminit Aymoinus Monachus, alterum *de Contemptu Mundi*, sicut testantur Gesta Pontificum Lemovicensium, *sermonesque* plures ac *Hymnos* ut est apud

apud Trithemium: ſed nullum adhuc invenire licuit qui vel aliquem eorum publici juris facere aut poſſet aut vellet. Sermonem in feſto S. Martini edidit Edmundus Martene Tom. V. theſauri anecdotor. pag. 618. Incip. *Sacra hæc hodierna ſolennitas.* Dialogum *de arte Muſica* laudat Anonymus Mellicenſis cap. 75. *Chronicon ſuccinctum* Manuſcript. ſervatum Cantabrigiæ in Bibl. Collegii S. Benedicti Caveus memorat, & ante Caveum Voſſius pag. 342. qui addit etiam *Vitam S. Mauri* Manuſcr. in Bibl. Vaticana. Sed illa eſt Odonis Glannofolienſis, de quo mox. De *vita Gregorii Turonenſis*, vide ſupra Tom. 3. pag. 292.

ODO *Danicus*, ſive qui è Dania duxit originem, Lelando cap. 180. memoratus, idem cum Odone Cantuarienſi Archiep. de quo ſupra.

ODO *de Deogilo* (de Dueil) Gallus ex Abbate S. Cornelii Compendienſis A. 1153. ad 1168. Abbas *S. Dionyſii.* Vide Sammarthanos Tom. IV. Galliæ Chriſtianæ pag. 335. Ejus libri ſeptem quos Monachus adhuc & comes itineris Regis & a ſacris & ſecretis ſcripſit *de profectione Ludovici VII. Regis Francorum in Orientem* vulgati ſunt à Petro Franciſco Chi-

Chifletio, S. I. in Sylloge cui titulus: S. Bernardi Claravallensis Abbatis illustre genus assertum. Divione 1660. 4. Vide Pagium ad A. 1147. Oudinum T. 2. pag. 1443. & Jacobum Longum n. 6996. Bibl. hist. Francor.

ODO *de Duaco*, Theologus Sorbonicus, errorum accusatus, de quibus damnari eum contigit ab Alexandro IV. Anno 1256.

ODO *Episcopus*, supra in *Odone Bellovacensi.*

ODO *Floriacensis* Abbas. Supra in *Odone Cluniacensi.*

ODO Monachus *Fossatensis*, A. 1058. scriptor *vitæ Domni Burchardi* Comitis Melodunensis, qui apud Hugonem Capetum & Robertum ejus filium gratiosus, diem obiit A. 999. Exstat in Brolii sive Jacobi du Breul, Benedictini supplemento Antiquitatum Parisiensium, Paris. 1614. 4. & in Andreæ du Chesne T. IV. scriptorum de rebus Francorum p. 115--114. & Gallice Sebastiano Roulliardo interprete, in ejus historia Civitatis Melodunensis. Paris. 1628. 4.

ODO Canonicus Regularis S. Victoris, & Prior, atque inde Abbas *S. Genovefæ* Parisiensis diem obiit Anno 1166. cum

A.

A. 1165. Philippum Auguſtum Regem Galliæ de fonte Baptiſmi ſuſcepiſſet, quem ritum veteribus monumentis expreſſum licet videre in Joannis Ciampini diſſertatione inſerta Muſeo Minervæ Venetæ T. 2. p. 78. ſeq. & in Mabillonii itinere Italico p. 73. Ejus *Epiſtolæ VII.* editæ à Dacherio T. 2. pag. 525. (edit. novæ Tom. pag. 529.) *Sermones VIII.* Manuſcripti in Codice Abbatiæ S. Victoris, de quibus Oudinus T. 2. p. 1256.

Gerardus ODONIS. ſupra Tom. 3. pag. 123.

ODO Abbas *Glannofolienſis* S. Mauri ad Ligerim Ord. Bened. A. 868. in gratiam Almodi ſive Adelmodi, Archidiaconi Cenomanenſis ſcripſit *Hiſtoriam translationis S. Mauri* Abbatis A. 584. ætatis 92. defuncti, quæ edita eſt in Actis Sanctorum Tom. 1. Januarii *) XV. p. 1051--1060. cum Jo. Bollandi notis. Et in Mabillonii Sec. IV. Act. Benedictin. parte 2. pag. 165. Conferendæ etiam Claudii Chaſtellain notæ ad Martyrologium Rom. 15. Jan. ubi præterea de *Vita* ejusdem *Mauri*, quam à FAUSTO ſcriptam & interpolatam ab Odone memoravi ſupra Tom. 2. pag. 454. & veraciſſimam

*) Non Februarii, ut excuſum in Longi Bibl. Hiſt. Galliæ quam vide n. 5028. 5029.

ſimam appellat Leo Oſtienſis. Confer Carolum le Cointe Tom. 1. Annal. Francor. pag. 608.

Gvilelmus ODO. Supra T. 3. p. 467.

Jacobus ODO ſive de ODDIS. Supra Tom. IV. p. 35.

Magiſter ODO. Infra, *Odo Shirton.*

ODO interpolator Vitæ S. MAURI. Supra, *Odo Glannofolienſis.*

ODO ex Abbate Belliprati Abbas *Morimundenſis* in diœceſi Galliæ Lingonenſi, Ord. Ciſterc. defunctus A. 1161. teſtibus Sammarthanis Tom. IV. pag. 674. ubi opuſcula ejus quædam à Philippo Segvino in Bibl. Manuſcriptor. recenſita notant. Illa ſunt memorata etiam Viſchio pag. 254. Bibl. Ciſterc.. *De ſignificationibus numerorum. De numerorum figuris. De liberis appellationibus. De myſteriis figurarum. De regulis generationum. De cognitionibus & interpretationibus numerorum. De ſignificationibus unitatis. De relationibus & earum myſteriis.* Lelando cap. 180. pag. 213. hic eſt *Muremundenſis*, ubi refert librum ejus de *analyticis ternarii*, ſervatum in Bibl. Corinienſi. ſive Cirenceſtrenſi. Baleus III. 19. præterea huic Odoni tribuit, de quo dubitaverat Lelandus, *) *Dialogum de religione Chri-*

*) Supra pag. 452. in Odone Aurel.

Christiana & Judaica, Leone & Odone interlocutoribus: præterea *Chronicon* quod rectius refertur ad Othonem Frisingensem: atque *analytica numerorum*, quæ à libello de triade sive ternario distinguens Jacobus Faber præf. ad Euclidem, Odonem hunc Mathematum peritum celebrat. Liber *de tribus hierarchiis & de tribus gradibus quibus per eas pervenitur ad Salutem*: & *Enchiridion* seu *dialogus inter Magistrum & discipulum cum Micrologo artis Musices*, Manuscrita teste Labbeo, quibus adde tractatum *de translatione reliquiarum S. Benedicti* ad monasterium Floriacense. In B. Felleri Catologo Manuscript. Bibl. Paulinæ Lipsiensis pag. 161. memoratur Odo Morimutensis abbas *de transitu Bernardi*. Apud Labbeum pag. 208. Bibl. Manuscript. *Sermones* Odonis de Morimundo, Ord. Cisterc. Ex his nonnulli obvii in Combefisii Bibl. Concionatoria.

ODO *Musicus*. Supra *S. Odo Cluniacensis*, & *Morimundensis*.

ODO ex Cantore Bituricensi *Parisiensis* Episcopus, ab A. 1197. ad 1208. *) de quo Petrus Blæsensis Epist. 126. & auctor notarum ad illas Epistolas in Tom. XXIV.

*) Albericus pag. 447. Chron.

XXIV. Bibl. Patrum Lugd. pag. 1351. ſeq. Sammarthani Tom. 1. Galliæ Chriſtianæ pag. 437. ſeq. Hujus Odonis Conſtitutiones Synodicæ, ſub titulis IX. digeſtæ leguntur in tomis Conciliorum Binii Tom. VII. ſive Tom. 3. parte 2. Regia Tom. 28. Labbei Tom. X. Harduini T. 6. parte 2. & in noviſſima Veneta Coleti Tom. XIII.

ODONIS *Rameſegani* libellum de pœnitudine memorat Lelandus cap. 180.

ODO ſive Oddo Abbas S. Remigii *Remenſis*, cujus Epiſtola ad Thomam Comitem ſcripta circa A. 1135. de quodam miraculo Thomæ Apoſtoli apud Indos, edita à Mabillonio Tom. 1. Analect. p. 334. (edit. novæ pag. 464.)

ODO *Severus*, ſupra in *Odone Cantuarienſi* Archi-Epiſcopo.

ODO *Shirton* ſive *de Sheritona* Anglus Ord. Ciſterc. Lelando p. 213. c. 180. *Shirodunenſis*, ubi multarum *Concionum* non infelicem ſcriptorem appellat. Baleo III. 18. *de Ceritona* & Pitſeo pag. 245. *Ceritonenſis*, clarus circa A. 1180. quem in Theologia Magiſtrum ſuum laudat Joannes Sarisberienſis Epiſt. 268.

Ejus *libri duo LX. Parabolarum* in laudem ejus qui eſt Alpha & Omega, præter rem tributa ab aliis *Gaufrido Claræ-*

vall.

vall. vel *Odoni Cantuar.* Manuſcripti in Bibliothecis Angliæ. Vide Oudinum Tom. 2. pag. 1498. & 1513. & 1623. ſeq. ubi & de ejus *Summa de pœnitentia*, & *homiliis de tempore* editis Pariſ. 1520. & ſermonibus *de Sanctis*. Baleus neſcio quod *Partium opus* commemorat, & *Beſtiarium* ſive *Brutarium* in quo Æſopi fabulas ex Græco Latine expreſſas expoſuit: tum *Narrationes*. Eadem ex Baleo Pitſeus, & pag. 252. Viſchius Bibl. Ciſterc.

ODO *Sueſſionenſis*, ex Cancellario Pariſienſi Monachus in Grandiſylva Ord. Ciſtercienſ. & ex Abbate Urſicampi in diœceſi Noviomenſi Epiſcopus Cardinalis Tuſculanus ab Anno 1244. Vide Ughellum Tom. 1. pag. 235. ſeq. qui pag. 197. inter Præneſtinos Epiſcopos perperam Odonem notat appellari, pro *Cono* ſive *Conone*. Hujus Odonis Tuſculani, quem rectius ſub Innocentio IV. quam ſub Eugenio III. vixiſſe dixiſſet, *Commentarium ſuper Jeremiam* memorat Labbeus Bibl. nova Manuſcript. pag. 369. & *Quæſtiones* pag. 25. Poſſevinus duo grandia Volumina *Sermonum* Manuſcripta in Bibl. Vaticana.

ODO *Tuſculanenſis* Epiſcopus, cujus Epiſtola ad Innocentium IV. Papam de ge-

ſtis A. 1249. Inſula Cypro contra Infideles ab exercitu Chriſtiano, exſtat T. VII. *) ſpicilegii Dacheriani pag. 213. (edit. novæ Tom. 3. pag. 624.) Idem hic cum ſuperiore.

ODO *de Vavcemani*, ſupra in *S. Germani* T. 3. p. 387.

ODO *Abbas Urſicampi*, ſupra, *Odo Sveſſionenſis*.

ODOBONUS ſive ODO Medicus, ſi Gaudentio Merulæ credimus, auctor poëmatis hexametri de virtutibus herbarum, de quo ſupra, in MACRO. Vide Tom. XIII. Bibl. Græcæ pag. 39. Omitto ODDUM *de Oddis* Medicum Patavinum qui A. 1558. diem obiit, *Galeni anima* prædicari ſolitus, de cujus ſcriptis Nicolaus Comnenus in hiſtoria Gymnaſii Patavini Tom 1. pag. 313.

ODOCEUS Monachus, doctrinæ & pietatis nobile plane exemplar, laudatus Lelando cap. 30. Epiſcopus poſt Telinum Landavenſis, Franciſco Godwino de præſulibus Angliæ pag. 619. *Oudoceus.* De ſcriptis ejus nihil comperi.

ODO-

*) Non tomo III. ut excuſum in Longi Bibl. Hiſt. Gall. n. 7112.

ODOFREDUS five *Ottofredus* Beneventanus, Bergomenfi ad A. 1199. & Trithemio cap. 425. *Rofredus* Jurisconfultus, qui fcripfit *Quæſtiones Juris Civilis. Quæſtiones Juris Canonici*, & *Summam Juris.*

ODOFREDUS Beneventanus, junior, inter Azonis difcipulos celebratiffimus, docuit Jus Civile Bononiæ, obiitque A. 1265. De hoc Trithemius cap. 444. Bergomenfis ad A. 1240. & Guido Pancirollus II. 35. de claris Legum Interpretibus. Ejus fcripta: *De arte notariatus. De libellorum formatione* five de formulis actionum quarum ufus eft in Judiciis. *De ordine Judiciario.* Commentaria *in Pandectas* & *Codicem*, commendata inprimis à perfpicuitate. *Feudorum compendium. De Curatore bonis dando. De reſtitutione dotis. De percuſſionibus. De poſitionibus & interrogationibus.* Gloffæ *ad ſummam Azonis*, Præceptoris: in tit. *de pace Conſtantiæ.* De primo & fecundo Decreto &c.

ODORANNUS Monachus S. Petri Vivi Senonenfis Ord. Bened. A. 1045. fcripfit *Chronicon* ab A. 675. ad 1032. quod edidit Andreas du Chefne Tom. 2. rerum Francorum pag. 636--641. Fragmentum dederat Petrus Pithœus inter XII. fcri-

 ptores

ptores coætaneos pag. 214. 215. Baronius ad A. 875. n. 7. ſeq.

ODORICUS, OLDERICUS, ſupra *Odericus.*

Henricus de OERSCHET in Bethleem juxta Lovanium Auguſtinianus, cujus Hiſtoria *de cladibus Leodienſium* A. 1669. à Carolo Audace, Burgundiæ Duce illatis Manuſcripti in Bibl. Cottoniana pag. 131.

OETBERTUS cui *vitam S. Friderici*, Epiſcopi Ultrajectini in Belgio Anno 838. Martyris tribuunt Acta Sanctor. Tom. IV. Julii 18. pag. 460.

OFFELLUS cujus verſum laudat Jo. Sarisberienſis Epiſtola 192. *Qui coarat vulpi, ſulcos variare neceſſe eſt.*

OFFO. Supra, OBBO. Alius OFFO Anglicus circa A. 610. de quo Baleus XIII. 52. ex Seb. Munſteri Coſmographia.

OFILIUS *Sergianus*, infra OVIDIUS.

OGERIUS *Alferius*, infra Gvil. VENTURA.

OGERIUS *Lucedii* Abbas, cujus *Sermones* editi ſunt inter S. Bernardi opera, ut dixi Tom. 1. pag. 613. Tractatum Manuſcr. *de laudibus Deiparæ* memorat Oudinus Tom. 2. pag. 1417.

Gilber-

Gilbertus de OILANDIA. Supra T. 3. pag. 164. GILBERTUS *de Hoylandia*.

Ericus OLAI. Supra Tom. 2. pag. 328.

OLBERTUS sive OBBERTUS, aliis *Albertus* supra T. 1. p. 113.) auditor Harigeri Abbatis Laubiensis, & Fulberti Episcopi Carnotensis: ex Laubiensi Monacho Abbas Gemblacensis A. 1012. ac dénique S. Jacobi Leodiensis, ubi diem obiit A. 1048. Ex *vitis Sanctorum* quas scripsisse eum testatur Sigebertus cap. 142. unica ætatem tulit *historia inventionis, miraculorumque & translationis S. Veroni* Confessoris, de stirpe Carolidarum, ad Comitem Hannoniæ Raginerium, edita & notis illustrata à Georgio Galopino, monasterii in cella S. Gisleni monacho Benedictino. Montibus 1636. atque inde ab Henschenio in Actis Sanctor. Tom. 3. Martii 30 pag. 845--850. Etiam *cantus* in honore Sanctorum composuisse Olbertum Sigebertus annotat: & Burchardum *) Episcopum Wormatiensem ejus provectum Magisterio, celebre illud Canonum volumen edidisse, quod inter Olberti scripta perperam refert Sweertius p. 588. Athen. Belg. *Historiam veteris & novi Test*. memorant præter

*) Confer Vossium pag. 369. seq.

Sweertium Valerius Andreas pag. 706. Bibl. Belg. & ad Sigebertum, Miræus; Sed Valerium ex libro Sigeberti de gestis Abbatum Gemblacensium hausisse, quæ de Olberto tradit, neutiquam crediderim Oudino hoc affirmanti Tom. 2. p. 539.

OLBERTUS, *Odelbertus, Odelpertus, Odobertus, Alibertus, Alepertus, Odilbertus, Edelbertus, Olibertus, Oldibertus, Oldobertus*, Archiepiscopus ab A. 805. ad 814. Mediolanensis, de quo Ughellus Tom. 4. Italiæ sacræ pag. 75. Ejus *Epistolam* ad Carolum M. cum indice capitum XXII. libri adhuc inediti *de baptismo* & Manuscripti in Bibl. Augiensi prope Constantiam, vulgavit Mabillonius Tom. 4. Analect. pag. 317. (edit. novæ pag. 76. seq.) Ejus *chartam donationis* edidit Ughellus loco laudato.

S. OLDEGARIUS sive *Ollegarius*, ex Episcopo Barcinonensi Archiepiscopus Tarraconensis defunctus A. 1136. Vita ejus ab Anonymo, Gerundensi Canonico scripta exstat in Actis Sanctorum Tom. 1. Martii 6. pag. 482--498. *Epistolam* ad Innocentium II edidit Cardinalis Agvirrius Tom. 3. Concil. Hispan. pag. 342. una cum altera ad Raymundum, Ausonensem Episcopum. Adde Nic. Antonii

nii Bibl. vet. Hispanam lib. VII. cap. 4. Tom. 2. pag. 14.

OLDENBURGENSE Chronicon. Supra JOANNES *Schiphower*.

OLDIBERTUS, supra OLBERTUS.

OLDONIUS Vossii, Cangiique, infra ORDONIUS.

OLDRADUS sive OLRADUS *Bisdominus*, Senensis Ord. Præd. Jacobo Quetif Tom. 1. Bibl. Dominicanor. pag. 403. ODOARDUS *Visdomini*, circa A. 1287. scripsit jussu Honorii IV. *Vitam B. Ambrosii Sansedonii*, Senensis Ord. Præd. A. 1285. defuncti, adjutus in illo labore à tribus ejusdem Ordinis fratribus Gisberto Alexandrino, Recuperato de Petra mala, & Aldobrandino Papparono. Exstat in Actis Sanctor. Tom. 3. Martii 20. pag. 181--200.

OLDRADUS de Ponte, Laudensis Italus, Dini auditor, amicus Joannis Andreæ, Jurisutriusque consultissimus docuit Bononiæ, inde Patavii, & Advocatus Consistorialis defunctus est Avenione A. 1335. Ex ejus scriptis sola *Consilia* laudat Trithemius cap. 577. quæ etiam edita sunt Venetiis, atque Manuscripta in Patavinis *) aliisque Italiæ Bibliothecis: *Re-*

*) Vide Tomasinum pag. 4. b.

ſponſorum Volumen appellat Gvido Pancirollus, qui de hoc Oldrado videri poteſt, lib. 2. de Legum interpretibus cap. 52. teſtatus plura ſcripſiſſe quæ interierunt, & præclara in Jus Civile commentaria edidiſſe, quæ Gazalupus pag. 505. vocat Lecturas, aitque earum raram copiam reperiri.

OLIVARIUS ſive *Oliverius* Weſtphalus, ex Canonico Paderbornenſi Scholaſticus *Colonienſis* & ab A. 1223. Paderbornenſis Epiſcopus, denique ab A. 1226. Epiſcopus Sabinenſis & Cardinalis: de quo Nic. Schatenius in annalibus Paderbornenſibus, & Jo. Georgius Eccardus in prolegomenis ad tomum ſecundum ſcriptorum medii ævi num. VI. Hujus Oliverii *Epiſtola* ad Engelbertum Archi-Epiſcopum Colon. *de captione Damiatæ* & de iis quæ vidit in Oriente geſta A. 1218. 1219. exſtat in Jacobi Gretſeri horto Crucis, atque inde in Jac. Bongarſii geſtis DEI per Francos pag. 1185--1192. Caſp. Barthii ad Oliverium notæ in Jo. Petri Ludewig reliquiis monumentorum veteris ævi Tom. 3. pag. 554. ſeq. *Hiſtoria Regum terræ ſanctæ*, ab A. 1095. ad 1212. in laudati Eccardi Corpore ſcriptorum medii ævi Tom. 2. pag. 1355--1395. Quæ deinde ab eodem Eccardo pag. 1397--1450. ſubjicitur

tur *Historia Damiatina*, divisa capitibus XLV. & usque ad A. 1322. producta partem à capite XI. ad XIX. eadem est cum Epistola quam a Bongarsio editam dixi: partem usque ad cap. 27. etiam inserta historiæ Hierosolymitanæ Jacobi de Vitriaco: & usque ad caput XXIV. à Tho. Galeo in historiæ Anglicanæ scriptoribus quinque, Oxon. 1687. fol. pag. 435. seq. repetita, utrobique non appellato Oliverii nomine. Conferendus etiam Jacobi de Vitriaco liber tertius historiæ Orientalis ab antea editis diversus, quem ex Codice Bigotiano, nunc Bibl. Regiæ vulgavit Edmundus Martene Tom. 3. thesauri anecdotorum pag. 268. seq. Ab hac Oliverii historia Damiatina non diversus est liber *de expeditione Hierosolymitana* quem Manuscr. Lovanii ad S. Martinum servari notavit Sweertius pag. 588. Athen. Belg. & Vossius pag. 715. atque sub eodem titulo etiam habetur (capitibus decem primoribus integrior editione Bongarsiana) in Codice Manuscr. Gudiano 303. sed in quo capita ab Eccardo edita postrema de Damiata A. 1220. iterum amissa, desiderantur. Vide Catalogum Bibl. Gudianæ pag. 568. seq. atque Oudinum Tom. 3. pag. 35. seq.

Junior

Junior eſt *Petrus Joannes* OLIVARIUS, Valentinus Hiſpanus cujus *ſumma capita in Ciceronis Philoſophiam moralem* una cum ſcholiis in *Somnium Scipionis* prodiere primum Pictavis 1535. 4. De ejus notis *in Melam* Pariſ. 1536. & deinde ſæpius editis, & de iis quæ ad *Ciceronis libros de finibus, librum ſecundum Plinii*, ſcripſit, dixi in Bibl. Latina. Etiam *Prophyrii* Iſagogen, Prædicamenta *Ariſtotelis*, librum de enunciatione & priora reſolutoria caſtigaſſe edendaque Wechelio dediſſe Pariſiis Græce, annotat ex Geſnero Nic. Antonius, qui de hoc Olivario conſulendus Tom. 2. Bibl. Hiſpanæ novæ pag. 164. Scholia tamen Olivarii in Solinum quæ idem memorat, ex male intellectis Geſneri aut Simleri verbis, exſtare usquam dubito. Titulos Capitum XVIII. libri *de Prophetia & Spiritu Prophetico* Baſil. 1543. 4. editi recenſet Geſnerus pag. 550. Bibl.

OLIVERIUS Arzignanenſis, cujus commentarius in Valerium Maximum ſæpius cum Valerio lucem vidit poſt editionem Mediolanenſem 1508. fol. ut dixi in Bibl. Latina lib. 2. c. 5.

OLIVERIUS de Langhe ſive Longus, Prior ad *S. Bavonem* Ord. Benedict. juxta Gandavum circa A. 1450. ſcripſit teſte Vale-

Valerio Andrea pag. 706. & Sweertio pag. 588. hæc quæ in Bibliothecis Lovaniensibus & Gandavensibus inedita asservantur: *De Sacramento Eucharistiæ & de tenendis ac credendis circa Eucharistiæ sacramentum. De defectibus circa Missam. De reditibus ad Vitam. De vitio Simoniæ in Religione.* Vitam *B. Coletæ* Virginis, Reformatricis Ordinis S. Claræ A. 1447. defunctæ, ex Latino STEPHANI Juliani transtulit in linguam Belgicam seu Flandricam, de qua vide Acta Sanctorum Tom. 1. Martii 6. pag. 533.

OLIVERIUS, Vincentio Bellovacensi *Elmerus*, aliis *Egelmerus*, Malmesburiensis Anglus Ord. Bened. defunctus Anno 1060. de quo Baleus II. 51. & Pitseus pag. 187. Mathematicarum disciplinarum non imperitus scripsit: *De signis planetarum. De Astrologorum dogmatibus. De Geomantia*, ita enim legendum etiam apud Pitseum, ubi *de Geometria* excusum legitur.

OLIVERIUS *Longus*, supra *Oliverius S. Bavonis*.

OLIVERIUS *Maillardus*. Supra pag. 18.

OLIVERIUS *Saxo* Cangii, & OLIVERIUS *Scholasticus* non diversus ab OLIVERIO *Coloniensi*, de quo supra.

Lupus

Lupus de OLIVETO, rectius *de* OLMETO, supra T. IV. p. 870.

Petrus Joannes OLIVUS, è castro S. Mariæ Seignani opidi Gallus, Ord. Minor. initia dedisse visus sectæ *Begardorum* seu *Begvinorum* & *Fratricellorum* Fratrumque de pœnitentia de tertio ordine B. Francisci. Vide Odorici Raynaldi Annales ad A. 1312. Tom. XV. pag. 101. seq Abr. Bzovium ad A. 1199. num. 39. Henr. Spondanum ad A. 1278. num. 20. & ad 1297. n. 7. Lucam Waddingum in annalibus Minorum, tomo secundo, Oudinum Tom. 3. pag. 584. seq. & Jo. Georgii Schelhornii amœnitates litterarias Tom. IX. pag. 678. seq. Diem obiit Narbonæ A. 1297. 6. Martii. Ejus *professionem Fidei* habes apud Bulæum in historia Academiæ Paris. Tom. 3. pag. 535. Ex ejus *Postilla* sive *Commentariis in Apocalypsin*, qui Manuscripti servantur Venetiis atque in aliis Italiæ & Galliæ Bibliothecis, nonnullæ de Ecclesiæ fatis & Pontificum tyrannide Divinationes exstant apud Steph. Baluzium Tom. 1. Misc. pag. 213. seq. 283. 287. & cum Gallica versione ac notis Isaaci Larrey, ipso inscio editis Amst. 1700. 8. Vide & Natalem Alex. Tom. VII. Hist. Eccles. edit. in fol. pag. 97. seq. & Novellas litterarias Gallice editas tomo decimo

mo Amst. 1719. 8. pag. 471. *Postillæ super Genesin* Manuscriptæ Venetiis teste Thomasino pag. 105. *In XII. Prophetas Minores* in Bibl. Colbertina Cod. 2056. notante Jacobo Longo p. 885. Bibl. exegeticæ, ubi perperam tradit Olivum claruisse A. 1325. *Super quatuor Evangelia*, ibidem Manuscripti Venetiis. Scripsit etiam *in Epistolas Canonicas* commentarios quos cum postillis in Matthæum & Apocalypsin flammis adjudicatos fuisse notat laudatus Schelhornius pag. 679. Cætera Olivi scripta apud Baluzium notis ad Papas Avenionenses pag. 752. & Waddingum pag. 284. Bibl. Franciscanorum memorata hæc sunt: *Confessiones* & *litteræ aliquot ad Magistros Parisienses*, qui condemnaverant dicta sua. Tractatus *de Sacramentis*, & tractatus *emtionum & venditionum*, & *de usuris*, & quædam *Quæstiones & tractatus Logicales*. *Postillæ ad omnem ferme sacram Scripturam*. Postilla *super librum B. Dionysii de Angelica Hierarchia*. Opus cui titulus *Miles armatus*. Aliud quod *Exercens* inscribitur. *Expositio regulæ Fratrum Minorum*. *Quæstiones disputatæ*, atque inter alias *de Papæ & Concilii auctoritate*, nec non *de paupere rerum usu* sive *de paupertate*. *Allegationes super articulis tractatis per Dominum Papam* (Joan-

(Joannem XXII.) *de postilla super Apocalypsin*. Liber *de laudibus & excellentia B. Virginis*, in quo modum excessisse visus est, teste Waddingo, etiam præcipuis Ordinis Franciscani Patribus.

Jaannes OLNAY. Supra Tom. IV. pag. 320.

OLYMPIUS *natione Hispanus, Episcopus scripsit* librum fidei *adversus eos* (Priscillianistas, ut videtur) *qui naturam & non arbitrium in culpam vocant, ostendens non creatione sed inobedientia insertum naturæ malum.* Hæc de eo Gennadius ante A. 495. libro de S. E. cap. 23. De eodem S. Augustinus lib. 1. contra Julianum Pelag. cap. 3. *Olympius Hispanus Episcopus vir magnæ in Ecclesia & in CHristo gloriæ, in quodam sermone Ecclesiastico:* Si fides *inquit*, unquam in terris incorrupta mansisset, ac vestigia defixa tenuisset, quæ signata deseruit: nunquam protoplasti mortifera transgressione mortiferum vitium sparsissent in germine, ut peccatum cum homine nasceretur. Idem repetit cap. 7. *Sanctus Olympius dicit* &c. atque rursus eum laudat cum Irenæo, Cypriano, Reticio, Hilario, Gregorio, Basilio & Ambrosio II. ult. & III. 17. Incertum idemne hic Olympius Episcopus, quem statim post Concilium

cilium Romanum A. 320. Carthaginem missum narrat Optatus lib. 1. de schismate Donatistarum c. 26. licet hoc verisimile visum Tillemontio T. VI. memoriar. p. 60. Verisimilius aliis idem visus Olympius de quo ad Pammachium a) S. Paulinus Epist. 37. quemque LAMPIUM, vocans, ab eo apud Barcilonam in Hispania sacratum se scribit Epist. 47. ad Alypium. Commenta Pseudo-Dextri & Pseudo-Juliani de Gennadii Olympio, variasque Hispanorum scriptorum hallucinationes, Olympium Æni Thraciæ Episcopum, b) quem Ariani sede sua pepulere, cum Hispano confundentium, diluit Nic. Antonius lib. 2. Bibl. veteris Hispanæ cap. 7.

Joannes de S. OMERO. Supra Tom. IV. p. 320.

OMNIBONUS de quo Albericus in Chron. ad A. 1156. *Eodem anno, id est Friderici Imperatoris quinto quidam Magister egre-*

a) Verba Paulini sunt: *Scriptis sancti Viri, fratris nostri Episcopi Olympii, communis unanimi, accepi, tam inopinatum mihi quam inopinatum tui mæroris indicium*, extincta Pammachii uxore Paulina.

b) Vide Acta Sanctor. Tom. 2. Junii 12. pag. 505.

egregius Omnibonus *nomine*, *librum* de concordia diſcordantium Canonum *diligentiſſime ordinavit in duas partes. Primam partem in XXVI. Diſtinctiones, ſecundam in Cauſas XXXVII. per quæſtiones diverſas artificioſe propoſitas. Hic liber a nomine auctoris*, Omnebonum. *Et hunc ſecutus eſt tempore Alexandri* (III.) *Papæ* GRATIANUS *Cardinalis, qui multa addidit, ita quod de XXVI. Diſtinctionibus centum Diſtinctiones fecit, ſed per ipſum iſta doctrina facta eſt magis authentica.*

OMNIBONUS *Leonicenus*, propinquus Nicolai Leoniceni, de quo ſupra Tom. IV. pag. 788. Vicentinus patria & Venetiis auditor Emanuelis Chryſoloræ, Græcæ ipſe & Latinæ linguæ peritus, ac Jo. Trithemii judicio cap. 753. Philoſophus & Rhetor celeberrimus. Diem obiit A. 1524. ſi credimus Antonio Orlando Origin. typographiæ pag. 356. *Quintiliani* inſtitutiones ex ejus emendatione excudit nitide Nicolaus Jenſon Gallicus, Venetiis 1471. fol. de qua editione vide Chriſtiani Gottlieb Schwartii indicem librorum Seculo XV. impreſſorum pag. 65. ſeq. *Valerius Maximus* cum Omniboni expoſitione, poſt editiones Venetam 1482. & Mediolanenſem 1487. fol. prodiit etiam alibi, ſicut itidem quæ ſcripſit in *Ciceronem de Oratore*,

una

una cum Oratione de laudibus eloquentiæ prodiit Vicentiæ 1476. fol. Scripsit & in Tullii *Lælium* & *de Officiis*, nec non in *Sallustium*, in *Lucani* Pharsaliam, Venet. 1475. Brixiæ 1486. de quibus dixi in Bibl. Latina: & in Græca de iis quæ ex Græco Latine transtulit, ut præter Æsopicas fabulas nonnullas, libellum Xenophontis de venatione, atque S. Athanasii duos contra Gentes & hæreticos, qua versione singularem laudem tulisse notat Gesnerus p. 527. Memorantur & ejus Orationes: tum scansiones sive libellus de arte metrica Venet. 1491. 4.

OMNIUM SANCTORUM Monasterii, Ord. Præmonstratensis in diœcesi Argentoratensi, *documenta* vetera XXII. vulgavit V. C. Jo. Fridericus Schannat in Vindemiis litterariis, collectione prima pag. 142--151.

Malachias OMONGAIR. Supra *Malachias*.

ONESIMUS scriptor Vitæ Probi Imperatoris ab A. 276. ad 282. Latine scripserit an Græce non est plane exploratum, quamquam Latinis Historicis à Vossio pag. 184. accensetur. Sæpe laudatur à Vopisco in Proculo cap. 13. in Bonoso cap. 14. in Caro, ubi diligentissime vi-

tam Probi ait scripsisse cap. 4. & 7. in Carino c. 1. & 19.

ONGARELLUM qui ante annos trecentos scripserit, edere voluit illustris Leibnitius in Volumine rerum Italicarum, scriptorum bonam partem ineditorum aut auctiorum. Vide ejus Epistolas ad diversos à Clariss. Christiano Kortholto nepote editas, Tom. 1. pag. 393.

ONITHON, Sutrinus Episcopus scriptor *Chronici Pontificum Rom.* in Lud. Jacobi Bibl. Pontificia pag. 408. & apud Vossium pag. 715. è Lelando memoratur. Sed nullus apud Ughellum Onithus T. 1. Italiæ sacræ inter Sutrinos Episcopos pag. 1273. seq.

ONNO, infra OUVO.

ONOFRIUS Steccutus de Visdominis Florentinus, Augustinianus, ex Volaterrano ab A. 1384. Episcopo Episcopus Florentinus ab A. 1390. ad 1400. Denique Episcopus designatus Comacliensis obiit A. 1403. De eo Ughellus Tom. 3. pag. 160. seq. Tom. 1. pag. 1457. & T. 2. pag. 484. seq. edit. novæ, Julius Niger in historia scriptorum Florentinor. pag. 435. Et auctor Chronici Oldenburgensis apud Meibomium Tom. 2. scriptor. Germ. pag. 167. qui notat *multa eum digna*

na confecisse opuscula, Acta Apostolorum interpretatum esse, super Evangeliis fecisse commentarios, & innumeros edidisse tam ad populum quam ad Clerum, sermones Hisce *harmoniam Evangelistarum* & *Commentarios in librum primum sententiarum* addit Philippus Elssius pag. 537. encomiastici. Augustiniani.

Huic Onufrio subjungere liceat, juniorem quidem, sed quem nolim indictum hoc loco prætermittere, ONUFRIUM PANVINIUM, Veronensem, Eremitam Augustinianum. Hunc Isaacus Casaubonus *Patrem historiæ Romanæ*, Josephus Scaliger & Justus Lipsius *Patrem omnis historiæ* jure merito celebravere. Hic Thuano judice *vir ad omnes & Romanas & Ecclesiasticas antiquitates eruendas natus*, & Paulo Manutio *antiquarum helluo historiarum*, Lazari Bonamici discipulus fuit a) & Theologi Patavini Hieronymi Girelli, Brixiensis: Deinde Romæ Antonii Augustini, Rotæ auditoris usus Bibliotheca b) & apud Marcellum Cardinalem Cervinum, mox Pontificem, & apud Pium IV. & maxime

a) Nic. Comnenus Tom. 2. hist. Gymnasii Patavin. pag. 220.

b) Casp. Sagittarius introduct. in Hist. Eccles. pag. 120.

apud Cardinalem Farnesium gratiosus, hunc Patronum suum in Siciliam dum prosequitur, obiit Panormi 18. Kal. April. A C.1568. cum annum ætatis tantummodo undequadragesimum attigisset. *Effigies* ejus ante libros antiquitatum Veronensium conspicitur, & in Isaacii Bullartii Academia scientiarum Tom. 1. pag. 157. nec non apud Cornelium Curtium pag. 146. aliosque ubi & symbolum ejus, bos junctus aratro & ad altare prospiciens cum lemmate: *in utrumque paratus*. *Elogia* præmissa libris de ludis Circensibus & de triumpho in tomo nono thesauri Græviani: tum collecta à Martino Hanckio de Rom. rerum scriptoribus & à Thoma Pope Blount pag. 515.

Scripta Onufrii recensentur a multis, ne memorem Hieron. Ghilinum, Paulum Freherum aliosque, præter Onufrium ipsum in Antiquitatibus Veronensibus pag. 163. seq. operam in ea parte posuere Possevinus in apparatu: Antonius Teisserius in elogiis Thuaneis T. 2. pag. 306. Franciscus Arisius in Cremona litterata Tom. 2. pag. 312. Comnenus Tom. 2. hist. Gymnasii Patavini pag. 220. præcipue Philippus Elssius in encomiastico Augustiniano pag. 537. Dupinius Tom. XVI. Bibl. Eccles. pag. 96. de illis potissimum quæ ad Ecclesiasticas

ſticas antiquitates faciunt differens: Dan. Gvil. Mollerus diſſ. de Onufrio §. 14. ſeq. Altdorf. 1697. 4. Martinus Hanckius de Rom. rerum ſcriptoribus T. 1. & 2. capite 59. Chriſtianus Henrici in vitis eruditiſſimorum in re litteraria virorum, editis Francof. 1713. 8. Dominicus Adolphus Gadolfius in diſſ. hiſtorica de ducentis celebrioribus Auguſtinianis ſcriptoribus pag. 274. & Niceronus in memoriis virorum illuſtrium editis Gallice Tom. XVI. pag. 332. Spero tamen non plane actum me acturum ſi & ipſe Onufrii lucubrationes breviter hic retulero.

Auguſtiniani Ordinis Chronicon per annorum ſeriem digeſtum a S. Patre noſtro Auguſtino ad annum CIƆ D L. & ad creationem Julii Papæ III. Liber excuſus eſt Romæ apud Antonium Bladum in 4.

Chronicon Romanorum Pontificum à S. Petro usque ad ſua tempora, editum ſæpius cum Platina.

Romanorum Pontificum & Cardinalium S. R. E. ab eisdem à Leone Papa IX. ad Paulum Papam IV. per quingentos poſteriores à CHriſti natali annos creatorum *Chronicon* ſive *Epitome* impreſſa Venetiis apud Michaëlem Tramezinum

ex Museo Jacobi Stradæ 1557. fol. & auctior emendatiorque Venet. 1567. 4. 1573. fol. Lovan. 1572. fol. Colon. 1574. fol. Colon. 1624. 4. ut omittam editionem interpolatam in Jo. Gvalteri sive Jani Gruteri T. 1. Chronici Chronicorum Ecclesiastici pag. 189. Francof. 1614. 8. *Ego sane scio*, inquit Baluzius Tom. 1. de Papis Avenionensibus pag. 751. *Onuphrium sæpe erasse in opere suo de Pontificibus Romanis & Cardinalibus. Et tamen non facile ab ejus opinionibus discedo, quando mihi testimonia non suppetunt adversus ea quæ ab illo traduntur. Puto enim deberi magnam Viro doctissimo reverentiam.*

De Episcopatibus, titulis & Diaconiis Cardinalium, liber una cum superiore Epitome Venet. 1567. 4. & Paris. 1609. 4. & in laudato Chronico Chronicorum Ecclesiastico Tom. 1. pag. 707--741.

Chronicon Ecclesiasticum à Julii Cæsaris temporibus usque ad Imp. Maximilianum II. Colon. 1568. fol. Lovan. 1573. fol. & Italice Venet. 1674. 4.

Platina *de vitis Pontificum* restitutus cum sexaginta ad eas adnotationibus, & additione Pontificum à Sixto IV. usque ad Pium IV. Venet. 1557. 4. 1562. 4. Lovan. 1572. fol. Colon. 1574. fol. Colon.

1611.

1611. 4. 1626. 4. & Italice, *aggiunte al Platina delle Vite de' Papi*, Venet. 1563. 4. 1613. 4.

De primatu Petri & Apostolicæ sedis potestate contra Centuriarum Magdeburgensium auctores, libri III. Veronæ 1589. 4. Venet. 1591. 4. & in Joannis Thomæ Rocaberti Bibliotheca maxima Pontificia, tomo XVII. Prima tantum pars hujus Operis tribus libris constans lucem vidit: de secunda quæ fuit apud Antonium Columnam, Cardinalem & de tertia vix inchoata ab auctore, vide Dupinii Tom. 16. Bibl. Eccles. pag. 97. edit. Amst.

De Bibl. Vaticanæ initiis, Bibliothecariorum & custodum Catalogus, cum Jo. Baptistæ Cardonæ, Episcopi Dertosani consilio de Bibliotheca Escurialensi, diss. de diptychis, & expungendis hæreticorum nominibus. Tarracone 1587. 4. & in Joachimi Joannis Maderi syntagmate de Bibliothecis. Helmst. 1666. & 1702. 4. pag. 83.

Elogia & immagines XXVII summorum Pontificum. Rom. 1568. fol. Antwerp. 1572. fol. Imagines Imperatorum XXIV. à Julio Cæsare Rom. 1578. fol.

Fasti Magistratuum libris V. a Romulo Rege usque ad Imperatorem Cæsaren

 Ferdi-

Ferdinandum I. Auguſtum, cum Commentariis, Venet. apud V. Valgriſium, 1558. 1573. fol. & cum iisdem Commentariis, Heidelberg. 1588. fol. Conferre cum his juvabit alios faſtorum ſcriptores de quibus dixi in Bibliographiæ antiquariæ cap. XIV. §. 10.

Faſtorum appendix, in qua ſex Faſtorum Conſularium auctores emendatius & correctius excuſi ſunt, ibid. Faſti concinnati ab Onufrio, M. Verrii Flacci Conſularia & triumphalia fragmenta. M. Aurelii Caſſiodori, Proſperi Aquitanici, Incerti auctoris & Marcellini Comitis Chronica.

De ludis ſecularibus liber, & ſecundus de Sibyllis & carminibus Sibyllinis: tertiusque de antiquis Romanorum nominibus & familiis ſubjuncti Faſtis in editt. Venet. & Heidelberg. Primus & ſecundus exſtant etiam in Gaudentii Roberti miſcellaneis Italicis eruditis tomo I. Primus in tomo nono theſauri Græviani & tertius in ſecundo. Liber de Sibyllis ex edit. Venet. 1567. 8. excuſus ante Sibyllina Græce & Latine edita Pariſ. 1599. 1607. 8. & ad calcem Danielis Claſenii de oraculis Gentilium. Helmſt. 1673. 4.

Reſp. Romana, id eſt Urbis, Civitatis & Imperii commentariorum libri III. Venet.

Venet. 1558. 8. Parif. 1588. 8. & in Jo. Jac. Boiffardi antiquitatibus & topographia Romanæ Urbis, tomo I. Francof. 1597. 1627. fol. & in thefauro Græviano liber I. tomo 3. pag. 203. & liber II. & III. in tomo I. pag. 193. 343.

Eorum quorum maxima in Italia Imperia fuere, five de Imperatoribus Romanis, Græcis & Latinis, deque Gothis, Longobardis, Francis, Germanis, Hifpanis & aliis nationibus, cum eorum genealogiis & arboribus à Cæfare Dictatore usque ad Ferdinandum Imp. libri III. excufi Bafileæ apud Oporinum 1558. fol.

De Comitiis Imperii & poteftate Imperatoris liber I. excufus Bafileæ 1558. fol. & inter fcriptores de Imperatorum inauguratione Hanov. 1613. & feparatim Frid. Horteldero curante Argentorat. 1613. 8.

De antiquis Chriftianorum in Urbe bafilicis, ædibus & templis five de feptem Ecclefiis liber Rom. 1570. 8. Colon. 1584. 8.

De urbis Romæ ftationibus five folennibus ad diverfa templa proceffionibus libellus, ad calcem Platinæ, Lovan. 1572. fol. Colon. 1574. fol. 1600. 1611. 1626. 4. una cum *interpretatione vocum quarundam*

rundam obſcuriorum Eccleſiaſticarum, ſive libello *de officiis Eccleſiaſticis* qui etiam cum Chronico Eccleſiaſtico prodiit Colon. 1568. fol.

Antiquitatum Veronenſium libri VII. quibus octavi libri loco Inſcriptionum antiquarum Veronenſium ſylloge ſubjicitur, prodiere Veronæ 1647. fol. Ex hoc opere decerptus liber ſextus de Urbis Veronæ Viris doctrina & bellica illuſtribus prodierat Veronæ 1621. 4.

De ludis Circenſibus libri duo, quibus univerſa fere Romanorum Veterum ſacra ritusque declarantur. Antwerp. 1596. Venet. 1600. Pariſ. 1601. Et cum notis Joannis Argoli, atque additamento Nic. Pinelli, Patav. 1641. fol. & ex Patavina editione in tomo nono theſauri Græviani.

De triumpho liber cum libris de ludis Circenſibus ſæpius editus, & ſeparatim illuſtratus à Joachimo Jo. Madero, Helmſt. 1676. 4. ex qua editione recuſus tomo nono laudati theſauri Græviani. Confer Commentarium in lib. V. Faſtorum pag. 338--346. edit. Commelinianæ.

Deſcriptio triumphi Romanorum ampliſſimi ex lapidum monumentis deſumti. Antw. 1556. 4.

De

De ritu sepeliendi mortuos apud veteres Christianos & de eorum Coemeteriis, una cum Chronico Ecclesiastico Colon. 1568. fol. & cum Pontificum vitis Lovan. 1572. 8. Colon. 1174. fol. & separatim Rom. 1581. 8. atque Gallice Paris. 1613. 8.

De baptismate Paschali, origine & ritu consecrandi Agnos DEI liber. Rom. 1560. 4. 1630. 8.

Inedita Onufrii:

Annalium Ecclesiasticorum Volumina duo, sive Centurias duas primores delineasse & primam eorum graphidem posuisse traditur, quas deinde perfecit atque elaboravit Cæsar Baronius. Onufrii avtographon in Bibl. Vaticana evolvisse se innuit Emanuel Schelstratenus.

Vitæ Patriarcharum quatuor primarum sedium, quas editas Romæ ait Draudius, atque inter edita Onufrii refert Nic. Comnenus T. 1. hist. Gymnasii Patavini pag. 220. nunquam, ut puto lucem viderunt, sicut nec *Vitæ Archi-Episcoporum & primatum primariarum Ecclesiarum Occidentis*, vel quorum meminit Antonius Verdierius, *de antiqua apud Gentes Religione sive potius superstitione, de sacrificiis, auguriis, aruspiciniis, sortibus, sacris epulis, ludis scenicis, gladiatoriis & feriis libri XII.* aut libri quinque *de varia*

ria creatione Papæ ſive Pontificum Romanorum. Non omittendum autem quod idem Comnenus pag. 221. narrat inedita Onufrii multa fuiſſe apud Allatium, quæ ille ut videtur ex Vaticanis Codicibus deſcripſit. *Exſtabant*, inquit *duobus tomis ingentibus in cimeliis biblicis Leonis Allatii, ubi ea vidimus, & qua licuit in opus annorum, quod parabamus, excerpſimus. Ea nos hercule non tanti habenda cenſuimus, quanti edita: in quibus quamvis non omnia recentiori Criticæ & emunctæ naris hominum judicio reſpondeant, ſunt attamen multa maximi facienda, indicantque ac plane comprobant, ſummam Panvinii ac venerabilem poſteris eruditionem.*

Ipſe Onufrius pag. 164. antiquitatum Veronenſ. inter lucubrationes ſuas non excuſas refert *antiquarum totius terrarum Orbis Inſcriptionum librum.* a) *Chronicon univerſale ab Orbe condito ad annum MDLX. De origine ſacrorum Ordinum libros II. De origine Cardinalium. De antiquis inſtitutis Romanæ Eccleſiæ. De antiquis ejusdem* b) *Officiis & Magiſtrati-*

a) Apud Philip. Elſſium pag. 540. *De porticibus, una cum tribus millibus Inſcriptionum Romanarum.*

b) Eccleſiæ Romanæ, non Urbis Romæ ut legas apud Elſſium loco citato.

stratibus. Et *Bibliothecæ libros VI*. His ex Philippo Elssio brevem *collectionem Conciliorum Generalium ac Provincialium* licet adjungere, & *historias familiarum*, Frangipaniæ, Sabellæ, Maximorum, Cenciorum, Matthæorumque.

Magnum ritualium veterum opus Manuscr. Romæ in Bibl. Pontificia Palatina & apud Parisios in Regia, ex quo præfationem Onufrii vulgavit Mabillonius Tom. 2. Musei Italici pag. 165.

Chronicon vetus ONUFRIANUM, ex quo excerpta dedit Onufrius in Commentariis ad fastos Consulares, de quibus supra.

ONULFUS, supra in EVERHELMO.

ONUS *Ecclesiæ*, liber JOANNIS *Chiemensis*, de quo supra Tom. IV. pag. 181. seq.

Gvilelmus de OONA. Supra Tom. 3. pag. 509.

Josephus OPITIUS, cujus sermones Dominicales editi Argent. 1484. & de Philosophorum & Poëtarum informi fide. Norimb. 1477. fol.

Publilius OPTATIANUS *Porphyrius*, de quo S. Hieronymus in Chronico ad A. C. 328.

C. 328. Conſtantini Magni 23. *Porphyrius miſſo ad Conſtantinum inſigni volumine, exilio liberatur.* Volumen iſtud ætatem tulit, præmiſſas habens Porphyrii ad Conſtantinum, & Conſtantini ad Porphyrium litteras: varioque carminis & difficillimæ ſtructuræ genere, laudes & *panegyricum* texens *Conſtantino Magno,* non modo per acroſtichides & teleſtichides, ſed multis aliis artificiis numero poſituque litterarum ludentibus, jam figuras varias ut carm. 2. altaris, 12. fiſtulæ & 24. ſeq. organi hydraulici; a) jam ſenſus varios, ut carmine XI. nomen proprium litteris diverſicoloribus per medios verſus currentibus b) offerens. Ante Criſpum A. C. 324. interfectum ſcripſiſſe notat Velſerus, quia illius ſic meminit: *Criſpe avis melior.* Etiam Chriſtianum fuiſſe Porphyrium hunc, non ut Beda de arte metrica arguit, & aſſentitur Tillemontius c) paganum

a) Confer Fortunii Liceti commentarium in Porphyrii aram Pythiam Patav. 1630. 4. & de organo hydraulico, Auguſti Buchneri notas ad Venantii Fortunati hymnum de reſurrectione CHriſti pag. 27.

b) Hoc *ſpargere litteras* vocat Rabanus, qui à Porphyrio hoc didiciſſe ſe profitetur in ſimilis artificii poëmate de quo infra in Rabano.

c) Tom. IV. hiſt. Cæſarum pag. 609.

ganum recte Scaliger & Velſerus obſervarunt. Vide Carmen IX. in quo hæc verba: *Filius atque Pater, & Sanctus Spiritus, unum, faveas votis.* Hoc poëma repertum Viennæ à Joanne Stabio, editumque inter poëmata vetera Petri Pithoei Pariſ. 1590. 12. & Genev. ac Lugd. 1596. 8. & cum interpretatione Marci Velſeri, Auguſtæ Vindel. 1595. fol. & ad calcem operum Velſeri Norimb. 1682. fol. addito ſpicilegio Critico Chriſtiani Daumii, quo Velſeriana editio inprimis cum Pithoeana diligenter confertur. *Epigrammata* hujus Porphyrii citantur à Fulgentio lib. 2. Mytholog. & in expoſitione Virgilianæ continentiæ. Citatur eam ab Amalario Epiſt. ad Jeremiam Senonenſem Archiep. Tom. 3. ſpicilegii Dacheriani edit. novæ pag. 330. & à Milone Elnonenſi apud Edmundum Martene Tom. 1. anecdotor. pag 45. ſed qui ambo eum cum Porphyrio Philoſopho confundunt, quod etiam deinde factum eſt à Baronio ſed qui ad A. 325. hunc errorem diſerte retractavit. Porro facile aſſentior Tillemontio, qui in hiſtoria Imperatorum Tom. IV. pag. 364. non diverſum putat Optatianum Porphyrium à Publilio Optatiano, qui præfecturam Romæ per paucos dies geſſit A. 329. atque iterum

A. 333. ut refert vetus ſcriptor libelli de præfectis Urbis apud Ægidium Bucherium in doctrina temporum pag. 239. Neque omittendum quod Conſtantinus in Epiſtola libello Optatiani præmiſſa eum *fratrem chariſſimum* appellat.

Svetonius OPTATIANUS, non notus niſi ex Flavio Vopiſco, qui *vitam Taciti* Imp. ab eo traditam refert cap. XI.

S. OPTATUS, Milevitanus a) in Numidia Africæ, Epiſcopus circa A. C. 370. ſcripſit adverſus PARMENIANI, Donatiſtarum Carthagine Epiſcopi *tractatus* Catholicis oppoſitos, VII. libros illos celebratiſſimos *de ſchiſmate Donatiſtarum*.

Prima editio parum emendata *Jo. Cochlei* ex Bibl. Cuſana prope Trevirim Mogunt. 1549. fol. ad calcem librorum Conradi Bruni de hæreticis, tantum *ſex libros* exhibet, ſeptimo omiſſo, quem tempore interjecto additum ab auctore b) probabile eſt, ſiquidem libro primo cap. 7. tantum ſex libros Optatus promittit, nec plures memorat Hierony-

a) Acta Sanctor. Tom. 1. Junii IV. pag. 396. ſeq. Tillemont. Tom. 6. memor. Hiſt. Eccleſ. pag. 142. ſeq.

b) Confer Tillemontium Tom. VI. memor. hiſt. Eccleſ. pag. 715. 716.

ronymus in Catalogo cap. 110. Honorius lib. 1. cap. CXI. Trithemius cap. 76.

Eosdem emendatiores ex Manuſcripto Eſpencæi vulgavit illuſtravitque *Franciſcus Balduinus*, vir egregius Pariſ. 1563. addito etiam minutioribus typis *libro ſeptimo:* atque iterum collatis aliis duobus Manuſcriptis Tiliano & Maceræano ibid. 1569: Ex priore Balduini editione expreſſa verſio Gallica *Petri Vieli*, Theologi Pariſienſis, 1564. 8. cujus meminit Crucimanius, pag. 420. Bibl. Gallicæ. Poſterior Balduiniana recuſa Heidelbergæ a) apud Commelinum A. 1599. & Pariſ. 1603. atque in Patrum Bibliothecis univerſis. Nic. Rigaltium novam Optati editionem molitum teſtatus eſt Launojus pag. 31. diſſ. de Victorinis, ſed illa nunquam lucem vidit. Prodiit autem A. 1631. Optatus bis, ſemel Pariſiis in fol. cum obſervationibus Balduini ac *Gabrielis Albaſpinæi*, nuper tunc extincti Epiſcopi Aurelianenſis: atque iterum Londini in 8. curante *Merico Caſaubono*, qui & notas eruditas addidit. Pariſienſi editioni, quam curavit *Carolus Paulinus*, S. I. adjuncta ſunt varia vetera monumenta ad hiſtoriam Donatiſtarum ſpectantia, quæ à Labbeo Tom. 2. de

a) Non Witebergæ, ut apud Poſſevinum legitur.

S. E. p. 136. seq. enumerantur. *Philippus* inde *Priorius* omne punctum tulit vulgato Parif. 1679. fol. Optato nitide cum obfervationibus, paginæ cuivis ftatim fubftratis, Balduini, Albafpinæi, Merici Cafauboni, *Casp. Barthii*, propriisque: fubjuncta itidem veterum monumentorum ad Donatiftas fpectantium fylloge. Denique vir meritiffimus de antiquitate Ecclefiaftica *Lud. Elties du Pin* collatis quinque Codd. Manufcriptis Optatum de integro recenfuit & pluribus reftituit locis, ac præter hiftoriam Donatiftarum & gefta Collationis Carthaginienfis aliaque ad hiftoriam illam fpectantia vetera monumenta & Geographiam Epifcopalem Africæ, notas fuas, integrasque aliorum adjunxit Parif. 1700. fol. a) Hæc editio repetita Amftelodami eft, licet Lutetiam Parifiorum & ipfa præferens 1702. fol. quæ notas fingulis paginis fubjectas exhibet, quas Parifienfis ad calcem voluminis legendas offerebat.

Alius OPTATUS junior *Epifcopus* ad quem circa A. 418. S. Auguftini Epiftola 157. (edit. novæ 190.) ne dicam de *Optato Gildoniano*, Epifcopo Tamugadenfi,

a) Acta Erud. 1701. pag. 193. Hift. des ouvrages des Sav. 1700. Septembr. pag. 409. Oudinus Tom pag. 581.

densi, favente Donatistis, de quo Tillemontius Tom VI. memoriar. pag. 180. seq. aut de *Optato Aurelianensi* Episcopo Sec. VI. cujus memoria 31. Augusti colitur, de quo Acta Sanctor. Tom. 1. Junii pag. 397.

ORANIUS sive *Uranius* (vitiose *Osanius*) Presbyter scripsit ad Pacatum (Voss. p. 224. Paratum) *Epistolam de obitu S. Paulini* Episcopi Nolani cui morienti præsens ad fuit A. 431. Exstat apud Surium ad Jun. 22. & cum notis Papebrochii in Actis Sanctor. Tom. IV. Junii pag. 198. Conferendus etiam Petrus Franciscus Chifletius in Paulino illustrato.

Nicolaus de ORBELLIS, sive ORBILLIS, supra in NICOLAO.

ORDERICUS *Vitalis.* supra, ODERICUS.

ORDO *Cameracensis & Atrebatensis Ecclesiæ*, qualiter diebus Dominicis vel festivitatibus Sanctorum agendum, exstat ad calcem Codicis Canonum Ecclesiæ Romanæ, ex Bibl. Pithoeana editi Paris. 1687. fol. pag. 368. 369.

ORDO *Officii* secundum B. Hieronymum & alios SS. Ecclesiæ Doctores, scriptus circa A. 1200. & revisus per D. NICO-

LAUM *Tegrimum* Arcyd. A. 1514. Manuſcr. Lucca in Bibl. S. Martini, ut notatum in Diario eruditorum Italiæ Tom. 27. pag. 307.

ORDO *Romanus de officio Miſſæ* ſive Ordo Eccleſiaſtici Miniſterii Romanæ Eccleſiæ, vel qualiter Miſſæ celebretur, jam ante Caroli M. tempora a) notus liber Eccleſiaſticus, ſed ut ſolet in talibus fieri, temporum & locorum varietate vehementer alteratus, qua de re videndus Jo. Mabillonius commentario prævio in Ordinem Romanum. Primus Ordinem Romanum quadruplicem edidit *Georgius Caſſander* Colon. 1561. 8. recuſum inde inter Caſſandri opera pag. 97. 103. 108. 113-120. Pariſ. 1616. fol. & inter ſcriptores de Divinis officiis curante *Melb. Hittorpio*, Colon. 1568. fol. & Pariſ. 1610. fol. Sed apud Hittorpium ſequitur pag. 19-160. *Ordo Romanus antiquus de reliquis anni totius officiis ac miniſteriis.* Non ſine cauſa *Joſephus Maria Thomaſius* has editiones teſtatus

a) Confer Carolum le Cointe Tom. V. Annal. Eccleſ. Francor. pag. 602. Caveum ad A. 730. Cangii gloſſarium, voce *Ordo*. Inter plures qui in Ordine illo digerendo elaborarunt, fuit & BERNOLDUS Conſtantienſis, de quo ſupra Tom. 1. pag. 651.

ſtatus eſt ſe habere pro farragine diverſorum rituum ſecundum varias conſvetudines. Editum a Caſſandro Ordinem ſecundum, quem cæteris antiquiorem judicat, amplius quam media parte integriorem ex Codice Abbatiæ S. Galli in lucem protulit *Mabillonius* Pariſ. 1689. 4. in tomo ſecundo Muſei Italici, in quo poſt Commentarium prævium Mabillonii ſuccedunt Ordines Romani quindecim, Caſſandrinus ſecundus, hinc primus ac quartus: Deinde 4) fragmentum veteris Ordinis Romani de Miſſa Pontificali pag. 61. 5) de Miſſa Epiſcopali, Ordo primus pag. 64. & 6) ſecundus p. 70. qui eſt tertius apud Caſſandrum pag. 103. Ordo proceſſionis ſi quando Epiſcopus feſtivis diebus Miſſam celebrare voluerit, & apud Hittorpium pag. 6. 7) Ordo ſcrutinii ad electos (baptizandos) qualiter debeat celebrari, pag. 77. ex editione Joſephi Mariæ Thomaſii, a) collata cum pervetuſto Codice Colbertino. 8) de Ordinatione ſacrorum Miniſtrorum pag. 85. 9) de gradibus Romanæ Eccleſiæ pag. 89. 10) Qualiter agendum ſit quinta feria in Cœna Do-

 mini

a) In Codicibus Sacramentorum, 900. annis vetuſtioribus in quibus libri tres Sacramentorum Romanæ Eccleſiæ Rom. 1680. 4.

mini pag. 97. 11) BENEDICTI, B. Petri Canonici liber de Ecclesiastico Ordine totius anni, scriptus ante A. 1143. ad Guidonem de Castello, postea Papam Cæleſtinum II. pag. 118. 12) Cardinalis CENCII *de Sabellis* a) postea HONORII III. Papæ de Consuetudinibus & observantiis. Presbyterio vel Scholari & aliis Ecclesiæ Romanæ in præcipuis solennitatibus pag. 167. 13) Cærimoniale Remanum GREGORII X. jussu editum. pag. 221. 14) Ordinarium JACOBI *Cajetani* sive *Gajetani* b) Cardinalis pag. 243. 15) PETRI *Amelii*, Episcopi Senegalensis liber post A. 1397. scriptus de cærimoniis Romanæ Ecclesiæ pag. 448. 16) Index sollemnium Collectarum & stationum Ecclesiæ Romanæ pag. 544. Subjuncta appendix in qua eclogæ AMALARII Abbatis in Ordinem Romanum pag. 549. JOANNIS Diaconi liber de Sancto Sanctorum sive de Ecclesia Lateranensi pag. 560. *Constitutiones Lateranenses* pag. 576. AUGUSTINI *Patricii Piccolominei*, Episcopi Pientini Epistola ad Innocentium VIII. pag. 584. Excerptum ex Diario PARI-

a) Supra Tom. I. pag. 559.
b) Id. pag. 1018.
d) Supra Tom. IV. pag. 17.

PARIDIS *de Crassis* A. 1517. pag. 587. His denique jungendus ORDO Romanus scriptus imperitantibus Ludovico & Lothario, quem ex Codice antiquo Veronensi vulgavit *Franciscus Blanchinus* in tomo tertio vitarum Pontificum Anastasii Bibliothecarii, Rom. 1728. fol.

ORDINUM variorum veteribus, præcipue in Occidente usitatorum Christianis locupletissima collectio ex variis Bibliothecis magno conquisita studio exstat in celeberrimi Viri Edmundi Martene libris quatuor de antiquis Ecclesiæ ritibus, Rotomagi 1700. seq. quos studiosus Lector, ubi placuerit, consulet.

Sacrarum ORDINATIONUM rituales libros, sicut Orientalis Ecclesiæ, ita Latinæ quoque diligenter ex Bibliothecis Galliæ & Italiæ collegit, vulgavitque Joannes Morinus in opere erudito de sacris Ecclesiæ Ordinationibus, parte secunda Paris. 1655. & Amst. 1695. fol.

ORDONIUS, Vossio pag. 460. OLDONIUS, Hispanus Monachus & Prior monasterii Cellæ novæ, in Gallæcia, Congregationis Cluniacensis. Scripsit *Exomologeses*, Ambrosius Morales titulum edit *Expomonogeron* aitque esse instar *Rationalis Divinorum Officiorum*, cui

præfixi verſiculi Annum 1227. æræ Hiſpanæ (CHriſti 1189.) denotant:

Ordonius librum per CHriſtum condidit iſtum
Bis denis annis ſeptem ſupra mille ducentis.

Tradidit & *miracula S. Rodeſindi* ſive *Rudeſindi*, Epiſcopi Dumienſis, & Cellæ novæ fundatoris A. 977. defuncti, quæ inſtar libri tertii Vitæ ejusdem Rodeſindi à STEPHANO Monacho & Priore ſcriptæ ſubjicit Henſchenius in Actis Sanctor. Tom. 1. Martii 1. pag. 115. Confer Ambroſium Moralem XVI. 36. Chronici Hiſpanici & Nic. Antonium VII. 6. Bibl. vet. Hiſpan. §. 100. ſeq.

ORENTIUS, infra ORIENTIUS.

ORESIESIS, *Orieſius*, *Orieſieſis*, *Orſiſius* &c. vide Rosweidum ad vitas Patrum pag. 110. monachus & Abbas Ægyptius apud Tabennenſes in Thebaide: Pachomii a) qui A. 349. obiit ſucceſſor & Theodori qui A. 368. Collega: ſcripſit & vice teſtamenti prope diem obitus ſui Patribus obtulit librum, ut Gennadius cap. 9. & ex eo Honorius II. 9. & Trithemius cap. 110. *Divino conditum ſale totius-*

a) Vide vitam Pachomii cap. IX. & X. Tom. 5. Act. Sanctor. Maji 14.

totiusque monasticæ disciplinæ instrumentis constructum. Hæc est Orsiesii Doctrina de institutione Monachorum, ex Ægyptiaco vel Græco sermone pridem versa Latine, quæ antiqua versio exstat in Holstenii Codice regularum parte I. pag. 67.-88. Eadem ex editione veteri Coloniensi A. 1538. 8. repetita in Bibliothecis Patrum Parisiensibus, Coloniensi & Lugdunensi Tom. IV. Non diversus ut videtur ORESIUS Abbas, licet juniorem Caveus suspicetur, cujus libellus *de sex Cogitationibus* ex veteri Latina versione exstat in Canisii Tom. V. Antiquarum Lectionum parte 2. pag. 951. (edit. novæ Basnagianæ Tom. 1. pag. 168.) Sex illæ cogitationes sunt: de DEO, de passione CHristi, de hora transitus, de die Judicii, de Inferno & de vita æterna.

ORESIUS Tarraconensis, amicus Sidonii Apollinaris, cujus ad eum Epistola duodecima libri noni A. 484. exarata, cujus hoc est initium: *Venit in nostras a te profecta pagina manus, quæ trahit multam similitudinem de sale Hispano in jugis cæso Tarraconensibus. Nam recensenti lucida & salsa est, nec tamen propter hoc ipsum mellea minus, sermo dulcis & propositionibus acer. Sic enim oblectat eloquio quod turbat imperio, quippe quæ parum*

parum metiens quid ordinis agam, carmina à nobis nunc nova petat &c.

Nicolaus ORESMIUS. Supra pag. 369.

ORIENTIUS Episcopus *Auxitanus*, qui ab Ausciensibus a) in Vasconia Apostolus & Patronus tutelaris colitur, post quinti seculi traditur vixisse initia. Vide Sammarthanos Tom. 1. Galliæ Christianæ pag. 97. seq. De eo scriptor vetus nescio an dignus fide per omnia, res A. 438. gestas ab illo referens in actibus sive parte vitæ S. Orientii Episcopi & Confessoris, editus a Labbeo Tom. 2. Bibl. novæ Manuscriptorum pag. 569. & Godfrido Henschenio in Actis Sanctor. Calendis Maji pag. 60. *Beatissimus Orientius mundanæ lubricitatis squalore deposito se totum casta mente Divinæ Majestati devovit & tradidit, & altioribus honoribus adeptis Pontificalis Auxio Civitate Cathedræ dignitatem adscendit. Qui Ecclesiasticis dogmatibus eruditus commissum sibi populum sacro sermone correxit, paganorumque perversitatem destruxit, & ita plenissime doctus, tanta doctrina eos erudivit, ut spreta idolorum vilitate Auctorem suum cognoscerent, & Legem ejus Bapti-*

a) Male inde Oscam in Hispania alii exsculpsere. Vide Acta Sanctor. Maji Tom. 7. pag. 530.

Baptiſmatis Gratia accipiendam concederent.

ORIENTIUS, *Orentius*, *Orontius*, Epiſcopus in Hiſpania Illiberitanus qui A. 516. ſubſcripſit Concilio Tarraconenſi & A. 517. Gerundenſi.

ORIENTIUS ab horum utroque a) ut mihi perſuadeo diverſus, natione Gallus, auctor *Commonitorii* fidelium, qui paganum ſe fuiſſe non diffitetur his verſibus in deprecandi cantico, apud Edmundum Martene collectionis novæ A. 1700. pag. 37.

Et nos a fæce Ethnicorum emerſimus,
Eamque tandem rupimus caliginem
Dum ſpiritales exaudimus angelos.

Idemque clades Galliæ per Gothos medio ſæculo quinto illatas dolens ait:

Mors, dolor, excidium, ſtrages, incendia, luctus
Uno fumavit Gallia tota rogo.

Neque

a) Pro Auxitano pugnant Edmundus Martene præfat. ad novam Collectionem A. 1700. & Tom. V. anecdotorum pag. 119. & Oudinus Tom. 1. pag. 1268. ſeq. Pro Illiberitano præter Delrionem Nic. Antonius lib. IV. Bibl. Hiſpanæ veteris cap. 1. Tom. 1. pag. 206. ſeq. Jacobus Baſnage ad Caniſii Lect. antiqu. Tom. 1. pag. 166. Caveus ad A. 516. H. L. Scurtzfleiſchius in præf. & Polycarpus Leyſerus in hiſtoria poëtarum Latinor. medii ævi pag. 77. ſeq.

Neque de Episcopatu ejus apud Sigebertum sive alium quenquam veterum, aut in Codicibus Manuscriptis carminum ejus mentio, sed Sigebertus cap. 34. *Orentius Commonitorium scripsit metro heroico* a) (immo elegis) *ut mulceat legentem svavi breviloquio.* Venantius Fortunatus, qui medio seculo sexto scripsit in Gallia, lib. 1. de vita Martini vers. 17. Juvenco eum jugens Sedulioque ac Prudentio, Paulino, Aratori atque Alcimo:

Paucaque perstrinxit florente Orientius ore.

Commonitorii fidelium *librum priorem* è membranis Aquicinctensibus, quarum apographum ab Heriberto Rosweido acceperat, edidit notisque illustravit Martinus Antonius Delrio b) S. I. Antwerp.

a) Non erat hic Sigeberti error satis causæ, ut ideo Commonitorium quod exstat pro supposititio haberet Barthius XVIII. 7. Adversar. & pag. 801. seq. ad Claudianum.

b) Labbeus Bibl. Manuscriptorum p. 63. memorat Orientium editum illustratumque ab Antonio Delrio, Salmanticæ 1599. At Salmanticensem Orientii editionem Ramiresio ab aliis tribui video. Miræus quoque editi à Ramiresio Orientii meminit. Sed annum alii ponunt 1604. 1614. alii, Caveus 1644. Nemini horum visum credibile est, neque vidisse se Ramiresianam

werp. 1600. 12. deinde Ramiresius de Prado cum Delrionis notis edi curasse traditur Salmanticæ. Iterum iterumque hinc Delrionis editio recusa in Patrum Bibliothecis, Colon. Tom. V. & Lugd. Tom. VIII. Andreas quoque Rivinus recensuit Lipsiæ & cum notis suis ac variorum Delrii, Barthii &c. vulgavit Anno 1651. 8. Denique Edmundus Martene in limine novæ collectionis veterum monumentorum, Rothomag. 1700. 4. *alterum* Commonitorii Orientii *librum* eo usque ineditum adjunxit ê pervetusto Codice Ecclesiæ S. Martini Turonensis, ab annis circiter 800. exaráto, una cum aliis ejusdem Orientii versibus Heroicis *de nativitate Domini*, & Decasticho elegiaco *de epithetis* sive nominibus *Salvatoris:* Carmine hexametro *de Trinitate* atque alio quo *explanatio Nominum Domini* continetur: & quos è XXIV. illius *precationibus* & *hymnis* jambico versu scriptis solos *duos* reperit. Marteneanam editionem de integro recensuit, variisque locis castigavit & virorum doctorum addidit animadversiones & copiosa prolegomena præmisit Nobilissimus D. Henricus

nam editionem profitetur Nic. Antonius, ex sola fide illam referens Miræi.

ricus Leonhardus Schurtzfleischius, Witebergæ 1706. 4.

Addidit idem deinde supplementum excusum Vinariæ 1716. 4. in quo Variæ Lectiones ex Codice Anglicano, notæque novæ & priorum editionum præfationes, annotationesque ex edit. Riviniana. Denique laudatus Edmundus Martene Orientium iterum dedit additis notis & castigationibus, in thesauri anecdotorum tomo quinto sive ultimo pag. 19. Paris. 1717. fol. In Orientium castigationes & animadversiones *Jo. Commirii* S. I. occurrunt in memoriis literariis Trevultinis A. 1701. p. 112. seq. & parte 2. pag. 332. seq. *Joannis* vero *Georgii Eccarti* in Monathlichem Auszug aus Büchern A. 1701. mense Octobri pag. 27. seq.

Alius *Orentius* Abbas in monte Sina, cujus apud Jo. Moschum in prato spirituali mentio. Alius itidem *Orientius* Regali intimus aulæ, cujus Epitaphium apud Venantium Fortunatum lib. 3. carm. 24. Tom. X. Bibl. Patrum edit. Lugd. pag. 550.

Bernhardus ORICELLARIUS sive *Rucellarius*, (Rucellai) Florentinus qui Leonem X. attigit cognatione, JCtus & Philosophus

losophus clarus circa A. 1490. præter *Historiam de rebus in Italia gestis* ab A. 1483. sive *ab adventu Caroli VIII. Galliæ Regis in Italia* de cujus editione dixi T. 1. pag. 635. scripsit & *Historiam Florentinam* & *Commentarios de Urbe Roma*, laudatos Petro Crinito IV. 9. de honesta disciplina: & *Bellum Pisanum*. Vide Julii Nigri historiam scriptorum Florentinor. pag. 106. ubi eximium poëma de apibus Italice editum Venet. 1539. Florent. 1590. & cum notis Rob. Titii Florent. 1560. & Patav. 1718. 4. perperam huic prædicto Bernardo tribuit quod A. 1524. fuit compositum Romæ à filio Bernardi *Joanne* ORICELLARIO, Pallantis & Cosmi Oricellariorum fratre præfecto castelli S. Angeli. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. 23. pag. 268. seq. & 288. & Jo. Mariam Crescimbenium in historia Poëseos Italicæ.

ORIESIS. Supra ORESIESIS.

ORONIUS cum *Gilda* & *Plemmydio* inter Poëtas à Gyraldo in limine dialogi 2. atque inde a Lelando cap. 10. celebratur. *Britanni*, inquit Gyraldus, *tametsi penitus, ut ait Poëta, nostro Orbe divisi, poëtas semper amaverunt, atque inter eos Plemmydius, Oronius & Gildas celebrati fuerunt.*

Paulus OROSIUS gente Hiſpanus, Presbyter Tarraconenſis, a) ab Hiſpanis ſcriptoribus b) præter rem adſcriptus Eremitis Auguſtinianis, vel Epiſcopis Legionenſibus. A. C. 413. legatus ad S. Auguſtinum in Africam c) & de Priſcillaniſtarum erroribus in Hiſpania gliſcentibus eum moniturus, *vir eloquens & hiſtoriarum* d) *cognitor* ipſo ſvadente *ſcripſit adverſum querulos & infamantes Chriſtiani nominis, qui dicebant defectum Romanæ Reip.* e) *Chriſti doctrina invectum*, libros ſeptem; in *quibus* (laudatis à Gennadio cap. 39. de S. E. eidemque S. Auguſtino dedicatis) *pæne totius Mundi tempora*, (ab Orbe condito usque ad A. C. 417.) *calamitates & miſerias ac bellorum inquietudines replicans, oſtendit magis Chriſtianæ obſervationis eſſe, quod contra meritum ſuum res Romana adbuc dura-*

a) *Tarraconem noſtram ad conſolationem miſeriæ recentis oſtendimus.* Oroſ. VII. 22.

b) Hos refellit Nic. Antonius lib. III. Bibl. Hiſpan. veteris cap. 1. & Bælius in Lexico.

c) Vide Oroſii Commonitorium, de quo infra.

d) Oroſius hiſtoriographus citatur à S. Proſpero de promiſſionibus pag. 76. & 100. Quæ in Oroſio, utili alioqui ſcriptore à viris doctis notantur, vide ſi placet apud Voſſium II. 14. de hiſt. Lat.

e) Confer B. D. Chriſtiani Kortholti obtrectatorem paganum lib. 2. cap. 15.

duraret, & pace culturæ DEI, pacatum retineret Imperium. Idem argumentum è Græcis ſcriptoribus Juſtinus qu. CXXVI. ad Orthodoxos attigerat, & è Latinis Tertullianus, a) Cyprianus, b) Arnobius, c) Ambroſius, d) Prudentius e) & Auguſtinus ipſe libris primoribus de Civitate DEI ad Marcellinum: f) Sed diligentius cæteris perſecutus eſt Oroſius in hoc opere per inductionem omnium temporum demonſtrans meram hanc calumniam Paganorum eſſe illius ætatis, à quibus *nomen CHriſti tanquam lues aliqua illorum temporum probris gravabatur.* m)

Editio Hiſtoriarum Oroſii Auguſtana A. 1471. per Jo. Schüsler, fol. obvia in Bibl Heilsbronnenſi. Vicentina 1475. per Her-

a) Apologetici cap. 40. ſeq. & lib. 1. ad Nationes, cap. 9.

b) Ad Demetrianum. Confer Baluzii notas pag. 444. Baronium ad A. 256. num. 21. ſeq. & B. Kortholtum pag. 42. & Juſtinum Martyrem.

c) Arnobius lib. 1. ſub init.

d) Contra Symmachum, Epiſt. 31. ad Valentinianum Imp.

e) Lib. 2. verſ. 916. ſeq. contra Symmachum.

f) Confer Auguſtini retractationes lib. 2. cap. 43. & Epiſtolam ad Marcellinum V. (edit. novæ CXXXVIII.) cap. 16.

g) Oroſius lib. VII. cap. 37.

mannum de Colonia. Veneta 1483. fol. opera & expensis Octaviani Scoti Modœtiensis fuit in Bibl. Hohendorfiana pag. 90. & in Bibliotheca Joannis Mori, Episcopi Eliensis. Eandem inspexi apud Rev. nostrum Wolfium. Hæc ita non secuta est, a) sed perinde ut Venetæ duæ aliæ A. 1484. per Erhardum Ratdolt Augustensem & 1499. per Christophorum de Pensis, antecessit Venetam quam expensis Bernardini Veneti de Vitalibus excusam laudat Barthius XXXVI. 17. adversar. nam hæc A. 1500. cum dux esset Augustinus Barbadicus, lucem vidit. Cave igitur credas Dan. Gvil. Mollero, qui Hittorpianam editionem pro prima venditat in diss. de Orosio, Aldorf. 1689. §. 23. Ab Hittorpiana quoque diversam puto Basileensem sine anni notatione fol. apud Leonhardum Basileensem, ab ÆNEA quodam recensitam, cujus hallucinationes quasdam castigat Jo. Clericus parte 3. artis Criticæ pag. 261. seq. testatus eam prodiisse diu ante finem Seculi XV. eamque habere se collatam à patruo suo DavideClericocum Manuscr.Genevensi.

Versus

a) Secutam scribit Nic. Antonius pag. 181. Tom. 1. Bibl. Hispanicæ veteris.

Verſus ad calcem Voluminis:

Ut ipſe titulus margine in primo docet,
Oroſio mihi nomen eſt.
Librariorum quidquid erroris fuit
Exemit ÆNEAS *mihi;*
Meque imprimendum tradidit non alteri,
Leonarde, quam ſoli tibi;
Leonarde nomen hujus artis & decus,
Tuæque laus Baſileæ.
Quod ſi ſitum orbis, ſique noſtra ad tempora,
Ab orbis ipſa origine,
Quisquam tumultus, bellaque & cædes velit,
Cladesque noſſe, me legat.

In Bibloth. Leidenſi exſtant plures Codices Manuſcripti Oroſii, inter alios unus ſcriptus ab Everardo de Novongio, cui titulus *de cladibus & miſeriis antiquorum,* ſive *de antiquis miſeriis Mundi.* Non viſæ mihi quas idem Mollerus laudat editiones Cornelii Gvalteri, Antonii Schonhovii & Roberti Stephani, quanquam à Gvaltero Hegeſippum, à Schonhovio & Stephano Eutropium vulgatum memini. Verum exſtant & editiones Pariſienſis 1510. 4. quam ex legato Perizoniano ſervat Bibl. Leidenſis, & 1517. 4. cum præf. *Ludovici Thibouſt,* Pariſienſis ad Lud. & Andream Gvillar-

 dum

dum, argumentisque capitum atque indice: & 1524. fol. apud Joannem Parvum: & typis Petri Vidovæi edente Sebastiano Mengino, cujus præfatio ad Nic. Menginum fratrem præmittitur. Recusa hæc ibidem A. 1534.

Colonienses 1526. fol. apud Eucharium Cervicornum, cum præfat. Gerardi Bolsvinge, Reckelinchusensis, qui Historpianam ex tribus Manuscriptis Codicibus emendavit: & ex recensione Jo. Cæsarii 1536. 8. & apud Jasparem Genepæum 1542. 8. & cum notis Francisci Fabricii, Marcodurani 1561. 1574. 1582. 8. quem nimis sibi in Orosio indulsisse notat Barthius XXXVI. 17. Adversar.

Omitto Orosium sæpius editum in Bibliothecis Patrum, nec non in Renati Laurentii de la Barre Historia veterum Patrum Christiana Paris. 1583. fol. & in Johannis Philippi Vorburgii Volumine tertio Historiarum pag. 491. Francof. 1650. fol.

Præstantissima editio Moguntina 1615. 8. ubi caput primum libri primi auctius è Manuscripto Genevensi, & præter Franc. Fabricii notas, & emendationes Andreæ Schotti, habentur etiam præmissæ volumini castigationes Lud. Lautii, *) presbyteri Gandensis.

Versio

*) Perperam Lantii excusum in T. 1. Bibl. Latinæ.

Verſio *Germanica* Hieronymi Boneri, Francof. 1576. 1581. fol.

Gallica Philippi Nigri, ſive le Noir, Pariſ. 1526. fol.

Italica auctore M. A. Bonaccivoli, Venet. 1528. 4. Vide Dan. Gvil. Molleri diſſ. de Oroſio, §. 25. Alia per Jo. Gverium de Lanciſa. Venet. 1539. 8. Verſionis Manuſcr. auctore anonymo Florentino, mentio apud Julium Nigrum pag. 539. hiſtoriæ ſcriptorum Florentinorum.

Hiſpanica Manuſcr. Didaci à Jepes, Toletani memoratur à Nic. Antonio T. 1. Bibl. vet. Hiſpan. pag. 182.

Verſionem liberiorem *Angloſaxonicam*, cui auctore Ælfredo Rege, navigationes quædam ſeptenrrionales inſertæ ſunt: à Wilhelmo Elſtob exſpectare nos juſſit Georgius Hickeſius diſſ. Epiſtolica f. 98. Confer & ejusdem Catalogum Manuſcriptorum Angloſaxonicorum pag. 85.

Viros celeberrimos *Gerhardum von Maſtricht*, Bremæ & *Joannem Clericum* Amſtelodami de adornanda nova Oroſii editione cogitaſſe notant memoriæ litte-

rariæ Trevoltinæ A. 1712. pag. 1666. Sed Mastrichtius quidem jam A. 1721. 9. Cal. Februar. annum agens 82. ætatis extinctus est, & Clericum aliæ ni fallor graviores curæ ab hoc instituto detinuere.

Vocabulum *Hormesta*, quod Codices quidam Orosii a) præferunt, (*de Ormesta Mundi contra Paganos*) vir eruditiss. Jo. Georgius Eccardus in diss. inserta Tomo primo Bibl. historico theologicæ Bremensis A. 1718. 8. Tom. 1. fascic. 3. pag. 325. derivat ab Gothico *armen*, misereri, velut *armwist* sive *ormist*, miseria: uti Balthasar Bonifacius b) illud corruptum putat ex vocabulis *orbis mœstitia*: J. L. Frischius in Miscellaneis Berolinensibus Tom. 3. pag. 311. *Horosii mœsta*. Nic. Hieron. Gundlingius in Gundlingianis XXV. 4. pag. 440. *Orestes*, veluti longa tragœdia: quæ propius accedunt ad titulum, quem in vetustissimo Codice Bongarsius reperit, *de miseria hominum*, quam vel D. Jo. Diecmanni *τῦ μακαρίτυ harmosta*, Bibl. Historico-Theolog. Bremens. Tom. 1. pag.

a) Cangii Glossar. in *Hormesta* & *Ormesta*.

b) Bonifac. de scriptoribus Rom. histor. legendis cap. 31.

pag. 546. à Græco vocabulo ἁρμόζειν aptare: vel ab ὅραμα quod visionem significat, unde Græcobarbaram vocem *hormestam* composuisse Afros persuasit sibi vir doctus Jo. Schilterus Observat. 2. ad Chronicon Argentoratense Kœnigshœvenii pag. 455. seq. Vel ab ὁρμὴ, quod denotat motum, impetum, agitationem, unde illud nomen deducebat Cotelerius in notis ad Tom. 2. monumentorum Ecclesiæ Græcæ pag. 621. vel Vossii postea ipsi II. 14. de hist. Lat improbatus ὁρμαθὸς veluti series rerum ac catena, aut Barthii XXXVI. 17. adversar. *omnis historia:* vel *orchestra*, quam nuncupationem Stephano Vinando Pighio in Hercule Prodicio p. 112. & Vossio 3. de vitiis serm. c. 30. probatam amplectitur Andreas Schottus præfat. ad editionem Orosii Moguntinam, & in Bibl. Hisp. pag. 206. Tho. Reinesius III. 3. Var. Lect. pag. 386. Franc. Juretus ad Symmachum pag. 73. & Paulus Colomesius ad Catalogum Manuscriptorum Jf. Vossii pag. 867. vel denique Christoph. August. Heumanni *) quæ Vossio etiam aliquo tempore in mentem venit hariolatio

*) Programmate edito Gœttingæ 1732. 4. & Act. Er. Tom. X. supplem. pag. 263.

tio nomen hoc putanti esse scriptoris, ut dictus fuerit *Paulus Hormisdas Orosius*, vel *Paulus Orosius Hormisdas Mundus* sive *Mundius*. Altera enim, ut sit *Hor. msla* pro Historia miscella, quo titulo alia deinde historica συναγωγὴ *) fertur, minus etiam videri potest verisimilis.

Cæterem Orosii scripta sunt: *Apologeticus contra Pelagianos de arbitrii libertate* ad Palæstinos Sacerdotes, de quo libro consulendi Vossius lib. 1. hist. Pelagianæ cap. 17. Tom. 1. Opp. pag. 571. Henricus de Noris lib. 1. cap. 7. & Jo. Garnerius diss. 6. de scriptis adversus hæresin Pelagianam cap. 3. Tom. 1. Marii Mercatoris pag. 354. seq. Prodiit primum Jo. Costerii studio Lovan. 1558. & cum Fausto de Gratia DEI, Basil. 1559. 8. atque in supplemento Bibliothecæ Patrum Coloniensi A. 1622. Tom. 1. pag. 800. & in supplemento Parisiensi Morelliano A. 1639. & in tomo sexto Bibl. Patrum Lugd. 1677. pag. 448. Sed & ad calcem historiarum Orosii, Colon. 1572. 1574. 1582. 8. Mogunt. 1615. 8. Falluntur Cornelius Jansenius libro primo Augustini sui, pag 11. seq. & Petrus Wastelius in Vindiciis Joannis Hierosol. pag. 568. seq. qui hunc libellum Orosii esse negarunt, confutati à Natali

*) Supra in LANDULFO Sagace.

Natali Alexandro Sec. IV. pag. 44. præcipue à Jo. Garnerio. Vide & Nic. Antonium Tom. 1. Bibl. Hispanæ veteris pag. 182. & Dan. Papebrochium tractat. præliminari ad Tom. 3. Act. Sanctor. Maji pag. XXI. Huic Orosii scripto incertum à qua manu inserta esse capita ferme septemdecim ex *Augustini* libro de Natura & Gratia Tom. X. edit. Benedictin. pag. 86. Amst. à tertio capite ad undevigesimum, primus demonstravit Vossius de Historicis Latinis pag. 218. Itaque *libri ad Marcellinum*, ad quos ibi provocatur, non Orosii sunt, sed Augustini libri tres de peccatorum meritis & remissione, ut eidem Vossio observatum. Exstant hi in limine tomi X. edit. Benedictin.

Consultatio sive *Commonitorium* ad S. Augustinum, de erroribus Pricillianistarum & Origenistarum, præmitti solitum libro Augustini adversus Priscillianistas, quem ab Orosio circa A. 415. monitus composuit. Exstat inter Augustini Opera T. VIII. edit. Benedictin. pag. 431. Amst. Meminit Augustinus lib. 2. retractationum capite 44.

Gennadius cap. 39. *Hic est Orosius, qui ab Augustino* pro discenda animæ ratione *ad Hieronymum missus, rediens* reliquias B. Stephani, *primi Martyris, tunc nuper*

nuper (A. 415.) *inventas, primus intulit Orienti.* De harum reliquiarum inventione præter ea quæ supra Tom. 1. pag. 405. in AVITO Braccarensi dixi, vetus Chronicon à Theodorico Ruinarto editum in historia persecutionis Vandalicæ pag. 113. ubi etiam Orosii mentio. Ex isto autem Gennadii loco, repetito apud Honorium II. 30. *librum de ratione animæ* Orosio tribuit Trithemius cap. 121. initium etiam illius apponens: *Cum apud vos cœlestis.* Itaque miror Nic. Antonio lib. 3. cap. 1. §. 21. Bibl. vet. Hisp. Tom. 1. pag. 182. non diversum visum esse à Commonitorio.

Epistolæ plures ad Augustinum aliosque diversos, Trithemio memoratæ intercidèrunt. Commentarius *in Cantica Canticorum* quem Orosio tribuit idem Trithemius, Honorii est, sicut etiam *de Viris illustribus liber*, de quo Thomas Jamesius. Atque vereor ne aliud etiam nomen reponendum, aut alius longe junior *) Orosius intelligendus sit apud Anonymum Mellicensem ubi cap. 69. legitur: *Orosius venerabilis ut putatur Episcopus scribit inter alia Commentum in librum duodecim Prophetarum.*

Inter

*) De pluribus Orosiis, sed Hispanorum quorundam ingenio confictis Nic. Antonius Tom. 1. pag. 183.

Inter S. Augustini opera Tom. VI. edit. Benedictin. in appendice pag. 487. Amst. legitur *Dialogus LXV. quaestionum* Orosii percontantis & Augustini respondentis, quem neutri tamen tanquam auctori adscribendum viri docti judicant. Tribui etiam Orosio solent, *Quaestiones de Trinitate & aliis S. Scripturae locis, ad Augustinum*, cum hujus responsione editae Paris. 1533. apud Mich. Vascosanum. Incip. *Licet multi & probatissimi Viri.* Etiam, ut notavit Nic. Antonius, *Orationis de situ antiquae Babylonis & Carthaginis* Manuscr. in membranis annorum 200. apud Anton. Augustinum mentio, nisi quis putet respici pauca illa quae de Babylone & Carthagine in historiarum libris traduntur: quam conjecturam recte etiam referas ad librum Orosii *de Adamo*, quem apud Antonium laudat Franciscus Ximenius in libro *de les dones* Valentina sive Hispanica lingua scripto.

OSBERNUS sive OSBURNUS Anglus, Monachus Claudianus sive Claudiocestriensis (Glocestriensis) Ord. Benedict. circa A. 1140. de quo Lelandus cap. 151. Baleus II. 78. & Pitseus pag. 207. Scripsit per dialogos *in Genesin, in Exodum, in Numeros* & *in Deuternomium.* Praeterea continuo sermone, *in librum*

Judicum

Judicum libros VI. ad Gilbertum Foliot, ex Abbate Glocestriensi Episcopum tunc ab A. 1149. Herefordensem, postea ab A. 1161. Londinensem: *Pannormiam* (quasi Vocabularium, inquit Pitseus) ingens opus ad Abbatem suum Hamelinum. Incip. *Cum in nocte hyemali. De Incarnatione Domini. De Nativitate Domini. De sacramentis Passionis CHristi. De Resurrectione Domini.*

OSBERNUS, Trithemio cap. 313. & II. 66. illustr. Benedictin. *Osbertus* Monachus præcentor ac Subprior Durovernensis sive Cantuariensis apud Lanfrancum ab A. 1070. ad 1089. Archiepiscopum gratiosus, à quo commissum sibi prædicationis munus testatur. *) De illo Lelandus cap. 144. Baleus II. 54. Pitseus pag. 189. H. Warthonus prolegom. ad Tom. 2. Angliæ sacræ a IV. seq. Oudinus Tom. 2. p. 756. seq. Præter *librum de Musica*, quo illa ætate primam palmam visus est tulisse, scripsit laudatam Gvilelmo Malmesburiensi II. 8. de Regibus Anglor. pag. 56. *Vitam S. Dunstani*, Archiep. ab A. 959. ad 988. Cantuariensis *libris duobus*, quorum alter est de miraculis post ejus mortem factis. Utrum-

*) In vita S. Dunstani II. 20. Acta Sanctor. Tom. IV. Maji pag. 383.

Utrumque offerunt Surius 19. Maji, Acta Sanctor. Tom. IV. Maji pag. 359. & Mabillonius Sanctor. Benedictin. Sec. V. pag. 654. Priorem librum solum H. Warthonus Tom. 2. Angliæ sacræ pag. 88--120. Liber *de Vita & translatione S. Elphegi* Archiepiscopi Cantuar. ab A. 1006. ad 1012. laudatus eidem Gvilelmo Malmesbur. atque Eadmero, editus est in Actis Sanctor. Tom. 2. April. 19. pag. 631. atque integrior ab H. Warthono Tom. 2. Angliæ S. pag. 122--147. *Vita S. Odonis* qui ab A. 933. ad 958. Cantuariensem Archiepiscopatum gessit, lecta pridem Gvilelmo Malmesburiensi, diversa fuit ab ea quam Osberni sub nomine vulgarunt Mabillonius Sec. V. Actor. SS. Benedictin. p. 283. Jo. Pinius in Actis Sanctor. T. 2. Jul. IV. p. 67. & H. Warthonus Tom. 2. Angliæ S. pag. 78--87. nam illa, ut ipse deinde Warthonus observavit, in antiquissimo Codice rectius refertur inter scripta EADMERI de quibus supra Tom. 2. pag. 212. Similiter *Vitam S. Bregewini* Archiepiscopi Cantuar. ab A. 759. ad 762. quam dedit idem Warthonus Tom. 2. pag. 75--77. postea agnovit non Osberni esse, sed ex ejusdem EADMERI Commentario de Bregewini Vita abbreviatam in Sanctilogio JOANNIS Tinmuthensis.

Vita

Vita S. Elphegi quam *carmine* scripserat atque in Ecclesia cantandam teste Eadmero commendaverat, nondum vidit lucem. Incipit: *ut super omne melos*, Manuscr. Pitseo teste Cantabrigiæ in Collegio S. Benedicti. *Epistolas familiares* & *librum de Vocum consonantiis* præterea inter scripta hujus Osberni memorant Baleus & Pitseus, sed pannormiam recte Pitseus omisit, quæ est alterius Osberni Glocestriensis. Similiter de vita S. Martini, Odilonis, Majolæ & aliorum nihil comperi quæ memorantur apud Oudinum Tom. 2. pag. 758.

OSBERTUS *Claranus* sive *Clarentinus* Stochæ Claranæ (de Stockeclare) in Comitatu Angliæ Suffolciensi, Monachus & Prior S. Petri Londinensis Ord. Bened. circa A. 1136. De quo Lelandus cap. 158. Baleus II. 75. ex Bostono Buriensi, & Pitseus pag. 204. Vossius pag. 409. de Hist. Lat. atque Oudinus Tom. 2. pag. 1121. Ejus scripta: *Vita S. Eduardi III.* qui Ethelberti F. post fratrem Alfredum, Angliæ imperitavit ab A. 1043. usque ad 1066. ad Albericum Innocentii II. Legatum. De *Vita & passione Ethelberti* Martyris. Incip. *Gloriosus Orientalium Anglorum Rex.* Manuscr. in Cottoniana & in aliis Angliæ

Bibliothecis *Vita divæ Edburgæ*, Virginis, ad fideles in CHristo sorores. *Miracula Regis & martyris Eadmundi.* Incip. *Cum laureatus DEI martyr Eadmundus.* *Epistolarum* ad diversos, religiosarum & familiarium duo Volumina. Ex his memoratur una ad D. Adelidem Berkingensis Cœnobii Abbatissam de armatura Castitatis: & alia ad Henricum Wintoniensem Episcopum, Apostolicæ sedis Legatum de canonizando Rege Eduardo, quem sanctis demum adscriptum constat A. 1161. Vide Laur. Surium & Acta Sanctor. V. Januar. Laurentii Cherubini bullarium Tom. I. pag. 67. Alexandri III. Epistolam tertiam in Conciliorum tomis: & in appendice tertia Epistolam 17.

OSBERTUS sive OTBERTUS, natione Anglus, Theologus Parisiensis, Carmelita, a Cangio refertur ad A. 1340. quoniam Trithemius cap. 599. illum memorat inter scriptores qui illo tempore vixerunt. Accuratius autem tempus si requiras, A. 1330. sepultus fuit apud Carmelitas Londini. Ab Alegrio pag. 373. paradisi Carmelitici decoris pag. 373. præter rem traditur floruisse A. 1496. Nam idem ille fuit cum OSBERTO *Pichenamo sive Pickinghamo*, de quo tanquam diverso idem Alegrius pag. 285. *Tom. 5.*

Sed ut ætas & nomen patriaque & professio, ita scripta etiam eadem sunt. Suo enim Trithemius tribuit: *Commentarios in IV. libros Sententiarum*, *Determinationes* varias, & *Sermones*. Similiter de Osberto Pichonamo Lelandus cap. 349. *Scripsit Quodlibeta*, *Replicationes*, *Quæstiones*, *Determinationes*, *De conceptione B. Virginis*, *Sermones*: denique *&* in Sententias, *elaboratum opus*. Adduntur apud Baleum V. 16. & Pitseseum pag. 422. *Postillæ* sive *commentarii Bibliorum* (in Biblia) & *de clara DEI visione*.

OSBERTUS *Westmonasteriensis*, Scriptor Vitæ S. Dunstani in Actis Sanctor. Tom. 2. Jul. 4. pag. 67. Vide supra, OSBERNUS Durovernensis.

OSBURNUS, supra OSBERNUS.

OSFERTUS, infra OSTFORUS.

OSIUS sive HOSIUS, Cordubensis in Hispania per annos fere septuaginta Episcopus, magna apud Constantinum M. gratia & auctoritate, cui etiam amplectendorum Christianorum sacrorum suasor primus *) fuisse traditur, & memoriam

*) Vide Baron. ad A. 324. n. 17. Nic. Antonium lib. 2. Bibl. vet. Hispanæ pag. 103.

moriam Osii recolunt Ecclesiæ Orientales die V. Novembris. Diem obiit centenario major circa A. 361. Non est hujus loci referre quæ de Osio falsa vel suspecta feruntur in adversariis Luitprandi pag. 487. 490. in Faustini & Marcellini libello precum pag. 14. seq. & apud Isidorum cap. 1. de S. E. vel quæ veris propiora traduntur in Annalibus Ecclesiasticis, atque ab Arianæ hæreseos historicis, sed & à Tillemontio tomo septimo memoriarum H. E. pag. 300. seq. & à Nicolao Antonio lib. 2. Bibl. veteris Hispanæ cap. 1. Pluribus Conciliis interfuit Osius: Illiberitano, Romano, A. 341. &c. Nicæno autem A. 325. & Sardicensi A. 347. etiam præfuit, auctor *sententiarum* ut vocat Isidorus, sive Canonum in eo conditorum. Idem creditur auctor *Epistolæ* Constantini M. nomine A. 324. scriptæ ad Arium, a) quæ exstat apud Gelasium III. 1. hist. Concilii Nicæni, & ex Petri Morini versione apud Baronium ad A. 319. §. VI. & formulæ *Symboli Nicæni*. b) Idem Sardicensis Synodi A. 347. testimonio c)

 propter

a) Tillemont. Tom. VI. memorar. hist. Eccles. pag. [illegible]

b) Id. Tom. VII. pag. 311.

c) Apud S. Hilarium in fragmentis pag. 1284. edit. Benedictin.

propter ætatem & Confessionem A. 304. sub Maximiano Herculeo, & tanti temporis probatam fidem commendatur: postea tamen Arianis cessit ad horam, ut non diffitetur Athanasius de fuga sua Tom. 1. pag. 704. Arianamque formulam duri pertæsus exilii A. 352. vel composuit ipse, vel ei certe subscripsit, quæ legitur apud S. Hilarium libro de Synodis p. 1156. *Exemplum blasphemiæ apud Sirmium per Osium & Potamium conscriptæ.* Ad Catholicos deinde nihilominus rediit iterum, atque ex hac vita discessurus in illorum se communione mori testatus est, ut præter alios locuples est testis laudatus Athanasius, qui in Epistola ad solitarios etiam servavit ex Osii Epistolis eximiam illam & fortem ad *Constantium* Augustum. Cætera ejus scripta, cæteraque Epistolæ, ut quam Isidorus ait scriptam ab eo fuisse, ad sororem *de laude virginitatis* pulchro ac diserto comparatam eloquio, & opus *de interpretatione vestium sacerdotalium quæ sunt in veteri Testamento*, hodie desideramus. Fuerit ne idem OSIUS cui Timæum suam Chalcidius dedicavit, non plane exploratum esse existimo.

OSMUNDUS Astoricensis, (*Astorga* in regno Legionis Hispan.) Episcopus circa A. 1059. scripsit *Epistolam* ad Idam

Eusta-

Eustachii Comitis Bononiensis in castro Lenensi, pagi Atrebatensis, Conjugem de reliquiis capillorum S. Mariæ, quam edidit Mabillonius Tom. 1. Analect. pag. 287. (edit. novæ pag. 431.)

OSMUNDUS, *Sarisberiensis* in Anglia Episcopus defunctus circa A. 1099. 4. Dec. & à Callisto III. Sanctis adscriptus, scriptor *vitæ S. Althelmi* sive *Aldhelmi* Episcopi Shireburnensis qui Anno 709. obiit. Hæc nondum edita, licet aliam à Wilhelmo Malmesburiensi, itemque aliam Anonymi, in qua Osmundi pag. 93. mentio, vulgavit Henschenius Tom. VI. Act. Sanctor. Maji 25. pag. 79. 84. Idem Osmundus *Horarias preces & Divinum Officium* per multum temporis in Anglia frequentatum digessisse traditur. Vide Vossium pag. 379. seq.

OSNABRUGENSE Chronicon: supra, *Erdwinus* T. 2. pag. 321.

OSTIENSIS summa, supra HENRICUS a Segusio.

OSTOPHORUS, *Ostforus*, *Ostfertus*, ex Monacho Pharensi Episcopus Vigorniensis defunctus A. 704. de quo Lelandus cap. 67. Baleus I. 85. & Pitseus pag. 115. qui homilias ejus sed nunquam editas memorant.

propter ætatem & Confessionem A. 304. sub Maximiano Herculeo, & tanti temporis probatam fidem commendatur: postea tamen Arianis cessit ad horam, ut non diffitetur Athanasius de fuga sua Tom. 1. pag. 704. Arianamque formulam duri pertæsus exilii A. 352. vel composuit ipse, vel ei certe subscripsit, quæ legitur apud S. Hilarium libro de Synodis p. 1156. *Exemplum blasphemiæ apud Sirmium per Osium & Potamium conscriptæ.* Ad Catholicos deinde nihilominus rediit iterum, atque ex hac vita discessurus in illorum se communione mori testatus est, ut præter alios locuples est testis laudatus Athanasius, qui in Epistola ad solitarios etiam servavit ex Osii Epistolis eximiam illam & fortem ad *Constantium* Augustum. Cætera ejus scripta, cæteraque Epistolæ, ut quam Isidorus ait scriptam ab eo fuisse, ad sororem *de laude virginitatis* pulchro ac diserto comparatam eloquio, & opus *de interpretatione vestium sacerdotalium quæ sunt in veteri Testamento*, hodie desideramus. Fuerit ne idem OSIUS cui Timæum suam Chalcidius dedicavit, non plane exploratum esse existimo.

OSMUNDUS Astoricensis, (*Astorga* in regno Legionis Hispan.) Episcopus circa A. 1059. scripsit *Epistolam* ad Idam

Eusta-

Eustachii Comitis Bononiensis in castro Lenensi, pagi Atrebatensis, Conjugem de reliquiis capillorum S. Mariæ, quam edidit Mabillonius Tom. 1. Analect. pag. 287. (edit. novæ pag. 431.)

OSMUNDUS, *Saruberiensis* in Anglia Episcopus defunctus circa A. 1099. 4. Dec. & à Callisto III. Sanctis adscriptus, scriptor *vitæ S. Althelmi* sive *Aldhelmi* Episcopi Shireburnensis qui Anno 709. obiit. Hæc nondum edita, licet aliam à Wilhelmo Malmesburiensi, itemque aliam Anonymi, in qua Osmundi pag. 93. mentio, vulgavit Henschenius Tom. VI. Act. Sanctor. Maji 25. pag. 79. 84. Idem Osmundus *Horarias preces & Divinum Officium* per multum temporis in Anglia frequentatum digessisse traditur. Vide Vossium pag. 379. seq.

OSNABRUGENSE Chronicon: supra, *Erdmannus* T. 2. pag. 321.

OSTIENSIS summa, supra HENRICUS a Segusio.

OSTOPHORUS, *Ostforus*, *Ostfertus*, ex Monacho Pharensi Episcopus Vigorniensis defunctus A. 704. de quo Lelandus cap. 67. Baleus I. 85. & Pitseus pag. 115. qui homilias ejus sed nunquam editas memorant.

Joannes OSTROVODUS. Supra Tom. IV. pag. 321.

OSWALDUS Anglicus Prior Carthusianus circa A. 1450. amicus Joannis Gersonis, cujus & nonnulla ex Gallico vertit Latine. Ipse à Baleo VIII. 16. scripsisse traditur præter Epistolas tum ad alios tum ad laudatum Gersonem, Meditationes solitarias & librum de remediis tentationum. Hisce Pitseus pag. 644. addit Portiforium, notatque librum illum Manuscr. servari Cantabrigiæ in Collegio S. Benedicti.

OSWALDUS *Odonius*, Anglus, ex monacho Floriacensi Ord. Bened. Episcopus ab A. 962. Wintoniensis atque inde ab A. 979. ad 992. Eboracensis Archiepiscopus, cujus vitam scripsit Oswaldus de quo mox, Vigorniensis. Apud Baleum II. 40. & Pitseum pag. 180. Odonius præter Epistolas ad Abbonem Floriacensem, ad Odonem avunculum Archiepiscopum Cantuar. ad Sanctos dum esset Floriaci, perhibetur promulgasse Statuta Synodalia.

OSWALDUS sive OSWOLDUS circa A. 1010. monachus *Vigorniensis* Ord. Bened. teste Lelando cap. 138. scripsit librum *sacratum precationum* partim carmine, partim soluta oratione. Et *de* com-

componendis Epistolis opusculum instar Epistolæ. Nec non ad CONSTANTINUM monachum Floriacensem, Grammaticum eruditum, qui Epistolam versibus elegiacis ad eum scripserat. Confer Baleum II. 43. & Pitseum pag. 181. seq. *Vita Oswaldi Odonii* ab eo composita, servatur Manuscripta in Bibl. Cottoniana. Vide Oudinum Tom. 2. pag. 513.

OTBERTUS Anglus Carmelita, supra OSBERTUS.

OTBERTUS Dux Bullonii, Episcopus Leodiensis ab A. 1091. ad 1119. Ejus *Epistola de vita & obitu Henrici IV. Imp. ad Ducis Bavariæ* edita à Goldasto in apologia pro Henrico IV. Hanov. 1611. 4. pag. 204. 207. De hoc Otberto Joannes Chapeavillus in gestis Pontificum Leodiensium T. 2. p. 40--56.

OTFRIDUS Monachus Wizanburgensis sive Weissenburgensis in Alsatia, Ord. Bened. & Presbyter qui Rabani Mauri se profitetur discipulum, haud prætereundus mihi est hoc loco, non quod Latine ab eo scripta multa ætatem tulerunt, sed quod insignem ætate sua operam ipse præstitit Ecclesiis Germaniæ, libros sacros & Cantica in linguam Theotiscam ex Latina transferendo atque metaphrasi metrica

Teutonicis auribus commendando, clarus medio ſeculo nono, circa Lotharii & Ludovici ſecundi tempora, de quo præter Trithemium cap. 290. Flacium Schilterumque in præf. & loca editioni Schilterianæ præmiſſa Beati Rhenani, Velſeri, Broweri, Serarii, Morhofii & G. Hickeſii, conſuli poterunt Lambecius Tom. 2. Dietericus von Stade in ſpecimine lectionum Otfridianarum: Mabillonius T. 3. Annal. Benedict. p. 128. Uſſerius & H. Warthonus de Scripturis vernaculis p. 120. & 369. Oudinus Tom. 2. pag. 312. ſeq. Jo. Chriſt. Hofmannus ab Hofmannswaldau præf. ad poëmata ſua quibus omne punctum tulit Germanica: atque inprimis David Hofmannus alter in erudita de Otfrido diatriba, Helmſt. 1717. 4.

Exſtat ejus *Liber Evangeliorum* ſive *Harmonia Evangelica*, in qua *inter quatuor Evangeliſtas medium* ſe ait incedere. Libris quinque ad numerum totidem ſenſuum digeſta, atque rhythmis expreſſa Theotiſcis, editaque primum licet minus integra minusque emendata à *Flacio* Baſileæ 1571. 8. Manuſcr. Codex quo uſus Flacius ejusque typographus fuit, ſervatus eſt Ulmæ in Bibliotheca illuſtris Raymundi de Kraft, ut notatum V. C. Jo. Georgio Schelhornio Tom. 3. amœni-

tatum

tatum litterariarum p. 19. Varias lectiones è Codice alio Manuscr. & ex Germanica crisi sua emendationes consignavit *Marquardus Freherus*, quæ post ejus obitum editæ Wormaciæ 1631. De Codice Frisingensi, initio mutilo, quem inspexerunt B. Rhenanus, Wolfg. Lazius, & Wiguleus, vide Lambecium Tom. 2. pag. 456. seq. De Codice Bibl. Cæsareæ antiquissimo, Otfridi exarato ætate, ex quo Flacii editio insigniter & emendari possit & suppleri, præclare Lambecius Tom. 2. pag. 415. seq. Illo Codice Cæsareo usus vir egregius *Dietericus van Stade* novam Otfridi editionem molitus est, quam ad prælum etiam paratam una cum Grammatica Theotisca & glossario Francico sive Theotisco heredes ejus servant. *) Nam spirante illo tantum lucem vidit *specimen lectionum antiquarum Francicarum* ex Otfrido & aliis Ecclesiæ Germanicæ veteris monumentis collectum, cum versione Latina, Stadæ 1708. 4. de quo consuli possunt Acta Erud. Tom. IV. supplem. pag. 184. Ex eodem Codice Cæsareo Varias Lectiones vulgavit vir celeberrimus *Jo. Georgius Eccardus*, ad

L l 5 calcem

*) Jo. Henr. von Seelen memoria Stadeniana cap. IV. pag. 138.

calcem Legum Salicarum, A. 1723. fol. De accentibus, pronunciationis indicibus qui exſtant in illo Codice, & quos optaverim ab editoribus non omiſſos, notavi in libro de propagatione Lucis Evangelicæ pag. 437. ubi etiam pag. 433. deſiderium & conſilium de addenda Otfrido & aliis antiquis Theotiſcis monumentis verſione Germanica conſtante ex meris, quantum res fert, vocabulis ejusmodi quæ reſpondentia veteribus illis Theotiſcis ſive Franco Saxonicis ab hodierni adhuc ſermonis Germanici uſu agnoſcuntur. Denique in laudatiſſimi JCti Argentoratenſis D. *Jo. Schilteri* theſauro Antiquitatum Teutonicarum tomo primo Ulm. 1727. fol. familiam ducit Otfridus, ita ut Theotiſcis Latina ſemper verſio ejusdem Schilteri & emendationes, annotationesque adjectæ D. Jo. Georgii Schertzii, qui & Codice quo Flacius, & Freherianis emendationibus & illuſtris Viri Friderici Roſtgaardi, decerptis ex Codice Vaticano uſum ſe profitetur. Alium Codicem ſervat Bibliotheca publica Francofurti ad Mœnum *) & Bibliotheca Bodlejana inter libros

*) Jo. Gotfrid. Olearius Bibl. ſcriptorum Eccleſ. Tom. 2. pag. 50. W. E. Tentzelius in dialogis vernaculis menſtruis A. 1691. pag. 721.

libros Junianos apographum Francisci Junii, qui illud ad præla destinaverat. Porro in Schilteriana editione libro Evangeliorum præmittitur 1) Epistola Otfridi *ad Ludovicum* Orientalium regnorum Regem (Ludovicum II Imp. German. ab A. 856. ad 871.) rhythmis Theotiscis, cum nova Latina versione. 2) Epistola Latine ab Otfrido scripta *ad Liutbertum* Archiepiscopum Moguntinum (ab A. 863. ad 889.) 3) Epistola *ad Salomonem* Episcopum (Constantiensem I. ab Anno 864. ad 873.) itidem Theotiscis rhythmis cum nova versione Latina. Denique ad quinque librorum calcem p. 389--400. exstat. 4) Epistola similibus rhythmis Theotiscis additam Latinam interpretationem habentibus, quorum hæc est Acrostichis: *Otfridus Wizanburgensis Monachus*, Hartmunte & Werinberto *Sancti Galli Monasterii Monachis*. Apparet hinc, unde Trithemius titulos scriptorum Otfridi hauserit, & Trithemii error cum titulum libro Evangeliorum præpositum laudat *Gratiam Theotiscæ*, cum in Codice Cæsareo *) majusculis litteris legatur hunc in modum: *Incipit liber Evangeliorum, Domini* (Ludovici II. Imp.) *gratia Theotisce conscriptus*,

*) Lambec. Tom. 2. pag. 419.

ptus. Ex his etiam Goldasti refellitur error, qui Monachum Sangallensem Otfridum facit. Quam vero *paraphrasin Psalterii* Trithemium secutus illi tribuit Lambecius, eam NOTKERO *Labeoni* supra p. 423. vindicare me memini. Librum *de judicio extremo*, memoratum eidem Trithemio, aliumque *de gaudiis regni cœlestis*, & *Carmina* diversi generis & *Epistolas ad diversos*, nescio an quisquam oculis usurpaverit. Fragmenta quædam ex *homiliis* Otfridi Theotiscis, ut *de amore erga DEUM & proximum*, & *de viduarum speciali protectione Divina*, Manuscripta in Bibl. Cæsarea teste Lambecio Tom. 2. pag. 757. 759. &c.

OTHELGRIMUS Astidensis sive Werthinensis Monachus Ord. Benedictin. diœcesis Colon. ipse Friso natione, discipulus *S. Liudgeri*, primi Minigardeardensis sive Monasteriensis Episcopi defuncti A. 809. traditur ejus *Vitam* scripsisse libris duobus: quam sine nomine auctoris ex Manuscr. Fuldensi edidit Christophorus Browerus in sideribus Germaniæ, Mogunt. 1616 4. & ex Broweri editione Mabillonius Sec. IV. Act. SS. Benedicti parte 1. sub initium. Alia est quam dedit Surius 26. Martii: alia etiam quam ALFRIDO & quam UFFINGO Auctore exhibent Acta Sanctorum

Tom.

Tom. 3. Martii 26. pag. 642. & 659. quamquam miracula nonnulla ex libro secundo Vitæ à Browero editæ exhibet pag. 655. auctorem non Othelgrimum appellans sed Anonymum Frisonem, de quo vide sis etiam disputata à Papebrochio p. 629. ubi auctorem quisquis fuit post A. 795. scripsisse adeoque neque ex Ludgeri familiaribus fuisse docet, *Othelgrimum* etiam sive *Odilgrimum*, diligenter distingendum ab *Hildegrimo* Lutgeri fratre, Catalaunensi in Gallia Episcopo, de quo pag. 636.

OTHLONUS Presbyter & Monachus Cœnobii Ratisbonensis ad S. Emmerammum Ordinis Bened. in quo cum per triginta annos versatus, scholis etiam præfectus fuisset, & Decaniam administrasset, *Fuldam* A. 1062. se contulit, quo ipso anno Cœnobium illud Ratisbonæ conflagravit, ut ipse narrat in libello *de ipsius tentationibus, varia fortuna & scriptis* quem vulgavit Mabillonius Tom. IV. Analector. pag. 404. (edit. novæ pag. 108--119.) Diligenter de hoc Othlono V. C. Bernhardus Pez in Diss. Isagog. ad tomum primum Anecdotorum pag. X. seq. Sed Othlonum ipsum de scriptis suis differentem audiamus.

Libellum

Libellum primum scribere cœpi metrico scilicet stilo, *quo maxime in seculari vita positus me exercebam:* a) *ponens in eo varias* spiritualis doctrinæ sententias, *quibus me solummodo contra tentationes imminentes instruens roboravi: aut pravitatis meæ quantitatem, quam cum ceteris Clericis communiter in mundo exercebam, pertinaciamque quam specialiter præ multis ibidem retinebam, magis attenderem, atque litteris expositam majori pœnitentia diluendam agnoscerem. Inserui in eodem etiam libello sermonem quemdam lamentabili stilo editum, prius quidem disputans de diversa clericorum negligentia, nec non avaritia: deinde narrans de miserabili improbitatis meæ vindicta, tam spiritualiter, quam corporaliter patrata.*

Librum *vero* visionum b) *licet post duos scripserim, in ordine tamen secundum ideo posui, ut illa doctrina quæ in priori libello varia prolata est sententia, in*

a) Hic est quem vulgavit Bernhardus Pez Tom. 3. anecdotor. parte 2. pag. 431--482. Incipit *O quicunque cupis cognoscere dicta salutis.* Vide etiam caput 50. dialogi de tribus quæstionibus ibid. pag. 243.

b) Exstat apud laudatum Pezium pag. 547-612. atque inscribitur *liber visionum suarum & aliorum* Incip. pag. 594 *S. Bonifacii Epistola de dictis & visis cujusdam Monachi redivivi.*

in hoc quoque variis corroboraretur exemplis: eaque tenacius præmissa animo inhæreant verba quæ majori testimonio tam pietatis, quam severitatis Divinæ in subsequentibus commendantur, in morem videlicet lautioris cibi, qui primo aqua pura coctus, deinde aliqua aceti vel etiam piperis adjectione accuratius præparatur.

Tertius *dialogus de tribus quæstionibus*, de Divinæ pietatis agnitione, judiciorumque Divinorum diversitate, nec non de varia bene agendi facultate, ad Henricum Monachum Augiensem. Hunc dialogum in lucem dedit laudatus Bernardus Pezius, tomo 3. thesauri anecdotor. parte 2. pag. 143--250. Epilogi loco subjiciuntur Moralia metra, & Sententiæ, & summa dictorum de mysteriis numeri ternarii.

Cum igitur persecutionem quam in monasterio nostro (ut supra dictum est) passus eram, fugiens ad Fuldense monasterium venirem, ibique per annos quatuor cum tranquillitate magna commoratus viderer: discendi scribendique studium frequentare postulabar à quibusdam ejusdem monasterii fratribus; ut sancti BONIFACII vitam, *difficili stilo editam, aliquid facilius ederem: quam petitionem, licet diu denegarem*

rem, a) *postremo tamen compulsus importunis precibus, ut potui, quod petitus eram implevi.*

Hi sunt *libri* illi *duo de vita S. Bonifacii* Archiepiscopi ab Anno 745. ad 754. Moguntini, *ad fratres Fuldenses*, illustrandæ WILLIBALDI de eodem S. Bonifacii narrationi destinati, insertis Epistolis etiam Bonifacianis ab ipso & ad ipsum scriptis pluribus cum: jam apud Leonem IX. qui A. 1054. diem obiit, de Bonifacio sanctis adscribendo agi cœpisset. Ediderat hos libros ut solet interpolatos (Epistolis tamen integris servatis) Surius ad Junii V. sed sine auctoris nomine, qui delitescere etiam suo tempore malebat: itaque auctori restitutos suo, atque sinceriores ex Codice monasterii Rebdorfensis vulgavit eosdem *Canisius* Tom. IV. 2. antiquar. Lection. pag. 493. (edit. novæ T. 3. p. 337--368.) Post Canisium & ultima operis Suriani editio A. 1618. eosdem exhibet & *Nic. Serarius* libro tertio rerum Moguntinarum, additis etiam notis, Mogunt. 1604. Colon. 1624. 4. & in nova Georg.

a) V. C. Jacobus Basnage ad Canisium Tom. 3. pag. 335. 336. disputat vitam S. Bonifacii scriptam post Concilium Erphordiense A. 1073. & post Egbertum Abbatem, exstinctum Anno 1078.

Georg. Christiani Joannis editione pag. 205. Francof. 1722. fol. tum *Joannes Mabillonius* Sec. III. parte 2. Sanctor. Benedictin. statim in limine: nam in Actis Sanctorum T. 1. Junii V. Henschenius WILLIBALDO prælato Othlonum omisit. Neque in Christophori Broweri sideribus Germaniæ, Mogunt. 1616. 4. editis Vitam Bonifacii ab Othlono scriptam reperio, sed *vitam S. Pyrmini* ex S. Mauri Andegav. Abbate Episcopi in castello Meltis *) ad Lindolfum Trevirensem ab A. 999. ad 1008. Episcopum. Quanquam eundem esse hunc Othlonum cum Vitæ S. Bonifacii scriptore, nec ætas nec scribendi genius svadere videtur viris doctis. Neque ipse ejus meminit ubi lucubrationes suas recenset scriptor Vitæ S. Bonifacii. Memoria Pyrmini recolitur in Martyrologiis 3. Novembris Alius etiam Pyrminus Abbas Augiensis, de cujus vitæ scriptoribus dictum in HENRICO *à Kalben* & WARMANNO.

Alium quoque libellum quem appellavi MANUALEM, *pro ammonitione clericorum*

*) Meldensem alii, alii Metensem faciunt. Vide Browerum pag. 26. Theodoricus IV. cujus tempore Episcopatum illum Pyrminius obtinuit, regnavit in Gallia ab A. 721. ad 731.

rum & laïcorum a) *scriptum ibidem positus edidi. Item* libellum proverbiorum, b) *in eodem monasterio positus scribere cœpi.*

Continuoque stylo accepto scribere cœpi in modum sermonis, sumens exordium de Psalmistæ dictis: Dominus de cœlo prospicit super filios hominum, *quæ nimirum dicta, quantum potui, similitudinum argumentis roboravi, credens per hæc aliquos ædificari, cui videlicet operi titulum imposui,* c) QUOMODO LEGENDUM SIT IN REBUS VISIBILIBUS.

Ex petitione namque fratrum nostrorum, vitam *sancti* NICOLAI, *nec non sancti* WOLFGANGI d) *emendans, sicut in utriusque vitæ prologo intimatur, scrip-*

a) Hunc etiam edidit celeberr. Petzius Tom. 3. anecdot. parte 2. pag. 403--428.

b) Liber Proverbiorum exstat ibid. p. 485.

c) Hic liber sive sermo adhuc desideratur.

d) *Vita S. Wolfgangi* Episcopi Ratisbonensis ibid. pag. 613--624. rhythmis & oratione prosaria. Ediderat sed sine Othloni præfatione Mabillonius Sec. V. Benedictin. pag. 712. *Vita S. Nicolai* Myrensis adhuc desideratur. Sicut *Vita S. Magni* quoque. Sed *Vita S. Altonis* Abbatis in Bavaria superiore qui A. 760. diem obiit, illa ipsa videtur quæ exstat sine auctoris nomine in Actis Sanctor. Tom. 2. Febr. 9. pag. 359. & in Mabillonii Sec. III. 2. Benedictin. p. 217.

scripsi, antequam proficiscerer ad monasterium Fuldense. Sed & vitam sancti ALTONIS, *una cum quibusdam carminibus ad eumdem sanctum pertinentibus. Postquam vero redii*, vitam *sancti* MAGNI *scripsi, compulsus fratrum duorum precibus intimis & assiduis*, WILHELMI *scilicet ex congregatione nostra, & alterius qui ad nos discendi causa ex monasterio sancti Magni venit* ADALHAM *dictus, quique nunc in sanctæ Afræ cœnobio Abbas est constitutus.*

Post hæc autem cum viderem simul & audirem undique Christianæ religionis destructionem, Rectorum & Principum negligentiam in subditos, tam in spirituali, quam sæculari vita positos, doleremque jugiter pro talibus, cogitare cœpi, ut quia nullus dignaretur me audire communi sermone loquentem, pro miseriaque tanta condolentem, vel scribendo aliqua sacræ Scripturæ verba proferrem, unde aliquos ædificare possem. Hac igitur causa scripsi librum mei quoque operis novissimum, cui titulum imposui DE CURSU SPIRITUALI. a) *In quo videlicet libro quantum per*

a) Librum *de cursu spirituali* edidit laudatus Pezius Tom. 3. anecdotor. parte 2. pag. 359-400. ubi subjicitur pag. 398. narratio de Comite per solitum aquæ judicium diffamato super equi rapina, atque à reatu liberato, & fragmentum *de*

per sacræ Scripturæ, maximeque per Psalterii & Evangelii campum currere potui, scribendo protuli. Inter hæc & sermones *quosdam,* a) *nec non* epistolas *pro communi utilitate scripsi: quas si quis forte legere voluerit, apud nos invenire poterit. Scripsi etiam ante plures annos librum* DE CONFESSIONE ACTUUM MEORUM, b) *ut si qua infirmitas vel subitanea mors me in extremis impediret à debita Confessione, saltem per scripta patefacerem, quis ex memetipso, quis ex DEI gratia essem.*

Adhuc proferre libet duarum Orationum *verba. Attendens enim sæpius, quia plurimos exemplis pravis seduxi, talia Orationis verba scribere studui, in quibus unusquisque satis doceri potest, quomodo pro se & pro aliis orare debeat: quæ scilicet Orationes cum à quibusdam jam habeantur, in hoc opusculo describere nolui. He-*

de translatione corporis S. Dionysii e Francia in Germaniam ad Monasterium S. Emmerammi.

a) Ex his eidem Pezio debemus *Epistolam de permissionis bonorum & malorum caussis* pag. 253--256. & *sermonem in Natali Apostolorum* pag 539--544. Nec non *precationem peccatoris*, Theodisco idiomate, Tom. I. anecdotor. pag. 417. cum Latina Othloni versione p. 421. Incip. *Trohtin almahtiger.*

b) Hic ipse videtur quem Mabillonius in Analectis edidit.

Hæ autem Orationes, aliaque superius de dictandi dono prolata, tanto magis pietati Divinæ constat referenda, quanto amplius notum est me vitiis plurimis quondam deditum nihil horum meruisse. Ideo autem hæc protuli, ut juxta hoc quod ipse Dominus in Evangelio cuidam dæmoniaco à se liberato præcepit dicens, Vade in domum tuam, & narra quanta fecerit tibi DEus; *ego quoque narrarem, quanta mihi beneficia DEus exhibuerit.*

OTHONUM Imperatorum, *primi* sive magni ab A. 938. ad 974. *secundi* ab A. 974. ad 984. & *tertii* ab A. 984. ad A. 1002. Diplomata quædam in illustris Besselii Chronico Gotwicensi pag. 159. seq. 193. 209. Othonis primi etiam apud Henricum Meibomium Tom. 3. rerum German. p. 739-754.

Pro *Othone IV.* qui ab A. 1208. ad 1212. imperitavit, exstat Apologia Henrici, Meibomii avi adversus Urspergensem Cuspinianum, Seb. Munsterum aliosque edita Helmst. 1624. 4. & in Henr. Meibomii nepotis Tom. 3. rerum German. pag. 111. seq. subjunctis & Diplomatibus pag. 158. seq.

OTHONIS, Apostoli Pomeranorum atque Episcopi Bambergensis A. 1138. vel 1139. defuncti Vita ab Anonymo apud

Surium 2. Jul. atque ab Anonymo ſynchrono (qui SEIFRIDUM Othonis notarium ante oculos habuit) libris III. edita à Caniſio Tom. 2. antiquar. Lect. pag. 235. (edit. novæ Tom. 3. parte 2. pag. 40.) & emendatior in Actis Sanctor. Tom. 1. Julii 2. pag. 371. Vide ſupra in ANDREA *S. Michaëlis Abbate*, T. 1. pag. 248. EBBONE Tom. 2. pag. 261. & in IMBRICONE Tom. 4. pag. 87. Hujus Othonis quædam in *diplomatibus* Bambergenſibus pag. 1122. 1124. Jo. Petri Ludewig. ſcriptorum Bamberg. T. 1. De *Sermonibus* ejus XXXVIII. Manuſcriptis vide Acta Sanctor. Tom. 1. Julii pag. 378.

OTHO *de S. Blaſio*, ſupra, Tom. 1. pag. 678. ſeq.

OTHO *Candidus*, de Alerano ex Marchionibus Montisferrati, & S. Nicolai in Carcere Tulliano Diaconus Cardinalis à Gregorio IX. legatus in Germaniam Angliamque, defunctus A. 1251. Vide Georgii Joſephi Eggs purpuram doctam, Tom. 1. pag. 150. Ex ſcriptis ejus nihil niſi opuſcula de Aſtrologia memorari video.

OTHO *de Caſtro Rudulphi* ſive Rodulphæus, ex Cancellario Pariſienſi Monachus Ord. Ciſterc.

Cisterc. & Episcopus Tusculanus Cardinalis defunctus A. 1273. Vide supra pag. 456. ODO Castillioneus.

OTTO Henrici IV. Imp. nepos, filius S. Leopoldi Marchionis Austriæ & Agnetis quæ Henrici V. Imp. Soror fuit, nuptaque Friderico Svevorum Duci ex eo Fridericum patrem Friderici I. Imp. & Conradum peperit Germaniæ Regem: ipse Conradi III. Imp. frater uterinus, patruus Friderici I. Barbarossæ, Episcopus ab A. C. 1138. *Frisingensis* & fratris in Palæstinam expeditioni A. 1148. comes fuit: ex qua redux abdicato post A. 1156. munere Episcopali Monachus Cisterciensis, in Cœnobio Burgundiæ Morimundensi Abbas diem obiit A. 1158. Ejus laudes celebrat Radevicus lib. 2. cap. 11. & mortem luget Gualtherus lib. IX. Ligurini

Mm 4

*) Lambecius Tom. 2. pag. 470. Pagi ad A. C. 1159. n. 15. Sammarthani Tom. 4. Galliæ Christ. pag. 674. Wigulejus Hund in metropoli Salisburg. pag. 105. Carolus Meichelbeck in Historia Frisingensi: Jo. Petrus Puricellus monument. Mediolanens. in tomo quarto thesauri Italiæ pag. 458. seq. Hugo Menardus in martyrologio Monastico 22. Sept. Chrysostomus Henriquez in Menologio Cisterciensi 7. Sept. & in Annalibus Cisterc. ad A. 1159. cap. 5. Labbe Tom 2. de S E. pag. 149. Carolus Visch in Bibl. Cisterciensi pag. 255. Augustinus Sartorius in Cistertio bistertio &c.

gurini v. 90. ſeq. Epitaphium ejus, quia in illo Chronographiæ Ottonis fit mentio, afferre placet:

Quicquid in orbe beat, præclaros & meliores
Præſulis Ottonis mire cumulavit honores.
Si Proavi vel Avi probitas, ſacer Ordo, poteſtas
Deberent mortis furias cohibere moleſtas,
Non moriturus erat præclare præditus illis.
Heu talem communibus acceſſiſſe favillis!
Quam facunda Viri vox, qualis Philoſophia,
Hortatu Regum docet edita Chronographia.
Luxit eum patria, propria comitata ruina.
Propitietur ei DEUS & pia Virgo Maria.

Ejus *Chronicon* rerum ab initio Mundi usque ad A. C. 1146. *) geſtarum *libri*

*) Albericus ad A. 1146. pag. 313. *Hucusque pertingit narratio Epiſcopi Ottonis, qui fuit vir nobilis & Monachus Morimundi, & una die electus in Abbatem ejusdem loci, ſequenti die factus eſt in Bavaria Epiſcopus Friſingenſis, cum eſſet*

libri VII. ad Singrimum, subjuncto *octavo* de fine Mundi, Antichristi persecutione, resurrectione mortuorum, judicio finali, gloria beatorum atque suppliciis damnatorum. Libri septimi capite undecimo, *) *Hucusque*, inquit Otto, *tam ex Orosii quam Eusebii & eorum qui post ipsos usque ad nos scripserunt libris, lecta posuimus. Ceterum quæ sequuntur* (ab A. 1106. quo Henricus V. patrem exuit Imperio) *quæ recentis memoriæ sunt, à probabilibus viris tradita, vel à nobis ipsis visa & audita ponemus.* Hoc Chronicon una cum ejusdem *Libris II. de gestis Friderici I. Barbarossæ* usque ad A. 1157. & appendice *Radevici* itidem in duos distributa libros usque ad A. 1160. in monasterio quodam Viennensi repertum primus vulgavit *Jo. Cuspinianus* Argentorati 1515. fol. Post Cuspinianum Basileenses cum Gunthero, præmissa præfatione *Melanchthonis* 1569. fol. atque eodem anno inter scriptores à *Petro Pithoeo* recensitos. Denique *Christianus Urstisius* tomo primo scriptorum, Basil. 1584. Francof. 1670. fol. qui etiam Chro-

esset frater Imperatoris ex matre, filius videlicet Leopoldi Austriæ.

*) Casp. Sagittarius Tom. 1. introductionis in Hist. Eccles. pag. 60.

Chronico continuationem alterius *Othonis, Abbatis de S. Blasio* Ord. Benedict. in diœcesi Constantiensi, capitibus sex constantem usque ad A. 1212. & Radevico appendicem Anonymi undecim annorum, & Epistolam de Asiatica Friderici Barbarossæ expeditione in terram sanctam, obituque 10. Jun. A. 1190. adjunxit. Non omittendum est Æneæ Sylvii de Ottonis fide testimonium, qui in historia Friderici III. cum Bœcleri notis edita pag. 10. profitetur eum licet hostibus Pontificum tam arcto nexu junctum, tamen historiæ legem ita servasse, *ut neque cognatio veritati, nec cognitioni veritas officeret.* Ex Codice Manuscr. Cæsareo Viennensi locum Chronici emendat Lambecius Tom. 2. pag. 4. Wilh. Ernestus Tentzelius in dialogis menstruis Germanice editis Anno 1692. pag. 894. laudat Codicem Chronici Ottoniani Manuscriptum in Bibl. Jenensi, una cum Chronico Anonymi quod à Dagoberto I. incipit atque deinde ab aliis continuatum fuit.

Historia domus Austriacæ quæ memoratur à Barnaba de Montalbo aliisque & dicitur fuisse apud Wolfgangum Lazium, necdum a quoquam in dias luminis auras protracta est.

OTHO

OTHO *Kultzing*, Ord. Præmonftr. Præpofitus in Hilgenthal A. 1423. de fundatione & translatione Monafterii fui in Luneburg, exftat Tom. 2. fcriptorum Brunfwic. illuftris Leibnitii pag. 383.

OTHO *Mindenfis* Epifcopus fcripfit *itinerarium* fuum *Hierofolymitanum*, obiitque A. 1324. Hæc de eo Cangius, ad Chronicon Mindenfe provocans. Sed in Chronicis Mindenfibus tum HERMANNI *de Lerbeke* Tom. 2. Leibnitii, & BUSSONIS *Watenftedii* apud Paulinum: tum in Anonymis Piftoriano & Meibomiano, hunc non reperio, licet quatuor Ottones Epifopos Mindenfes referant, fed nec illa ætate, nec itinerarii fcriptorem.

OTHO *de Morena*. Supra pag. 267. MORENA.

Thomas OTTERBURNUS Anglus, Ord. Minor. cujus *Chronicon Regum Angliæ* in A. 1420. definens, Manufcr. in Cottoniana & aliis Angliæ Bibliothecis. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 2334. Luci publicæ expofuit V. C. Thomas Hearne una cum JOANNIS *Frumentarii* five Wethampftede hiftoria rerum Anglicarum usque ad Eduardum IV. Oxon. 1734. 8.

OVIDII

OVIDII nomine, celebratissimi aurea ætate Poëtæ, plura carmina in lucem data sunt, quæ medio vel infimo etiam ævo deberi nemo humanior, qui legerit, dubitabit. Ejusmodi sunt *libri tres de vetula*, *de quatuor humoribus & de ludo latrunculorum*, de quibus dixi lib. 1. Bibl. Latinæ cap. 15. ubi etiam de *Elegia de Philomela*, quam sub *Alphii* OVIDII *Juventini* nomine vulgavit Goldastus Francof. 1610. 8. & alia *de pulice* cui OFILII *Sergiani* nomen idem Goldastus maluit præfigere, & quæ sine loci & anni nota prodiit in 4. sub tempus natæ typographiæ, una cum *libro trium puellarum*, qui incipit: *Ibam forte viam quandam nullo comitante*: & cum carmine leonino *de sagaci nuncio*, cujus initium: *Summi victoris fierem cum victor amoris*, adjunctis PAMPHILI *Mauriliani* amoribus sive carminibus eroticis. In hac editione quædam emendatiora legi quam in elegia de pulice apud Goldastum, ostendit Polycarpus Leyserus in historia poëtarum medii ævi pag. 2070. Eundem pag. 2086. vide de elegia de philomela, quam nuper recudendam dedi in specimine sylloges, cui titulus: *Philomelæ vox*, *centum disertorum hominum stylo commendata*, & quod præmisi Nobiliss. Alberti Jacobi Zellii poëmatibus

bus vernaculis *) editis Hamburgi 1735. 8.

OUDARDUS ſive OUDARIUS, de quo Geſnerus in appendice Bibl. & ex eo Simlerus: *Oudarius ſemilatinus auctor, ſcripſit hiſtorias, in quibus Aventici* (Helvetiorum hodie opidi non procul Friburgo, olim amplæ & opulentæ Civitatis) *ab Alemannis vaſtati mentionem facit. Quem in hiſtoria ſua Paulus Æmilius inter primos ſecutus eſt.*

OUVO, ſive ONNO, Friſius, Monachus Fontanellenſis traditur circa A. 710. ſcripſiſſe de viſione Radbodi Friſiæ Regis, à Pipino A. 692. 697. victi, & de horrenda ejus morte. Vide Suffridum Petri, Poſſevinum & Voſſium II. 26. pag. 274.

Joannes de OXENEDES Anglus Monachus S. Benedicti de Hulmo ſive Ulmo cujus Chronica ab adventu Horſæ & Hengiſti Saxonum in Britanniam ad A. C. 1293. multis de fundatione & dotatione iſtius Monaſterii exſtat Manuſcr. in Bibl. Cottoniana, ut jam notatum Oudino T. 3. p. 969.

Joannes

*) Erweckte Nachfolge zum irdiſchen Vergnügen in GOTT.

Joannes OXRACCUS. Supra Tom. IV. pag. 322.

Henricus OYTA, ſupra Tom. 3. pag. 671.

LIBER XV.

Gvilelmus de PACHENTONIS ſive PACKINGTONUS, ſupra Tom. 3. pag. 468.

PACHINUS JCtus Peruſinus, ad quem Epiſtola Gvinifortii Barzizii A. 1438. data pag. 120.

Propter veteres Latinas quæ exſtant & ſcriptorum ejus & Vitæ verſiones non omittendus mihi S. PACHOMIUS, cujus Monachorum in Thebaide Ægypti Tabbenenſium auctoris præcipui *) & medio ſæculo quarto defuncti vitam, ab auctore incerto, ſed qui illis temporibus vixiſſe ſe profitetur, traditam exhibet Bollandus Tom. 3. Act. Sanctor. Maji, Græce quidem in appendice ad calcem illius Voluminis è Manuſcriptis Florentino, Vaticano & Ambroſiano pag. 25. & 51. Latine autem ex verſione Danielis Cardoni S. I. p. 295. & 334. Ammonis quoque Epiſcopi Epiſtolam

περὶ

*) Vide Palladii Lauſiacam pag. 90. ſeq.

περὶ βίȣ μακαρίȣ καὶ πολιτείας Παχωμίȣ καὶ Θεοδώρȣ, è Manuſcr. Florentino Græce ad calcem Volum. pag. 63. & Latine pag. 347. Cui præmiſſa quædam ἐκ τῶν ἐντολῶν τȣ̃ Παχωμίȣ, cujus generis ſunt *monita ſpiritalia* Pachomii ex Manuſcr. Aldino Latine edita à Gerhardo Voſſio in appendice ad Gregorium Thavmaturgum p. 130. Mogunt. 1604. 4. Incipiunt: *Honora DEum, & valebis.* Tabulam æneam inſtituti Monaſtici regulas complectentem Pachomio traditam ab Angelo narrat Palladius in Lauſiaca cap. 38. & argumentum ejus refert. Eam Angelo dictante didiciſſe Pachomius traditur ſimiliter in Martyrologio Rom. 14. Maj. Prodiit etiam ſæpius *Pachomii Regula* uberior Latine, quam ab auctore primum ſcriptam Ægyptiaco ſermone, deinde verſam Græce, & è Græco ad Silvani Monachi preces Latine redditam à Sancto Hieronymo, nolim inficiari. Primus edidit Achilles Statius Romæ 1575. deinde Petrus Ciacconus ibid. 1588. Hinc Bibliothecæ Patrum collectores, atque editores Operum Joannis Caſſiani. Non hanc modo Regulam cum Hieronymi præfatione, ſed etiam *Pachomii Epiſtolas* quas Gennadius memorat, & plures etiam, illi non memoratas Latine ex inter-

terpre-

terpretatione ejusdem Hieronymi servavit Benedictus Anianensis, qui sæculo IX. claruit, in Concordia sive Codice Regularum, qui ex Lucæ Holstenii editione prodiit Rom. 1661. 4. recusus Paris. 1663. 4. Plura de Pachomio Rosweidus in vitis Patrum pag. 81. seq. præludio ad *vitam* hujus Pachomii à Dionysio Exiguo Latine versam, & Tillemontius Tom. VII. Alterius junioris Monachi Pahomii insignem sermonem ad eos qui Divinam providentiam accusabant quod Saracenis permitteret Christianos cladibus afficere, *λόγον ὑπεραπολογητικόν τε καὶ ἠθικὸν πρὸς τοὺς δυσανασχετοῦντας πρὸς τὰς ἐκ τῶν ἐθνῶν ἐπαγομένας θλίψεις καὶ τὴν θείαν πρόνοιαν λοιδοροῦντας*, Græce & Latine edidit Rev. D. Val. Ernestus Læscherus in appendice ad stromatea dissertationum, Witeberg. 1723. 4. p. 122--169. Incipit: *Ἰησοῦ κυρίου προηγουμένου κελεύοντος.* Seculo septimo scripsisse editor celebratissimus verisimiliter conjicit, scripsisseque in Ægypto vel Syria.

De PACIANO audiendus S. Hieronymus capite 106. de S. E. cui notas meas subjunxi.

PACIA-

PACIANUS, a) *in Pyrenæi jugis Barcilonæ Episcopus, castitate & eloquentia, & tam vita quam sermone clarus scripsit varia opuscula, de quibus est Cervus,* b) *& contra Novatianos.* c) *Sub Theodosio Principe, jam ultima senectute, mortuus est.* d)

a) De hoc Paciano, defuncto circa A. C. 380. ad cujus filium Flavium Dextrum, Hieronymus hunc librum de Viris illustribus A. C. 392. scripsit, & Dexter vicissim Hieronymo omnimodam suam Historiam dedicavit, adeunda Acta Sanctor. ad IX. Martii Tom. 2. pag. 44. Nic. Antonius lib. 2. Bibl. Vet. Hispan. cap. 7. & Tillemontius Tom. VIII. memor. pag. 537. seq. Pro Paciano Codices quidam *Pacatianum*, Honorius *Pacatium*, vitiose. Nam Pacianum vocat præter Freculfum Codex antiquissimus Reginæ Christianæ, annorum 800. Paciani Barcinonensis opuscula continens de quo Mabillonius Tom. 1. musei Ital. pag. 54. Barcinonem Hieronymi ævo Barcilonem dictam probat Nic. Antonius Tom. 1. Bibl. vet. Hispan. pag. 148. licet longe à Pyrenæi jugis in ora maris sitam.

b) Verisimile est Pacianum libro suo, qui hodie non exstat, titulum fecisse *Cervum*, sive *Cervulum*, in quo perstrin-

xit ineptum morem quorundam Christianorum in Hispania, qui Calendis Januariis se in cervorum vel aliarum ferarum habitum commutabant. Hoc idem Pacianus vocat *cervulum facere* sub initium parænetici: *Hoc enim puto proxime cervulus ille profecit, ut eo diligentior fieret, quo impressius notabatur. Et tota illa reprehendendi dedecoris expressi ac sæpe repetiti non compressisse videatur sed erudiisse luxuriam. Me miserum! Quod ego facinoris admisi! Puto nesciebant cervulum facere, nisi illis reprehendendo monstrassem.* Confer Sirmondi antirrheticum secundum cap. 2. Colomesium ad Gyraldum de Poëtarum historia pag. 91. Martinum Lipenium in Historia strenarum Tom. 12. thesauri antiquitatt. Rom. pag. 468. Cangii glossarium Latinum in *cervula* & Græcum in κεβέκολος. Jo. Possinum ad Nili Epist. LXXXI. Ægidium Menagium Orig. linguæ Gallicæ in *Biche* & *charivari.* Joannem Reiskium in dissert. de vecolo & cervolo, edita A. 1679. ad Can. 1. Concilii Antissiodorensis A. 578.

c) Paciani tres *Epistolæ* contra *Sempronianum* Novatianum, una cum ejus *Parænetico* sive exhortatorio *ad Pœnitentiam* & libello *de Baptismo* ad Catechumenos edidit Jo. Tilius Paris. 1538. 4. deinde

deinde Petrus Galesinius typis Pauli Manutii Rom. 1546. fol. cum Salviano, Maximo, Sulpicio Severo & aliis. Exstant etiam in Bibliothecis Patrum, & cum novis Josephi Saenz Cardinalis de Aguirre, in Tomo II. Conciliorum Hispaniæ pag. 79. seq. Paræneticum ad Hermæ Pastoris calcem recudi curavit Caspar Barthius, Cygneæ 1655. 8. Cum illo libro utile fuerit conferre Tertulliani librum de Pœnitentia, nec non quæ ad illum observarunt tum Barthius in adversar. tum Jo. Frid. Gronovius capite XVIII. monobibli observationum Ecclesiasticarum. Non pauca etiam Paciani illustrantur in Latini Latinii Bibliotheca sacro profana pag. 165. Librum *contra Donatistas* præter rem tribui Paciano à Stephano Salazario Carthusiano, notavit Nic. Antonius pag. 150.

d) Chronicon Pseudo Dextri ad A. 391. *Paciano Barcinonensi Episcopo parenti meo succedit Lampius.*

PACIFICUS *Maximus*, Asculanus. Supra pag. 185.

PACIFICA *Summa*, à PACIFICO Novariensi, Ord. Minor. Latine scripta circa A. 1470. & Italice versa à Francisco Tarvisino Carmelita editaque Venet. 1574.

 1580.

1580. Vide Labbeum Tom. 2. de S. E. pag. 152.

Antonius PACINUS, Anglus *vitam Marii* conscripsit, quæ Manuscripta Oxonii superest in Collegio S. Mariæ Magdalenæ. Hæc de eo Vossius pag. 696. quis ille Pacinus, vel cujus Marii, non addit. Acta Marii Persæ & sociorum, tempore Claudii II. Imp. circa A. C. 370 Martyrum, scriptore Anonymo exstant in Actis Sanctorum Tom. 1. Januar. 19. pag. 216.

Monachus PADUANUS, Benedictinus: supra, S. JUSTINÆ Tom. IV. pag. 609.

S. Antonius de PADUA Monachus Franciscanus, supra Tom. 1. pag. 338.

PÆSTANUS Vibonensis, sive *Urbanus* PÆSTONENSIS, perperam inter scriptores relatus, ex corrupto Macrobii loco VI. 4. Saturnal. Vide Lud. Carrionem lib. 1. emendatt. cap. 15. Tom. 3. Lampadis Gruterianæ pag. 118. Vossium pag 827. seq. & Grævii notas in Cic. XVI. 6. ad Atticum.

Gvilelmus de PAGULA, Anglus, Vicarius Winfeldensis, circa A. 1350. scriptor *Summæ summarum*, sive *repertorii Juris Canonici* libris V. *Speculi Religiosorum*, *speculi Prælatorum* ad Regem Angliæ Eduar-

Eduardum III. *Oculi Sacerdotis*, dextri & sinistri. Vide Pitseum pag. 476. Oudinum Tom. 3. pag. 867. seq.

Alius *Gvilelmus* PAGHAMUS, PAGANERUS sive *de* PAGULA, supra Tom. 3. pag. 469.

Jo. Baptista PAIARINUS (*Pagliarini*) nobilis Vicentinus, superstes adhuc post A. 1471. ad Patres Reip. scripsit *Historiæ Vicentinæ libros VI.* ab Urbis originibus usque ad A. C. 1435. Latine nunquam prodierunt, sed ex Italica versione A. 1663. alterata tamen in multis locis. Vide Vossium pag. 577. & Diarium eruditorum Italiæ Tom. X. pag. 471. seq.

Vincentius PALÆOTUS, nobilis Bononiensis, clarus circa A. 1440. Jus in patria ac Ferrariæ docuit, pater ipse & avus *) celebrium JCtorum, socerque Philippi Beroaldi, qui elogium ejus heptalogo suo, sive libello de septem sapientibus inseruit, testatus eum tumulo

*) Inter nepotes clarissimus *Gabriel Palæotus* Alexandri F. ex JCto Bononiensi & Auditore Rotæ Romanæ Cardinalis qui A. 1597 octogenarius Romæ obiit. Hujus vitam ab Augustino Bruno traditam edidit Edmundus Martene T. VI. monumentorum pag. 1386. seq.

mulo illatum Bononiæ anno 73. ætatis, filiis octo feretrum ejus ſubeuntibus. Ex *reſponſis* ejus nonnulla exſtant, ut *de dote* in tractatu tractatuum Juris Tom. IX. pag. 404. Ade Gvidonem Pancirollum lib. 2. cap. 149.

PALEA, ſive Cardinalis hoc nomine, ſive PALEA a) Gratiani diſcipulus, à quo PALEAS in Decreto Gratiani appellatas eſſe volunt. Gvido Pancirollus III. 2. de claris Juris interpretibus: *Cum Gratianus librum Eugenio III. Pontifici offerendum Romam detuliſſet, Cardinali Pocopaleæ, viro alioqui erudito, ſed ambitioſo, cujus opera ad Pontificem introduci volebat, legendum tradidiſſe fertur. Ille alienam laudem in ſe transferre cupiens, volumini quædam a Gratiano omiſſa inſeruit, ſeque operis auctorem eſſe jactitabat. Monachus, hominis fraude intellecta, additiones illas* paleas *eſſe reſpondit*, b) *quæ grano alibi condito inanes reddebantur.* Paleam *enim veteres Theologi literam fructu carentem, vel ſterile opus vocabant.* c) *Itaque*

a) Confer Albericum Gentilem de libris Juris Canonici pag. 34. ſeq. Cangium in Gloſſario.

b) Tanquam nullius pretii, ut apud Albericum in Chron. pag. 32.

Dat Galenus opes & ſanctio Juſtiniana.
Ex aliis paleas, ex iſtis colligo grana.

c) *Theophylact. in Naum Prophet. cap. 3.*

Itaque capita illa postea semper pro paleis sunt inscripta. a) *Alii paleas ab eodem Cardinali* POCAPALEA *nuncupato, quo nomine etiam hodie oppidum in Subalpinis, & familia vocatur, dictas fuisse censent. Nonnulli à* Palea *Gratiani discipulo* b) *qui diversas ejus libri inscriptiones quandoque etiam improbatas fecit,* c) *paleas nominatas fuisse autumant. Neque desunt, qui hæc fabulosa existimantes, Decreta quædam novissima adjecta, velut suspecta, & fide carentia, paleas* d) *appellatas fuisse credant, opus, quod patrum Pontificumque Decretis scateat, Decretum inscriptum fuit.*

PALFURIUS sive *Palphurius Sura*, aliis vitiose *Calpurnius*, scripsit ephemeridas vitæ Gallieni Imp. suppar illorum temporum, laudatus Trebellio Pollioni in vita Gallieni cap. ult. Imperitavit Gallienus, Valeriani F. ab A. C. 253. ad 268. Alius ut videtur, licet ætate eadem, Palfurius potentissimus latro, quo capto atque interfecto omnem Isauriam

a) Cæpo in tractat. de cognitione librorum Juris Can.
b) Imol. in R. de verb. oblig. sub n. 5.
c) Speculator in tit. de disputat. & allegat. §. ult. in fin. Cæpo in d. tract. n. 14. Præpos. Alex. in prooem. decret. Jas. in rubr. de action. n. 12.
d) Est etiam qui velit παλαιὰς, tanquam antiquatas.

liberavit Probus Imperator circa A. 279. teste Vopisco in Probi vita cap. 16. Alius certe & antiquior Palfurius Sura de Oratoribus coronatus, quem Consularem pulsum Senatu à Vespasiano quod Vitellianarum partium fuisset, restituere noluit Domitianus, teste Svetonio cap. 13. Idem tamen à Scholiaste Juvenalis IV. 53. traditur *transivisse ad Stoicam sectam, in qua cum prævaleret eloquentia & artis poëticæ gloria, abusus familiaritate Domitiani, acerbissime partes delationis exercuit, quo interfecto, Senatu accusante damnatus est.*

Domitius PALLADIUS Soranus, cujus poëmata edita Venet. 1498. 4. per Jo. Baptistam Sessam, Mediolanensem.

PALLADIUS *Fuscus* sive *Niger*, Patavinus. Supra Tom. 2. pag. 681.

PALLADIUS *Patavinus*, supra Tom. 2. pag. 671. in Palladio Fusco.

PALLADIUS *Rhetor* Latinus, cujus declamationem memorat Symmachus lib. 1. Epist. 9. Ad eundem scribit lib. IX. Epist. 1. & fratrem suum appellat, spectatum bonis omnibus facundiæ atque eruditionis; lib. 1. Epist. 88. Ejusdem pompam cum acrimonia Quintiliani celebrat Sidonius Apollinaris Lib. V. Epist.

Epist. 10. De eodem Symmachus III. 50. *Si quid præterea scitu opus est, meus Palladius indicabit, quem ego non minus doleo abductum à juventute Romana, quam gratulor in spem sui honoris accitum.* Jo. Sarisberiensis lib. 3. Metalogici cap. 10. *Est autem, ut ait Palladius, magna pars prudentiæ, ejus cum quo agitur æstimare personam.*

PALLADIUS à Cæleſtino I. Papa missus in Scotiam, idemque primus Scotorum Episcopus circa A. C. 431. Vide vitam S. Patricii cap. 25. Usserii Antiquitates Britannicas cap. 16. Antonium Pagi ad A. 429. num. 11. seq. & 431. num. 51. Acta Sanctor. Tom. 2. Julii VI. pag. 286. seq. Hunc cum Palladio, Helenopolitano in Bithynia Episcopo, Græco Vitæ S. Chrysostomi scriptore confundunt Trithemius cap. 133. & Baleus XIV. 6. tribuens ei præterea librum contra Pelagianos, & Homilias plures & Epistolas ad Cæleſtinum. De Helenopolitano aliisque Palladiis dixi lib. V. cap. 32. Bibl. Græcæ in limine Voluminis IX.

Joannes PALMER. supra Tom. IV. pag. 322.

Thomas PALMERANUS, infra THOMAS *Hibernicus.*

Matthæus PALMERIUS Florentinus. Supra hoc præsenti Volumine pag. 148.

Matthias PALMERIUS Pisanus Supra p. 150. De versione Latina libri *Aristeæ* de LXX. Interpretibus dictum lib 3. Bibl. Græcæ c. 11. §. 2. Omitto alios plerosque juniores, ut Antonium atque Eduardum & Jeffreum sive Gothofredum & Thomam Palmerium Anglos, Franc. Palmerium Romanum, Julianum & Antonium atque Jac. Palmerium à Grentemesnil, Janum Mellerum Palmerium, Brugensem: Nicolaum Palmerium patria Siculum Episcopum Hortanum, defunctum A 1467. cujus Sermones & Quæstiones illustris Fontaninus celebrat: Palmerium Vicentinum &c.

Marcellus PALONIUS, supra pag. 65.

PALPONISTA, vide in BERNARDO *Geystensi* Tom. 1. pag. 626. seq.

PALTRAMI sive VATZONIS, Consulis Viennensis Chronicon Austriacum à nato CHristo ad A. 1301. inde à *Nicolao* VISCHEL, Cœnobita Sancrucensi Ord. Cisterc. in Austria inferiore continuatum ad A. 1310. & ab Anonymo ad A. 1454. exstat in Hieronymi Pezii scriptoribus Austriacis T. 1. p. 707--738. Ceteræ Vischelii lucubrationes, teste eodem

Pezio

Pezio p. 706. in Bibl. Sancrucensi Manuscripta sunt *libri XII. de laudibus S. Mariæ* Virginis, & diversus ab illis tractatus qui *Imago B. Virginis* inscribitur. Liber *de incarnatione Verbi*, contra *Catharos hæreticos*. Tractatus *de sex operibus Abigail*. Tractatus *de Eucharistia*, fratri Ernesto Vischel, priori & Lectori in Baden dedicatus. Tractatus *contra perfidos Judæos*.

Petrus de PALUDE sive PALUDANUS (*de la Palu*) Burgundus Ord. Præd. Diffinitor Provinciæ, Magister in Theologia, Paris. & à Papa Joanne XXII. Nuncius missus in Flandriam. Confer Raynaldum ad A. 1318. num. 20. & Acta Inquisitionis apud Baluzium Tom. 1. Misc. pag. 163. seq. Inde A. 1329. creatus Patriarcha Hierosol. diem obiit A. 1342. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 603. seq. & Oudinum Tom. 3. pag. 896. seq. Scripsit Commentarios *in universa Biblia*, cum *Præfationum* libro amplissimo. *In IV. libros Sententiarum* Paris. 1530. fol. 2. Volum. *Quodlibeta*. Tractatum *de causa immediata Ecclesiasticæ potestatis*, divisum in partes VI. & Paris. 1506. editum. Vide Labbeum T. 2. De S. E. p. 211. XXIII. *articulis Censuram de Joanne de Poliaco* Doctore Paris. Socio Navarrico, qui summi Pontificis auctoritatem

tem

Matthæus PALMERIUS Florentinus. Supra hoc præsenti Volumine pag. 148.

Matthias PALMERIUS Pisanus Supra p. 150. De versione Latina libri *Aristeæ* de LXX. Interpretibus dictum lib 3. Bibl. Græcæ c. 11. §. 2. Omitto alios plerosque juniores, ut Antonium atque Eduardum & Jeffreum sive Gothofredum & Thomam Palmerium Anglos, Franc. Palmerium Romanum, Julianum & Antonium atque Jac. Palmerium à Grentemesnil, Janum Mellerum Palmerium, Brugensem: Nicolaum Palmerium patria Siculum Episcopum Hortanum, defunctum A. 1467. cujus Sermones & Quæstiones illustris Fontaninus celebrat: Palmerium Vicentinum &c.

Marcellus PALONIUS, supra pag. 65.

PALPONISTA, vide in BERNARDO *Geystensi* Tom. 1. pag. 626. seq.

PALTRAMI sive VATZONIS, Consulis Viennensis Chronicon Austriacum à nato CHristo ad A. 1301. inde à *Nicolao* VISCHEL, Cœnobita Sancrucensi Ord. Cisterc. in Austria inferiore continuatum ad A. 1310. & ab Anonymo ad A. 1454. exstat in Hieronymi Pezii scriptoribus Austriacis T. 1. p. 707--738. Ceteræ Vischelii lucubrationes, teste eodem

Pezio

Pezio p. 706. in Bibl. Sancrucenſi Manuſcripta ſunt *libri XII. de laudibus S. Mariæ* Virginis, & diverſus ab illis tractatus qui *Imago B. Virginis* inſcribitur. Liber *de incarnatione Verbi*, contra *Catharos hæreticos*. Tractatus *de ſex operibus Abigail*. Tractatus *de Eucharistia*, fratri Erneſto Viſchel, priori & Lectori in Baden dedicatus. Tractatus *contra perfidos Judæos*.

Petrus de PALUDE ſive PALUDANUS (*de la Palu*) Burgundus Ord. Præd. Diffinitor Provinciæ, Magiſter in Theologia, Pariſ. & à Papa Joanne XXII. Nuncius miſſus in Flandriam. Confer Raynaldum ad A. 1318. num. 20. & Acta Inquiſitionis apud Baluzium Tom. 1. Miſc. pag. 163. ſeq. Inde A. 1329. creatus Patriarcha Hieroſol. diem obiit A. 1342. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 603. ſeq. & Oudinum Tom. 3. pag. 896. ſeq. Scripſit Commentarios *in univerſa Biblia*, cum *Præfationum* libro ampliſſimo. *In IV. libros Sententiarum* Pariſ. 1530. fol. 2. Volum. *Quodlibeta*. Tractatum *de cauſa immediata Eccleſiaſticæ poteſtatis*, diviſum in partes VI. & Pariſ. 1506. editum. Vide Labbeum T. 2. De S. E. p. 211. XXIII. *articulis Cenſuram de Joanne de Poliaco* Doctore Pariſ. Socio Navarrico, qui ſummi Pontificis auctoritatem

tem convellere instituerat. Confer Jac. Quetif Tom. 2. pag. 820. *Sermones* thesauri novi de tempore & de Sanctis, & Quadragesimale, sæpius editos etiam sine nomine auctoris, quorum pars etiam aliis auctoribus videtur tribuenda. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 607. seq. *Tabulam alphabeticam super Legendas Sanctorum Jacobi de Voragine*, quam alii *Nicolao de* HANAPIS malunt adscribere. *Librum Historiarum*, sive *librum Bellorum Domini*. Tractatum *de paupertate CHristi & Apostolorum* contra Michaëlem Cæsenatem de quo supra Tom. 1. pag. 881. *Epistolam* ad Magistrum Ordinis F. Hugonem de Vauceman, Campanum, responsivum ad Consulta, *quomodo Fratres Prædicatores possint reditus & anniversaria retinere*. A. 1332. ad expeditionem Philippi Valesii Galliarum Regis in Palæstinam, *Directorium terræ Sanctæ*, quod Gallice A. 1454. vertit Sebastianus Mamerot Cantor Ecclesiæ Trecensis. Præcipuus etiam auctor fuit *determinationis* Facultatis Paris. *de visione beatifica* contra Joannem XXII quæ exstat in Launoji historia Gymnasii Navarrei pag. 61. Boulæum hist. Academiæ Paris. Tom. IV. pag. 236. & Nic. Coeffetellum adversus Mornæi mysterium Iniquitatis pag. 1040.

Ange-

Angelus Philippus de PANDULPHINIS, Florentinus, defunctus A. 1446. Ejus dialogum œconomicum cum filiis & nepotibus laudat Julius Niger in historia scriptorum Florentinor. p. 46.

PANDULPHUS Masca *de Alatro*, sive *Aletrinus*, Pisanus ex Ostiario Lateranenensis Ecclesiæ, Cardinalis Presbyter defunctus A. 1198. Gelasii II. ab A. 1118. 21. Jan. ad 1119. 29. Jan. Papæ vitam scripsit, è Manuscr. editam à Papebrochio, propylæo ad Acta Sanctor. Maji pag. * 9. II. Vulgaverat etiam notasque addiderat Constantinus Cajetanus Rom. 1638. 4. Apud Ludovicum Jacobum Bibl. Pontificiæ pag. 410. reperio consignasse hunc Pandulphum *Vitas Romanorum Pontificum à S. Petro usque ad Innocentium III.* Venet. 1547. & 1600.

PANDULPHUS *Anglus* scriptor, librorum *de meatibus terræ*, de quibus Simlerus ex Lumine animæ Matthiæ Farinatoris edito A. 1477.

PANDULPHUS *Capuanus*, Presbyter, in Casino sub Desiderio Abb. Monachus factus, Divina sæcularique literatura eruditus, scripsit ad Petrum Salernitanum Abbatem librum *de Calculatione.* Versus *de termino Paschæ Hebræorum; de circulo solari ad concurrentes inveniendos; de Cyclo lunari, de feria Paschæ Hebræo-*

bræorum invenienda; ad annos Domini inveniendos: qualiter sint inveniendæ indictiones. De Luna cujusque diei invenienda absque Embolismorum contrarietate. Quomodo fallunt qui se scire putant, quot horis, vel punctis luna in unaquaque nocte luceat. Quibus modis cursus solis dividatur: quomodo efficiatur bissextus ad ferias Kalendarum inveniendas: Qualiter vel unde regulæ ad ferias mensium inveniendas præcedant. Quomodo regula terminorum Hebræorum (Paschæ) *ex cursu solis inveniatur: ad feriam unius cujusque diei inveniendam. De quatuor temporibus, in quibus datariis solstitia veraciter esse debeant: ubi æquinoctia veraciter credantur esse. Quomodo Adventus Domini sit inveniendus. Ut litera hebdomadarum per totum annum memoriter inveniatur. Quomodo CHristus sit passus in tertio Kalendas Aprilis. Quomodo anni ab origine mundi omnes fallunt. Qualiter Luna quintadecima non potest ad illam diem, qua facta fuit, pertinere. De assumtione Sanctæ Mariæ. De Agnete Imperatrice.* Fuit autem temporibus Michaëlis (Ducæ, qui A. 1078. obiit) & Alexii (Comneni qui A. 1081. cœpit præesse) Imperatorum.

Hæc de Pandulpho Petrus Diaconus de viris illustribus Casinensibus cap. 26. Ex Pandulphi scriptis & *Canonibus Mathema-*

thematicis qui in Bibl. Casinensi servari traduntur, nihil quod sciam editum exstat.

PANDULPHUS *Casinensis*, Monachus atque inde R. E. *Cardinalis*, Episcopus Ostiensis defunctus A. 1134. quem celebrans idem Petrus Diaconus cap. 25. *Sermones* ejus de totius anni festivitatibus, & *Rhythmum* in laudem S. Mariæ memorat.

PANDULPHUS *Collenutius*. Supra Tom. 1. pag. 1118.

PANDULPHUS *Ostiensis*, idem cum altero Casinensi.

PANDULPHUS *Pisanus*, idem cum Alctrino.

PANDULPHUS *Theanensis* in regno Neapol. Episcopus, cui Petrus Diaconus librum de Viris illustribus Casinensibus jussu ejus scriptum dedicavit.

PANORMITANUS. Vide ANTONIUS, Tom. 1. pag. 339. & PANORMITANUS Abbas & Episcopus, in NICOLAO *de Tudeschis*, supra in hoc volumine p. 393. Hic enim intelligitur apud Hermannum ab Hardt Tom. 6. Concilii Constantiensis prolegom. pag. 16. ubi affertur locus ex Panormitani prægrandi

di opere Manuscr. pro auctoritate Concilii Basil. contra Eugenium Papam.

PANTALEON Medicus, cujus summa de confluentia lacticiniorum, & tractatus varii de butyro, de caseorum variarum gentium differentia & facultate prodierunt Taurini 1477. fol.

PANTHEON, supra in GODFRIDO Viterbiensi Tom. 3. pag. 201.

Onufrius PANVINIUS. Supra in ONUFRIO.

PAPIAS Grammaticus non ineruditus, Lombardus patria, scriptor *Lexici* sive *Elementarii*, à quo Vocabulistæ nomen tulit, editi primum Mediolani 1476. fol. ac deinde sæpius Venetiis, de quo non repetam quæ dixi lib. IV. Bibl. Latinæ c. 7. Papiam in glossario Manuscr. laudat Geverh. Elmenhorstius notis ad Epistolam Mansveti, Episcopi Mediol. Sed quæ ex illo affert, in Papia edito leguntur. De Aquicinctensi & Leidensi Codicibus Papiæ MSS. vide Oudinum T. 2. p. 62. Citatur Papias etiam à Joanne Gersone Tom. 1. Opp. edit. Dupinianæ pag. [illegible] & à Boccacio III. 13. geneal. Deorum atque alibi. In Lexico eruditorum Germanice vulgato Lipsiæ, præter rem traditur Papiæ glossarium in Putschii Grammaticis reperiri. Sed exstant in illis p. 1639. ad

ad 1666. *explicationes notarum veterum* ex Papiæ glossario excerptæ. *Epistolas* à Trithemio memoratas nemo in lucem protulit.

Chronicon Regia Monachorum Coloniensium S. PANTALEONIS. Ord. Bened. ab Orbe condito post primum Collectorem, qui tempore Ottonum sæculo X. scripsit, continuata usque ad A. 1162. atque edita à Jo. Georgio Eccardo Tom. 1. scriptorum medii ævi pag. 683--944. qui etiam versionem veterem Germanicam ejusdem Chronici, ab Henrico Aucupe usque ad captum A. 1162. Mediolanum subjunxit pag. 945--1006. GODEFRIDUS Monachus Pantaleonita continuavit hoc Chronicon ab A. 1162. ad A. 1237. de qua continuatione vulgata à Frehero Tom. 1. scriptor. rerum Germ. dixi supra Tom. 3. pag. 197.

PAPPOLI Carnotensis Episcopi libellus Synodo Parisiensi A. C. 573. oblatus exstat in Conciliorum tomis & in Ruinarti Gregorio Turonensi p. 1340.

[illegible]US, aliis PACATUS, qui Paulini [illegible] vitam versibus instituit tradere, [illegible] Epistolam de ejusdem obitu, cui [illegible] 31. interfuit, dicavit Oranius de quo [illegible] pag. 501.

PARATI nomine Sermones, cujus prima homilia incipit à Verbis: *Paratus est judicare vivos & mortuos*, de tempore & de Sanctis, lucem sæpius viderunt, ut Argentinæ 1487. Norimb. 1500.

Henricus PARCHENUS, Anglus, Carmelita in Monasterio Dunocastrensi circa A. 1464. præter *Orationem de paupertate CHristi*, & *Conciones* sacras, scripsit Commentaria in libros Meteororum Aristotelis, memorata Lelando cap. 5?. *Dialogum divitis & pauperis* addit Pitseus pag. 660.

PARDULUS Episcopus circa A. 847. Laudunensis, cujus Epistola ad Hincmarum Remensem Tom. 2. Opp. pag. 838. Incipit: *Gloria in excelsis DEO, per quem mihi sanitatem vestram omnibus prosperaram redditam gaudeo.* De Synodis quibus Pardulus hic interfuit, vide Caveum.

Guido de PARE sive de PARETO, Generalis Ord. Cisterc. & R. E. Cardinalis defunctus A. 1202. De quo supra Tom. 3. pag. 382. De ejus *summa Theologiæ* Manuscr. in Bibl. Victorina, Oudinus Tom. 2. pag. 1687. Incipit: *Contestare populum, ne forte* &c.

Joannes PARIS. Supra Tom. IV. pag. 324. seq.

Julius

Julius PARIS. ibid. pag. 594.

Matthæus PARIS. Hoc præſenti Volum. pag. 153.

PARIS *de Craſſis* ſive *Graſſis*, Bononienſis Magiſter ab A. 1513 cerimoniarum Eccleſiæ Rom. & Epiſcopus Piſaurienſis ab A. 1515. ad 1528. Confer Ughellum Tom. 2. pag. 863. & Chriſt. Godofredi Hofmanni, cum magna harum litterarum jactura ſuperiore anno 1735. extincti, novam Scriptorum ſyllogen Tom. 1. pag. 467. ſeq. Hujus *Commentarii rerum Romanarum ſub Pontificatu Julii II.* ſub A. 1503. ad 1513. Manuſcripti fuere in Bibl. Baluziana. Excerptum ex ejus Diario A. 1517. exſtat inter Mabillonii Ordines Romanos Tom. 2. muſei Italici pag. 587. Vide ſupra pag. 505. Ampliora excerpta ab A. 1518. ad obitum Leonis X. A. 1521. in laudatæ ſylloges illuſtris Hoffmanni tomo primo *) Lipſ. 1731. 4.

PARISIENSIS de Virtutibus & Vitiis. Vide GUALTERUS *Hunte*.

PARISIUS *de Cereta* ſcriptor Chronici Veronenſis ab A. C. 1117. ad 1278. quod cum continuatione neſcio cujus ad A.

 1375.

*) Acta Erud. 1731. pag. 417.

1375. ex Manuſcr. Codice vulgavit eruditiſſimus Muratorius *) tomo theſauri ſcriptorum Italiæ octavo.

PARMENIANUS Donatiſtarum Epiſcopus Carthagine & ſucceſſor Donati circa A. 370. pro ſecta ſua ſcripſit tractatus quos ab OPTATO confutatos dixi ſupra pag. 498. Eundem Parmenianum TYCHONII Afri libris tribus de bello inteſtino & expoſitionibus diverſarum cauſarum reſpondere conatum, oppugnavit S. AUGUSTINUS libris tribus contra Epiſtolam Parmeniani, qui exſtant tomo IX. edit. Benedictin. Confer Tillemontium Tom VI. memoriar. pag. 141. ſeq. Henrici Noriſii Opera T. IV. p. 382. ſeq.

PARMENSE Diarium ab A. 1477. ad 1482. editum in laudati Muratorii Tom. XXII. theſauri Italiæ pag. 247--398. & Chronicon Parmenſe ab A. 1038. ad 1039. T. IX. p. 75.

PAROCHIALE Curatorum. Supra in MICHAELE *Lochmaiero*.

PARSEVALDUS *Belligenius* Brugenſis, cœcus natus, ſymbolo utebatur verbis Davidis Pſalm. CXLV. 8. *Dominus illuminat cœcos.* Hic præſtans eruditione humaniores litteras docuit Pariſiis ſub ſæculi

*) Journal des Sav. A. 1733. p. 48.

fæculi XVI. initia. Ex fcriptis ejus nihil memorari comperi nifi fcholia ad Quintiliani declamationem primam pro cœco contra novercam. Eorum autem nullam ab editoribus Quintiliani habitam rationem effe video.

Æmilius PARTHENIANUS ex uno notus Vulcatio Gallicano in vita Avidii Caffii cap. 5. *De hoc multa gravia contra militiam licentiam facta inveniuntur apud* Æmilium Parthenianum, *qui affectatores tyrannidis jam inde à veteribus hiftoriæ tradidit.* Æmilium Paternianum vocat Gesnerus in appendice Bibl.

Antonius PARTHENIUS *Lafcicius* Veronenfis, cujus Commentarii in Catullum fæpius editi poft primam editionem Venetam 1487. fol.

PASCHALIS I. Romanus ex Ord. Bened. Papa ab A. 817. Jan. 28. ad A 824. Maji 14. de quo Acta Sanctor. Tom. 3. Maji p. 391. feq. Ex ejus *Epiftolis* quas in Vaticana Bibl. fervari notat Lud. Jacobus pag. 168. Bibl. Pontificiæ, non plures exftant in Conciliorum tomis quam *tres*, 1) de confirmatione privilegiorum Ravennatenfis Ecclefiæ, ex Ughelli Tom. 2. Italiæ facræ, 2) de inventione reliquiarum S. Cæciliæ, ex Baronio ad A. 821. num. 4. 3) ad Bernardum Vien-

nensem Archiepiscopum [redacted] io ad
A. 817. n. 19.

PASCHALIS II. antea *R*[redacted] *Ra-*
gingerius Bledanus, ex [redacted] d Be-
ned. Cardinalis atque i[redacted] b A.
1099. August. 12. ad A[redacted] n. 18.
Ejus vitam nuper tradi[redacted] nus a
V. C. Jo. Adolpho He[redacted] Mar-
purg. 1728. 8. *Epistolas*[redacted] d Hi-
spanos exhibet Agvirriu[redacted] Con-
cil. Hispan. pag. 314. seq[redacted] pag.
330. Longe plures Pa[redacted] undi
Epistolæ, *centum & septe*[redacted] n to-
mis Conciliorum, una c[redacted] ennis
Decretorum è Gratiano. [redacted] om.
XI. Bibl. Græcæ pag. 601. [redacted] s ali-
quot hujus Pontificis f[redacted] me-
rus libro tertio, quarto [redacted] e hi-
storiæ, ad quem vidend[redacted]
pag. 132. & Wilhelmus [redacted] nen-
sis pag. 273. 274. 275. [redacted] stant
apud Baluzium in appe[redacted] Mar-
cam Hispanicam pag. 1[redacted] pen-
dice ad Reginonem pag. [redacted] n to-
mo VII. Miscellaneorum [redacted] seq.
ubi Epistolæ quinque, [redacted] pag.
174. 182. 183. 188. 192. [redacted] x. &
Tom. V. pag. 188. 277. [redacted] qua-
tuor in Edmundi Martene [redacted] nec-
dotorum pag. 336. seq. [redacted] Ge-
orgii Eccardi Corpus scri[redacted] medii
ævi

ævi Tom. 2. pag. 233. seq. 258. seq. 270. seq. & Dacherium ad Gvibertum Novigentinum pag. 588.

PASCHALIS III. antea Gvido, Cremensis sive Cremanus a) an Cremonensis, b) Antipapa adversus Alexandrum III. ab A. 1167. Aug. Ejus *Epistola* ad Ludovicum VII. cognomento Juniorem, Francorum Regem edita à Francisco du Chesne Tom. IV. rerum Francor. pag. 729.

PASCHALES Epistolæ, sicut in Oriente ab Episcopis Alexandrinis ad Ecclesias Græce missæ olim quotannis ad solenne Paschatis tempus indicendum, ex decreto Synodi Nicænæ c) ut Epistolæ Dionysii, Lucii, Theophili, Proterii, Athanasii & Cyrilli Alexandrinorum Episcoporum testantur, de quibus in Bibl. Græca d) dicere me memini: Simili-

 ter

a) Ptolemæo Lucensi ad A. 1161. Petro Blæsensi Epist. 48. Ughello aliisque. Giornale de' letterati d'Italia Tom. X. pag. 275.

b) Bergomensi ad A. 1160. Auctori annalium Pisanor. ad A. 1165. Francisco Arisio, Cremonæ litteratæ Tom. 1. pag. 78. seq.

c) Leo M. Epist. 94. (al. 64.) ad Marianum, Cyrillus Alex. in prologo Cycli apud Bucherium pag. 481.

d) Lib. V. cap. 27. Tom. 8. pag. 566.

ter in Hispania metropolitani de Paschatis celebrandi tempore litteris invicem se inquirere jussi sunt in Concilii IV. Toletani Canone V. A. C. 633. Atque Ecclesiarum Occidentis non minorem curam Paschatis definiendi fuisse, Victorii Aquitani, Paschasini, Dionysii Exigui, Isidori, Ceolfridi, Bedæ aliorumque scripta testantur. Confer Anonymi a) eruditas observationes in veterum Patrum & Pontificum Prologos & Epistolas Paschales, aliosque antiquos de ratione Paschali scriptores. Amst. 1734. 4.

PASCHASINUS Siciliensis Lilybetanus in Sicilia Episcopus, qui Concilio Chalcedonensi A. 451. Leonis M. nomine interfuit, unde Acta illius Concilii ei tribuit Trithemius. Exstat ejus, laudata Isidoro cap. XI. de Scriptor. Eccles. & cap. 24. de Viris illustribus, *Epistola de Paschatis observatione* ad Leonem M. quæ sæpius inter Leonis M. Epistolas & in Quesnelliana editione p. 412. & in Conciliorum tomis & in Bucherii doctrina temporum lucem vidit. Confer Quesnelli notas pag. 263. 326. 797. seq. edit. primæ. Ex hac Epistola alii *duas de Pascha-*

a) Acta Erud. 1735. pag. 456.

Paſchate, & *de fontis miraculo* & *de captivitate Vandalica* *) Epiſtolam induxerunt. Vide Mongitorem Tom. 2. Bibl. Siculæ pag. 119. *Epiſtola* altera, & ſententia *de damnatione Dioſcori Alexandrini* occurrit in Actione 3. Synodi Chalcedonenſis, in iisdem Conciliorum tomis T. 2. Harduin. pag. 343. Confer Tillemontium Tom. XV. memoriar. pag. 662.

PASCHASIUS Diaconus Eccleſiæ Rom. clarus ab Anno 492 ad annum circiter 512. de quo Acta Sanctorum, Tom. VII. Maji 31. pag. 438. ſeq. Exſtat ejus *Epiſtola ad Eugippium* vitæ S. Severini ſcriptorem, de cujus editionibus dixi Tom. 2. pag. 378. *Libros* Paſchalii *de Spiritu S.* rectiſſimos & luculentos celebrat Gregorius Magnus dialogor. IV. 40. hos vero *duos* qui exſtant ſub Paſchaſii nomine, Oudinus Tom. 1. pag. 1339. ſeq. & 1304. ſeq. non contemnendis rationibus diſputat FAUSTO Reienſi tribuendos eſſe. Prodiere Colon. 1539. 8. & Joanne à Fuchte curante, Helmſt. 1613. 8. & in Bibliothecis Pa-

*) Chronicon breve apud Ruinartium pag. 113. hiſt. perſecutionis Vandalicæ: *Quo tempore Vandali capta Carthagine Siciliam quoque deleverunt, cujus captivitatem* Paſchaſinus *Lilybitanus antiſtes in Epiſtola, quam de ratione Paſchali Papæ Leoni ſcripſit, meminit.*

trum, ac novissima Lugdunensi Tom. 8. pag. 806.

PASCHASIUS Diaconus, à superiore diversus, qui S. Martino Presbytero adhuc, & *Dumiensi* Abbati, deinde ab A. 560. Bracarensi Episcopo dicavit versas è Græco jussu illius *Vitas Patrum*, quæ in Rosweidi Vitis Patrum Antwerp. 1615. Lugd. 1617. atque Antw. 1628. fol. librum septimum occupant. Vide Oudinum Tom. 1. pag. 1471. Vossium pag. 242. & quæ de Rosweidiano opere dixi Volum. IX. Bibl. Græcæ pag. 27. seq.

PASCHASIUS *Rathbertus* Abbas Ord. Bened. Cœnobii S. Petri Corbejensis ad Samonam in diœcesi Galliæ Ambianensi ab A. 844. ad 851. de quo ENGELMODUS, & Jacobus Sirmondus in vita præmissa Operibus Paschasii & Tom. IV. Sirmondi Operum pag. 622. & in Patrum Bibl. Tom XIV. edit. Lugd. p. 352. & in Actis Sanctor. Tom. 3. April. 26. pag. 4. Ejus Opera à laudato Sirmondo Paris. 1618. fol. junctim edita atque inde recusa in Bibliothecis Patrum Colon. tomo IX. & Lugd. Tom. XIV. præmisso privilegio quod Corbejensis Monasterii Abbati concessit Synodus Parisiensis A. 846.

Com-

Commentaria ampla & docta *in Evangelium Matthaei libri XII.* ad Guntlandum, Monachum Monasterii S. Richarii Confessoris & ad sanctissimos in CHristo fratres*) in quibus cum Ammonii canonibus sequi se profitetur SS. Hieronymum, Hilarium, Ambrosium, Augustinum, Gregorium, Chrysostomum & Bedam, questusque præ Græcorum facundia Latinam paupertatem egere documentis, negat se FORTUNATIANI & VICTORINI in Matthæum opuscula reperire potuisse. Confer Rich. Simonis Hist. Criticam Novi Testamenti lib. 3. cap. 17. pag. 383. seq. Dupinium Tom. VII. Bibl. Eccles. pag. 79. seq.

Expositio in Psalmum XLIV. Eructavit cor meum Verbum bonum, *libri III.* ad sacras Virgines Svessione in S. Mariæ Monasterio degentes.

In lamentationes Jeremiæ Prophetæ, quas a nemine Latinorum explanatas ait se legisse, *libro V. Paschasius Ratbertus Monachorum omnium peripsema, seni* Odilmanno *plurimam & sempiternam salutem.* Prodierant

*) Vide prologos libri V. & XI. ubi Paschasius Ratbertus se vocat *Monachorum omnium peripsema & Levitarum ultimum.*

trum, ac novissima Lugdunensi Tom. 8. pag. 806.

PASCHASIUS Diaconus, à superiore diversus, qui S. Martino Presbytero adhuc, & *Dumiensi* Abbati, deinde ab A. 560. Bracarensi Episcopo dicavit versas è Græco jussu illius *Vitas Patrum*, quæ in Rosweidi Vitis Patrum Antwerp. 1615. Lugd. 1617. atque Antw. 1628. fol. librum septimum occupant. Vide Oudinum Tom. 1. pag. 1471. Vossium pag. 242. & quæ de Rosweidiano opere dixi Volum. IX. Bibl. Græcæ pag. 27. seq.

PASCHASIUS *Rathbertus* Abbas Ord. Bened. Cœnobii S. Petri Corbejensis ad Samonam in diœcesi Galliæ Ambianensi ab A. 844. ad 851. de quo ENGELMODUS, & Jacobus Sirmondus in vita præmissa Operibus Paschasii & Tom. IV. Sirmondi Operum pag. 622. & in Patrum Bibl. Tom XIV. edit. Lugd. p. 352. & in Actis Sanctor. Tom. 3. April. 26. pag. 4. Ejus Opera à laudato Sirmondo Paris. 1618. fol. junctim edita atque inde recusa in Bibliothecis Patrum Colon. tomo IX. & Lugd. Tom. XIV. præmisso privilegio quod Corbejensis Monasterii Abbati concessit Synodus Parisiensis A. 846.

Com-

Commentaria ampla & docta *in Evangelium Matthæi libri XII.* ad Guntlandum, Monachum Monasterii S. Richarii Confessoris & ad sanctissimos in CHristo fratres*) in quibus cum Ammonii canonibus sequi se profitetur SS. Hieronymum, Hilarium, Ambrosium, Augustinum, Gregorium, Chrysostomum & Bedam, questusque præ Græcorum facundia Latinam paupertatem egere documentis, negat se FORTUNATIANI & VICTORINI in Matthæum opuscula reperire potuisse. Confer Rich. Simonis Hist. Criticam Novi Testamenti lib. 3. cap. 27. pag. 383. seq. Dupinium Tom. VII. Bibl. Eccles. pag. 79. seq.

Expositio in Psalmum XLIV. Eructavit cor meum Verbum bonum, *libri III.* ad sacras Virgines Svessione in S. Mariæ Monasterio degentes.

In lamentationes Jeremiæ Prophetæ, quas a nemine Latinorum explanatas ait se legisse, *libro V. Paschasius Ratbertus Monachorum omnium peripsema, seni* Odilmanno *plurimam & sempiternam salutem.* Prodierant

*) Vide prologos libri V. & XI. ubi Paschasius Ratbertus se vocat *Monachorum omnium peripsema & Levitarum ultimum.*

rant Basil. 1502. 8. & Colon 1532. 8. sed auctiores edidere Sirmondus & in Bibl. Patrum Coloniensi Andreas Schottus.

De Corpore & Sanguine CHristi liber tempore exilii Walæ Abbatis Corbejensis à Monacho adhuc circa A. 831. scriptus ad *Placidum suum*. (Warinum Abbatem) quem *votorum filium* appellat. Prodiit primum Haganoæ 1528. 4. curante Jobo Gastio, qui in præfatione ad B. D. Jo. Brentium, quem præceptorem suum appellat, testatur hunc in librum se incidisse apud Jo. Secerium typographum. Perperam vero legas statim in limine: *Pascasius Ruperto Placido suo*, pro *Paschasius Ratbertus Placido suo*. Titulus ambitiosus, à Gastio præfigitur hic: *Ex vetustissimus orthodoxorum* Patrum, Cypriani, Ambrosii, Augustini, Hieronymi, Isichii & Paschasii *de genuino Eucharistiæ negotii intellectu & usu libellus, ex Divinis Scripturis ab iisdem dexterime conflatus, contra omnes vesanos Sacramentario spiritu vertiginosos, qui cum ipsi Patrum opinionibus pertinacissime innituntur, plane Achilleum telum, nuper ex vetusto exemplari bonis avibus in fanaticorum omnium interniciem depromptus*. Prodiit deinde cum LANFRANCI dialogo Anno 1540. per Gvil. Ratum 1546. & sub RABANI *Mauri* nomine, (cui in Manuscriptis

ſcriptis codicibus quibusdam tribuitur) ad Calcem BERTRAMI (de quo ſupra Tom. 1. pag. 662.) Colon. 1551. 8. edente Nic. Mamerano. Sed Paſchaſio, vero auctori reſtitutus edente Jo. Vlimmerio, Lovan. 1561. 8. prodiit una cum ALGERO aliisque de eodem argumento. Inde in Bibliothecis Patrum omnibus, ubi non omittendum quod in indicibus ad Pariſienſem A. 1589. Bignæus ex Codice Frontonis Ducæi exhibuit *duo fragmenta* à Gaſtio præterita. Inde recenſitum à ſe vulgavit ſeparatim Joannes à Fuchte, Helmſt. 1616. 8. una cum Paſchaſii jam ſenis *Epiſtola ad Frudegardum* ſive Fredugardum, Frithudagum Monachum *de Corpore & ſanguine Domini*, ſubjuncta *expoſitione* in illud: *Cœnantibus autem iis*, ex Paſchaſii Commentario in Matthæi cap. XXVI. 26. & Barwardi Rheſii Epiſtola contra editorem Bertrami Bremenſem. Poſt Sirmondianas denique editiones in recentioribus Bibliothecis Patrum repetitas Edmundus Martene hunc librum ſecundis auctoris Ratberti jam Abbatis curis expolitum exhibuit tomo IX. monumentorum veterum pag. 373-470. præmiſſis verſibus & Epiſtola ad Carolum Calvum Regem, verſibusque aliis qui incipiunt: *Regis adire ſacræ*, & quorum

rum acroſtichis: *Radbertus Levita.* Pariſ. 1733. fol. Quæ de ætate & de ſententia hujus ſcriptoris longe lateque diſputantur à Cardinali Perronio in libris de S. Euchariſtia, à Lud. Cellotio in hiſtoria Gotheſchalchi, à Carolo Cointio Tom. VIII. annalium Francor. ad A. 818. 826. & ad A. 831. pag. 192. ſeq. Mabillonio præf. ad Sec. IV. Benedictin. partem 2. à Blondello in libro de S. Euchariſtia edito Gallice p. 429. ſeq. atque Edmundo Aubertino p. 920. ſeq. aliisque, ea diſcutere ab hoc loco & ab inſtituto meo alienum fuerit.

Vita S. Adelhardi, Abbatis Corbejenſis, obvia etiam apud Surium, 2. Januar. & in Actis Sanctor. Tom. 1. Jan. pag. 96. & in Mabillonii Sec. IV. Bened. parte 1.

Paſſio Sanctorum *Rufini & Valeriani* ſive *Valerii* Martyrum Sveſſionenſium ſub Diocletiano, quam comtiore ſtylo Paſchaſius perpolivit & longis amplificationibus deduxit, unde omiſſa iſta Paſchaſiana lucubratione, antiquioribus Actis & brevioribus locus datus eſt in Actis Sanctor. Tom. 2. Junii 14. p. 796. ſeq.

Poſt Sirmondianam editionem Operum Paſchaſii, lucem viderunt: 1) *Epitaphium Arſenii*, alterius temporum ſuorum

suorum Jeremiæ, sive *Vita S. Walæ* Abbatis post fratrem Adelhardum Corbejensis, vulgata à Mabillonio Sec. IV. Benedictin. parte 1. pag. 453. 2) *De partu Virginis* libri II. ad Matronam & Virgines Svessionenses, Bertramo oppositi, quos HILDEFONSO Toletano adscriptos à Fevardentio, Dacherius ex fide duorum Codicum Corbejensium Paschasio vindicavit, subjunctoque BERTRAMI libro edidit Tom. 12. spicilegii pag. 1. (edit. novæ Tom. 1. pag. 44. 52.) Fragmentum vulgaverat Dacherius pag. 561. seq. ad Gvibertum Novigentium. 3) *De Fide, Spe & Charitate* ad Warinum novæ Corbejæ Abbatem & Archimandritam libri III. quos acceptos ab illustri Leibnitio ad editionem paravit Jo. Frid. Hodannus, Scholæ Winsensis Rector, sed communicatos à Jo. Georgio Eccarto primus edidit Bernhardus Pez Tom. 1. thesauri anecdotorum, Augustæ Vindel. 1721. fol. parte 2. pag. 1. Denique emendatiores Edmundus Martene Tom. IX. monumentorum veterum pag. 471--578. Etiam his præmittuntur versus in quorum acrostichis *Radbertus Levita*, & quorum initium: *Rumpe Camœna moras.*

Petrus PASSERINUS notarius circa A. 1500. Utinensis, ab Antonio Bellone, Vossio,

Vossio, Cangio aliisque traditur scriptor *diarii* inediti *rerum Forojuliensium* ab A. 1258. ad 1356. sive potius ut ex Codice Manuscripto illustris Fontanini notatum in Diario eruditorum Italiæ T. IX. pag. 157. ab A. 1252. ad 1384. Ex eodem discimus verum auctoris nomen esse JULIANUM Canonicum Civitatensem, qui ita de se ad A. 1293. *In die sancti Thomæ Apostoli post Missam in Capitulo Civitatensis Ecclesiæ, data fuit mihi* Juliano *præbenda ipsius Domini Jacobi.* Omitto quod ibidem memoratur Compendium familiarum nobilium Utinensium Manuscr. apud laudatum Fontaninum, compositumque à Passerino, sed Italice, non Latine.

PASSIONALIA vocari consveverunt libri vitas & martyria Sanctorum complectentes, ordine festorum anni quibus memoria eorum celebrari consvevit; cujusmodi Latinum Manuscr. in Bibl. Petrina hujus Urbis, recensetur à B. Nic. Staphorstio Tom. 3. Hist. Eccles. Hamb. pag. 182. Plura exstant hujusmodi & hoc titulo typis etiam exscripta Germanice ut Lubec. 1492. 1499. 1507. Basil. 1511. 1517. fol. divisa in partem æstivam & hyemalem: *Passionael, efte dat levent der hyllighen to dudo uth dem latino mit velen nygen historien unde leren &c.*

Adde

Adde eundem Staphorstium Tom. 2. p. 677. Recte Jacobellus libro de Communione sub utraque, apud Clariss. Hardtium T. 3. Concilii Constantiensis p. 495. *Omnia namque in Lege Domini posita sunt vera & secura: in Passionalibus vero non ita secura. Sed licet multa vera sint & conformia Legi DEI, & exemplaria ad nostræ vitæ emendationem: tamen in talibus legendis multa falsa sunt inserta, quæ sub specie sapiunt quæstum. Et hæc, cupiditas Pseudocleri, ut æstimo, est operata.*

PASTORIS Liber, supra in S. HERMA.

PASTOR *de Albernaco*, aliis *de Serra-Scuderio* Gallus, Ord. Minor. ex Episcopo Assisiate & Ebrodunensi Archiepiscopo R. E. Cardinalis ab A. 1350. ad 1354. Ejus de gestis suo tempore in Ecclesia memorabilibus omnes memorant, Eisengremius, Ciacconius, Waddingus, Vossius aliique: nemo ubi editum fuerit illud opus, vel ubi Manuscriptum delitescat annotavit. Idem dicendum de multis ejus quorum Ciacconius facit mentionem, commentariis in libros sacros profanosque.

PASTOR de Curatorum miseriis citatur apud Meibom. T. 2. rer. German. p. 11.

PASTOR Episcopus a) *composuit libellum in modum* Symboli *parvum, totam pene Ecclesiasticam credulitatem* b) *per sententias continentem. In quo inter cætera dissensionum pravitates, quas præter missis authorum vocabulis anathematizat*, Priscillianos *cum Episcopo* c) *authoris nomine damnat.* Hæc Gennadius cap. 76. & ex eo Honorius lib. 2. cap. 75.

PASTOR *Gallus.* Supra, *Pastor de Albernaco.*

PASTOR presb. Rom. sub cujus nomine *Epistola* ad Timotheum Presb. Rom. circa A. 151. de *Actis Praxedis & Pudentianæ* sororis missa per Eusebium Diaconum exstat Tom. IV. Act. Sanctor. Maji 19. pag 299. cum TIMOTHEI responsione. De Praxede conferre licebit Tom V. Julii 21. pag. 130. seq.

De PASTORALI Gregorii M. dictum supra Tom. 3. pag. 249. Exstant & alia Pastoralia juniora, ut quod ad manus mihi est *Pastorale Romanum* pro usu diœcesis *Osnabrugensis*, jussu Francisci Gvilelmi

a) Hispanus fortasse, circa A. C. 400.

b) *Fidem, Christianam*: quo sensu voce illa præter Cyprianum aliosque Cangio laudatos utitur Commodianus.

c) Priscilliano Abulæ in Hispania Episcopo, qui A. 385. Treviris capitis damnatus est. In quibusdam Codd. est *cum ipso.*

mi Episcopi editum Osnabrugi 1629. 4. Sic Gandavense & Tornacense A. 1625. Mechliniense A. 1589. 1607. Ruremundense A. 1599. & Salisburgense A. 1627. in Bibl. Telleriana, quæ hodie S. Genovefanæ accessit, Parisiis asservantur.

PATAVIENSIUM sive PASSAVIENSIUM Præsulum indiculi ab A. 722. ad 1148. & 1285. obvii in Hieronymi Pezii Tom. 1. scriptorum Austriacorum, cui junge præclari Viri Raymundi Duellii Miscellanea lib. 2. pag. 297. seq. Marci Hansizii tomum primum Germaniæ sacræ, Hundii metropolin Salisburgensem Tom. 1. pag. 190. seq. &c.

Franciscus PATAVINUS, supra, *Jo Franciscus* PAVINIUS & Tom. 2. p. 593.

PATERIUS *Romanæ Ecclesiæ notarius & secundicerius, colligens omnia Divinæ scripturæ testimonia, per quæ* Gregorius *obscura suæ expositionis dilucidavit*, tres libros *edidit. Duos de testimoniis veteris instrumenti, & unum de testimoniis novi testamenti, ipsumque codicem appellavit* librum testimoniorum. Hæc de Paterio Sigebertus cap. 43. de S. E. In Chronico Fontanellensi apud Dacherium T. 2. edit. novæ pag. 280. inter libros illius cœnobii video memorari: TAGII *sententiarum Volumen unum. Excerptionum*

PATERII *de Veteri ac Novo Testamento ex Opusculis B. Gregorii Papæ librum unum*: EVIPI (lege EUGIPII) *ex opusculis B. Augustini similiter Volumen unum.* De eodem ALULFUS Monachus S. Martini Tornacensis circa A. 1096. in prologo Gregorialis sui: *Quia igitur Paterium, B. Gregorii* (qui A. 604. obiit) *discipulum ejusdem jussu Præsulis, opus simile fecisse cognoveram, cujus quidem principium* super Genesin *libenter legeram, sequentes autem libros nequaquam invenire poteram, gratanter & ardentius Abbatis mei* (ODONIS) *hortamentum & imperium suscepi* &c. Colligas inde Paterii ipsius opus maximam partem intercidisse, quod jam suo tempore reperire Alulfus non potuit, quod autem Rom. 1553. prodiit & quod in Gregorii M. Operibus exstat opus simile, deberi ALULFO huic, de quo Tom. 1. pag. 204. vel BRUNONI Monacho circa A. 1100. de quo pag. 792. Confer etiam Oudinum Tom. 1. pag. 1574. seq. & dicta supra in GREGORIO Tom. 3. pag. 244.

Petrus de PATERNIS, Augustinianus circa A. 1350. scriptor libri *contra Judæos* & alterius *de necessitate & sufficientia vitæ humanæ*, qui ambo Manuscripti in Bibl. Colbertina, teste Dupinio Tom XI.

XI. pag. 79. & Oudino Tom. 3. pag. 971.

S. PATIENS Episcopus Lugdunensis, ab A. 470. ad 491. de quo Baronius ad Martyrolog. XI. Sept. & viri docti ad Sidonium, Sammarthani Tom. 1. pag. 294. seq. & Tillemontius T. XVI. memoriar. p. 97. auctor fuit CONSTANTIO Presbytero scribendæ vitæ S. Germani Autissiodorensis Episcopi, atque in Concilio Lugdunensi A. 475. librum Ecclesiasticorum dogmatum protulisse traditur. Sunt qui ei tribuunt homiliam in S. Genesium Arelatensem, quam alii malunt ad Eucherium Lugdunensem referre, vel ad Eusebium Emesenum, inter cujus homilias quinquagesima legitur.

S. PATRICIUS, à Cælestino Pontifice missus traditur Evangelicæ prædicationis causa in Hiberniam circa a) A. 430. laudatus ab omnibus *Hibernorum Apostolus*, defunctus A. 492. ætatis 120. de quo scriptores Vitæ, PROBUS Hibernus inter S. Bedæ opera, (vide supra Tom. 1. pag 502.) & JOCELINUS, de quo Tom. IV. pag. 82. Jo. Colganus

 & Tho-

a) In charta S. Patricio adscripta pag. 65 exprimitur Annus 425. Confer Jacobum Ceratinum in S. Patricii vita, edita Bononiæ 1686. 4.

& Thomas Meſſinghamus in Actis Sanctorum Hiberniæ: Uſſerius Antiquitatt. Britannic. c. XVII. Franciſcus Porterus, Ord. Minor. compendio Annalium Eccleſ. Hiberniæ Rom. 1690. 4. Acta Sanctor. Tom. 2. Martii 17. pag. 517. ſeq. Tillemontius Tom. XVI. memoriar. p. 452. ſeq. Jacobus Waræus in Hibernia ſacra, & ad *Opuſcula S. Patricio adſcripta*, cumque notis hiſtoricis edita Lond. 1656. 8. in quo volumine continentur: *Confeſſio Patricii* a) in Epiſtola ad Hibernos, de Vita & Converſatione ſua. Incip. *Ego Patricius peccator, ruſticiſſimus & minimus omnium fidelium.* pag. 1. 2) *Epiſtola ad Coroticum* b) ſive *Cereticum*, regulum Cambrobritannicum, de ejus tyrannide. Incip. *Patricius peccator, indoctus ſcilicet, Hiberione conſtitutum Epiſcopum me eſſe fateor.* pag. 24. 3) *Synodus Patricii*, c) capitibus XXXI. quorum primum eſt *de habitatione cum fratribus peccatoribus.* pag. 31. 4) Alii *Canones*

a) Exſtat hæc confeſſio etiam in Actis Sanctor. T. 2. Martii pag. 532. cum notis Henſchenii. Baleo ac Pitſeo *itinerarium Confeſſionis.*

b) Hæc Epiſtola quoque, ibid. pag. 538.

c) In Henrici Speelmanni Conciliis Britanniæ T. 1. pag. 55. adde Tillemont. Tom. XVI. memor. pag. 466. ſeq.

nones IX Patricio adſcripti, a) quorum primus *de judicio Clericorum, ut non ſit apud iniquos, aut apud infideles.* pag. 39. 5) Synodus Epiſcoporum b) Patricii, Auxilii & Iſſernini, Inſtituta ſive Canones XXXIV. pag. 42. 6) *Canones alii III* S. Patricio attributi, c) de unitate ſubditorum. De furto in Eccleſia peracto, & de veris viduis pag. 47. 7) *Proverbia XI* d) quales judices Eccleſiaſtici eſſe debeant. pag. 49. 8) Liber *de tribus habitaculis*, e) Cœlorum regno, Mundo præſenti & inferno pag. 51. 9) *Charta* f) S Patricio adſcripta *de antiquitate Avalonica* ex Gvil Malmesburienſis libro de antiquitate Eccleſiæ Glaſtonienſis. pag. 65. 10) *De abuſioni-*

a) Hos primus Waræus in lucem protuliſſe ſe profitetur ex Manuſcripto Codice Bibl. Cottonianæ.

b) In laudati Speelmanni Conciliis Britann. p. 51.

c) Ex eodem Speelmanno pag. 54.

d) Ex Codice Bibl. Cottonianæ.

e) Hic liber inter S. AUGUSTINI opera ſæpius editus & noviſſime in appendice ad tomum VI. edit. Benedictin. pag. 639. Amſt.

f) Ex Gvil. Malmesburienſis libro adhuc inedito de antiquitate Eccleſiæ Glaſtonienſis partem hujus chartæ ediderat ad calcem Gregorii Thavmaturgi Mogunt. 1604. 4. Gerardus Voſſius, ſub titulo *Legationis S. Patricii*, recuſam in Bibliothecis Patrum, ut noviſſima Lugdunenſi Tom. VIII. pag. 875.

usionibus seculi a) earumque duodecim gradibus, qui sunt: 1) Doctus prædicator sine bonis operibus. 2) Senex sine religione. 3) Adolescens sine obedientia. 4) Dives sine eleemosyna. 5) Fœmina sine pudicitia. 6) Dominus sine virtute. 7) Christianus contentiosus. 8) Pauper superbus. 9) Rex iniquus. 10) Episcopus negligens. 11) Plebs sine disciplina, & 12) Populus sine Lege.

Sermo S. Patricii ad Hibernos qui incipit: *Si quis intraret ad ergastulum.* Exstat in Thomæ Messinghami florilegio Sanctorum Hiberniæ pag. 437--440. & à Waræo omissus est, quoniam à Richardo Stanihurstio, Hiberno confictus ex ingenio videtur, ex cujus libro secundo vitæ Patricii, Antw. 1587. 4. editæ Messinghamus eum repetiit.

De

a) Etiam hic liber inter S. AUGUSTINI Opera legitur in Appendice ad Tomum VI. edit. Benedictin. p. 691. Amst. & in quibusdam S. CYPRIANI editionibus lucem vidit: in Codicibus aliis tribuitur nescio cui EBRARDO. Alius fuit liber qui hodie desideratur HINCMARI Remensis, quem de duodecim abusivis ad instructionem Regis sui scriptum notavit Flodoardus III. 18. nam in illo Hincmarus sanctorum dicta Patrum & præteritorum constitutiones Regum collegerat, Regemque de promissione sua verbo ac scripto antequam Rex consecraretur, primatibus ac Episcopis facta admonuerat.

De *purgatorio* S. Patricii dicere me memini ſupra in HENRICO Salterienſi Tom. 3. 675. ſeq. De *Prophetiis* vide Acta Sanctor. Tom. 2. Martii pag. 586. ſeq. De SECUNDINI hymno in S. Patricium compoſito, videndus Jocelinus in vita S. Patricii capite XVIII. Ex GVILELMI *Malmesburienſis* libris duobus de vita ejusdem (tertium enim negat ſe potuiſſe reperire) nonnulla notavit Lelandus cap. 23. Inter ſcripta S. Patricii apud Baleum Centur. 1. cap. 44. & Pitſeum pag. 91. memorantur neſcio quæ *Abjectoria* 366. tum *Hiſtoria Hiberniæ* ex Ruano neſcio quo: *Hodæporicon Hiberniæ. Sermones* contra Gentilium ſuperſtitiones. *Epiſtolæ* ad Hibernenſes Eccleſias, ad Avalonios incolas, ad ſuos Britannos, & liber *de futura electorum Vita.*

Patricii Hiberni rebus multas admixtas fuiſſe fabulas ut neutiquam negaverim, ita incredibile prorſus videri debet quod erudito Theologo Anglo, Henrico Mauritio *) in mentem venit ſuſpicari, Patricium Hibernum fuiſſe nullum, ſed totum confictum à Monachis ex Patricio

 Aruerno

*) Defenſione Epiſcopatus diœceſani contra Dav. Clarkſonium. Lond. 1691. 8. pag. 155. Acta Erud. 1692. pag. 396.

Aruerno vel ex Patricio Hiſpano. Imo ex Joannis Savaronis obſervatione credibilius eſt Aruernenſem fuiſſe confictum ex Hiberno, cujus dies vigiliæ pro die depoſitionis acceptus, locum novo Patricio dedit apud Uſuardum & in quibusdam Martyrologiis. Neque de Patricio Hiſpano aliud conſtat, quam Epiſcopum Malacitanum in Bætica interfuiſſe A. 305. vel 313. Concilio Illiberitano. Vide Acta Sanctorum Martii T. pag. 417.

Auguſtinus PATRICIUS, defunctus Anno 1496. Supra Tom. I. pag. 400. ſeq.

Jo. Franciſcus PAVINIUS ſive *de* PAVINIS, Patavinus ſive Paſſavienſis JCtus clarus circa A. 1480. & Advocatus Conſiſtorialis, auctor *relationis* ad Sixtum IV. *pro canoniſatione S. Bonaventuræ*, Anno 1274. defuncti, quæ exſtat poſt S. Bonaventuræ Opera, tomo ultimo pag. 802-820. ſed in Actis Sanctorum Tom. III. Julii 14 eſt omiſſa, ubi viciſſim exhibentur *Octaviani à Martinis* Sinueſſani Oratio de vita S. Bonaventuræ & miraculis ad eundem Sixtum IV. pag. 824. Sixti IV. diploma canoniſationis Anno 1482 pag. 830. Sixti V. Decretales litteræ A. 1587. pag. 832. & Vita S. Bonaventuræ ſcripta à Petro Galeſinio pag. 838.

838-860. cum notis Jo. Baptistæ Solerii. Cætera Pavinii scripta sunt: Glossa ad Extravagantem Joannis XXII. *de officio & potestate Capituli, sede vacante* T. 13. tractatus tractatuum Juris parte 2. p. 407. post editiones Venet. 1496. 4. Parif. 1512. &c. 2) *Baculus pastoralis* sive *de visitationibus Episcoporum*, in eodem tractatu tractatuum Tom. 14. pag. 178. ex edit. Parif. 1514. 4. 3) Oratio *de vita & moribus S. Leopoldi* Austriæ Marchionis & Confessoris, Florent. 1579. 4. & apud Surium ad 15. Novembr. & in Hieronymi Pez Tom. 1. scriptorum rerum Austriacar. pag. 577. una cum summario Canonisationis pag. 593. & bulla ab Innocentio VIII. A. 1484. publicata, pag. 673. Adde his Oudinum Tom. 3. pag. 2695.

Theodoricus PAULI *Franconis*, Presbyter Canonicus Regularis Gorcomensis in Belgio, scripsit *de miraculo S. Barbaræ*, quod A. 1448. fertur accidisse, exstatque apud Surium 4. Dec. & *Chronicon Universale* scriptum circa A. 1480 ex quo Bollandus Tom. 2. Januar. 29. pag. 994. ait se producere *Vitam S. Petri Thomæ* sive *Thomasii*, Carmelitæ, Cretensis Archiep. & Patriarchæ Constantinopol. A. 1366. scriptam à Philippo MACERIO de quo supra

ſupra p. 4. Denique de clade Leodienſibus A. 1468. illata per Carolum Audacem.

PAULINUS Forojulienſis ſive *Aquilejenſis* Epiſcopus & Patriarcha ad quem Alcuini Epiſtolæ, & qui Felicem Orgelitanum & Elipandum Toletanum oppugnavit, defunctus A. C. 804. de eo Bollandus in actis Sanctor. ad XI. Januar. Tom. 1. pag. 713 ſeq. Vide & Sirmondi Opera Tom. 4. pag. 641. Labbeum Tom. 2. de S. E. pag. 159. Caveumque. Hujus Paulini *ſacroſyllabus* ſive ſcriptus A. 793. libellus *de SS. Trinitate* prodiit ad calcem Synodi Pariſ. de imaginibus A. 824. atque in Conciliorum tomis & in Bibliothecis Patrum & ad calcem Operum Alcuini pag. 1873. ubi & pag. 1770. *libri tres contra Felicem*, una cum *Epiſtola ad Carolum M.* pag. 1765. & *Regula Fidei* metro exarata pag. 1869. *De ſalutaribus documentis* ſive *liber exhortationis* ad quendam Comitem, in appendice Tom VI. Auguſtini pag 673. edit. Amſt. *Epiſtola ad Leonem* Patriarcham. Baluz. Tom. 4. Miſc. pag. 412. Alia *de Heiſtulpho* in tomis Concilior. ad Annum 794. atque alia *Synodalis* ad Carolum M. ex Synodo Altinenſi, Forojulienſis diœceſis ante A. 800. ad A. 802. & Baluz. Tom. 7. miſcell. pag. 6. Fragmenta *Epiſtolarum* ad Carolum M. apud Baluz.

Tom.

Tom. 1. Misc. pag. 362--365. *Hymni in sacris Missis* Walafrido Straboni cap. 25. de rebus Ecclesiasticis laudati interciderunt.

PAULINUS *Biterrensis*, (*Beziers*) in Gallia Episcopus, clarus sub quinti sæculi initia. Ejus *Epistolam* Idatio Lemicensi in Chronico memoratam *de signis terrificis* apud Baronium ad A. 418. extare scribit Clariss. Oudinus T. 1. p. 923. Sed nec illo loco neque alibi hodie edita exstat quod sciam. Eidem Paulino, non plane certa tamen conjectura à Viris quibusdam doctis tribuitur *Homilia in S. Genesium Arelatensem*, quæ exstat & inter Paulini Nolani Opera & apud Surium ad 25. Augusti.

Benedictus PAULINUS *Burdegalensis*, ad quem scripsit Faustus Rejensis. Vide supra Tom. 2. pag. 458. & quem cum Nolano videtur confundere S. Avitus Epist. 4.

PAULINUS *Forojuliensis*. Supra *Aquilejensis*.

PAULINUS *Mediolanensis* Presbyter, qui Vitam Mgistri sui *S. Ambrosii* Mediolanensis Episcopi petente S. Augustino scripsit. Vide Vossium pag. 214. seq. Obvia illa apud Surium 4. April. & præfixa Roma-

Romanæ operum S. Ambrosii editioni à Baronio. Vide Possevinum. Eadem ad Codices Manuscriptos recognita in appendice ad Tom. 2. edit. S. Ambrosii Benedictinor. Idem qui teste Isidoro Hisp. cap. 4. de S. E. *Benedictiones Patriarcharum* libello triplicis intelligentiæ explicuit, cujus argumenti librum habemus à RUFINO Aquilejensi. Neque alius Paulinus qui ut Diaconus adhuc Cæleſtium Pelagianum Carthagine oppugnavit. Vide Concilia Lbbei T. 2. pag. 1578. Baron. ad A. C. 397. num. 25. & 418. num. 11. seq.

Meropius Pontius Anicius PAULINUS Aquitanicus, amicus Ausonii, Episcopus *Nolanus* in Campania Italica A. C. 431. defunctus: doctrinæ & eloquentiæ laude, poëticæ quoque facultatis gloria clarissimus, de quo præter editores & Tillemontium tomo XIV. memoriar. & Vossium pag. 211. Oudinum Tom. 1. pag. 1288. Acta Sanctorum Tom. IV. Jun. 22. pag. 193. seq. Operibus ejus à Ducæo, Rosweido, Chifletio, & Jo. Baptista Bruno *) illustratis addenda quæ in

*) Paulini opera à Brunio expolita & illustrata prodierunt Paris. 1685. 4. Vide Acta Erud. illius anni p. 482. atque ephemerides Eruditorum Paris. pag. 117. De editione Rosweidiana

in lucem protulit πολυμαθέςατ☉ Muratorius in anecdotis Latinis Tom. 1. Mediolan. 1697. 4. de quibus jam dixi in Bibl. Latin. IV. 3. Caroli Perraulti poema Gallicum de hoc Paulino prodiit Parif. 1686. 8. Videndus & Miræus ad Gennadii cap. 48. Labbeus T. 2. de S. E. pag. 161. &c. De S. AMANDO Burdegalenfi Epifcopo, ad quem Paulinus fcripfit, vide Acta Sanctor. T. 3. Junii 18. pag. 587 feq.

Quæ de duobus junioribus PAULINIS Epifcopis Nolanis difputantur in Actis Sanctor. Tom. IV, Junii pag. 228. feq. quorum unus obierit A. 442. alter Wandalicam fervitutem fervierit Seculo fexto: illa tanquam nondum fatis explorata omitto.

PAULINUS junior *Pellæus* Burdegalenfis, Aufonii nepos, cujus *eucharifticon de vita fua* quod carmine Heroico (non verfibus elegiacis ut legas apud Labbeum pag. 63. Bibl. Manufcriptor.) fcripfit, octogenario major A. 456. exftat ad calcem Paulini Petrocorii pag. 150. de quo infra. Confer Tillemontium T. XVI. p. 416. feq.

PAU-

na Antwerp. 1622. 8. Labbeus Tom. 2. p. 162. feq. Petri Franc. Chifletii Paulinus illuftratus lucem vidit Divione 1662. 4.

PAULINUS cujus tractatus *de initio quadragesimæ*, *de die Dominico Paschæ*, *de obedientia*, *de pœnitentia*, *de Neophytis* memorat Gennadius de S. E. cap. 68. & ex eo Honorius II. 67.

PAULINUS Presbyter, discipulus S. Ephræmi, de quo idem Gennadius cap. 3. infra PAULONAS.

Benedictus PAULINUS *Petrocorius*, sive *Petricoriæ*, Aquitanus qui *libros sex de vita S. Martini* scriptos carmine Heroico dedicavit Perpetuo Turonensi Episcopo, quem Patronum suum appellat. Is Perpetuus Concilio Turonensi præsedit A. C. 401. adde Oudinum Tom. 1. pag. 1288. Hujus Paulini editionem meliorem cum Francisci Jureti, Casp. Barthii & Jo. Frid. Gronovii notis debemus Christiano Daumio τῷ μακαρίτῃ, Lipsiæ 1681. 8. Libris de Vita Martini quos sub nomine Paullini Nolani priores editiones, præter rem ac perperam exhibebant, subjicitur *carmen ad nepotulum*, & *Epigramma* basilicæ Martini apud Turones inscriptum.

PAULONAS *Presbyter*, in quibusdam Gennadii Codicibus cap. 3. PAULINUS, seed in aliis & apud Honorium II. 3. rectius PAULONAS, S. Ephraimi discipulus, Græce potius scripsisse videtur.

videtur quam Latine, etsi Latinis scriptoribus à Cangio accensetur. *Vivente Magistro, clarus in Doctoribus Ecclesiasticis fuit, & maxime ex tempore declamator, post illius autem obitum, amore primatus & nominis, separans se ab Ecclesia, scripsit contraria fidei multa.* Hic *Bardesanes novellus* ab eodem Ephræmo appellari consvevit.

Robertus PAULULUS (aliis PULLUS) Presbyter & familiaris Episcopi Ambiensis, auctor in Codice Manuscr. Sangermanensi perhibetur *librorum trium de cerimoniis sacramentis & officiis Ecclesiasticis*, quos tomo tertio operum HUGONIS Victorini editos dixi supra T. 3. pag. 887. Confer Mabillonii præf. ad Sec. III. Benedictin. & Oudinum Tom. 2. pag. 1569.

PAULUS I. Romanus, Papa ab A. 757. Maji 28. ad A. 767. Jun. 29. de quo Acta Sanctor. Tom. V. Junii 28. pag. 378. seq. Ejus *Epistolas XXXI.* ad Pipinum Regem edidit Franciscus Du Chesne T. 3. rerum Francorum pag. 725--760. Inde & argumenta earundem ex Baronio etiam obvia apud Sirmondum Tom. 2. Concilior. Galliæ pag. 61. atque in Conciliorum Tomis: ubi itidem Pauli Papæ *constitutum* de Ecclesia & Monasteriis à

se erectis, cum subscriptionibus Episcoporum XXIII. & Presbyterorum Cardinalium XIX. ex eodem Baronio ad A. 761. & *Epistolæ octo* ad Pipinum etiam apud Sirmondum Tom. 2. Concil. Galliæ pag. 40. 45. 48. 50. 51. 53. 55. 58. atque una ad Carolum Carolomannum, Pipini filios p. 56. aliaque ad Francos universos p. 59. Præterea in Conciliorum tomis *Diploma* pro immunitate monasterii S. Hilari Galiatensis, sub Ravennate Ecclesia positi. Adde his Lud. Jacobi Bibl. Pontificiam pag. 170.

PAULUS II. *Petrus Barbus*, Venetus, Papa ab A. 1464. August. 30. ad A. 1471. Jul. 25. Ejus *Constitutio* de rebus Ecclesiæ non alienandis, & *Epistola ad Archiep. Lugdunensem* de bulla excommunicationis in die Cœnæ Domini contra hæreticos & speciatim GEORGIUM de Pogiebart, Hussitarum defensorem obvia in Conciliorum tomis. *Epistola ad Episc. Leodiensem* de controversiis cum Principatu & Civitate Leodiensi, in clariss. Lunigii Tom. 2. spicilegii Eccles. pag. 526. De aliis hujus Constitutionibus Ecclesiasticis, Regulis Concellariæ atque Epistolis, Lud. Jacobus pag. 170.

PAU.

PAULUS III. *Alexander Farnesius*, Romanus, Papa ab A. 1534. Octobr. 13. ad A. 1549. Novembr. 10. De hoc præter Lud. Jacobum & ab eo pag. 172. Bibl. Pontificiæ laudatos, Ludovicus Sensius Rom. 1543. 4.

PAULUS IV. *Jo. Petrus Caraffa*, Neapolitanus, Papa ab A. 1555. Maj. 23. ad A. 1559. August. 18. de quo præter Jo. Baptistam Castaldam Rom. 1615. 4. laudatosque à Toppio pag. 237. Bibl. Neapolitanæ, Colomesius in Italia Orientali pag. 95. Collectanea historica de vita Pauli IV. edita ab Antonio Caracciolo Colon. 1612. 4.

PAULUS V. *Camillus Borghesius*, Romanus, Papa ab A. 1605. Maji 16. ad A. 1621. Jan. 28. Vita ab Abrahamo Bzovio scripta editaque Rom. 1626. 4.

PAULUS sive ut ipse præ modestia se appellat, PAULULUS, sub extremum seculi undecimi: idem fortasse cum Paulo Berneriedensi, scriptor librorum duorum *de vita S. Erhardi*, Episcopi post seculi septimi medium Ratisbonensis, ad Heilikam Abbatissam, quos vulgavit Bollandus in Actis Sanctor. Tom. 1. Januarii 8. pag. 535.

PAULUS *Æmilius* Veronensis, supra T. 1. pag. 69.

PAULUS *de Altavilla* Monachus Casinensis, sed junior quam ut hoc loco refeᵣatur, clarus circa A. 1580. de quo Placidus Romanus cap. 17 supplementi ad Petrum Diaconum, ubi virum Græcis, Hebraicis & Latinis litteris doctissimum, memoria tenacem, vivacem ingenio celebrat.

PAULUS *Anglicus* Decretorum Doctor A. 1404. scripsit *speculum aureum Papæ, ejus Curiæ, Prælatorum & aliorum Spiritualium super plenitudine potestatis Papalis*, sive Dialogum Petri & Pauli, divisum in partes tres, insolentiis & erroribus Romanæ Curiæ, Simoniacisque abusibus oppositum, qui exstat in Goldasti T. 2. Monarchiæ Imperii pag. 1527-1558. & in Eduardi Brown appendice ad Orthuini Gratii fasciculum rerum expetendarum & fugiendarum. Lond. 1690. fol.

PAULUS *Aquilejensis*, infra, PAULUS *Diaconus*.

PAULUS *Atavantius* *) Florentinus, Theologiæ & Juris Doctor Ord. Servorum B. Mariæ, obiit Anno 1499. ætat. 73.

*) Apud Jul. Nigrum vitiose *Attaccanti*.

72. *) de quo Julius Niger, in hiſtoria ſcriptorum Florentinor. pag. 444. Ejus ſcripta: Commentarii in XII. Prophetas & Apocalypſin. *Theſaurus Concionatorius* ſive *Quadrageſimale prius*, editum Mediolani 1479. & *Quadrageſimale poſterius* ſive *Paulina* ad Antonium Alabanthem, Generalem Ordinis Servorum, cui operi auctor immortuus ipſumque imperfectum relictum eſt, in quo thema primo comprobat auctoritatibus Gentilium, Sanctorum Veteris Teſtamenti & Doctorum Novæ Legis: ſecundo confirmat rationibus, tertio exemplis. Dialogus *de origine & progreſſu Ordinis Servorum*, ad Petrum Medicen, Coſmi ſenioris filium. Confer Diarium eruditorum Italiæ Tom. XXVIII. pag. 107. ſeq. *Vitæ* Beatorum *Joachimi* Senenſis ad Chriſtophorum Ord. Serovorum Generalem, edita in Actis Sanctor. Tom. 2. April 16 p. 455. *nec non Franciſci Senenſis*, Ordin. Servor. ad Pium II. Ad eundem *Vita S. Catharinæ Senenſis*. Opuſculum *in laudem S. Philippi Benitii*, Ord. Servorum inſtauratoris. *Breviarium Decreti, Decretalium, Sexti & Clementinarum. Sermones de Sanctis.* Omitto quæ commentatus eſt Italice in Pſalmos ſeptem pœni-

*) Al. 80.

tentiales & Orationem Dominicam, in Litanias, in Dantem item & Petrarcham: & historiam ac miracula sanctissimæ imaginis Annunciatæ Florentinæ.

PAULUS ex Canonico Ratisbonensi, exul ab Henrico IV. Imp. inde ab Anno 1120. *Bernfriedensis* a) sive *Bernriettensis* in diœcesi Augustana Canonicus Regularis ac Presbyter circa A. 1131. scripsit *vitam Gregorii VII.* & circa A. 1150. *Vitam B. Herlucæ* Virginis Boicæ. Utramque edidit Jacobus Gretserus, una cum apologia pro Baronio contra Goldastum, Ingolstad. 1610. 4. Utraque recusa tomo sexto Gretseri operum: Vita Herlucæ etiam in Actis Sanctorum Tom. 2. April. 18. p. 552. & Vita Gregorii septimi, T. VI. Maji 25. pag. 113.

PAULUS *Bonetus*, vitiose *Ponetus*, Narbonensis Gallus Carmelita circa Annum 1410. præter *Conciones* ad populum scripsit *Viridarium Mundi* sive de ortu, frugibus & floribus religiosæ suæ Heliadum b) militiæ, hoc est Carmelitarum libros tres. Vide Alegrii paradisum Carmelitici decoris pag. 327.

PAU-

a) Vide Hundii metropolin Salisburg. Tom. 2. p. 102. seq.
b) Ab Elia Propheta.

PAULUS *Burgensis*, sive de *Burgo* inter Judæos antea dictus *Salomo Levi*, a) inde lectione scriptorum Thomæ Aquinatis, prima secundæ qu. 93--106. de Legibus & Legis novæ comparatione cum Veteri professus se permotum ut cum filiis tribus A. 1390. CHristo nomen daret, factus A. 1402. Carthaginensis in Hispania, & ab A. 1415. *Burgensis* Episcopus, & Archicancellarius b) Regis Castellæ & Legionis, scripsit A. 1432. anno octogesimo secundo ætatis *scrutinium Scripturarum*, sive *Dialogum Sauli & Pauli* contra Judæos, divisum partibus duabus: quarum prior distinctionibus X. & posterior distinctionibus sex dispescitur, editum Mantuæ 1475. fol. deinde Romæ apud Uldaricum Gallum, nec non Parisiis fol. sine anni nota & Burgis 1591. 1596. fol. ex recensione Christophori Sanctotisii, Burgensis Augustiniani Vicarii Generalis, qui præludium dissertationemque de origine hæreticorum, & vitam Pauli c) præmisit,

 in

a) Abarbanel ad Esaiæ XXXIV. pag. 53. b.

b) Trithem. cap. 760.

c) De eodem conferendus Mariana XIX. 8. de rebus Hispan. Bzovius ad A. 1398. num. 12. Rev. Wolfius noster Bibl. Hebr. Tom. 1. p. 912. 963. Tom. 3. pag. 897. seq. 950. Tom. 4. pag.

in qua inter alia narrat multa millia Judæorum Maurorumque ab eo ad CHristum adducta esse, diemque ipsum obiisse A. 1435. 29. Aug. Ejusdem Pauli sunt compositæ A. 1429. ad filium suum Alphonsum *additiones ad Nicolai Lyræ* *) *postillas in S. Scripturam*, de quibus sicut & de *Matthiæ Doringii* replicis dictum supra pag. 576. In illis additionibus Paulus Talmudis placita non raro exagitat, Judæosque oppugnat, ut ad Esaiæ XXXIV. Zachariæ V. & passim alibi. Confer Rich. Simonis hist. Criticam Novi Testam. III. 33. pag. 483. seq. *Quæstiones XII. de nomine Tetragrammato* desumtæ ex additionibus ad cap. tertium Exodi, & recusæ ad calcem libri Jo. Drusii de tetragrammato, cum ejusdem scholiis, Franequ. 1604. 8. atque in Criticis sacris Anglicanis, & in Hadriani Relandi decade exercitationum Philologicarum de vera pronunciatione Nominis JEHOVA, Trajecti ad Rhen. 1707.

4. pag. 948. & ad Hispaniam Orientalem Colomesii pag. 212. seq. Thomam de Pinedo ad Stephanum Byz pag. 363. seq. Nic. Antonii Bibl. veterem Hispan. X. 5. Tom. 2. pag. 157. seq. Miræum in auctario cap. 449. Hornbeckium de convincendis Judæis pag. 8. &c.

*) Unschuldige Nachrichten A. 1720. pag. 378. seq. 549. seq.

1707. 8. pag. 121. De ejusdem *disputatatione cum Boneto, ben Goren Judæo*, mentio apud laudatum Wolfium Tom. 3. Bibl. Hebr. pag. 950.

PAULUS *de Carthagena*, idem cum superiore. Ejus filii tres, 1) *Alfonsus* ex Decano Segobiensi Episcopus & ipse Burgensis, successor Patris, cujus *anacephalæosin de Regibus Hispaniæ* laudat Mariana. 2) *Gonsalvus*, Episcopus Placentinus & 3) *Alvarus Garsius* scriptor commentariorum de rebus à Joanne II. Castellæ Rege gestis. Vide Miræi auctarium cap. 449. ex Marianæ XIX. 8. de rebus Hisp.

PAULUS *de Castro* opido Faliscorum, JCtus celebris, qui Senis, Florentiæ & Patavii docuit, obiitque diem non ante A. 1438. *) Trithemius cap. 768. præter *Commentarios* ad Instituta, Digesta & Codicis Justinianei libros IX. ejus *Consilia* celebrat, ex quibus CCCCXVIII. exstat apud Bzovium ad A. 1407. pag. 266. seq. *Avenionicæ prælectiones in titulos quam plures* memorantur à Nic. Comneno, qui de hoc Paulo consulendus Tom. 1. hist. Gymnasii Patavini pag. 213. 214.

*) Alii A. 1420. 1435. 1437. alii 1457.

PAULUS *Diaconus* Neapolitanæ Ecclesiæ teste Sigeberto cap. 69. transtulit de Græco in Latinum *vitam S. Mariæ Ægyptiacæ*, sive qualiter sua pœnitendo peccata in eremo cursum explerit vitæ. Versio illa exstat apud Surium 9. April. præmissam habens hanc Epistolam:

Domino gloriosissimo ac præstantissimo regi Carolo. a)

Sciens gloriosissimam majestatem vestram tam Divinis eloquiis, quamque Sanctorum præcedentium exemplis valde delectari, cum jam dudum libellum conversionis Mariæ Ægyptiacæ, cum tomulo de cujusdam Vicedomini b) pœnitentia, *domino meo obtulerim: quia ille ipse casu quodam deperiit, nunc interim jussui vestro in eodem restaurando devotus obedivi. Obsequii quoque & devotionis meæ fuit, ut non simplicem tantum memoratæ rei textum exhiberem, sed & alia quæsitu digna superadjicerem, de venerandis scilicet Constitutis & Gestis Præsulum Romanæ Ecclesiæ: quorum*

a) Vossius Carolum Magnum intelligit, Henschenius Tom. 1 Act. Sanctor. Febr. pag. 482. verisimilius Carolum Calvum.

b) Theophili pœnitentis, Vicedomini Adanæ in Cilicia, quam narrationem ex Græco *Eutychiani* à Paulo Diacono Neapoleos Latine versam ex tribus MSS. edidit Henschenius Tom. 1. Febr. IV. pag. 483.

rum sanctionibus quam reverenter Ecclesia utatur, majestas vestra optime novit. Hoc autem brevitatis Compendium servus vester ideo sumpsit, ut serenitas vestra, quam Reipubl. fascibus valde oneratam attendo, cui sparsim diversa non vacat percurrere scriptorum volumina, quasdam consuetudines Ecclesiasticas in brevi, quasi in quodam Enchiridio inclusas tenere possit: Et quia secundum regalem industriam, studium domini mei in hoc fervere didici, ut facta dictave vestra juxta authoritatem irrefragabilem dirigere, & quid erga cultum Divinum tenendum, quid ve rejiciendum sit, solicite disquirere & perscrutari, elucubrationis sit assiduæ: qualiter ejus Divinitatis ope muniti, prosperis successibus ad omnia currere mereamini.

Græca quæ Sophronio Hierosol. ab aliis tribuuntur, alteri scriptori adscribuntur à Papebrochio, qui edidit ad calcem Act. Sanctor. Tom. 1. April. 2. pag. XIII. & omissa Pauli versione aliam Latinam interpretationem in eodem tomo pag. 96. & metricam HILDEBERTI Cenomanensis metaphrasin pag. 83. exhibet. Anglice ex Gallico Arnaldi Andillii prodiit separatim Lond. 1726. Sophronium præferens auctorem. Mariæ illius obitum Papebrochius ad A. 421. revocat.

PAU-

PAULUS Winfridus, Warnefridi F. Forojulienſis ſive Aquilejenſis Patriarchii *Diaconus*, Deſiderii, ultimi Longobardorum Regis notarius ſive Cancellarius, & poſt eum à Carolo M. A. 774. captum, captivus & ipſe, inde ob fidem atque amorem conſtantem erga Deſiderium inviſus & exul, mox Monachus Caſſinenſis & propter ingenium atque doctrinam Carolo M. etiam dilectus & honoratus, ut carmina Caroli ad Paulum ſervata à Leone Oſtienſe lib. 1. Chronici Caſinenſis, cap. 15. & ſupra Tom. 1. pag. 957. ſeq. obvia ſatis ſuperque teſtantur. De hoc Paulo præter Leonem conſulendus Petrus Diaconus libro de Viris illuſtribus Caſinenſibus cap. 8. eruditis Jo. Baptiſtæ Mari notis illuſtratus, atque è recentioribus Dan. Gvil. Mollerus diſſ. de Paulo Diacono, Altdorf. 1686. 4. B. Jo. Hübnerus noſter Centuria ſecunda Bibl. Hiſtoricæ Hamb. pag. 63. ſeq. ut tanquam notiores Voſſium, Labbeum Tom. 2. p. 170. & 78. ſeq. Caveum alioſque prætercam. Scripta Pauli ſunt: *Epitoma librorum XX. Verrii Flacci*, nobilis veteris Grammatici a) de

a) Sveton. de Grammaticis cap. 17. ubi eum Augusti nepotibus præceptorem electum fuiſſe indicat.

de verborum significatione, à Sexto Pompejo FESTO jam in breviorem formam redactorum. Hanc epitomam Carolo M. dicavit præmissa Epistola, cujus hæc est inscriptio: *Largitatis munere, sapientia potentiaque præfulgido Domino Regi Carolo, Regum sublimissimo, Paulus ultimus servulus.* De editionibus hujus epitomes, reliquiarumque Festi & Verrii, non repetere est animus quæ dixi lib. IV. Bibl. Latinæ cap. 6. Anonymus Mellicensis de S. E. cap. 67. *Paulus Vir doctus scribit inter alia librum utilissimum, qui inscribitur de significatione verborum.*

Magnam quoque sui partem a) *Historia Miscella* huic Paulo debet. Nam priores undecim libri sunt iidem ac decem libri EUTROPII, nisi quod aliqua subinde de suo Paulus addat: Eutropium exinde continuat Paulus, cujus sunt libri quinque sequentes, à tempore Juliani Apostatæ usque ad tempora primi Justiniani. b) Cæteri, nempe decimus septimus & qui consequuntur à LANDULPHO Sagace additi sunt, potissimum ex Theophane, sive ex ANASTASIO *Bibliothecario* qui Theophanem

a) Miræus ad Sigebert. cap. 80. de S. E.
b) Leo Ostiensis lib. 1. cap. 15. ubi *duo* pro quinque libellis Paulo tribuuntur.

phanem ex Græco Latine vertit. De Historiæ Miſcellæ editionibus, quæ ex Caniſii recenſione etiam exſtat T. XIII. Bibl. Patrum Lugd. pag. 201. ſeq. dixi in Bibl. Latina lib. III. cap. 9. & de Landulpho atque Anaſtaſio ſupra, ſuo loco.

Homiliarius a) præter rem *Alcuino* b) adſcriptus à nonnullis, Paulo c) tribuendum

a) Vide Cangium in hac voce.

b) Ut in verſione Hiſpanica quæ lucem vidit Valentiæ 1552. fol. *Homiliario recopilado por Alcuino.*

c) Sigebertus Gemblacenſis, in Chronico nec non Albericus, trium fontium Monachus ad A. C. 807. pag. 152. Tom. 2. acceſſion. hiſtoricarum illuſtris Leibnitii: *Karolus Imperator per manus PAULI DIACONI decerpens optima quæque de ſcriptis Catholicorum Patrum, lectiones unicuique feſtivitati convenientes per circulum anni in Eccleſia legendas compilari fecit.* Florus, Diaconus Lugdunenſis in librum homiliarum totius anni ex diverſorum Patrum tractatibus ordinatum: in theſauro anecdotorum Edmundi Martene & Urſini Durand Tom. V. pag. 612.

O prudens lector, vita cui cura perennis,
Perlege præſentem ſtudioſo pectore librum &c.

Plura de hoc opere & veteri Theotiſca ejus verſione V. C. Jo. Henricus à Seelen in ſelectis litterar. pag. 252. ſeq. Jo. Dav. Kœler de Bibliotheca Caroli M. Altdorf 1727. 4. §. 6. Simile opus in lectiones Epiſtolicas diebus Dominicis & feſtis in Eccleſia receptas ex antiquis Eccle-

endum opus ex probatorum Ecclesiæ Doctorum lucubrationibus jussu Caroli M. in Ecclesiarum usus selectas complexum homilias in Evangelia Dominicalia atque anniversaria; Tulit ætatem viditque lucem variis in locis ut Spiræ 1482. Basileæ 1493. 1505. Col. 1517. 1525. 1530. 1539. Lugd. 1520. 1525. Paris. 1537. 1569. fol. Neque diversum opus puto quod in Bibliotheca Antissiodorensi invenisse se referunt doctissimi scriptores itinerarii litterarii, Gallice A. 1717. 4. vulgati, Edmundus Martene & Ursinus Durandus pag. 56. licet enim EBRARDI nomen Codex ille Manuscr. homiliarii Patrum, Caroli Magni jussu digesti præferat, tamen librarii illum potius, quam collectoris esse crediderim.

Obtulit hunc librum Domino, Germane, Tibique
Ebrardus *supplex, supplicis esto memor.*
Auferet hoc nullus, cujus præcordia CHristus
Possidet, iratum ne patiatur eum.
Quin etiam fratris munus votumque probando
Insistet parili quicquid amore valet.

Nam

Ecclesiæ Doctoribus collegit ediditque *Laur. Surius* Colon. 1596. fol.

Nam petit in cœtu fratrum ſolenniter illum
Ad laudem Domini nocte dieque legi.

Nomina eorum quorum homiliæ in hac συναγωγῇ leguntur, hæc ſunt;

Alcuinus, cujus libri tres de fide exſtant pag. 118. ſeq. edit. Baſil. ſeparatim etiam excuſi deinde Francof. 1555. & inter Opera.
Ambroſius, ſæpius.
Anſelmus Tom. 2. pag. 36. b.
Auguſtinus ſæpius.
Joannes Chryſoſtomus.
Fulgentius Carthag. pag. 21. b. T. 2. pag. 53. b. 67.
Gregorius Magnus, ſæpius.
Haymo pag. 31. b. T. 2. pag. 43. b. 68. b. 73. b.
Henricus *) pag. 20. b. 57. b. 126. b. 133. b. 140. b. 142. b. 145. 147. b. 152. 160. b. 163. b. Tom. 2. pag. 21. b.

Hiero-

*) Hic eſt ERICUS Autiſſiodorienſis qui vitam S. Germani Antiſiodorenſis ad Carolum Calvum ſcripſit metrico ſtylo ſex libellis intra A. C. 875. & 877. cujus homilias poſt Pauli Diaconi tempora oportet inſertas eſſe, ſicut Haymonis quoque, cujus & Lupi Ferrarienſis diſcipulus iſte Ericus fuit. Vide Carolum le Cointe ad A. C. 839. n. XIX. Tom. 8. Annal. Francor. pag. 586. & Acta Sanctor. Tom. quarto Junii 25. pag. 829. ſeq.

Hieronymus, ſæpius.
Hilarius Tom. 2. pag. 60.
Joannes Chryſoſtomus, ſæpius.
Iſidorus pag. 17. b.
Leo magnus, ſæpius.
Maximus, ſæpius.
S. Severianus Gabalenſis. pag. 27.

Jo. Mabillonius lib. 1. de re diplomatica capite XI §. 15. *In ſcribendis diplomatibus, tum libris, poſt auream ætatem, qui ſingula vocabula ſingulis punctis diſtinguebant, nulla fere verborum diſtinctio à notariis facta eſt usque* ad Carolum Magnum, *qui procurante* Alcuino *) *punctorum diſtinctiones vel ſubdiſtinctiones reſtituit. Hoc in negotio Princeps piiſſimus adhibuit* Paulum Warnefridi *&* Alcuinum, *Diaconos peritiſſimos, in quibus ille* homilias per annum legi ſolitas, *&* aliquot Auguſtini Epiſtolas; *hic vero* librum qui COMES appellatur, *interpunctionibus illuſtrarunt. Interpunctionum tamen ille uſus ſerius in diplomatibus obtinuit* &c.

Hiſtoria

*) Alcuinus Epiſt. 15.

Per cola diſtinguant proprios & commata verſus,
Et punctos ponant ordine quosque ſuo.

Historia Winilorum (al. Vinnulorum) qui postea dicti sunt *Longobardi*, usque ad excidium illius regni A. 773. opus eximium libris VI. post editiones veteres, Ascensianam, Augustanam Anni 1515. cum Jornande, & Basileensem Sigismundi Gelenii A. 1532. cum Svetonio & aliis in lucem datas, singulari studio recensitum à *Bonav. Vulcanio* cum Jornande & aliis rerum Gothicarum scriptoribus a) Lugd. Bat. 1597. 1618. 8. tum ab *Hugone Grotio* b) Amst. 1655. 8. & à *Jano Grutero* in scriptoribus Latinis historiæ Augustæ minoribus, Hanov. 1611. fol. Circa idem tempus *Fridericus Lindenbrogius* Pauli libros hosce ad Manuscriptos Codices recognitos etiam notis illustravit, addito supplemento insigni capitum postremorum libri sexti, LIX. LX. LXI. quod deinde in Freheri scriptoribus Francicis ex Manuscr. Palatino & in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. Tom. XIII. in qua pag. 161. illi libri exstant pag. 332. recusum legitur. Præclara editio Lindenbrogiana lucem

a) Confer si placet quæ in Bibliotheca Latina lib. 3. cap. 17.

b) Illustris Sparvenfeldius teste Leibnitio in Leibnitianis pag. 167. edere voluit Crises exterorum de Gothis, velut supplementum sylloges Grotianæ.

lucem vidit Hamburgi 1611. 4. hoc titulo: *Diversarum Gentium historiæ antiquæ scriptores tres*, JORNANDES Episcopus *de regnorum ac temporum successionibus*. Ejusdem *historia de origine Gothorum*: ISIDORUS Hispalensis de *Gothis, Wandalis & Suevis*. Ejusdem *Chronicon Regum Wisigothorum*. PAULI Warnefridi F. Diaconi de *gestis Longobardorum libri VI*. Denique hosce Pauli libros cum variis lectionibus Codicum Ambrosiani & Modoitiensis, & notis clarissimi Viri *Horatii Blanci* exhibuit laudatissimus Muratorius Tom. 1. thesauri scriptorum Italiæ pag. 395. Mediolan. 1723. fol. De ERCHEMBERTO Historiæ Pauli continuatore dictum supra Tom. 2. pag. 319.

Vita S. Gregorii I. Papæ, libris IV, laudata Sigeberto, atque edita à Jo Mabillonio Sec. 1. Benedictin. pag. 385. atque inde in novissima Operum S. Gregorii editione tomo IV. Parif. 1706. fol. ut dixi supra Tom. 3. pag. 241. 256. Vide & laudati Mabillonii Analecta edit. novæ pag. 498. seq. Meminit Paulus ipse lib. 3. de gestis Longobardorum c. 24.

Libellus de numero sive ordine *Episcoporum* qui sibi ab ipso prædicationis exordio in Civitate *Metensi* successerunt usque ad A. 777. flagitante scriptus *Angilramno*

gilramno Episcopo. Exstat in Freheri Corpore historiæ Francicæ pag. 171. & in Bibl. Patrum edit. Lugd. Tom. 13. pag. 329. & novissime in Augustini Calmeti historia Civili & Ecclesiastica Lotharingiæ, edita Gallice Nancejis 1728. fol. Ex hoc libello fragmentum *de Caroli M. majoribus & liberis*, in Andreæ du Chesne Tom. 2. scriptorum de rebus Francorum pag. 201. & *de Beato Arnulfo*, Pappoli successore, in Petri Pithoei duodecim scriptoribus pag. 288. Meminit Paulus ipse VI. 16. de gestis Longobardor. & Sigebertus cap. 80. qui *gesta Pontificum Metensium* appellat. Ex hoc libello petitum *Epitaphium Arigisi* (al. Anchisi) Principis Beneventi, obvium in Peregrini historia Principum Longobardorum, apud celeb. Muratorium Tom. 1. thesauri scriptorum Italiæ pag. 395. & *Epitaphium S. Hildegardis* Tom. 3. Act. Sanctor. Aprilis pag. 789. quod ALCUINO Baronius præter rem tribuerat.

Miracula S. Arnulphi, qui primo Major domus Regis Francorum, postea Metensium Episcopus, eremiticam vitam, notante Sigeberto expetiit, diemque obiit A. 632. Edita tomo tertio Operum BEDÆ Venerabilis, ut dixi Tom. 1. pag. 406. & deinde Paulo au-

ctori

ctori vindicata à Surio 24. Augusti. Meminit Paulus ipse VI. 15. histor. Longobard.

Martyrium S. Cypriani Carthaginiensis, editum in Cypriano Jacobi Pamelii, in Oxoniensi autem Joannis Felli, aliisque editionibus, & in Ruinarti Actis selectis Martyrum omissum: Tillemontio *) etiam judice, juniori Paulo, qui tempore Caroli Calvi scripserit, tribuendum videtur.

Vitæ S. Benedicti qui A. 543. & *S. Mauri* qui A. 584. *S. Scholasticæ Virginis*, S. Benedicti sororis, quæ circa A. 542. obiit, prodierunt Romæ 1590. 4. in parte tertia poëmatum T. Prosperi Martinengi, & apud Mabillonium seculo I. Benedictin. Sed in Actis Sanctor. Tom. 3. Martii 21. pag. 275. & Tom. 1. Januar. 15. pag. 1039. & Tom. 2. Februar. 10. pag. 393. omissas illas esse video. *Veracem & insignem historiographum* res S. Benedicti narrantem vocat Leo Ostiensis II. 44. Versus autem elegi reciproci de S. Benedicti miraculis, in quibus prius hemistichium hexametri, posteriore hemistichio pentametri repetitur, eidem Leoni lib. 1. cap. 15. memorati, quorum

*) Tom. IV. memoriar. H. E. pag. 638. edit. Parif.

rum initium: *Ordiar unde tuos ſacer o Benedicte triumphos*, exſtant in Pauli lib. 1. de geſtis Longobardor. cap. 26. & in Aimoini ſermone de S. Benedicto in Bibl. Floriacenſi pag. 284. Verſus ſimiles reciproci *in S. Scholaſticam* apud Arnoldum Wion libro tertio ligni Vitæ ad 10. Februar. Tom. 2. pag. 47. incipiunt: *O Benedicta ſoror Benedicti nomine CHriſti, eximiique patris o benedicta ſoror.* In hoc carmine teſtatur Paulus ſe heroico etiam carmine ejusdem Virginis laudes ceciniſſe:

Verſibus heroicis alias, caſtiſſima, laudes
Scripſimus ecce tibi verſibus heroicis.

Minus veriſimilis ſententia Baronii, qui S. BERTHARIO tribuit: nec BEDAM auctorem mihi perſvaſerim, quamlibet in Bedæ operibus, diſtichis octo etiam auctiora leguntur tomo VII. pag. 350. ſeq.

Ex Epiſtolis ejus pluribus *Epiſtola de Regula S. Benedicti, ad Carolum M.* *) ſcripta

*) Fragmenta Epiſtolarum ad Carolum M. quæ edidit Baluzius Tom. 1. Miſc. pag. 362. ſeq. non Pauli Diaconi ſunt, ſed PAULINI *Aquilejenſis Epiſcopi*. Itaque hoc in præſtantiſſimi Cavei hiſtoria litteraria emendandum. Neque Pauli verſus de miraculis S. Benedicti, de quorum editionibus ſupra ſunt; deperditis adſcribendi.

ſcripta nomine THEODAMARI, Abbatis Caſinenſis exſtat apud Angelum à Nuce, in notis ad Leonis Oſtienſis lib. 1. cap. 12. Idem Angelus teſtatur, ſub Pauli nomine legiſſe ſe *expoſitionem Regulæ S. Benedicti*, quam tamen ejus eſſe negat; quamquam expoſitam à Paulo illam regulam fuiſſe teſtatur Leo lib. 1. cap. 15. & RUTHARDO Monacho, Rabani ac Strabi auditori, tribuere maluit Hugo Menardus.

Epitaphium in Venantii Fortunatum exſtat lib. 2. de geſtis Longobardorum cap. 23.

Sermone de aſſumtione S. Mariæ, in Edmundi Martene Tom. IX. veterum monumentorum pag. 266.

Hymnus in S. Joannem Baptiſtam, qui incipit: *Ut queant laxis*, in Breviario Romano 24. Junii, & paſſim alibi.

Univerſas fere *annalis computi lectiunculas* rhythmice compoſuiſſe, legas apud Leonem Oſtienſem lib. 1. cap. 15. ſive ut eſt apud Petrum Diaconum cap. 8. de illuſtribus Caſinenſibus: *univerſas lectiunculas à principio Mundi usque ad ſuam ætatem, una cum annali computo rhythmice compoſuiſſe.*

Addit Petrus, ſcriptos fuiſſe ab eo verſus *ad Carolum Imperatorem, & ad Arichem*

chem Beneventanum Principem, generum Desiderii Regis Longobardorum ultimi. Hi ad Arichem exstant in Camilli Peregrini historia Principum Longobardorum, Neap. 1643. 4. pag. 235.

Ex *homiliis* ejus *quinquaginta* eidem Petro memoratis, nonnulli teste Jo. Baptista Maro Manuscripti in Bibl. Medicea & Casinensi. Unus etiam typis exscriptus inter Opuscula SS. aliquot Patrum Lugd. 1615. pag. 450. in illud Matth. XVIII. 23. *Simile est regnum Cœlorum homini Regi.* Incip. *præsens S. Evangelii lectio.*

Syllogen chronologicam cum quadam historiola sub titulo *ignoti Casinensis* ab A. 840. ad 875. edita à Camillo Peregrino in historia Principum Longobardorum, & recusa tomo secundo thesauri Muratoriani, & Burmanniani nono, ad Paulum auctorem nonnulli referunt.

Librum *de gestis Episcoporum Papiensium*, quem se vidisse testatus est Galesinius, nemo adhuc in lucem protulit.

Hymnus de passione S. Mercurii cujus Martyris memoria 25. Nov. recolitur, editus à Petro Piperno, Beneventano lib. V. de effectibus Magicis cap. 20. Neapoli 1647. 4. Alterum *de translatione*

tione corporis S. Mercurii Beneventum, sive nullum reperit, sive repertum omisit.

Hymnus in festo assumtæ S. Virginis 15. Augusti, qui incipit: *Quis possit amplo famine præpotens*, in breviario Beneventano.

Vita S. Mauri versibus reciprocis, quorum initium:

Dux, via, vita tuis, decus & laus, gloria, virtus,
JEsu Lux Lucis, Dux, via, vita tuis.

Vide Jo. Baptistæ Mari notas ad Petrum Diaconum pag. 168. qui *aliqua insuper*, inquit, *fragmenta Manuscripta sub nomine Pauli Diaconi, mutila tamen & hiulca nos custodimus, videlicet* vitam Germani, sanctissimi Constantinopol. Patriarchæ. *Orationem* in transitu Petri Damiani, de dimittendo Episcopatu, *in qua fit mentio de S. Arnulpho, Metensi Episcopo.* Vitam S. Petri Damasceni Episcopi, *nec non alterius* Petri *pariter* Martyris.

Teste Petro Diacono cap. 9. HILDERICUS *ejusdem Pauli auditor de origine præceptoris sui, vita, institutione, doctrina, religione, habitu lucidissimos versus composuit.* Hoc ipsum est quod è Bibl. Casinensi sub titulo *Epitaphii*, laudatus

Marus notis ad cap. 8. edidit. Constat versibus XLI. hoc initio:

Perspicua clarum nimium tua fama per ævum.

PAULUS Diaconus *Emeritensis* in Hispania, seculo septimo, à Paulo Emeritensi Episcopo, quem ipse cap. IV. celebrat, diversus, scripsit librum *de vita & miraculis Patrum Emeritensium*, editum à Barnaba Moreno de Vargas, Madrit 1633. 4. & cum notis Thomæ Tamajo de Vargas, Antwerp. 1638. 4. Vide auctarium Miræi cap. 174. & Nic. Antonium Bibl. veteris Hispan. V. 5. Tom. 1. pag. 277. seq. Etiam *Confessionem Catholicam* hujus Pauli Ambrosius Morales memorat. Easdem Episcoporum Emeritensium res gestas Franciscus Bivarius, non una serie tamen, sed per partes inseruit notis suis in Chronicon pseudo Maximi, Madrit. 1651. fol. pag. 515--521. 532--534. pag. 585--590. pag. 645. seq. 653. pag. 661--664. 668. 711--713. Ex iisdem gestis repetita *Vita S. Renovati*, Episcopi Emeritensis in Actis Sanctor. Tom. 3. Martii 31. pag. 908. & *Fidelis*, Episcopi Emeritensis *Vita* in Actis Tom. 1. Februarii 7. pag. 64.

PAULI

PAULI *Emeseni* Episcopi, qui Concilio Ephesino A. 431. interfuit, *Epistola ad Anatolium* Militiæ præfectum exstat ex Latina veteri versione inter Epistolas Ephesinas à Christiano Lupo & Jo. Garnerio editas num. CVII. Nam Paulus quidem Græce scripsit, cujus libellus de Fide, & homiliæ duæ quas Alexandriæ habuit, obviæ sunt in parte quarta Actor. Concilii Ephesini.

PAULUS (in quibusdam Codicibus Gennadii cap. 31. PAULINUS, sed in aliis atque apud Honorium II. 31. PAULUS) *Episcopus*, scripsit *de pœnitentia* libellum, *in quo dedit legem pœnitentibus, ita debere dolere de peccatis, ne supra mensuram tristitiæ, immensitate desperationis mergantur.*

PAULUS *Florentinus*, cujus Quadragesimale de reditu peccatoris ad DEUM prodiit Mediolani 1479. & ad quem Marsilii Ficini Epistola libro decimo: Vide supra, *Paulus Attavantius*.

PAULUS *Florus* quo usus Cuspinianus. De eo supra Tom. 2. pag. 521. ex Nic. Alemanno ad Procopii anecdota.

PAULUS *Genuensis* Ligur, Monachus Casinensis ab infantia privatus oculorum lumine, Grammaticus tamen, Philosophus

losophus & Theologus circa A. 1100. insignis, ita ut alter Didymus haberetur teste Petro Diacono cap. 36. de illustribus Casinensibus. Scriptor plurimarum lucubrationum, ut Commentariorum *in Esaiam*, *Hieremiam* & *reliquos Prophetas*, in *Psalterium*, *in Matthæum*, *Marcum*, *Lucam*, *Joannem*, *Epistolas Pauli* & *Apocalypsin*. His accedit *de altercatione Græcorum & Romanorum*, Constantinopoli facta sub Alexio Comneno. *Vita S. Ebizonis* sive *Gebizonis*, Colonia oriundi, Monachi Casinensis sub Desiderio Abbate.

PAULUS *Gerardus*, Florentinus, Mathematicus medio sæculo XIV. scriptor libri de arte calculandi, qui Manuscr. fuit Florentiæ in Bibl. Gaddiana. Non diversus, ut mihi videtur à *Paulo Geometra*, cujus hoc Epitaphium Florentiæ in Ecclesia SS. Trinitatis:

Qui numeros omnes terræque marisque profundi
Per longos tractus dudum, sedemque Tonantis
Signa poli, Solisque vias, Lunæque reflexus,
Stellarum cursus & fixos ætheris ignes

Et

Et quicquid Natura potens concesserit astris,
Volverat ingenio vivens, hoc marmore tectus
Æternum recubat Paulus Geometra sepultus.
Fama tenet clarum nomen, longumque tenebit,
Ac civem sumsisse suum testatur Olympus.

Vide Julii Nigri historiam scriptor. Florentinor. p. 446. seq.

PAULUS *Grammaticus*, supra, *Paulus Genuensis.*

PAULUS *Gualduccius* de Pilastris Florentinus Ord. Præd. A. 1311. Vicarius Generalis, inde A. 1313. Patriarcha Gradensis, & eodem anno haud diu post defunctus. Vide Ughellum Tom. V. Italiæ sacræ p. 1146. Jacobum Quetif de scriptoribus Dominicanis Tom. 1. pag. 521. & Julium Nigrum in hist. scriptorum Florentin. pag. 447. Scripta ejus memorantur: Annotationes *in Novum Testamentum*, & Commentaria *in philosophiam Aristotelis.*

PAULUS *de Heredia*, Hispanus, ex Judæo Christianus, circa A. 1464. ad A. 1485. vixit in Italia, scripsitque editum in Italia librum

librum de mysteriis fidei, atque R. Nechaniæ ben Kana Epistolam secretorum cum scholiis suis edidit. Meminit Gesnerus in Bibl. & Colomesius in Hispania Orientali p. 217. Nic. Antonius in Bibl. Hispan. &c. Consulendus inprimis venerandus noster Wolfius Biblioth. Hebrææ Tom. 1. pag. 964. & Tom. 3. pag. 824. 825.

Hieronymus PAULUS, supra Tom. IV. pag. 737.

PAULUS *JCtus*, infra *Paulus de Perusio*, *Paulus de Castro* & *Paulus de Liazariis.*

PAULUS *Interpres* A. 1051. legatorum Ecclesiæ Romanæ ad Græcos, qui scripta HUMBERTI Cardinalis (de quibus supra Tom. III. pag. 900.) Græce transtulit. Vide Sigebertum cap. 151. de S. E.

PAULUS Judæus, Fuldensis Monachus *vitam S. Erhardi* Ratisbonensis (Seculo VIII.) Episcopi: sed & *de Conversione S. Pauli Apostoli* composuit prosam, quam vulgo dicunt sequentiam, cujus hoc est exordium: *dixit Dominus ex Basan.* Hæc de illo Anonymus Mellicensis cap. 64. De S. Erhardi vita dixi supra in PAULULO, idem enim est, qui per modestiam *Paululum* se pro *Paulo* nuncupavit.

PAU-

PAULUS *Langius.* Supra Tom. IV. pag. 714.

PAULUS *de Liazariis* (*Leazariis*; *Lyazariis*) JCtus, Joannis Andreæ Bononiensis auditor & Joannis Calderini condiscipulus, claruit circa A. 1340. Ejus commentarium super Clementinis laudat Trithemius cap. 584. Alia ejusdem Gesnerus in Bibl.

PAULUS *è Liguria.* Supra, *Paulus Genuensis.*

PAULUS *Lulmas* sive *Lulmius*, (*Ulmius*, *Lumeus*) Bergomensis, ex Professore Canonum & Canonico Bergomensi Augustinianus Prior Dertonensis, Brixiensis, Bergomensis, Alexandrinus, Januensis & Romæ Conventus S. Mariæ de populo, & postea Vicarius Generalis Congregationis Lombardicæ, defunctus Cremonæ Anno 1484. de quo præter Vossium pag. 601. consules Philippum Elsium in Encomiastico Augustiniano pag. 552. seq. Donatum Calvum, in scena litterata scriptorum Bergomensium pag. 431. & in memoriis historici Ordinis Augustiniani pag. 99. Dominicum Antonium Gandolfium in diss. historica de ducentis scriptoribus Augustinianis pag. 285. & diarium eruditorum Italiæ Tom. XVI.

XVI. p. 471. ſeq. Scripta ejus hæc commemorari video:

De ſpirituali adſcenſu in DEum, L. 1.

De laudibus præſentis vitæ, L. 1.

De norma, & regula Pœnitentium, L. 1.

Spirituale Viridarium Sponſarum CHriſti, L. 1.

De floribus Eremititis, L. 1.

De vita, & miraculis B. Mariæ de Genua, L. 1.

De vita, & miraculis B. Mariæ de Albericis è Como, L. 1. Rom. 1484. & in Actis Sanctor. Tom. 3. Maji 13. pag. 253.

B. Auguſtini de Ancona librum, de poteſtate Eccleſiaſtica, Librariorum incuria corruptum, reſtituit, ediditque Romæ 1479.

Apologiam Ordinis Auguſtiniani, Gvilelmo Rothomagenſi Cardinali dicatam, L. 1.

De vita S. Monicæ, Joanni Senenſi Epiſcopo Meſſano, & Sacriſtæ Sixti IV. dicata, L. 1. Rom. 1479. 4.

De vita & miraculis B. Helenæ de Utino, L. 1. ad Paulum II. Pontificem Max.

Sermones quoque varii, L. 1.

PAU-

PAULUS *de S. Maria*, supra, PAULUS *Burgensis.*

PAULUS Prior ad *S. Mariam de Populo*, infra, *Paulus de Roma.*

PAULUS *Middelburgensis*, Zeelandus posito Lovanii tirocinio litterarum, editaque *Epistola de Paschate observando*, & *de die Passionis*, ad Universitatem Lovaniensem: nec non *Prognostico ad Maximilianum Austriacum* sive practica de pravis constellationibus: profectus in Italiam, Medicus Ducis Urbinatium A. 1484. Urbini contra Joannem Barbum edidit *defensionem Prognostici*, *atque invectivam in superstitiosum Vatem:* factusque inde Episcopus Forosemproniensis, & Pontificibus Julio II. & Leoni X. charus interfuit Concilio Lateranensi A. 1513. rebusque humanis valedixit Romæ A. 1534. ætat 89. Vir peritissimus rei Mathematicæ idemque disertissimus, *quem* teste apud Valerium Andream pag. 716. Noviomago *ipsa Italia, quæ vult videri Latinissima, perorantem magna cum admiratione sæpe audivit.* Scripsit *de Paschatis observatione* ad Leonem X. *libros quatuordecim*, quod opus Summa *Paulina de recta Paschæ celebratione* inscribitur. Prodiit Forosempronii 1513. 4. una cum *libris XIX. de die passionis Domi-*

 nicæ,

nicæ, ad Maximilianum Cæsarem. Non aliud est quod à Gesnero *de emendatione Calendarii* ingens volumen appellatur. *Prognosticon ostendens Anno Domini* 1524. *nullum neque universale neque particulare diluvium futurum*, vulgatum Foro-Sempronii 1523. Vide Labbeum Tom. 2. de S. E. pag. 174.

PAULUS *Monachus*, à quo, & collega STEPHANO *Regulam Monachorum* scriptam tradit Anonymus Mellicensis cap. 57. Benedicto Aniano in Concordia Regularum, & Smaragdo in expositione Regulæ S. Benedicti, Paulus hic & Stephanus Abbates appellantur. Eorum *Regula*, XLI. capitibus constans, vulgata est ab Holstenio in Codice regularum parte 2. pag. 46--52.

PAULUS Diaconus *Neapolitanus*, supra in *Paulo Diacono* p. 618.

PAULUS *Nivis* (Schnee-Vogel) humaniores litteras pro captu suorum temporum docuit Lipsiæ, superstes adhuc A. 1494. de quo Trithemius de S. E. cap. 945. & de luminaribus Germaniæ c. 284. Ejus scripta: *Epistolæ formales* sive formulæ scribendarum Epistolarum breviorum, mediocrium, longiorumque. *De institutione latinizandi. Dialogus in idiotam beanum & doctum Gymnosophistam*

phistam. Colores artis Rhetorices. Visio cujusdam eremitae.

PAULUS *Orosius*, supra p. 514. OROSIUS.

PAULUS *Pannonius*, Presbyter, scripsit libros duos *de Virginitate servanda & contemtu Mundi, ac vitae institutione* ad Constantiam virginem. In illis pridem deperditis reprehendit inter alia Jovinianum, teste Gennadio cap. 75. adversus quem scripsit S. Hieronymus. In quibusdam Gennadii Codicibus, sicut apud Honorium quoque II. 74. pro Paulo, hunc PETRUM *Pannonium* vocari videas Trithemius cap. 146. aetatem ejus refert ad A. C. 430.

PAULINA *de Paschate*. Supra in PAULO *Middelburgensi*.

PAULUS *de Paulo*, Patricius Jadrensis, cujus *Memoriale* ab A. 1371. ad 1401. edidit Jo. Lucius in sua Dalmatia pag. 423--438.

PAULUS *Persa*, in Schola Syrorum Nisibensi edoctus, cujus regulas ad S. Scripturam intelligendam laudat Junilius Afer praef. ad libros de partibus Divinae Legis: testatus se eum Epistolam ad Romanos interpretantem audivisse. De Junilio qui circa A. 550. claruit in Africa vide supra Tom. I. V. pag. 600.

PAULUS Saluccius *de Perusio*, JCtus & Magister Bibliothecæ Ruperti Regis Siciliæ circa A. 1350. quem memorans Trithemius cap. 634. ejus laudat volumen insigne *Collectionum*, in quo multa ait esse jucunda & utilia de Diis gentilium, argumentisque aliis. Ex hoc opere Jo. Boccacius fassus est profecisse se in opere de Genealogia Deorum. Augustinus vero Oldoinus in Athenæo Augusto pag. 272. etiam *res à Perusinis gestas* tradere instituisse & *statuta patriæ Urbis* ordinasse Paulum perhibet.

PAULUS Monachus *S. Petri in Valle* juxta Carnotum, Ord. Bened. Sec. XIII. scripsit historiam illius Cœnobii & librum sub titulo HAGANONIS, Carnotensis circa A. 920. Episcopi. Vide Jo. Lironi Bibliothecam Carnotensem pag. 81. & Sammarthanos Tom. IV. pag. 720. seq. edit. primæ.

PAULUS *Pilonus*, vir elegantis doctrinæ Sæculo XV. qui præter Orationem in laudes *Antonii Lusci*, Vicentini *) instituit bella Romana poëmate Latino illustrare

*) Hujus inquisitio sive *nota in Orationes XI.* Ciceronis prodiere in editione Veneta A. 1477. fol. ac deinde sæpius etiam alibi. Ejus *Domum pudicitiæ* exstare notavit Kœnigius in Bibl.

ſtrare gloriam nomini comparaturus ſuo

Si cœptum finiſſet opus, quo carmine ſummo
Romuleas acies & bella ingentia ſcripſit.

Vide Voſſium pag. 797.

PAULUS *Presbyter.* Supra *Paulus Pannonius.*

PAULUS Diaconus *Romanus* & Cardinalis, cujus ſe hiſtoria uſum Martinus Polonus indicat, non alius utique fuit à *Paulo Aquilejenſi* de quo ſupra pag. 620. & quem ab aliis etiam, quamvis præter rem, titulo Cardinalis nuncupatum memini.

PAULUS *de Roma*, Auguſtinianus, de quo Joannes Schiphoverus Auguſtinianus & ipſe, in Chronico archi-Comitum Oldenburgenſium ad A. 1454. apud Meibomium Tom. 2. pag. 178. *Magiſter* Paulus de Roma, *Prior quondam ad S. Mariam de populo, Theologus & Juris Pontificii Doctor egregius, Divini verbi præco excellentiſſimus, domini noſtri Papæ* *) *pœnitentia-*

*) Pii II. A. 1464. cujus etiam Concionator ordinarius fuit, *quo in munere ita ſe geſſit*, ut narrat Elſſius pag. 550. *ut redivivus S. Paulus diceretur*, Superſtes adhuc A. 1474.

nitentiarius, *qui* de usu & exercitio clavium *opus quoddam magnum & excellentissimum composuit.* Apologiam nostri ordinis, *&* vitam *sanctissimæ matronæ* Monicæ *perquam egregie descripsit. Multos item egregios tractatus edidit: innumeros etiam* sermones *tum ad Collegium reverendissimorum Cardinalium, coram summis Pontificibus, tum ad clerum, tum ad populum & quidem elegantissimos habuit.* Hæc Schiphoverus, cui ex Elssii encomiastico Augustiniano licet adjungere *Confessionum librum*, & *de Ecclesiastica pensione*, & tractatus Juris editos Romæ A. 1539.

PAULUS *Scordillus*, Doctor Decretorum, Præpositus Ravennatensis Ecclesiæ, cujus continuationem libri Pontificalis Archiepiscoporum Ravennatensium ab AGNELLO cœpti & ab Anonymo usque ad A. 1286. deducti, desinentem in A. 1410 edidit Benedictus Bacchinius in appendice ad Agnellum pag. 110-138. Mutinæ 1708. 4.

PAULUS *Scriptoris*, de quo Melchior Adamus in vita Conradi Pellicani pag. 128. *Anno* millesimo, quadringentesimo nonagesimo sexto, *mense Martio, Caspar Walerus, Provincialis Ord. Minor.* Tubingam *Pellicanum studiorum causa misit,*

Guar-

Guardiano, & Lectori viro doctissimo probissimoque PAULO SCRIPTORIS *commendavit, qui* Wilæ *Svevorum & ipse natus fuit. Hic suo Marte didicerat artes liberales omnes, ut eas quoque prælegeret doctioribus de Universitate, quibus erat miraculo ob ingenium. Erat acutissimus* Scotista, *auditor olim* Stephani Bruliferi, *Parisiensis Doctoris. Habebat quotidie auditores, non solum ex secularibus magistris multos, inter quos ingeniosissimus erat* Thomas Vuitenbach, *Helvetius Bielensis, postea Doctor, & Evangelii præco, tunc* Suicerus *dictus, &* Paulus Wolffius *monachus* Schütteranus, *qui exuto cucullo,* Argentorati *Evangelium docuit;* Joannes Mantel *Augustinianus, mox Doctor plurima passus, tandem Evangelicus prædicator in ditione Tigurina obiit* Elgowiæ *anno* millesimo quingentesimo trigesimo. *Quin & totius monasterii Augustiniani fratres docti, quotidie* Tubingæ *veniebant ad audiendum Scotum à* Paulo, *quibus præerat prior* Joannes Staupitius, *postea Doctor, & Lutheri Mæcenas. Sed & Cosmographiam* Ptolemæi *prælegens, omnes fere doctores & cæteros magistros habuit auditores, & fratres doctos multos, cum quibus non parum* Pellicanus *profecit. Docuit quoque Monachos* Bebenhusii *compositionem Astrolabii, Pellicano socio*

cio assumto, ut ipse quoque præ aliis hac in parte profecerit. Postea tamen Magistros & Fratres omnes, usum illius Astrolabii docuit. Anno millesimo quadringentesimo nonagesimo septimò *prælegit quoque familiariter quatuor vel quinque libros* Euclidis. *Scripsit tum quoque* explicationem Scoti *in primum sententiarum, quæ postea impressa fuit: exempla scripsit* Pellicanus *sua manu, ipso dictante. Erat is vir dextro ingenio & liberali, & satis audaci ad veritatis confessionem, eximius prædicator, non tamen ordinatus, quia Guardianus: verum evocabatur crebro à doctis sacerdotibus, qui tunc erant in* Rütlingen, *ubi in magnis solennitatibus prædicabat sic quoque in oppido* Horwa; *ubi vehementer pro istis temporibus prædicans, quosdam articulos asseverabat, & Scripturis firmiter probabat, veluti* de sacramentis, indulgentiis, votis, *& aliis qui postea dicti sunt* Lutherani, *propter quod & fama perveniens ad Theologos Tübingenses, tam invisum eum reddidit Universitati, ut deliberarent de inquisitore hæreticæ pravitatis accersendo contra eum, unde & accusatus apud Provincialem, & fratribus subditis exosus, tandem ab officio remotus est Lectoratus & Guardianatus.*

PAULUS Barbus, *Soncinatis* notior nomine à Patria Soncini cisalpinæ Galliæ opido

Ordin.

Ordin. Præd. defunctus A. 1494. Scripsit *in Metaphysica* Aristotelis & in libros *Prædicabilium Prædicamentorumque*: in *Physica* quoque & in *Veterem Artem* Aristotelis. Præcipue celebrata *epitoma quæstionum in IV. libros sententiarum, à principe Thomistarum Joanne* CAPREOLO *) *disputatarum.* Papiæ 1522. 8. Lugd. 1528. 8. & 1580. 4. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 879. seq.

PAULUS *de Vareschis*, Patavinus, Medicus Venetus circa A. 1491. quo prodiit liber in cujus calce leguntur hæc verba: *Hic finitur* Mesue *cum* Mundino *super canonibus generalibus* Christofaro *super Antidotario. Ac* Petrus Apponensis *&* Franciscus de Pedemontium *cum Nicolao commentato per* Platearium *&* Servitore *ac cum* Saladino *sigillante dictum volumen. Quæ omnia visa & correcta fuere per clarissimum physicum D. Magistrum Paulum de Vareschis Patavinum Medicum in alma Urbe Venetiarum famosum: & impressa Venetiis per Pelegrinum de Pasqualibus de Bononia sub anno Domini* 1491. *fol.*

Marcus PAULUS, *Venetus.* supra in MARCO pag. 73.

*) Vide supra Tom. 1. pag. 917.

PAULUS *de Venetiis*, quia in illa urbe educatus, quanquam Utinensis patria, Augustinianus, Philosophus ac Theologus celebris, defunctus Patavii Anno 1428. Ejus scripta apud Trithemium cap. 703. præter *Sermones* de tempore, Sanctis & Quadragesima, Commentariosque *in Logica*, *Physica* lib. *de anima & Metaphysica Aristotelis*, sunt: *Summa de Naturalibus*, *Summa Philosophiæ*: liber *contra Judæos*, *super consequentiis* RADULPHI *Strodi* acuti Philosophi. Hisce apud Elssium multa adjiciuntur: *In IV. libros Sententiarum*; Compendium explicationum *Joannis de* RIPA in primum Sententiarum. *De notitia DEI. De excellentia Verbi DEI. De incarnatione DEI. De conceptione Virginis. De condendo Christiano testamento. De ortu & progressu Augustiniani Ordinis. De compositione Mundi*, qui liber *Astronomiæ janua* nuncupari potest. *De circulis componendis. Quadratura circuli. Logica parva & magna.* Explicatio *Dantis Aligerii*, Poëtæ Florentini.

Petrus PAULUS *Vergerius*, infra, VERGERIUS.

PAULUS scriptor vitæ Magistri sui *S. Hilari*, Abbatis Galeatensis in Italia Seculo

*) Itaque apud Elssium pag. 554. pro *Cretensi* malim Utinensem legere.

Seculo VI. in Actis Sanctor. T. 3. Maji 15. p. 473. Alius PAULUS qui scripsit *Vitam S. Gregorii* Episcopi Svelli in Sardinia A. 1117. T. 3. April 23. p. 215. seq.

PAULUS *Volademirus*, de Cracovia, Decretorum Doctor, Cracoviensis Canonicus, Academiæ Cracoviensis Rector, Regis Poloniæ Ladislai ad Constantiense Concilium Legatus. Ejus *demonstratio* A. 1415. publice in illo Concilio opposita Cruciferis dePrussia, seu Ordini Teutonico, probans *infideles armis & bello non esse ad Christianam fidem convertendos, nec eorum bona invadenda, aut illo nomine occupanda,* exstat apud V. C. Hermannum ab Hardt T. 3. p. 9--27.

PAULUS *Uvan* Paraviensis sive Passaviensis Presbyter scripsit *sermones de tempore & de septem vitiis capitalibus*, testatus se fuisse in Zwickau A. 1440. aliquot annis ante quam sermones illos haberet. Consule Jo. Launojum in appendice ad scriptum de auctore librorum de imitatione CHristi pag. 138. seq.

PAULUS *Warnefridus*, supra p. 620.

PEGAVIENSE *Chronicon*, supra in CONRADO Lauterbergensi T. 1. p. 1167.

PELAGIUS I. Romanus Papa ab A. C. 556. April. 13. ad A. 561. Martii 2. Præter Epistolam ad Vigilium, reprobatam à Blondello pag. 609. seq. exstant in tomis

mis Conciliorum Epiſtolæ aliæ genuinæ XV. una cum fragmentis à Luca Holſtenio editis in Tom. 1. collectionis Romanæ pag. 219. ſeq. De illis dixi Tom. XI. Bibl. Græcæ pag. 452. ubi etiam de Epiſtola & Fide Pelagii ad Chilbertum Regem Francorum, quam dederat Sirmondus Tom. 1. Concilior. Galliæ p. 310. & extrema parte auctiorem offert Jo. Garnerius in auctario Operum Theodoreti pag. 539. Fragmenta Epiſtolarum quinque apud Baluzium Tom. V. Miſc. pag. 464--466. In ejus epitaphio apud Lud. Jacobum pag. 175. Biblioth. Pontificiæ:

Rector Apoſtolicæ fidei, veneranda retexit
Dogmata, quæ clare conſtituere Patres.
Eloquio curans errorem ſchismate lapſos,
Ut veram teneant corda placata fidem &c.

PELAGIUS II. Romanus ab A. 579. Nov. 26. ad A. 590. Febr. 4. Ei ſuppoſitæ Epiſtolæ 1) ad Benignum *) Archi-Epiſco-

*) Tanquam genuinam offert ac tuetur Franc. Bivarius notis ad Chronicon Pſeudo-Maximi p. 612.

Epiſcopum, 2) ad Epiſcopos Campaniæ & Italiæ: 3) ad Epiſcopos vocatione Joannis Conſtantinopolit. Epiſcopi ad Synodum Conſtantinopolit. convenientes, & 4) ad Epiſcopos Germaniarum ac Galliarum, exhibentur & νοθείας arguuntur à Blondello in Pſeudo-Iſidoro pag. 623. ſeq. De cæteris ejus Epiſtolis ac Decretis quæ in tomis Conciliorum exſtant, dixi Tom. XI. Biblioth. Græcæ p. 455. ſeq. Epiſtola ad Aunacharium, Epiſcopum Antiſſiodorenſem obvia etiam in Sirmondi Conciliis Galliæ Tom. 1. pag. 375. Fragmenta Epiſtolarum quatuor apud Baluzium Tom. V. Miſc. pag. 467. 468.

PELAGIUS Alvarus, ſupra in ALVARO, T. 1. p. 202.

PELAGIUS Gothus, *Cantabriæ*, & Aſturum Rex, ſub cujus nomine Oratio brevis *de bello contra Sarracenos perſequendo*, A. C. 717. velut ad principes & Magiſtratus ſui Regni habita, ex Cœlii Auguſtini Curionis Hiſtoriæ Saracenicæ libro primo, exſtat in Nic. Reuſneri Volumine tertio ſylloges Orationum & Conſultationum de bello Turcico parte 2. p. 88--91.

PELAGIUS *Diaconus*, de quo Sigebertus cap. 115. PELAGIUS, *diaconus Romanæ Eccle-*

Ecclesiæ a) *transtulit de Græco in Latinum de vita & doctrina, & de perfectione sanctorum Patrum libros sedecim;* b) *scilicet de profectu monachorum librum unum; de quiete unum, de compunctione unum, de continentia unum, contra fornicationem unum: quod monachus nihil debeat possidere, unum; quod nihil per ostentationem fieri debeat, unum; de patientia & fortitudine unum; quod non oporteat judicare quemquam, unum; quod oportet sobrie vivere, unum; quod sine intermissione & sobrie oportet orare, unum; de humilitate unum; de pœnitentia unum; de charitate unum; de providentia sive contemplatione unum.*

PELA-

a) Circa A. C. 550. idem fortasse qui deinde A. 556. Pelagius I. Papa.

b) Sunt hæc capita sive libelli sedecim, operis quod in capita XXI. tributum Græce legit Photius Codice 198. Versio Pelagii *librum quintum* in Vitis Patrum Heriberti Rosweidi occupat: sicut *liber sextus* exhibet versionem capitum XVII. XVIII. XIX. XX. interprete JOANNE *Subdiacono* Romano, eodem fortasse qui deinde Papa Joannes III. A. 560. de qua Sigebertus cap. 116. & dicta supra Tom. IV. pag. 433. Caput XXI. denique ex PASCHASII versione Latine apud Rosweidum pag. 520. & Græce p. 521. Confer quæ de isto opere ac similibus Cotelerius Tom. I. monumentor. pag. 795. seq.

PELAGIUS *Eremita* ex territorio *Januensium*, infimis pauperrimisque Parentibus ortus, literis ſeſe applicans, nullo patrimonio aut ſuffragio ſuorum adjutus, in virum evaſit doctiſſimum. Cum autem poſt annos ætatis virilis faceret miranda, operatione *magiæ naturalis*, invidiam & ſupicionem multorum, ut fieri ſolet, incurrit, qua ipſe motus, ab indoctorum caterva receſſit, & in *Africam* tranſiit. Inde poſt *annos ſeptem* reverſus, navigio in *Majoricam* inſulam delatus, in regno quodam famoſo, (*ut* LIBANIUS diſcipulus ejus *) *loquitur*) ſolus nulli cognitus, *eremitarium* ingreſſus, habitavit ibi annos *quinquaginta*, religioſæ & ſanctæ converſationis vitam agens, ad mortem, quæ ei in *Majorica* die *XIV. Julii* Anno 1480. contigiſſe dicitur.

Inter varia ejus opera commemorat Libanius Diſcipulus:

Unum *de principiis magiæ naturalis.*
Alium: *de Magia omnimoda.*

Alium

*) Libanius Pelagii diſcipulus in Epiſtola de vita, moribus & libris Pelagii Magiſtri ſui, ſcriptis ejus præmiſſa, & apud nobiliſſimum Petrum Fridericum Arpium in feriis æſtivalibus pag. 115. ſeq. Alius ab hoc Pelagio Pelagius Chemicus Græcus, de quo in Bibl. Græca.

Alium: *de qualitate cœlestis vitæ beatorum post hanc vitam, de purgatorio, de inferno, de statu animarum separatarum à corporibus.*

Tabulam præterea *Veritatis*, quam & *Circulum* dicunt. Nec non *de proprio Angelo librum.* Nobis ad manus sunt, inquit laudatus Arpius:

Pro anacriseos operatione cum Sancto Nomine proprio libri II.

De prænotationibus & anacrisibus hypnoticis Libri III. Manuscripti.

His præmittitur, præter *Libanii* epistolam à nobis recensitam, *altera*, de his *scriptis*, ad *Melanium* triandrum *Philosophum*, quem in partem hæreditatis venire volebat, scripta *Parisiis d.* 1. *Maji* 1509.

Hujus *Melanii* epistolion, ad *Megalopium Regem*, super interpretationem *Pelagii.*

Nec non *Melanii* Præfatio, in librum *Sanctorum somnialium*, quam *compendii* instar exscriberem, si hæc scribendi ratio, voto annueret. Quis hic *Melanius*, mihi non magis quam quodvis incertum constat, aut quis *Megalopius* Rex *Articorum*: quem *Jaimielem* vocat, virum sapientissimum, *Trithemius*

mius Polygraphiæ lib. VI. pag. 603. Ficta esse nomina & mystica nemo non videt, præcursores quasi *fratrum Roseæ crucis.*

Ipsi libri à lectione curiosorum *juramenti fide* muniti, magnam vitæ integritatem præ se ferunt, adeoque in hoc genere scribendi, reliquos longe antevertunt.

Juramentum, quod operi præmittitur tale est. *Ego indignus servus* JESU CHristi, *spontanea voluntate* juro & promitto *omnipotenti DEO, Patri & Filio & Spiritui S. & tibi Præceptori meo, quod hanc sacro sanctam ἀνακρίσεων scientiam, semper tenebo secretam, quam diu vixero, nec eam revelabo alicui,* nisi quem certis & manifestis indiciis dignum credam & in gratia DEI constitutum. *Insuper* juro & promitto, *quod non abutar hac ipsa doctrina, in rebus* vanis, levibus, vel Divinæ justitiæ contrariis, *sed in his tantum, quæ mihi & meis conducunt, ad salutem animarum & corporum, rerum & honoris.*

Sic me DEus *adjuvet &* sacra Evangelia CHristi. *Amen.*

Reginaldus PAVo (Anglice *Peacock*) Asaphensis primum, deinde Cicestrensis Episcopus, ex Wiclefi adversariis circa A. 1450. de cujus doctrina & scriptis

non habeo quæ addam industriæ viri doctissimi Henrici Warthoni ad Caveum Anno 1444. quem sequitur Oudinus T. 3. pag. 2587. seq. video etiam Pavonem hunc pleraque omnia non Latine scripsisse sed Anglice. Quod vero Stous in Chronico auctor est Peacocum in Anglice vertendis S. Scripturæ libris per multos annos insudasse, hoc in dubium vocatur ab eodem Warthono in auctario ad Usserium de sacris Scripturis vernaculis pag. 444 seq.

Joannes PECCAM, supra Tom. IV. pag. 330.

PELAGIUS *Britto* a) *hæresiarcha, antequam proderetur hæreticus, scripsit studiosis viris necessarios* tres de fide Trinitatis libros b) *& pro actuali conversatione*, Eulogiarum c) ex Divinis Scripturis librum unum, *capitulorum indiciis*

a) Ita Manuscr. Corbej. Adde Lelandum cap. 22. & Baleum I. 38. Usserium in Ecclesiar. Britannicarum antiquitatibus cap. 8.

b) Hi pridem videntur intercidisse.

c) Eulogiæ sive eclogæ, electa, selectæ ex sacris litteris sententiæ. Confer Wilhelmi Wallii historiam pædobaptismi Anglice editam pag. 201. Etiam hæc Pelagii lucubratio hodie desideratur. Fragmenta ab Hieronymo & Augustino servata collegit Garnerius ad Mercatorem T. I. pag. 370.

ciis in modum S. Cypriani Martyris a) *præsignatum. Post, hæreticus publicatus,* b) *scripsit hæresi suæ faventia.* Hæc de Pelagio Rufini Syri discipulo, Cælestii Magistro Gennadius cap. 42. Monachus ille inter Laicos semper substitit c) auctor præterea traditur libri *de Natura*, cujus fragmenta collegit Garnerius T. 1. ad Mercatorem pag. 373. seq. & librorum IV. *de libero arbitrio* pag. 381. seq.

Libellus fidei quem Pelagius ad Innocentium I. Papam misit, sed quem jam priore A. 416. defunctum reperit, inter S. Hieronymi opera sæpe editus exstat sub titulo: *Symboli explanatio ad Damasum*, Hieronymo tributus jam olim ut constat ex Caroli Magni III. 1. de imaginibus, & ex Codice antiquo Psalterii aureis exarato litteris, quem ad Hadrianum Papam Carolus M. misit, de quo Lambecius Tom. 2. pag. 274. seq. unde Alcuinus etiam illa Confessione uti non dubitavit. Confer Mabillonium Tom. 1. Analect. pag. 189. (edit. novæ pag. 492.) Nec *Hieronymum* autem, nec *Augustinum* (ut visum Vossio) sed Pelagium

a) In libris tribus testimoniorum ad Quirinum.
b) A. 416. seq.
c) Garnerius Tom. 1. pag. 133. seq.

gium habere auctorem, singulari scripto probavit Launojus Tom. 2. Opp. parte 2. pag. 302. Quem vide etiam sis in diss. de auctore librorum de imitatione CHristi pag. 136. & D. Antonii Reiseri Launojum Confessorem pag. 813. seq. Hunc libellum fidei Anglice versum, eruditisque notis illustratum exhibet Wilhelmus Wallius in historia Pædobaptismi Anglice edita pag. 200. seq. *Epistolæ* Pelagii cum libello Fidei *ad Innocentium I. Papam* missæ major pars servata ab Augustino de lib. Gratia CHristi c. 30. seq. adde Garnerium ad Mercatorem Tom. 1. pag. 380.

De scholiis *Epistolas Pauli* (excepta illa ab Hebræos) illustrantibus atque inter S. Hieronymi Opera sæpius editis, præter Usserium apud Caveum, legendus Rich. Simon lib. 3. hist. Criticæ Novi Test. cap. 16. Pelagii illa esse non dubitandum videtur, licet à *Cassiodoro* vel alio quodam locis quibusdam interpolata: *Hieronymo* certe non magis tribuenda quam *Gelasio*, *Primasiove*. Confer Vossii hist. Pelagianam pag. 11. seq. Garnerium ad Marium Mercatorem T. 1. pag. 367. seq. & qui Pelagianum auctorem esse disputat, Cotelerii notas ad Patres Apostolicos T. 1. pag. 89. seq.

De

De *Epistola ad Demetriadem de Virginitate* A. 413. scripta quæ itidem inter S. Hieronymi opera sed & S. Augustini legitur, verum hominis *Pelagiani* esse à Beda in Cantica Canticorum observatum est, Pelagio ipsi certioribus etiam testimoniis vindicatur, vide quæ supra in *Juliano* Pelagiano T. IV. pag. 578. seq. & Garnerium T. 1. p. 378.

De *Epistolis* Pelagii, quæ interciderunt testimonia veterum & ex iis fragmenta collegit laudatus Garnerius, 1) *ad Paulinum Nolanum Episcopum* Tom. 1. pag. 371. seq. *Ad Constantium Episcopum* p. 372. *Ad viduam* Livianam. (al. Julianam) librum consolatorium atque exhortatorium pag. 372. 373. *Ad Augustinum* prima pag. 377. & secunda, seu *chartula purgationis* missa per Carum Diaconum pag. 379. *Ad amicum quendam Presbyterum* post Synodum A. 415. Diospolitanam pag. 379.

Librum *de moribus Clericorum*, quem Baleus Centur. I. cap. 38. inter Pelagii scripta refert, nemo veterum memoravit, nemo usurpavit oculis.

Historiam motuum quos Pelagiana hæresis in Ecclesia concitarunt, præter Annalium Scriptores, traditam habemus à viris eruditissimis, *Jac. Usserio* in Britanni-

tannicarum Ecclesiarum antiquitatibus: *Gerardo Joanne Vossio*, tomo VI. Opp. *Henrico Norisio* T. 1. Opp. & in addendis emendandisque T. IV. p. 733. seq. *Jo. Garnerio* T. 1. ad Marium Mercatorem, *Dionysio Petavio* in Theol. dogmatum tomo tertio, & libro XIII. de incarnatione: *Tillemontio* T. XIII. memoriar. Hist. Eccles. *Natali Alex.* Sec. V. *Benedictinis* ad S. Augustini Operum tomum decimum, & *Christiano Lupo* de antiquis Ecclesiæ ac Reip in Pelagianam hæresin decretis, Opp. postum. pag. 403. seq. Bruxell. 1690. 4. &c.

PELAGIUS, *Ovetensis* in Hispania Episcopus qui A. 1115. Concilio Ovetensi interfuit, superstes adhuc A. 1124. scriptor sive *continuator Chronici* quod post *Idatium*, *Isidorus* Pacensis, *Sebastianus* Salmanticensis & *Sampirus* Asturicensis produxerant usque ad Ranimirum III. defunctum A. 982. Pelagius quidem pertexuit usque ad Alphonsum VI. qui præfuit ab A. 1072. ad 1109. Vide Nic. Antonium T. 2. Bibl. vet. Hispanæ lib. VII. c. 3. pag. 8 seq. Vulgavit Prudentius Sandovallius, Pampelonæ 1615. 1634. fol. Editionem quam promisit eruditiss. Aguirrius pag. 363. notit. Concilior. Hispaniæ, adhuc desideramus, sicut etiam librum Pelagii *de præcipuis Hispaniæ urbibus*,

bibus, de quo vide Nic. Antonium T. 2. pag. 10.

PELAGIUS, *Tyrassonensis* Ecclesiæ in Hispania Archidiaconus, scripsit *Vitam S. Prudentii* patrui sui, Episcopi Tyrassonensis editam à Francisco Bivario ad Chronicon Pseudo-Maximi ad A. 572. p. 549--552. Madrit. 1651. fol.

PELBARTUS sive PELWARTHUS *Oswaldus ae Themeswar*, opido Hungariæ Ordin. S. Francisci, Concionator Sec. XVI. non incelebris, cujus Pomœrium *Sermonum de tempore* prodiit Hagenoviæ 1498. 1502. fol. Paris. 1517. & Pomœrium *Sermonum de Sanctis*, in duas partes divisum, ibid. & Lugd. 1514. fol. *Quadragesimale triplex* de pœnitentia, de vitiis, de præceptis Decalogi. Hagenov. 1475. 1499. 1502. Paris. 1517. Venet. *Stellarium Coronæ B. Virginis*, sive Pomœrium sermonum de B. Maria Virgine. Haganoæ 1508. & Paris. 8. duobus Volum. Vide Waddingum pag. 274. ubi etiam de *aureo* ejus *sacræ Theologiæ Rosario juxta quatuor Sententiarum libros quadripartito*, ex doctrina Doctoris subtilis & D. Bonaventuræ atque aliorum sacrorum Doctorum. Quartum librum supplevit OSWALDUS *à Lasco*, Ordin. Minor. Provinciæ Hungariæ, Pelbarti

Pelbarti alumnus. Prodiit Haganoæ 1504. fol. Venet. 1586. 1589. 4. & Brixiæ 1594. *Expositio Psalterii* cum libro Hymnorum, libro Soliloquiorum, Canticisque Vet. & Novi Test. & Symb. Athanasiano. Haganoæ 1504. fol.

Gvilelmus PELLICERIUS Doctor in utroque Jure & ab A. 1317. primus Abbas Grandimontensis, diœcesis in Gallia Cadurcensis, defunctus A. 1337. Scripsit Ordini suo librum *de Doctrina* Novitiorum & *Constitutiones ac rationes Officii Divini in Ordine Grandimontensi*, de quibus videndus Oudinus T. 3. pag. 805. qui etiam *annotationes* ejus *in aliquot libros Plinii* Manuscriptas in Biblia Regia Parisiensi vidisse se commemorat.

PEMBOGULLUS, *Penbugillus*, (Lelando cap 497. PENBICHILLus) Philosophus Oxoniensis Sec. XV. cujus libellus de divisione Entis in Prædicamenta, & Universalia Logicalia memorantur etiam apud Baleum XI. 25. & Pitseum p. 890.

Henricus PENIA. Supra Tom. 3. pag. 672.

Nicolaus de PENNAFORTI, *Penya fort* (vitiose aliis *Rupefort*) supra pag. 373.

Raymundus de PENNAFORTI, ex Regibus Aragonum ducens originem, Barcinonen-

cinonensis, tertius Ord. Præd. Generalis & Gregorii IX. Pœnitentiarius, cui etiam svasit constituere in Hispania tribunal parum humanum Inquisitionis adversus hæreticos: laudandus magis quod idem auctor fuit seminarii in regno Aragoniæ linguarum Orientalium ex quo prodiere viri insignes Raymundus MARTINI, Alphonsus Bonus homo, Paulus Christiani, aliique: idem S. Thomam etiam impulit ut præclaram illam adversus Gentes summam conderet. Defunctum Raymundum A. 1256. propiorem centenario, Sanctis postea adscripsit Clemens VIII. A. 1601. Vide Vitam ejus à vetusto scriptore olim breviter collectam & à Francisco Penia, Rotæ auditore notis illustratam & duobus libellis auctam, Rom. 1601. 4. Surium 7. Januar. & Bolandum Tom. 1. Actor. Sanctor. Januar. pag 404. seq. ubi etiam vita ejus scripta à Leandro Alberto: Natalem Alex. Tom. VII. pag. 144. seq. Jacobum Quetif de scriptoribus Dominicanis Tom. 1. pag. 106. seq. Nic. Antonium Bibl. vet. Hispan. VIII. 4. Tom. 2. pag. 46. seq. & Lagetum *) in prolegomenis ad Raymundi Summam, Lugduni

*) Nouvelles litteraires Tom. X. pag. 208. seq. Amst. 1719. 8.

duni nuper iterum editam. Scripta ejus ſunt:

Libri V. extravagantium Decretalium, à Gregorio IX. a) approbati A. 1230. pars Juris Canonici, in cujus Corpore toties edi, atque à variis viris doctis recenseri & illustrari eos contigit.

Summa de Pœnitentia & Matrimonio, diviſa libris IV. & S. Antonio Florentino in Summa majore ac Vincentio Bellov. in ſpeculo doctrinali frequenter laudata, diviſa in *libros quatuor*, quorum 1. de peccatis adverſus DEUM, 2. adverſus proximum, 3. de Eccleſiaſticorum delictis, officiis & juribus, & 4. de Matrimonio tractat. Prodiit Lovan. 1480. fol. Colon. 1595. Pariſ. 1500. 4.

Apparatus ſive gloſſæ ad Summam *Raymundinam* ſub JOANNIS *Lectoris* ſeu *de Friburgo*, Ord. Præd. nomine ab editoribus Summæ Romanis 1603. b) fol. & Bonon. 1613. atque Avenione 1715. 4. c) vulgatæ, & jam lectæ ac laudatæ à S. Thoma, verum auctorem habent GVILELMUM *Redonenſem*, (vitioſe *Celdo-*

a) Vincentius Bellov. lib. VII. ſpeculi doctrinalis cap. 40.

b) Quædam exempla hujus editionis Annum 1619. præferunt.

c) Journal des Sav. 1716. Novembr. pag. 536.

Celdonensem aliis) ex eodem Ordine, clarum A. 1250. ut docet Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 131. 109.

Summula Raymundi sive compendium Summæ versibus hexametris ab ADAMO quodam, cum commentario. Incipit: *Summula de summa Raymundi prodiit ista.* Colon. 1498. a) 1502. 4. Venet. 1569. 8.

Denique meliorem summæ Raymundinæ editionem debemus Lageto b) Ord. Præd. textu sacrorum Canonum, quos laudat Raymundus, locupletatam & ad veterum Codicum fidem recognitam emendatamque, additis etiam observationibus & ad disciplinam Concilii Tridentini Raymundum moderantibus. Lugduni 1718. fol.

Inedita feruntur quæ in lucem proferre idem Lagetus c) libenter voluit: *Dubitabilia, cum responsionibus ad quædam capita missa ad Pontificem,* Gregorium IX.

Summa quando pœnitens remitti debeat ad superiorem.

Tracta-

a) Beughemius incunab. typograph. pag. 117. Jac. Quetif Tom. 1. pag. 109. Nic. Antonius Tom. 2. pag. 48.

b) Nouvelles litteraires Tom. X. p. 202.

c) Memoires de Trevoux 1717. Mars p. 510.

Tractatus de bello & duello.

De ratione visitandæ diœcesis & curandæ subditorum Salutis.

Modus juste negotiandi in gratiam mercatorum.

Epistolæ plures, præsertim Encyclicæ ad totum Ordinem.

Non omittendum quod ab hoc Raymundo etiam *Constitutiones Ordinis Prædicatorum ad meliorem formam redactæ* & sub duabus Distinctionibus concinnatæ sunt, acceptatæque ab Ordine per modum inchoationis Paris. 1239. & approbationis Bononiæ 1240. ac confirmationis denique Paris. 1241.

Bonaventura Baduarius à PERAGA. Supra Tom. 1. pag. 700.

Gvilelmus PERALDUS. Supra T. 3. p. 475.

PERDIX Mathematicus de quo Sidonii & Alani loca attuli supra in Claudiano Mamerto Tom. 1. pag. 1076. 1077.

PERDIX, Prophetiæ titulus de qua Lelandus c. 9. de scriptoribus Britannicis.

PEREGRINUS *Abbas* septimus Ecclesiæ B. Mariæ de Fontanis, diœcesis Turonensis Ordin. Cisterc. scripsit historiam Prælatorum & Possessionum illius Abbatiæ editam à Dacherio Tom. V. spicilegii pag. 105. (edit. novæ Tom. 2. pag. 573-

573--580.) In parte prima pag. 577. ait se illa scripsisse A. 1200. inde parte secunda pag. 577. mentio gestorum A. 1221. & pag. 579. A. 1227.

PEREGRINUS *Bononiensis* Ord. Minor. circa A. 1310. scriptor *Chronicorum* Ordinis sui de rebus notabilibus Generalium, qui Gondisalvum, cui opus dicatum est, præcesserunt. Hæc *Chronica Peregrini*. Vide Waddingum ad Anno 1305. num. 12.

Constantinus PEREGRINUS, supra Tom. 1. pag 1193.

PEREGRINUS sive PELEGRIMUS *Episcopus* Laureacensis (*Lorch*, in Norico, Germaniæ) circa A. 970. scriptor brevis *Symboli Fidei*, quod in Orthodoxographis utrisque & in Bibliothecis Patrum frequenter lucem vidit, novissime in Lugdunensi Tom. XVII. pag. 456. Hoc est quod *Propugnaculum Fidei adversus hæreses* Cangius appellat. infra, PILGRIMUS.

PEREGRINUS Monachus *Germanus*, scriptor speculi Virginum quod in Bibl. Sangermanensi Cod. 367. evolvit Cangius, sive dialogorum inter Peregrinum presbyterum & Theodoram Virginem. Vide supra in CONRADO *Hirsaugiensi* Tom. 1. pag. 1166. Trithemium

mium II. 103. illuſtr. Benedictin. & in Chronico Hirſaugienſi ad A. 1131. T. 1. pag. 393. ſeq. ubi ait eum ſub *Peregrini* nomine multa præclara opuſcula nomen ſuum ex humilitate occultantem vulgaſſe, atque obiiſſe majorem octogenario (circa A. 1190.)

PEREGRINI *Sermones*, de tempore & de Sanctis per anni circulum, editi Anno 1481. 1493. 1495. Auctor Dominicanus, ſuperiore multum eloquio inferior & tempore quoque poſterior, notante eodem Trithemio cap. 384. de S. E. Hic eſt PEREGRINUS *Polonus* circa A. 1322. de quo Staravolſcius in Centuriæ ſuæ c. 75. & Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 551. ſeq.

PEREGRINUS pro Catholicæ Fidei antiquitate & Univerſitate *adverſus hæreticos*. Pariſ. 1586. 4. cum Phœbadio contra Conſtantii edictum, Martino Turonenſi de SS. Trinitate, aliisque. Infra VINCENTIUS *Lerinenſis*. Vide B. Vincentii Placcii Pſeudonymos num. 2061. pag. 490. ſeq.

PEREGRINUS *Laureacenſis*, p. 669. & infra, PILGRIMUS.

Teſtamentum quotidianum PEREGRINI, auctor *Joannes* GERSON, in cujus Operibus exſtat T. 3. p. 762. 765.

Paſſio

Passio S. PEREGRINI Antissiodorensium primi Episcopi & Martyris, in Philippi Labbei Tom. 1. Bibliothecæ novæ Manuscriptorum pag. 526--528. & in Actis Sanctorum T. 3 Maji 16. pag. 563. seq. Confer quæ de eodem Peregrino quem circa A. 259. ajunt Antissiodorum venisse, in gestis Episcoporum Antissiodorensium apud eundem Labbeum pag. 411. seq.

PEREGRINUS *Simplicius*, supra Tom. 3. pag. 608.

Jacobus PEREZ sive PERETSIUS, de quo Colomesius p. 417. Hispaniæ Orientalis. Vide supra JACOBUS *de Valentia* Tom. IV. pag. 50.

PERPETUUS Episcopus ab A. 461. Turonensis, cujus *Testamentum* edidit Dacherius Tom. V. spicileg. pag. 105. (T. III. edit. novæ pag. 303.) inde recusum in Actis Sanctorum Tom. 1. Aprilis 8. ubi plura hoc de Perpetuo annotata lector reperiet. Vide & quæ ad Sidonium Apollinarem & ad Gregorium Turonensem Viri docti, & Sammarthanos Tom. 1. pag. 736. & Francisci Jureti notas ad Paulinum Petrocorium de vita Martini Turonens. libri VI. versum 28.

Chri-

Christophorus PERSONA, supra Tom. 1. p. 1050.

Gobelinus PERSONA. T. 3. p. 192.

Anonymus PERUSINUS circa A. 1115. Monachus Ordin. Bened. scriptor Actorum & Miraculorum S. *Herculani* sive *Herculiani* Episcopi Perusini & Martyris. Exstant illa in Actis Sanctorum Tom. 1. Martii 1. pag. 51. & in Tractatu præliminari ad Tom. 1. Julii cap. 1. atque integriora in Bernardi Pezii anecdotis T. 2. parte 3. pag. 125--144.

Felix PETANCIUS. Supra Tom. 2. pag. 479.

PETAVIANUM Chronicon ab A. C. 688. ad 1115. ex Manuscr. Alexandri Petavii editum ab Andrea du Chesne Tom. 3. Francor. pag. 349--354.

PETERMANNUS *Etteninus*, auctor Chronici Helvetici A. 1507. ex quo nonnulla Joannes Wolfius Tom. 2. lection. memorabilium pag. 12.

PETILIANUS, promachus Donatistarum, & Cirtensis sive Constantiniensis in Numidia Episcopus, magna pars Collationis Carthaginiensis A. C. 411. Ejus librum *de unico baptismo*, singulari scripto S. Augustinus, & alio *Epistolam* ejus confutavit Tom. IX. Opp. Augustini edit.

edit. Benedictin. Vide si placet Tillemontium Tom. VI. 185.

Gvilelmus PETITUS. Vide GVILELMUS Neubrigensis.

Joannes PETITUS. Vide JOANNES Sarisberiensis.

Joannes PETITUS sive PARVUS de quo supra Tom. IV. pag. 328.

Franciscus PETRARCHA ex parentibus Florentinis natus Aretii A. 1304. ingenio suo & industria Latinas atque Hetruscas litteras mirifice illustravit *Philosophus, Rhetor & Poëta celeberrimus, qui humaniores disciplinas post longa silentia mortuas, ab inferis revocavit ad superos, non minus sancta conversatione quam scientia clarus emicuit:* quod verissimum elogium ex Trithemii cap. 622. repetitum præ sexcentis aliis sufficere existimo. A. 1341. qui ætatis 37. erat, Petrarcha in Capitolio Romano *) à gubernatoribus Urbis hedera, myrto & laurea poëtica honorifice decorari meruit. Copiam laureationis, sive diploma illius honori tributum exhibet Cornelius Zantfliet

*) Mescolance d'Egidio Menagio pag. 294. Privilegium laureæ Petrarchæ etiam in ejus Operibus post testamentum legitur.

ſliet in Chronico Tom. V. monumentorum Edmundi Martene pag. 226. ubi etiam Civitate Romana donatus pag. 228. traditur. Poſt conditum A. 1370. in urbe Patavina teſtamentam, diem A. 1374. die 18. Julii obiit Arquæ in Caſtro Patavini territorii, ubi monumento ejus inſcriptum hoc ab ipſo conſignatum epitaphium:

Frigida Franciſci lapis hic tegit oſſa Petrarcæ;
Suſcipe, Virgo parens, animam, ſate Virgine, parce,
Feſſaque jam terris, Cœli requieſcat in arce.

De Petrarcha tam multa & à tam multis miſſa ſunt in litteras, pugnantia etiam quædam & minus accurata, ut vel nomina ſcriptorum referre ſit labor: ipſe etiam de ſe in teſtamento ſuo Petrarcha & libro XVIII. Epiſtolarum ſenilium & lib. XV. 5. ad Gerardum fratrem germanum, nec non XVI. 1. ubi de ſtudiis ſuis & de Patre: & lib. 1. Epiſtolarum carmine ſcriptarum ad Jacobum de Columna & ad ſeipſum. Alii, præter interpretes Italicorum Petrarchæ poëmatum, Placidum Catanuſium, Bernardinum Daniellum, Philippum Geſualdum, Anto-

Antonium de Tempore & Alexandrum Velutellum: qui mihi innotuere hi ſunt, ordine deſcripti litterarum.

Leonardus Aretinus, Peruſiæ 1671. 12. Florent. 1672. 12. & apud Tomaſinum p. 207. *Ludovicus Beccadellus* Archiep. Raguſanus apud eundem Tomaſinum pag. 213. ſeq.

Jo. Jacobus Boiſſardus parte 1. imaginum pag. 78.

Iſaacus Bullartius Tom. 2. Academiæ ſcientiarum pag. 311.

Nic. Comnenus Papadopoli hiſt. Gymnaſii Patavini Tom. 1. pag. 280.

Jo. Marius Creſcimbenius lib. 2. hiſt. poëſeos Italicæ pag. 290. ſeq.

Auctores *Diarii eruditorum Italiæ* T. IX. pag. 133. ſeq. Tom. XV. pag. 274. ſeq.

Joſephus Alexander Furiettus præf. ad Barziziorum opera pag. X. ſeq.

Jac. Gaddius de ſcriptoribus non Eccleſ.

Martinus Hanckius de Romanarum rerum ſcriptoribus lib. 1. & 2. cap. 42.

Paulus Jovius in elogiis doctorum pag. 12.

Jannotius Manettus apud Tomasinum pag. 195.

Jo. Papyrius Masso parte 2. elogiorum pag. 31. seq.

Lud. Antonius Muratorius in vita Petrarchæ, præmissa ejus poëmatibus Italicis, editis A. 1711.

Niceronus Barnabita tomo XXVIII. memoriarum de Viris eruditis pag. 366. seq.

Julius Niger in historia scriptorum Florentinor. pag. 209. seq.

Casimirus Ouainus Tom. 3. Commentarior. pag. 946. seq.

Michaël Pocciantus in Catalogo scriptorum Florentinorum.

Andreas Schrœdern in Petrarchæ vita.

Hieronymus Sqvartzafichus, Alexandrinus in vita Petrarchæ ad Petrum Contarenum, edita A. 1494. & sæpius præfixa operibus, & separatim nuper vulgata à Jo. Henrico Ackero, 8.

Jo. Philippus Tomasinus in Petrarcha redivivo, Patav. 1650. 4.

Petrus Paulus Vergerius apud Tomasinum pag. 175.

Xicco Polentonus, sub incerti nomine A. 1463. apud Tomasinum pag. 185.

Scripta

Scripta Petrarchæ plenius & accuratius à Nicerono, utut nimis acerbo censore annotata reperio, qui in Vita ejus, laudatissimum Muratorium tanquam accuratiorem secutum se esse profitetur. Notitiam scriptorum hoc loco subjicere, paucis observationibus meis adjunctis, ab instituto meo non alienum esse duxi. Sunt igitur illa, Latine quidem, (magnam partem excusa junctim Venet. 1496. Basil. 1496. Venet. 1501. per Simonem de Loëre & Basil. 1554. 1581. & Lugd. 1601. fol.)

1. *De remediis utriusque fortunæ, libri II.* ad Azonem, dialogis CCLIV. editi etiam separatim ut Lugd. 1577. 12. Genev. 1613. 12. Roterd. 1649. 8. ac præter versionem Italicam, Gallicasque quatuor, de quibus Niceronus Tom. 28. pag. 384. editi etiam Germanice, 1620. fol. Trost-Spiegel in Glück und Unglück.

2. *De vita solitaria*, libri II. ad Philippum, Cavallicensem Episcopum.

3. *De otio Religiosorum* liber ad felicem CHristi familiam.

4. *De vera sapientia*, dialogi II. Idiotæ & Oratoris.

5. *Secretum suum*, sive *de contemtu Mundi:* Colloquia tria totidem dierum

inter Augustinum & Petrarcham. Extant & separatim sub titulo qui est etiam apud Trithemium, *de secreto Curarum conflictu*, Regii Lepidi 1501. 4.

6. *Septem Psalmi Pœnitentiales*, non Davidici illi, sed prosa proprie compositi à Petrarcha.

7. 8. *De Republica optime administranda & de officio & virtutibus Imperatoris.* Recusa junctim Bernæ 1602. 8.

9. *Rerum memorandarum* libri IV. ad Valerii Maximi imitationem scripti: quorum *primus* de otio studioque clarorum Virorum: *secundus* de virtutibus prudentiæ, memoria, intelligentia, ingenio eloquentiaque, dicacitate & facetiis. *Tertius* de solertia, astutia sive calliditate, tum de sapientia ac virtute in factis dictisque: & *Quartus* denique de conjecturis providisque consiliis, de oraculis, & de naturali divinatione, maxime quæ somniis constare creditur: de vaticiniis furentium & morientium præsagiis ac divinationibus, de haruspicio & augurio, de ominibus ac portentis: & de strategmatibus. Hos libros separatim edidere Bernenses A. 1604. 12. Gallica versio Lugd 1531. 8. inscribitur: les paroles joyeuses & dits memorables &c.

His

His libris in editione operum Veneta A. 1501. fol. ſubjectum video carmen in monſtrum bicorpor, natum in comitatu Florentino, quod lectoris in gratiam hic apponere juvat:

Hac Petrus Paulusque uno ſub corpore bini
Fabrica naturæ mira jacemus humo.
Cuique ſuum fuit & manuum, fuit oris, opusque
Veſicæ: aſt unum ventris opusque fuit.
Junxere extremæ partes nos corporis ambos
Quas neuter ſimul & dicat uterque ſuas.
Neutra ex parte pedes: capita ex utràque fuerunt
Bina: ſed ê medio corpore planta fuit.
Bina fuit medio quæ corpore planta deorſum
Pendebat: ſurſum quinta erat una manus.
Non vero nobis unus ſomnusque cibusque:
Nec riſus nobis, fletus & unus erat.
Somno membra dabat unus: ridebat & alter.

Suge-

Sugebatque unus: flens quoque & alter erat.
In Florentina natos nos fluminis Arni.
Valle dedit patriæ nos pia cura patris:
Inde alti: & sacro pariter de fonte levati
Viximus ambo decem bis totidemque dies.
Quid nunc Neptunum? quid nunc Janumque bifrontem
Miraris? stygii terna quid ora canis?
Et quid Gerionis tria corpora? scilicet unum
Nos corpus: binas nos animasque lege.

10. *Epitoma Virorum illustrium* XIV. ad Franciscum de Carrharia, Patavinum Ducem: 1) Romuli, 2) Numæ, 3) Tullii Hostilii, 4) Anci Marcii, 5) Junii Bruti, 6) Horatii Coclitis, 7) L. Quintii Cincinnati, 8) Furii Camilli, 9) M. Valerii Corvini, 10) T. Manlii Torquati, 11) P. Decii, 12) L. Papyrii Cursoris, 13) M. Curii Dentati & 14) L. Fabricii. Huic libro cum immortuus Petrarcha fuisset, *Supplementum* addidit & eidem Patavino Duci dedicavit LORBARDUS *de Siricho* Patavinus, quod capitibus XXI. absolvitur, 1) de Alexandro

xandro M. 2) Pyrrho Rege Epirotarum, 3) Hannibale Pœnorum Duce, 4) Q. Fabio Maximo, Cunctatore. 5) M. Claudio Marcello. 6) Claudio Nerone & Livio Salinatore. 7) P. Scipione Cornelio Africano majore. 8) M. Porcio Catone Cenſorio, 9) Cornelio Scipione Naſica, 10) T. Quinto Flaminio. 11) L. Scipione Africano. 12) Paulo Æmilio Macedonico. 13) Cæcilio Metello Macedonico. 14) Cornelio Scipione Æmiliano Africano poſteriore. 15) C. Mario. 16) Cn. Magno Pompejo. 17) C. Julio Cæſare 18) Auguſto Cæſare Octaviano. 19) Flavio Veſpaſiano. 20) Tito Flavio Cæſare. 21) Ulpio Trajano. Exſtant cum ſcriptoribus aliis de exemplis Virtutum & Vitiorum, Baſil. 1563. fol.

11. *De pacificanda Italia*, exhortatio.

12. 13. *Ad veteres Romanæ Reip. defenſores*, Oratio: & alia *de libertate* capesſenda.

14. *Hiſtoria Griſelidis*, ſive *de obedientia & fide uxoria*, Joannis Boccacii novella relatio poſtrema, ex Italico verſa Latine.

15. *De avaritia vitanda*, Oratio.

16. *Itinerarium Syriacum* ad quendam Mediolanensem, in gratiam eorum, qui loca illa adire voluerint. Exstat etiam in Nicol. Reusneri hodœporicis Basil. 1580. 8.

17. *Propositum factum coram Rege Hungariæ.*

17. 18. 19. 20. 21. *Epistolarum* de rebus familiaribus libri VIII. & Epistolæ V. ad quosdam ex illustribus antiquis, quasi sui contemporanei forent, Ciceronem, Senecam, Livium, Varronem, cum Epistolari ad Socratem suum præfatione. Liber Epistolarum XXII. sine titulo. Epistolæ CXXVIII. de rebus senilibus digestæ libris XVIII. (ex quibus decimus liber scriptus est *ad Sagramorum de Pomeriis*, *) ex equite armatæ militiæ Monachum Cisterciensem.) Epistolarum variarum LVII. ad Andream Dandulum aliosque liber unus. Hæ collectiones omnes Epistolarum Petrarchæ recusæ junctim Genev. 1609. 12. *Ad Cæsarem Carolum IV.* ut Italicis rebus maturius provideat, & de excellentia Urbis Romæ. Hæc una cum aliis Petrarchæ Epistolis

*) Hinc emendandum, quod apud Bergomensem in Chronico, Trithemiumque cap. 622. Gesnerum & alios inter Petrarchæ scripta refertur *De pomeriis ad Sagemor.*

ſtolis XIV. de juribus Imperii Romani & injuriis Papæ exſtat etiam in Goldaſti Monarchia Imperii Tom. 3. p. 1345. ſeq. ubi Petrarcha vocatur Canonicus Cathedralis Eccleſiæ Senenſis.

22. *De ſui ipſius & multorum ignorantia* liber ad DONATUM Apeninigenem, Grammaticum, ſeparatim etiam editus Genev. 1609. 12.

23. *Contra Gallum* Ordin. Ciſterc. qui maledixerat Italiæ, invectiva ad Ugutionem de Thiems, Decretorum Doctorem, nuncium Apoſtolicæ Sedis. Epiſtola Galli illius præmittitur, quæ incipit: *Homo quidam deſcendebat ab Hieruſalem.*

24. Ad Clementem VI. *Medicorum turbam fugiendam* hortantis Petrarchæ Epiſtola, cum *libris quatuor invectivarum in Medicum objurgantem.*

25. Epiſtolæ V. *de ſumenda atque recepta laurea.*

26. *Bucolicorum eclogæ XII.* Incip. *Monice tranquillo ſolus tibi conditus antro.*

27. *Africa* ſive de bello Punico & geſtis Scipionis Africani libri IX. ad Rupertum Regem Siciliæ, Poëma heroicum, quod præcipue auctorem ſuum lauro dignum ſuæ ætati demonſtravit.

28. *Epi-*

28. *Epistolarum libri tres* scripti carmine. Incip. *Si mihi sæva pium servassent sidera Regem.*

29. *Testamentum*, quod cum *donatione Bibliothecæ suæ*, Reip. Venetæ facta etiam subjunctum legitur novissimæ editioni Carminum Petrarchæ Hetruscorum Patav. 1722. 8.

De BENEVENUTI de Rambaldis *libello Augustali*, quiPetrarchæ scriptis solet subjici, dictum supra T 1. p. 565. seq.

Ineditæ Epistolæ & opuscula Petrarchæ, quorum in lucem proferendorum celeberrrim viri Bernardus Montfauconus a) & Anselmus Bandurius b) spem fecisse visi sunt, nec dum vulgata exstant quod sciam.

Longe maximam ingenii laudem Hetruscis suis poëmatibus atque lucubrationibus Italice editis Petrarcha tulit, ita ut inter classicos auctores illius linguæ principem locum jam pridem teneat. Carmina (*le rime*, *canzoni*, *trionfi & sonetti*) primum typis exscripta Venetiis 1473. fol. quæ editio in sectione publica Biblioth. illustris Fayi, Parisiis venisse dicitur libris Gallicis 241. Alias

a) Mem. litt. de Trevoux A. 1703. p. 381.
b) Id. 1703. Septembr. pag. 238.

Alias editiones atque interpretes, qui exſtant quam plurimi, præter Niceronum Tom. XXVIII. pag. 389. ſeq. refert Nic. Franciſcus Haym, Romanus in notitia librorum rariorum linguæ Italicæ, Lond. 1726. 8. pag. 124--128. & 212--215. ſed præcipue qui hæc carmina ad meliores editiones & Codicem inſignem Manuſcr. noviſſime recenſuit Patavii 1722. 8. *) illisque præmiſit Catalogum editionum plusquam CXXX. illuſtratum notis Jo. Mariæ Creſcimbenii.

Chronica delle vite de' Pontifici & Imperatori Romani, in fino à ſuoi tempi. Veron. 1476. Florent. 1478. fol. Venet. 1534. 8. Mirandulæ 1624. 4. Genev. 1625. 4.

PETRINA *de Balma*, Ordinis reformati S. Claræ Religioſa circa A. 1450. ſcripſit *Vitam B. Coletæ* Ordinis S. Claræ Reformatricis, ſed Gallice, unde Latine verſa exſtat in Actis Sanctor. Tom. 1. Martii 6. pag. 601--619.

Andreas de PETRA. Supra Tom. 1. pag. 250.

Hermannus PETRI, Carthuſ. & *Hermannus de* PETRA, Ciſterc. Supra Tom. 3. pag. 716.

Fride-

*) Acta Erud. Tom. 8. ſupplem. pag. 512.

Fridericus PETRUCCIUS, supra Tom. 2. pag. 628. FRIDERICUS *de Senis.*

S. PETROCUS Corinus sive Cornubiensis Camber circa A. 564. à Baleo Centur. I. cap. 98. traditur scripsisse *librum de vita solitaria.* Totos viginti annos in lectione bonorum auctorum exegisse legas apud Lelandum cap. 35.

PETRONIUS præfectus prætorii circa A. 410. *eloquentissimus vir & eruditissimus in secularibus litteris*, cui apud Gennadidium cap. 41. de S. E. tribuitur liber *de ordinatione Episcopi*, pridem deperditus, quem alii ad filium ejus Petronium, Episcopum Bononiensem putarunt referendum esse.

PETRONIUS superioris filius, Episcopus *Bononiensis*, defunctus Theodosio juniore & Valentiniano III. regnantibus hoc est non post A. C. 450. De illo Gennadius cap. 41. de S. E. atque ibi Miræus: Surius & Baronius ad Octobr. 4. & præ cæteris Tillemontius Tom. XV. memoriar. pag. 30. seq. qui docet *Vitas Patrum Monachorum Ægypti*, quas ab eo scriptas memorat Gennadius, esse librum secundum inter Vitas Patrum à Rosweido editas, scriptas nomine Petronii à RUFINO Aquilejensi. Diversum opus Petronii ineditum *de selectis SS. Patrum*

Patrum apophthegmatibus, ex quo Manuſcripto Alphonſus Ciacconius quædam produxit in libello de S. Hieronymi Cardinalatu, quæ etiam Miræus ex eo repetit. Petrus de Natalibus in Catalogo Sanctorum menſis Auguſti cap. 20. multa de hoc Petronio referens digna fide & indigna, addit etiam Gennadio auctore laudato ſcripſiſſe & *homilias Evangeliorum* plures, quod tamen in Gennadio non legitur.

PETRI ABÆLARDI notitiam à Ludovico Jacobo mutuari liceat, cui annotationes meas adjungam. Ita vero ille libro III. de ſcriptoribus Cabilonenſibus p. 139. *Petrus Abælardus* ſive *Abelardus* cognomento *Dialecticus* a) natione Armoricus, Theologicæ Scholæ Pariſiis rector Philoſopus & Theologus toto orbe celeberrimus, ſcientiarum tam Divinarum

a) Bergomenſi *Baliardus*, Alciato *Baylardus*, Bernardo Epiſt. 180. velut *Abeillardus*, dictus *apis de Francia*. Joanni Sarisberienſi *Peripateticus Palatinus* à loco natali ubi A. 1079. in lucem editus, *Palais*, opido in Britannia minore:) non à palatio Regio ut videtur innui in obſervationibus ſelectis Hallenſibus Tom. 6. Obſ. 20. Præceptor ejus in Dialecticis, *Roſcellinus*, in Philoſophia *Gvilelmus de Campellis*: in Logicis *Anſelmus* Laudunenſis anteſignanus Nominalium: diſcipulus *Arnoldus de Brixia* &c.

rum quam humanarum singulare prodigium, aliquandiu vitam parum honestam b) cum *Heloissa Monmorantiana* genere & eruditione nulli secunda egit. Sed pœnituere paullo post, illaque Monialis, deinde A. 1130. Paracleti Monasterii Ordin. S. Benedicti, diœcesis Trecensis Antistita facta est, hic vero Monachus Sandionysianus prope Parisios, postea Abbas Ruyensis constitutus. Variis se erroribus implicavit, unde in Concilio Suessionensi A. 1121. c) & Senonensi A. 1140. à sanctissimis Viris Bernardo Abbate Claraevallensi & Petro Venerabili Abbate Cluniacensi con-

b) Filium ex furtivis amoribus conceptum vocavit *Astralabum*, ipse à Fulberto Heloissæ tutore ac propinquo ex indignatione postea factus evnuchus, dormituriens nihilque tale cogitans. Vide Edmundi Martene Anecdota Tom. V. pag. 1140. seq. Bælii Lexicon, in *Abelard*, & Vitæ scriptores Jacobum Thomasium, in filii Christiani Thomasii hist. sapientiæ & stultitiæ Tom. 1. pag. 75. seq. Stephanum Pasquierium in opere præclaro, recherches de France lib. VI. cap. 17. & Gervasium in vita Abælardi, diligentiore studio sex libris tradita Gallice Paris. 1720. 12. duobus Voluminibus Acta Erud. 1721. pag. 263. Mem. de Trevoux 1721. pag. 941. Journal literaire Tom. XI. pag. 255. C. A. Heumanni Acta Philosophorum parte XVI. pag. 529. seq.

c) Vide Pagium ad A. 1121. num. 14. seq.

condemnatus fuit: ſed reſipiſcens d) magnum vitæ Monaſticæ ornamentum in monaſterio Cluniacenſi, usque ad vitæ extremum e) extitit. Scripſit opera quam plurima in unum Volumen edita f) labore & ſtudio illuſtriſſimi Viri, *Franciſci Amboeſii*, Equitis, Regis in ſanctiori Conſiſtorio Conſiliarii, Baronis Chartræ &c. in quibus continentur.

Epiſtolæ g) *Petri Abælardi* & HELOISÆ, quarum aliquæ hiſtoriam calamita-

d) Etiam injuriam ſibi factam à fervidioribus adverſariis, ſcripta Apologia, teſtatus. Confer Amboëſii prolegomena ad Opera Abælardi, Quercetanum in notis ad hiſt. calamitatum Abælardi: & laudatum Gervaſium.

e) Obiit Cabilone A. 1142.

f) Pariſ. 1616. 4.

g) *Heloiſa*, ingenio & litteris nobilis, Fulberti Canonici Pariſienſis neptis, ex Abælardi diſcipula, amaſia & uxore, Sanctimonialis Argentolienſis, ac denique ex Prioriſſa illius Cœnobii, Ordin. Bened. Abbatiſſa Oratorii Paracliti quod in Trecenſi ſive Tricaſſinæ diœceſeos pago Abælardus condiderat, probanteque Innocentio II. ei donaverat. Obiit Heloiſa Græcarum, Hebræar. & Latinarum litterarum perita, Anno 1162. Vide Quercetani notas ad Bibl. Cluniacenſem pag. 146. ſeq. & Miræum ad Henrici Gandavenſ. cap. 16. de S. E. Præ liberioribus Metaphraſibus Gallicis Epiſtolarum mutuarum Heloiſæ & Abailardi, quas vel Buſſius Rabutinus

mitatum Abælardi complectuntur pag. 3. aliquæ originem religionis Sanctimonialium pag. 94. & institutionem seu Regulam earundem pag. 130.

Epistola FULCONIS, *Prioris de Diogillo ad Petrum Abælardum*, pag. 217.

Epistola Abælardi *adversus eos qui ex auctoritate* Bedæ *presbyteri arguere conantur* Dionysium Areopagitam *fuisse* Dionysium, Corinthiorum *Episcopum, & non magis fuisse* Atheniensem *Episcopum.* pag. 224.

Epist. contra quendam Canonicum regularem, qui Monasticum Ordinem deprimebat, & suum illi anteferebat, pag. 228.

Inve-

nus Colon. 1695. vel P. F. G. de Beauchamps dedit Parif. 1714.& 1721. 12. laudandum Gervasii studium, qui Parif. 1723. 12. duobus Voluminibus Latine cum adjuncta prosaria Gallica versione & adspersis subinde notis historicis vulgavit Heloisæ Epistolas ad Abailardum III. & Abailardi ad Heloissam IV. quarum tertia amplas Ordinis Monialium sexusque fœminei laudes complectitur Tom. 2. p. 209. quarta Regulam Sanctimonialium præscribit pag. 212-595. De latina emendatiore editione Epistolarum harumce per Richardum Rawlinson, Lond. 1718. 4. Vide Journal literaire T. 4. p. 375. Bibl. ancienne & moderne Tom. 9. pag. 348. Journal des Sav. 1718. Novembr. pag. 239.

Invectiva in quendam ignarum Dialecticos, qui tamen ejus studium reprehendebat, & omnia ejus dogmata putabat sophismata & deceptiones pag. 238.

Elegia HILARII, *Abælardi discipuli, qua plangit recessum ejus ex Paraclito.* pag. 243.

Epistola Abælardi *ad S. Bernardum*, Abbatem Clarævallensem pag. 244.

Exhortatio ad studium litterarum. pag. 251.

De laude S. Stephani Martyris. p. 263.

Epistolæ aliquot S. BERNARDI *ad Cardinales & Innocentium II. Papam, contra Petrum Abælardum* pag. 270.

Rescripta Innocentii II. Papæ contra eundem pag. 299. 301.

BERENGARII *Pictaviensis, Abælardi discipuli, apologeticus contra B. Bernardum Clarævallensem Abbatem & alios qui condemnaverant Præceptorem suum.* pag. 302.

Epistola ejusdem BERENGARII *ad Episcopum Mimatensem.* pag. 320.

Invectiva contra Carthusienses. p. 325.

P. Abælardi *Apologia* seu *Confessio Fidei* pag. 330. In hac inter alia: *scripsi forte aliqua per errorem, quæ non oportuit: sed DEUM testem & judicem in animam*

mam meam invoco, quia in his, de quibus accusor, nil per malitiam aut superbiam præsumsi.

Epistola ad Girbertum Parisiensem Episcopum. pag. 330.

PETRI Venerabilis, Abbatis Cluniacensis, *Epistola ad Innocentium II. Papam*, h) pro Petro Abælardo pag. 335. Ejusdem *ad Heloisam* i) Paracliti Abbatissam pag. 337.

Epitaphium P. Abælardi k) à Petro Venerabili scriptum pag. 342.

Epistola HELOISÆ l) ad Petrum Abbatem Cluniac. pag. 343.

Petri Cluniacensis ad Heloisam m) p. 344.

Absolutio Petri Abælardi pag. 345.

Rescripta quædam summorum Pontificum ad Heloisam pag. 346.

P. Abæ-

h) Exstat inter Petri Venerabilis Epistolas lib. IV. 4. in Bibliotheca Cluniacensi Andreæ du Chesne pag. 816.

i) Id. IV. 24. pag. 850.

k) Id. pag. 1354. Incipit: *Gallorum Socrates* &c.

l) Id. VI. 21. pag. 919.

m) Id. VI. 22. pag. 920. ubi ad eam mittit Abælardi absolutionem, additque: *Astrolabo vestro, vestrique causa nostro, mox ut facultas data fuerit, in aliqua nobilium Ecclesiarum, Præbendam libens adquirere laborabo.*

P. Abælardi *expositio in Orationem Dominicam* pag. 359.

Expositio Symboli Apostolorum pag. 368.

Expositio fidei in Symbolum Athanasii pag. 381.

HELOISÆ Paraclitensis Abbatissæ *problemata XLII. cum Abælardi solutionibus.* pag. 384.

P. Abælardi *adversus hæreses liber.* pag. 452. Confer de hæresibus, Abælardi tempore, Edmundi Martene Tom. V. Anecdotor. pag. 1314. 1315.

Commentarius *super Epistolam S. Pauli ad Romanos* in V. libros divisus p. 491.

Sermones XXXII. in festis per annum legendi pag. 729.

De fide S. Trinitatis, sive *Introductio* ad *Theologiam* in III. libros divisa. p. 973.

Prosa de B. Virgine pag. 1136.

Notæ *Andreæ Quercetani* sive *Duchesnii* ad Historiam calamitatum Abælardi pag. 1141.

In editione operum Parisiensi desiderantur:

Libri quinque Theologiæ Christianæ, vulgati primum ab Edmundo Martene Tom. V. anecdotorum pag. 1156-1360. Parif. 1717. fol. quibus erudita prolego-

mena de Abælardo ejusque erroribus n) & adversariis præmisit. Multa eadem in hoc opere cum libris de fide S. Trinitatis, neque diffiteri potuit Joannes Cornubiensis, o) Petrum Lombardum Magistrum suum in celebri sententiarum opere frequenter hos libros præ oculis habuisse ac secutum esse.

Commentarius in Hexaëmeron ad Heloysam: in eodem quinto anecdotorum Martenii tomo pag. 1363--1416.

Rhythmi de SS. Trinitate, quorum initium: *Alpha & O magne DEus*, *Heli*, *Heli*, *DEUS meus*. in laudati Martenii collectione veterum monumentorum Tom. IX. pag. 1092--1097. Paris. 1733. fol. Sed eosdem sub HILDEBERTI Cenomanen-

n) Adversarii Abælardi, Gvilelmus Abbas S. Theodorici (supra Tom. 3. pag. 499.) Anonymus (Galfredus Monachus Clarævall. de quo supra Tom. 3. pag. 16. & 21.) Gvalterus Laudunensis & S. Victoris: præ ceteris vero S. Bernardus. Videatur Joannis Caramelis à Lobkowitz *S. Bernardus Petrum Abailardum triumphans*. Lovan. 1644. 4. Jo. Mabillonius ad Bernhardi capitula hæresium Abælardinarum &c. Voyage litteraire des deux Benedictins Tom. 1. parte 2. pag. 213.

o) In eulogio ad Alex. III. Papam. Vide Andreæ du Chesne notas ad Abailardum pag. 1159. Pagium ad A. 1113. num. 13.

manensis nomine ediderat Jacobus Hommey in spicilegio Patrum pag. 446. Paris. 1684. 8.

Theologia Morum sive *Ethica*, liber inscriptus: *Scito teipsum*, reprehensus à S. Bernhardo, quamquam ajunt p) ab Abælardo non pro genuino suo fœtu agnitum. Prodiit in C. V. Bernardi Pezii anecdotis T. 3. parte 2. p. 927.-688.

Elucidarium, quod in veteri Codice Manuscr. Monasterii B. Mariæ de Fontanis in diœcesi Turonensi, nomen Abælardi præfert, in Codice Claravallensi ANGELDO *Montis Leonis* tribuitur, teste Martenio Tom. V. anecdotorum pag. 1362. ubi etiam observat editum esse inter spuria S. ANSELMI Cantuariensis. Vide supra T. 1. p. 301.

Nondum lucem vidit Petri Abælardi *Logica* sive *Dialectica*, quam vulgaturum se promisit Andreas du Chesne p. 1160. Nec *Liber Sententiarum*, *Sic & Non*, Manuscr. in Bibliothecis Angliæ: nisi idem ille sit *) cum introductione ad

Xx 4 Theo-

p) Caveus in hist. lit. Eccles. ad A. 1120.

*) Ita visum Jo. Mabillonio in itinere Germanico pag. 64. edit. à me curatæ, ubi testatur se in Codice Monasterii S. Emmerani reperisse Bajolardi Sententias capitulis triginta septem comprehen-

Theologiam, quam ſupra inter edita commemoravi: Neque *hymni* quos metrico ſtylo compoſuit, in monaſterio quod vocatur Paraclitus decantandos. **) Neque memoratæ Caveo *expoſitiones in Geneſin* (ſi diverſas intelligat à Commentario in Hexaëmeron) vel *in Pſalterium*, aut in *Pauli Epiſtolas*, cum ſolus in Epiſtolam ad Romanos commentarius in editis legatur: nec *gloſſæ in Ezechielem*. Neque denique *Verſus elegiaci ad Aſtralabum filium ſuum*, *de moribus & vita pia & proba*. Manuſcripti in Biblioth. Cottoniana pag. 86. Librum de Unitate & Trinitate ipſe flammis dare juſſus eſt Abælardus in Synodo Sveſſionenſi A. 1121.

Tria ejus epitaphia reperio, quæ cum bona Lectoris venia hic apponam. Unum à Petro Venerabili conſecratum ejus memoriæ, ita ſe habet:

Gallorum Socrates, Plato maximus Heſperiarum,
Noſter Ariſtoteles, Logicis, quicunque fuerunt,
Aut

prehenſas, additque eam eſſe Abælardi Introductionem in Theologiam. Similiter Trithemius cap. 381. Theologiam Abælardi *volumen dialectica obſcuritate ſubumbratum, multis* Sententiis *varium* appellat.

**) Appendix ad Henr. Gandavenſ. cap. 3.

Aut par aut melior: ſtudiorum cognitus Orbi
Princeps, ingenio varius, ſubtilis & acer,
Omnia vi ſuperans rationis & arte loquendi,
ABEILLARDUS *erat, ſed tunc* †) *magis omnia vincit,*
Cum Cluniacenſem monachum, moremque profeſſus
Ad CHRISTI *veram tranſivit Philoſophiam;*
In qua longævæ bene complens ultima vitæ,
Philoſophis quandoque bonis ſe connumerandum
Spem dedit, undenas Majo renovante Calendas.

Alterum neſcio an eodem auctore:

Petrus in hac petra q) *latitat, quem Mundus Homerum.*
Clamabat, ſed jam ſidera ſidus habent.

Xx 5 *Sol*

†) Ita Bibl. Cluniacenſis pag. 1354. & Baronius ad A. 1140. num. 12. & Bern. Pezius in præf. ad Tom. 3. anecdotor. pag. XXI. rectius quam apud Lud. Jacobum, *nunc.*

q) Quercetanus notis ad Bibl. Cluniacenſ. pag. 148. *in hac urna.*

Sol erat hic Gallis, ſed eum jam fata tulerunt,
Ergo caret regio Gallica r) *ſole ſuo.*
Ille ſciens quicquid fuit ulli s) *ſcibile, vicit*
Artifices, artes abſque docente docens.
Undecimæ Maji Petrum rapuere Calendæ,
Privantes Logices atria Rege ſuo.
Eſt ſatis, in tumulo PETRUS *hic jacet* ABEILLARDUS
Cui t) *ſoli patuit ſcibile quicquid erat.*

Tertium denique ex antiquo Codice Petrenſi à laudato Bernardo Pezio proditum hoc eſt:

Petrus amor Cleri, Petrus inquiſitio veri,
Lingua ſalutaris, turbæque Lucerna ſcholaris,
Argumentandi ſollertia, copia fandi.
Poſt Mundi bella, nova fulget in æthere ſtella,

De

r) Lud. Jacobus de claris Cabilonenſibus pag. 142. *regio Gallia.*
s) Id. minus bene, *illi.*
t) Quercecetanus: *Huic.*

De Mundo fragili sub mense vocatur
Aprili.
Eloquii flos, Consilii ros, ingenii cos:
Grammaticæ fons, Rhetoricæ pons, ac
Logicæ mons
Ecclesiæ lux, Justitiæ dux inter ini-
quos,
Gymnasii fax, discipuli pax justus &
insons,
Hinc abiit, sed non obiit, nec desiit
esse:
Præteriit, sed non periit, transivit
ad esse.
Aspera gens violenter agens super hunc
fabricavit,
CHRISTUS eum super æthereum jubar
exhilaravit.

Addit idem, se in Tegernseensi Codice hanc notam reperisse: *Petrus qui Abælardus, à plerisque* Bajolardus *) *dicitur, natione Anglicus* u) *primum Grammaticæ & Dialecticæ, hinc Divinitati operam dedit. Sed cum esset inæstimandæ subtilita-*

*) Aliis vitiose etiam *Beliardus*, *Baliardus*, *Biliardus*. Vide Dan. Zwickeri novam confirmationem Irenici Irenicorum pag. 502. Alberico pag. 296. *Abulardus*. Ptolemæo Lucensi ad A. 1134. *Baalardus*.

u) Non Anglicum natione sed Gallum ipse se Abaillardus profitetur, & à vitæ ejus scriptoribus demonstratum est.

tilitatis, inauditæ memoriæ, capacitatis supra humanum modum, auditor aliquando Magistri Roscii x) *cœpit eum cum exfestucatione* y) *quadam sensuum illius audire. Attamen imperavit sibi, ut per annum lectionibus ipsius interesset. Mox ergo socios habere, & Parisius palam Dialecticæ atque Divinitatis lectiones dare cœpit, & facile omnes Franciæ Magistros in brevi supervenit. Qui cum de Quadruvio* z) *nihil audisset, clam Magistro* Tirrico a) *in quasdam Mathematitas lectiones, aures dabat, in quibus supra quam æstimaret, obtentu difficultatis intellectus resiliebat audientis. Cui semel afflicto & indignanti, per jocum Magister Tirricus ait: quid canis plenus nisi lardum bajare consuevit?* Bajare *autem lingere est. Exinde* Bajolardus *appellari cœpit. Quod nomen tanquam ex defectu quodam sibi impositum cum abdicaret, sub litteratura non dissimili* Habelardum *se nominari fecit, quasi qui*

x) Legendum *Roscelini*, sive *Rucelini.*

y) Veluti festucas in oculo doctrinæ ejus notare atque improbare. Vide Cangium in *festuca.*

z) *Quadrivium*, quatuor disciplinæ Mathematicæ Arithmetica, Geometria, Astronomia, Musica: ut *Trivium*, Grammatica, Logica, Rhetorica.

a) Theodorico.

qui haberet artium apud se summam & adipem.

PETRUS *de Abano*, infra *Petrus Aponensis.*

PETRUS *de Adria*, infra *Petrus Viloaquensis.*

PETRUS *Alberti*, Major Prior Cluniacensis circa A. 1426. tempore Oddonis II. Abbatis, *Decretorum Doctor famosissimus, nam conscripsit libellum sive tractatum* de decimis novalibus, *qui apud nos est.* Hæc de eo auctor Chronici Cluniacensis p. 1676.

PETRUS Weiss, Latine *Albinus*, Nivemontius sive Schneebergensis, sedulus indagator rerum Germanicarum, Misnensium præcipue: clarus post sæculi XVI. initia, cujus plures exstant Chronici libri Germanice editi, de quibus Hendreichius in pandectis Brandenburg. pag. 90. & lexicon eruditorum Germanice editum A. 1715. 1726. 1733. Hoc loco tantum memorare juvat Albini hujus brevem commentationem *de rebus Carinthiacis*, editam à Jo. Petro Ludewig T. X. reliquiarum veteris ævi pag. 542--566. & *Genealogiam Comitum Leisnicensium* in Tom. 3. scriptorum rerum Germanicarum illustris Menckenii pag. 833--952. cum erudita appendice V. C. Christiani Gottlieb Schwartzii p. 953. seq.

PETRUS

PETRUS *Alectensis*, infra, *Petrus Amelii*.

PETRUS *de Alliaco*, (Ailli) A. 1350. natus Compendii ad Isaram (Oise) fluvium in Piccardia Galliæ, ex Archididascalo Collegii Navarrei Parisiensis, & Episcopo Vellarensi, sive Aniciensi creatus Cardinalis Cameracensis A. 1411. Pisano Concilio A. 1409. & A. 1414. seq. Constantiensi interfuit, diemque obiit Cameraci A. 1425. *Aquila Franciæ & malleus à veritate aberrantium indefessus*. Hujus se discipulum profitetur Joannes Gerson, Cancellarius Parisiensis, qui plura ei scripta sua dedicavit, ut librum de vita spirituali animæ, in limine tomi III. Vide & Tom. 2. edit. novæ p. 74. 161. 659. & T. 3. p. 186. 429. 430. 433. & 471. De hoc Petro præter eos qui de Cardinalibus scripsere, Ciacconium, Jo. Josephum Eggs, aliosque, & qui de scriptoribus Ecclesiasticis, Trithemium cap. 729. Labbeum Tom. 2. pag. 179 Caveum ad A. 1396. Hendreichium Pandect. Brandenb. pag. 136. consulendus Jo. Launojus in historia Gymnasii Navarrei pag. 467. seq. Jacobus Lenfant in historia Concilii Pisani T. 2. p. 56. ubi etiam iconem ejus ære nitide expressam exhibet, & Hermannus ab Hardt tomo primo historiæ Concilii Constantiensis pag. 450. seq. Mihi scripta

pta Petri referre quantum licebit, satis fuerit.

I. *Commentarii breves in IV. libros Sententiarum* 1500. 4. & Argentinæ 1490. ubi juncta habentur scripta hæc quinque: 1) *Quatuor principia in IV. libros Sententiarum.* 2) *Recommendatio* a) *S. Scripturæ*, ad Matth. XVI. 18. *Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.* 3) *Principium* b) *in cursum Bibliorum, præsertim in Evangelium Marci.* 4) *Quæstio Vesperiarum*, c) *utrum Petri Ecclesia lege reguletur.* & 5) *Quæstio de resumta*, d) *utrum Petri Ecclesia lege reguletur, fide confirmetur & jure dominetur.*

II. *Tractatus & sermones* junctim editi Argentorat. 1490. fol. 1) *Speculum Considerationis*, capitibus XII. contentum. 2) *Compendium contemplationis*, tres tractatus complectens, α) ex doctrina S. Thomæ in secunda secundæ, duodecim capitibus conflatum, β) de spiri-

a) Exstat etiam in Dupinia editione Jo. Gersonis Operum Tom. 1. pag. 605.
b) Ibid. pag. 610.
c) Ibid. pag. 662.
d) Ibid. pag. 673. Conferenda quoque *Petri de Agurto* Doctoris Complutensis excerpta *de Ecclesiæ infallibilitate* ex hac quæstione repetita atque illustrata, insertaque Actis Eruditorum A. 1710. pag. 359--372.

ſpirituali genealogia Jacob, & de figuralibus exemplis ad contemplationem pertinentibus & γ) de ſpiritualibus ſenſibus hominis ad contemplationis perfectionem pertingentibus. 3) *de quatuor gradibus ſcalæ ſpiritualis*, ex dictis *B. Bernhardi.* 4) *Verbum abbreviatum ſuper libros Pſalmorum.* 5) Devota meditatio *ſuper Pſalmum* XXX. *in Te, Domine ſperavi, non confundar in æternum.* 6) *Super Pſalmum XLII. Judica me DEUS & diſcerne cauſam meam,* compoſita Baſileæ dum erat ibi Legatus à latere A. 1414. 7) Septem gradus ſcalæ pœnitentiæ *ſuper ſeptem Pſalmos pœnitentiales.* Exſtat etiam in Orthodoxographis utrisque A. 1555. & 1569. pag. 1085. cum meditationibus in Pſalmum XXX. & XLII. pag. 1110. 1119. & Gallice Lugd. 1544. forma minore, Antonio Belardo interprete. 8) *Tractatus de Oratione Dominica.* 9) Super *Ave Maria,* & *Cantica* B. Mariæ, Zachariæ, Simonis, cum *epilogo de quadruplici exercitio ſpirituali.* Expoſitio *in Cantica Canticorum Salomonis.* 10. Tractatus *de honoribus Sancti Joſeph,* recuſus Duaci 1634. 8. cum novem ſcriptis prioribus. 11) Tractatus *de anima*, recuſus Pariſ. 1494. 8. 1505. 12) *Sermones* XXII. è quibus 12. eſt de modo ſeu forma eligendi Pontificem. 13) de S. Trinitate

& 14)

& 14) Constitutio Benedicti XIII. Anno 1405. *de festo SS. Trinitatis* per totam Ecclesiam celebrando *) ex occasione prædicti Sermonis publicata. 15) de S. Chrysogono Martyre, 16. & 17) de S. Ludovico, Tolosano Episcopo. 18. 19. Sermones facti in Synodo Cameracensi. 20) Sermo habitus in Synodo super illud Evangelii Luc. X. 1. *Designavit Dominus alios LXXII.* 21) de S. Dominico & 22.) de S. Francisco, factus A. 1382. Claudit hoc volumen 23) liber *de sacramentis Ecclesiæ.*

III. *Vita S. Petri de Murrone*, Eremitæ de Aprutio, postea *Cælestini V.* Pontificis Maximi, Ordin. Cælestinorum institutoris, à Dionysio Fabro edita Parisi. 1539. 4. obviaque apud Surium 19. Maji & Papebrochium Tom. IV. Maji pag. 485--497.

IV. Junctim edita sine loco & anno, fol. Tractatus *de imagine Mundi. Epilogus Mappæ Mundi. De correctione Calendarii. De vero cyclo lunari. Tractatus duo Cosmographiæ. Vigintiloquium de concordantia Astronomicæ veritatis cum Theologia.* Tractatus *de concordia Astronomicæ veritatis cum Theologia.*

*) Confer Bellarminum III. 15. de beatitudine & cultu Sanctorum, Bælii Lexicon in *Ailli*.

gia. Tractatus de concordia Astronomicæ Veritatis & narrationis historicæ, scriptus Basileæ A. 1418. *Tractatus elucidarius Astronomicæ Concordiæ cum Theologia & cum historica narratione. Apologetica defensio duplex Astronomicæ veritatis*, composita Coloniæ A. 1418. & *Tractatus de concordia discordantium Astronomorum.*

V. Scripta à Clarissimo Dupinio ex Bibl. Collegii Navarrei edita Tom. 1. Operum Jo. Gersonis Amst. 1706. fol. 1) in illud Matth. VII. *attendite à falsis Prophetis* tractatus duo pag. 409. & 501. quorum posteriore adversus vanam Astrologiæ superstitionem fuse differit. 2) *Quæstio utrum Trinitas personarum in una Natura creaturæ sit communicabilis.* pag. 618. & ad eandem Quæstionem in Sorbona propositam *de tribus suppositis in una natura*, responsio pag. 626. 3) *Utrum libertas creaturæ rationalis ante & post lapsum intrinsece sit æqualis* pag. 630. 4) *Quæstio utrum Conscientia erronea excuset à culpa.* pag. 637. 5) Quæstio *de legitimo dominio* pag. 642. 6) *Utrum indoctus in Jure Divino, possit juste præesse* pag. 646. 7) *Propositiones damnatæ* JOANNIS de MONTESONO, *) Dominicani

*) De *Ioannis de Montesono* XIV. propositionibus vide Natalem Alex. Sec. XIII. & XIV. artic. 23. Tom. 7. pag. 128. seq.

nicani pag. 693. cum Epiſtola Univerſitatis Pariſ. pag. 694. & Petri de Alliaco ſermone coram Papa Clemente VII. Avenione habito pag. 697. ac Propoſitione altera pag. 702. & apologia circa Joannis de Monteſono damnationem pag. 709. 8) Adverſus Cancellarium Pariſienſem (JO. GERSONEM) *quod nihil liceat exigere pro Gradu Licentiæ docendi*, tractatus duo pag. 723. 745. 9) *De Legibus & ſectis, contra ſuperſtitioſos Aſtronomos*, tractatus ſcriptus A. 1416. pag. 778.

Epiſtola ad Benedictum XIII. ſcripta Genua A. 1402. Tom. 2. Operum Jo. Gerſonis pag. 105. Aliæ duæ *ad Joannem XXIII.* de præcipuis Reformationis Eccleſiæ capitibus pag. 882. & electione ſummi Pontificis ſpectante ad Collegium Cardinalium pag. 883. Tractatus *de Eccleſiæ, Concilii Generalis, Romani Pontificis & Cardinalium auctoritate* ſcriptus A. 1417. pag. 925.

VI. *Proceſſus* A. 1411. factus *adverſus* GVILELMUM de HILDERNISSEN Carmelitam (de quo Spondanus ad A. 411. num. V.) *& errores Sectæ* HOMINUM INTELLIGENTIÆ, editus à Baluzio Tom. 2. Miſc. pag. 272--297.

VII. *Sacramentale*, editum Lovanii 1487.

VIII. *De difficultate Reformationis in Concilio Universali* ad Jo. Gersonem A. 1410 scriptus liber, ex Manuscr. Helmstadiensi editus est à V. C. Hermanno ab Hardt Tom. 1. Concilii Constantiensis parte VI. pag. 255. atque inde in editione Operum Gersonis Dupiniana T. 2. p. 867. *Canones de emendatione* sive *Reformatione Ecclesiæ* in Constantiensi Concilio suscipiendæ, totius Corporis, tum Capitis, Prælatorum, Religiosorum, Ecclesiasticorum & Laicorum qui tanquam ab Alliacensi A. 1415. Concilio Constantiensi oblatus, prodiit in Ortuini Gratii fasciculo rerum expetendarum & fugiendarum Colon. 1535. fol. pag. 203. 6--208. & Lond. 1690. fol. & in Jo. Wolphii T. 1. lection. memorabil. pag. 756. & cum tractatu de squaloribus Curiæ Romanæ Basil. 1551. 8. & in Hermanni ab Hardt Tom. 1. Concilii Constantiensis parte VIII. pag. 409. & in Tom. 2. Opp. Gerson. pag. 903. una cum *Oratione* Anno 1417. in Concilio habita *de Officio Imperatoris*, *Papæ*, *reliquorumque Concilii membrorum* ex edit. Argentor. 1490. apud laudatum Hardtium pag. 436. & T 2. Gerson. p. 917. Sed *monita de necessitate Reformationis Ecclesiasticæ in Capite*

pite & in membris, quæ idem parte VII. pag. 277. seq. & Dupinius Tom. 2. Opp. Gersonianor. pag. 885. exhibet, auctorem habent potius *Theodoricum de* NIEM, ut ipse Clariss. Hardtius pag. 484. & in prolegomenis pag. 28. 46. agnoscit. *De potestate Ecclesiastica. De Concilio generali. Tractatus de interdicto. De permutatione Beneficiorum.*

IX. *Conceptus* & *exponibilia.*

X. *Quæstiones in Hexaemeron*, in quibus Astrologiæ nimium tribuit, & Diluvium atque Nativitatem CHristi ex stellis prænosci potuisse contendit, reprehensus eo nomine à Sixto Senensi Bibl. sanctæ lib. V. annotat. 81. & lib. VI. annot. 10.

XI. Quæstiones in sphæram Mundi JOANNIS *de Sacrobosco*, cum Petri Cirvelli commentario, Darocensis Hispani, Paris. 1498. Compluti 1521. fol.

XII. Tractatus super libros *Meteororum Aristotelis* de impressionibus aëris, ac de iis quæ in prima, secunda & tertia regionibus aëris fiunt, deque generatis infra teram. Argentinæ 1504. & Viennæ Austriæ 1509.

XIII. *Inedita* de quibus Launojus pag. 479. Tractatus *super Boëthium de Consolatione Philosophiæ*, cum præfatione quæ incipit:

incipit: *Reverendissimi Patres, Magistri ac Domini carissimi. Mihi ardua scandere volenti.* Descriptio *imaginariæ visionis de horto Scripturæ*, in principio super Cantica A. 1374. cum longa præfatione, quæ in expositione super Cantica Argent. 1490. desiderantur. Propositio facta coram Papa adversus Cancellarium Paris. quæ incipit: *Domine vim patior.* Quæstio de reprehensione Petri à Paulo facta: *Quærit à me charitas vestra.* Responsio in aula Episcopi: *utrum CHristi dono gerens potestatem damnetur. Invectiva Ezechielis contra Pseudo-prædicatores. Sermones* varii, ut de vinea Domini Matth. XX. ex quo nonnulla laudatus Hardtius Tom. 1. pag. 403. In verba *lætare Hierusalem*, id. pag. 404. In festo *S. Ludovici*, *Caroli Regis Siciliæ filii* pag. 434. Sermo in Capitulo Navarræ: *veritas de terra orta est:* & alius: *Ipsorum est regnum Cœlorum.* Sermo *de S. Bernardo, dedit ei cor ad præcepta.* Sermo in Synodo Ambiensi factus cum erat Subdiaconus, *Sacerdotes tui induantur justitiam.* Sermo in Synodo Ecclesiæ Paris. *Hic jam quæritur.*

PETRUS *Alphonsi*, ex Judæus de quo Albericus ad A. 1106. pag. 206. scriptor *dialogorum XII. cum Moyse Judæo*, editorum Colon. 1536. 8. de quibus supra Tom.

Tom. 1. pag. 196. ſeq. Idem auctor libri cui titulus *Diſciplina Clericalis*, quem Manuſcr. memorat Sanderus pag. 192. ſicut alterum pag. 205. *de abundantia in Sermonibus ad omnem materiam.* Vide & Trithemium cap. 356.

PETRUS *de Aluernia* Galliæ ſive *Aruernia* Canonicus S. Mariæ Pariſ. & A. 1275. Rector Univerſitatis, ſcriptor *ſummæ Quæſtionum Quodlibeticarum.* Vide Oudinum Tom. 3. pag. 527.

PETRUS *de Alvernia*, alter, Ord. Præd. S. Thomæ diſcipulus, incertum an Claromontanus etiam Epiſcopus, clarus circa A. 1300. de quo Oudinus Tom. 3. pag. 593. & Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 489. Scripſit *ſupplementum partis tertiæ ſummæ Theologiæ S. Thomæ*, cum Thomæ ſumma ſæpius editum *) & ex commentario Petri in quartum Sententiarum excerptum. *Supplementum* Commentarii *S. Thomæ in librum tertium Ariſtotelis de Cœlo & Mundo*, *& commentarium in quartum. Quæſtiones ſuper IV. libros de Cœlo & Mundo.* Super IV. libros meteororum, de ſomno & vigilia, de longitudine & brevitate vitæ, de Juventute & Senectu-

*) Bibl. D. Jo. Fabricii, Theologi Helmſt. Tom. 2. pag. 86.

nectute, de respiratione & inspiratione, de morte & vita, de motibus animalium. In XII. libros Metaphysicorum. Super totam Logicam veterem. Ejus an superioris *Quodlibeta* sive sex Quæstiones de quolibet disputatas, Manuscriptas memorat Sanderus p. 200. & p. 205. *de varia significatione verborum. Doctrinale cum glossis*, Jacobus Quetif p. 490. Libellum *de bona fortuna* memorans Tomasinus in Manuscriptis Patavinis p. 37. addit inter ejus opera Venetiis 1507. edita illum non enumerari.

PETRUS *Amelii* de Brenaco Gallus Electensis, sive Alectensis, ex eremita Augustiniano Urbani V. Sacrista, deinde Gregorii XI. Pœnitentiarius ac Bibliothecarius, postea Senogalliensis Episcopus Archiepiscopus Tarentinus, tum Patriarcha Gradensis & Alexandrinus atque Ecclesiæ Aquensis Administrator. Sedit ut Patriarcha inter Cardinales Episcopos primum A. 1391. & in vivis adhuc fuit A. 1398. Vide Jo. Mabillonium Tom. 2. musei Italici pag. 443. ubi edidit ejus librum *de Cerimoniis Ecclesiæ Romanæ* pag. 448--544. constantem Capitibus CLXVII. & aliorum additionibus quandoque interpolatum. Ejusdem *Itinerarium Gregorii XI.* quasi versibus, scriptum Avenione Romam, edidere

dere Bzovius ad A. 1376. num. 31. & ad A. 1377. & Maſſonus atque Ciacconius in vita Gregorii XI.

PETRUS *de Ancharano* *) Farneſiorum caſtello, Baldi A. 1400. defuncti diſcipulus, JCtus celebris Bononienſis, ſcriptor Commentariorum in Decretales, ſextum & Clementinas, Conſiliorum aliarumque lucubrationum. Vide Trithemium cap. 75. Forſterum in hiſtoria Juris Civilis pag. 664. Gvidonem Pancirollum III. 26. qui & Collegium Pauperum Studioſorum ab eo Bononiæ inſtitutum celebrat: Labbeum Tom. 2. de S. E. p. 183. Warthonum ad Caveum, Oudinum Tom. 3. pag. 1239. &c.

PETRUS *de Andlo*, Eccleſiæ Columbarienſis, ſeu Colmarienſis, Canonicus, Decretorum Doctor, ad Fridericum III. Imp. qui ab A. 1440. ad 1494. præfuit, *libros duos de Imperio Romano*, Regis & Auguſti creatione, inauguratione, adminiſtratione, officio & poteſtate Electorum, aliisque Imperii partibus, Juribus, ritibus & ceremoniis. Edidit Marquardus Freherus Argent. 1612. 4. & Tobias Oelhafen in ſylloge vulgata

Yy 5 Norimb.

*) *Ancora Iuris* inde dictus in Epitaphio Bononiæ in templo S. Dominici.

Sol erat hic Gallis, sed eum jam fata tulerunt,
Ergo caret regio Gallica r) *sole suo.*
Ille sciens quicquid fuit ulli s) *scibile, vicit*
Artifices, artes absque docente docens.
Undecimæ Maji Petrum rapuere Calendæ,
Privantes Logices atria Rege suo.
Est satis, in tumulo PETRUS *hic jacet* ABEILLARDUS
Cui t) *soli patuit scibile quicquid erat.*

Tertium denique ex antiquo Codice Petrensi à laudato Bernardo Pezio proditum hoc est:

Petrus amor Cleri, Petrus inquisitio veri,
Lingua salutaris, turbæque Lucerna scholaris,
Argumentandi sollertia, copia fandi.
Post Mundi bella, nova fulget in æthere stella,

De

r) Lud. Jacobus de claris Cabilonensibus pag. 142. *regio Gallia.*

s) Id. minus bene, *illi.*

t) Querceсetanus: *Huic.*

De Mundo fragili sub mense vocatur
Aprili.
Eloquii flos, Consilii ros, ingenii cos:
Grammaticæ fons, Rhetoricæ pons, ac
Logicæ mons
Ecclesiæ lux, Justitiæ dux inter iniquos,
Gymnasii fax, discipuli pax justus & insons,
Hinc abiit, sed non obiit, nec desiit esse:
Præteriit, sed non periit, transivit ad esse.
Aspera gens violenter agens super hunc fabricavit,
CHRISTUS eum super æthereum jubar exhilaravit.

Addit idem, se in Tegernseensi Codice hanc notam reperisse: *Petrus qui Abælardus, à plerisque* Bajolardus *) *dicitur, natione Anglicus* u) *primum Grammaticæ & Dialecticæ, hinc Divinitati operam dedit. Sed cum esset inæstimandæ subtilita-*

*) Aliis vitiose etiam *Beliardus, Baliardus, Biliardus.* Vide Dan. Zwickeri novam confirmationem Irenici Irenicorum pag. 502. Alberico pag. 296. *Abulardus.* Ptolemæo Lucensi ad A. 1134. *Baalardus.*

u) Non Anglicum natione sed Gallum ipse se Abailardus profitetur, & à vitæ ejus scriptoribus demonstratum est.

tilitatis, inauditæ memoriæ, capacitatis supra humanum modum, auditor aliquando Magistri Roscii x) *cœpit eum cum exfestucatione* y) *quadam sensuum illius audire. Attamen imperavit sibi, ut per annum lectionibus ipsius interesset. Mox ergo socios habere, & Parisius palam Dialecticæ atque Divinitatis lectiones dare cœpit, & facile omnes Franciæ Magistros in brevi supervenit. Qui cum de Quadruvio* z) *nihil audisset, clam Magistro* Tirrico a) *in quasdam Mathematitas lectiones, aures dabat, in quibus supra quam æstimaret, obtentu difficultatis intellectus resiliebat audientis. Cui semel afflicto & indignanti, per jocum Magister Tirricus ait: quid canis plenus nisi lardum bajare consuevit?* Bajare *autem lingere est. Exinde* Bajolardus *appellari cœpit. Quod nomen tanquam ex defectu quodam sibi impositum cum abdicaret, sub litteratura non dissimili* Habelardum *se nominari fecit, quasi qui*

x) Legendum *Roscelini*, sive *Rucelini*.

y) Veluti festucas in oculo doctrinæ ejus notare atque improbare. Vide Cangium in *festuca*.

z) *Quadrivium*, quatuor disciplinæ Mathematicæ Arithmetica, Geometria, Astronomia, Musica: ut *Trivium*, Grammatica, Logica, Rhetorica.

a) Theodorico.

qui haberet artium apud se summam & adipem.

PETRUS *de Abano*, infra *Petrus Aponensis.*

PETRUS *de Adria*, infra *Petrus Viloaquensis.*

PETRUS *Alberti*, Major Prior Cluniacensis circa A. 1426. tempore Oddonis II. Abbatis, *Decretorum Doctor famosissimus, nam conscripsit libellum sive tractatum* de decimis novalibus, *qui apud nos est.* Hæc de eo auctor Chronici Cluniacensis p. 1676.

PETRUS Weiss, Latine *Albinus*, Nivemontius sive Schneebergensis, sedulus indagator rerum Germanicarum, Misnensium præcipue: clarus post sæculi XVI. initia, cujus plures exstant Chronici libri Germanice editi, de quibus Hendreichius in pandectis Brandenburg. pag. 90. & lexicon eruditorum Germanice editum A. 1715. 1726. 1733. Hoc loco tantum memorare juvat Albini hujus brevem commentationem *de rebus Carinthiacis*, editam à Jo. Petro Ludewig T. X. reliquiarum veteris ævi pag. 542--566. & *Genealogiam Comitum Leisnicensium* in Tom. 3. scriptorum rerum Germanicarum illustris Menckenii pag. 833--952. cum erudita appendice V. C. Christiani Gottlieb Schwartzii p. 953. seq.

PETRUS

PETRUS *Alectensis*, infra, *Petrus Amelii.*

PETRUS *de Alliaco*, (Ailli) A. 1350. natus Compendii ad Isaram (Oise) fluvium in Piccardia Galliæ, ex Archididascalo Collegii Navarrei Parisiensis, & Episcopo Vellarensi, sive Aniciensi creatus Cardinalis Cameracensis A. 1411. Pisano Concilio A. 1409. & A. 1414. seq. Constantiensi interfuit, diemque obiit Cameraci A. 1425. *Aquila Franciæ & malleus à veritate aberrantium indefessus.* Hujus se discipulum profitetur Joannes Gerson, Cancellarius Parisiensis, qui plura ei scripta sua dedicavit, ut librum de vita spirituali animæ, in limine tomi III. Vide & Tom. 2. edit. novæ p. 74. 161. 659. & T. 3. p. 186. 429. 430. 433. & 471. De hoc Petro præter eos qui de Cardinalibus scripsere, Ciacconium, Jo. Josephum Eggs, aliosque, & qui de scriptoribus Ecclesiasticis, Trithemium cap. 729. Labbeum Tom. 2. pag. 179 Caveum ad A. 1396. Hendreichium Pandect. Brandenb. pag. 136. consulendus Jo. Launojus in historia Gymnasii Navarrei pag. 467. seq. Jacobus Lenfant in historia Concilii Pisani T. 2. p. 56. ubi etiam iconem ejus ære nitide expressam exhibet, & Hermannus ab Hardt tomo primo historiæ Concilii Constantiensis pag. 450. seq. Mihi scri-

pta

pta Petri referre quantum licebit, satis fuerit.

I. *Commentarii breves in IV. libros Sententiarum* 1500. 4. & Argentinæ 1490. ubi juncta habentur scripta hæc quinque: 1) *Quatuor principia in IV. libros Sententiarum.* 2) *Recommendatio* a) *S. Scripturæ*, ad Matth. XVI. 18. *Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.* 3) *Principium* b) *in cursum Bibliorum, præsertim in Evangelium Marci.* 4) *Quæstio Vesperiarum*, c) *utrum Petri Ecclesia lege reguletur.* & 5) *Quæstio de resumta*, d) *utrum Petri Ecclesia lege reguletur, fide confirmetur & jure dominetur.*

II. *Tractatus & sermones* junctim editi Argentorat. 1490. fol. 1) *Speculum Considerationis*, capitibus XII. contentum. 2) *Compendium contemplationis*, tres tractatus complectens, α) ex doctrina S. Thomæ in secunda secundæ, duodecim capitibus conflatum, β) de spiri-

a) Exstat etiam in Dupinia editione Jo. Gersonis Operum Tom. I. pag. 605.
b) Ibid. pag. 610.
c) Ibid. pag. 662.
d) Ibid. pag. 673. Conferenda quoque *Petri de Agurto* Doctoris Complutensis excerpta *de Ecclesia infallibilitate* ex hac quæstione repetita atque illustrata, insertaque Actis Eruditorum A. 1710. pag. 359--372.

ſpirituali genealogia Jacob, & de figuralibus exemplis ad contemplationem pertinentibus & γ) de ſpiritualibus ſenſibus hominis ad contemplationis perfectionem pertingentibus. 3) *de quatuor gradibus ſcalæ ſpiritualis*, ex dictis *B. Bernhardi*. 4) *Verbum abbreviatum ſuper libros Pſalmorum*. 5) Devota meditatio *ſuper Pſalmum* XXX. *in Te, Domine ſperavi, non confundar in æternum*. 6) *Super Pſalmum XLII. Judica me DEUS & diſcerne cauſam meam*, compoſita Baſileæ dum erat ibi Legatus à latere A. 1414. 7) Septem gradus ſcalæ pœnitentiæ *ſuper ſeptem Pſalmos pœnitentiales*. Exſtat etiam in Orthodoxographis utriſque A. 1555. & 1569. pag. 1085. cum meditationibus in Pſalmum XXX. & XLII. pag. 1110. 1119. & Gallice Lugd. 1544. forma minore, Antonio Belardo interprete. 8) *Tractatus de Oratione Dominica*. 9) Super *Ave Maria*, & *Cantica* B. Mariæ, Zachariæ, Simonis, cum *epilogo de quadruplici exercitio ſpirituali*. Expoſitio *in Cantica Canticorum Salomonis*. 10. Tractatus *de honoribus Sancti Joſeph*, recuſus Duaci 1634. 8. cum novem ſcriptis prioribus. 11) Tractatus *de anima*, recuſus Pariſ. 1494. 8. 1505. 12) *Sermones* XXII. è quibus 12. eſt de modo ſeu forma eligendi Pontificem. 13) de S. Trinitate & 14)

& 14) Constitutio Benedicti XIII. Anno 1405. *de festo SS. Trinitatis* per totam Ecclesiam celebrando *) ex occasione prædicti Sermonis publicata. 15) de S. Chrysogono Martyre, 16. & 17) de S. Ludovico, Tolosano Episcopo. 18. 19. Sermones facti in Synodo Cameracensi. 20) Sermo habitus in Synodo super illud Evangelii Luc. X. 1. *Designavit Dominus alios LXXII.* 21) de S. Dominico & 22.) de S. Francisco, factus A. 1382. Claudit hoc volumen 23) liber *de sacramentis Ecclesiæ.*

III. *Vita S. Petri de Murrone*, Eremitæ de Aprutio, postea *Cælestini V.* Pontificis Maximi, Ordin. Cælestinorum institutoris, à Dionysio Fabro edita Paris. 1539. 4. obviaque apud Surium 19. Maji & Papebrochium Tom. IV. Maji pag. 485--497.

IV. Junctim edita sine loco & anno, fol. Tractatus *de imagine Mundi. Epilogus Mappæ Mundi. De correctione Calendarii. De vero cyclo lunari. Tractatus duo Cosmographiæ. Vigintiloquium de concordantia Astronomicæ veritatis cum Theologia.* Tractatus *de concordia Astronomicæ veritatis cum Theologia.*

*) Confer Bellarminum III. 15. de beatitudine & cultu Sanctorum, Bælii Lexicon in *Ailli.*

gia. Tractatus de concordia Astronomicæ Veritatis & narrationis historicæ, scriptus Basileæ A. 1418. *Tractatus elucidarius Astronomicæ Concordiæ cum Theologia & cum historica narratione. Apologetica defensio duplex Astronomicæ veritatis*, composita Coloniæ A. 1418. & *Tractatus de concordia discordantium Astronomorum.*

V. Scripta à Clarissimo Dupinio ex Bibl. Collegii Navarrei edita Tom. 1. Operum Jo. Gersonis Amst. 1706. fol. 1) in illud Matth. VII. *attendite à falsis Prophetis* tractatus duo pag. 409. & 501. quorum posteriore adversus vanam Astrologiæ superstitionem fuse differit. 2) *Quæstio utrum Trinitas personarum in una Natura creaturæ sit communicabilis.* pag. 618. & ad eandem Quæstionem in Sorbona propositam *de tribus suppositis in una natura*, responsio pag. 626. 3) *Utrum libertas creaturæ rationalis ante & post lapsum intrinsece sit æqualis* pag. 630. 4) *Quæstio utrum Conscientia erronea excuset à culpa.* pag. 637. 5) Quæstio *de legitimo dominio* pag. 642. 6) *Utrum indoctus in Jure Divino, possit juste præesse* pag. 646. 7) *Propositiones damnatæ* JOANNIS de MONTESONO, *) Dominicani

*) De *Ioannis de Montesono* XIV. propositionibus vide Natalem Alex. Sec. XIII. & XIV. artic. 23. Tom. 7. pag. 128. seq.

nicani pag. 693. cum Epiſtola Univerſitatis Pariſ. pag. 694. & Petri de Alliaco ſermone coram Papa Clemente VII. Avenione habito pag. 697. ac Propoſitione altera pag. 702. & apologia circa Joannis de Monteſono damnationem pag. 709. 8) Adverſus Cancellarium Pariſienſem (JO. GERSONEM) *quod nihil liceat exigere pro Gradu Licentiæ docendi*, tractatus duo pag. 723. 745. 9) *De Legibus & ſectis, contra ſuperſtitioſos Aſtronomos*, tractatus ſcriptus A. 1416. pag. 778.

Epiſtola ad Benedictum XIII. ſcripta Genua A. 1402. Tom. 2. Operum Jo. Gerſonis pag. 105. Aliæ duæ *ad Joannem XXIII.* de præcipuis Reformationis Eccleſiæ capitibus pag. 882. & electione ſummi Pontificis ſpectante ad Collegium Cardinalium pag. 883. Tractatus *de Eccleſiæ, Concilii Generalis, Romani Pontificis & Cardinalium auctoritate* ſcriptus A. 1417. pag. 925.

VI. *Proceſſus* A. 1411. factus *adverſus* GVILELMUM de HILDERNISSEN Carmelitam (de quo Spondanus ad A. 411. num. V.) *& errores Sectæ* HOMINUM INTELLIGENTIÆ, editus à Baluzio Tom. 2. Miſc. pag. 272--297.

VII. *Sacramentale*, editum Lovanii 1487.

VIII. *De difficultate Reformationis in Concilio Universali* ad Jo. Gersonem A. 1410 scriptus liber, ex Manuscr. Helmstadiensi editus est à V. C. Hermanno ab Hardt Tom. 1. Concilii Constantiensis parte VI. pag. 255. atque inde in editione Operum Gersonis Dupiniana T. 2. p. 867. *Canones de emendatione* sive *Reformatione Ecclesiæ* in Constantiensi Concilio suscipiendæ, totius Corporis, tum Capitis, Prælatorum, Religiosorum, Ecclesiasticorum & Laicorum qui tanquam ab Alliacensi A. 1415. Concilio Constantiensi oblatus, prodiit in Ortuini Gratii fasciculo rerum expetendarum & fugiendarum Colon. 1535. fol. pag. 203. 6--208. & Lond. 1690. fol. & in Jo. Wolphii T. 1. lection. memorabil. pag. 756. & cum tractatu de squaloribus Curiæ Romanæ Basil. 1551. 8. & in Hermanni ab Hardt Tom. 1. Concilii Constantiensis parte VIII. pag. 409. & in Tom. 2. Opp. Gerson. pag. 903. una cum *Oratione* Anno 1417. in Concilio habita *de Officio Imperatoris*, *Papæ*, *reliquorumque Concilii membrorum* ex edit. Argentor. 1490. apud laudatum Hardtium pag. 436. & T 2. Gerson. p. 917. Sed *monita de necessitate Reformationis Ecclesiasticæ in Capite*

pite

pite & in membris, quæ idem parte VII. pag. 277. ſeq. & Dupinius Tom. 2. Opp. Gerſonianor. pag. 885. exhibet, auctorem habent potius *Theodoricum de* NIEM, ut ipſe Clariſſ. Hardtius pag. 484. & in prolegomenis pag. 28. 46. agnoſcit. *De poteſtate Eccleſiaſtica. De Concilio generali. Tractatus de interdicto. De permutatione Beneficiorum.*

IX. *Conceptus* & *exponibilia.*

X. *Quæſtiones in Hexaemeron*, in quibus Aſtrologiæ nimium tribuit, & Diluvium atque Nativitatem CHriſti ex ſtellis prænoſci potuiſſe contendit, reprehenſus eo nomine à Sixto Senenſi Bibl. ſanctæ lib. V. annotat. 81. & lib. VI. annot. 10.

XI. Quæſtiones in ſphæram Mundi JOANNIS *de Sacrobosco*, cum Petri Cirvelli commentario, Darocenſis Hiſpani, Pariſ. 1498. Compluti 1521. fol.

XII. Tractatus ſuper libros *Meteororum Ariſtotelis* de impreſſionibus aëris, ac de iis quæ in prima, ſecunda & tertia regionibus aëris fiunt, deque generatis infra teram. Argentinæ 1504. & Viennæ Auſtriæ 1509.

XIII. *Inedita* de quibus Launojus pag. 479. Tractatus *ſuper Boëthium de Conſolatione Philoſophiæ*, cum præfatione quæ

 incipit:

incipit: *Reverendissimi Patres, Magistri ac Domini carissimi. Mihi ardua scandere volenti.* Descriptio *imaginariæ visionis de horto Scripturæ*, in principio super Cantica A. 1374. cum longa præfatione, quæ in expositione super Cantica Argent. 1490. desiderantur. Propositio facta coram Papa adversus Cancellarium Paris. quæ incipit: *Domine vim patior.* Quæstio de reprehensione Petri à Paulo facta: *Quærit à me charitas vestra.* Responsio in aula Episcopi: *utrum CHristi dono gerens potestatem damnetur. Invectiva Ezechielis contra Pseudo-prædicatores. Sermones* varii, ut de vinea Domini Matth. XX. ex quo nonnulla laudatus Hardtius Tom. I. pag. 403. In verba *lætare Hierusalem*, id. pag. 404. In festo *S. Ludovici*, *Caroli Regis Siciliæ filii* pag. 434. Sermo in Capitulo Navarræ: *veritas de terra orta est:* & alius: *Ipsorum est regnum Cœlorum.* Sermo *de S. Bernardo, dedit ei cor ad præcepta.* Sermo in Synodo Ambiensi factus cum erat Subdiaconus, *Sacerdotes tui induantur justitiam.* Sermo in Synodo Ecclesiæ Paris. *Hic jam quæritur.*

PETRUS *Alphonsi*, ex Judæus de quo Albericus ad A. 1106. pag. 206. scriptor *dialogorum XII. cum Moyse Judæo*, editorum Colon. 1536. 8. de quibus supra Tom.

Tom. 1. pag. 196. seq. Idem auctor libri cui titulus *Disciplina Clericalis*, quem Manuscr. memorat Sanderus pag. 192. sicut alterum pag. 205. *de abundantia in Sermonibus ad omnem materiam.* Vide & Trithemium cap. 356.

PETRUS *de Aluernia* Galliæ sive *Aruernia* Canonicus S. Mariæ Paris. & A. 1275. Rector Universitatis, scriptor *summæ Quæstionum Quodlibeticarum.* Vide Oudinum Tom. 3. pag. 527.

PETRUS *de Alvernia*, alter, Ord. Præd. S. Thomæ discipulus, incertum an Claromontanus etiam Episcopus, clarus circa A. 1300. de quo Oudinus Tom. 3. pag. 593. & Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 489. Scripsit *supplementum partis tertiæ summæ Theologiæ S. Thomæ*, cum Thomæ summa sæpius editum *) & ex commentario Petri in quartum Sententiarum excerptum. *Supplementum* Commentarii *S. Thomæ in librum tertium Aristotelis de Cœlo & Mundo*, & *commentarium in quartum. Quæstiones super IV. libros de Cœlo & Mundo.* Super IV. libros meteororum, de somno & vigilia, de longitudine & brevitate vitæ, de Juventute & Se-

*) Bibl. D. Jo. Fabricii, Theologi Helmst. Tom. 2. pag. 86.

dere Bzovius ad A. 1376. num. 31. & ad A. 1377. & Maſſonus atque Ciacconius in vita Gregorii XI.

PETRUS *de Ancharano* *) Farneſiorum caſtello, Baldi A. 1400. defuncti diſcipulus, JCtus celebris Bononienſis, ſcriptor Commentariorum in Decretales, ſextum & Clementinas, Conſiliorum aliarumque lucubrationum. Vide Trithemium cap. 75. Forſterum in hiſtoria Juris Civilis pag. 664. Gvidonem Panciroilum III. 26. qui & Collegium Pauperum Studioſorum ab eo Bononiæ inſtitutum celebrat: Labbeum Tom. 2. de S. E. p. 183. Warthonum ad Caveum, Oudinum Tom. 3. pag. 1239. &c.

PETRUS *de Andlo*, Eccleſiæ Columbarienſis, ſeu Colmarienſis, Canonicus, Decretorum Doctor, ad Fridericum III. Imp. qui ab A. 1440. ad 1494. præfuit, *libros duos de Imperio Romano*, Regis & Auguſti creatione, inauguratione, adminiſtratione, officio & poteſtate Electorum, aliisque Imperii partibus, Juribus, ritibus & ceremoniis. Edidit Marquardus Freherus Argent. 1612. 4. & Tobias Oelhafen in ſylloge vulgata

 Norimb.

*) *Ancora Iuris* inde dictus in Epitaphio Bononiæ in templo S. Dominici.

Norimb. 1657. 4. Confer Hendreichii pandectas Brandenburg. pag. 168.

PETRUS *Andreas de Castaneis* Florentinus Carmelita sacræ Theologiæ Professor circa A. 1460. scripsit *Vitam S. Andreæ Corsini* Carmelitæ, Episcopi Fæsulani defuncti A. 1373. quam ex Codice Vaticano edidit notisque illustravit Dominicus à Jesu, Carmelita in libro de Actis Canonizationis S. Andreæ, atque inde Bollandus Tom. 2. Januar. 30. pag. 1064--1073. In eodem Codice Vaticano fuit etiam *Vita* aliorum duorum heroum Ordinis Carmelitici *B. Angeli Hierosolymitæ* & Martyris, nec non *Alberti Siculi* & Confessoris.

PETRUS *de Andria*, Apulus Ord. Præd. auditor S. Thomæ Aquinatis, ex cujus ore etiam Lecturam *super Matthæum* & Collectiones *de decem præceptis* dicitur excepisse, clarus circa A. 1316. Ex ipsius scriptis tractatum *de vita spirituali* memorat Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 534.

PETRUS *Anglicus* ex eodem Prædicatorum ordine, circa A. 1340. cujus laudatur *tabula notabilis super glossam Ordinariam.* Vide Baleum XI. 22. ex Philippi Wolfii vitis peritorum virorum. Ex Baleo

Baleo Pitſeus pag. 440. & Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 603.

PETRUS *Anſelmus* ſupra Tom. 1. pag. 309.

PETRUS *Antonius*, Finarienſis clarus circa A. 1460. ſcripſit librum ſive Dialogum *de dignitate Principum* ad Fridericum primum Palatinum Electorem victorioſum qui A. 1477. diem obiit. Editus eſt à Frehero cum Jo. Trithemii de ejusdem Friderici vita, Heidelberg. 1602. 4. & recuſus in laudati Freheri tomo ſecundo ſcriptorum de rebus Germ. pag. 372--382.

PETRUS *Apollonius Collatius.* Supra Tom. 1. pag. 344.

PETRUS *de Apono* ſive *Abano*, vico agri Patavini, *Aponenſis* natus A. 1253. ut ipſe differentia XLIX. teſtatur, Medicus & Philoſophus, cujus A. 1316. æt. 66. defuncti ſtatuæ lapideæ, in una portarum Prætorii Patavini, Procerum conſenſu hæc ſubſcripta leguntur: *Petrus Aponus Patavinus, Philoſophiæ Medicinæque ſcientiſſimus ob idque* Conciliatoris *cognomen adeptus: Aſtrologiæ vero adeo peritus ut in magiæ ſuſpicionem inciderit, falſoque de hæreſi poſtulatus abſolutus fuit.* De eo præter Trithemium cap. 556. Bibliotheca-

thecarum Medicarum scriptores, & Hendreichium Pandect. Brandenb. p. 4. Jac. Philippus Tomasinus in elogiis A. 1630. editis p. 21. ubi & effigies viri nitide in æs insculpta occurrit: Portenarius p. 272. Scardeonius lib. 2. class. 9. pag. 200. Nic. Comnenus in historia Gymnasii Patavini Tom. 1. pag. 278. Christoph. Aug. Heumannus in Actis Philosophorum VII. pag. 69. seq. XV pag. 374. seq. & Niceronus in memoriis Gallice editis de viris eruditis Tom. XXVI. pag. 313. Ejus scripta: *Conciliator 210. differentiarum Philosophorum & præcipue Medicorum*, de omnimoda Medicina ad Joannem XXII. opus scriptum A. 1303. ut auctor differentia IX. testatur. Prodiit Venet. 1471. 1483. fol. Papiæ 1490. fol. & cum ejus *libello de Venenis & eorum remediis* Venet. 1496. fol. 1504. 1520. 1548. 1555. 1565. 1590. Hic separatim etiam prodiit Mantuæ 1473. 4. recusus Basil. 1531. 8. Marpurg. 1537. 12. Venet. 1550. 8. & cum Hermanni à Nuenare & Jo. Schilleri de Sudore Britannico & Gvil. Grataroli de præservatione à venenis, 8. Argentorat. 1566. Conciliator etiam prodiit Basil. 1535. fol. cum paradoxis Medicis Leonhardi Fuchsii: & compendium, Gregorii Horstii *Conciliator enucleatus*, Giessæ 1615. 4.

Quæ.

Quæstiones de febribus, in sylloge Veneta variorum scriptorum de febribus 1576. fol. pag. 218. & *de balneis* in sylloge Veneta de balneis 1553. fol. pag. 222. utraque ex Conciliatore excerpta.

Expositio problematum Aristotelis, Patav. 1482. Venet. 1482. 1505. 1519. fol. Paris. 1520. fol. *In Joannis Mesue* de morbis internis & librum secundum compendii secretorum, *supplementum* de curatione morborum à membris nutritionis ad cor. Venet. 1484. 1575. 1589. 1623. fol. Lugd. 1551. 8. Vide Mercklinum pag. 640.

Astrolabium planum in tabulis ascendens, continens qualibet hora atque minuto æquationes domorum Cœli, significationes imaginum, moram nati in utero matris, cum *tractatu Nativitatum*, nec non horas inæquales pro quolibet Climate Mundi. Venet. 1502. 4.

Effinxit plusquam quadringentas imagines diversarum rerum, artium operumque, sitas sub duodecim signis Zodiaci & Planetis septem ac duodecim Mensibus, eaque omnia pingenda curavit in foro seu aula maxima Juris, ædificio Patavii celeberrimo quo nihil tota Italia magnificentius exstare scribit Nic. Comnenus Tom. 1. pag. 279.

Ver-

Vertisse traditur ex Græco an ex Arabico *Hippocratis* libellum de Astrologia, *Galenum* de cholera nigra & de regimine Sanitatis. *Abrahami* Judæi & *Abrami Avenzaræ* quædam opuscula.

Omitto ejus *Physiognomiam* Italice editam Patav. 1474. 8. & Latine 1548. 8. *Geomantiam* Latine Venet. 1549. 1586. 8. & Tricasso Mantuano interprete Italice 1556. 8. *Heptameron*, Paris. 1567. 8. cum *elucidario Necromantico* & *Elementis Magicis* & *libro experimentorum mirabilium de anulis, secundum XXVIII. mansiones Lunæ:* tum *Opera artis* librum Chemicum, & libellum cui titulus *Pollex*, sive *Index*.

PETRUS *Aquensis* Archiepiscopus, infra, *Petrus Aureolus*.

PETRUS *de Aquila*, sive *Aquilanus*, Ord. Minor. & Episcopus S. Angeli in regno Neapol. *Doctor sufficiens* appellatus, auctor *Scotelli* sive libri in quo non solum Scoti doctrina compendio exponitur, sed etiam via sternitur ad S. Thomæ & aliorum Scholasticorum dogmata facilius intelligenda. Prodiit post vetustiores editiones recensitus à Claudio Stephano Novelletio, Paris. 1585. 8. Scripsit præterea *Compendium super Magistrum Sententiarum*, & *quæstiones in IV. libros*

libros Sententiarum juxta Scoti doctrinam Spiræ primum 1480. deinde cura Constantii Cardinalis Sarnani editas Venet. 1584. Denique Commentaria *in libros Aristotelis de anima*. Incip. *Anima nascitur sicut tabula rasa*. Vide Possevinum; Waddingum pag. 275. Jubet & Cangius inspicere Codicem Manuscr. 321. Bibl S. Germani de Pratis Paris.

PETRI I. *Aragonum Regis* constitutio adversus hæreticos Waldenses, vulgariter Sabatatos & Pauperes de Lugduno A. 1197. publicata exstat in Baluzii appendice ad Marcam Hispanicam pag. 1384. Aliæ ejus constitutiones usque ad A. 1210. pag. 1386. 1388. 1390--1399.

PETRUS *Archidiaconus*, incertum idemne cum PETRO Diacono quem colloquentem in Dialogis suis inducit Gregorius Magnus. Ab Edmundo Martene quidem Tom. IX. monumentor. pag. 277-294. editum habemus *librum de diversis quæstionibus in Danielem Prophetam cum responsionibus suis*, quem jussit Dominus Rex Carolus transcribere ex authentico Petri Archidiaconi.

PETRUS *de Argentina*, Augustinianus nullus fuit, nam pro Petro quem ad Sanderum provocans Cangius nominat, in Sanderi

deri Bibl. Manuscriptorum Belgii parte 2. p. 246. Thomas de Argentina, Eremita Augustinianus memorantur: de quo infra, suo loco.

PETRUS *Argentoratensis*, Carmelita circa A. 1720. scriptor historiæ belli Argentoratensis sub Gualtero Episcopo qui ab A. 1260. fuit ad 1263. Laudat Possevinus & ex Possevino Alegrius, Cangius, aliique.

PETRUS *de Aruernia*, Canonicus Parisiensis scriptor *Quodlibetorum* sive *Quæstionum Quodlibeticarum*, quæ Manuscriptæ Venetiis teste Tomasino pag. 25. & in Abbatia Alnensi Ord. Cisterc. ditionis Leodiensis teste Sandero Tom. 2. pag. 246. Vide supra p. 711. *Petrus de Aluernia.*

PETRI *de Aubusson*, (vitiose *Danbussen* vel *Danbusson*) Rhodiorum militum Magistri Epistola ad Fridericum III. de victoria adversus Turcas A. 1480. 27. Jul. reportata exstat in Freheri Tom. 2. rerum German. pag. 306-309.

PETRUS *Aureoli* (Oriol) natus Verberiæ ad Isaram sive Oesiam (Oyse) in Gallia, Ord. Minor. sive Vallis Scholarium potius, Theologus Parisiensis clarus A. 1316. Archiepiscopum A. 1321. in secunda Narbonensi Aquensem (*Aix*) fuisse

fuisse post Trithemium cap. 544. recentiores omnes ajunt, negat Oudinus T. 3. pag. 850. seq. cujus rationes non contemnendæ videntur. Cardinalem fuisse negant quoque Sammarthani Tom. 1. Galliæ Christianæ pag. 17. *Doctoris facundi* cognomen tulit teste Labbeo T. 2. de S. E. pag. 184. Scripsit *breviarium Bibliorum* sive Epitomen S. Scripturæ juxta sensum litteralem, Incipit: *Venite ascendamus ad montem Domini.* Paris. 1508. 1565. 1613. 8. Venet. 1508. 1571. 4. & Argentorati 1514. 4. & cura Claudii Stephan Novelletii, Theologi Paris. repurgatum & auctum tabulis analyticis Paris. 1585. 1610. 8. Rothomagi 1596. 1649. Lovanii 1647. Vide Waddingum pag. 276. & Jacobum Longum pag. 620. Bibl. exegeticæ, ubi perperam excusum *Novellerius* pro Novelletio, & *Paris.* 1685. pro 1585. *Commentaria in quatuor libros Sententiarum*, ad quam Lecturam A. 1316. electum fuisse testatur S. Antoninus summæ historiar. tit. 24. §. 15. Tom. 3. pag. 784. edita in librum 1. Romæ 1595. fol. & Clementi VIII. Papæ dicata à Constantio Sarnano, Cardinale: & in lib. 2. 3. 4. una cum *Quodlibetis variis*, ibid. 1605. fol. Hæc Commentaria in suis ad easdem Sententias Commentariis sæpius excussit exagitavitque Joannes Ca-

preolus, Dominicanus, ut à Labbeo annotatum video. Cætera ejus ſcripta memorantur, neſcio an edita: *Compendium ſacræ Theologiæ*, in octo libros partitum. *De Conceptione immaculata B. Virginis. De decem præceptis.* Liber qui inſcribitur: *Roſæ diſtinctiones. Sermones de tempore.* Tractatus *de paupertate, & uſu paupere rerum.*

PETRUS Canonicus Regularis *S. Autberti*, Cameracenſis, juſſu Gvidonis Epiſcopi ab A. 1296. ad 1302. Cameracenſis vertit ex vulgari idiomate Belgico in Latinum *Vitam SS. Dymnæ Virginis & Gereberni Sacerdotis*, Sec. VII. Martyrum Gelæ in Brabantia. Hanc (poſt interpolatam minusque integram editionem Surii ad 15. Maji) ſinceram è Manuſcriptis Codicibus, integramque vulgavit Henſchenius in Actis Sanctorum T. IV. Maji p. 479-498.

PETRUS *Azarius* Jacobi F. notarius Novarienſis, clarus circa A. 1360. ſcriptor *Chronici de geſtis in Lombardia Principum Vicecomitum & Dominorum Mediolani* ab A. 1250. ad 1362. Edidit illuſtris Muratorius Tom. 16. theſauri Italiæ pag. 297. una cum ejusdem Petri *de Bello Canapiciano* A. 1339. ſeq. & *Comitatu Maſini* pag. 425. Quod poſterius ſcriptum ex Am-

ex Ambrosii de Roccacontrata recensione A. 1404. facta, & Gaudentii Roberti, Carmelitæ Parmensis, miscellaneis eruditis ineditis, sed minus sincerum prodierat in tomo secundo Musei Minervæ Venetæ (la Galleria di Minerva) Tom. 2. pag. 401--412. Venet. 1697. fol.

PETRUS *Babyon*, Anglus Orator & Poëta circa A. 1317. quem ex Bostono Buriensi laudat Baleus VI. 23. & ex Baleo Possevinus & Pitseus pag. 406. à quo præterea in eo celebratur:

Ingenium felix, inventio, lucidus ordo,
Gratia, Majestas, ad rem bene congrua verba.

Ejus scripta: *Expositio in Matthæum* edita inter ANSELMI Cantuariensis Opera, ut dixi Tom. 1. p. 305. *Sermones* LXX. & *Homiliæ. De officio Missæ. Carmina varia, Comœdia* cujus initium: *Me dolor infestat foris, intus.*

PETRUS *Bajocensis* Gallus Neustrius, Ord. Præd. scriptor *Chronici sui temporis* ab A. 1350. ad 1392. editi à Thaddæo de Argentina, Basil. 1512. 8. Vide Jac. Quetif Tom. 1. pag. 703.

PETRUS *è Balneo*, Theologus Augustinianus circa 1390. scriptor tractatus *de Virtutibus* & Summæ *de planctu Ecclesiæ.*

Vide Josephi Pamphili Chronicon Ordinis Augustiniani pag. 67.

PETRUS *Barcinonensis* Ord. Præd. scriptor pugionis fidei contra Judæos & alterius contra Saracenos nullus fuit, sed totus confictus ex Raymundo Martini, vero pugionis fidei auctore, de quo supra pag. 133. seq. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 397.

PETRUS *de Barreria*. Supra Tom. 1. pag. 468.

PETRUS *Bassetus*, Anglus Historicus quem ex Balei VII. 80. & Pitseo pag. 615. Cangius refert, scripsit circa Annum 1430. *Acta Regis Henrici V.* cujus cubicularius fuerat: non Latine autem scripsit verum Anglice. Adde Gvilelmi Nicolsoni Bibl. Historicam Anglicanam p. 82. ubi etiam de Anonymo quem idem Pitseus pag. 824. ait Henrici V. historiam scripsisse & dedicasse Henrico VI.

PETRUS *de Bella pertica* sive de Castro *Belleperche* super fluvium Ligerim, ex Decano Ecclesiæ Paris. Episcopus ab A. 1306. Antissidorensis & Cancellarius Regni, defunctus A. 1308. De hoc Sammarthani Tom. 2. pag. 315. seq. Cæsar Egassius Bulæus in historia Universitatis Paris. Tom. IV. pag. 118. *Vir peritissimus,*

mus, præsertim in Jure Civili, in quo citra montes Pater *habebatur* peritorum. *Hujus enim labor & peritia fuit versari in dubiorum obscuritatumque Juris Civilis elucidatione, ut patet in libro appellationis hujus:* Glossarium, *videlicet* super libris IX. Codicis Justinianei, *& quam plurimorum aliorum scriptorum suorum* (ut sunt Variæ repetitiones in Jus Civile, Quæstiones & divisiones aureæ, Disputationes Centum & de acquirenda, conservanda & amittenda possessione, & de feudis a) *secundum quæ in studiis Generalibus Regni, & potissime apud Aureliam informantur, qui erudiri cupiunt perfecte. Habuit præceptorem, famosissimum illum Magistrum* D. Jacobum de Ravignejo, b) *qui similiter scripsit super Digesto Veteri: quem Magistrum sedulo secutus, similis eidem in Magisterio est effectus. Ita legitur in historia Episcoporum Antissiodorensium. Fundavit quatuor Præbendas in Ecclesia villæ novæ prope Bellam perticam pro remedio animæ suæ. Jacet autem Antissiodori prope Aquilam in choro Ecclesiæ Cathedralis, in qua fuerat Decanus cum hoc Epitaphio:*

a) Vide Pancirollum II. 46. de interpretibus Juris, Oudinum Tom. 3. pag. 654. Hendreichii Pandectas Brandenburg. pag. 491.

b) De Ravanis.

Hac jacet in cella Petrus cognomine BELLA
PERTICA, *perlucidus* a) *verbis, factis quoque fidus*
Mitis, veridicus, prudens, humilisque, pudicus:
Legalis, planus, velut alter Justinianus.
Summus doctorum, certissima regula morum,
Parisinorum Decanus Canonicorum,
Antissiodorica digna sumta sibi sede
Tempora post media clarus b) *successit ab æde*
Annis sub mille ter C septem simul ille
Sulpitii festo c) *migravit ab orbe molesto.*
Det sibi solamen Spiritus almus. Amen.

PETRUS *Beneventanus.* Infra *Petrus Subdiaconus.*

PETRUS *Berchorius* al. *Berctorius* sive *Bertorii*, Pictaviensis Gallus, Monachus Benedictinus, Prior S. Eligii Parisiensis defunctus A. 1362. de quo Jac. Philippus Bergomensis in Chronico ad Annum 1355. *Vir in Divinis Scripturis valde eruditus & studiosus ac declamator Verbi Divini*

a) Al. *Perplacidus.*
b) Al *carus.*
c) 17. Januar,

Divini valde insignis hac tempestate multa Volumina scripsit. Et potissimum ad Joannem de Prato *Prænestinum Episcopum & S. Ecclesiæ Romanæ Cardinalem, magnum & egregium opus in tribus* voluminibus *distinctum, quod* Repertorium morale a) *inscripsit, libris tribus. Incipit:* Reverendo in CHristo Patri & Domino. *Item* reductorium morale *in libris quatuor, cujus principium est:* Videte quoniam non solum. Inductorium morale *libris tribus. Incip. Considerans historiæ.* Breviarium

a) Ad manus mihi sunt Petri Berchorii Opera tribus distincta voluminibus, post editiones A. 1620. 1631. 1650. vulgata Colon. 1669. fol. in quibus familiam ducit *Reductorium morale* super tota Biblia, libris XXXIV. ordine librorum Biblicorum veteris & novi Testamenti editum primum Argentorat. 1473. fol. deinde sequitur pars secunda reductorii in libros XIV. divisa, & DEUM universamque naturam & res naturales moralibus considerationibus conata in sacrum usum vertere. Libro XIV. puto contineri quam *Cosmographiam* Berchorio Trithemius & Bergomensis tribuunt. *Repertorium morale*, ordine alphabetico dictionarium morale amplum & copiosum sistit. Plura in operibus Berchorii junctim editis non reperio. Repertorium autem non inane bonæ frugis, post primas editiones Colon. 1477. & Norimbergensem 1489 frequenter recusum Basil. 1515. Lugd. 1517. 1536. Paris. 1521. Venet. 1585. Antw. 1609. fol. Exstat & editio Operum Colon. 1712. fol.

viarium historiarum Bibliæ a) *librum I. item* Cosmographiæ *librum I.* Sermonum *etiam scripsit libros duos: & alia quædam.* Titum Livium, b) *magni laboris opus ad instantiam supra dicti Joannis & Joannis II.* c) *Francorum Regis in idiomate* Gallico *vulgarizavit.* Eadem Trithemius cap. 643. de S. E. & lib. 2. cap. 131. de illustribus Benedictinis, qui addit ferri ejus ad diversos *Epistolas*, & parvos sed multos *tractatus.* De *expositione in Psalmos* sub INCOGNITI edita nomine & tributa à nonnullis Berchorio, dixi supra pag. 222. in MICHAELE *de Ayguanis.*

PETRUS

a) Manuscr. in Bibl. Sangermannensi Codice 687. necdum editum quod sciam, sicut nec *Inductorium morale*, nec *Reductorii* liber XV. de Poëtarum fabulis, nec XVI. de figuris S. Scripturarum. Confer B. Gregorii Serpilii vitas scriptorum Biblicorum Tom. VII. parte 2. pag. 44. seq.

c) Joannes II. Rex Galliæ fuit ab A. 1350. ad 1364.

d) Parisiis in Bibl. Collegii Sorbonici exstat insignis Codex T. Livii ante aliquot sæcula Gallice translati duobus Voluminibus in fulio, ubi in fronte cujusque libri variæ miniaturæ & pulcherrimæ picturæ apparent, teste V. C. Daniele Maichelio de Bibliothecis Parisiensibus pag. 79.

PETRUS *de Bergomo*, Ord. Præd. cujus tabula in Opera S. Thomæ Aquinatis prodiit Basil. 1478. fol.

PETRUS *Bertrandus*, Senior cum Jus utrumque Avenione, in Monte Peslulo, Aureliæ & Parisiis docuisset, ex Episcopo Nivernensi atque Æduensi sive Augustodunensi Cardinalis ab Anno 1331. ad 1349. De eo Labbeus Tom. 2. pag. 185. Warthonus ad Caveum &c. Ejus scripta: Libellus A. 1329. *contra* PETRUM *de Cugneriis, Consiliarium Regium super facto Prælatorum Ecclesiæ Gallicanæ pro ejusdem Ecclesiæ libertate* Paris. 1495. 4. 1589. 1594. 1610. & apud Goldastum Tom. 2. Monarchiæ Imperii pag. 1361. Tractatus *de Origine & usu Jurisdictionum* sive de spirituali & temporali potestate, in IV. quæstiones distributus: in Oceano Juris sive tractatu tractatuum Tom. III. pag. 29. & Tom. XII. pag 408. Utrumque scriptum in Bibliothecis Patrum, Paris. Tom. IV. Colon. Tom. V. & novissima Lugdun. Tom. XXVI. pag. 109. 127. In Miræi auctario cap. 419. legas Opera Bertrandi varia, multis voluminibus comprehensa, & diu Parisiis instar thesauri asservata A. 1575. plagio periisse. In his *Responsorum* plures libri fuerunt, quos ab aliis memorari video. Præfatio ad *Scrinium*

Juris edita à Frizonio in Gallia purpurata pag. 326.

PETRUS *Bertrandus* junior, *de Columbario* Episcopus Ostiensis & Cardinalis, cujus *iter ad Cornationem Caroli IV.* Imperatoris Romani A. 1356. editum à Labbeo T. 1. Bibl. novæ Manuscriptorum p. 354--358. *Testamentum* ejus inter probationes Historiæ Cardinalium Gallorum à Frizonio in Gallia purpurata. Plura de hoc Petro Baluzius ad Papas Avenionenses Tom. 1. pag. 870. seq.

PETRUS *Bibliothecarius* scriptor Historiæ Francorum abbreviatæ ab A. 715. ad A. 898. quam vulgavit Franciscus du Chesne Tom. 3. pag. 540--543.

PETRUS *Bibliothecarius* Ecclesiæ Romanæ, cum PETRO *Gvilelmo* non confundendus, scripsit *Vitam Gregorii VII.* de quo Baronius ad A. 1073. num. 15. Oudinus ad A. 1080. Tom. 2. pag. 755. seq.

Quem PETRUM *Bladunium* vocant Baleus X. 45. & Pitseus ad A. 1130. p. 200. de eo Gvilelmus Malmesburiensis lib. 2. de gestis Pontificum Anglorum pag. 253. *Emicuit præcipue nostris temporibus Abbas*

FARI-

FARICIUS *) *in meliorandis rebus: Tuscus genus, arte medicus, civis Aretinus, noster profecto Monachus. Cujus laudes effigiare, quia successit animo, non quod ipse comminiscar, sed sodalis mei* PETRI *Monachi versus apponam, quibus & laudati hujus Abbatis virtus enitescet, & si quis haec lectione dignabitur, versificatoris inprimis egregii leporem animadvertet. Erit ergo hic experimentum eloquentiae duntaxat exiguum, caeterum ipse alias in pluribus assecutus est famam altioris gloriae.*

Vir probus & prudens, vir vere consiliorum
Extera ditavit, curavit & intima morum.
Omnibus instructus quos tradit littera fructus
Ad decus Ecclesiae vertit monumenta Sophiae.
Omnibus imbutus quas monstrat Physica leges
Ipsos demeruit medicandi munere Reges &c.

PETRUS à natali Galliae ad Ligerim opido *Blaesensis*, Canonicus Carnotensis ad quem

*) Vitiose apud Baleum *Fantius*. Nomen Anglicum *Gyffard*. Pitseo *Faritius Tuscus, Abbas Abindonensis*.

quem alterius PETRI *Blæsensis* celebrioris, de quo mox dicturus sum, Epistola LXXVI. & LXXVII. in quibus eum socium suum vocat, monetque *ut omissis inanibus cantilenis, scribat quæ Theologicam sapiant gravitatem, quæ ad honestatem fructificent, & ædificent ad salutem:* & librum suum *de præstigiis fortunæ,* cujus priorem partem à Magistro GVILELMO Blæsensi *) fratre receperat, censendum ei offert. Confer quæ de hoc Petro Joannes Liron Bibl. general. des auteurs de France, Paris. 1719. 4. pag. 82.

PETRUS *Blæsensis* alter, priore notior, cujus æquivocationem etiam illi gratulatur Epistola 77. non dubitans de perpetuanda

*) Hic est de quo Epist. 76. *Illud noblile ingenium fratris mei Magistri* GVILELMI, *quandoque in scribendis Comœdiis & Tragœdiis quadam occupatione servili degenerans, salutaribus monitis ab illa peremtoria vanitate retraxi: qui in brevi praeminens in exercitio Doctrinæ Cœlestis fructuosa pradicatioins instantia perditi jacturam temporis plenissime restauravit.* Epist. 93. ad eundem Gvilelmum: *Nomen vestrum diuturniore memoria* quam quatuor Abbatiæ *commendabile reddent Tragœdia vestra de Flavra & Marco, versus de pulice & musca, Comœdia vestra de Alda, Sermones vestri & catera Theologica facultatis opera, qua utinam diffusius essent ac celebrius publicata.*

tuanda famæ ſuæ immortalitate. *Noſtra etiam ſcripta*, inquit, *quæ ſe diffundunt & publicant circumquaque, nec inundatio, nec incendium, nec ruina, nec multiplex ſeculorum excurſus poterit abolere.* Ex Canonico Gallico Bituricenſi, Bathonienſis in Anglia atque inde Londinenſis Archidiaconus & Cancellarius Archiepiſcopi Cantuarienſis, Regisque Procancellarius celebris ab A. 1160. ad 1200. quo diem creditur ſupremum obiiſſe. De illo Jo. Buſæus & Petrus de Guſſanvilla in Petri vita præmiſſa ejus operibus: Joannes Liron pag. 85. ſeq. Georg. Serpilius in Vitis ſcriptorum Biblicorum Tom. VII. parte 2. pag. 63. ſeq.

Editionem primam Operum Petri Blæſenſis debemus Jacobo Merlino, Pariſ. 1519. fol. Alteram Joanni Buſæo, qui Merlinianam non vidit, & poſt edita Petri opera cum notis Mogunt. 1600. 4. vulgavit etiam appendicem *) ibid. 1605. 8. Buſæana editio à Poſſevino & diligentius à Labbeo Tom. 2. de S. E. pag. 187. recenſetur, repetita in Biblioth. Patrum Colonienſi Tom. XII. Tertiam pleniorem & notis itidem illuſtra-

*) Confer B. Ittigium de Bibliothecis Patrum pag. 672.

lustratam dedit Petrus de Gussanvilla Parif. 1667. fol. quæ recusa est in Bibl. Patrum edit. Lugd. Tom. XXIV. Eam à Caveo & Oudino Tom. 2. pag. 1647. recensitam studiosus Lector reperiet.

Codicem MS. *Epistolarum CXXXV.* in Bibl. Petrina hujus Urbis cum editis contulit B. noster Staphorstius Tom. 3. Histor. Eccles. Hamburgensis pag. 203. seq. 425. Sed quas ex eodem putavit se dare septem ineditas, video inter vulgatas exstare: ut I. pag. 212. est inter editas 94. & III. pag. 216. est 134. & IV. pag. 221. Instructio Fidei ad Soldanum nomine Alexandri III. exstat Tom. 24. Bibl. Patrum Lugd. pag. 221. & VII. p. 228. inter editas est 14. Epistolæ V. ad Siculos apud Jo. Baptistam Carusium Tom. 1. Bibl. historicæ Regni Siciliæ sunt inter editas 10. 46. 66. 90. 92. Duas vero ineditas vulgavit Edmundus Martene Tom. 1. anecdotor. pag. 639. Prior in persona Archiepiscopi A. 1191. scripta incipit: *Silere decreram, ne insolentiæ.* Posterior ad C. Moguntinum Archiep. *Quia quandoque in scholaribus castris militavimus.* Fragmentum Epistolæ de silentio servando exstat Tom. 24. Bibl. Patrum Lugd. pag. 1267. Ipse quidem Petrus Epistola 92. ait *se exemplo Julii*

Julii Cæsaris a) *quartam simul Epistolam & dictare & scribere.* Ibidem defendit se contra Zoilum, qui vitio dederat quod historiarum exemplis & Scripturæ sacræ aut aliorum auctorum dictis confirmat quæ scribit. Epistola 140. *Transsubstantiationis* vocabulo utitur, quod ante eum Stephanus Augustodunensis b) aliique adhibuisse noscuntur. Obitum Henrici II. Angliæ Regis A. 1189. deplorat Epist. 167. & obitum Friderici Barbarossæ Imperatoris A. 1190. Epistola 127.

Sermones quosdam à Busæo vulgatos, Gussanvillæus comperit PETRI *Comestoris* esse, itaque in sua editione prætermisit.

Librum *de præstigiis fortunæ*, cujus Epist. 77. c) mentio, Manuscriptum se vidisse testatur Oudinus. Fragmentum exstat Tom. 24. Bibliothecæ Patrum Lugd. pag. 1267. seq. ab aliis *Anselmo* Cantuariensi, à Barthio *Petro Anselmo* ttibuitur ut dixi Tom. 1. pag. 309. Tractatus *quales sunt*, pag. 1248. de malis Episcopis querimoniam gravem complecti-

a) Vide Plinium lib. VII. Hist. cap. 25.

b) Supra Tom. 3. pag. 547. 764.

c) *Ego in libro de præstigiis fortunæ, actus Domini Regis Angliæ Henrici secundi pro mea parvitate magnifico &c.*

plectitur. *De Eucharistia*, carmen metro hexametro rhythmico pag. 1270--1278. Liber *de amicitia Christiana* pag. 1209. integrior quam inter CASSIODORI Opera, cum tractatu *de Charitate DEI & proximi dilectione* pag. 1218. In *invectiva in depravatorem operum suorum* pag. 1185. plurium lucubrationum suarum meminit: In *compendio* meo *super Job, in Epistolis meis, in libro exhortationum mearum, in dialogo meo ad Regem Henricum, in tractatu meo de Hierosolymitana peregrinatione, in libro meo de præstigiis fortunæ, & in opere meo novello, de assertione Fidei, in libro contra perfidiam Judæorum, in libro de Confessione & pænitentia, & in eo qui Canon Episcopalis inscribitur, & in quamplurimis aliis scriptis meis Regem vestrum & alios terræ Magnates, ubi materia se offert, plena libertate redarguo* &c.

De continuatione INGULFI *) *historiæ Abbatiæ Croylandensis* ab A. 1091. ad 1118. quæ ab editoribus operum Petri desiderata prodiit Oxoniæ 1684. fol. dixi supra Tom. IV. pag. 89.

PETRUS *Bloumenuenna*, infra *Petrus Leidensis*.

PETRUS

*) Nouvell. rep lettr. A. 1688. pag. 589. seq.

PETRUS *Boërius* sive *Boherius* Narbonensis Gallus, Decretorum Doctor & ex Abbate S. Aviani S. Pontii Tomeriarum diœcesis, Ord. S. Benedicti, Episcopus Urbevetanus (Orvieto) ab A. 1364. ad 1378. de pro præter Trithemium cap. 640. de S. E. & illustr. Benedictin II. 134. & Possevinum in apparatu, Arnoldus Wion Tom. I. ligni Vitæ pag. 373. & Ughellus Tom. I. Italiæ sacræ pag. 1474. seq. Ejus scripta inedita adhuc pleraque & in Biblioth. Sangermanensi Codd. 454. & 664. aliisque obvia: *In speculum Monachorum. In Regulam S. Benedicti explicatio duplex*, in quibus sententias, dogmata, verba, consilia & præcepta confert cum Jure Pontificio & sententiis sanctorum Patrum. *In Benedictinam* Benedicti Papæ XIII. *In speculum Monachorum. De signis locutionum.* His Hendreichius addit *notas in Damasi Pontificale*, laudatas Georgio Cassandro.

PETRUS *Bonageta* Ordin. Minor. in Aragonia dogmata quædam cum Transsubstantiatione non concilianda dissemi-nans gravem censuram incurrit Clementis XI. quam vide apud Bzovium ad A. 1371. num. XIII.

PETRUS *Bononus* Tergestinus, Imperialis aulæ protonotarius, superstes ad-

huc A. 1494. teste Trithemio cap. 923. ubi ejus *libros Epigrammaton* atque *Epistolas* celebrat.

PETRUS *Brunichellus* sive è *Bruniquello*, Gallus Augustinianus, Episcopus Civitatis Novæ in Latio A. 1311. ad 1328. de quo Ughellus Tom. X. pag. 68. atque Elssius in encomiastico Augustiniano pag. 562. qui præter Commentarium *in Proverbia*, *Ecclesiasten* & *Cantica Canticorum*, librosque alios plerosque S. Scripturæ (*Lecturas Scholasticas*, sibi non visas tamen vocat Sixtus Senensis lib. 4. Bibl. S. pag. 361. *in totam Bibliam*) & *in IV. libros Sententiarum* testatur scripsisse in gratiam Cardinalis de Rengaxio, *Lexicon Biblicum*.

PETRUS *Brutus* Venetus, Episopus Catharensis in Dalmatia, scripsit librum Victoriæ *adversus Judæos* editum Vicentiæ 1489. fol. Laudat Trithemius cap. 891. Vide & Colomesii Italiam Orientalem pag. 7. seq.

PETRUS *de Bruxellis*, cujus Orationem de periculis corrupti Cleri, *quod Clerus patietur notabiliter*, edidit Clariss. Hermannus ab Hardt tomo I. hist. Concilii Constantiensis, non diversus mihi videtur à PETRO *Pistoris*, de quo infra. Alius Petrus Crockart de Bruxellis, & junior

nior, Ord. Præd. defunctus Machliniæ A. 1514. de quo Jac. Echardus Tom. 2. pag. 29. seq.

PETRUS *de Bruye*, Narbonensis Gallus jam ante A. 1119. cœpit dogmata spargere ob quæ per viginti fere annos sata & aucta, rogo apud S. Ægidium impositus est teste Petro Mauritio Epistola contra Petrobrusianos pag. 1119. Bibl. Cluniacens. & Tom. XXII. Bibl. Patrum Lugd. pag. 1034. De illo præter Annalium conditores, scriptoresque de hæresibus, consulendus Mabillonius prolegom. ad S. Bernardi Opera §. 67. seq. & Mag. Henricus Cornelius Hecker, Hamburgensis in diss. de Petrobrusianis & Henricianis, testibus Veritatis, edita Lipsiæ 1721. 4.

PETRUS *de Buclanico*, notus ex ROBERTI de Sancto Valentino, Ordin. Præd. Inquisitoris Generalis Actis adversus quendam Petrum de Buclanico, Archipresbyterum relapsum circa A. 1308. Vide Jacobum Quetif T. 1. p. 539.

PETRUS *Burrus* Brugensis, Canonicus Ambianus defunctus A. 1507. æt. 75. Poëta lyricus eximius, de quo appendix ad Trithemium de S. E. cap. 14. Valerius Andreas pag. 726. seq. Possevinus, Sweertius pag. 604. Hendreichius pag.

 802.

802. pandect. Brandenburg. Robertus Gerius ad Caveum.

PETRUS *Cælestinus.* Vide supra in *Cælestino V.* Papa Tom. 1. pag. 870. atque Acta Sanctor. Tom. IV. Maji 19,

PETRUS *Calo* sive *Calotius* de fossa Clodia (Chioggia) sive Clodiensis in Veneta ditione, Ord. Præd. scripsit Vitas Sanctorum prætermissas à Jacobo de Viragine, de quo supra Tom. 1. pag. 895. clarus circa A. 1310. Mirum est Franciscanis adscribi à Possevino, Georgium Wicelium laudante auctorem, cum Wicelii verba Vossio pag. 499. etiam laudata contrarium testentur. *Petrus Calotius, Ordinis Prædicatorum Monachus admodum exacte ingentia duo Volumina de vitis Divorum scripsit, quæ in Bibl. Dominicana Bononiæ servantur.*

PETRUS *Caroli loci* Abbas Ord. Cisterc. Sec. XIII. cui tribuitur *Vita S. Gvilelmi* Archiepiscopi Bituricensis, defuncti A. 1209. Eam tamen sub titulo *Auctoris coætanei* ANONYMI edidit Bollandus T. 1. Januar. X. pag. 628--638.

PETRUS *Cameracensis.* Supra PETRUS *de Alliaco*, & PETRUS *S. Autberti.*

PETRUS *de Candia.* Supra, ALEXANDER V. Papa.

PETRUS

PETRUS *Candidus December*, supra Tom. 2. pag. 48.

PETRUS *Canonicus* S. Autberti Cameracensis, scriptor martyrii S. Dympnæ, filiæ Regis Hiberniæ. Vide supra, PETRUS *S. Autberti*.

PETRUS *Canonicus* & Archidiaconus Londinensis, clarus circa A. 1230. scriptor dialogorum Petri & Simonis libris III. ad Simonem Logodunum, Archidiaconum Cantuariensem, *de reparatione lapsi* sive *de Messiæ adventu*, contra Judæos. Idem teste Lelando cap. 225. auctor *Pantheologi*, sive Lexici S. Scripturæ & rerum Theologicarum ad Godefridum Lucium Episcopum Simenorum sive Wintoniensem libris 52. De Manuscriptis Codicibus hujus Operis vide Oudinum Tom. 3. pag. 115. His Baleus III. 90. & Pitseus pag. 306. addunt libros VI. *de Virtutibus*, & totidem *contra peccata*, tum *Remediarium vitiorum* libris II. & *Remediarium conversorum* ad Richardum Londinensem *Sermones*que & librum nescio cujus *de terra Palæstinæ*, ex Gallica translatum in Linguam Latinam.

PETRUS *Canonicus* S. Victoris Paris. infra mox *Petrus Cantor*.

PETRUS Pictaviensis, cum Remensi non confundendus Canonicus S. Victoris & Scholæ Theologicæ Rector *Cantor*que Parisiensis sua ætate egregius, vitaque ac scientia clarus, denique Episcopatum Tornacensem fugiens in Cœnobio quod Longus pons dicitur, Ord. Cisterc. in diœcesi Svessionensi diem obiit A. 1197. Vide Pagium ad illum annum num. VI. & de scriptis Petri, Carolum Vischium pag. 263. seq. Bibl. Cisterc. atque Oudinum Tom. 2. pag. 1662. seq. Ex lucubrationibus ejus vidit lucem *Summa* de sugillatione vitiorum & commendatione virtutum, quæ *Verbum abbreviatum* etiam solet nuncupari, quia incipit à verbis Rom. IX. 28. *Verbum abbreviatum faciet Dominus super terram.* Prodiit Montibus Hannoniæ, cum notis Gregorii Galopini 1639. 4. Ex eodem petitum opusculum *contra Monachos proprietarios*, editum Parisiis una cum aliis ejusdem argumenti. Loca quædam ex Petri *Pœnitentiali*, quod emendatum à Magistro JACOBO S. Victoris Canonico fuit apud Alex. Petavium, vulgavit Jacobus Petitus ad calcem Pœnitentialis Theodori Archiep. Cantuariensis, Paris. 1679. 4. pag. 341. 342. Cætera inedita sunt: *Allegoriæ*, *annotationes & brevia Commentaria in totum Vetus*

tus & Novum Testamentum. Tractatus *de contrarietate Scripturæ*, seu *de contrarietatibus Theologicis, de contrarietatum solutionibus, tropi & phrases S. Scripturæ*, sive ut Henrico Gandavensi cap. 16. *Grammatica Theologorum. Summa Abel* sive *Distinctiones* secnndum ordinem alphabeti, quarum initium: *Abel dicitur principium Ecclesiæ. Magna Summa de Sacramentis & animæ Consiliis.* His adde ex Alberici Chronico pag. 411. *magnam summam de Conciliis & rebus Ecclesiasticis: Unum ex quatuor innovatum.*

PETRUS *Canusinus* & Barensis in Apulia Archepiscopus, jussu Leonis Papæ III. scripsisse traditur *Vitam & obitum S. Sabini Episcopi Canusini* defuncti circa A. C. 566. quam ex Manuscr. Casinensi edidit Ughellus ubi de Barensibus Episcopis disserit, Tom. VII. Italiæ sacræ pag. 338. (edit. novæ pag. 594--600.) Edidit etiam Bononiæ 1623. Felix Siliceus, Præpositus Canusii. Sed in Actis Sanctor. Tom. 2. Februarii 9. exhibetur à Bollando ex tribus Manuscriptis scripta ab ANONYMO seculi octavi, qui se ex PETRO Episcopo, quæ dicturus sit, accepisse profitetur. Inter Archiepiscopos autem Barenses duo Petri apud Ughellum reperiuntur, unus A. 530. alter A. 950.

PETRUS

PETRUS *Capuanus*, Amalphitanus Diaconus ac deinde Presbyter Cardinalis, legatione Sicula & ad Philippum II. Gallica A. 1199. obita, aliisque geſtis clarus diem obiit A. 1209. Præter ejus *Commentaria in jus Pontificium*, celebratur ejus *Oratio* qua Angliæ & Galliæ Reges ad deponenda mutua odia & ab bellum pro recuperanda Palæſtina capeſſendum adducti eſſe traduntur. Vide G. Joſephi Eggs purpuram doctam Tom. 1. pag. 112.

PETRUS *Carnotenſis* Cantor & Cancellarius, diſcipulus Fulberti de quo ſupra Tom. 2. pag. 639. clarus circa A. 1300. Ejus *Speculum Eccleſiæ* ſive *manuale myſteriorum Eccleſiæ* Manuſcr. in Bibl. S. Victoris Pariſ. In aliis Bibliothecis *Gloſſa in librum Job*. Et paraphraſis *in Pſalmos* quæ citatur à Joanne Garetio. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 699. & Joannis Lironi Bibl. generalem ſcriptorum Gallorum, Gallice Pariſ. 1719. 4. edita Tom. 1. pag. 20. ſeq.

PETRUS *Carnotenſis* Epiſcopus, infra *Petrus Cellenſis*.

PETRUS *de Caſa*, Alegrio pag. 285. *de Ceſis* Lemovicenſis, Carmelitarum ab A. 1330. Generalis, inde Epiſcopus Baſionenſis ſive Baſſionenſis & Patriar-

cha

cha Hierosolymitanus. Præter *Sermones*, scripsisse traditur *in IV. libros Sententiarum* teste Trithemio cap. 596. Alegrius addit etiam *in Politica Aristotelis*. Videndum diversus ne sit PETRUS Hierosol. Patriarcha & Episcopus Rutenensis, sedis Apostolicæ Legatus in partibus ultramarinis in negotio terræ sanctæ, cujus litteras hortatorias ad transmarinam expeditionem edidit Dacherius Tom. VIII. spicilegii pag. 276. (edit. novæ Tom. 3. pag. 708.)

PETRUS *Casinensis* Diaconus, laudatus Baronio scriptor *Vitæ S. Athanasii*, Episcopi Neapolitani ab A. 850. ad 872. ex qua plura ipse ad illos annos & ad A 861. In Actis Sanctorum autem Tom. 4. Julii XV. pag. 77--84. post JOANNEM Neapolitanum, de quo supra Tom. IV. pag. 313. cum notis vita illa exhibetur non sub Petri nomine, sed Auctoris ANONYMI coævi. Et pag. 74. profitentur editores se nescire unde Petrum Diaconum Casinensem, seculi noni scriptorem Baronius eruerit.

PETRUS Monachus & Bibliothecarius Casinensis, Diaconus Ostiensis & apud Lotharium II. gratiosus circa A. 1137. de quo Mandosius in Bibl. Romana pag. 213. seq. & Jo. Baptista Marus ad cap.

 47. li-

47. libri *de Viris illustribus Casinensibus* quem cum PLACIDI supplemento atque eruditis notis edidit Rom. 1655. 8. recusum Paris. 1666. 8. & in Bibl. Patrum edit. Lugd. 1677. T. XXI. p. 347. nec non in Bibliotheca Ecclesiastica quam edidi Hamb. 1718. fol. & in thesauri scriptorum Italiæ Muratoriani T. VI. & Burmanniani T. IX. p. 329. Præter hunc librum Petro debemus continuationem *Chronici Casinensis* ab A. 1086. usque A. 1140 de qua supra in LEONE Ostiensi T. IV. pag. 770. Et *Disciplinam Casinensem*, inter scriptores Veteris disciplinæ Monasticæ Paris. 1726. 4. nuper vulgatam p. 2-4. ex ejus clausula brevi *Commentationis in Regulam S. Benedicti*, adhuc inedita. *Historicam relationem de corpore S. Benedicti, Casini*, in Actis Sanctorum Tom. 3. Martii p. 288-298. Libellum ad Conradum III. Imperatorem *de notis* sive siglis *Romanorum*, Venet. 1525. 4. curante Nicolao Erythræo, atque inter Grammaticos Latinos Putschii pag. 1579--1638. *Vitam SS. Gvinizonis & Januarii*, in Actis Sanctor. Tom. VI. Maji pag. 450. *Vitam S. Placidi*, discipuli S. Benedicti, cujus Prologum dedit Mabillonius Sec. 1. Benedictin. una cum prologo *libri de locis Sanctis*, ad Gvibaldum Casinensem & Stabulensem Abba-

Abbatem, & argumentis capitum libri *de ortu & vita Justorum Cœnobii Casinensis.* Hæc tria ex Mabillonio reddidit etiam Edmundus Martene Tom. VI. Veterum monumentorum pag. 785. 789. 791. Deperdita ejus vel inedita quæ à Petro ipso sive eo qui caput ultimum libro ejus de illustribus Casinensibus addidit, & à Maro in notis ad illum librum, tum à Petro in continuatione Chronici Leonis Ostiensis, pleraque etiam apud Possevinum, Vossium, & Caveum memorantur, plura sunt ibique obvia, ut à me illa hoc loco repeti non sit necesse.

PETRUS *Cassiodori F.* Italus an Anglus circa A. 1300. cujus exstat Epistola *Ecclesiæ nobili Anglicanæ in luto & latere ancillatæ, Petrus filius Cassiodori, miles Catholicus, pugil CHristi devotus salutem & captivitatis jugum abjicere ac bravium accipere libertatis.* In Flacii Catalogo testium Veritatis & in Jo. Wolfii Tom. 1. lectionum memorabilium p. 534. & apud Goldastum Tom. 1. monarchiæ Imperii pag. 11.

PETRUS *de Castellione* Italus, Ord. Minor. docuit in Academia Conimbricensi, ibique absolvit brevem lecturam *in libros Sententiarum,* & *Quodlibeta* pro Cursu suo

ſu ſuo A. 1453. Vide Waddingum pag. 278.

PETRUS *de Ceſſona* Monachus & Abbas Claræuallenſis Ord. Ciſterc. circa A. 1350. Præter *Commentarium in tertium & quartum Sententiarum*, & librum *de auctoritate ſummi Pontificis* traditur ſcripſiſſe A. 1353. *Epiſtolam JEſu CHriſti* diviſam in capita centum, ad Innocentium VI. ſive *Centilogium* JEſu CHriſti contra *Epiſtolam Luciferi ad Mundanos* de non Apoſtolicis quorundam moribus, qui in Apoſtolorum ſe locum ſucceſiſſe gloriantur: ſcriptam ab eodem Petro A. 1351. editamque in Jo. Wolfii lectionibus memorabilibus T. 1. p. 654. *Confeſſionale Petri* ad Bononem Claræuallis Abbatem. Librum *de ſomnio, ſuper definitione, contra Judæos.* Conciones, Epiſtolas. Vide Viſchium p. 266. atque Oudinum T. 3. pag. 1037. B. Staphorſtium noſtrum Tom. 3. hiſt. Eccleſ. Hamb. pag. 248.

PETRUS *Cellenſis* Abbas Ordin. Bened. in ſuburbio Trecenſi, inde ab A. 1162. S. Remigii Remenſis, denique A. 1182. in Epiſcopatu Carnotenſi ſucceſſor Joannis Sarisberienſis, defunctus A. 1187. Ad eum Alexandri III. S. Bernardi, Joannis Sarisberienſis & Nicolai Claræuallenſis exſtant Epiſtolæ, à quo Nicolao Epiſt.

Epift. 25. ad Henricum Epifcopum Trecenfem, mactatur elogio quod etiam hoc loco velim exftare: *Abbas Cellenfis vir religiofus ac timens DEUM, homo bonus & teftimonium bonum habens à bonis: vita & litteratura confpicuus, nobis quoque tanta familiaritate devinctus, ut non fit unus de cæteris, fed præ cæteris unus. Omnia noftra fua funt* &c. Scripta ejus poft Labbeum Tom. 2. de S. E. pag. 190. Caveum ad A. 1182. atque Oudinum T. 3. pag. 1557. feq. referre operæ pretium duxi. Sunt igitur:

Epiftolarum libri novem. Item Alexandri Papæ III. ad eundem Petrum Cellenfem & alios Epiftolæ 56. cum notis Celeberr. *Jacobi Sirmondi* Soc. Jefu ejusdemque elegantiffima ad Carthufianos Montis DEI epiftola nuncupatoria prodierunt Parifiis A. 1613. in 8. ac deinde tomo tertio Sirmondi Operum, Parif. 1696. & Venet. 1729. ficut & in Bibl. Patrum Lugd. T. 23. p. 823. omiffis tamen Alexandri III. Epiftolis. Petri Cellenfis Epiftolæ exftant itidem in Bibl. Patrum Parif. & Colonienfi in quibus occurrunt etiam hæc Petri opufcula quæ jam ab Anno 1600. fuerant in 8. excufa in eadem urbe Parifienfi ex Bibliotheca V. C. *Nicolai Fabri.*

Liber

Liber de Panibus, ad Joannem Sarisberiensem, postea Episcopum Carnotensem. in Biblioth. Patrum edit. Lugd. Tom. 23. pag. 745.

Mosaici Tabernaculi mysticæ & moralis expositionis libri duo. ibid. pag. 789.

Liber de Conscientia, ad Alcherum Monachum pag. 802. Hæc omnia repetita in nova Operum Petri Cellensis editione, curante *Ambrosio Januario* Monacho Benedictino Paris. 1671. & Tom. XXIII. Bibl. Patrum Lugd. pag. 636. seq. ubi etiam exstat *liber de disciplina claustrali* secundum regulas SS. Benedicti & Augustini, ad Henricum Campaniæ Comitem pag. 507. vulgatus pridem à Dacherio Tom. 3. spicileg. pag. 42. (edit. novæ Tom. 1. pag. 452.) *Sermones XCI.* pag. 683. in quibus etiam *IX. in Synodis habiti* pag. 731. seq. & unus in Communem Confessorum pag. 736. & de S. Benedicto pag. 662. ac bini de S. Nicolao p. 727. & S. Bernardo pag. 725. & Sermo ultimus pag. 744. *de tribus legibus*, Naturali quam quasi *diætam universalem* ait esse: Lege Moysis, quæ fuerit quasi *helleborum:* & Lege Evangelii, *nihil habente amaritudinis, nihil acredinis.* His adde Sermonem *de meditatione mortis* in Combefisii Bibl. concionatoria ad festum commemorationis animarum.

Spem

Spem quoque fecerat V. C. *Nicolaus Camuzatius*, Ecclesiæ Trecensis Canonicus, plura, quæ adhuc lucem expectant, è tenebris se eruturum, sed non puto præstitisse: saltem nihil me vidisse aut audivisse recordor. *Commentarium in librum Ruth* Manuscr. in Bibl. Claræ-vallensi servari testatur Joannes Liron libro supra laudato pag. 78. *Epistolæ duæ* ad Wilhelmum, Petrum, Widonem, ne Cisterciensium ordinem desererent, spicilegii Dacheriani Tom. 2. pag. 447. (edit. novæ Tom. 3. pag. 544.)

Vocabula Latino barbara Petro Cellensi usurpata excerpsit Jo. Lud. de la Cerda Adversar. sacr. cap. 180. & 183.

PETRUS *Cerebrosus*, Monachus inter primos medio seculo XV. qui flagellationes spontaneas ac profusas reprehendere est ausus, cujus objectionibus respondere instituit Petrus Damiani libro VI. Epistola 27. Confer Jacobi Boileau historiam flagellantium pag. 190. seq. Ad eundem Petrum Epistola Damiani 28. in qua eum charissimum fratrem & dilectissimum filium appellat.

PETRUS *de Charitate* Ord. Præd. circa A. 1350. Ejus *Chronicon* à principio Mundi memoratur apud Jacobum Quetif T. 1. pag. 633.

PETRI-

PETRINUM Chronicon, ſupra, Erfurtenſe.

PETRUS Chryſolanus. Supra in *Criſolano* Tom. 1. pag. 1231.

PETRUS *Chryſologus*. Supra Tom. 1. pag. 1057.

PETRUS Abbas *Clarævallenſis*, circa A. 1162. cujus *Epiſtolæ* editæ à Bertrando Tiſſier Tom. 3. Bibl. Ciſtercienſ. pag. 264. adde Oudinum Tom. 2. pag. 1561.

PETRUS Abbas *Clarævall.* circa A. 1350. ſupra *Petrus de Ceſſona.*

PETRUS *de Clauſia* apud S. Antoninum ſummæ hiſtoriar. tit. 23. cap. XI. §. 2. T. 3. pag. 681. non alius ac PETRUS *Calo* de quo ſupra pag. 740. Idem quoque PETRUS *Clodienſis* apud Voſſium pag. 492. ex Volaterrano.

PETRUS *Mauricius Monboiſerius* cognomento *Venerabilis* Ord. Bened. Abbas nonus CLUNIACENSIS ab A. 1122. ad 1156. Ejus vita ſcripta à RADULFO Monacho ejus diſcipulo, ad Stephanum Abbatem Cluniacenſem prodiit in Edmundi Martene tomo ſexto monumentorum pag. 1187--1201. In Andreæ autem du Cheſne Bibl. Cluniacenſi Pariſ. 1614.

1614. fol. occurrit pag. 589. ejusdem vita ex veteri Chronico.

Vita Petri Abbatis, ex Chronico Cluniacensi, & pag. 602. Veterum de eo testimonia, S. Bernardi Epist. 277. & 283. Roberti de Monte, Matthæi Parisii, Henrici de Gandavo cap. 29. Nicolai de Clamengis, Joannis Trithemii, cap. 418. de S. E. & II. 123. illustrium Benedictin. & aliorum, inde pag. 607. PETRI *Pictaviensis* Monachi Epistola ad Mauritium, Panegyricus versibus elegis dictus in primo adventu Petri Abbatis in Aquitaniam secundam, & invectiva in Calumniatorem pag. 616. & Tom. 22. Bibl. Patrum Lugd. pag. 820. Epistola altera ad eundem Petrum, pag. 618. (Lugd. pag. 825.) qua eum ad ingenii sui monumenta publicanda hortatus inter alia celebrat his verbis: *Nam, ut de Divinis litteris taceam, quas utrumque Testamentum memoriter retinendo, in promptu semper habetis: quis unquam Plato subtilius, quis Aristoteles argumentosius, quis Cicero pulchrius aut copiosius aliquando quicquam disseruit? Quis Grammaticus instructior, quis Rhetoricus ornatior, quis Dialecticus fortior, quis Aritbmeticus numerosior, quis Geometricus regularior, quis Musicus cantilenosior, quis Astronomicus perspicacior extitit? Sed & si*

de Sanctis Patribus aliquid dicere audeamus, vos ab unoquoque quatuor fluminum Paradisi, quæ post Sanctos Evangelistas totum orbem irrigant; aliquid simile reportastis: quia cum Hieronymo velox, cum Augustino profusus, cum Ambrosio profundus, cum Gregorio clarus inceditis.

Operum Mauritii, editionem pleniorem emendatioremque & notis etiam illustratam ejusdem Bibliothecæ Cluniacensis Curatoribus debemus, repetitam in Biblioth. Patrum Lugd. Tom. XXII. in quibus familiam ducunt pag. 621. (Lugd. pag. 826.) *Epistolam libri VI.* (vulgati pridem à Petro de Monte Martyrum Parif. 1522. fol.) subjunctis pag. 959. (Lugd. pag. 967.) Epistolis octo Petri sive ad Petrum quæ in Veteri editione desiderabantur. Epistolas historicas VI. ex vulgatis excerpsit, atque in scriptoribus rerum Francorum recensuit Franciscus du Chesne Tom. IV. pag. 458--491.

Epistola ad Petrum de sancto Joanne contra eos qui dicunt: Christum numquam se in Evangelio aperte DEum dixisse, pag. 966. (Lugd. pag. 970.

Tractatus adversus Judæorum inveteratam duritiem, pag. 983. (Lugd. p. 977.) ex edit. Ingolstad. 1546.

Epistola

Epistola ad S. Bernardum, Abbatem Claraevallensem, de translatione sua, qua fecit transferri ex Arabico in Latinum *) sectam sive haeresim Saracenorum Anno 1143. cum summula brevi contra haereses & sectam diabolicae fraudis Saracenorum, sive Ismaëlitarum, &c. pag. 1109. (Lugd. pag. 1030.) cum ROBERTI *Retinensis* praefatione in librum Alcorani à se translatum pag. 1116. (Lugd. 1033.) Adde sis quae notavi in delectu argumentorum pro veritate Fidei pag. 264. seq. atque infra in ROBERTO.

Epistola, sive, Tractatus adversus Petrobrusianos haereticos, pag. 1118. (Lugd. pag. 1033.) ex editione Ingolstad. 1546. 4. quam cum S. Bernardi quibusdam Sermonibus & Epistolis curaverat Jo. Hofmeisterus.

De transfiguratione D. N. J. C. sermo, pag. 1231. (Lugd. pag. 1080.) & in Bibl. Concionatoria Combefisii. Incip. *Hodie, dilectissimi, solito serenior nobis dies illuxit.*

De miraculis sui temporis, libri duo, p. 1247. (Lugd. pag. 1087.) saepius etiam seorsum excusi, ut Duaci 1595. 12.

*) Confer Alberici Chron. pag. 301.

Rhythmi, Prosa, Versus & Hymni, p. 1338. (Lugd. pag. 1125.) In his primo loco occurrit Carmen Elegiacum *contra Calumniatores carminum* PETRI *Pictaviensis*, in quo plures laudat in Ecclesia Latina scriptis & poematibus inclytos. *In laudem Salvatoris* Rhythmus Incipit: *A Patre mittitur, in terra nascitur DEus de Virgine: Humana patitur, docet & moritur libens pro homine.* Habes hic etiam hymnum utrumque *S. Benedicto* & *de translatione S. Benedicti* quem exhibent etiam Arnoldus W... Tom. 2. ligni Vitæ pag. 102. & Joannes à Bosco in Biblioth. Floriacensi pag. ... nec non *Petri Abælardi Epitaphium* ... incipit: *Gallorum Socrates.* Nam... rum, cujus initium: *Petrus in hac ... latitat*, in Biblioth. Cluniacensi ... blioth. Petrum Lugd. non reperio, ... bet vero Ludovicus Jacobus de *Scriptoribus* Cabilonensibus pag. 142.

Statuta Congregationis Cluniacensis cum diplomatibus & chartis, LXXVI. & præfatione satisfactionali sive apologetica &c. p. 1354. (Lugd. p. 1132.)

*Totam ipsam Alcorani translationem**) inquit Andreas du Chesne pag. 1118. *hic*

*) De hac infra in ROBERTO *Retinensi.*

hic attexere, superfluum. Confutavit eam & ipse Petrus Venerabilis libris quinque, quos quia necdum, licet diligenter quæsiti reperiri potuerunt, Lector hic etiam desiderabit. Ex his quos *quatuor*, non *quinque* Mauricius ſcripſerat, libros duos primores *adverſus nefandam ſectam Saracenorum* ex Manuſcr. Codice Aquicinctenſi, auctoris ævo exarato edidit Edmundus Martene Tom. 2. monumentor. 1121. præmiſſa Epiſtola PETRI *Pictavienſis*, & argumentis capitulorum libri non modo primi & ſecundi, ſed tertii quoque & quarti, quos nemo adhuc in lucem protulit. Profitetur Pictavienſis ſe in transferendo Alcorano ſocium fuiſſe PETRI *Toletani* & ROBERTI Archidiaconi poſtea Pampilinenſis.

Sermones III. de laude ſepulchri Domini, de S. Marcello Papa & Martyre, & de veneratione reliquiarum, eidem Edmundo Martene in acceptis referimus Tom. V. theſauri anecdotorum pag. 1419. Et *Epiſtolas quinque* Tom. I. anecdotor. pag. 406. ſeq. 416. ſicut alias *duas* Mabillonio Tom. 3. Analect. pag. 481. (edit. novæ pag. 159.) *Carmen de virtute* quod incipit: *Deſtituit terras decus Orbis, gloria rerum Virtus.* Manuſcr. in Biblioth. Paulina Lipſienſi, teſte B. Jo-

 ach.

ach. Fellero pag. 299. Carmen *de ritibus missæ* quod ſub nomine Mauricii ſubjunxi primæ editioni Bibliographiæ antiquariæ Hamb. 1713. 4. poſtea ſatis comperi auctorem habere HILDEBERTUM Cenomanenſem, ut in præf. ad tomum ſextum Bibl. Græcæ ſum profesſus. Petri Cluniacenſis *nucleus de ſacrificio Miſſæ* poſt Hildebertum & Rupertum Tuitienſem editus eſt in editione Romana librorum de Catholicæ Eccleſiæ officiis ac miniſteriis, 1591. fol. & in tomo decimo Biblioth. Patrum Paris. 1644.

PETRUS *Clodienſis*, ſupra *Petrus Calo*.

PETRUS *Apollonius Callatius*. Supra Tom. 1. pag. 344.

PETRUS *de Colle* Teutonicus, Ordin. Minor. qui Concilio Baſileenſi A. 1440. interfuit, & cum in eo multa diſputaſſet, denique pro auctoritate Concilii concludit. Vide Trithemium de ſideribus Germaniæ cap. 177. & de ſcriptoribus Eccleſ. cap. 791. ubi & Quæſtiones ejus in libros Sententiarum, & Sermones varii memorantur. Nec plura Waddingus pag. 279.

PETRUS *de Columbario* ſupra, p. 730. *Petrus Bertrandus* Junior.

PETRUS

PETRUS *Comestor*, supra Tom. 1. pag. 1134.

PETRUS *de Condeto* Canonicus in monasterio B. Mariæ de Cagia, diœceseos Meldensis A. 1250. idem fortasse qui Archidiaconus deinde Suessionensis, & Regis Francorum Capellanus sive Clericus A. 1294. 1298. Ejus *Epistolam* ad Priorem de Argentolio edidit Dacherius Tom. 2. spicilegii pag. 551. (edit. novæ Tom. 3. pag. 664.)

PETRUS *Coral* Abbas Lemovicensis, ex cujus *Chronica S. Martini Lemovicensis* ad A. 1266. nonnulla producit Baluzius T. VI. Misc. pag. 369. 370.

PETRUS *de Corbolio*, Parisiis Theologiam docuit, ubi inter auditores suos habuit *) Lotharium Anagnium, qui postea Innocentius III. Papa: Ex Parisiensi B. Mariæ Canonico & designato Cameracensi Episcopo, inde circa A. 1200. Archiepiscopus Senonensis, diem obiit A. 1222. *Totum Apostolum* sive omnes Apostoli Pauli Epistolas *exposuit subtiliter & copiose, appositis SS. Patrum sententiis, locis singulis convenientibus*, ut testis Henricus Gandavensis cap. 33. Etiam Manu-

 scripti

*) Miræus ad Henr. Gandavensem cap. 33. Oudinus Tom. 3. pag. 33.

scripti feruntur in variis Galliæ Bibliothecis Commentarii ejus *in Psalterium*, & *Quæstiones Scholares* ex quibus aliqua profert Jo. Launojus de scholis celebrioribus pag. 229. & de unctione infirmorum pag. 26.

Magister PETRUS *de Corbuith*, apud Albericum pag. 415. (rectius de *Corbolio* pag. 419.) *vir suo tempore nominatissimus* idem cum superiore, qui Thomæ Cantipratano dicitur M. *Petrus de Corbolio* Vincentio Bellovacensi *vir inæstimabilis litteraturæ*.

PETRUS *Corsinus* sive *de Corsinis*, Decretorum Doctor & ex Volaterrano Florentinus urbis Patriæ ab A. 1361. Episcopus & Cardinalis Portuensis ac S. Rufinæ, qui cum Clemente VII. anti-Papa fecit contra Urbanum VI. diemque obiit A. 1405. Vide Baluzium ad Papas Avenionenses Tom. 1. pag. 1040. seq. & Diarium eruditorum Italiæ Tom. IX. pag. 147. Præter Epistolas ex quibus brevem ad Gubernatores Civitatis Senarum, publicavit Ughellus Tom. 3. pag. 154. scripsit vitas aliquot Pontificum & Cardinalium, sed adhuc quantum memini ineditas. Relationem de electione Urbani VI. ad Principes Christianos pro terminando schismate. Sermones sacros.

Confer

Confer Julium Nigrum in Historia scriptorum Florentinor. pag. 461. seq.

PETRUS *de Crescentiis* Philosophus & Medicus Bononiensis, testatur se per triginta annos diversas per provincias cum eorum rectoribus circumivisse, multosque libros novorum & antiquorum prudentum perlegisse, & varias, ac diversas operationes colentium rura vidisse. Hujus *XII. libri ruralium commodorum* cum Epistola ad Carolum II. Hierosolymæ & Siciliæ Regem (qui Patri Carolo I. A. 1285. successit) primum typis exscripti prodiere per Joannem Schusler Augustæ Vindel. 1471. fol. *) deinde Argentinæ 1486. Basil. 1538. fol. atque aliis locis sæpius, ut jam notare me memini supra Tom. 1. pag. 1221. etiam Germanice 1493. fol. De Gallica versione Anonymi Galli, Ord. Præd. circa A. 1370. confer Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 666.

PETRUS *Crinitus*, supra Tom. 1. pag. 1229.

PETRUS Cunerius sive *de Cugneriis*. Vide supra in *Petro Bertrando*, Seniore, &

*) Vide Christiani Gottlieb Schwartzii indicem librorum Sec. XV. impressorum pag. 86. & Biblioth. Vilenbrouckianam pag. 48.

Francifci de Cruce Cenomana Biblioth. Gallicam pag. 391. Bzovium ad A. 1327. num. 8.

PETRUS *de Cyperia*. Infra, *Petrus de Limoges*.

PETRI *Cyrnei*, hiftoria de rebus Corficis ad A. 1505. Manufcr. in Codice Regio Parif. 922. tefte Labbeo p. 13. Bibl. MSS.

PETRUS *de Dacia* five *Dania*, Ord. Præd. fcriptor Actorum *Vitæ Chriftinæ Stumbulenfis* Virginis Ord. Præd. in Diœcefi Colonienfi, defunctæ A. 1312. quæ defimens in A. 1286. exftat in Actis Sanctor. Tom. IV. Junii 22. *libri III.* pag. 175--344. & *liber VI.* pag. 429--454. Liber *quartus* Petro dicatus, additusque à Magiftro Scholarium Stumbelenfium JOANNE, pag. 944--408. una cum libro *quinto* qui Epiftolas complectitur pag. 408--429. Ex his Actis vitam Petri perfequitur Jacobus Quetif Tom. 1. de fcriptoribus Dominicanis pag. 408. feq. Idem ut videtur Petrus de Dacia quem Divinarum Scripturarum & Græci fermonis non ignarum fuiffe Trithemius cap. 523. celebrat, opufcula ejus in aftronomia, & arte calculatoria memorans, tabulas & Calendarium & de calculo feu computo.

PETRUS

PETRUS *Damianus*, supra T. 2. p. 20.

PETRUS *Daventriensis*. Infra, *Gerlacus Petri*.

PETRUS *Candidus December*, supra Tom. 2. pag. 48.

PETRUS *Delphinus* nobilis Venetus, sacri eremi Prior, & Ordinis Camaldulensis Præpositus generalis, adhuc superstes circa A. 1514. Ejus *Epistolarum libri XII.* cum Oratione funebri, ab *Eusebio Prioli* habita, Abbate Carcerum Ord. Camaldulensis, antea monacho S. Michaëlis de Muriano, prodiere Venet. 1524. fol. curante Delphini discipulo Jacobo Brixiano, Priore S. Martini de Opitegrio: opus raro obvium, quod in auctione publica Parisiis licitantes reperit pretio mille librarum Gallicarum. Sed alias adhuc *Epistolas CCXLII.* ex Manuscriptis Camaldulensibus eruit Mabillonius scriptas ab A. 1462. ad 1514. quas vulgavit Edmundus Martene Tom. 3. novæ collectionis pag. 915. seq. subjuncta pag. 1211. *Oratione* Petri Delphini *ad Leonem X.* atque pag. 1215. *Eusebii* PRIOLI Oratione dicta in Delphini funere. De scriptis ejus hanc facit mentionem pag. 1231. *Præter quatuor* Epistolarum *volumina, quas post initum Generalatus officium pro Religione, pro amicis, ad quod-*

quodcumque hominum genus ornate scri- [illegible] *pserat, præterquam plurimas* Orationes *elegantissime habitas, insignes quoque* in Hieronymum Savonarolam *edidit* Dia- logos. In Ciceronis Orationes *memo- randa descripsit* argumenta. *Perplu-* [illegible] *nec non* orthodoxorum Patrum apo- thegmata *breviariis pulchro ordine di-* [illegible] *conciliavit. Accedebat ad tantum ipsiu* [illegible] *natum, mira quædam ipsius in scribe-* [illegible] *litterariis characteribus & suavitas &* [illegible] *chritudo, ut diserte ipsius editiones* [illegible] *præclara littera descriptæ, viderentur* [illegible] *clade auro texta ac immensis monilibus* [illegible] *natæ.* His *Chronicon Venetiarum* ap- Possevinum addi video.

PETRUS *Diaconus* scriptor libri *de In-* [illegible] *natione & Gratia ac libero arbitrio,* [illegible] Fulgentium & alios Africæ Episcopos circa A. C. 520. Hic inventus in Cœ- nobio Ord. Præmonstratensis *) in agro Lovaniensi, sæpiusque editus in Biblio- thecis Patrum, & inter S. Augustini scri- pta, & Fulgentii Ruspensis ut dixi su- pra Tom. 2. pag. 667.

PETRUS *Diaconus* Ostiensis. Supra in *Pe- tro Casinensi.*

PETRUS *Dominicus de Baono*, Episcopus ab A. 1360. Tarvisinus scripsit *vitam B. Hen- rici*

*) Vide Possevinum Tom. 2. apparatus pag. 252.

rici ex Tirolensi Comitatu Baucenensis, defuncti A. 1315. Tarvisii in editione Veneta, editam in Actis Sanctorum T. 2. Junii 10. pag. 371--375. cum notis Danielis Papebrochii.

PETRUS *Dorlandus*, supra Tom. 2. pag. 180.

PETRUS *Dresdensis*, ludi moderator in patria, deinde Chemnitii & Zwiccaviæ, a) Professoribus Lipsiensibus præter rem accensitus à Varillasio: b) Patria pulsus quod cum Waldensibus videretur facere, Pragam quam A. 1409. reliquerat, repetiit, ibique puerorum docendorum curam accepit, Joannis Hussi amicus & socius cum Jacobo de Misa sive Jacobello, Hieronymo Pragensi, Joanne Gesnitio, Stephano Paletio, Matthia Engerano, & Petro Lunensi. Ac primum fuisse Petrum, qui contra illorum temporum abusus sub utraque specie Dominicum corpus administrandum esse profitetur, Æneæ Sylvii & Bonfinii testimonio docet B. Jacobus Thomasius diss. erudita de Petro Dresdensi, Lips. 1678. 4. §. 46. & 74. Idem Petrus conditor

a) Vide Tobiam Schmidium in Chronico Zwiccav. & Georgium Fabricium Annal. Misn. ad A. 1410.

b) Vide Acta Erud. A. 1688. pag. 251.

ditor variorum hymnorum, ut in Natali Domini, cujus initium: *gaudent omnes Angeli*, & cujus loca quædam interpretatus est B. Hieronymus Wellerus, ein Auslegung über ein alt Weyhnacht - Lied Tom. 2. Operum Welleri Germanicor. pag. 192. seq. nec non hymni: *Quem pastores laudavere.* Et qui in Ecclesiis nostris etiamnum decantantur: *Puer natus in Bethlehem*, & Latinis verbis Germanica admiscentem, *In dulci jubilo*, Nun singet und seyd froh, ut Laicarum plebi non intellectarum loco, vernaculis cantionibus sensim in sacris publicis via panderetur. Vide laudatum Thomasium §. 104. seq.

PETRUS *Ducus* sive *le Duc*, Abbas S. Victoris Paris. Licentiatus in Theologia A. 1386. cum Joanne de Montesono & Nicolao de Lingonis & Oliverio Maillard, Prædicatoribus: Joanne de Villanova Cisterciensi, Gvilelmo Barault, Priore de Calvo Monte: Joanne Salesio, Carmelita. Scripsit *in libros Sententiarum*, & quosdam *Sermones*, Manuscriptos in Biblioth. san-Victorina. Obiit 19. Junii A. 1400. vide Sammarthanos Tom. IV. pag. 927. & Bulæum Tom. IV. seculo VI. Academiæ Paris. pag. 982. qui ambo etiam epitaphium ejus referunt.

PETRUS *Dugiensis* ex Simlero notus, qui refert eum scripsisse *Summam super historiis* in usum Ecclesiæ: eamque Londini Manuscriptam asservari.

PETRUS *de Dusburg*, scripsit *Historiam Prussiæ atque Ordinis Teutonici* cujus ipse frater ac Sacerdos fuit, ab institutione Ordinis A. 1190. ad 1326. dicavitque eam Wernero de Orselen, qui Teutonicorum Eqitum Magister fuit ab A. 1325. ad 1330. Hanc cum continuatione Anonymi usque ad A. 1435. additis notis atque dissertationibus XIX. Antiquitates Prussicas illustrantibus edidit Christophorus Hartknochius, de Historia Prussica tot aliis monumentis insignissime promeritus, Jen. 1679. 4. Non semper tuto stari fide hujus Dusburgii, docet idem Hartknochius in opere cui titulus: Alt und neu Preussen pag. 281. & superstitionibus suæ ætatis nimium indulsisse notat in hist. Eccles. Prussiæ Germanice edita pag. 189. 203. etiam Pontificio homine judice, Matthia Strykovio Ossostevicio, Canonico Samogitensi lib. 7. histor. Lithuaniæ, edita Polonice cap. 2. pag. 287. seq. Sed fortasse non opus est talia notare, scriptoribus illorum temporum propemodum communia, & Lectori, cui cor sapit, facile per se observanda.

PETRUS

PETRUS *de Ebano* ſcriptor expoſitionis *in Problemata Ariſtotelis*, quam Manuſcr. memorat Sanderus Tom. 2. Bibl. Belgicæ pag. 155.

PETRUS *Electenſis*. Vide ſupra, *Petrus Amelius*.

PETRUS *Falacha*, (corrupte Ferracia, Foracha, Farracha) de Janua ſive Genuenſis) Ligur Ord. Præd. Diffinitor Lombardiæ ſuperioris, diem obiit A. 132. Scriptor *Compendii donorum vel bonor*... ſive ſummæ copioſæ ad omnes mate... per alphabetum. Vide Jacobum Qu... Tom. 1. pag. 559.

PETRUS *de Falco*, ſcriptor quæſtion... diſputatarum in Sententiarum libro... quas Manuſcriptas memorat Sande... in Bibl. Belgica Tom. 1. pag. 169.

PETRUS *Ferdinandi* ſive *Fernandez* (aliis *Ferrandus*) Patria Gallæcus Hiſpanus Ord. Præd. poſt ſæculi XIII. medium, ſcripſit *Vitam S. Dominici*, & *Chronicam Ordinis*, incipiendo à Patre Dominico usque ad vitam Generalis Magiſtri Ordinis, Humberti. Neutra adhuc lucem vidit, nec fortaſſe Chronica diverſa à Vita S. Dominici quæ incipit: *B. Dominicus adhuc puerulus ſub nutricis cuſtodia conſtitutus*. Vide Jacobum Quetif T. 1. pag.

pag. 127. & Nic. Antonium T. 2. Bibl. Hiſpanicæ veteris pag. 46.

PETRUS *Flandrinus* Vivarienſis, Doctor Decretorum, Decanus Bajocenſis, inde auditor ſacri Palatii & ab A. 1371. Cardinalis S. Euſtachii, defunctus Avenione 1381. 23. Jan. de quo ut ſolet accurate Baluzius in notis ad vitas Paparum Avenionenſium, præcipue pag. 1104. ſeq. Scripſit A. 1378. *) tractatum de *de Papatu*, ſive *de facto ſchiſmatis & impreſſionis*, pro Clemente VII. adverſus electionem Urbani VI. id. pag. 1292. 1108. 1110. *Reſponſionem ad objectiones Petri Archiepiſcopi Toletani* ib. pag. 1111.

PETRUS *Forracha*, ſupra, *Petrus Falacha*.

PETRUS *Galatinus*, ſupra Tom. 3. pag. 10. ſeq.

PETRUS *Gallus*, infra *Petrus Malleacenſis*.

PETRUS *Garnengius*, Armoricus Brito Carmelitarum apud Turonenſes Provincialis, defunctus ſi Poſſevinum & Voſſium p. 807. audiamus, A. 1471. ſi Alegrium pag. 376. A. 1499. Scripta ejus memorata Poſſevino ſunt: Ordinis ſui deinde

*) Non 1381. ut per errorem calami ſupra T. 2. pag. 503.

deinde & Ecclesiæ historia: Censura Constitutionum. Conciones ad Clerum.

Gerlacus PETRI, Daventriensis, Canonicus Windesemiensis prope Swollam in Belgio, defunctus A. 1411. æt. 33. scripsit *Soliloquii igniti*, divisi in capita XXXIX. qui liber asceticus, tanquam alter Thomas à Kempis, plus simplici vice datus prælo, etiam recusus est Coloniæ 1616. 12. Vide Diarium Theologicum editum Germanice, *) Witteb. 1708. 8. pag. 13. seq.

PETRUS *Gvillermus* Cardinalis Bibliothecarius, quem Cangius ait vixisse circa A. 1073 & vitas Pontificum scriptas ab ANASTASIO Bibliothecario, persecutum esse usque ad Paschalem II. Vide supra Tom. 3. pag. 411. in GVILELMO Bibliothecario.

PETRUS *Hasnoniensis*, Monachus de S. Gylida. Non notus hic mihi nisi ex laudato Cangio.

PETRUS *Helias*, vide supra Tom. 2. pag. 274.

PETRUS

*) Altes und Neues aus dem Schatz der Theologischen Wissenschafften. Pierre Roques, vray pietisme pag. 198. seq. Oudin. Tom. 3. pag. 2229.

PETRUS *Henhamus*, ſupra Tom. 3. pag. 614.

PETRUS *Herenthalius*, ibid. pag. 699.

PETRUS *Herp.* ſupra Tom. 3. pag. 721.

PETRUS *Hieremias* ſive *Hieremiæ*, nobilis Panormitanus, Ordin. Prædicatorum, (non Minorum ut vitioſe excuſum apud Cangium) defunctus A. 1452. ſicut ex ejus epitaphio conſtat. De eo Acta Sanctor. Tom. 1. Martii 3. pag. 294. aliique laudati ab Antonino Mongitore T. 2. Bibl. Siculæ pag. 144. & Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 810. Præter *Sermones* varios plurimosque, Brixiæ 1502. Haganoæ 1514. & 1552. 8. & Lugd. 1512. 4. editos, in quibus etiam *Sanctuarium*, ſive ſermones de VII. doloribus B. Virginis, & de ejus feſtivitatibus: ſcripſit præterea *repertorium* ſive *dictionarium morale*, complexum ſilvam rerum Legalium, Canonicarum & Theologicarum.

PETRUS *Hiſpanus*, Vide ſupra Tom. IV. pag. 121. in Papa JOANNE XXI. ibique dictis adde, *Dialecticam Petri Hiſpani* Græce exſtare Manuſcr. in Biblioth. Cæſarea, interprete Georgio Scholario. *)

 Ejus-

*) Lambec. Tom. VIII. pag. 385. Neſſel. Tom. V. pag. 178.

Ejusdem *regimen Sanitatis* Manuscr. in Codice Regio Parisiensi 1925. quod evolvit Cangius. Nec omittendum quod hic Papa constitutionem Gregorii X. de Cardinalibus, cum sunt electuri Pontificem, conclavi includendis, factam Concilio Lugdunensi A. 1274. & ab Hadriano V. A. 1276. suspensam revocavit, sive ratam esse jussit A. 1277. Vide Ptolemæum Lucensem Tom. XXV. Bibl. Patrum Lugd. pag. 965. 966.

PETRUS *Honestus* sive *de Honestis*, scriptor *Regulæ* cum *Petro* DAMIANI & fratre ejus HONESTO non confundendus. Vide supra Tom. 2. pag. 20. & 29. & Oudinum Tom. 2. pag. 1012. seq.

PETRUS *Jacobi* de Aureliano, scriptor *Practicæ*.

PETRUS *Jeremiæ*, supra *Petrus Hieremiæ*.

PETRUS *Ikeham*, *Icham* sive *de Yckeham*, vitiose *Jokeham*, Monachus Cantuariensis, Anglus à W. Nicolsono pag. 63. Bibl. historicorum Angliæ, scriptoribus minorum gentium accensitus. Hujus *Chronica de Regibus Angliæ successive regnantibus à tempore Bruti usque ad Annum CHristi* 1301. Manuscr. in Bibl. Cottoniana teste Thoma Smitho pag. 133. Alii tantum ad A. 1265. Petro tribuunt, & con-

& continuationem etiam usque ad A. 1283. ad alterum referunt auctorem. De hoc Jckehamo & Genealogia Regum Angliæ, Gallice ab eo, cum Parisiis versaretur scripta, Baleus IV. 43. Pitseus pag. 355. Vossius pag. 494.

PETRUS *Ilerdensis* Hispaniarum Ecclesiæ Episcopus, *edidit diversis solemnitatibus congruentes Orationes, & Missas eleganti sensu & aperto sermone.* Hæc de eo auctor appendicis ad Isidorum Hisp. de S. E. capite XII. Nec plura Nic. Antonio observata.

PETRUS *de Insula*, sive Insulensis Flander, Ordin. Minor. dictus *Doctor Notabilis*, symbolo usus: *altiora te ne quæsieris*, scripsit: Commentarium in Psalmos, in IV. libros Sententiarum, Sermones de tempore & Sanctis. Hæc ex Gvil. Gazæo Valerius Andreas, Sweertius, Waddingus.

PETRUS *Joannis*, diœcesis Biranensis, *) Ordin. Minor. JOACHIMI *Abbatis* insistens vestigiis in Commentariis ad *Evangelium* & *Apocalypsin Joannis* ea prodidit propter quæ hæreticus pronunciatus & post mortem ejus corpus effossum exustumque est. Vide Bzovium ad A. 1199. n. XXXIX.

*) Ita Flacius in Catalogo testium veritatis.

XXXIX. ex Gabrielis Prateoli elencho hæresium lib. XIV. pag. 400. seq. Non diversus hic à Petro Joanne Olivi de quo supra pag. 478. licet ætas videatur differre, sed quæ apud Bzovium eo loco perperam assignata est.

PETRUS *Joannes Olivi*, Gallus Provincialis *) è castro S. Mariæ Serignani opidi, Ordin. Minor. Vide supra pag. 478. seq. & quæ de processu contra doctrinam Petri facto Antoninus Florentinus summæ historiar. tit. 24. Tom. pag. 772, b. 783. b.

PETRUS *Jokebamus*, supra, *Petrus Jokebam.*

Julianus PETRI. Supra Tom. 4. pag. 58.

PETRUS *Langtoftus* Anglus scriptor Chronici à ROBERTO Brunne illustrati, à morte Cadwalderi ad Edwardum I. Edidit è Manuscr. Codice Thomas Hearne cum glossario &c. Oxon. 1725. 8.

PETRUS *Laodicensis*, cujus *expositio in Orationem Dominicam* edita primum à Petro Morello Paris. 1568. 8. sæpius deinde prodiit Latine in Bibliothecis Patrum Parisiensibus, Coloniensi & postrema

*) Bzovio ad A. 1325. num. 8. dicitur *Petrus Joannes Strinchius*, Biterensis diœcesis.

ſtrema Lugdunenſi Tom. XI. pag. 322. Græce non Latine ſcripſit: neque de ætate ejus accurate conſtat, quamquam à Jodoco Coccio refertur ad ſæculum ſeptimum.

PETRUS Epiſcopus in *Latio* novæ Civitatis, ſupra *Petrus Bruniquelli.*

PETRUS *de Laude* Domini S. Mariæ trans Tiberim, cujus expoſitio moralis Epiſtolarum & Evangeliorum Dominicalium Sec. XIII. Manuſcr. in Biblioth. Petrina hujus Urbis. Vide B. Staphorſti Tom. 3. hiſtor. Eccleſ. Hamb. pag. 416.

PETRUS Blomevenna *Leidenſis* ab A. 1489. Carthuſianus Colonienſis, defunctus A. 1536. De ejus ſcriptis Theodorus Petrejus Biblioth. Carthuſ. & in Bibliothecis Belgicis Valerius Andreas Sweertiusque. Illa ſunt: *De Bonitate Divina libri IV. De auctoritate Eccleſiæ. De effuſione Cordis. Directorium parvum contemplari cupientium. Enchiridion Sacerdotum. Aſſertio purgatorii. Contra Anabaptiſtas. Candela Evangelica. Expoſitio in Pſalmum CXXVI. Vita S. Brunonis,* & de eodem *Sermo.*

PETRUS *Leonis*, ex Cardinali Antipapa ANACLETUS, ab A. 1140. Febr. 17. ad A. 1138. 7. Januar. Vide Ptolemæum

Lucensem ad A. 1113. seq. Ejus *Epistolæ duæ* in Jo. Georgii Eccardi Corpore scriptorum medii ævi T. 2. p. 351. *Epistolæ XXXVIII.* vulgatæ à Christiano Lupo ad calcem Epistolarum ad Concilium Ephesinum spectantium pag. 491--5 Filius hic *Petri Leonis* viri præcipuæ nobilitatis & auctoritatis, cujus Epitaphium exstat in Aringhi Roma subterranea Tom. 1. pag. 255. & apud Baronium ad A. 1144. num. 8. De eodem Sirmondus ad Godfridum Vindocinensem lib. 1. Epist. 9. Fratrum etiam Anacleti maximam in urbe Roma auctoritatem fuisse testatur Ordericus Vitalis lib. XIII. pag. 915. Diversus ab hoc PETRUS *Leonis* Spoletanus, Medicus & Astrologus Laurentio Medici falsa spe injecta valetudinis auctor mortis, atque inde præceps datus in puteum & ipse acerbo extinctus fato, de quo Jovius pag. 67. elog.

PETRUS *de Limoges*, al. de Cyperia, diœcesis Lemovicensis non notus mihi nisi ex Cangio.

PETRUS Episcopus in Languedocio inferiore Galliæ *Ladovensis*, scriptor *Chronici Simonis Comitis Montisfortis*, sive libri cui titulus: *Præclara Francorum facinora variaque ipsorum certamina pluribus*

bus in locis tam contra orthodoxæ Fidei quam ipsius Franciæ gentes non impigre gesta ab Anno Domini 1201. *usque ad Annum* 1312. Post veterem minus accuratam editionem, emendatior prodiit in Gvilelmi Catelli historia Comitum Tolosæ Paris. 1623. fol. & in tomo V. scriptorum de rebus Francicis Duchesnianorum Paris. 1649. fol. pag. 764--792.

PETRUS *Lombardus*, *) ex opido Novariæ vicino, quod *Lumen omnium* dictum Jovius, aliique testantur: Præses Scholæ Theologicæ sive Scholasticus Paris. atque inde ex Canonico Carnotensi Episcopus ab A. 1159. Parisiensis defunctus Anno 1164. 20. Jul. De eo Vincentius Bellovac. speculi hist. XXIX. 1. Antoninus Florentinus summæ Historiar. tit. 18. cap. 6. & 7. ac præter Labbeum, Caveum aliosque, & Hottingerum parte 3. hist. Eccles. pag. 72. seq. Sammarthani Tom. 1. pag. 435. Lazarus Augustinus Cotta in museo Novariensi &c.

Nihil celebrius est Lombardi *IV. libris sententiarum:* inde ipse etiam inter

Ccc 5 Scho-

*) Eodem tempore fuit LOMBARDUS quidam, familiaris S. Thomæ, & Romanæ Ecclesiæ Diaconus, cujus Epistola ad Alexandrum III. Vide Pagium ad A. 1167. num. 22.

Scholasticos Doctores cognomine *Magistri Sententiarum* est notissimus. Continent hi libri summam Theologiæ ex Patrum selectam scriptis, & methodo scholastica digestam ita, ut libro *primo* per distinctiones XLVIII doctrina de DEO uno & trino exponatur. Libro *secundo* capita de creatione, angelis & homine lapso, per distinctiones XLIV. Libro *tertio* de Incarnatione Verbi & de Charitate DEI ac proximi, per distinctiones XL. Libro *quarto de* Sacramentis a) & de quatuor novissimis per distinctiones quinquaginta. Non est incredibile Lombardum sicut ex aliis, sic profecisse etiam ex *Joannis Damasceni* b) libris de Orthodoxa fide, recens tum è Græco versis, nec non è libris Præceptoris sui PETRI *Abælardi* c) aut si velis etiam ex Magistri BANDINI d) summa Theologica sive sententiarum Theologicar. libris IV. editis deinde Viennæ 1519. tamen plagii ideo neutiquam arguendus mihi

a) Hoc est *magnum de Sacramentis* Volumen, de quo appendix ad Henricum Gandavensem cap. 11.

b) Adam Tribechovius de doctoribus Scholasticis pag. 285.

c) Supra pag. 694. Jac. Thomasius de doctoribus Scholasticis §. IX.

d) Id. de plagio litterario §. 493. seq.

mihi videtur, præcipue cum de Bandino non ſit adeo exploratum num ante Lombardum ſcripſerit, ſed epitomen potius quandam ſententiarum Lombardi referre poteſt videri: quanquam non eum putemus eundem cum BANCHINO juniore, de quo ſupra Tom. 1. pag. 450. & quæ audacior conjectura Oudini eſt Tom. 2. pag. 1222.

Nec numerum inire editionum, nec commentariorum hujus Operis, qui ſunt innumerabiles, notitiam diſtinctam dare licet: cum enim per plura ſecula regnum in Scholis a) obtinuerit, Scotiſtis non minus quam Thomiſtis probatum, non mirum eſt tot editores tot interpretes habuiſſe, quorum centurias vel hæc Bibliotheca offert, in indice notandas, ut illis recenſendis facile aliquis

a) Eraſmus in Matthæi I. 19. *Haud aſpernandus Theologus* Petrus Longobardus, *ῥαψῳδὸς ejus operis quod vocant* Sententiarum, *quem arbitror quidem & probum fuiſſe Virum, & ut illa ferebat ætas eruditum. Atque utinam illius labor tam feliciter ceſſiſſet Orbi Chriſtiano, quam ab illo ſuſceptus eſt pio ſtudio. Siquidem apparet illum hoc egiſſe, ut ſemel collectis quæ ad rem pertinebant, quæſtiones omnes excluderet. Sed ea res in diverſum exiit. Videmus enim ex eo opere nunquam finiendarum quæſtionum non examina, ſed maria prorupiſſe.*

aliquis etiam diligens fatigari possit. Editiones vetustiores celebrari video Norimb. 1474. 1478. 1499. fol.

Venet. 1477. 1480. fol. & 1507. 4. cum interpretatione Nicolai de Orbellis & cum conclusionibus Henrici Gorichem, & Thomæ problematibus Basil. 1486. 1492. 1498. 1502. 1513. fol. additis erroribus quibusdam Parisiis Anno 1277. condemnatis, & *Articulis* *) *in quibus*

*) Joannes Launojus de varia Aristotelis fortuna pag. 71. *Ad Petrum autem Lombardum quod attinet, illius sententiæ ventilatæ sunt in Concilio Romano, (A. 1179.) quod* Alexander III. *habuit; qui & de certis quibusdam Lombardi propositionibus ad Gvilelmum Senonensem Archiepiscopum & Legatum rescripsit. (obvium in tomis Concilior. ad A. 1170.) Hæc altercatio ad plures annos duravit. Tunc* Joachimus *Abbas Florensis cœnobii, in Lombardum, ejusque Sententias paullo atrocius invasit, sed Innocentius III. impetum tandem repressit in Lateranensi Concilio, cui Anno M. CC. XV. præfuit. Ut ut sit*, Galterus *Prior*, & Joachimus *Abbas, vel alii certe, id demum consecuti sunt, ut ex Sententiis Lombardi postea fieret indiculus nonnullarum, quæ minime docerentur. Hæ ad calcem Sententiarum designantur hoc modo:* Articuli, in quibus Magister Sententiarum communiter non tenetur. Confer quæ de Concilio Turonensi A. 1163. & Parisiensi A. 1170. Edmundum Martene Tom. V. anecdotor. pag. 1655. 1657. & novæ Collectionis

quibus Magister communiter in Sententiis non tenetur. Hi XXVI, sunt, cum in Antonini Florentini summa Theologica parte IV. tit. 11. cap. 8. tantum rejiciantur XIV.

Paris. 1528. 8. 1536. 8.

Per Joannem Aleaume Lovan. 1546. fol. Paris. 1550. 4. 1564. 8. Lovan. 1546. 1568. 4.

Venet. 1570. 8. à Barthol. Gravio & aliis viris doctis recogniti.

Colon. 1566. 1576. 8. ex recognitione Antonii Monchiaceni Democharis, Ressonnæi, Doctoris Sorbonici. Lugd. 1594. 8. 1618. 8.

Cum brevi expositione litteræ, & quæstionibus quæ circa ipsam moveri possunt, per Joannem Martinez de Ripalda, S. I. Lugd. 1636. 8.

Liber primus cum commentario Lamberti Danæi triplici. Genev. 1580. 8. &c.

Commentarii *in Psalterium* sive glossa Magistralis (major glossatura) ex selectis & orthodoxis auctoribus. Norimb. 1478. fol. Basil. 1486. & recogniti per F. Ri-

ctionis Tom. 2. pag. 844. & Tom. 1. anecdotor. pag. 517. supra in JOANNE *Cornubiensi* Tom. IV. pag. 189. seq. in JOACHIMO pag. 112. GVALTERO Priore S. Victoris Paris. Tom. 3. pag. 345. Oudinum Tom. 2. p. 1223. seq. &c.

F. Richardum Cenomanum, Franciſcanum Pariſ. 1541. fol. Franciſcus Pithoeus in Pithoeanis pag. 20. *Je vous prie de m'acheter Petrus Lombardus in Pſalmos, c'eſt un tres bon livre. Tout ce qu'a fait Lombard eſt excellent. Il étoit fort homme de bien* &c.

Gloſſas *in Jobum*, adhuc ineditas in Biblioth. Savinianenſi laudat Jacobus le Long pag. 901. Biblioth. Biblicæ exegeticæ,

Collectanea *in omnes Epiſtolas Pauli* ex SS. Patribus, Ambroſio, Hieronymo, Auguſtino aliisque Pariſ. 1535. fol. & 1537. fol. 1541. 1543. 1555. 8. Vide Rich. Simonis hiſtoriam Criticam Novi Teſt. III. 33.

Sermones de diverſis ſolennitatibus ab eo ſcriptos memorat Henricus Gandavenſis cap. 31. nondum ut puto editos.

In Biblioth. Paulina Lipſienſi Manuſcripta teſte B. Fellero pag. 182. *Epiſtola* ARNOLDI *Metenſis Eccleſiæ Præpoſiti ad Petrum Lombardum, & Lombardi* Epiſtolæ duæ *ad Philippum Archiepiſcopum Remenſem.*

PETRUS *Londinenſis*, ſupra *Petrus Canonicus.*

PETRUS *Longus*, fortasse pro *Petro Longobardo* sive *Lombardo* apud Sanderum pag. 173. Biblioth. Belgicæ, ubi ejus Sententiarum libros IV. commemorat.

PETRUS *Lucensis S. Frigdiani canonicus, vir plane sanctissimus, Theologus, & Philosophus insignis, vitæ Apostolicæ sedulus æmulator, & Prædicator per omnem Italiam magna in veneratione habitus: cui Cardinales, Episcopi, Principes, propter illius sanctitatem, omnes assurgebant, spiritu quoque prophetiæ clarus, libellos quosdam Spiritu DEI plenos edidit, qui quantum ille in DEI amore profecisset, evidenter indicant, inter quos recensentur:*

De arte recte cogitandi, & meditandi D. N. JEsu CHristi passionem. lib. 1.

De imitatione CHristi, tractatus.

De modo bene moriendi. lib. 1.

Documenta triginta vitæ spiritualis. lib. 1.

De humilitate. lib. 1.

De munditia cordis. lib. 1.

& alia nonnulla. Obiit Bononiæ Anno 1522. monasterii Prior sanctissime. Hæc de eo Gabriel Pennottus in historia sacri Ordinis Clericorum Canonicorum. pag. 817.

PETRUS Ordin. Præd. Episcopus *Lucensis*, quem in Concilio Lugdunensi A. 1274.

1274. obiisse notavit Ptolemæus Lucensis in Chronico, Tom. 25. Biblioth. Patrum Lugd. pag. 965.

PETRUS *de Luna* ex Aragonia Hispanus, inter Antipapas BENEDICTUS XIII. de quo dictis supra Tom. 1. pag. 532. adde Hermanni ab Hardt historiam Constantiensis Concilii T. 2. parte XVIII. & Tom. 4. parte X. p. 1161. 1171. 1243. Edmundi Martene Tom. 9. monumentor. p. 1456. & Jo. Gersonis opera Tom. 2. pag. 843. 855. Idem enim hic de quo Bernardus Lutzenburgus in Catalogo hæreticorum: *Petrus de Luna probatur esse hæreticus, schismaticus, temerarius, scandalosus, sacrilegus notorie & publice errasse contra Catholicam & Evangelicam veritatem, super potestate & auctoritate Ecclesiæ.* Et Joannes Gerson *fecit duos libros, in quibus articuli generales & speciales dicti Petri ponuntur, & vipera nuncupatur.*

PETRUS *de Luna*, opido Bohemiæ, unus è Lunensibus ad quos Epistola Joannis Hussi Tom. 1. Operum pag. 100. Confer Jac. Thomasium diss. de Petro Dresdensi §. 30. seq.

PETRUS *à Luthra Monasterii Lutrensis, vulgo Keyserlautrem, Præmonstratensis ordinis, Wormatiensis Diœcesis, Canonicus &*

cus & doctor præclarus, vir in Divinis scripturis egregie eruditus, & sæcularis literaturæ non ignarus, Philosophus & Jurisconsultus clarissimus, ingenio subtilis, & eloquio Scholasticus, scripsit in quatuor libros Sententiarum *Petri Lombardi.* In Evangelium Joannis *librum unum.* De prærogativis Ecclesiæ Trevirensis, *librum unum ad Balduinum Archiepiscopum Trevirensem.* Septenarium numerum candelabrorum, de summi Pontificis eminentia *libros quatuor.* a) Adversus MICHAELEM b) quendam ejusque asseclas, *sanctum Pontificem impugnantes.* De formula nuptiarum *librum unum. Ad Cardinalem Columnam*, de Columnis mysticis *librum unum.* De Sacramento altaris *librum unum.* Epistolarum ad diversos, *librum unum.* Sermones *varios de tempore, & de Sanctis per anni circulum libros duos. Reliquit & alia præclara ingenii sui monimenta; Ita habet* Trithemius *in Catalogo virorum illustrium Germaniæ* cap. 105. *Citatur passim à Genebrardo, Canisio, & plerisque aliis Petrus quidam Præmonstratensis, quem alium ab isto*

a) Apud Trithemium libros III.

b) Mich. Cæsenatem Ordin. Minor. de quo supra Tom. 1. pag. 881.

ab isto esse non existimo; *) *citatur quoque & quoddam ejus* Chronicum, *quod Joannes Palæonydorus ait vocari* Biblia pauperum. *Floruit A. Domini* 1330. Hæc Joannes le Paige in Biblioth. Præmonstratensi pag. 307.

PETRUS *Mainanus* Mediolanensis, Augustinianus circa Annum 1340. cujus non nisi *Sermones de tempore* laudari video apud Philippum Elssium pag. 578. encomiastici Augustiniani.

PETRUS *Malleacensis* Monachus Gallus Ordin. Bened. scripsit libros duos de antiquitate & commutatione in melius Malleacensis Insulæ, & translatione corporis S. Rigomeri: ad Goderannum Abbatem. Edidit postrema parte mutilos Labbeus Tom. 2. Biblioth. novæ Manuscriptorum p. 222--238. Goderannus Abbas fuit ab A. 1070 ad 1074. Vide Sammarthanos Tom. IV. Galliæ Christianæ pag. 594.

PETRUS *Mallius* Canonicus S. Petri Romæ, ex cujus libro ad Alexandrum III. capita quædam de festivitatibus in quibus Dominus Papa coronabatur, exhibet Mabillonius Tom. 2. musei Italici pag. 158.

*) Alium tamen Chronici auctorem putant Miræus in Chronico Præmonstr. & Vossius pag. 716.

158--164. Laudat & Bzovius ad Annum 1216. num. 16. de Basilicæ Vaticanæ reliquiis *Jacobi* GRIMALDI relationem exhibens. Alexandrum III. constat præfuisse ab A. 1159. ad 1181.

PETRUS *Mammoardus*, cujus de triplici Imperio lucubrationem Manuscr. memorat Sanderus in Biblioth. Belgica parte 2. pag. 5.

PETRUS *de Mantua*, cujus de suppositione, Manuscr. Venetiis exstat teste Tomasino pag. 27.

PETRUS *Marcellus* Antonii F. Venetus scriptor libri *de vitis Principum & gestis Venetorum* à primo Paulutio Anafesto usque ad obitum Ducis LXXIV. Augustini Barbadici A. 1502. Vide Vossium pag. 666. Prodiit Venet. 1554. 8. Francof. 1674. 8. & in Jani Gruteri Chronico Chronicorum politico Tom. 1. Francof. 1514. 8. pag. 581--728. subjunctis Vitis Principum Venetorum quatuor Leonhardi Lauretani, Antonii Grimani, Antonii Gritti & Petri Laudi per *Sylvestrum Girellum*, Urbinatem pag. 729-791.

PETRUS *Marsus* A. 1512. Romæ Canonicus S. Laurentii in Damaso æt. 70. obiit. Ejus in Silium Italicum Venet. 1483.

1492. Paris. 1512. fol. Ejusdem in Ciceronis de natura Deorum ad Ludovicum XII. Galliæ Regem, Paris. & deinde Basil. 1544. & de Officiis, amicitia, senectute & paradoxa Venet. 1506. Lugd. 1514. In Terentium cum Paulo Malleolo. Argent. 1519. 4. Ejusdem Marsi Panegyricum Innocentio VIII. dictum & alias quasdam Orationes memorat Nicolaus Toppius pag. 248. Biblioth. Neapolitanæ. Sub idem tempus fuit PAULUS *Marsus*, Piscinas, cujus commentarii in Ovidii fastos sæpius lucem viderunt, ut dixi lib. 1. Biblioth. Latinæ cap. 15.

PETRUS *Martyr*, ab Angleria, *) Mediolanensis, Protonotarius Apostolicus, Prior Archiepiscopatus Granatensis, atque à Consiliis rerum Indicarum Hispanicis Regum Ferdinandi & Elisabethæ, & liberorum Regiorum Magister, cujus *Epistolarum libri XXXVIII.* scripti ab A. 1488. ad 1525. Compluti viderunt lucem 1530. fol. & ex meliore editione Elzeviriana Amst. 1670. fol. subjunctis *Ferdinandi de Pulgar* Epistolis sub eadem tempora scriptis Latine vel Hispanice

nice

*) Vide Petri Martyris Epist. 248. & 722. Fratris sui Jo. Baptistæ obitum A. 1517. dolet Epistola 581.

nice cum notis *Juliani Magonis* & libri itidem Hispanice ab eodem Pulgaro ad Reginam Elisabetham de claris Hispaniæ Viris. Et rerum varietate & dictionis cultu ac nitore se commendant Petri Epistolæ, sicut & libri ejus octoginta sive *Decades octo de rebus Oceanicis & Orbe novo* Paris. 1536. fol. & 1587. 4. ut editiones decadum trium priorum sæpius repetitas prætercam, ex quibus nonnullæ junctum habent librum *de insulis nuper inventis & incolarum moribus*. Basil. 1533. fol. Colon. 1574. 8. *Libri tres de legatione Babylonica* ex urbe Granata ad Soldanum Babylonicum, prodiere primum Hispali 1500. fol. cum rerum Oceanicarum prima decade, & carminibus, quæ sunt *Janus*, *Inachus*, *Pluto furens*, *hymni* & *epigrammata* curante Ælio Antonio Nebrissensi. Italica versio Legationis Babylonicæ, Carolo Passo interprete Venet. 1564. 8. inscribitur: *delle cose notabili dell' Egitto*. Carmen extemporale *in bellantes ex imperandi cupidine*, legitur Epistola 556. Alia Epist. 581. & 611. De hoc Petro & ejus scriptis diligentius præ cæteris tractavit Niceronus Tom. 23. memoriarum de Viris eruditis pag. 202. seq. Possunt etiam consuli Jovius pag. 206. elog. Nicolaus Antonius Tom. 2. Biblioth. Hispan. pag.

 362.

362. seq. Vossius pag. 671. Morlierius in libro cui titulus: Essais de litterature T. 2. pag. 228. seq. Philippus Picinellus in theatro eruditorum Mediolanensium vulgato Italice, Chevræana Tom. 1. p. 40. &c.

PETRUS *Martyr* Vermilius, natus Florentiæ A. 1500. magno studio incubuit in linguas Latinam, Græcam & Hebraicam, atque Augustinianis nomen cum dedisset, docuit Patavii, Neapoli aliisque in locis: mox lectione *) scriptorum Zwinglii, Buceri & Erasmi permotus magnum inter Reformatos Doctores Theologos nomen fuit, Argentorati primum deinde Oxonii, denique Tiguri, ubi diem obiit A. 1562. Vitam ejus scripsit Josias Simlerus, præter quem adire juvabit imprimis, laudatum Niceronum Tom. 23. pag. 216. seq. de scriptis etiam hujus Petri accuratius commentantem pag. 232. seq. Nec deest magnus numerus aliorum qui de hoc viro tradiderunt, Thuanus ad A. 1562. & ad ejus elogia Antonius Teissierius: Melchior Adami in vitis Theologorum, Jacobus Verheyden in effigiebus præstantium Theologorum, Nic. Reusnerus in iconi-

*) Confer D. Val. Ernesti Loescheri historiam motuum Tom. 2. pag. 13. 137. seq.

iconibus pag. 246. seq. p. 165. Christianus Junckerus im Güldenen und Silbernen Ehren-Gedächtniß Lutheri pag. 177. seq. Paulus Freherus in theatro clarorum virorum pag. 191. Nicolaus Comnenus Papadopoli Tom. 2. hist. Gymnasii Patavini pag. 211. Paulus Colomesius in Italia Orientali pag. 96. Thomas Fullerus in Abele redivivo pag. 205. Antonius Wood Tom. 1. Athenarum Oxon. pag. 138. Lexicon eruditorum, & Lexica historica, Thomas Popeblount &c. Florimundus Ræmundus libro 3. historiæ hæresium cap. 5. Dupinius in Bibliotheca scriptorum hæreticorum, & de Commentariis Petri Martyris in libros Biblicos Richardus Simon libro III. histor. Criticæ in Veteris Test. pag. 66.

Palæstinorum, *Tyriorum & Sidoniorum historiam* editam Tiguri 1592.4. non dubium est Vermilio auctori deberi, fallique eos qui Anglerio tribuunt. Fuere etiam, sed juniores:

PETRUS *Martyr Festus* sive *Festa* Lombardus Urceanus Ord. Præd. circa Annum 1612. cujus summarium Constitutionum pro regimine Ordinis Prædicatorum atque alia scripta edita atque inedita refert Jac. Echardus T. 2. p. 83.

PETRUS *Martyr Lusitanus*, itidem Ordin. Præd. qui circa Annum 1615. Conimbricæ docuit, & cujus Commentaria in tertiam partem Summæ S. Thomæ memorat Jacobus Echardus Tom. 2. pag. 410. Omitto plures ex eodem Dominicanorum Ordine, de quibus idem laudatus Echardus consulendus. Petrum Martyrem *Baccionum* sive *Bucionium* T. 2. pag. 329. *de Bona Casa*, pag. 735. *Frosciantem* seu *Frosciantem* pag. 636. *De Sancto Gervasio* pag. 132. *Locatellum*, p. 442. Petrum Martyrem *de Mevania*, p. 329. *Moralem* sive *Morallum* (Possevino *Morellum*) scriptorem Collyrii mentis, pag. 234. *Moxetum* pag. 564. *Naldinum* pag. 607. *Romanium* pag. 550. *Scandanatum* pag. 761. & *Volcarum* pag. 700. His ex Possevino addere licebit Petrum Martyrem Hispanum, Episcopum *Cluensem* in regno Cataloniæ circa A. 1575. scriptorem Directorii Curatorum &c.

PETRUS *Martyr Tronus* Novariensis Medicus, cujus libri IV. de vulneribus & ulceribus capitis viderunt lucem Ticini 1584. 4.

PETRUS *Matthæus Carrantus* Latine ex Italico vertit *vitam Francisci Sfortiæ* primi Mediolanensium & Genuensium Ducis, scriptam à Marco Attento. Prodiit Latina

Latina versio Bononiæ 1526. De aliis vitæ Francisci Sfortiæ scriptoribus vide illustrem Muratorium tomo XIX. thesauri rerum Italicarum.

PETRUS *Martyr* Ferrarius Jurisconsultus, defunctus A. 1527. de quo Franciscus Arisius Tom. 1. Cremonæ litteratæ pag. 399. seq. dissertationes ejus legales celebrans.

PETRUS *Mauricius*, supra, *Petrus Cluniacensis.*

PETRUS *Maurocenus* Patricius Venetus & Episcopus Cardinalis ab A. 1408. qui Concilio Constantiensi A. 1418. interfuit, atque deinde diem obiit propior nonagenario Anno 1424. 11. August. de quo Trithemius cap. 737. & Ciacconius in Cardinalium Vitis pag. 1073. G. Josephus Eggs in purpura docta Tom. 1. pag. 516. aliique. Laudantur ejus Variæ *determinationes*, *Consilia*, atque insigne volumen *super sextum Decretalium.*

PETRUS de Vercellis, ex Episcopo Digniensi in Provincia, *Meldensis* A. 1439. Episcopus defunctus A. 1446. Post legationem in Græciam, susceptam quam Eugenius IV. ei injuxerat, interfuit Concilio Basileensi, in eoque totius Cleri

nomine peroravit. Legatus etiam Ludovici III. Regis Hierusalem, Comitis Provinciæ, tum etiam in Synodo Florentina. Vide Sammarthanos Tom. 3. pag. 704. De ejus legatione, Caroli VII. nomine gesta ad Eugenium IV. Florentiæ agentem Odoricus Raynaldus ad A. 1441. & Jacobus Benignus Bossvetus defensione declarationis Cleri Gallicani lib. X. cap. 16. Tom. 2. pag. 95. seq.

PETRUS *Monachus*, cujus, notante Cangio, habetur præfatio in librum nescio quem S. Methodii Patarensis in Lycia Episcopi, in Biblioth. Sangermanensi Codice 281. De Methodio ejusque scriptis abunde dictum ab Allatio de Methodiis, & lib. V. Biblioth. Græcæ cap. 1. pag. 255. seq.

PETRUS *de Monte*, Venetus, artium Doctor & Jurisconsultissimus, Episcopus ab A. 1442. ad A. 1457. Brixiensis de quo Ughellus Tom. 4. pag. 558. & Leonhardus Cozzandus part. 1. Biblioth. Brixiens. pag. 291. Ejus *Repertorium* lucem vidit Romæ 1476. fol.

PETRUS Jacobus *Montefalchius*, clarus circa A. 1497. opus reliquit *de Vicentinis:* tum etiam *de cognominibus Deorum* egit libro edito Perusiæ 1525. atque item *de sacris celebritatibus.* Habuit eum scri-

ſcriptorem Laur. Pignorius teſte Voſſio pag. 664.

PETRUS *de Mora*, Beneventanus, ab A. 1205. Cardinalis, ſcriptor Dictionarii ſive *Alphabeti artis ſermocinandi*, Manuſcr. in variis Bibliothecis. Vide Oudinum Tom. 2. pag. 1721. ſeq.

PETRUS *Natalis* ſive *de Natalibus*, ſupra pag. 282.

PETRUS *Neapolitanæ* ſive Parthenopenſis Eccleſiæ Subdiaconus circa A. 890. ſcripſit librum *de miraculis S. Angelli Abbatis*, Neapolitanorum Patroni qui A. 590. obiit. Ex eo quædam verſu ſcripta (liber ipſe enim proſa eſt compoſitus) excerpſit ediditque Ughellus Tom. VI. Italiæ ſacræ pag. 76. (edit. novæ p. 54.) Vide & Tom. IV. pag. 878.

PETRUS *Niger*, ſupra pag. 406.

Cœnobii S. PETRI *in Nigra Sylva* dotationes editæ à Joanne Friderico Schannat in collectione prima Vindemiarum litterariarum, Fuldæ 1723. fol. pagina 160--164.

PETRUS *è Nongento* Normannus Gallus, Theologus Pariſ. circa A. 1404. Scripſit in Magiſtrum Sententiarum: Scholaſtica Quodlibeta. Quæſtiones Ordinarias

narius libris II. Sermonum libros III. Vide Possevinum, Alegrium pag. 325.

PETRUS Augustinianus *Novæ Civitatis* in Latio Episcopus circa A. 1410. supra *Petrus Bruniquelli.*

PETRUS *Novariensis* de quo Petrus Lucensis ad A. 1184. *Eodem anno & tempore floruit Magister Petrus Novariensis qui fuit Parisiensis Episcopus, scriptor* sententiarum Theologiæ, *in quibus continetur tota profunditas Scripturæ sacræ.* Hic est *Petrus Lombardus* de quo supra pag. 777.

PETRUS *Olai*, Monasterii Alvastra Ord. Cisterc. in Ostrogothia Prior, *Revelationes S. Brigittæ*, ex Svecico vertit Latine. Vide Bzovium ad A. 1378. num. 41. & quæ supra Tom. 1. pag. 767.

PETRUS *de Osma*, *Oxomensis*, infra, *Uxamensis.*

PETRUS *Ostiensis*, cujus lucubrationem in Codice Regio Paris. 895. obviam memorat Cangius, non diversus ut puto à continuatore Chronici Leonis Ostiensis, Petro Monacho Casinensi & Ostiensi Diacono, de quo supra, pag. 745. seq.

PETRUS *Padubanensis*, corrupte pro *Aponensi.*

PETRUS

PETRUS *Paludanus*, Ordin. Prædicat. defunctus A. 1342. de quo S. Antoninus Tom. 3. summæ histor. pag. 681. Trithemius cap. 582. Natalis Alex. Tom. 7. pag. 155. seq. Henricus Warthonus ad Caveum A. 1330. &c. Vide supra pag. 571.

PETRUS *Pannonius*, qui PAULUS aliis, vide supra pag. 643.

PETRUS *Parens*, Marci F. nobilis Florentinus & inter Magistratus ab A. 1482. ad A. 1501. Latine quæ scripserit non comperi: sed *Memorias* ejus *Historicas* ab A. 1476. Italica lingua compositas & manu auctoris exaratas duobus Voluminibus in Bibliotheca Strozziana, laudari video in Diario Eruditorum Italiæ Tom. XXVIII. pag. 228.

PETRUS *Parisselli*, Monachus S. Germani de Pratis, cujus *Sermones* in Bibliothecæ Sangermannensis Codice 396. evolvit Cangius.

PETRUS *Parochia* sive *Parochianus* Gymnasiarcha Grammaticorum in Collegio Navarrico Parisiensi ab A. 1395. ad 1406. cujus tractatum *de Constitutione Nominum & Verborum* Manuscr. in Biblioth. Cœnobii S. Victoris Paris. memorat Jo. Launojus in historia Gymnasii Navarrei pag. 462.

PETRUS *Passerinus* Utinensis scripsisse apud Vossium pag. 531. Cangiumque traditur *diarium rerum Forojuliensium* ab A. 1258. ad 1356. (1348.) Manuscr. apud illustrem Fontaninum. Sed verus auctor JULIANUS Canonicus Civitatensis. Vide diarium eruditorum Italiæ Tom. IX. pag. 157.

PETRUS *Pateshullus* Anglus Augustinianus, Theologus Oxoniensis circa Annum 1390. Wiclefi secutus partes scripsit *Postillationes S. Scripturæ. Super IV. libros Sententiarum. Contra hæreticos. Determinationes Theologicas. Sermones* ad Clerum, Populumque. Vide Lelandum cap. 437. Pitseum pag. 555. Elssium p. 580. sed & Baleum VII. 2. qui eidem tribuit lucubrationes alias flammis traditas, *Vitam fratrum mendicantium* sive acerbissimum opus super Hildegardis Prophetia, contra fratres mendicantes. *Defensorium Armachani*, sive Defensorii Curatorum à *Richardo* Radulphi F. Archiepiscopo Armachano mendicantibus oppositi: *Novam cantilenam. Lamentationes fratrum. Ritus natalitios. De flagitiis Augustinensium. De nequitiis Dominicanorum. Mandata Legis Evangelicæ. De desolatione Ecclesiæ.*

PETRUS

PETRUS *de Paulo*, Patricius Jadrensis in Dalmatia, de cujus *Memoriali* supra pag. 643. ubi vitiose *Paulus de Paulo* excusum.

Paulus Monachus S. PETRI *in Valle*, supra pag. 644.

PETRUS *Paulus Vergerius*. Duo hoc nomine. Infra VERGERIUS.

PETRUS *de Pennis* Aprutinus, Ordinis Prædicatorum, scriptor libri inter Codices Baluzianos in Regia Paris. cui titulus: a) *Memoria continens modum recuperandi terram sanctam, scripta post electionem Gregorii X.* dividitur capitibus XXII. quibus comprehendi potest terra sancta & videri quare deperditi fuerit, & qualiter recuperari possit. Gregorius X. electus A. 1271. Palæstina amissa A. 1268. Constat igitur de Petri hujus ætate, quem præter rem ad A. 1330. alii, alii ad A. 1531. referunt, propius vero qui cum Toppio ad A. 1242. Cætera ejus scripta sunt: b) *Liber contra Judæos, nomine Thalmoth* (Talmudis assertores) divisus in XV. capita & tractatus *contra Alcoranum & Machometum*, capi-

a) Jacobns Echardus Tom. 2. de scriptis Dominicanor. pag. 337.

b) Id. Tom. 1. pag. 369.

capitibus itidem XV. uterque partis octavæ instar additus PETRI *Suberti* operi de visitatione Episcopali, seu de cultu vineæ. Tractatus *de notitia Verbi incarnati*, capitibus XXV.

PETRUS *de Perpiniano* dictus *de Riu* sive *de Rivo* Catalanus, Carmelita sub initia seculi XIV. scripsit *in Psalmos Davidis. In IV. libros Sententiarum. Quæstiones Sententiarum* libris II. *Sermones* varios. Vide Trithemium cap. 559. Nic. Antonium lib. 9. Biblioth. veteris Hispaniæ cap. 2. Tom. 2. pag. 80. Alegrium &c.

PETRUS de S. Joanne, *Pictaviensis*, Monachus & Prior major claustralis monasterii SS. Petri & Pauli Cluniacensis, de cujus scriptis quibusdam, versu & prosa in laudem Magistri sui, qui A. 1156. diem obiit, *Petri Mauricii* Abbatis Cluniacensis dictum supra pag. 753. 756. 757. Exstant præterea in Andreæ du Chesne Biblioth. Cluniacensi pag. 615. carmen elegiacum in laude triumphi ejusdem Abbatis Romæ habiti contra *Pontium* & *Pontianos*, qui eum Abbatiali dignitate extrudere moliebantur & pag. 615. aliud breve, quando ad Ajam Insulam transfretavit. Et tria alia, pagina 617. seq. versibus hexametris: Adversus Barbarum. Epitaphium *Gelasii Papæ II.* defun-

defuncti A. 1119. & Epitaphium *Adefonsi* Episcopi Salmanticensis qui eodem anno ex Concilio Remensi redux diem obiit. De *summa Historica Bibliæ* quam Huldricus Zwinglius junior, a) Novi Testamenti in Schola Tigurina Professor edidit Tiguri 1591. fol. cum libro de justificatione per fidem, ad Hebræos IX. & continuatione summæ illius à Julii Cæsaris Imperio ad sua producta tempora libris IV. Vide Oudinum Tom. 2. pag. 1274.

PETRUS *Pictaviensis*, Petri Lombardi discipulus, propter subtilitatem ingenii cum eodem Lombardo, Abælardo & Gilberto Porretatano quatuor Galliæ labyrinthis b) accensitus: Lombardi successit per annos fere quadraginta Theologiam docuit Parisiis, & ex Cancellario post Petrum Comestorem Parisiensi senex denique Archiepiscopus ab A. 1201. Ebredunensis

a) Filius hic Huldrici Zwinglii Pastoris ad Prædicatores Tiguri ab A. 1568. ad 1571. quo apoplexia obiit: Huldrici vero Zwinglii, Reformatoris A. 1531. ætat. 49. defuncti nepos. Vide Hottingeri scholam Tigurinam pag. 190. ubi *Petrus* ille præter rem *Pictaviensis Episcopus* appellatur.

b) Vide supra in *Gualteri S. Victoris*, Tom. 3. pag. 345.

dunensis, diem obiit A. 1205. De quo præter Claudium Hemeræum de Academia Paris. pag. 115. Bulæus Tom. 2. pag. 767. atque Oudinus Tom. 2. pag. 1499. seq. Scripsit *quinque libros Sententiarum* ad Gvilelmum Senonensem & postea A. 1175. Remensem Archiepiscopum. Prodiere Paris. 1655. fol. edente Hugone Mathoud Benedictino S. Mauri. Ab his diversus *Commentarius* adhuc ineditus *in Magistrum sententiarum* de quo Oudinus T. 2. pag. 1501. Albericus in Chronico pag. 441. memorat etiam ejus *Sermones*, *Distinctiones* & *Postillas*: additque eum *pauperibus condolentem Clericis excogitasse arbores historiarum Veteris Testamenti in pellibus depingere, & de vitiis & virtutibus similiter disponere. De distinctionibus in Psalterium* & *allegoriis super Vetus & Novum Testamentum*, *Sermonibusque per anni Circulum*, & notulis excerptis ex ejus Sermonibus, & *Summa de mysteriis incarnationis CHristi*, laudatum Oudinum consulere juvabit.

PETRUS *Pictaviensis*, Canonicus S. Victoris Paris. & Cantor, defunctus Anno 1197. de cujus *Pœnitentiali* atque aliis scriptis supra pag. 742.

PETRUS *Pictor* Canonicus S. Audomari in Artesia circa A. 1200. cujus liber *de Sacra-*

Sacramento Altaris verſibus leoninis compoſitus exſtat Manuſcr. in Biblioth. San Germanenſi Cod. 658. Incipit:

Omnibus in factis, conceptis ſive peractis
Debet præponi DEUS humanæ rationi &c.

Cap. 1. *Panis in altari Verbi virtute ſacratus*
Fit Divina Caro noſtri medicina reatus &c.

Vide Oudinum Tom. 2. pag. 1725. ſeq.

PETRUS *de Pilichdorf* ſive *Pilichdorſius* Germanus, Doctor & Magiſter, Theologiæ Profeſſor A. 1444. ſcripſit *Obviationes S. Scripturæ, contra errores Waldenſium:* inter alia teſtatus *) mille amplius ex illis infra ſpatium duorum annorum ad Catholicam fidem fuiſſe converſos: & librum *contra Pauperes de Lugduno.* Priores integras, & poſterioris fragmentum edidit Jac. Gretſerus cum Luca Tu-

*) Cap. XV *Quare non perſtitiſti cum Ovibus in Thuringia, Marchia, Bohemia, Moravia, ubi ex DEI gratia jam infra ſpatium duorum annorum citra mille perſonas heretici Waldenſes ad fidem Catholicam ſunt converſi? Quare non venis ad Auſtriam, & Ungariam, ubi ſpes eſt Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis plures item quam mille perſonas ſuorum credentium fore de fancibus Leviathan extrahendos!*

ca Tudensi contra Albigenses, Reineroque & Anonymo contra Waldenses. Ingolstad. 1612 4. unde recusi Tom. XXV. Biblioth. Patrum Lugd. pag. 277. 299. & inter Gretseri opera Tom. XII. parte 2.

PETRUS *Pirchenwart*, clarus sæculo XV. maxime in Universitate Wiennensi. Diversa ejus opuscula in Austriæ Bibliothecis Manuscripta exstare testis est V. C. Bernardus Pez T. 3. anecdotor. parte 3. pag 630 plura de illis dicturus alibi, nisi mors superiore anno cum magna harum litterarum jactura eum rebus humanis abstulisset. Ex Codicibus monasterii Benedictoburani ibidem memorat tractatum sive Sermonem *de Corpore Domini.* Incip. *De venerando Eucharistiæ Sacramento & ejus digna sumtione.*

PETRUS *Pisanus*, scriptor *Vitæ Paschalis II.* Papæ A. 1118. defuncti, cujus viguit temporibus, editæ à Papebrochio in propylæo ad Acta Sanctorum Maji p. * 202--207.

PETRUS *Pistoris*, Canonicus Regularis Augustinianus in Viridi Valle prope Bruxellam, defunctus A. 1440. non diversus ut videtur à PETRO Bruxellensi de quo supra pag. 738. Scripta quæ apud Vale-

Valerium Andream pag. 752. Petro Pistoris tribuuntur, ſunt: *de pluralitate Confeſſariorum in regimine Monialium non admittenda. De differentia venialium peccatorum & mortalium. De triplici via ad DEUM.*

Magiſter PETRUS *de Ponte*, cœcus, Brugenſis, ſub typographiæ initia in 12. edidit libellum Grammaticarum Obſervationum, & exceptionum à regulis Grammaticis quem inſcripſit *de regulis congruitatum & earum limitibus.*

PETRUS ordinis *Prædicatorum*, Provincialis Franciæ ſcripſit *Sermones* de Dominicis & feſtivitatibus fere per totum annum, quibus multi utuntur usque hodie. Hæc de eo Henricus Gandavenſis cap. 41. cujus Petri Sermones, perperam confuſi à nonnullis cum PETRO *de Riga*, adhuc ſupereſſe Manuſcriptos in variis Bibliothecis teſtatur Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 117. differens de PETRO *Remenſi*, ad A. 1245.

PETRUS *Præmonſtratenſis*, ſupra, *Petrus de Lutra.*

Frater PETRUS de Umezow, *Pragenſis*, Theologiæ Profeſſor. Prædicator Monaſterii S. Clementis: Hujus *revocatio, recognitio & proteſtatio* facta Pragæ A. 1417.

Sabbato ante Dominicam Oculi, in Collegio Caroli, coram tota Universitate Studii Pragensis, & in præsentia Scabinorum & Consulum ac Communitatum omnium Civitatum Pragensium exstat inter Joannis Hussi Opera Tom. 2. pag. 365. seq.

PETRUS *Prior* S. Joannis Senonensis sub Ludovico VI. Galliæ Rege circa A. 1118. cui Cangius tribuit historiam Francorum abbreviatam, quam supra pag. 730. sub PETRO Bibliothecario referre me memini.

PETRUS Remensis *Prior* Provincialis fratrum Prædicatorum Franciæ seculo XIII. vergente, scriptor *Sermonum* de tempore & de Sanctis, laudatus Trithemio cap. 471. idem ut videtur de quo supra pag. 805. Sermones illos Manuscriptos memorat Sanderus pag. 128. Biblioth. Belgic. & parte 2. pag. 166. ubi perperam excusum *Petri Remenarii sermones de festis.*

PETRUS *Quesvellus* Anglus, Theologus & Jurisconsultus Ordin Minor. in Cœnobio Norvicensi Sec. XV. scripsit teste Pitseo pag. 890. *De iis, quæ ad Jus & Judicium spectant, ordinate dirigendis. Directorium Juris* in foro Conscientiæ & Judi-

Judiciali, *) libris IV. *De summa Trinitate & fide Catholica* & *de septem Sacramentis: De iisdem Sacramentis ministrandis & accipiendis*: & *de criminibus quæ à Sacramentis impediunt, & de pœnis iisdem injungendis.*

PETRUS *Ravennas*, idem cum *Petro Chrysologo* de quo supra Tom. 1. pag. 1057. seq.

PETRUS *Raimundi*, de Insula grassa, Gallus, Carmelitarum ab Anno 1343. ad 1355. Generalis scripsit *in IV. libros Sententiarum.* Vide Trithemium cap. 603. Alegrium pag. 292.

PETRUS *Ransanus* sive *Ranzanus* nobilis Panormitanus, Siculus, Ord. Præd Siculæ Provinciæ præfuit ab A. 1457. Episcopus Luceriensis ab A. 1478. inde ad Matthiam Corvinum Hungariæ Regem legatus per triennium, diem obiit A. 1492. de quo diligenter ut solet Antoninus Mongitor Tom. 2. Biblioth. Siculæ pag. 155. seq. & Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 876. seq. ex quo notitiam scriptorum ejus referre placet.

*) *Volumen ingens, & stylus præter Juristarum consuetudinem elegans* judice Waddingo pag. 288. qui evolvit in Biblioth. Vaticana & Franciscanorum Toletana. De aliis Codicibus Manuscriptis vide Oudinum Tom. 3. pag. 1168.

1. *Commentarius de Rebus Hungaricis* Matthiæ Corvino Hungariæ regi nuncupatus, dum apud eum regis Siciliæ Ferdinandi legationem obiret. Ex auctoris Cod. Manuscr. typis prodiit cum aliis Rerum Hungaricarum scriptoribus Joannis Sambuci, Tirnaviensis, viri eruditissimi curis & studio, Viennæ Austriæ 1558. fol. Tum postea curante Joanne Bongarsio, Francof. ad Mœnum, typis Vechelii 1600. fol. Quod opus Sambucus epistola ad Maximilianum regem p. 200. prolixe sic commendat: *Hic vero auctor Ranzanus per indices quosdam regum à Beatrice sibi Viennæ datos ex iisdem unde Bonfinius sua descripserat, ita deduxit, ut qui de rebus Hungaricis aliquid prodiderunt, nulla ex parte sit postponendus. Etenim hac brevitate cuncta eleganter est complexus, ac nihil quod in historia requiritur, uspiam omisit. Atque hoc nomine hic scriptor vel præcipue cognoscendus, quod aliqua in Bonfinio vel interrupta vel mendosa librariorum incuria cum sint, hinc omnium admoneri, & non parum ad sinceram & integram veritatis cognitionem juvari queamus. Non idcirco tamen Bonfinius ipse negligendus, qui amplissime res quoque externas prosecutus est, sed ob brevitatem hic etiam commendabilis, & in quibusdam omnino præferendus. Qui cum diu latuisset (uti adhuc*

huc reliqua ejus desiderantur, quippe qui annales omnium temporum alios LX. *&* *hunc* LXI. *& ultimum reliquerit) à me opera quorundam amicorum denique lucem aspicit, dignus qui ante Bonfinii natalem apparuisset.* Quæ ex Sambuco refert Sigismundus Ferrarius Ord. Præd. *Hist. prov. Hung.* p. 454. Non omittendum etsi ex iisdem fontibus tam Ranzanus, quam Bonfinius suos ediderint commentarios, neutrum ab altero accepisse, siquidem æquales erant, licet Ranzanus paulo senior mortuus anno 1492. cum Bonfinium ad 1495. pervenisse narrent. Indice XXVII. Ranzanus ait se Romæ adfuisse, cum jussu Nicolai V. à purpurato Cardinalium senatu solemniter & magnifice Joanni Huniadi parentatum est anno 1456. Hos vero indices XXXVI. nam cæteri sunt Sambuci, scribere se testatur anno 1488.

2. *Volumina* IV. *grandiora de omnibus scientiis tam practicis quam speculativis, de Geographia etiam & Historia stylo suavi & comto,* quæ *vidi ego Panormi cum essem,* inquit Leander Albertus. Sic ex eo refert Vallius pag. 154. citans ejus opus *descritione dell' Isole apertinenti all' Italia*, ubi de Panormo. Quam descriptionem Manuscriptam viderit Vallius, cum typis non prodierit. Ejus geogra-

 phiam

phiam citat Cæſar Ripa in Iconologia pag. 284. ubi de imagine Calabriæ.

Vita S. Vincentii Ferrerii confeſſoris ordinis Prædicatorum libris V. Hanc Surius ſtylo innovatam de more & interpolatam ſuis Menæis inſeruit, ſed Henſchenius & Pappebrochius in Actis SS. Tom. 1. April. pag. 482. ad diem V. qualem Ranzanus edidit, & ſervato primigenio ſtylo repræſentant ex Cod. Manuſcr. Ultrajectino membraneo antiquo, monentes tamen integrum non eſſe, cum liber IV. qui prolixiſſimus eſſe deberet, breviſſimus ſit, quinti vero libri ſolum adſit initium. In Ebracenſi celebri inter Bambergam & Herbipolim monaſterio cent. 2. num. 100. olim aliud ab ipſis viſum fuerat ejuſdem vitæ exemplum, ſed poſt annos 12. cum ſibi deficientia ex eo mitti poſtulaſſent, quacunque adhibita diligentia non eſt inventus deſignatus Codex. Diligentiæ Dominicanorum vel Romanorum vel Panormitanorum eſt, quæ huic operi deſunt, ſi apud ſe habeant, ſupplere. Hanc vitam ſcripſit anno 1455. Luſitanus quidem edidit in collectione vitarum SS. ordinis, ſed qualem in Surio reperit.

Item *Carmen Heroicum* 123. *verſuum in laudem S. Vincentii dicti.* Manuſcr. Florentiæ

rentiæ in Dominicanor. S. Marci Bibliotheca viderunt præfati Henſchenius & Papebrochius, & laudat loc. cit. pag. 478. num. 2.

Officium ejusdem ſancti canonicum, quod in Ordinis Breviariis habetur, Ranzani opus exiſtimavit Vallius citatus pag. 154. ſed manifeſte fallitur, cum ſit Martialis Auribelli, magiſtri ordinis XXIX. Vide ſis Jac. Quetif T. 1. p. 1811.

4. *Vitæ S. Barbaræ Virginis & Martyris*, teſte Hyacintho Montalto in Hiſtoria Sicula ordinis Prædicatorum Manuſcr. Sic refert Antoninus Mongitore.

5. *Commentarius de antiquitate, primordiis & progreſſu urbis Panormi.* Quod opus à Franciſco Baronio à Manfredis citatur in ſuo libro *Majeſtas Panormitana* inſcripto pag. 9. & à Rocho Pirro frequenter in *Sicilia ſacra*, ejusque exemplar Manuſcr. apud D. Abbatem *Laſarina* virum eruditum Panormi ſe vidiſſe teſtatur T. 1. p. 55. & 218. ſervatum. Aliud ejusdem operis exemplum exſtare in Bibliotheca Monachorum Caſſinenſium S. Martini de Scalis ad Panormum teſtatur Antoninus Mongitore. Rurſus aliud item Manuſcr. in 4to Latine & Italice ab auctore ſcriptum apud Vincentium Auria Panormitanum ſervatum.

6. De

6. *De laudibus Lucerinæ civitatis commentarius* laudatur ab Ughello *Ital. Sacr. T. VIII. pag.* 462. Meminerunt etiam Leander Albertus, Altamura & Paciuchellus Ord. Præd.

7. *Oratio in funere regis Hungariæ Matthiæ Corvini, ſub finem Aprilis A.* 1492. *recitata apud Albam Regiam.* Servata forſan inter plures ejusdem *Orationes*, quas Manuſcriptas in celebri Sambuci laudati Bibliotheca haberi teſtatur Simlerus in ſua Geſneri Bibliotheca aucta, ſed & plures ejusdem ſcriptoris orationes.

8. *Triumphus carmine elegiaco ad Antonium Panormitanum.* Laudat idem Antonius in ſuis Epiſtolis editis cum Epiſtolis Ferdinandi regis pag. 354. Meminit ipſe Ranzanus operis mox recenſendi tomo VIII. lib. XLI. ubi plures hujus carminis verſus refert. Addit Mongitorius Ranzanum poëtica claruiſſe gloria, & aliquot ejus elegias indentidem inter ejus Annales mox laudandos occurrere, ac etiam in commentario ſupra num. 5. indicato de origine Panormi, quædam etiam ejus carmina haberi apud Pirrum notit. Eccleſ. Panorm. & apud Vincentium Littaram de rebus Nettinis pag. 34.

9. *Opus*

9. *Opus grande Annalium omnium temporum.* Opus, inquit Mongitorius, egregium & multa eruditione refertum in octo permagna volumina Manuſcripta in fol. diſtributum. Continet libros ſexaginta & unum, in quibus nationum omnium ac temporum hiſtoriæ deſcribuntur. Ex his ſuas multi ſcriptores hiſtorias locupletarunt, huicque auctori multum ſe debere agnoſcit Leander Albertus, plurimumque luminis in deſcriptione regionum Italiæ & vicinarum accepiſſe, quem adeas in *Puglia piana fra terra Apuglia Daunia nella Capitinata.* De his Annalibus ſic cenſet Thomas Fazellus in Hiſtoria Sicil. Decadis I. lib. VIII. circa finem: *Scripſit Ranzanus Annales omnium temporum, quod opus morte præventus non complevit, quod his ejus verbis in libro* XL. *conſtat,* „Gerborum, inquit, inſulam pons quidam lapide ſtructus, turribus altis munitus continenter conjungebat. Fuiſſe vero eum pontem ſtructum à Siculis conſtat, quo tempore eorum illi incliti reges à Normandorum ſanguine ducti, Tuniſienſes reges variis cladibus afficiebant, Aphricæque partem poſſidebant.“ *Et paulo poſt*: „In Aragonia, inquit, & in Sicilia atque in cæteris regnis, quorum ſum mentionem facturus.

ćturus." *Hæc ille, & cum in decem aliis, quos postea tantum scripsit, libris, neque Hispanorum neque Siculorum regum, nec eorum provinciarum meminerit, opus eum non perfecisse constantissimum est. Scripsit etiam de ædificatione Panormi opusculum quod exstat.* Hactenus Fazellus, qui in opere Ranzani quinquaginta tantum libros agnovisse videtur. Verum hæc à Fazello nimis præcipiti judicio prolata contendit Mongitorius, qui octo grandiora Ranzani volumina in Bibliotheca cœnobii S. Dominici, Panormi servata pluries vidit & evolvit, & in iis non quinquaginta libros tantum, sed sexaginta & unum contineri asserit, auctoremque historiam revera ad umbilicum perduxisse: quam scilicet in primo volumine ab origine mundi exorditur, & in sequentibus ad octavum usque continuata annorum serie ad annum MCCCCXLVIII. deducit, in quo opus complevit. Ex quibus Caveum in Histor. litter. & eum excipientem Olearium in Bibl. Script. Litter. Eccles. emendabis, qui sex libris opus Ranzani coarctari putarunt.

Non omittendi *Libri Chorales officii Divini juxta ritum Ordinis Prædicatorum elegantissimi*, quos in usum Ecclesiæ suæ Lucerinæ scribi jusserat, cum suis clericis ut ritum Dominicanor. sequerentur, per-

persuasisset: hos vero cum juxta concilii Tridentini decreta ritum Romanum assumsit illa Ecclesia, à capitulo Lucerino emerunt Dominicani Venusini, quibus & etiamnum utuntur teste Altamura ad A. 1492. ubi de Ranzano. De eo præter citatos agit etiam Toppius in Bibl. Neapol. contendens etsi Panormo oriundum, natum tamen Neapoli: at reluctatur non solum Leander Albertus suppar, diserte asserens Panormi primam lucem vidisse, sed & Antonius Mongitore in Biblioth. Sicil. fassus tantum adolescentem Neapolim missum, ubi in arte rhetorica Thomam Pontanum, Magistrum audivit, ut ipse Ranzanus testatur Analium Tom. VIII. lib. XLI. ubi sic habet: *Thomas Pontanus per idem tempus in eadem urbe publico conductus salario in magna frequentia magnopere omnium favore rhetoricam docuit, à quo bienno ipse institutus sum.* Hactenus Jacobus Quetif.

PETRUS *Remensis* Ordin. Præd. in Gallia ab A. 1224. Provincialis atque inde A. 1242. Episcopus Aginnensis sub metropoli Burdegalensi. Vide laudatum Quetif Tom. 1115. seq. Scripsit *glossas super Bibliam totam* compendiosum opus, & *Sermones* de Dominicis & festivitatibus fere per totum annum.

PETRUS *de Riga*, cum superiore & cum Petro Comestore neutiquam confundendus, Cantor & Canonicus Remensis ab A. circiter 1170. defunctus Anno 1209. Vide Alberici Chronicon pag. 450. & Bulæum histor. Academ. Paris. Tom. 3. pag. 52. Hujus sunt *libri Biblici* historico allegoricoque sensu a) propemodum omnes *carmine redditi*, hexametro alii eoque rhythmico, ut *Canticum Canticorum*, *Lamentationes Jeremiæ*, *liber Jobi* & *Actus Apostolorum*: cæteri elegiaco. b)* Opus hocce quod *Auroram* auctor inscripsit, maximam partem adhuc ineditum, sed Manuscr. superest in variis Bibliothecis Germaniæ, Angliæ, Galliæ, Italiæ ut notavi in prolegomenis ad librum Tobiæ pag. 27. seq. atque monuit Polycarpus Leyserus qui de hoc opere præ cæteris consulendus in historia poëseos medii ævi pag. 692. seq. Editionem ejus molitis Caspari Barthio, Chri-

a) Henr. Gandavensis cap. 22. Trithemius cap. 388.

b) Gvilelmus Brito præf. Philippidos:

Si tibi, Petre Riga, vitium non esse putavi
Ubere de Legis occultos sugere sensus,
Quos facis ut levibus verbis elegia cantet,
Fortia facta virum numero breviore coarctans
Quæ potius pede Mæonio referenda fuerunt &c.

Christiano Daumio, Andreæ Rivino, & Casimiro Oudino, fata intercessere. Exstat autem Manuscripta hæc metaphrasis in Bibliothecis duplex, una qualis à Petro ipso profecta fuit: alia qualis superstite adhuc Petro sed ætate provectiore interpolata est ab ÆGIDIO *Parisiensi*, de quo dicere me memini supra T. 1. p. 54. Solam primum *Genesin* Petrus petitionibus amicorum illustrandam sibi sumserat, ut constat ex ejus præfatione, quam ex MS. Heilsbronnensi vulgavit V. C. Jo. Lud. Hockerus in notia MSS. illius Bibl. p. 3. *Frequens sodalium meorum petitio, cum quibus conversando florem infantiæ exegi, ut librum Geneseos stilo metrico depingerem, & inde aliquas Allegorias elicerem, instanter persuasit. Ad hanc fateor suasionem animus meus in dubio pependit, incertus an scriberet an obmutesceret. Vires enim ingenii tanto operi minime sufficere considerabam. Sed alia de parte petitioni sodalium obviare formidabam. Neque enim fas erat offendere illos, cum quibus in scholis ab infantia conversatus sum, cum quibus Grammaticæ libros percurri, & Ciceronis aureos flores legi, & elegi, & Labyrinthum Aristotelis non filo Dædali sed Filio DEI duce introivi aliquantulum, inspexi, sed non penitus introivi. Assidua ergo sociorum prece vel potius fraterna caritate*

ritate devictus, opus injunctum arripui, cogitans historiam Genesis versibus texere, studensque de ipsa aliquas allegorias elicere, tanquam nucleum de testa, granum de palea, mel de cera, ignem de fumo, medullam de ordeo, vinum de azymo. In quo opere ita studui desudare, ut videar quadam consonantia sibimet concordare, scil. Christi margaritam cum Moysi adamante, flores Ecclesiæ cum herbis Synagogæ, aurum Christianorum cum ferro Judæorum, legem novam cum lege antiqua, molam cum mola, rotam cum rota. Porro visum est mihi etiam huic libello juxta operis tenorem hoc nomen congruenter imponere: AURORA. *Nec immerito. Sicut enim Aurora terminum nocti imponit, principiumque Diei adesse testatur; Sic & libellus iste tenebras umbrarum & veteris legis obscuritates discutiens veritatis fulgore & allegoriarum scintillulis micantibus totus refulgeat. Vel ideo certe tam clari nominis majestate hanc paginam insignivi, quia sicut angelus, teste historia quam percurro, post luctamen nocturnum locutus est ad Jacob;* dimitte me: Aurora est, *sic & ego post luctamen & laborem, quem in hoc opere exercui, quodammodo libellum meum ejusdem verbo allocutus sum,* dimitte me, aurora est, *quasi dicatur, finem impono huic operi, quia figuras & umbras explicui, & verita-*

tis

tis fulgor patenter illuxit. Alios prologos à laudato Leyſero in lucem datos prætereo, apud quem pag. 697. ſeq. etiam Variæ lectiones ex Codicibus Helmſtadienſibus habentur ad metaphraſin *libri Eſtheris* quam dederat Barthius XXXI. 15. Adverſariorum; atque pag. 727. ſeq. ſingularia quædam ex apocryphis traditionibus à Petro adjecta. Sed laudandus idem quod pag. 705--727. edidit memoratam quoque Trithemio *recapitulationem utriusque Teſtamenti*, verſibus elegis 526. per diſtinctiones XXIII. λειπογράμματον, ita ut in prima nullum occurrat A. in altera nullum B. ſicut in in Fulgentio ſine litteris, de quo dixi ſupra Tom. 2. pag. 656. Qualis ſit liber *de Grammatica*, de quo Trithemius, vel *Speculum Eccleſiæ* ſcriptum carmine, quod manu exaratum exſtat in Angliæ Bibliothecis, dicet qui viderit & evolverit.

PETRUS *Ripponenſis* Canonicus in agro Eboracenſi circa A. 1190. ad Galfredum Eboracenſem Archiepiſcopum ſcripſit *de vita & miraculis S. Wilfridi* Archiepiſcopi Eboracenſis, defuncti A. 711. & Ripponæ in monaſterio, quod ipſe condiderat, ſepultus. Vide Baleum III. 33. Pitſeum pag. 257.

PETRUS *Rogerius*, ſupra CLEMENS VI. Papa T. 1. p. 1107. & GREGORIUS XI. T. 3. p. 277.

PETRUS *de Rosenhaym, Monachus Mellicensis, qui Bibliam metrice composuit*, A. 1464. traditur diem obiisse in necrologio monasterii B. Mariæ Virginis, vulgo ad Scotos Viennæ Austriæ, in V. C. Hieronymi Pez Tom. 1. scriptorum rerum Austriacarum pag. 699. Plura de hoc Petro, Priore Mellicensi in Austria Ordin. Bened. dicturus fuit vir alter celeberrimus Bernardus Pez, quem superiore Anno 1735. hisce litteris ereptum vehementer dolemus, in Bibliotheca quam paravit Benedictina. Idem Tom. 2. Biblioth. asceticæ p. 81--94. edidit *sermonem* ejus circa A. 1432. habitum *de statu vitæ monasticæ sui temporis*, neque plures ex sermonibus illius variis Trithemio cap. 739. de S. E. & II. 537. illustr. Benedictin. & de luminaribus Germaniæ cap. 160. laudatis profitetur se in Bibliothecis sive Bavaricis sive Austriacis potuisse reperire. Cætera quæ Trithemius memorat Petri scripta sunt: *Opus metricum*, Nicolao Dünckelspule rogante scriptum ad Dominum Brandam Cardinalem S. Clementis, Legatum Apostolicum in Austria, super totius Bibliæ capita: *Roseum memoriale Divinorum.* Incip. *Astripotens cœlum terram.* Deinde *Historia temporum notabilis.*

Magi-

Magister PETRUS *de Rubeis* de Senis, Augustinianus *vir magnæ sanctitatis atque doctrinæ, qui & Logicam & Philosophiam & Sacram paginam interpretatus est optime. Super* de Civitate DEI *& aliis pluribus* B. Augustini *operibus commentarios egit.* Super totam Bibliam *expositionem dignissimam confecit.* Super IV. libros Sententiarum *scripsit. Gratis pro DEO libenter docebat, imo pauperibus Studentibus de suo subveniebat patrimonio; Divinis operibus semper intentus.* Hæc ad A. 1456. auctor Chronici Oldenburgensium Archicomitum apud Meibom. Tom. 2. pag. 178. Vide & infra, PETRUS *Russus.*

PETRUS *Russellus* Anglus, Theologus Oxon. chordigerorum sive Ord. Minor. in Anglia primas circa A. 1410. cujus Commentarios *in utramque Epistolam Petri* laudant Lelandus cap. 510. Baleus XI. 30. Pitseus pag. 590. Waddingus pag. 289.

PETRUS *Russus* Senensis, Philosophus insignis, auctor continuationis *historiæ Senensis* à JOANNE Bandino de Bartholomæis ab A. 1402. productæ usque ad A. 1422. & à FRANCISCO Thomasio ejus pronepote peractæ usque ad A. 1468. Edidit celeberrimus Muratorius in limine to-

ne tomi XX. thesauri scriptorum Italiæ Mediolan. 1731. fol. Hunc Russum autem, de quo Hubertus Benvoglientus Patricius Senensis præf. ad ejusdem thesauri tomum XV. non diversum putabis a PETRO *de Rubeis*, de quo paullo ante.

PETRUS *Salpinus* infra, *Petrus Vusatensis*.

PETRUS *Sanctofidensis* sive *de Sancta Fide* Anglus Doctor Paris. atque redux in Angliam Carmelita alumnus Nordovicensis cœnobii defunctus 8. Nov. A. 1452. Ejus scripta: Commentarii *in priorem S. Petri Epistolam*, *Concionum*, *Determinationum*, & *Quæstionum* libri. Vide Lelandum cap. 398. His apud Baleum adjunguntur *in posteriorem Petri* lectiones XXXVIII. *Breviarium Sententiarum*, *Præconia Petri Lombardi. Alphabetum Theologiæ. Placita Theologica. Pro sua inceptione. Sermones capitulares.* Pitseus pag. 648. addit etiam *Commentarios in omnes Epistolas Pauli.* Ex Pitseo Alegrius pag. 353.

PETRUS *Sarnensis*, sive Vallis Sarnaji seu Cernaji (*des Vaux de Cernay*) Monachus Ord. Cist. in finibus diœcesis Carnotens., & Parisiensis, *) scriptor *historiæ Albigensium & belli sacri contra eos* A. 1209. *suscepti* Duce & Principe Simone de Monteforti, quam auctor dicavit Innocentio III. Edidit

*) Sammarthani Tom. IV. pag. 901.

dit primum Nicolaus Camusatus, Canonicus Trecensis, Trecis 1615. 8. deinde collatam cum Manuscr. Martini Marierii, Monachi S. Martini Parisiensis, Franciscus du Chesne Tom. V. scriptor Francor. pag. 554--665. sed & Bertrandus Tissier in limine tomi VII. Biblioth. Cisterc. editi A. 1669. Confer Bzovium ad A. 1199. num. 34. Oudinum Tom. 3. pag. 25. & Carolum Vischium pag. 276. Biblioth. Cisterc. qui Gallicæ versionis facit mentionem, vulgatæ Parisiis 1569. interprete Arnoldo Sorbino, Episcopo postea Nivernensi.

PETRUS *Saxo* sive *de Saxonia* Germanus, Ordin. Minor. Decretorum Doctor, circa seculi XIV. initia, scriptor *summæ casuum Conscientiæ*, & *Sermonum* de tempore & de Sanctis. Vide Trithemium cap. 542. de S. E. & de luminaribus Ecclesiæ cap. 100. Gvil. Eysengrenium pag. 82. Waddingum pag. 289.

PETRUS *Scaliger* sive *della Scala*, Veronensis ab A. 1290. Episcopus Ord. Præd defunctus Anno 1295. scripsit *Postillam Scholasticam in Matthæum*, *in Joannem* & in alios libros Biblicos. *Sermones* de tempore & de Sanctis. Vide Altamuram pag. 19. & *Jacobum Quetif* Tom 1. pag. 417.

PETRUS *Scotus* ſive *Schottus* Argentoratenſis, Juris Utriusque Doctor, Sacerdos & Canonicus S. Petri, qui vix XXXI. annos natus diem obiit A. 1491. non 1499. ut Miræo cap. 495. auctarii traditum. De ejus vita, moribus & ingenio Jacobus Wimphelingius. Ejus *Epiſtolæ* & *poëmata* excuſa Argentorati 1498. una cum *Quæſtionibus variis de rebus ad Conſcientiam pertinentibus*. Inter poëmata eminet elegiacum de *Sanctis Joanne Baptiſta*, *Evangeliſta* & *Chryſoſtomo*. Tum laudes *Joannis Gerſonis* Cancellarii Pariſ. Vide Trithemium de S. E. cap. 875. & de luminaribus Germaniæ cap. 233. Henr. Pantaleonem parte 2. de viris illuſtribus Germaniæ pag. 458. Voſſium pag. 811. H. Warthonum ad Caveum &c.

PETRUS *Sebaſtenus* in Cappadocia Epiſcopus, SS. Baſilii & Gregorii Nyſſeni (non Naziazeni) frater, non Latine ſed Græce ſcripſit, de quo Acta Sanctorum T. 1. Januarii IX. pag. 588. & Caveus ad A. C. 370.

PETRUS Rogerius *Senonenſis* Archiepiſcopus A. 1329. mox Rothomagenſis & ex Cardinali, CLEMENS VI. Papa de quo ſupra Tom. 1. pag, 1107. & Sammarthani Tom. 1. pag. 643. ſeq. Huic

Trithe-

Trithemius cap. 426. tribuit commentarios *in Epistolas omnes Pauli* Apostoli, tum *Sermones*. Video & laudari *Chronicon* ejus ineditum, quod nemo adhuc in lucem protulit.

PETRUS *de Sezaria* Gallicus, Prior & Lector in Ord. Præd. circa A. 1230. cujus relationem *de conversione cujusdam Saraceni* Antoninus Florentinus inseruit summæ suæ Historiarum tit. 23. cap. 10. §. 2. T. 3. pag. 673. seq.

PETRUS de *de Spira* Germanus, Augustinianus circa seculi XV. initia: præter *Sermones* de tempore & de Sanctis scripsit in libros Ethicorum Aristotelis. Vide Trithemium cap. 714. de S. E. & de luminaribus Germaniæ cap. 150.

PETRUS *Stockes* seu *Stoccus* Anglus Carmelita Norvolciensis, Theologus Oxoniensis ab A. 1382. obiit in Cœnobio Norvolciensi Anno 1399. 28. Jul. Scripsit *Præconia S. Scripturæ. Commentarios Bibliorum. Lecturas Scholasticas. Replicationes Lectionum. Lecturam Sententiarum* in quatuor libros Petri Lombardi. *Ordinarias Quæstiones. Conclusiones LIV. Collationes varias.* Contra *Wiclefi* articulos. Defensorum *Occami.* *) Contra *Philip-*

*) Pitseo *Holcothi.*

pum Repingtonum. Contra *Nicolaum Herfordium. De superioritate Cleri.* Vide Baleum VI. 81, Pitseum pag. 565. seq. Alegrium pag. 322.

PETRUS *Studebodus*, infra *Petrus Tudebodus.*

PETRUS Beneventanus, *Subdiaconus* Romanus & Innocentii III. notarius, Anno duodecimo ejusdem Pontificis, Christi 1209. primam publica auctoritate *Epistolarum Decretalium* Pontificum *collectionem* post Gratianum composuit, editam cum aliis collectionibus illustratamque ab Antonio Augustino, Ilerdæ in Hispania 1576. fol. & Parisiis à Carolo Labbeo 1610. fol. Vide Tom. XI. Biblioth. Græcæ pag. 20. seq. atque Oudinum Tom. 2. pagina ultima.

PETRUS *Subdiaconus* Romanus & Monachus Casinensis circa Annum 1120. rogatu Petri Diaconi & Bibliothecarii *passionem B. Marci* versibus adornavit, ut hic ipse testatur cap. 43. libri de scriptoribus Casinensibus.

PETRUS *Sulpinus*, *infra Petrus Vasatensis.*

PETRUS *Swaningtonus*, Lelando cap. 309. *Svanendunus* Anglus, Carmelita, primus ex ordine Heliadum sive Carmelitarum Theo-

Theologiæ Doctor Oxonienſis. Scripſit *in IV. libros Sententiarum* clarus circa A. 1270. atque Baleo IV. 31. teſte, etiam *Lectiones Scripturarum*, & *Quodlibeta* XLVII. & *Ordinarias Quæſtiones.* Eadem Pitſeus pag. 346. Alegrius pag. 266.

PETRUS Bilswardienſis Auguſtinianus in Thabor, Friſiæ Monaſterio, unde Voſſio p. 716. aliisque *Thaborita* ſive *Taboræus*: peritus rei Mathematicæ, ſcriptor *Chronici Brabantiæ Friſiæque* ab A. 1281. ad 1550. è quo profeciſſe ſe fatetur Chriſtianus Maſſæus. Vide Valerium Andream pag. 725. Sweertium pag. 603. ſeq.

PETRUS *de Tarentaſia* de quo ſupra in INNOCENTIO V. Petrus Frizon in Gallia purpurata pag. 41. ſeq. &c.

PETRUS *Salpinus* ſive *Sulpinus*, Toloſanus, Ord. Minor. Epiſcopus in Gallia circa A. 1406. *) *Vaſatenſis*, Dionyſium imitatus ſcripſit de hierarchia Angelica, de hierarchia Eccleſiaſtica, de Divinis nominibus, & de myſtica Theologia. Vide Waddingum pag. 289.

PETRUS *Theanenſis* circa A. 1100. Monachus Caſinenſis, quem inſtitutorem ſuum

*) Sammarthani Tom. 3. pag. 1131.

ſuum & declamatorem inſignem vocat Petrus Diaconus cap. 39. libri de ſcriptoribus Caſinenſibus, laudans ejus Sermones de Septuageſima, de dedicatione Eccleſiæ, de Nativitate Domini, de Epiphania, aliosque quam plurimos.

S. PETRUS *Thomas*, Gallus Vaſco, Carmelita ex Epiſcopo Pacenſi & Cretenſi Archiepiſcopo Patriarcha Conſtantinopolitanus ab Urbano V. A. 1368. pronunciatus diem obiit in Cypro Inſula A. 1366. 23. Januar. Vitam ejus edidit Lucas Waddingus Lugd. 1637. 8. Scripſit librum *de Virginis Mariæ conceptione ejusque excellentiis*. Vide Alegrium pag. 303.

PETRUS *de Thymo*, theſaurarius & Canonicus S. Gudilæ Bruxellenſis, ex cujus *Chronico Brabantiæ* Manuſcr. locum affert Jo. Jacobus Chifletius libro cui titulus: le faux Childebrand pag. 136.

PETRUS *Titebodus*. infra mox *Petrus Tudebodus*.

PETRUS *Trecenſis* idem cum *Petro Comeſtore* de quo Tom. 1. pag. 1134.

PETRUS *Tudebodus* Gallus Presbyter Civriacenſis (*Civray*) ſive Sivriacenſis in diœceſi Pictavienſi, circa Annum 1100. auctor Operis de prima expeditione Hiero-

Hierosolymitana, cui ipse præsens interfuit ab A. 1095. ad 1099. præcipui: ex quo excerpti sive abbreviati sunt libri VI. quos nullo præfixo scriptoris nomine Bongarsius familiam ducere jussit in gestis DEI per Francos, Tom. 1. pag. 1-29. præferentes titulum: *Gesta Francorum & aliorum Hierosolymitanorum.* Opus ipsum distinctum in libros V. atque inscriptum: Petri Tudebodi *Historia de Hierosolymitano itinere,* ex Codice Manuscr. Joannis Besly, Pictonis, prodiit in tomo IV. Francisci du Chesne de rebus Francorum pag. 777--815. Cum eadem conferenda *Historia de via Hierosolymis* quam sine nomine auctoris vulgavit Mabillonius Tom. 1. musei Italici p. 131-236. Adde Sandium ad Vossii paginam 771. Jacobum Longum in Bibl. historicorum Galliæ num. 6927. seq. W. E. Tentzelium in dialogis menstruis vernaculis A. 1690. pag. 346. Caspar Barthius in notis ad editionem hujus scriptoris Bongarsianam, in Jo. Petri Ludewig reliquiis omnis ævi Tom. 3. pag. 21. vocat *Scriptorem barbarum, sed Veridicum, tantæque æstimationis, ut ex brevi ejus Commentariolo L. aliquot sequentes scriptores multorum Librorum seriem deduxerint: Tantam rem videlicet, ut*

captus

captus erat, in legitimam historiam redacturi.

PETRUS *Vallis* Sarnensis sive *à Vallibus.* Supra *Petrus Sarnensis.*

PETRUS *Vallis viridis.* Supra *Petrus Pistoris.*

PETRUS Monachus *S. Udalrici & Afræ* Augustæ Vindel. circa A. 1460. ad 1490 scriptor *historiæ Ordinis S. Benedicti*, Manuscriptæ in Biblioth. Paulina Lipsiensi. Titulus apud B. Fellerum pag. 312. ita se habet: *Fratris* Petri *cujusdam liber Abbati* Johanni a) *inscriptus de ordinibus Monachorum* b) *& speciatim de ordine S. Benedicti, & de illis, qui ex hoc ordine Pontifices, Martyres, Patriarchæ & Archiepiscopi, Cardinales, Legati sive Apostolici nuncii, Episcopi, clari scriptores sunt facti; Item de Imperatoribus, Regibus, Ducibus & Principibus, Comitibus & Nobilibus, qui Benedictini sunt facti, item de Abbatibus hujus ordinis & Monachis sanctis, & denique de Imperatricibus & Reginis, quæ Abbatissæ & monachæ ex hoc ordine*

a) *Joanni de Giltingen*, Abbati S. Udalrici ab A. 1481. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 2720.

b) Petri Benedictini Monachi *Historiam Monasticam* vocat Vossius pag. 556.

ordine fuerunt. De JOANNIS *Griesheremi* Monachi continuatione vide Lambecium Tom. 2. pag. 933. De ſimili opere ANDREÆ Monachi *S. Michaëlis* Bambergenſis, ſupra Tom. 1. pag. 248. Oudinus Tom. 3. pag. 2721. Acta Sanctor. Tom. 1. Junii pag. 348. 352. ſeq.

PETRUS *Venerabilis*, ſupra *Petrus Cantor*, & *Petrus Mauritius*.

PETRUS *de Vercellis*. Supra, *Petrus Meldenſis*.

PETRUS *de Verſailles* Monachus S. Dionyſii & in ſacra pagina Profeſſor, cujus *Epiſtola* de calamitatibus Franciæ earumque remediis ad Joannem Jouvenel, Chriſtianiſſimi RegisFrancorum & Domini Delphini Conſiliarium prodiit in Edmundi Martene Tom. 1. anecdotorum pag. 1723--1737.

PETRUS *à Vallibus* ſive Remis, Confeſſarius *B. Coletæ* Reformatricis Ordin. S. Claræ Gandavi in Flandria A. 1447. defunctæ, *Vitam* ejus non Latine ſcripſit ſed Gallice, unde Latina verſio *Stephani Juliaci* Doctoris Sorbonici Ord. Franciſci edita in Actis Sanctor. T. 1. Martii 6. pag. 539--587. ſimiliter PETRINA de Balma ibid. pag. 601-619.

PETRUS

PETRUS *de Ubaldis*, Perusinus, JCtus, BALDI celebris Jurisconsulti, qui A. 1400. Ticini obiit, ab aliis ut à Cangio frater traditur: ab aliis, quos & ipse sum Tom. 1. pag. 444. secutus, Baldus ipse Petri venit prænomine, ut etiam apud Claudium Sincerum Tom. 3. Vit. JCtorum pag. 114. Aliis ut Joanni Fichardo Pater Baldi, audit Petrus de Ubaldis, nobilis Perusinus, Artium & Medicinæ Doctor, pater trium filiorum, Baldi, Angeli & Petri. Ab aliis ut à Nic. Hieron. Gundlingio, qui de Baldo diligenter disserit Tom. 2. histor. eruditionis pag. 1930. seq. patrem ejus Francisum Ubaldum video nuncupari: neque habeo quibus lites illas componam ita ut provocationi locus non sit, itaque totas omittendas esse satius duco.

PETRUS Venerabilis, supra *Petrus Mauritius* pag. 752.

PETRUS *de Verberia*, supra, *Petrus Aureoli*, pag. 720.

PETRUS, *Viconiensis* in Gallia Cœnobii Ordinis Præmonstratensis Canonicus & Doctor Theologus circa A. 1323. scripsit *Introductionem in Theologiam*, quam adhuc ineditam laudat Johannes le Paige lib. 1. Bibliothecæ Præmonstratensis pag. 307.

PETRUS

PETRUS de Adria ſive de Andria, Apulus, Ordin. Prædicat. *Viconquenſis* (Vici Æquenſis) in regno Neapol. ab Anno 1306. *) Epiſcopus, diſcipulus S. Thomæ Aquinatis, ex cujus ore plura idem excepiſſe traditur, quæ ſub Thomæ etiam nomine ferri contigit. Nicolaus Trivetus annal. ad A. 1274. pag. 244. ubi de ſcriptis S. Thomæ: *Alia quidem inveniuntur ſibi attributa, quæ tamen ipſe non ſcripſit; ſed poſt eum legentem vel prædicantem ab aliis ſunt collecta; ut puta Lectura ſuper Epiſtolam ad* Corinthios, *ab undecimo Capitulo usque ad finem, & Expoſitio ſuper primum de Anima; quas Frater* REGINALDUS, *ejusdem ſocius, recollegit. Iterum Lectura ſuper* Joannem *& ſuper* tertium Nocturnum Pſalterii, *Collationes* de Oratione Dominica *&* Symbolo. *Item* Collationes Dominicales *&* Feſtivæ. *Item Collationes* de decem Præceptis, *quas collegit Frater* PETRUS de Adria. *Item Lectura ſuper* Matthæum *incompleta, quam partim idem Frater, partim Sæcularis quidam recollegit, ejus ſtudio delectatus.* Confer Oudinum Tom. 3. pag. 582. ſeq. & Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 532.

PETRUS

*) Ughellus Tom. 6. pag. 632.

PETRUM de Vineis *Johannes Tritheinius in libro de Scriptoribus Ecclesiasticis*, a) *Teuthonicum fuisse scribit: adductus forte ratione cognominis, quod à Vinea celebri Sueviæ monasterio, non procul à Ravenspurgo sito, illi impositum esse videtur. Alii vero, & mea quidem sententia, rectius, Italum* b) *& quidem Capuanum fuisse sentiunt: moti authoritate Epistolæ 45.* c) *quæ de laude ipsius, libro Epistolarum tertio continetur. Sed sive Germanus, sive Italus fuerit, vir doctrina, ingenio ac eloquentia, sua ætate, omnium scriptorum testimonio, præstantissimus fuit. Quare* Fridericus, *ejus nominis* secundus, *eo* *) *Cancellario electo, in rebus difficillimis atque gravissimis ejus opera est usus: cujus muneri dum præfuit, hos* sex libros Epistolarum *ex persona sui Imperatoris conscripsit: &* Apologeticum de potestate Imperatoris & Papæ, *quem Innocentius Tertius*

a) Cap. 434.

b) Confer Christoph. Landinum ad Dantis Infernum, cant. 13. Oudin. Tom. 3. pag. 108. Nic Toppium pag. 250. Bibl. Neapol.

c) *O felix Vinea quæ felicem Capuam tam suavis fructus ubertatis reficiens, terram Laboris irradians* &c. *ex te namque prodiit hic Petrus* &c. & Epist. 43. *ut jam non Petrus à Capua, sed à Petro Capua latius agnoscatur.*

*) Ab A. 1226.

Tertius d) *refutasse scribitur, edidit: & Friderico à Gregorio Nono pontifice excommunicato*, orationem de Anathemate & de Romana Ecclesia, *in die gloriosæ resurrectionis Domini nostri JEsu CHristi, Patavii habuit.* e) *Ceterum cum totum fere terrarum orbem nominis sui fama complevisset, Friderico in Victoriæ obsidione à Parmensibus victo,* f) *proditionis in dominum agitatæ, ut Collenutius scribit,* g) *insimulatus, vitæ exitum tristissimum, planeque tragicum sortitus est. Comprehenso siquidem Imperator Miriati*) oculos erui jussit. Unde ipse sibimetipsi mortem* h) *in publico omnium conspectu conscivit: hoc fine suo insigne imbecillitatis humanæ naturæ exemplum præbens.* Hæc de Petro Simon Schardius. *Epistolarum* Petri de Vineis duas hodie meliores editiones à Viris claris-

d) Innocentius Quartus. Adde Trithemium cap. 447.

e) A. 1239.

f) A. 1246. post sententiam adversus Fridericum latam in Concilio Lugd. Anno 1245. cui Petrus de Vineis pro Friderico interfuerat. Vide Bzovium ad A. 1245. n. 7.

g) Pandulfus Collenutius in historia Neapolitana lib. IV.

*) Miniati (San Miniato al Tedesco) in agro Florentino.

h) Capite, ut ajunt, ad columnam allisa A. 1249. Vide Spondanum ad A. 1249.

ſimis exſpectamus, unam ab eruditiſſimo Eginhardi editore *Hermanno Schminckio*, quem jam ab aliquot annis i) hoc ſaxum volvere comperi: & alteram à digniſſimo Gymnaſii equeſtris Luneburgenſis Præfecto, *Joanne Georgio Werenbergio*. Libri primi Epiſtolæ XXXIII. primum viderunt lucem, hunc præ ſe titulum ferentes: *Querimonia Friderici II. Imperat. qua ſe à Romano Pontifice & Cardinalibus immerito perſecutum & Imperio dejectum eſſe oſtendit: à doctiſſimo Viro D. Petro de Vineis, ejusdem Friderici II. Cancellario A.* 1230. *conſcripta.* Hagenoæ apud Jo. Secerium 1529. 8. Hinc *Simon Schardius* ſex libros primus luce donavit Baſileæ 1566. 8. per Paulum Quecum, præmiſſa formula depoſitionis Friderici II. factæ per Innocentium IV. integriore quam ſexto Decretalium libro legitur: & Epiſtola Gregorii IX. ad Fridericum II. vitaque ejusdem Friderici ex Collenutii libro IV. quam Latine ex Italico Latine Schardius convertit, addiditque etiam hypomnema de fide amicitia & obſervantia Pontificum Romanorum erga Imperatores Germanicos.

i) Bibl. Hiſtorico Theol. Bremenſ. Tom. VI. A. 1722. pag. 194. Auserleſene Theologiſche Bibl. Tom. VI. pag. 615.

cos. Denique recusa Schardii editio collata cum Haganoënsi, recognitaque & aucta, glossario illustrata & indice per *Germanum Philalethen.* Ambergæ 1609. forma octava minori, adjuncto etiam Friderici II. Consilio de Archiducatu Austriaco mutando in Regnum. Confer Nic. Hieron. Gundlingium in historia Imperii pag. 593. Bene autem notatum ab Oudino k) est, *in sex libris hisce Epistolarum quas ex Friderici & sua persona scripsisse Petrus de Vineis perhibetur, non paucas etiam contineri, quarum ipse nequaquam auctor esse potuit: cum non solum post ipsius Petri de Vineis, verum etiam post ipsius Friderici mortem à* MANFREDO l) *aliisque exaratas esse constet, quarum nonnullas edidit in Miscellaneis Stephanus Baluzius.* Vide & Usserium de Christianarum Ecclesiarum successione & statu cap. IX. pag. 335. *Dictamina M. Petri de Vineis*, Cantabrigiæ Manuscripta servari notavit Caveus, quæ laudato Oudino verisimiliter eadem cum Epistolis esse judicantur: nisi sint Friderici II. *Constitutiones regni Siciliæ, quas per Magistrum de Veneis Capuanum, magnæ nostræ Curiæ Judicem & fidelem nostrum,* manda-

Ggg 3

k) Tom. 3. pag 109.
l) Supra pag. 38.

mandavimus compilari. Vide Toppium pag. 250. Libellum *de Consolatione* quem Boetii exemplo scripsisse Petrum tradit Volateranus, nemo adhuc in lucem protulit.

PETRI Viri disertissimi *exceptiones Legum Romanarum*, *ad Odilonem*, Manuscriptæ in Biblioth. Regia Paris. Codice 1817. teste Cangio.

PETRUS *Visselbecius* Vide *Huxariense Chronicon* supra Tom. 3. pag. 910.

PETRUS *de Unzola* Bononiensis Jurisconsultus præter *Consultationes* varias scripsit *Auroram novissimam* in usum tabellionum & scribarum super continuatione quinti, sexti & septimi capitulorum Rolaredini de Romaniciis A. 1284. defuncti JCti Bononiensis. Vide Trithemium cap. 816.

PETRUS de Osmo, Oxamensis sive *Uxamensis* Hispanus Professor Theologiæ & Canonicus Salmanticensis scripsit Anno 1479. *) *librum de Confessione*, in quo contendit Confessionem Sacramentalem non à CHristo institutam sed Sacramentum Naturæ invectum ab hominibus, pecca-

*) Natalis Alexander Tom. 8. Histor. Eccles. pag. 99. seq. Bzovius ad A. 1479. num. IX. pag. 159. Nic. Antonius Tom. 2. Biblioth. Hispanæ veteris X, 12. pag. 203. seq.

peccataque mortalia una cordis contritione, pravas cogitationes sola displicentia deleri. Nec esse absolvendos pœnitentes nisi peracta prius pœnitentia eis injuncta: nec Papam posse indulgere alicui vivo pœnam purgatorii, aut dispensare in statutis universalis Ecclesiæ. Oppugnavit eum singulari volumine *Joannes* PREXANUS: Archi-Episcopus vero Toletanus in Synodo Complutensi jussu Pontificis ipsum anathemati & librum ejus flammis addixit, unde ipse permoveri se passus est capita objecta ejurare, ut ex formula à Barthol. Carranza in summa Conciliorum relata patet.

Abiuratio Magistri Petri Oxomensis in forma canonum. *Quoniam ego Magister Petrus Oxomensis composueram librum confessionis, continentem nonnullas propositiones, quas tunc credebam veras, & determinationi sanctæ matris Ecclesiæ & communi opinioni doctorum consonas, sed quia primum ex libro illo orta sunt maxima scandala in cordibus fidelium, maxime in partibus horum regnorum, adeo quod reverendissimus in Domino pater ac Dominus Archiepiscopus Toletanus* (*Alphonsus Carillius*) *authoritate Apostolica* (*Sixti IV.*) *accersitis qua plurimis Magistris & sacræ Theologiæ doctoribus, & aliis viris eruditissimis,*

ſimis, maturo conſilio ac deliberatione pronunciavit & declaravit dictum librum continere nonnullas puopoſitiones falſas, hæreticas, ſcandaloſas, male ſonantes & erroneas, & ideo comburendum, prout in ſententia latius continetur. Quapropter ego præfatus Magiſter deſiderans ſalutem animæ meæ, ac proprium recognoſcens errorem & culpam, dico & confiteor me graviter erraſſe in compoſitione dicti libelli, utpote continentis propoſitiones falſas, erroneas, ſcandaloſas, hæreticas, & male ſonantes. Quas ut tales confiteor & declaro: ſummittoque me determinationi ſanctæ matris Eccleſiæ, & determinationi & ſententiæ præfatæ & prolatæ per dictum reverendiſſimum Dominum, cui ego ex nunc & ſpecialiter & expreſſe aſſentior. & cognoſcens veram fidem, anathematize omnem hæreſim, maxime eam de qua hactenus ſum infamatus, & conſentio ſanctæ matri Eccleſiæ Romanæ & ſedi Apoſtolicæ, & ore ac corde confiteor ſacramenta Eccleſiæ, & illam fidem tenere, quam Dominus Sixtus Papa modernus authoritate Apoſtolica & Evangelica tenet: & per hæc Sancta DEI Evangelia omnes qui contra hanc fidem venerint, cum ſuis doctrinis dignos æterna damnatione pronuncio.

Scripſit præterea *de comparatione Deitatis, proprietatis & perſonæ diſputationem*

nem seu repetitionem: tum *in libros Metaphysicorum* Aristotelis,& *in sex libros Ethicorum* ejusdem, Salmanticæ 1496. Quam fuerit autem Vir minime contemnendus, ex hoc Antonii Nebrissensis testimonio cognoscere juvat: *Quanto ingenio & eruditione fuerit Magister Petrus Oxomensis* (in *Apologia* inquit *earum rerum, quæ sibi objicerentur*) *nemo est qui ignoret, cum post Tostatum illum, omnium judicio apud nos fuerit, nostra ætate in omni genere doctrinæ facile princeps. Is fuit ex portione beneficiarius in Ecclesia Salmanticensi* (non ergo Canonicus, sed portionarius, contra id quod aliorum fidem sequuti diximus) *cui ex decani & capituli decreto delegata fuit provincia libros Ecclesiasticos emendandi, proposita illa mercede laboris, ut pro quinis quotidie chartis emendandis mereretur quas appellant distributiones quotidianas, tametsi rei Divinæ non interesset. Est in ea Ecclesia utriusque Testamenti codex pervetustus, qui mihi sæpe fuit usui ad eam rem, de qua nunc agitur. Ab eo castigationum suarum initium, Oxomensis fecit, conferens illum, opinor, ad aliquem è recentioribus libris, atque dispungens vera, & inducens falsa, distorsit à prototypo exemplari plusquam sexcentos locos, quos tibi Pater clementissime* (ad Franciscum Ximenium

Toletanum antiſtitem loquitur) *olim cum illic eſſet curia.*

Abbatiæ S. PETRI Viri Senonenſis Ordin. Bened. *Chronicon.* Supra CLARIUS Tom. 1. pag. 1073.

Conradus PEUTINGERUS, ſupra Tom. 5. pag. 1177.

Aymericus de PERACO ibid. pag. 427.

PHARETRA Doctorum ſive Dictionarium vocabulorum ad explicationem Doctrinæ Chriſtinæ pertinentium, ſecundum Alphabeti ordinem. Manuſcr. in Bibl. Auguſtana.

PHARPHENSE *Chronicon.* Supra *Farfenſe* Tom. 2. pag. 443.

S. PHILASTRIUS, ſive ut in Actis Concilii Aquilejenſis A. 381. dicitur, PHILASTER Epiſcopus Brixienſis ab A. C. 380. ad 388. De quo Gaudentius ejus ſucceſſor (vide ſupra Tom. 3. pag. 69.) & alii veteres, quorum teſtimonia præmiſi editioni novæ *libri* ejus *de hæreſibus* quem notis & indicibus illuſtratum in lucem emiſi Hamb. 1721. 8. E recentioribus præter laudatos ibi à me, conſulenda Acta Sanctorum Tom. IV Julii 18. pag. 383. ſeq. Bernardus Faynus ad Martyrolog. Brixienſe 18. Jul. Sandius ad Voſ-

ad Vossium, B. Ittigius de hæresiarchis pag. 4. Labbeus Tom. 2. pag. 211. Caveus ad A. 380. Casp. Sagittarius introduct. ad Histor. Eccles. pag. 387. &c. Notavit nonnulla in Philastrio Index expurgatorius Brasichellanus, repetita etiam à Clarissimo Viro Theodoro Crusio. a) Sed novam Philastrii editionem exspectamus ab eruditissimo Gaudentii editore *Paulo Galeardo*, ad quem illustrissimus Scipio Marchio Maffejus in litteris datis A. 1730. b) *Philastrii tibi Codices perquirere, ut enixe rogasti, non destiti, sed hactenus operam perdidi. In instructissima tamen Benedictinorum S. Germani Bibliotheca Cod. 625. Philastrium haberi intellexi nuper.* Priores editiones sunt Basil 1528. 8. & 1539. 8. atque in Bibliothecis Patrum universis, Parisiensibus, Coloniensi, & Lugdunensi novissima Tomo IV. atque iterum separatim ex recensione Joannis à Fuchte Helmst. 1611. 4. & 1621. 4. cum supplemento recentioris scriptoris, ex editionibus Basileensibus.

Præter libellum de hæresibus Philastrio tribuitur latina Epistolæ *S. Barnabæ* inter-

a) Vergnügung müssiger Stunden parte IX. pag. 26--28.

b) Antiquitatt. Galliæ pag. 76.

interpretatio, quæ Philaſtri nomen præfert in Manuſcr. Codice Corbejenſi, pro quo in Actis Sanctorum ad XI. Junii T. 2. pag. 460. & 457. male excuſum *Philoſtorgii.* Philaſtro etiam ſunt qui adſcribunt *acta SS. Fauſtini & Jovitæ* apud Surium & Bollandum 15. Februar. nec non *Acta S. Afræ* Virginis & Martyris Brixienſis, in Actis Sanctor. 24. Maji. Sed utraque hæc longe alterius ac multo recentioris eſſe ſcriptoris, attentus & peritus lector haud dubitabit.

Nomen origine latinum qui volunt, non diverſum putant à *filiaſtro* quod pro privigno poſitum, ſed recentiore ætate notarunt Cangius & ad Codicem legum antiquarum Fridericus Lindenbrogius pag. 1400. Jac. Sponius, recherche des antiquitez & curioſitez de la Ville de Lion pag. 46. ſeq. Fulbertus Carnotenſis Epiſtola 33. *Si quis filiaſtrum aut filiaſtram ſuam ante Epiſcopum ad confirmationem tenuerit, ſeparetur ab uxore & alteram non accipiat.* At Græcis auribus Philaſtrius pulchrius & verius ſonat amantem ſiderum, quo nomine fuit etiam Philaſtrius Monachus Studita, à quo circa A. C. 1340. inſtitutum Conſtantinum Harmenopulum refert Nic. Comnenus Papadopoli in prælusionibus Myſtagogicis pag. 143. Gvilelmus Philaſterius

lasterius Cardinalis, apud Clariss. Hardtium Tom. 2. Concilii Constantiensis p. 209. 227. Jacobum l'Enfant histoire du Concile de Pise pag. 142.

Franciscus PHILELPHUS eximium locum promeritus inter eos qui in illo diluculo renascentium litterarum, Græcis & Latinis ornandis ac restituendis non contemnendam operam præstitere. Natus A. 1398. 8. Kal. Aug. a) apud Tolentinates, qui memoriam ejus decorarunt statua illi posita in Curia. b) Patavii Gasparinum Barzizam audivit, Constantinopoli Georgium Chrysococcem. Prima illi uxor Theodora, filia Joannis Chrysoloræ, Manuelis Chrysoloræ neptis. Cum elegantiores litteras docuisset c) Bononiæ, Romæ, Mediolani, Florentiæ, Patavii & Mantuæ, denique rebus humanis valedixit Florentiæ prid. Kal. August. Anno 1480. æt. 82. d) Dignitatis militaris insignibus regiis & laurea poëtica donatus est à Rege Neapolitano Alphonso A. 1454. *Quinque omnino*, inquit e) *exstant opera mea versibus elucubrata*,

a) Philelf. lib. XXXVI. Epist. 1.
b) Jo. Breval, remarks pag. 229. Acta Erud. 1727. pag. 101.
c) Philelf. lib. XXVI. Epist. 1.
d) Diarium eruditorum Italiæ Tom. 14. pag. 347. Tom. 15. pag. 297. & Tom. 17. pag. 332.
e) Lib. XXVI. Epist. 1. pag. 179.

brata, satirarum *libri X. versibus* 10000. Carminum *libri V. versibus* 5000. *Alteri libri quoque partim scripti sunt non editi, partim ne scripti quidem. Opus* Sfortiados f) *libris VIII. versibus* 6400. De jocis & seriis *libri X.* Epigrammatum, *versibus* 10000. *Quintum opus totum* versibus Græcis g) *constat*, *libri III. versibus* 2400. His addendus ejus *Nicolaus*, sive libri duo carmine Sapphico atque Adonico de vita & laudibus Nicolai V. Pontificis, apud quem valde gratiosum se fuisse testatur, invitatum etiam amplo stipendio ad Homerum Latinis donandum auribus. Vide Epist. XXVI. 1. & XXIV. 5. Plura de se ipse XX. 27. Epist. & de stylo suo XXII. 18. Cætera ejus scripta prosario sermone, vel è Græco versa sunt, ut *Lysiæ* Oratoris, *Aristotelis*, *Xenophontis*, *Hippocratis* & *Plutarchi* nonnulla, de quibus vide Niceroni memorias de Viris eruditis Tom. VI. pag. 83. Vel ex ingenio ejus composita ut *Conviviorum* libri II. *Commentationum Florentinarum* libri III. de exilio, de infamia & de paupertate. *De Morali disciplina* libri V. *De vita & rebus gestis Francisci*

f) Contra Galeoti censuram, Sfortiadem suam tuetur lib. XXIV. Epist. 1.

g) XXV. 28.

cisci Sfortiæ liber singularis & diversus à Sforziados opere. *Orationes*, inter quas etiam Legum apud veteres scriptores commemoratarum una cum aliis opusculis legitur. Denique *Epistolarum* libri XXXVII non injucundi lectu & è quibus, sicut & ex ejus Satiris varia ad historiam litterariam illorum temporum annotare licet. Venet. 1502. fol. Harum, cum rarius sint obviæ, Epistolarum novam editionem jam parari libenter intellexi Altdorfii à Viro Clarissimo Jac. Wilhelmo Feuerlino. Ex iisdem Epistolis maxime, Jo. Henricus Foppius h) Vitam Philelphi collectam edidit in tomo quinto Miscellaneorum Lipsiensium, 1717. 8. pag. 322--354. Foppii labore usus Niceronus Tom. VI. memoriarum de Viris eruditis pag. 71. qui diligenter de Philelpho ejusque scriptis commentatur. His jungendum Diarium eruditorum Italiæ Tom. XIV. pag. 317. seq. & Bernardus Moneta Tom. 4. Menagianorum pag. 232. seq. & ad Bailleti Judicia Tom. 2. pag. 357. seq. Notiores, qui de eodem possunt consuli, prætereo, ut Trithemium cap. 855. Jovium in elogiis, Gaddium Tom. 2. pag. 254. Vossium de Historicis & Poëtis Latinis

h) Perperam *Toppius* apud Niceronum.

Latinis, Thomæ Pope Blount censuram scriptorum, Isaaci Bullartii Academiam scientiarum Tom. 1. pag. 270. &c. De filio MARIO *Philelpho* i) vide Trithemium cap. 856.

PHILIPPINUS *de Pergamo* Prior monasterii S. Mariæ de Tressonibus de Padua circa A. 1380. scripsit & Galeato Vicecomiti, Mediolani, Papiæ, Pergami aliarumque urbium Vicario Imperiali dicavit *Speculum regiminis* sive commentarios copiosos *in Ethicam Catonis*, editos A. 1474. Vide Clarissimi Viri, Christiani Gottlieb Schwartzii indicem librorum sæculo XV. impressorum pag. 110.

PHILIPPUS I. *Francorum Rex*, cujus diploma A. C. 1066. regni septimo datum exstat apud Dacherium pag. 637. ad Gvibertum Novigentinum.

PHILIPPI II. Augusti Testamentum apud Duchesnium Tom. V. pag. 261.

PHILIPPUS *Abbas* Cisterc. infra, *Philippus de Eleemosyna*.

PHILIPPUS *Aichstadiensis*. Infra *Philippus Eichstetensis*.

PHILIP-

i) Integrum nomen Jo. Jacobus Marius Philelphus, quem increpat pater Epist. XXXII. ult. XXXVI. 16.

PHILIPPI de Levis, *Arelatensis* ab A. 1462. ad 1475. k) Archiepiscopi Epistolam ad Capitulum Ecclesiæ Arelatensis A. 1463. datam vulgavit Baluzius Tom. IV. Misc. pag. 522.

PHILIPPUS *Aubinus* Anglus, medio Seculo XV. Philosophus & Mathematicus Oxoniensis, cujus *Canones tabularum* Astronomicarum, Alphonsi Regis exemplo conditarum laudant Lelandus cap. 562. Baleus XII. 92. Pitseus pag. 891.

Aurelius PHILIPPUS, scriptor *Vitæ Alexandri Severi*, quem etiam libertus patris in prima pueritia instituit, teste Lampridio cap. 3. adde Vossium pag. 177.

PHILIPPUS *de Barberiis*, Siciliensis Syracusanus, Ordin. Præd. scriptor *Chronici* editi A. 1475. 4. ad Joannnem Alphonsum Ecclesiæ Hispalensis Canonicum & Bacularium Acroniensem. Ejusdem est *tractatus solennis* Rom. 1481. editus in 4. in quo continentur imprimis *Discordantiæ nonnullæ inter Sanctos Eusebium, Hieronymum & Aurel. Augustinum Sanctæ Ecclesiæ Doctores, circa quas plurimas Doctorum aliorum opiniones adducit. II. Duodecim Sibyllarum vaticinia, quæ de CHristo ediderunt.*

k) Vide Sammarthanos Tom. 1. pag. 66.

derunt. III. Carmina PROBÆ. *IV. D. Athanasii Symbolum cum D. Thomæ Aquinatis expositione. V. Dominica Oratio per eundem D. Thomam. VI. Angelica Salutatio per eundem. VII. Hymnus Te DEUM laudamus, cum expositione per eundem D. Thomam composita. Angelicus Hymnus, Gloria in excelsis DEO, per eundem B. Thomam Divinitus explicatus. Donatus Theologus, quo Theologicæ quæstiones Grammatica arte solvuntur.* Alia etiam sunt quæ ipse tradit se scripsisse, nescio an edita:

De Immortalitate Animorum libros tres, ad Honoratum Gaitanum Militem ac Fundorum Comitem. Lucubrationem doctam ac merito legendam vocat Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 873.

De Divina Providentia, & Hominum Prædestinatione libros duos.

De Inventoribus Scientiarum, & Artium Mechanicarum libros tres.

Sermonum Quadragesimalium volumen pergrande.

Dominicarum, ac Sanctorum prædicationum egregium.

Opus sui itinerarii.

Vide

Vide Antonini Mongitoris Biblioth. Siculam Tom. 2. pag. 168. & Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 873.

PHILIPPUS *Bastonus*, infra *Philippus Bostonus*.

PHILIPPUS *de Bergomo*, supra PHILIPPINUS.

Jacobus PHILIPPUS *Bergomensis*, scriptor supplementi Chronicorum, de quo supra Tom. IV. pag. 37. seq. Hic ad A. 1355. alterius antiquioris circa Annum 1350. meminit his verbis: PHILIPPUS *Monachus S. Benedicti, patria* Bergomensis, *Vir in Divinis Scripturis admodum studiosus & doctus, ac Aristotelicæ Philosophiæ non ignarus: his temporibus cum esset ingenio præstans scripsit nonnulla doctrinæ suæ opuscula, quibus nomen suum cum gloria posteris significavit, è quibus exstat opus magnum* super Ethicam Catonis *libris multis. Incipit:* ad gloriam & laudem Domini. Sermones *etiam dicitur scripsisse multos.* Confer Trithemium cap. 620. de S. E. & illustr. Benedictin. II. 129. qui Priorem S. Mariæ de Avantia in Padua fuisse testatur.

PHILIPPUS *Beroaldus*, Vir memorabilis & ipse inter eos qui renascentibus litteris industria & ingenio suo insigne mo-

mentum addidere. Natus Bononiæ A. 1450. 13. Novembr. Medicus, Philosophus, Orator humaniores litteras docuit Parmæ, Lutetiæ & Bononiæ in patria ubi diem obiit supremum A. 1505. 17. Jul. Vitæ scriptores nactus est *Joannem Pinum, Tolosanum* discipulum suum, Bonon. 1505. 4. & *Bartholomæum Blanchinum*, Bononiensem, cujus lucubratio Camillo Palæotto dicata, Beroaldi Svetonio in editionibus ab A. 1506. recusis præmittitur. Ex his profecisse se non diffitetur Clariss. Niceronus, cujus memorias de Viris eruditis, Gallice editas adire imprimis operæ pretium est Tom. XXV. p. 374. seq. Consuli etiam possunt Jovius in elogiis pag. 102. Gaddius qui famam Beroaldi tuetur adversus Floridum Sabinum, Tom. 1. pag. 57. Bailleti judicia & ad ea Bernardi Monetæ animadversiones Tom. 2. pag. 406. seq. Alphonsus Clarmundus Tom. 3. vitarum pag. 217. Censuræ Thomæ Pope Blount &c. De scriptis ejus idem Niceronus diligenter; sunt autem vel Veteres scriptores ab eo recensiti illustratique notis, *Plinii* historia naturalis, *Propertius, Servius* in Virgilium, quem acerbius insectatur judice Gisanio *) quam Bupalum

*) Apologia pro Latinis Poëtis pag. 505.

lum Hipponax olim, aut infidum Lycambem Archilochus. Scriptores de re rustica *Columella*, *Varro*, *Cato* & *Palladius*: Virgilii Bucolica & Georgica. *Plinii* junioris Epistolæ & Panegyricus: *Ciceronis* Tusculanæ Quæstiones, itemque Orationes, Bonon. 1499. fol. addita Oratione contra M. Valerium, incognita prius & Ciceroni suppofita. *Svetonius*, *Apuleji* asinus aureus. *Plautus*, *Cæsar*, *Sextus Aurelius* de Vitis Cæsarum: *Lucanus* & *Juvenalis*. Vel quæ ipse elucubravit, *Heptalogos* sive septem Sapientum dicta: *Declamationes* Philosophi, Medici & Oratoris quis præstet: & ebriosi, scortatoris, aleatoris, quis sit detestabilior. Libellus *de optimo statu & principe*. *De felicitate* Opusculum. Aliud *de terræ motu & pestilentia*. *Oratio proverbialis* sive ex meris contexta proverbiis eorumque sensum illustrans. Disputatio *de nomine Imperatorio*. *Orationes*, *præfationes*, *prælectiones* & quædam *mithycæ historiæ*, *Opuscula*, cum *Epigrammatis*. In hac sylloge inter alia occurrunt *Oratio habita in enarratione Verrinarum Ciceronis*.

Oratio in enarratione Georgici Carminis Virgiliani, atque Tranquilli, qua laus Rei Rusticæ continetur.

 Oratio

Oratio in principio enarrationis Propertii, continens laudes Amoris.
Oratio in enarratione Titi Livii, ac Silii Italici, continens Historiæ laudationem.

Oratio in enarratione Epistolarum Ciceronis & Lucani, continens laudem Poëtices.

Oratio in enarratione Rhetoricorum ad Herennium, continens laudationem Eloquentiæ atque Ciceronis.

Oratio in enarratione Juvenalis atque Salustii.

In enarrationee Quæstionum Tusculanarum & Horatii Flacci, Oratio continens laudem Musices.

In enarratione Persii Poëtæ, Oratio.

Oratio habita apud Rectorem Scholastici conventus, ineuntem Scholasticam Præfecturam.

Oratio habita, dum Rector Scholasticus accepit Magistratus insignia.

Ad Tribunos Plebis Oratio.

Epistola & Panegyricus ad Ludovicum Sphortiam.

Ad Bartholomæum Chalcum Epistola.

In Nuptias Bentivolorum, Oratio.

Oratia alia Nuptialis.

Epistola ad Minum Roscium, Senatorem Bononiensem; cum duabus Historiis &c.

Carmen

Carmen lugubre *de Dominicæ passionis die*, quod Gallica etiam metaphrasi donarunt Clemens Marotus & Claudius de Pontoux. Extant præterea *Symbola Pythagoræ* à Beroaldo moraliter explicata, & *de scribendis Epistolis* libellus in appendice Margaritæ Philosophicæ: tum *Epistolæ* quædam inter Epistolas Politiani, Jo. Francisci Pici &c.

PHLIPPUS *Beroaldus* junior, superioris non filius sed gentilis sive propinquus, *) Bononiensis & ipse, ubi ab A. 1498. docuit, ac deinde Romæ post Thomam Phædrum Bibliothecæ præfuit Vaticanæ obiitque A. 1518. Huic debemus primam editionem librorum V. primorum Annalium Taciti, quos Leoni X. dicatos edidit Romæ 1515. fol. Vertit Latine ex Græco *Isocratis* Orationem ad Demonicum, scripsitque faventibus Musis libros tres Odarum atque epigrammatum, post ejus obitum luci datos Romæ 1530. 4. ut Epistolas quasdam cum Reuchlinianis & cum Urcei Codri opusculis editas prætercam. Vide laudatum Niceronum Tom. XXV. pag 394. seq. Pierium Valerianum de infelicitate

 litte-

*) Bernardus Moneta ad Bailleti judicia Tom. 2. pag. 408. & Tom. 3. Menagianor. pag. 347.

litteratorum, Jovii elogia, Vossium pag. 668. &c.

Omitto dicere de junioribus *Matthæo* BEROALDO Parisiensi, qui Hebraicas litteras Aureliæ docuit A. 1565. Sedani postea Historiam, & Genevæ sacras litteras, scriptor *Chronologiæ* A. 1575. editæ, non diu post defunctus: de quo Colomesius in Gallia Orientali pag. 45. Bælius in Lexico, & Bernardus Moneta Tom. 4. Menagianor. pag. 427. qui etiam ambo de *Francisco* BEROaldo, Domino de Verville, Matthæi filio, & de ejus somnio Polyphili, Menagiana Tom. 4. pag. 248. seq. & de scripto cui titulus: le moyen de parvenir, pagina 419. De aliis ingenii ejus monimentis Crucimanius in Bibl. Gallica p. 91. seq.

PHILIPPUS *Beverlaius*, Anglus, Monachus Glasconiensis, cujus Quæstiones in Aristotelem περὶ ἑρμηνείας, & in sex principia Gilberti Porretani memorant Baleus XII. 14. & Pitseus pag. 891.

PHILIPPUS *Biken* Miles, scriptor *itinerarii terræ sanctæ* impressi Spiræ A. 1490. teste Hendreichio pag. 574. Pandectarum Brandenburgensium.

PHILIPPUS de Harveng, Abbas secundus *Bonæ Spei* Ordinis Præmonstratensis in Hannonia Cameracensis diœcesis, dictus

dictus ab Eleemosyna sive Eleemosynarius, cujus vita ex ejus Epistolis & aliis lucubrationibus descripta exstat in Johannis le Paige Biblioth. Præmonstratensi pag. 508--513. clarus ab A. 1159. & qui inter alia Epitaphium panxit Urbano III. defuncto A. 1187. Scripta ejus junctim edita à Nicolao Chamart a) Bonæ Spei Abbate, Duaci 1621. fol. Sunt autem: *Epistolæ XXI.* b) quarum decima objurgatoria ad S. Bernardum Clarævallensem. Commentarius mysticus *in Cantica Canticorum* pag. 101. Moralitates in eadem Cantica pag. 286. *De somnio Nabuchodonosoris* pag. 340. *De salute primi hominis* pag. 344. *De damnatione Salomonis* pag. 361. *De institutione Clericorum* tractatus VI. 1) de Clericorum dignitate, 2) scientia, 3) justitia, 4) continentia, 5) obedientia & 6) silentio.

Vita Sancti Augustini, Hipponensis Episcopi. pag. 691.

Vita Sancti Amandi Abbatis & Episcopi Trajectensis pag. 707. & in Actis Sanctor.

a) His addenda *Epistola* qua A. 1159. *Alexandro tertio* gratulatur evecto ad Papalem dignitatem: edita à Dacherio Tom. 2. spicileg. pag. 453. (Tom. 3. edit. novæ pag. 527.)

b) Confer Oudinum Tom. 2. pag. 1445.

ctor. Tom. 1. Februar. 6. pag. 857-872.

Passio Sanctorum Cyrici & Julittæ pag. 745.

Passio Sancti Salvii Martyris. pag. 752.

Vita Sancti Foillani. pag. 759.

Vita Sancti Gisleni Confessoris & Abbatis. pag. 767. Confer Carolum le Cointe ad A. 651. Tom. 3. pag. 303. seq.

Vita Sancti Landelini Abbatis Crispinensis in Hannonia pag. 773.

Vita Sanctæ Odæ Virginis. pag. 779. & in Actis Sanctor. Tom. 2. Aprilis 20. pag. 773--780.

Vita Sanctæ Waldetrudis Virginis. pag. 778.

Passio Sanctæ Agnetis Virginis & Martyris, Carmine elegiaco. pag. 796.

Varia Carmina, Epitaphia, & Logogryphi. pag. 798. Ex epitaphiis illud in Ivonem habetur etiam in Actis Sanctor. T. V. Maji 20. p. 248. Cætera sunt in Anselmum Cantuar. Petrum Abælardum, Gvilelmum de Conchis, Bernardum Claræval. Urbanum III. &c.

PHILIPPUS *Bonacursius*, supra Tom. 1. pag. 892.

PHILIPPUS *Bostonus*, Baleo *Bastonus* Roberti poëtæ frater, Carmelita Notingamensis

mensis circa Annum 1320. Ejus *Epistolas* & *Conciones* memorat Baleus X. 81. Pitseus pag 411. Alegrius pag. 283.

PHILIPPUS *Brusserius*, Ordinis Minorum, Ligur, nobilis Savonensis, Nicolai Lyrani socius, summis Pontificibus Clementi V. & Joanni XXII. perquam charus & familiaris, Lector Parisiensis, Nuncius Apostolicus ad Sultanum Babyloniæ, scripsit *Compendium historiarum Ordinis Minorum, & privilegiorum eidem concessorum.* Floruit Anno 1340. Hæc de eo Waddingus pag. 292.

PHILIPPUS *Callimachus Experiens*, supra Tom. I. pag. 892.

PHILIPPUS de Greve, *Cancellarius* Parisiensis, Theologicæ scholæ Parisiensi gloriose præfuit, scripsitque *de singulis Psalmis sermones duos vel tres, quibus usque hodie multi utuntur qui prædicationis officio vacare voluerint*, inquit Henricus Gandavensis c. 50. Hi sunt sermones CCCXXX. editi Paris. 1523. 8. & Brixiæ 1600. 8. *Summam Theologiæ* addit Jo. Trithemius cap. 465. Epitaphium ejus exstat in magno Chronico Belgico ad A. 1234. pag. 234. De Commentariis *in Jobum* atque *in Evangelia* videsis infra in *Philippo Presbytero.*

PHILIP-

PHILIPPUS *Castellio*, supra T. 3. p. 328.

PHILIPPUS *Cominæus*. Supra Tom. 1. pag. 1138.

PHILIPPUS *Corneus* (aliis *Petrus Philippus*) Perusinus, Jo. Petrutii Perusini discipulus, JCtus docuit *Doctor subtilis* per annos circiter quinquaginta Perusiæ, Pisis, Ferrariæ, Pisauri, diemque obiit ut est apud Jo. Fichardum pag. 425. & Gesnerum A. 1462. æt. 77. (alii apud Augustinum Oldoinum Athenæi Augusti pag. 279. A. 1472. 1492. 1494. ætatis 73.) Scripta ejus: Commentaria *in libros Codicis*. *Consiliorum* sive *Responsorum* Volumina quatuor. Vide Guidum Panцirolum de claris Juris interpretibus II. 95.

PHILIPPUS *Decius*, JCtus & ipse celebris de quo supra Tom. 2. pag. 52.

PHILIPPUS Rodhamsusanus Alsatus, Doctor Theologus Paris. & ex Abbate Cœnobii Cisterciensium Parisiensi in diœcesi Basileensi, *Eichstadiensis*, (Aichstadianus, Eystetensis) in Germania ab A. 1305. ad 1322. Episcopus. Scripsit post WOLFHARDUM de quo infra, ad Annam Hungariæ Reginam, filiam Alberti Regis Romanorum, *vitam S. Walpurgis*, Virginis circa Anno 780. Abbatissæ Heidenheimens, editam à Canisio Tom. 4. lect. antiquar. parte 2. pag. 563. 605. 628. (edit. novæ Tom. IV. p. 238.) & in

& in Actis Sanctorum Tom. 3. Februar. 25. pag. 553--563. & à Gretſero cum ejusdem Philippi commentario notis & obſervationibus illuſtrato *de Ecclesiæ Eyſtetenſis Divis tutelaribus*, SS. Richardo, Willibaldo, & Walpurga. Ingolſtad. 1617. 4. & inter Gretſeri opera Tom. X. Hujus Philippi tractatus, ſive ut ipſe vocat editio *de poſtulando DEUM*, & alia *in Pſalmum quartum* & *ſuper Pater noſter*, cum homilia ſuper Evangelium: *& intravit JEſus in caſtellum*, ad Epiſcopum Tridentinum *) Manuſcripta in Bibl. Heilbronnenſi, vide Jo. Lud. Hockeri Catalogum illius Biblioth. pag. 10. ſeq.

PHILIPPUS ex Epiſcopo Tarentino Prior Clarævallenſis, & ab A. 1156. Abbas *de Eleemoſyna* Ordin. Ciſterc. in diœceſi Carnotenſi. Ejus *Epiſtolas XXV.* edidit Carolus Viſch pag. 336. Biblioth. Ciſterc. quarum

*) *Reverendiſſimo Patri Fratri ac Domino Dn. magnæ dignitatis, fratri multæ caritatis, patri ſanctæ honeſtatis Domino H. Dei gratia Tridentino Epiſcopo, quondam aulæ Imperialis cancellario Frater Philippus, Dei gratia Eyſteten. Epiſcopus ſive Domino jubente ſive permittente, ipſe ſcit qui nihil ignorat. Suus fidelis devotus & humilis quicquid poteſt obſequii reverentiæ & honoris, cum ſalute ejus qui venit ſalvare nos.*

quarum vigesima secunda pag. 351. est ad PHILIPPUM Præmonstratensem. *Epistolæ XL.* in Bertrandi Tissierii Bibl. Cisterc. Confer Oudinum Tom. 2. pag. 1254. Ex his Epistolas quinque vel sex Philippi hujus esse negat Joannes Launonius, quem vide pag. 68. Biblioth. generale des auteurs de France Tom. 1. Paris. 1719. 4.

PHILIPPUS *de Eleemosyna* Abbas Præmonstratensis, S. Bernardi familiaris, auctor *Legendæ famosæ de S. Augustino.* Vide Jacobi Hommey supplementum Patrum pag. 640. & supra pag. 857.

PHILIPPUS *Elnonensis* Abbas in Hannonia, Vossio scriptor *Vitæ S. Amandi* quam supra in *Philippo Bonæ Spei* Abbate memoravi. Vide Acta Sanctor. Tom. 1. Februar. 6. pag. 895. Verba Philippi de Cœnobii Elnonensis situ afferri à Jacobo Meiero in Annalibus Flandricis ad A. 661. (non 1161. ut apud Cangium) eidem Vossio jam notatum.

PHILIPPUS *Episcopus*, cujus Epistola *de tempore Paschatis celebrandi* sive de ordinatione feriarum Paschalium, secundum Concilium Cæsariense A. C. 296. habitum

tum exstat inter Bedæ opera Tom. 2. p. 232. sine auctoris nomine: atque Philippo tributum in Bucherii doctrina temporum p. 469.

PHILIPPUS *Eystetensis*, supra *Philippus Eichstadianus*.

PHILIPPUS *Ferrariensis*, Tolosanus si Trithemium cap. 675. de S. E. audimus, sive Calatanissectensis potius, ut idem libro de illustribus Carmelitis, atque probat Antoninus Mongitor Tom. 2. Bibl. Siculæ pag. 169. Episcopus Pacensis in Hispania circa A. 1396. ex cujus scriptis etiam apud Alegrium pag. 320. nihil nisi *Sermones* de tempore & de Sanctis memorari comperio.

PHILIPPUS *Florentinus* Ultranensis, Ord. Minor. Theologiæ Doctor Paris. circa A. 1313. præter *Conclusiones collectas è libris Physicorum Aristotelis*, laudantur ejus *Methodus componendi Sermones sive Collationes: Sermones* pro diebus festivis ac ferialibus totius anni. Vide Julii Nigri historiam scriptorum Florentinorum p. 171. seq. qui nullam mentionem facit *Chronici Ordinis Servorum* (forte leg. *Suorum* scil. Franciscanorum) quod ab eo com-

eo compositum & à nescio quo illi surreptum tradit Waddingus pag. 289.

PHILIPPUS *Grevius*, supra *Philippus Cancellarius*.

PHILIPPUS *Gvalterus* scriptor Alexandreidos. Supra in GVALTERO *de Castellione* Tom. 3. pag. 328.

PHILIPPUS *Harvengius*, supra *Philippus Bonæ Spei* Abbas.

PHILIPPUS *de Leidis*, nobilis Batavus, idem Decretorum Doctor ab A. 1396. per aliquod temporis Jus Pontificium docuit Parisiis, ac denique Canonicus Trajectinus obiit Anno 1380. Scripsit tractatum *de Reip. cura & Sorte Principantis*, Leidæ 1516. fol. Vide Valerium Andream pag. 775. Etiam *Lecturam* ejus *in lib. III. Decretalium* memorat Sweertius pag. 664.

Joannes PHILIPPUS *de Lignamine*, Messanensis, Eques Siculus, & typographus Romanus apud Sixtum IV. gratiosus, continuavit compilationem Chronologicam RICOBALDI Ferrariensis ab A. 1316. ad 1469. libro excuso Romæ A. 1474. sed emendatius una cum Ricobaldo in Joannis Georgii Eccardi Corpore scriptorum medii ævi T. 1. p. 1299--1314.

PHILIP-

PHILIPPUS *de Mantua* cognomento Lombardus, Auguſtinianus, Theologiæ Doctor cujus *Lectura in Apocalypſin* prodiit Patavii 1516. Venet. 1519. 4.

PHILIPPUS *de Mazeriis* ſive *Macerius*. Supra pag. 4.

PHILIPPUS *Monachus* Trithemio cap. 144. & Presbyter, infra *Philippus Presbyter.*

PHILIPPUS *è Monte Calerio* ſupra pag. 264.

PHILIPPUS ex Canonico Colonienſi Abbas *Otterbergenſis*, diœceſis Wormacienſis, Ordin. Ciſterc. natione Teutonicus circa A. 1400. ſcripſit *in Cantica Canticorum* commentarium, typis exſcriptum circa tempora naſcentis typographiæ, nec non *Sermones* de tempore & de Sanctis, & *Epiſtolas* ad diverſos. Vide Trithemium cap. 697. de S. E. & de luminaribus Eccleſiæ cap. 85. Viſchii Bibl. Ciſterc. pag. 279. ſeq. atque Oudinum Tom. 3. pag. 1176.

PHILIPPUS *de Pera*, ſuburbio Conſtantinopolitano, parentibus Genuenſibus, Ordinis Prædicatorum Anno 1358. teſtatus ſe jam XXV. annos ſolidos Græcis ad Romanam Eccleſiam adducendis inſudaſſe. Ejus liber ſive Epiſtola *contra Græcos* quæ incipit: *Magnitudinis tuæ*

litterarum, Manuscr. Venetiis teste Tomasino pag. 26. Alium contra Græcos *de processione Spiritus S.* & tertium *de obedientia Ecclesiæ Romanæ debita* memorat Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 646.

PHILIPPUS *Perusinus* Tusciæ Minister Provincialis Ordin. Minor. apud Nicolaum III. gratiosus, scriptor *Historiæ Ordinis Minorum, & præsertim eorum quæ suo tempore contigerunt.* Vide Waddingi scriptores Ordin. Minor. pag. 294. & Annales ad A. 1279. num. 9.

PHILIPPUS *Presbyter, optimus auditor Hieronymi, commentatus* in Job, *edidit sermone simplici librum. Legi ejus & familiares* Epistolas, *& valde salsas, & maxime ad paupertatis & dolorum tolerantiam exhortatorias. Moritur Mariano & Avito regnantibus.* a) Hæc de Philippo Gennadius cap. 62. ex quo Honorius II. 61. & Trithemius cap. 144. Commentarius sive mystica expositio *in Jobum* libris tribus distincta dicataque Nectario Episcopo prodiit sub Philippi nomine Basileæ 1527. 4. & fol. cui etiam perspicuo Bedæ b) & Codicum

a) Hoc est ante A. C. 557.

b) Libro de ratione unciarum, supra Tom. 1. p. 509. Sixtus Senensis lib. IV. Biblioth. sanctæ pag. 364.

cum Manuſcriptorum Sangermannenſis 61. de quo Cangius, aliorumque teſtimonio c) vindicatur. Excuſus præterea legitur inter S. Hieronymi & inter Bedæ opera Tom. IV. *Epiſtolæ* interciderunt.

Alius PHILIPPUS *Presbyter* Agyrii in Sicilia, de quo Acta Sanctor. Tom. 5. Maji 12. pag. 26. ſeq. ubi Acta ejus è Græco Latine verſa à Jacobo Sirmondo.

PHILIPPUS *Repingtonus* ſive *Repindonus*, Lelando cap. 476. *Rhependunus*, ex Abbate Canonicorum S. Auguſtini regularium Leyceſtrienſium Epiſcopus A. 1405. Lincolnienſis & A. 1408. Cardinalis, ſuperſtes adhuc A. 1420. quo ſe Epiſcopatu abdicavit. Vide Franc. Goodwinum de præſulibus Angliæ pag. 356. *Defenſorium Wiclefi* primum ſcripſiſſe & Moralem ejus doctrinam ſingulari aſſeruiſſe lucubratione, ſed deinde ceciniſſe palinodiam tradit Baleus VI. 90. Eodem pertinet quod à Pitſeo pag. 586. perhibetur erronea ſcripſiſſe juvenis, deinde Catholica jam ſenior ac maturior. *De ſæculari dominio. Quæſtiones diſputatas. Homilias per annum* & *in Evangelia Dominicalia*. Alium & antiquiorem oportet eſſe Philippum Rhependunum in

c) Confer Oudinum Tom. 1. pag. 1165.

quem hoc fertur distichon Alexandri Nechami *) qui A. 1225. diem obiit.

Phi, nota fœtoris, lippus malus omnibus horis,

Phi fœtor lippus, semper malus ergo Philippus.

Ac Philippi responsio:

Es niger & nequam dictus cognomine Necham:

Nigrior esse potes, nequior esse nequis.

PHILIPPUS *Ribotus* Gerundensis Hispanus, Magister in sacra pagina & Carmelitarum Prior Provincialis, Provinciæ Cataloniæ, defunctus A. 1391. Scripsit *Speculum Ordinis* sui, sive de institutione & gestis Carmelitarum peculiaribus, libros X. editos Venet. 1507. tum *de viris illustribus Carmelitarum* librum singularem, *Epistolarum* item libros II. & *Sermones*. Vide Nic. Antonium IX. 7. Biblioth. vet. Hispanæ T. 2. p. 117. & de Anglica versione Speculi, à Thoma Scrope, sive Bradlæo Episcopo in Hibernia Dromoriensi circa A. 1434. Vossium pag. 631. & Warthonum ad Caveum.

PHILIPPUS *Schurgius* Canonicus ad S. Bartholomæum, de rebus Cleropoliticis Francofurtensium ab A. 1340. ad Sæculi XVI. initia, laudatur à Goldasto aliisque.

PHILIP-

*) Supra Tom. 1. pag. 173.

PHILIPPUS *Tarentinus*. Supra *Philippus de Eleemosyna* Cisterc.

PHILIPPUS *Wielandus*, Gandavensis, vir nobilis & variis dignitatibus functus diem obiit Anno 1519. De eo Vossius pag. 639. & Antonius Sanderus lib. 3. de eruditis Gandavensibus pag. 115. *Scripsit* Practicam civilem, *de novo Antwerpiæ Anno* 1537. *impressam*, *& ab Antonio Sexagio J. C. recognitam.* Librum item alium quo jura feudalia in Flandriæ curiis observata continentur, *præter hæc* consuetudines Generales Flandriæ in justos titulos ac classes redegit, *qui liber typis nec dum prodiit*, *sicut nec* tractatus Ordinis Judiciarii in causis criminalibus *ab ipso etiam compositus*. Historiam ipsius manuscriptam de rebus Flandricis Latinam, historiamque Brabantiæ ac Cameracensium Principum, Episcoporumque olim Harduyno communicavit Gvido Laurinus Watervlietius. *Hujus meminit Meyerus in vita Margaretæ Maleanæ ad annum* 1381. *tum etiam aliis locis. Certum est denique hujus viri insignem industriam plurimum profuisse Meyero, Oudegeersio ac Marchantio rerum Flandr. historicis.* Hactenus Sanderus.

PHILOTHEUS *Achillinus*, supra pag. 4. *Philippus Macerius.*

PHILOTHEUS *Monachus*, cujus exſtat Carmen encomiaſticum in S. Bernhardum. Italicam metaphraſin nuper in lucem dedit Hugo Caſſanus, Ciſtercienſis Monachus. Cremæ 1720. 8.

PHOCAS ſive FOCAS, Grammaticus, ſupra Tom. 2. pag. 521.

Joannes PHOCAS qui loca ſancta A. 1185. luſtravit, cujusque deſcriptionem locorum Syriæ, Phœniciæ & Palæſtinæ habemus, non Latine ſed Græce ſcripſit, de quo dictum in Biblioth. Græca Tom. 6. pag. 705.

PHOEBADIUS (*Sœbadius* aliis vel *Phægadius*, *Fægadius*, *Feudarius*, *Phitadius*, *S. Phiary* ſive *Fiari*) Gallus, Agenni in Aquitania ſecunda Epiſcopus, de quo Acta Sanctorum Tom. 3. April. 25. pag. 365. & Tom. 1. Januar. pag. 790. Sammarthani Tom. 2. Galliæ Chriſt. p. 69. Tillemontius Tom. VI. memoriar. hiſtor. Eccleſ. pag. 427. ſeq. Interfuit Concilio Ariminenſi Anno 359. adhuc ſuperſtes A. 392. cum Hieronymus Catalogum ſuum abſolveret. Vide ſi placet quæ notavi ad illus cap. 108. Scripſit Hoſio Cordubenſi adhuc ſuperſtite, ſed jam fere nonagenario, ut ipſe capitibus ultimis libelli ſui teſtatur. Hunc libellum *contra Arianos* & formulæ Sirmienſi Anno

Anno 358. ad Gallos missæ, sive ut est in editione Pithœana, Epistolæ sive Edicto sub nomine Constantii Imper. emisso in Synodo Mediolanensi oppositum, primus edidit *Theodorus Beza*, cum libris V. Athanasio tributis de S. Trinitate, S. Basilii IV. libris contra Eunomianos, & Anastasii ac Cyrilli professione fidei, Genev. 1570 8. Deinde idem lucem vidit in Bibliothecis Patrum omnibus, ac novissima Lugd. Tom. IV. pag. 300. nec non *Petro Pithœo* curante cum aliis quibusdam Theologorum Gallorum *) scriptis 1586. 4. atque separatim, additis annotationibus *Casparis Barthii* Francof. 1623. 8. Alia multa scripsisse Phœbadium tradit Honorius lib. 1. cap. 109. ex Hieronymo: *dicuntur & ejus alia esse opuscula, quæ necdum legi.* Græcus interpres: *οἷς ἔπω ἐνέτυχον.* Tractatum *de Fide contra Arianos* fuere qui incerta conjectura ad Phœbadium auctorem retulerunt, illum qui sub Rufini, Nazianzeni, Ambrosii fertur nomine & ab aliis Vigilio Tapsensi vel Gregorio Bætico adscriptus fuit. Vide Tillemont. Tom. VI. pag. 427.

*) Confer B. D. Ittigii de Bibliothecis Patrum pag. 416. Sed fallitur Labbeus qui Tom. 2. pag 222. primum a Pithoeo luci datum putat librum Phœbadii.

427. seq. Tom. 7. pag. 767. Tom. 9. pag. 727. Tom. 16. pag. 801. & Bibl. Græc. Tom. VII. pag. 520. seq.

Joannes PHREAS. Supra Tom. 4. pag. 333.

PHYSIOLOGUS, vide FLORINUS & THEOBALDUS.

PIBONIS Tullensis ab A. 1073. ad 1095. Episcopi Epistola apud Baluz. Tom. 4. Misc. pag. 448. De hoc Pibone seu Popone Sammarthani Tom. 3. pag. 1097.

Jacobus de Marchia, seu PICENUS Ordin. Minor. clarus circa A. 1460. ac deinceps: defunctusque Neapoli A. 1476. Scripsit *Dialogum contra Fratricellos, de Opinione.* Tractatum *de sanguine CHristi. Quadragesimalia* duo. *Adventualia* duo. Varios *de Sanctis* Sermones, atque inter illos quatuor *de S. Francisco.* Tractatum *de admirabili gloria S. Virginis Mariæ. Locos communes* in quinque partes distinctos, quorum unaquæque parvos continet tractatus. Vide Waddingum pag. 184. Oudinum Tom. 3. pag. 2625.

Jacobus PICCOLOMINEUS, supra Tom. 4. pag. 39.

Joannes PICUS Mirandulanus & *Jo. Franciscus* PICUS, & *Joannes Picus* sive *Pyke,* Anglus, supra T. 4. p. 334. 341. 344.

PILEUS

PILEUS Archiepiscopus *Januensis* sive *Genuensis*, qui Concilio Constantiensi A. 1414. haberi cœpto cum magna auctoritate interfuit, vide Hermanni ab Hardt Historiam Tom. IV. pag. 143. 153. & Tom. 1. parte XV. ubi exhibet ejus *parænesin ad Sigismundum Imp. de reformatione Ecclesiæ in Concilio prosequenda.*

PILEUS *Modicensis* JCtus, & utriusque Juris Professor: teste Catelliano Cotta cum Bulgaro & Hugone docuit Bononiæ regnante Friderico Barbarossa quem ab A. 1152. ad 1190. imperitasse constat. Ex scriptis ejus à Trithemio cap. 420. laudatur *Summa de ordine Judiciorum.* Cotta etiam *glossas in feudorum librum* consignasse, perinde ut Bulgarum Pisanum annotat.

PILEUS *de Prata*, Forojuliensis, ex Patavino Episcopo Archiepiscopus A. 1370. Ravennatensis & ab A. 1378. ad 1401. Cardinalis, de quo Ughellus Tom. 2. pag. 388. Ejus *Epistola* pro electione Urbani VI. ad Ludovicum Comitem Flandriæ A. 1378. data exstat in Dacherii Tom. 4. spicilegii pag. 301. (edit. novæ Tom. 3. pag. 743.)

PILGRIMUS sive PEREGRINUS, *Pelegrinus*, *Piligrinus* Laureacensis in Germania Episcopus ab A. 971. ad 992. de quo

 Chro-

Chronicon Gotwicenſe Tom. 1. pag. 130. & Marcus Hanſizius Tom. 1. Germaniæ ſacræ. Ejus *Epiſtolam ad Benedictum VII.* in qua petit pallium & privilegiorum confirmationem, & *Confeſſionem* edit *fidei*, primus vulgavit Wolfgangus Lazius lib. XII. de Rep. Romana ſect VII. cap. 5. pag. 1286. ſeq. Inde in tomis Conciliorum recuſam præmiſſa Benedicti VII. Epiſtola, emendatiorem dedit Lambecius Tom. 2. Biblioth. Vindob. pag. 641. ſubjuncta Epiſtola Benedicti VII. p. 645. *Confeſſionem Fidei* ex hac Epiſtola habes etiam in Biblioth. Patrum Tom. XVII. edit. Lugd. pag. 456.

PILICHDORFIUS, ſupra p. 803. PETRUS *de Pilichdorf.*

Matthæus PILLARD, Warneſtonienſis Flander, ex Abbate belli Prati & mortui Maris Abbas Claræuallenſis ab Anno 1415. ad 1428. ſcriptor *ſpeculi exaltationis & depreſſionis Ordinis Ciſtercienſis*, annotavit etiam reditus omnes à diverſis Regibus & Principibus aſſignatos proferendis oneribus & expenſis neceſſariis tempore Capituli Generalis Abbatum Ciſtercienſis Ordinis, una cum inſtrumentis ſingularum Donationum. Vide Viſchii Biblioth. Ciſterc. pag. 248. & Oudinum Tom. 3. pag. 2300.

PINDARI

PINDARI *Thebani* nomine fertur jam pridem *epitome Iliados* Homericæ, carmine ſcripta hexametro, ac primum in lucem data à Laurentio Abſtemio, ut Voſſius annotavit. Hæc eſt editio antiqua Florentina in 4. memorata Joanni Cinello, Biblioth. volantis pluteo ſive tomo VII. pag. 66. ſub titulo: *Homerus de bello Trojano.* prodiit deinde cum Darete & Vincentii Opſopoei & Nic. Vallæ metaphraſi Iliados Baſil. 1541. 8. & cum Homero Spondani Baſil. 1583. fol. ut Haganoenſem aliasque editiones prætercam. In Manuſcr. Biblioth. Annæbergenſis inſcribitur: *Homerus per Pindarum inſignem Oratorem de Græco in Latinum traductus.* Vide Chriſtiani Gotthold Willichii arcana Biblioth. Annæbergenſis pag. 18. In Manuſcr. Felicis Oſii, teſte Voſſio pag. 819. de hiſt. Lat. *Pindarus Thebanus de deſtructione Trojæ.* Verſus ex eo citantur, ſed non nominato Pindaro auctore, in ſcholiis ad Statii Thebaidos VI. 120. Adde Lindenbrogium pag. 507. & Barthium Tom. 3. pag. 393. ſeq. qui auctorem vetuſtum & boni ingenii appellat LVIII. 14. & LIX. 1. & 15. Adverſar. ubi integrum recenſet nec dubitat præferre Joſepho Iſcano Devonio.

Joannes

Joannes PINUS, Tolosanus, Rivorum sive Rivensis in Languedocio superiore (Rieux) Episcopus floruit circa A. 1500. ac præter librum *de vita aulica*, & tractatum *de claris fœminis* editum ut ajunt Paris. 1521. fol. apud Colineum, *vitam* scripsit *Catharinæ Senensis*. (in Actis Sanctor. 30. April. de industria præteritam:) Item vitam Doctoris sui Philippi Beroaldi, Senioris. Utraque Bononiæ prodiit, anno 1505. in quarto. Etiam hujus Epistolæ & Epigrammata quædam *de laudibus Antonii Codri Urcei* una cum Codri operibus Basil. 1540. 4. edita sunt. Ad eum Jac. Sadoleti Cardinalis Epistola duodevigesima libri quarti. De eodem sic Erasmus in Ciceroniano suo: *Posset Joannes Pinus inter hujus laudis* (de Ciceronianæ dictionis laude loquitur) *competitores numerari, nisi & hunc negotiorum tumultus, & Ecclesiastica dignitas à studiis avulsissent. Olim certe præclarum sui specimen dedit, cum Bononiæ Musarum sacra coleret. Nunc Episcopum audio factum. Fieri potest, ut plus accesserit eruditionis, quam dignitatis.* Hæc ex Vossio pag. 661. Sammarthanis Tom. 3. pag. 948. aliisque.

Bartholomæus PINCERNUS de Monte arduo, Donationem Constantini Magni Latine vertit de Græco, & Julio II. dicavit,

vit, quæ cum Laur. Vallæ, Nic. Cusani & Antonini Florentini judiciis excusa curante Ulrico Hutteno Basil. 1517. 4. & Leoni X. dicata addito HIERONYMI *Pauli*, Catalani, Canonici Barcinonensis, Cubicularii Alexandri VI. testimonio ex ejus practica Cancellariæ Apostolicæ.

B. PIPINI Ducis & Majoris Domus Austriæ sub Clothario, Dagoberto & Sigeberto, exstat in Andreæ du Chesne Tom. 1. scriptor. Francor. pag. 594. & in Actis Sanctorum Tom. 3. Februar. 21. pag. 260.

PISANUS, infra UGUTIO.

PIRMINIUS Abbas, vel etiam Episcopus sive Chorepiscopus, celebris Monasteriorum conditor circa Annum 768. Ejus *libellum paræneticum de singulis libris Canonicis* scarapsum, *) hoc est ex universo sacro Codice collectum edidit Mabillonius Tom. IV. Analect. pag. 569. (edit. novæ pag. 65--73.) notans in eo disciplinam illorum temporum repræsentari, præsertim usum ac necessitatem Confessionis & pœnitentiæ ante sacram Communionem.

PIRNEN-

*) A *Scara*, Schaar, acies, multitudo.

PIRNENSIS Monachus, ſcriptor Chronici Saxonici defunctus circa A. 1530. Vide Struvii Acta lit. Tom. 2. pag. 162. ſeq. 165.

PISANA geſta triumphalia adverſus Saracenos exſtant apud Ughellum, Tom. X. edit novæ pag. 91. & Chronicon breve Piſanum ab A. C. 688. ad 1136. pag. 97. & ab A. 971. ad 1176. pag. 99. & ab A. 1101. ad 1268. pag. 121--126.

Chriſtina de PISAN quæ A. 1404. abſolvit opus *de vita & rebus geſtis Caroli V. Galliæ Regis*, & multa alia compoſuit, dignis laudibus celebratur ab Oudino T. 3. pag. 2219. ſed Gallice ſcripſit non Latine.

PISCARIENSIS Monaſterii Hiſtoria apud Ughellum Italiæ Sacræ Tom. VI. atque edit. novæ Tom. X. pag. 393.

PISO Monachus ſcriptor *Vitæ S. Hucberti* Monachi Britanniacenſis in Sveſſionenſi Galliæ diœceſi, defuncti circa A. 712. Exſtat in Actis Sanctorum Tom. 7. Maji 30. pag. 272--279.

Petrus PISTORIS, ſupra PETRUS.

Anonymus PISTORIANUS, Compilatio Chronologica ab Orbe condito ad A. C. 1474. *In hac compilatione quæ de diverſis excerpta eſt, videlicet de Jure Canonico,*

nonico, de Ecclesiastica Historia, de Orosio, de Chronicis Eusebii, Hieronymi, & aliorum, de libro qui dicitur Gemma animæ, de Opusculo quod vocatur Ordo Romanus; ostenduntur legere volentibus aliqua de gestis sive statutis Romanorum Pontificum, & de statu bonorum vel malorum Imperatorum; insuper quibus qui successerint tam in sede Apostolica, quam etiam in Romana Republica; præterea quibus qui memorati Principes contemporanei fuerint, à beato Petro Apostolo & Cæsare Augusto, usque ad annum Domini M.CCCC.LXXIV. exstat in tomo scriptorum Pistorii rerum Germanicarum, pag. 705--754. & Tom. 3. Leibnitii scriptorum Brunsvic. pag. 558-600. sub titulo *Chronicorum S. Ægidii in Brunswiga.* Vide illustris Leibnitii prolegomena pag. 19. fol.

PITHOEANI Annales Francorum emendati ex Manuscr. in Joannis Friderici Christii noctibus Academicis, Halæ Sax. 1728. 8. pag. 190. seq. De his Annalibus supra, FULDENSES Tom. 2. pag. 650.

S. PIUS Rufini F. Aquilejensis, Frater Hermæ *) Pastoris, inter Episcopos Romanos

*) Pseudo-Tertull. Poëta contra Marcion. III. ad. de Tillemont. T. 2. memoriar. H. E. p. 286.

nos primus hoc nomine, si Baronium audias ab A. C. 158. Si Pearsonium & Dodwellum ab A. 127. ad 142. De eo Acta Sanctor. Tom. 3. Julii XI. pag. 178. seq. & Tillemontius Tom. 2. memoriar. H. E. pag. 285. seq. Sub ejus nomine exstant *Epistolæ IV.* 1) ad omnes Ecclesias, 2) ad Italicos fratres & 3. 4) ad Justum Episcopum Viennensem. Has exhibet & νοθείας arguit Blondellus in Pseudo-Isidoro, pag. 194. seq. duas priores maxime, ex Isidori Mercatoris Officina malæ fidei profectas. Sed & duas posteriores, quæ Isidoro, Gratiano aliisque ignoratæ exstant in Orthodoxographis, Bibliothecis Patrum, Conciliorum tomis & apud Baronium ad A. 146. num. 1. & 3. & in Joannis à Bosco Bibliotheca Floriacensi parte 2. pag. 22. 24. sed & in Petri Coustant appendice ad tomum primum Epistolarum Rom. Pontificum pag. 19. præmissis argumentis ob quæ merito sunt supposititiis accensendæ. De *decretis* Pio adscriptis quæ laudat Ludovicus Jacobus Bibl. Pontificiæ p. 186. seq. accurate idem Coustantius disputat in opere ipso p. 66. seq.

PIUS II. Papa ab A. 1458. 19. August. *) ad A.

*) Vide Gvinifortii Barzizii Epistolas pag. 144. seq. ubi

ad Annum 1464. 14. Auguſt. antea *Æneas Sylvius* de Piccolominibus, Senenſis de quo ſupra in ÆNEA Tom. 1. p. 70. ſeq. ubi dictis ſi placet adde quod Anno 1442. Poëtica laurea ornatus fuit à Friderico Imperatore, ut conſtat ex diplomate quod exſtat apud Clariſſ. Menckenium Tom. 3. ſcriptor. de rebus German. pag. 2039. Plura ipſe de ſe Æneas lib. 1. Epiſt. 188. pag. 756. ſeq. Opp. & *Joannes* GOBELINUS, de quo ſupra, ſuo loco. *Opera* Baſileæ 1571. fol. junctim edita recenſentur in diario eruditorum Italiæ Tom. XIV. p. 359. ſeq. De aliis editionibus Lud. Jacobus pag. 187. ſeq. Biblioth. Pontificiæ. *Epiſtolæ* ad diverſos, quarum novam editionem ab illuſtri Jo. Petro Ludewig exſpectamus, prodierant Lovan. 1483. Norimb. 1481. 1486. 1496. 4. cum *Oratione Mantuana & deſcriptione Viennenſi*. *Orationem* de obitu *Eugenii IV*. Papæ A. 1447. & coronatione *Nicolai V*. dedit Baluzius Tom. Miſc. pag. 525--562. *Orationes duas* reſponſorias ad Oratores Regis Francorum, Dacherius ſpicileg. Tom. IX. pag. 310. & Tom. VIII.

ubi novo Pontifici gratulatur & hiſtoriam creationis Pii II. in celeb. Jo. Gerhardi Meuſchenii cerimoniali electionis & coronationis Pontificis Rom. Francof. 1732. 4. pag. 411--421.

VIII. pag. 292. (edit. novæ Tom. 3. pag. 807. 811.) *Epistolas* ad Carolum VII. Regem Francorum Tom. 7. pag. 311. & Tom. 4. pag. 460. seq. (edit. novæ Tom. 3. pag. 806. 822.) alias item ad alios Tom. 7. pag. 305. & pag. 312. Tom. 8. pag. 325. (edit. novæ Tom. 3. pag. 788. 823. 824.) *Historiam Gothorum* sive epitomen Jornandis ante Jo. Carolum Newenum publicaverat vir præclarissimus Raymundus Duellius a) in biga librorum rariorum, Lips. 1730. fol. *De puerorum educatione* ad Regem Bohemiæ Ladislaum, in 4. vetus editio sine loco & anno. Liber *de miseris curialium* itidem in 4. cum historia de duobus amantibus. Præfationem ad historiam *de Pyramo & Thisbe* ex Manuscr. Helmstadiensi vulgavit Polycarpus Leyserus in historia Poëtarum medii ævi p. 2086. versibus elegiacisis. Historia ipsa hexametris partim, partim elegiacis scripta & Æneæ Sylvio tributa in Manuscr. Thorunienss, b) incipit: *Narratur Babylon urbs dicta duos aluisse.* Denique *historiam amorum Euryali*

a) Acta Erud. 1730. pag. 367.
b) Vide notitiam Bibliothecæ Thoruniensis pag. 26. De alia historia de Pyramo & Thisbe, scripta leoninis versibus, idem Leyserus pag. 2088.

ryali & Lucretiæ, ſeu arcanam narrationem illorum quæ Caſpari Schlickio Senis acciderunt, vulgavit V. C. Simon Frid. Hahnius tomo I. collectionis monumentorum, Brunſvic. 1724. 8. ſed vulgavit Germanice non Latine.

PIUS III. antea *Franciſcus Piccolomineus* Senenſis, Papa A. 1503. ab 21. Septembr. ad ejusdem anni 18. Octobr. cujus Epitaphium *) hoc loco referre juvat: *Pius III. Pontifex Max. à Pio II. avunculo duos & viginti annos natus in Cardinalium Collegium adſcitus, Urbis ac Piceni legatione integerrime functus. A Paulo II. ad Fridericum III. miſſus, ut Germanorum arma in Turcas concitaret, Conventum frequentiſſimum, Pontificis morte diſſolutum habuit. Sub Innocentio VIII. Umbros disſidentes pacavit. Carolo Gallorum Rege Italiam irrumpente ab Alexandro VI. ſero admodum miſſus. Eo mortuo, duodequadraginta Patrum ſuffragiis Pontifex creatus, dum de reſtituenda in priſtinam majeſtatem Chriſtiana Republ. ac Urbe agit*, 6. & 20. *die*, *è tanta expectatione rerum publico omnium luctu deceſſit: eloquio, prudentia, religione, innocentia, & gravitate domi foriſque inſignis, in dicendis in Senatu ſententiis, liber & graviſſimus. Vixit*

Kkk 2

*) Lud. Jacobus pag. 192. Biblioth. Pontificiæ.

xit annos 74. *menſ.* 5. *d.* 10. *Obiit anno ſalutis* 1503. 15. *Kal. Novembris.*

Jacobus & Andreas fratri ſanctiſſimo poſuere.

PIUS IV. ante *Joannes Angelus de Medicis*, Mediolanenſis, Papa ab A. 1559. Decembr. 26. ad A. 1565. Decembr. 28. Ejus *Conſtitutiones CVI.* in tomo ſecundo bullarii magni Cherubiniani. Ecloge bullarum & motupropriorum Pii IV. Pii V. & Gregorii XIII. Lugd. 1582. 8. Flaviobrigæ 1583. 4. Quæ in tomis Conciliorum obvia, vide ſis Tom. XI. Biblioth. Græcæ pag. 709. ſeq.

PIUS V. antea *Michaël Ghislerius*, Alexandrinus de Palea, Ordinis Prædicatorum Papa ab A. 1566. Jan. 7. ad 1572. Maji 1. Beatis eum adſcripſit A. 1672. 1. Maji Clemens X. & Sanctis Clemens XI. 7. Auguſt. A. 1712. Scripta ejus & Vitæ ſcriptores refert Jacobus Echardus Tom. 2. Bibliothecæ Dominicanorum pag. 220. ſeq. in quibus eminent *Epiſtolarum libri V.* à Franciſco Gobau editi Antw. 1640. 4. In bullario Laur. Cherubini Tom. 2. exſtant *Conſtitutiones CLI.* Praxis procedendi in Officio Inquiſitionis circa cauſas Fidei, neſcio an edita. Bulla de confirmatione *Concilii Tridentini*, cum Canonibus & Decretis Concilii ſæpius lucem vidit. Indulgentia plenaria pro ſacro

cro generali Concilio Trid. prosequendo Rom. 1568. 4. & cum Flacii præfatione, vide unschuldige Nachrichten von Theologischen Sachen, A. 1711. pag. 792

Albertus PIUS, Carporum Princeps, supra Tom. 1. pag. 125.

Joannes Baptista PIUS Bononiensis, vir doctus clarusque ex Beroaldi disciplina: de quo Jovius, Gaddius Tom. 2 pag. 191. &c. plures veteres scriptores illustravit sub sæculi XVI. initia, ut testantur ejus.

Commentarius in Plautum, Ven. 1511. fol.

In Lucretium, Bononiæ, & Paris. 1514. fol. cum *retractatione* editionum suarum, Plauti, Fulgentii, Sidonii & Hortensii Ciceroniani. Vide Gesneri Bibl. pag. 388.

Comm. in Horatium.

Comm. in Valerii Flacci Argonautica, & *supplementum* libri IV. V. VI. 1519.

Versio, & Notæ ad Orphei, & Apollonii Argonautica.

In Ciceronis ad Atticum Epistolas.

Comm. in Epistolas Sidonii. Basil. 1542. 4.

In Metamorphosin Ovidii.

In Fulgentii Mythologiam commentarii secundis curis meliores.

Annotationes priores & posteriores in varia auctorum loca, Paris. 1511. fol. cui

 casti-

castigationibus in *Ciceronis Hortensium*, & *in Thesauro Critico Gruteri* tomo I.

Carmina Inter Delicias Poëtarum Italorum & inter illustres Poëtas Italos Tom. 2.

PIUS *Lottherius*, junior quam qui referri à me debeat, Neapolitanus, Monachus Casinensis & ex Priore S. Severini Neapolitano Episcopus A. 1576. Fundanus defunctus Casini A. 1592. de quo Placidus Diaconus de illustribus Casinensibus cap. 23.

PLACENTINUS Italus Jus utrumque in Monte pessulano docuit, clarus circa A. 1200. scripsitque in Codicem, & Summam Judiciorum. Vide Trithemium cap. 424.

PLACIDUS *Actor*, de cujus libris Medicinarum supra Tom. 1. pag. 12.

PLACIDUS Cœnobii *Nonantulani* Ordin. Bened. Prior, postea ignotæ Sedis Episcopus scripsit circa A. 1070. *contra Investituras & potestatem Henrici IV.* Imperatoris, ut notavit Anonymus Mellicensis cap. 115. respiciens librum ejus *de honore Ecclesiæ*, constantem capitibus CLXXI. quem primus vulgavit Bernardus Pez Tom. 2. anecdotorum parte 2. pag. 75-180.

PLACI-

PLACIDUS *Legerius*, Monachus S. Germani de Pratis, cujus *Sermones* in Bibl. Sangermanensi Cod. 309. Cangius testatur se evolvisse.

PLACIDUS Romanus S. Benedicti discipulus, Martyr Messanæ in Sicilia A. C. 539. de cujus Actis Martyrii Baronius ad Martyrolog. v. Octobr. Possevinus &c. De illorum fide Theodoricus Ruinartus *) in apologia missionis S. Mauri. Vita à Petro Diacono scripta exstat in Edmundi Martene Tom. 6. monumentor. pag. 786.

PLACIDUS junior Romanus, Monachus & Diaconus Cassinensis, Ordin. Bened. post A. 1584. composuit supplementum libri PETRI Diaconi de Viris illustribus Cassinensibus, cum eo sæpius editum, ut dixi supra, pag. 746. Ejusdem historiam Monasterii Casinensis à prima ejus fundatione ad A. 1587. Possevinus memorat.

PLANCTUS ECCLESIÆ. Supra ALVARUS *Pelagius*.

Franciscus de PLATEA, supra Tom. 2. pag. 595.

*) Acta Erud. 1703. pag. 441. Memoires lit. de Trevoux A. 1703. Jul. pag. 57.

Joannes à S. Paulo PLATEARIUS, Gallus, Medicus Salernitanus cujus *Practicam* habemus & librum *de ſimplici Medicina* ſive *de Medicamentis ſimplicibus*, & commentarios *in Antidotarium Nicolai* Alexandrini. Vide Merklinum pag. 662. & alios Biblioth. Medicæ ſcriptores. Opus de ſimplicibus frequenter citatur à Vincentio Bellovacenſi in ſpeculo naturali qui circa A. 1250. ſcripſit: ut notavi in Biblioth. Græca Tom. XIV. pag. 120.

Baptiſta ſive potius *Radulphus Bartholomæus* vel certe *Bartholomæus* PLATINA à Patria Piadena, vico ditionis Cremonenſis dici voluit, cum nomine proprio *Sacchus* diceretur.

Hic ingenii laude commendatus Cardinali Beſſarioni, atque ſub Pio II. abbreviatoris functus munere, poſt iras Pauli II. a) apud Sixtum IV. gratioſus atque A. 1475. præfectus Bibliothecæ Vaticanæ, diem obiit A. 1481. æt. 60. Epitaphium ejus: b) *Quisquis es, ſi pius, Platinam & ſuos ne vexes. Anguſte jacent, & ſoli volunt eſſe.* Laudatores nactus eſt quam plurimos, qui notitiam de vita

a) Confer Octavii Ferrarii proluſionem IX.
b) Mabillon. Tom. 1. muſei Ital. pag. 66.

vita ejus & ſcriptis uberiorem tradidere: è quibus memorare juvat:

Franciſcum Ariſium in Cremona litterata Tom. 1. pag. 310. ſeq.

Petrum Bælium in Lexico. Thomam Pope Blount pag. 339. ſeq. cenſuræ ſcriptor. Boiſſardi imagines Tom. 1. p. 149. Iſaacum Bullartium Tom. 1. Academiæ ſcientiar. pag. 130.

Joannem Ciampinum de abbreviatoribus de Parco majori parte 2. pag. VIII. ſeq.

Auctores Diarii eruditorum Italiæ T. X. pag. 290. ſeq. atque inprimis Tom. XIII. pag. 418. ſeq. ubi præclaræ ad Voſſium obſervationes.

B. Joannem Hubnerum noſtrum Bibl. hiſtoricæ Hamburgenſis tomo IV.

Paulum Jovium in elogiis.

Frid. Ottonem Menckenium de militibus eruditis pag. 345. ſeq.

Dan. Wilhelm. Mollerum diſſert. de Platina, Altdorfii edita, 1694. 4.

Niceronum Tom. VIII. memoriar. de viris eruditis pag. 218. ſeq.

Caſimirum Oudinum Tom. 3. pagina 2683. ſeq.

Theophili Sinceri Neue Sammlung von lauter alten und raren Büchern V. Stück pag 410. ſeq.

Burchard Gotthelf Struvium Tom. 1. act. litterar. faſciculo IV.

Antonium Varillaſium libro IV. anecdotor. Florentinor. Voſſium de Hiſtor. Latin. pag. 588. ſeq. &c.

Mihi ſcripta Platinæ ſuccincte referre ſatis fuerit. Sunt itaque:

Vitæ Pontificum Romanorum juſſu Sixti IV. ſcriptæ à Petro Apoſtolo usque ad Paulum II. editæque Rom. Venet. Baſil. Colon. 1479. Norimb. 1481. fol. ac deinde ſæpius: de cujus operis editionibus, verſionibus & continuationibus, diligenter, Hubnerus pag. 23. ſeq. & Theophilus Sincerus. Thomas Crenius parte XIX. animadverſ. pag. 20. ſeq. Bibliotheca D. Jo. Fabricii Helmſt. Tom. 3. pag. 421. ſeq. De verſionibus Gallicis, Italicis, Germanicis Niceronus pag. 228. ſeq.

Hiſtoria inclytæ urbis Mantuæ usque ad A. 1464. *& ſereniſſimæ familiæ Gonzagæ,* libris VI. Viennæ Auſtriæ cum notis Petri Lambecii, ſed præter ſpem interuptis 1675. 4. & in theſauro ſcriptorum Italiæ Burmanniano, tom. IV. Lugd. Batav. 1722. fol.

Dialogi

Dialogi III. de falso & vero bono, ad Sixtum IV. Pontificem: dialogus *contra amores*, ad Ludovicum Stellam, Mantuanum: *de vera nobilitate* ad amplissimum Joannem Ursinum, Archiepiscopum Tranensem: & *de optimo Cive*, dialogi II. cum Laurentio Medice & Cosmo. Panegyricus in laudem *Bessarionis* Cardinalis. Oratio *de pace Italiæ confirmanda & bello Turcis inferendo.*

De obsoniis ac de honesta voluptate & valetudine (al. *de ratione victus & modo vivendi*, sive ut in Gryphiana editione inscribuntur: *de tuenda valetudine, natura rerum & popinæ scientia*,) libri X. scripti ante vitas Pontificum, unde à Bernhardo Moneta *) reprehenditur Sannazarius, cujus hoc fertur tetrastichon ad Platinam:

Ingenium & mores vitasque obitusque notasse
Pontificum, argutæ lex fuit historiæ.
Tu tamen hinc lautæ tractas pulmenta culinæ,
Hoc, Platina, est ipsos pascere Pontificis.

Non

*) Menagiana Tom. 3. pag. 61.

Non tamen editi videntur nisi post Pontificum Vitas, quoniam antiquissimam illorum editionem memini laudari Forojuliensem 1480. 4. De Gallica versione vide Niceronum pag. 232.

Vita Nerii Capponii in tomo XX. thesauri scriptorum Italiæ Muratoriani. Confer Acta Erud. A. 1733. pag. 396.

De bono principe, libri III. ab Alex. Saulio, Patricio Genuensi editi. Genuæ 1637. 12. post editionem Francof. 1608. 8.

De flosculis quibusdam linguæ Latinæ ad Lælium. Dialogus ad Ludovicum Agnellum *de amore*. Venet. 1480. Mediolan. 1481. 12.

Inventarium Bibliothecæ Sixti IV. in Burch. Gotthelf Struvii Tom. 1. Act. litterar. fasciculo IV. Confer nova litteraria Germaniæ A. 1706. pag. 341.

De laudibus pacis ad Rodericum Calagurritanum, & alterum *de laudibus belli*, Manuscr. memorant auctores diarii eruditorum Italiæ Tom. 13. pag. 437. seq.

PLEGUINUS *& linguarum cognitioni politarum, & reconditis naturæ mysteriis promta juxta ac expedita advigilabat diligentia: Proinde si quid obscuri, luxati, aut parum lucide interpretati occurreret, judicio*

dicio eruditorum maturo prudenter quidem usus est. Et quoniam BEDÆ *inprimis censuram magni faciebat, apud eum orta*, de sex ætatibus Mundi *quæstione, per litteras accurate egit, ut accuratius responderet in causa hærenti. Beda pro solita sua humanitate, candore quoque & facilitate, justa rem omnem cura scripto explicuit libello, qui & adhuc spirat ac inter* BEDÆ *Epistolas locum occupat non inglorium.* Hæc Lelandus cap. 102. ex quo Baleus II. 9. qui Pleguinum Nortabrium sive Northumbrensem vocat refertque ad A. C. 740. sicut etiam Pitseus pag. 143.

PLINIUS Valerianus Medicus Empiricus, de quo dixi in Centuria plagiariorum A. 1689. Lipsiæ vulgata cap. 76. & in Biblioth. Latina II. 13.

Nicolaus PLOVIUS Posnaniensis Polonus, Theologus & Consultus Juris Canonici circa A. 1430. ac deinceps clarus, scripsit Opuscula excusa Argentorati 1493. & in Oceano Juris etiam obvia, de Sacramentis & eorum administratione T. XIV. pag. 77. De sacrificio Missæ pag. 91. De *Interdicto Ecclesiastico* pag. 333. *De excommunicatione* pag. 365. *de irregularitate* pag 400. & *de horis Canonicis* Tom. XV. parte 2. pag. 564. *Sermones*

item

item de tempore & de Sanctis. Argentorat. 1495. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 2368. seq.

PODALIRENSIS sive PADOLIRONENSIS prope Mantuam Ordin. Benedict. Monachus *de vita Simonis Armeni*, Monachi & Eremitæ Sec. XI. exstat in Actis Sanctor. Tom. 6. Julii 26. pag. 324--337.

Georgius PODIEBRADIUS (*Podiebracius, Pogiebracius*) Bohemiæ A. 1458. Rex. cujus Epistolam apologeticam ad generum suum, Matthiam Corvinum, Hungariæ Regem A. 1468. datam edidit Dacherius T. 4. spicilegii pag. 403. (edit. novæ Tom. 3. pag. 830.) De variis Pontificum Rom. Actis contra hunc Regem, Oudinus Tom. 3. pag. 2576. ex Codicibus Biblioth. Paulinæ Lipf. de quibus B. Joach. Fellerus pag. 191. 205. 316. seq. 398. 403. seq.

POGGIUS *Guccius* (Ugutio) *Bracciolinus* natus A. 1380. Terræ novæ in ditione Florentina, magnum nomen consecutus lepido ingenio & meritis non inficiandis in litteras: discipulus Joannis Ravennatis, Manuelis Chrysoloræ & Collutii Salutati: ab A. 1404. ab Epistolis Innocentii VII. & A. 1413. Joannis XXIII. quem comitatus

tatus est in Concilium Constantiense, & aliorum deinceps sex Pontificum, donec Anno 1453. æt. 72. Roma relicta Florentiam repetens, ibi Leonhardo & Carolo Aretino successit in munere honestissimo Cancellarii Reip. diemque obiit A. 1459. 30. Octobr. In memoria Poggii posteris commendanda præter Jovium, Boissardum I. imag. p. 108. Gaddium T. 2. p. 213. seq. Martin Hanckium lib. 2. de Rom. rerum scriptoribus c. 10. Clarmundum T. 3. p. 98. plures nostra inprimis ætate præclari viri cum laude versati sunt, Jo. Baptista inprimis Recanatus, Patritius Florentinus in vita præmissa ejus historiæ Florentinæ: a) tum Jacobus Lenfant in Poggianis Gallice editis Amst. 1720. 8. b) Idem Recanatus in Observationibus Criticis ad Poggiana, c) quæ lucem viderunt Italice Venet. 1721. 8. Auctores Diarii eruditorum Italiæ in observationibus ad Vossium Tom. IX. pag. 167. seq. Justus Christophorus Thorschmidius dissert. de

a) Acta Erud. Tom. 6. supplem. pag. 337. Diarium eruditorum Italiæ Tom. XXIII. pag. 412. seq. Journal des Sav. 1717. pag. 216.

b) Acta Erud. 1720. pag. 267. Journal des Sav. 1720. Tom. 2. pag. 301.

c) Acta Erud. 1723. pag. 116. Memoires hist. & Critiques A. 1722. mense Jun. pag. 67.

de Poggio, Witeberg. 1713. 4. Albertus Henricus Sallengrius d) in tomo secundo libri qui inscribitur: Memoires de litterature, Hagæ Comitis 1717. 8. Bernhardus Moneta observationibus ad Poggiana, vulgatis Gallice 1722. 12. Oudinus Tom. 3. pag. 2381. Julius Niger in historia scriptorum Florentinorum pag. 473. seq. & cujus studium circa scripta Poggii commendari singulariter debet, Niceronus in memoriis eruditorum Gallice editis Tom. IX. pag. 128--165. Effigiem dabunt etiam Acta Concilii Constantiensis Hardtiana Tom 3. p. 65.

Scriptores veteres Latini à Poggio reperti & magnam partem restituti sunt: *Ammianus Marcellinus*, *Asconius Pedianus*, *Caper* Grammaticus, *Ciceronis* de finibus & de Legibus & Orationes octo: *Columellæ* pars: *Frontinus* de aquæductibus, *Lucretius*, *Manilius*, *Probus* Grammaticus, *Quintilianus*, Pseudo *Dares*, *Eutychus* Grammaticus, *Silius Italicus*, *Tertullianus* & libri tres primores *Valerii Flacci*. De singulis in Bibl. Latina.

Monu-

d) Jurnal des Sav. 1717. pag. 216. Vide & Diarium eruditorum Italiæ Tom 34. pag. 225. Memorias litterarias Trevoltinas A. 1723. pag. 2068. 2277. Biblioth. Germanique Tom. 1. pag. 240. Tom. 2. pag. 173. & Tom. 4. pag. 70.

Monumenta ipsius ingenii quæ referre licet, hæc sunt:

Historiæ Florentinæ à primis initiis Urbis & speciatim ab A. 1350. ad 1455. scripti jussu & auctoritate Reip. libri VIII. primum editi notisque & auctoris vita illustrati à Jo. Baptista Recanato, Florent. 1715. 4. atque inde recusi in thesauro scriptorum Italiæ Burmanniano, tomo VIII. & Muratoriano tomo XX. a) Italica versio quam ipse adornavit Poggius prodierat Venet. 1476. fol. Florent. 1492. fol. atque emendatior 1598. 4.

Libri de varietate fortunæ, & *Epistolæ LVII.* edente Joanne Oliva, Rhodigino cum præfatione Dominici Georgii, Paris. 1723. 4. b) Confer Acta Erud. A. 1725. pag. 229. & A. 1726. pag. 220. & Clarissimi Heumanni poecilen tomo 2. lib. 1. ubi emendationes ex Manuscr. Codice Barnstorfiano.

Operum volumen in duas distributum partes, & à Thoma Aucupario, poëta laureato A. 1511. dicatum Sebastiano Brandt, J. U. Doctori & S. P. Q. Argentinensis Cancellario, editumque Argen-

a) Acta Erud. 1733. pag. 394.
b) Diarium Eruditorum Italiæ Tom. 36. pag. 309.

Argentorati 1513. fol. In hoc continentur:

Hiſtoria convivalis diſceptativa *de duabus peſtibus vitæ humanæ avaritia & luxuria* & de fratre BERNARDINO, aliisque Concionatoribus. pag. 1.

Hiſtoria tripartita, ſive *tres hiſtoriæ diſceptativæ convivales* 1) uter alteri gratias debeat pro convivio, an qui vocatur an qui vocat? pag. 14. 2) utra artium, Medicinæ an Juris civilis præſtet pag. 15. & 3) utrum priſcis Romanis Latina lingua omnibus communis fuerit, an alia quædam doctorum virorum, alia plebis & vulgi pag. 20. b.

De nobilitate liber, ad Gerardum Cumanum. pag. 25. Confer quæ de Lauri Quirini & Leonardi de Chio apologia pro Venetis contra Pogium, Niceronus pag. 148.

De miſeria Conditionis humanæ ad Principem Sigismundum Malateſtam *libri duo* ſcripti cum jam annum ætatis ſeptuageſimum ſecundum auctor exegiſſet p. 34. promiſſo prologo & argumento ab Henrico Bebelio, Juſtingenſi.

De fortunæ *) *varietate urbis Romæ & de ruina ejusdem* deſcriptio pag. 50. liber recuſus nuper in tomo primo novi theſauri

*) Pleniorem editionem retuli ſupra p. 897.

ſauri Antiquitatum Alb. Henrici de Sallengre pag. 497. Hagæ Com. 1716. fol.

Lucii Syri ſive *Luciani aſinus*, è Græco Latine verſus pag. 52.

Invectivarum liber 1) in Felicem V. antipapam (antea Amadeum Ducem Sabaudiæ) & Concilium Baſileenſe pag. 59. 2) in Franciſcum Philelphum invectivæ tres pro Nicolao Nicolio, pag. 64. b. & quarta excuſatoria ac reconciliatoria pag. 71. 3) in Laurentium Vallam invectiva I. II III. & V. pag. 71. b. Quartam quæ in editis deſideratur Manuſcriptam ſervat illuſtris Fontaninus.

Orationes quinque 1) in funere Franciſci Zabarellæ Cardinalis Florentini, p. 95. b. 2) Albergati Nicolai, Cardinalis S. Crucis pag. 99. 3) Nicolai Nicolii, civis Florentini, pag. 102. & 4) Laurentii de Medicis pag. 105. 5) ad ſummum Pontificem, Nicolaum V.

Epiſtolæ & opuſcula præmiſſo præludio Henrici Bebelii de laudibus & felicitate pagorum, ruris & ſilvarum. 1) ad Coſmum de Medicis, de laude ruris ſive de re ruſtica pag. 112. 2) ad Nicolaum, de Balneis prope Thuregum ſitis pag. 113. 3) HIERONYMI Pragenſis obitus & ſupplicii deſcriptio, ad Leon-

 hardum

hardum Aretinum. pag. 114. b. 4--43. Epiſtolæ ad varios: Æneam Sylvium Cardin. Senenſem: Albertum, Andreolum Juſtinianum, Antonium Cremonenſem, Antonium Panormitam Siculum, Carolum Aretinum, Leonardum Aretinum, Bildeſtinum Archidiaconum, Cæſarauguſtanum Epiſcopum, Gregorium Corarium Sedis Apoſtolic. protonotarium, Coſmam de Medicis, Franciſcum Barbarum, Franciſcum Mareſcalcum Ferrarienſem, Gvarinum Veronenſem, Jacobum Foſcarum, Joannem Lamolam, Joannem Pratenſem, Joannem Spelmibergenſem, Julianum Cardinalem S. Angeli, legatum per Germaniam: Leonellum Eſtenſem, ad Papam (Innocentium VII.) ad Philippum, Philippum Mariam Anglum, ducem Mediolanenſem: Scipionem Ferrarienſem: Cancellarium Senenſem, & ad Suffretum Rhodi commorantem. In his etiam trigeſima *Philippi Mariæ* Ducis Mediolanenſis, & undequadrageſima *Antonii Panormitæ* ad Poggium. Et Epiſtolæ poſtremæ contra Gvarinum, qui Cæſarem Scipioni prætulerat.

Dialogus *de infelicitate Principum* ad Thomam virum clariſſimum. p. 146.

Facetiæ

Facetiæ p. 157--184. ob quarum libertatem atque sparsam hinc inde obscœnitatem male apud multos audiit Pogius: ipse vero invectiva secunda in Laur. Vallam pag. 82. b. *Invehit in meas confabulationes, ut spurcas & bono viro indignas, homo austerus & severus nimium: ut alterum Zenonem stoicum credas, aut Catonem tertium, non bestiarum quendam bubulcum, omni plenum rusticitate. Sed quid mirum: facetias meas, ex quibus liber constat; non placere homini inhumano, vasto, stupido, agresti, dementi, barbaro, rusticano? At ab reliquis aliquanto quam tu doctioribus probantur: leguntur & in ore & manibus habentur, ut velis nolis: rumpantur licet tibi Codro ilia: diffusa sint per universam Italiam: & ad Gallos usque, Hispanos, Germanos, Britannos, cæterasque nationes transmigrarint qui sciant loqui latine. Libet enim & mihi Valleam jactantiam præ oculis habenti paululum gloriari.*

Præter hæc in volumine Argentoratensi collecta opuscula Poggius etiam composuit Latinam versionm, *librorum* primorum *quinque Diodori Siculi*, ad Nicolaum V. quorum primum in duos divisit, unde *sex libri* in ejus versione numerantur. Post primam editionem Venet. 1476. sæpius lucem vidit hæc versio:

Neque impedit quod *Joannes Phrea* Anglus Londini eundem laborem in se suscepit: nam & *Cyropædiam Xenophontis* à Poggio versam servant Italorum Bibliothecæ, licet eandem Franciscus Philelphus & alii similiter interpretati fuere. Atque Italicam versionem Cyropædiæ ex Latina parentis sui vulgavit Jacobus Poggius filius, Tibure 1539. 8. De versione *Aristotelis*, cujus inter Poggii scripta ex Ugolino Verino meminit Gaddius Tom. 2. p. 218. nihil præterea comperi.

Orationem in funere Leonhardi Aretini A. 1443. dictam Florentiæ edidit Baluzius Tom. 3. Misc. pag. 248. unde recusa est tomo octavo thesauri scriptorum Italiæ Burmanniani pag. 215. & ante Aretini Epistolas me curante prælo iterum datas Hamb. 1715. 8. Idem officium funeri ac memoriæ præceptoris sui *Ambrosii Camaldulensis* A. 1439. præstitisse Poggium jam notavi supra Tom. 1. pag. 118. Omitto alias ejus Orationes, Epistolas ad Petrum Donatum & alios: scriptaque inedita, ut contra hypocritas dialogum, & Orationem oppositam Calumniatoribus, dissertationemque ad Cosmum Medicem, utrum seni uxor sit ducenda. Invectivam in Nicol. Perottum &c.

Episto-

Epiſtola de Schola Epicureæ factionis, non differt à Balneorum Badenſium prope Thuregum diſcriptione de qua ſupra p. 899. & quæ recuſa etiam exſtat in opere Veneto de balneis p. 291. b. & in Jo. Jacobi Scheuchzeri hiſtoria naturali Helvetiæ a) Tom. V. pag. 407.

Magnum numerum Epiſtolarum & aliarum lucubrationum Poggii ſe habere teſtatus eſt Baluzius in Epiſtola ad Frid. Benedictum Carpzovium, Tom. VIII. amœnitatum literar. V. C. Jo. Georg. Schelhornii pag. 626. Sed vita Cardinalis Firmani Capranicæ apud eundem Baluzium Tom. 3. Miſc. pag. 263. 266. non Poggium patrem ſed filium Joannem Baptiſtam habet auctorem, ut notavit Julius Niger in hiſtoria ſcriptorum Florentinorum pag. 474. Quinque autem Poggio fuere filii, b) ingenio valentes omnes ac conſpicui, ex quorum numero nomen interdum alicujus, interdum ſcriptum Patri à viris doctis tribui videmus. Petrus Paulus, Ordin. Præd. Jo. Baptiſta, Philippus, Jacobus & Joannes Franciſcus, Canonicus Florentinus.

a) Schweitzeriſche Natur-Geſchichte.
b) Vide Niceroni memorias T. IX. p. 135. ſeq.

FINIS LIBRI XV.

NOTATIO NOTKERI
DE
ILLUSTRIBUS VIRIS,

Qui ex intentione ſacras Scripturas exponebant, aut ex occaſione quasdam ſententias Divinæ auctoritatis explanabant: *ſcripta ad* SALOMONEM, *diſcipulum ſuum, poſtea Conſtantienſis Eccleſiæ Epiſcopum.*

Cum prudens ſis, & prudentis nomen a) hæredites; miror te res ineptas appetere, quod tibi quia diſſuadere nequeo, quod hortaris aggrediar, prius improperando commonens; quia, ſi me audiſſes, omnes authores noſtros notiſſimos haberes. In hoc autem & meæ ſtultitiæ, & tuæ verecundiæ conſulendum putavi; ut, cum ego utilia poſſim ſcribere, & tu optima ſis dignus accipere, in talibus ineptiis nomen utriusque ſub clauſura ſilentii premeretur. Vide, ne tu nos diffamare velis viliſſime.

CAPUT

a) Salomonis.

CAPUT I.

De iis, qui in Genesim, Exodum, Leviticum, Numeros, Deuteronomium &c. scripserunt.

Si scire desideras, quid Hebræi de Historica Geneseos explanatione (sentiant) scrutare librum HIERONYMI, qui intitulatur *Hebraicarum quæstionum* juxta Septuaginta duntaxat Interpretum translationem. Si vero moralitatem requiris: ORIGENI intende. Si disputationem; AUGUSTINI duodecim libros b) peragrare non lasseris. Si defensionem Creatoris, & antiquorum Patrum contra blasphemias calumniatorum; lege ejusdem *Augustini* libros duos c) *adversus Manichæos*, & alios duos *contra Faustum*, d) & undecimum, duodecimum, decimum tertium, decimum quartum ipsius *de Civitate DEI*, prophetico Spiritu conscriptos. Si creaturarum pulchritudine delectaris; *Exameron* AMBROSII, ut jocularis es, pro ludo relegere consuescas. Si medulla ejusdem

b) De Genesi ad Litteram, in tria prima Geneseos capita. Tom. 3. Operum.

c) De Genesi, contra Manichæos. Tom. 1. Operum.

d) Contra Adversarium Legis & Prophetarum.

dem libri dulcissima pasci volueris, & ipsius ratione veritatis jocundari cupieris; BEDAM e) tenacissima memoria retinere labora. Quod si excerptum PATERII, f) qnod de libris beati GREGORII per ordinem singulorum librorum deflorando confecit, unquam reperire potueris, illud tibi ad omnimodam sufficiet sapientiam. In Exodum & in Leviticum *homilias* ORIGENIS mire disputatas edifcere labora. In totum *Eptaticum* g) septem AUGUSTINI *quæstionum*, & alios sex h) *locutionum de diversitate Interpretum.* Et quod præ omnibus utile tibi puto acquirere, EUGIPPIUM, i) qui ex omnibus libris profundissimi & penetrabilissimi ejusdem *Augustini* in omnem auctoritatem Scripturæ utilissimum, & valde necessarium volumen collegit, in quo multa mysteria de Genesi, de Exodo, de Levitico, de Numero, de Deuteronomii, Josue, & Judicum, Samuele, & Malachim, k) & Pro-

e) supra Tom. 1. pag. 508.

f) Supra hoc Volumine, pag. 595.

g) Quæstiones in Heptateuchum.

h) Septem, Tom. 3. Operum: & totidem numerat Augustinus ipse II. 45. retractat.

i) Supra Tom. 2. pag. 379. seq.

k) Regum libris.

& Prophetis reſerata reperies: Licet *in omnes Prophetas* laborantiſſimus & deſudantiſſimus ſtudioſo lectori ſufficiat HIERONYMUS, cujus ſi volueris eſſe diſcipulus, faſtidium, quod tibi de librorum tædio coaluit, reticere debebis, ut ferventiſſima lectio ferventi congruat diſcipulo. Hæc de Lege & Prophetis.

CAPUT II.

De his, qui Pſalterium, Proverbia, Eccleſiaſten, & Cantica Canticorum expoſuerunt.

De Agiographis vero in ſequenti doceberis: quorum primum eſt Pſalterium juxta circumciſionem. Apud nos vero propter CHriſtum ex eo natum, David eſt caput omnium Prophetarum. In cujus librum plurima multi ſenſerunt. De quibus primus & præcipuus eſt ORIGENES apud Græcos, AUGUSTINUS apud nos, ex cujus libris PROSPER, ut accepimus, Aquitanus Epiſcopus utiliſſimum volumen ſtudioſis excerpſit, cui multa de aliorum opuſculis intexuit; ut ſtatim in principio præfationem de homilia Sancti BASILII poſuerit. In eundem librum & ARNOBIUS Rhetor ſui nobis ingenii monu-

monumentum reliquit. In ipsum & HILARIUS Pictaviensis Episcopus scripsit. In cujus explanationem CASSIODORUS SENATOR, cum multa differuerit, in hoc tantum videtur nobis utilis, quod omnem sæcularem sapientiam, id est, Schematum & Troporum dulcissimam varietatem in eo latere manifestat. Super omnia vero ad intellectum hujus prophetiæ juvat, si quis Psalterium, quod beatus HIERONYMUS de Hebraico in Latinum vertit, memoriæ commendare voluerit. In Proverbia Salomonis HIERONYMUS breves sententias dereliquit, quæ quasi paucissima grana, causa segetum fuere maximarum; quas BEDA noster demessuit, & collegit. Scripsit idem HIERONYMUS in Ecclesiasten juxta traditionem septuaginta translatorum, hoc est, vulgatam interpretationem. Hebræi enim dicunt, l) eos non amplius interpretatos fuisse quam Moysi quinque libros. Huic ergo expositioni acutissime debes intendere; ut eam ad intellectum modernæ lectionis possis derivare: quia nihil aliud apud Latinorum aliquem super eundem librum repe-

l) Vide Biblioth. Græc. III. 12. 4. Tom. 2. pag. 322.

reperies, nisi tantum pauca testimonia in libris beati GREGORII, cum expositione posita. In Cantica Canticorum interpretatur Sanctus HIERONYMUS duas homilias ADAMANTII, m) in quarum præfatione hoc præmisit: *Origenes, cum in ceteris alios vicerit, in Canticis Canticorum se ipsum vicit.* Quam interpretationem, quia ipse morte præventus, nobis transferre non potuit; hanc tibi vicissitudinem nostri laboris & multimodæ servitutis impono: ut si aliquando sumptibus abundaveris, & alicujus hominis Latina & Græca lingua eruditi, amicitia usus fueris, ab eo extorqueas, ut explanationes Latinis, & Barbaris pro maximo munere, vel præda famosissima transferre non gravetur. Interim lege libellum JUSTI *Lugdunensis Episcopi* n) in Epithalamium, brevem quidem verbis, sed

m) Origenis.

n) Hujus Justi ex Viennensi Diacono Antistitis Lugdunensis qui Anno 374. Concilio Valentino, & Anno 381. Aquilejensi interfuit, lucubrationem intercidisse dolendum est. Pro Lugdunensi *Viennensem* Archiepiscopum vocat Anonymus Mellicensis cap. 42. aitque scripsisse ad Sergium Papam, qui fuit ab Anno 688. Sed ad Sergium Tarraconensem Episcopum scripsit Justus Episcopus *Urgelitanus*, de cujus mystica

ſed ſpiritualibus plenum ſententiis. Quod ſi Romana facundia barbarorum hominum ſcripta contempſerit, nobis barbaris expoſitio BEDÆ in eundem librum ſufficere debebit. Quem naturarum diſpoſitor DEUS, qui quarta die mundanæ creationis Solem ab Oriente produxit, in ſexta ætate ſæculi novum ſolem ab occidente ad illuminationem totius orbis direxit. Si vero Romanarum etiam delitiarum opipari convivio delectaris, quicquid GREGORIUS Papa dulce ſuper hoc reſperſum latiſſime reliquit; idem BEDA in breviſſimo ferculo avidis glutiendum compoſuit.

CAPUT III.

De interpretibus Libri Sapientiæ, Jeſu filii Sirach, Job, Tobiæ, Esdræ, Judith, Eſther, Paralipomenon, & Machabæorum.

De libro, qui Sapientia Salomonis inſcribitur, nullius authoris expoſitionem, niſi tantum per occaſionem aliorum librorum pauca teſtimonia explanata cognovi;

myſtica expoſitione in Canticum dixi Tom. 4. pag. 622.

gnovi; quippe qui ab Hebræis penitus respuitur, & apud nostros quasi incertus habetur: tamen quia priores nostri eum propter utilitatem doctrinæ legere consueverunt, & Judæi eundem non habent, Ecclesiasticus o) etiam apud nos appellatur. Quod de hoc, id etiam de libro Jesu filii Sirach sentias, oportet, nisi quod is ab Hebræis p) & habetur & legitur. Difficillimum librum beati Job Prophetæ, ab omnibus Magistris anterioribus intactum Apostolicus noster GREGORIUS ita exposuit, ut super historiæ fundamentum, moralitatis construeret ædificium, & anagoges imposuerit culmem præstantissimum. Cui libro tam multa de omnibus Divinæ authoritatis scriptis testimonia intexuit, & intexta dissolvit; ut hujus occasione vetus & novum Testamentum videatur exposuisse. Quod si propter inopiam rei familiaris, vel sæcularium rerum occupationem, vel etiam palatii assiduitatem, & militiæ laborem

o) Mirum est à Notgero distingui Ecclesiasticum à Sirachidis libro, nam Sapientiam Salomonis, Ecclesiastici nomine venisse minus constat.

p) Vide Biblioth. Græc. III, 29. 1. Tom. 2. pag. 729. seq.

laborem tibi aſpirare non ſuppetit, aut vacare, excerptum LADKENI q) *Hybernienſis* inquire, & poſt explanationem teſtimoniorum in medium adductorum, nihil tibi invenies ad plenum intellectum deeſſe. In diverſis etiam locis diverſa tum collecta, tum excerpta de hoc, & aliis ſcriptis, ſi requiſieris, invenire poteris, de quibus poſtea dicetur. In librum Tobiæ & Esdræ BEDA presbyter aliqua ſcripſit magis jucunda, quam neceſſaria, quippe qui ſimplicem hiſtoriam vertere conatus eſt in allegoriam. De libro Judith & Eſther, & Paralipomenon quid dicam, à quibus, vel qualiter exponantur, cum etiam ipſa in eis littera non pro auctoritate, r) ſed tantum pro memoria & admiratione habeatur? Idem de libris Machabæorum ſuſpicari poteris.

CAPUT

q) De hoc Ladkeno altum apud alios ſilentium.

r) Neſcio quomodo hoc potuerit affirmare Notgerus contra uſum veteris omnis Eccleſiæ, libros Paralipomenon atque Eſtheris inter Divinos computantis & ad illorum provocantis teſtimonia.

CAPUT IV.

Quinam novi Teſtamenti libros ex profeſſo interpretati ſint?

De novo autem Teſtamento ſcire debebis, quia licet remotis litteræ groſſioris integumentis lucidum cunctis ad intelligendum videatur: nusquam tamen perriculoſius erratur, niſi reverentiſſima humilitate diſcatur. Ergo in Matthæum HIERONYMUS tibi ſufficiat; in Marcum, pediſſequum Matthæi, BEDA pediſſequus Hieronymi, in Lucam ſoligradum Beda latigradus adeo, ut omne, quod ipſum reperit Evangelium, volumen compingeret in unum. Joannem Cœlipetam nubivolus AUGUSTINUS paribus alis inſecutus eſt. Præter hæc eſt liber Auguſtini *de Sermone Domini in monte*, ſecundum Matthæum. Alius *quæſtionum in totum Evangelium*. Inſuper & EUGIPPI *Collectarium*. Præterea homiliæ JOANNIS CHRYSOSTOMI, ORIGENIS, AUGUSTINI, GREGORII, MAXIMI, LEONIS, BEDÆ: & *Reſponſiones* HIERONYMI *ad interrogationes Algaſiæ*

 & De-

& Denobiæ: s) si tamen mox Sacerdos futurus, dignaris legere libros ad eruditionem fœminarum directos. Sed tu juvenculus non dedigneris legere, quod Hieronymus senex dignatus est scribere. In Epistolam ad Romanos multa & mira scripsit ORIGENES, quibus adversarii ejusdem prava quædam inseruerunt. *) quorum unum, sicut nuper tibi in aurem diffudi, ipse in eodem volumine acerrime condemnat. AMBROSIUS Mediolanensis Episcopus in Evangelium secundum Lucam, & in omnes Epistolas Pauli, breves Commentarios reliquit: sed explanationem ad Hebræos Epistolæ ejus volumini insertam, non eum scripsisse multi contendunt, quod & veritas comprobat. Item PELAGIUS breves Sententiolas in easdem scripsit epistolas. HIERONYMUS latissimos Tractatus ad Galatas, ad Titum, ad Philemonem dereliquit. Idemque HIERONYMUS, & AUGUSTINUS Episcopus, prout interrogati fuerant, de diversis in Apostolum quæstionibus valde proficuas conscripserunt epistolas. Super Actus Apostolorum lege BEDAM presbyterum. In

s) Zenobiæ.

*) Huetii Origeniana pag. 243. 253. seq.

In Epistolam Joannis, AUGUSTINUM, in qua explanatione, qui sit Christianus, agnosces. In septem Epistolas (quæ dicuntur Canonicæ) interpretationem BEDÆ presbyteri require, & ejusdem dilucidationem obscurissimæ visionis potius, quam revelationis beati Joannis; cujus tamen expositionis AUGUSTINUM, HIERONYMUM, & GREGORIUM seminaria esse noveris; licet idem BEDA sæpissime TYCHONII Donatistæ se dicat explanationem suo volumini inseruisse; in quo multa quoque PRIMASII, Discipuli Sancti Augustini, dicta posuit, ut facile potuerit advertere, qui eosdem tractatores curaverit recitare. Si Glossulas volueris in totam Scripturam Divinam, sufficit RABANUS *Mogonciacensis* Archiepiscopus.

CAPUT V.

De iis, qui ex occasione disputationis propriæ, quasdam sententias Divinæ auctoritatis explanaverunt.

Hactenus de his Scriptoribus dixisse sufficiat, qui ex intentione Sacras Scri-

pturas elucidare conati sunt. Nunc autem de his doceberis, qui ex occasione disputationis propriæ, quasdam sententias Divinæ auctoritatis explanaverunt. AUGUSTINUS in libris innumeris, quos conscripsit, prout se locorum & rerum obtulit occasio, omnem pæne, imo vere, sanctam Scripturam exposuit. Cujus rei probamenta sunt libri *Confessionum* ejus numero tredecim. Liber optimus *de bono naturæ. De utilitate credendi. Quæstiones de Proverbiis Salomonis*, & cæteris Scripturis. Item *de gratia, de libero arbitrio*, & *Enchiridion*, hoc est: de fide, spe, & charitate, in quibus vel maxime intellectus Scripturarum elucet, & in aliis mille libris ipsius, sicut ante nos dictum est: *si Augustinus adest, sufficit ipse tibi. Speculum* ejus require. Quid dicam de CASSIANO? Si tamen aliquando Monachos fastidire desieris, qui *in viginti quatuor libris Collationum*, quos totidem Senioribus Apocalypseos Joannis *) comparat, ita & propter *octo principalium vitiorum* occasionem de lege & Prophetis disputat, ut eum omnia tractanda suscepisse, non dubites. Qualiter

*) IV. 4. 10. V. 8. 14. XI. 16. XIX. 4.

ter vero Evangelia & Apoſtolorum ſcripta diſſeruerit, nullus credere poterit, niſi qui lectioni earundem Collationum ſtudioſus inſtiterit. Quam tamen doctrinam profeſſionis ſuæ memor, Patrum ſanctitati, non ſuæ ſcribit induſtriæ. Libri ISIDORI Hiſpanienſis Epiſcopi, *Etymologiarum* nomine titulati, omnimoda te perficiunt ſcientia. Item *ſententiarum* ejus utiliſſimus liber occurrit. Item alius *de Patribus veteris & novi Teſtamenti.* Item alius *de officiis*, & *Ordinibus Eccleſiaſticis*, qui tibi mox DEI gratia futuro Sacerdoti maxime ſunt neceſſarii, in quibus omnem rationem, & nomina ſingularum feſtivitatum, & jejuniorum reperies, ut præco DEI populis futuras ſtationes prænunciare poſſis in Keriki; t) quia ſi non annunciaveris populo, qui ſpeculatoris officium deſideras, veneritque gladius, & tulerit eum, u) ipſe iniquitate ſua morietur, ſanguis autem ejus de manu tua requiretur.

CAPUT

t) In Eccleſia.
u) Ezech. XXXIII. 6.

CAPUT VI.

De Libris ornando Sacerdotio nece[illegible]ſariis, Epiſtolographis &c.

Ergo quia ſeſe obtulit occaſio, [illegible] hoc loco de miniſterio, quod ſub[illegible]es, te attentius inſtruere debeam, [illegible] imparem tantæ rei agnoſco, quipp[illegible] nec vitam propriam cuſtodire, nec [illegible] aliquantum ſentio, idonee valeo [illegible]re; mitto te ad librum beati GREG[illegible] *Papæ*, qui appellatur *Regula Paſto*[illegible], ſed meo, imo ut credo, ejus & [illegible] ſapientium judicio melius & veri[illegible]*culum* nuncupari potuiſſet; in quo [illegible] homo ſe ipſum inveniet quaſi depi[illegible], & præcipue Epiſcopi & Presbyte[illegible] ut omnis homo non ſolum ſer[illegible], & opera, ſed & cogitationes & a[illegible], quos quisque vel antea, vel in ip[illegible]cerdotio conceperit, quaſi vivent[illegible] ambulantes, oſtenderit. In quo [illegible] tam multa de novo & veteri Teſt[illegible]to poſuit, & expoſuit; ut ſi eum [illegible]moriæ commendaveris, omnium [illegible]rum ſcientia refertus eſſe videaris. Ex hoc ergo trutinari debes, & examinari, utrum

utrum ob animæ tuæ ſalutem Sacerdotium declinare, & eorum periculum, quos corrigere nequiveris, fugere; vel propter tui cuſtodiam, quia miniſterium ipſum vitiis te ſubjacere prohibet, & eorum, quos convertere poteris, lucrum ſubire debeas, vel ambire; licet hoc verbum periculoſiſſimum ſit & fœdiſſimum, necdum etiam in efficientiam apud Chriſtianos veniat, & maxime Sacerdotes. Habes EUCHERIUM, neſcio utrum ipſum, quem beatiſſimus *Auguſtinus* presbyterum ex Hiſpania veteri morbo calculi laborantem, per ſanctiſſimum Stephanum in libro vigeſimo ſecundo x) de Civitate DEI narrat curatum; an alium Epiſcopum vel Doctorem, qui multas & utiliſſimas interpretationes, Tropologias, & Anagoges ſacrarum Scripturarum propoſuit, & diſſolvit. y) Quid dicam de ALBINO, Magiſtro Caroli Imperatoris? qui ut tu ipſe fateri ſolitus es, nulli ſecundus eſſe voluit, ſed in gentilibus & ſacris litteris omnes ſupe-

Mmm 4 rare

x) Cap. 8. §. 12. ubi *Eucharius* in editis appellatur.

y) Eucherius Lugd. Epiſc. de cujus libris Inſtructionum ſupra Tom. 2. pag. 356. ſeq.

rare contendit. Ille talem Grammaticam z) condidit; ut DONATUS, NICOMACHUS, DOSITHEUS, & noster PRISCIANUS in ejus comparatione nihil esse videantur. Sed tibi stulto idem de Dialectica, Fide, & Spe, & Charitate multa disputavit, adeo ut etiam in Evangelium Joannis manum mittere præsumeret. Scripsit enim ad amicos plurima, præcipue ad Witonem. a) *Epistolas* vero ejus tibi commendare non audeo, quia tibi puerulo cum supercilio scriptæ videntur. Sed ego ita non sentio; quia illa juxta authoritatem suam (qua omnes post Regum potentissimum præcellebat) & locutus est, & vixit, & scripsit. Commendo *Epistolas* HIERONYMI, non illius Græci b) pagani idololatræ, sed nostri Eclesiastici cultoris veri DEI; in quibus omnem serietatem, miram joculationem, Scripturarum sacrarum explanationem, virginitatis & viduitatis exhortationem, lapsorum sublevationem, Cleri-

z) Inter Alcuini Opera pag. 1256. seq.

a) Widonem Comitem, ad quem liber de virtutibus & Vitiis pag. 1216.

b) Hieronymum Rhodium, discipulum Aristotelis videtur innuere, cujus Epistolæ à Laertio & Athenæo allegantur.

Clericorum & Monachorum ac Virginum, imo & fornicariarum modernarum insectationem tam vehementem reperies, ut, si te ipsum Clericum esse memineris, non sit, quod Monachis & Sanctimonialibus objicere possis. Sed unam illam ætati, progenitoribus, & proximis, indoli, & ministerio tuo congruentissimam commendo *epistolam ad Nepotianum*, cognatum Heliodori Episcopi, qui futurus post avunculum suum sperabatur Episcopus, & subita morte præreptus est: ut secundum talem institutionem, quali eum instruxit, vivere studeas, & non post matris tuæ consobrinum c) anhelare ad Episcopatum, sed timere & præparare te satagas ad conspectum DEI, quia, sicut omnibus, incerta est tibi hora exitus tui.

CAPUT VII.

De Metrorum, Hymnorum, Epigrammatumque conditoribus.

Si vero etiam metra requisieris, non sunt tibi necessariæ Gentilium fabulæ,

Mmm 5 sed

c) Salomonem II. Episcopum Constantiensem. Vide Sammarthanos Tom. 2. pag. 544.

ſed habes in Chriſtianitate prudentiſſimum PRUDENTIUM de Mundi exordio, de Martyribus, de laudibus DEI, de Patribus novi & veteris Teſtamenti dulciſſime modulantem, virtutum & vitiorum inter ſe conflictus tropologica dulcedine ſuaviſſime proferentem, contra hæreticos & paganos acerrime pugnantem. ALCIMUS d) vero nomine AVITUS, licet *hiſtoriam Geneſeos* e) quaſi ſolam aſſumpſerit, tamen omnia noſtra f) dulciſſimo carmine decantavit, & pulcherrimum librum *de virginitate* ad ſororem ſuam g) deſcripſit, & alium *de inſtitutione mortalium*, h) pro quo tu legiſti CATONIANUM; i) ſed quantocyus facito tuum eſſe. JUVENCUM & SEDULIUM Oratorem, *Hymnosque* AMBROSIANOS, ſcio, quia jam memoriæ commendaſti. Quod ſi Scriptores Eccleſiaſticos

d) Ita legendum pro Alcuinus.

e) Libris V. de ſpiritualis hiſtoriæ geſtis ad Sidonium Apollinarem.

f) Heptateuchum. Vide Sirmondi Opera Tom. 2. pag. 264.

g) Fuſcinam.

h) Al. *moralium*. Hoc Aviti poëma, quantum memini, hodie non exſtat.

i) Carmina Catonis de Moribus.

ſticos noſſe deſideras, inani labore tabeſcis, cum hodieque & usque in finem ſæculi non deſint, qui utilia ſcribere poſſint. Si tamen antiquos Authores noſſe volueris, lege librum *beati* HIERONYMI *de illuſtribus Viris* à Sancto Petro usque ad ſe ipſum, & GENNADII *Toletani Epiſcopi* k) ab Ambroſio *) usque ad eundem Gennadium. Vale, & aliquando tibi ſatis ſit exhauſti. Sed quid tibi aviditatem tuam imputo, cum meam ſocordiam ipſe reprehendo? Modo DEUS, qui omnia tibi proſperat, PROSPERUM mihi perduxit ad memoriam, cujus *Epigrammata*, licet invitus, habes in corde deſcripta. *Libros* autem ejus *de vita activa & contemplativa* neſcis adhuc: quos, ſi didiceris, & obſervaveris (ut tandem aliquando aperiam, quid jugiter Sacerdotii nomine ſignificem) Epiſcopatu dignisſimus eris. Eheu: ſed mihi tum quam molliter oſſa quieſcent! Iterum iterumque valeto.

CAPUT

k) Infra cap. XI.

*) Gennadii liber non ab Ambroſio ſed à Jacobo Niſibeno incipit. De Ambroſio Hieronymus cap. 124.

CAPUT VIII.

De Libro Consensu Evangelistarum, & de Fide ad Petrum S. Augustini.

Lernææ paludi, Hydrino capiti, seu certe rogo flagranti te comparaverim, quorum singula aliud, quo crebrius obturatur, sæpius erumpit. Aliud succiso uno mille capitibus pullulascit; alius, quo plura ligna voraverit, amplius voranda desiderat: Ita & tu, cum in uno tibi satisfecero, alia & alia nova & impossibilia debilissimæ cervici subeunda non exhorrescis, non times, non expavescis, non saltem misericordia motus desinis imponere. Apto ergo infirmos humeros gravi sarcinæ: pii provisoris mei est, hac me quandocumque relevare. Quod tamen ita dictum noveris ante DEUM, ut si quæ mihi fraterne injungere, & non imperatorie volueris imponere, quoad vivam, ad voluntatem tuam cupio promptissimus esse. Ordinatione DEI (ut credo) non humana voluntate factum est, quod libri Sancti AU-

GUSTI-

GUSTINI *de Symphonia*, k) ut ipſe illis nomen impoſuit, vel *Anaphonia Evangeliſtarum*, ut adverſarii garriunt, incommemoratos reliqui, quatenus de his modo latius aliquid inſtruere te occaſionem capiam. Primus itaque ex eis non de ſui materia, ſed de ſequentibus nomen accepit; ipſe enim, quodcunque ei vocabulum impoſueris, omnia ſupergreditur. Quod ſi enim galeam vel thoracem veteris ac novi Teſtamenti nuncupare volueris, hoc nomen ipſi minus idoneum reperies, cum eum contra Hæreticos & omnes idololatras, ſed & falſos fratres clypeum æreum, clavis aureis compactum, & argento puriſſimo veſtitum eſſe, ſeu nimium ignitum contra ligna arida, fœnum, ſtipulamque didiceris: vel armamentarium omnimodi generis telorum adverſus humanæ ſpiritualisque nequitiæ cœtum, oculis & experimento probaveris. De ſequentibus autem quid loquar? qui ita veritatis ipſius ratione ſubnixi ſunt, ut ſi eos memoriæ commendaveris, omnibus ſemper & ubique Evangelii contradictoribus ipſe jam Filius Evangelii contradicere poſſis: in quibus & multas ſententias cum lucidiſſimis explanationibus

k) Libri IV. de conſenſu Evangeliſtarum.

nibus positas invenies. Est etiam alius liber ejusdem AUGUSTINI *de Fide* l) *ad Petrum Diaconem* ita dispositus, ut si eum firmiter comprehenderis, invictum te adversus omnes hæreses, quæ hactenus exortæ, vel post orituræ sunt, reddat, victoremque constituat.

CAPUT IX.

De Libris S. Prosperi Aquitani.

Pulcherrimo operi PROSPERI *de promissis & prædictis* DEI operam impende; quod ipsum noveris regulam omnium Divinarum Scripturarum, quid in his tantum historice factum, quid historice quidem factum, sed quomodo moraliter, vel juxta Anagogen sit factum, quid tantummodo futurum, & quid in hoc tempore, quid sub Antichristo, vel post ejus perditionem, quid in futuro sæculo reprobis & electis communiter prædictum, quid solis electis specialiter sit promissum. In quo volumine multa vera etiam ex libris Ethnicorum de consummatione sæculi & commutabilium translatione utiliter inserta reperies. Item libris

l) Fulgentii Ruspensis.

libris ejusdem *de gratia & libero arbitrio* acutissime intende, quos ille ex innumeris Sancti AUGUSTINI, & aliorum Patrum libris quasi in brevissima tabula quandam, vel potius veram Cosmographiam depinxit: quia videlicet homo non juxta Philophos minor est mundus, sed major; cum non homo propter mundum, sed mundus propter hominem sit factus.

CAPUT X.

De iis, qui vitas & passiones Apostolorum, ac Martyrum conscripserunt.

Præterea debes agones & victorias Sanctorum Martyrum diligentissime perquirere; ut eorum exemplo non tantum illecebras mundi respuere, sed & animam pro CHristo ponere, & cruciatus corporis pro nihilo ducere, DEI gratia, & Sancti Spiritus inhabitatione consuescas; primumque præcipuorum Apostolorum Petri & Pauli, Andreæ & Jacobi fratris, Joannis, sed & Jacobi fratris Domini. *Historiis* vero, quæ sunt *de Andrea & Joanne*, sed & *Passionibus reliquorum*

rum Apostolorum, m) auctoritatem derogat Ecclesia. Quarum tamen passionum *Bartholomæi* n) verisimillimam, seu certe veracissimam noveris. Historia vero *de Petro & Paulo*, & eorum discipulis o) *Processo & Martiniano* carcerariis, *Nicomede* presbytero p) *Nereo & Achileo*, *Marone*, *Victorimo*, *Euticete*, *) *Marcello*, *Petronella*, q) *Felicula*, *Domitilla*, *Potentia* & *Euphrosyna*, pro omnium ædificatione legitur. Sed & liber HERMÆ, *qui Pastor inscribitur.* Liber autem sub nomine CLEMENTIS, respuitur. Post Apostolos sequitur *passio de Sancto Clemente.* r) Dehinc mirabilis liber s) *de Sancto Alexandro*, *Eventio & Theodulo*, *Hermete*, *Quirino*, & cæteris.

CAPUT

m) Confer, si placet, Codicem Apocryphum Novi Testamenti.

n) Tom. IX. Bibl. Græc. pag. 61.

o) Vide Acta Sanctorum 2. Jul. & quam parum illis tribuendum sit fidei, Tillemont. T. 1. memoriar.

p) Sigebert. cap. 1. de S. E.

*) Eutyche.

q) Acta Sanctor. Tom. 7. Maji 31.

r) Cotelerius Tom. 1. Patrum Apostol. Surius ad 23. Novembr.

s) Acta Sanctor. Tom. 1. Maji 3.

CAPUT XI.

De Chronographis Ecclesiasticis & Bibliothecariis.

Est & historia, quæ dicitur Ecclesiastica *Eusebii* Episcopi Cæsariensis, & HIERONYMI nostri à Nativitate Domini, non solum omnimodas per orbem terrarum Sanctorum passiones continens; sed & alia quæcunque memoria digna videbantur, usque ad ipsum HIERONYMUM, qui, quod mihi injunxisti, de paucis, ipse scripsit *librum de illustribus viris* omnium à se ipso usque ad Sanctum Petrum, commemorans quid singuli scriptum reliquerunt. Post quem GENNADIUS *Toletanus Episcopus* t) alium non dissimilem usque ad semetipsum composuit. Est & alia *historia*, quæ *Tripartita* nuncupatur pro eo, quod CASSIODORUS SENATOR Romanus de tribus scriptoribus, *Socrate* videlicet, *Sozomeno*, & *Theodorito*, quæ præcipua videbantur, in unum volumen compegit. *Passionem Sancti Laurentii* u) si integram & non particulatim reperire quiveris, quanta bella, & quot victorias Martyrum invenies? *Polychronii* x)

Nnn vide-

t) Supra cap. 7.
u) Surius & Acta Sanctor. 10. August.
x) Acta Sanctor. 17. Febr.

videlicet Babylonii Episcopi de Perside cum Presbyteris & Diaconibus, Regulorum quoque *Abdon* & *Sennen*, quando etiam non persecutione, sed vastitate per Decium facta Cæsarem, abolita est in illis partibus Religio Christiana. Qui Romam regressus ibi omnes Christianos, quos invenire posset, diversis pœnis interemit: Sed quod moliebatur, Christianum nomen auferre, tanta cæde non potuit; quin etiam in Perside, licet multo post tempore Christianitatis cultus per *Cyriacum* y) Diaconem Romanum est recuperatus, temporibus scilicet Diocletiani Cæsaris, & Filiorum ejus, Maximini scilicet in Oriente, & Maximiniani in Occidente, qui super omnes nostræ fidei fuere persecutores. Sed Ecclesiam super firmitatem fundatam petræ, licet concutere, tamen, quod præcipue cupierunt, dejicere nequiverunt; sicut neque post eos detestandus Apostata Julianus. Quo cœlitus interempto, quasi post ridigissimam hyemem verni flores in terra nostra apparere cœperunt, qui prius quasi in theca vel cortice clausi tenebantur. *Basilius* scilicet Cappadocum Episcopus & fratres ejus mirabiles, *Gregorius*, z) *Athanasius* Alexandri-

y) Acta Sanctor. 8. August.

z) Nyssenus.

xandrinus Episcopus, *Joannes*, a) *Constantinopolitanus Episcopus*. Deserta quoque omnia novos fructus edidere. *Paulos* quoque & *Antonios*, *Macarios* utique & *Serapionas*, & *viginti quatuor Seniores* b) cum infinita multitudine sub eorum umbraculo germinantium.

CAPUT XII.

Ecclesiam Occidentalem Sanctorum multitudine Orientali nequaquam inferiorem esse docet. Commendat lectionem Prisciani, Josephi, & Hegesippi.

Occidens etiam ipse, licet sero, tandem tamen aliquando in germen erupit. *Martinum* Pannoniis ortum, & non solum Germaniam, vel Italiam, seu Gallias sua præsentia illuminantem, sed etiam omnes Orientales, ipsis testibus, claritate luminis superantem. Quos etiam magister ejus *Hilarius* corporaliter illustrandos adiit. DEO gratias. Credo, quia æquiparaverit nostra tarditas eorum prioratum, cum intueor *Ambrosium, Hieronymum, Augustinum* viventem nostrum, defunctum nostrum, ne sterilis Africa de tanta fœcunditate se audeat jactitare, *Maximum, Clarum, Simplicianum, Eusebium*,

a) Chrysostomus.
b) Supra cap. V.

Eusebium, *Aurelium*, *Severum*, *Severinum*, *Briccium*, *Paulinum Treverensem*, & *Nolanum*, quasi astra simul procedentes, & circa finem noctis alios multo plures, quorum etiam nomina virtutum sunt præsaga: *Congellos* c) scilicet, qui interpretantur Fausti; *Columbas*, *Columbanos*, *Gallos*, *Gregorium* d) quintum, nomen Chrysostomi Græcis auferentem: *Benedictos*, *Honoratos*, *Libertinos*, *Othmaros*, nostrum & Belgicum. Cæterum, si & Gentilium authores nosse desideras, PRISCIANUM e) lege. *Josephi* vero Judaici historias, & *Hegesippi* nostri legendas. - - - Et finem libello impono. Amen. Explicit.

c) Supra Tom. 1. pag. 1148.

d) Hunc locum fateor me non intelligere, nisi per quintum illum notetur Gregorius Magnus. Chrysostomi quatuor apud Græcos sunt: Dio Bithynus Sophista; Joannes Constantinopolitanus, Severianus Gabalorum, & Antiochus Ptolemaidis Episcopi.

e) Priscianum fuisse Ethnicum, non adeo exploratum videtur, ut monui in Bibliotheca Latina. Et supra cap. 6. *& noster Priscianus*, ubi etiam Latini Grammatici Donati mentio præcesserat. Sed potest etiam esse sensus, Gentilium scriptis intelligendis, singulariter conducere Priscianum.

VETU-

VETUSTISSIMI VERSUS,

Qui olim in Bibliotheca S. Isidori Hiſpalenſis Epiſcopi legebantur.

Yſidori Spalenſis Epiſcopi extant verſus titulis Bibliothcæ.

Sunt heic plura ſacra, ſunt heic mundialia plura,
Ex his, ſi qua placent carmina, tolle, lege.
Prata vides plena ſpinis, & copia floris;
Si non vis ſpinas ſumere, ſume roſas.
Heic gemmæ radiant veneranda volumina Legis,
Condita ſunt pariter heic nova cum veteri.
Ille *Origenes* ego Doctor veriſſimus olim,
Præreptus ſubito lingua nocente fui.
Condere, ſi credis, ſtudui tot millia libros,
Quot legio miſſos ducit in arma viros.
Nulla meos umquam tetigit blaſphemia ſenſus,
Sed vigil, & prudens tutus ab hoſte fui.
Sola mihi caſum *Periarchûm* dicta dederunt,
His me conjectum impia tela premunt.
Gallia me genitum, me Pictavis ore tonanti
Doctorem *Hilarium* miſit alumna ſuum.

Ambro-

Ambroſius Doctor ſignis inſignis, & Hymnis,
Enitet heic titulis, enitet eloquiis.
Mentitur, qui te totum legiſſe fatetur,
Aut quis cuncta tua Lector habere poteſt?
Namque voluminibus mille *Auguſtine* refulges;
Teſtantur libri, quod loquor ipſe, tui.
Quamvis multorum placeant volumina libris,
Si Auguſtinus adeſt, ſufficit ipſe tibi.
Hieronyme Interpres variis doctiſſime linguis
. . . .
Te Bethlem celebrat, totus te perſonat orbis,
Te quoque noſtra tuis Bibliotheca libris.
Nomine *Joannes Chryſoſtomus* inde vocatur,
Aurea quod noſtrum lingua coruſcat opus.
Conſtantinopolis me præceptore refulget,
Et celebror libris Doctor ubique meis.
Compoſui mores, virtutum prælia dixi,
Et docui miſeros crimina flere reos.
Clarior eloquio cunctis *Cypriane* refulges,
Tu modo Doctor eras, tu modo Martyr ades.

Si Maro, si Flaccus, si Naso, & Persius horret,
Lucanus si te, Papiniusque tedet;
Par eat eximio dulcis *Prudentius* ore,
Carminibus variis nobilis ille satis.
Perlege facundi studiosum carmen *Aviti*.
Ecce *Juvencus* adest, *Seduliusque* tibi.
Ambo lingua pares, florentes versibus ambo
Fonte Evangelico pocula larga ferunt.
Desine Gentilibus ergo inservire Poëtis.
Dum bona tanta potes, quid tibi Calliroen?
Historias rerum, & transacti tempora secli
Condita membranis hæc simul arca gerit.
Quantum *Augustino* clares tu Ippone magistro,
Tantum Roma suo Præsule *Gregorio*.
Non satis antiquis Doctoribus impar haberis
Leander vates. Hoc tua dicta docent.
Conditur heic juris series amplissima legum,
Veridico Latium quæ regit ore forum.
Non fucos, libros gestant hæc scrinia nostra;
Qui cupis, ecce lege, si tua vota libent.
Tolle heic segnitiem, pone fastidia mentis;
Crede mihi, frater, doctior inde redit.
An dicis forte: Quid jam mihi ista necesse est,
Quod meditem studii non superesse mei?
Explicui Historias: percurrique omnia Legis:
Vere hoc si dicis, jam nihil ipse sapis.
Quos claros orbe celebrat medicina magistros,
Hos præsens pictos signat imago viros,
Sunt medio dona, quam diu quisque laborat,
Aeger jam surgit, nulla lagena venit.
Quos debes medico, redde æger, ne mala rursus
Occurrant, curret denuo nemo tibi.
Pauperis attendat medicus censum, atque potentis,
Dispar conditio dispari habenda modo est.
Si fuerit dives, sit justa occasio lucri;
Si pauper, merces sufficit una tibi.
Quidquid Arabs aris, quidquid fert Indus odoris,
Quidquid & Jonii pervehit unda maris,

Cyna-

Cynamomum, myrrham, folium, casiamque nitentem,
Balsama, thus, calamum, Choriciumque crocum;
Hæc possunt magnorum pigmentaria Regum,
Et domus immensis proflua deliciis.
Nos vilibus fruimur pratorum germinis herbis,
Quas humiles valles, & juga celsa ferunt.
Sacri ergo Hesperidum montes, & rura valete,
Nam multis curis munera vestra valent.
Heic odorata jacent, heic spirant cynnama, thura,
Quæque opulentus Arabs, quæque Sabæa feret.
Unguenti genera dum sint gratissima plura,
Nil rosa, nil viola gratius esse potest.
Cedet Elinus, cedet Amaracinus illis,
Cedet & heic Cypriûm quæ regione venit.
Unguenta heic cernis varia, quæ Græcia misit,
Plurima & Hesperia de regione sumus.
Vascula concreta fragilis de pulvere cretæ
Pigmenta gerimus, pocula nulla damus.

